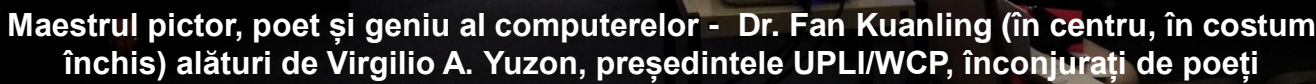

Cetațeanu Alexandru	1
Dana Anadan	12
Nicolae Bălașa	14
Marian Barbu	16
Mihai Batog Bujenită	20
Lucreția Berzintu	23
Cristian George Brebenel	25
Gheorghe Calotă	30
Gabriela Caluțiu Sonneberg	31
Fabrizio Caramagna	33
Sorin Cerin	34
Monica Ligia Corleanca	37
Mihaela Dordea	40
Ion Drăghici	42
Doina Drăguț	44
Ștefan Dumitrescu	46
Eugenia Dumitriu	48
Eugen Enea Caraghiaur	49
Eugen Evu	50
George Filip	52
Zeno Podor	57
Al Francis	59
Dumitru Găleşanu	62
Mircea Gheorghe	68
Daniela Gifu	71
Aureliu Goci	73
Sebastian Golomoș	76
Dimitrie Grama	80
Lucian Gruia	83
Ioan Holban	86
Marian Hotca	89
Dumitru Ichim	91
Corneliu Leu	97
Ioan Marin Mălinaș	99
Cristina Mihai	102
Felicia Mihail	104
Irina Lucia Mihalcea	108
Vanghea Mihanj Steryu	110
Cristian Miș	115
Tudor Nedelcea	117
Livia Nemțeanu	120
Ion N. Oprea	124
Dariusz Pacak	132
Ion Pachia Tatomirescu	135
Elleny Pendefunda	138
Julietta Carmen Pendefunda	140
George Petrovai	145
Vavila Popovici	146
Dan Predescu	148
Georgeta Resteman	151
Susana Roberts	155
George Roca	157
Paula Romanescu	159
Victor Roșca	165
Ion Roșioru	169
Melania Rusu Caragioiu	172
Anca Sârghie	174
Cristina Sava	176
Artur Silvestri	180
D.H. Silvian	181
Florentin Smarandache	184
Beatrice Silvia Sorescu	185
Geo Stroe	189
Traian Vasilcău	191
Isabela Vasiliu	193
Leonard Voicu	199
Silvia Zabarcencu	202

Luminița Zaharia	205
La închiderea ediției	207
Lansare de carte	219
Diverse	223

13 ACSR 2001 - 2014

Destine Literare

Despre atacul japonezilor la Pearl Harbour (insula Oahu), în ziarul Honolulu Star - prezentare la Congres

CETĂŢEANU Alexandru

Osaka and Poetry
(The 23rd World Congress of Poets, March 25 -29, 2014)

“Veni, vidi, vici” as Julius Caesar once said, but instead of “vici” (I conquered) I would like to say “I admired”! Then... the right sentence will be – I came, I saw, I admired... Yes, I admired the nice city of Osaka and the poets from the four corners of the world gathered together, on the occasion of the **23rd World Congress of Poets**. I admired the organizers’ efforts (the “heart” of the event was the poetess Noriko Mizusaki, President of the event) to have everything perfect and introduce us to one another, the poets of so many different cultures, to introduce us to the traditional Japanese rich culture! I admired the friendship and how kind and polite are those who live in Osaka. I admired the blossomed cherries trees of Osaka, as well as those of Kyoto, wishing us a warm welcome to Japan. I admired the traditional performers of music and shows organized only for us. I admired how clean streets can be and, in one word, I admired everything in Osaka. I admired the ancient and interesting Buddhist temples in this part of Japan. I admired the beauty of the traditional kimonos but also the nice girls on the streets dressed according to the latest fashion. I admired how nicely and elaborately arranged is the food presented in restaurants, and at our “on box” lunch (the well known Bento lunch) at Osaka International House. I admired how good the Japanese beer can be. I admired, I admired, I admired... I loved and enjoyed the poetry of the Japanese poets, the haiku and Tanka reciting and readings. Thank you very much, dear poets from Japan!

But, most at all, I loved, I admired the strong messages for Peace – the most valuable “asset” we have on the Earth planet (except some places,

unfortunately), that we appreciate mostly when we don’t have it... like someone’s health, for instance. Impressive presentation - ***Against Nuclear Weapons*** - a great collection of poems written by 181 de poets between 1945 and 2007 ! ***Anti-War Tanka***, de Naoshi Koriama, with a preamble and the 9th article about Peace of Japanese Constitution was well appreciated. Excellent readings - ***TANKA in JAPAN and PEACE***, by Seiho Hayashi! The poems from the book - ***Poems from Hiroshima***, by Sadako Kurihara and David Krieger, translated by Richard H. Minear: *Let Us Be Midwives*, *When We Say Hiroshima* and *Today Is Not a Good Day for War*, were very well appreciated. We had interesting presentations on the Second World War - Hiroshima and Nagasaki and the attacks on Pearl Harbour – Japan will not repeat the mistakes of the past – the poets of Japan (as all the Poets from around the world do) wants Peace on Planet Earth – this was a very clear message promoted at this Poetry Congress. In fact, the United Poets Laureate International - World Congress of Poets (UPLI - WCP - <http://www.upli-wcp.org/>) that was founded in 1969 by Amado M. Yuzon, had one major goal – **WORLD BROTHERHOOD AND PEACE THROUGH POETRY!**

The **1969 DECLARATION OF PRINCIPLES** is a very clear one to the sense that it sends to the World a very strong message of peace: (I copied, hereunder, the first 3 points - the rest of the Declaration and more information about this great Organization can be found at this Site: <http://www.upliwcp.org/presidentbenspage/affirmation1969.html>)

”1. *That we, poet-delegates from all over the world*

in Congress assembled, agree that war is an outmoded way of settling international problems;

2. That we, poet-delegates from all over the world in Congress assembled, hereby outlaw war as a means of arbitration of international disputes;

3. That we, poet-delegates from all over the world in Congress assembled, vow to use the power of the pen and word against all forces and agencies that divide humanity, create discord, and cause or perpetuate causes, both internal and external, that facilitate against peace, conduce war, sow the seeds of anger, hatred, and discontent.''

A detailed presentation of everything that happened at this successful Congress of Poetry, all presentations, all interesting conferences etc., could be very well included only in a few books. I took a lot of pictures, I recorded some events that I will present in *Destine Literare* magazine, step by step, a part of the poets from Osaka UPLI and theirs works. The anthology of the event, *OUR VOICES ON THE WINDS 2014* (144 pages, large format), very well organized in English and Japanese, will also be useful for me on my attempt to present as many poets as possible, about five of them in every issue of *Destine Literare* from now on.

Dr. Noriko Mizusaki, the President of the 23rd WCP/UPLI was, as I mentioned before, the “heart” of the event. It takes a lot of time and energy

to organize such an important poetry festival. As the participants mentioned it several times, she deserves all our gratitude for the perfect job she did. Thank you, Noriko! Impressive literary activity, impressive participations in the literary events around the world. In 2012 she attended the Poetry Festival in Curtea de Arges, Romania. On page 92 in *Destine Literare* magazine (January - March issue which can be accessed at this link: [Http://www.scribd.com/doc/216404604/Destine-Literare-January-March-2014](http://www.scribd.com/doc/216404604/Destine-Literare-January-March-2014)) someone can find her *Memories* on her trip to Romania. Noriko is a well-known poet and translator. Her poetry books in English include *Admiring World Beauties* and *Nostalgia*. Her tanka books in Japanese, include *Long Night* and *Love Songs*. *The Asian Wind* and *You and Night* are two of her poetry books written in blank verse. Her translation work from English to Japanese includes *Five English and American Women Poets* and *Waves Beyond Waves* (by poet Lê Phạm Lê, that I met in Osaka together with Nancy Arbuthnot – poet and translator from Vietnamese to English). We all became friends, and I cannot wait to meeting them all again at the next WCP/UPLI meeting in two years from now. More about Dr. Noriko can be found at this link: <http://www.upliwcp.org/poetryinenglishmr/norikomizusakijapan.html>

GENESIS

by **Noriko Mizusaki**

Look! Muddy waters flooding
In the shape of a sneak they crawl up the river
To spread and cover all the fields
Swallowing villages and highs in the stomach
Swallowing humans and children in avarice
Muddy is the river: Muddy is the sea
Radioactivity transformed in winds; in storms
It devours; it flies; it kills
Gods in the heaven got angry; but why did they?
We humans are just tiny insects before you
Why are you playing with us like your own toys?

Come over to ride on this ark
On this small boat
You: ants and other insects!
Hoist sails and start rowing
Sail out for eternity

The ark of Japan
Sail up

Alex. Cetateanu with Haruka Niiya (Osaka Muse) and Rhodora P. Maganito (USA) at Tennoji Temple

I have a lot of appreciative words about the Poet and businessman **Virgilio (Gil) A. Yuzon**, from The Philippines, **UPLI's** present **President**. We became friends and I am honored that he called me a friend and that I could call him – "my friend". He is the son of the founder of UPLI, Dr. Amado M. Yuzon, and the brother of the most regretted President of UPLI for many years, Dr. Benjamin Yuzon. I met Ben at the **31st World Congress of Poetry** (another Organization of Poets derived or inspired by UPLI) in Kenosha, Wi., USA. He was a great person and his spirit was with us, as Gil put it in his speech. Ben passed away last year. At my initiative and on his memory we kept a minute of silence.

A Smell of Angels

My senses yearn for
A smell of angels
A taste of the fruit of Eden,
A touch of the center of the sun

My spirit seeks

The innermost, outermost
Bounds of creation,
A hint of infinity, on surge of immortality

A voice within me whispers
"Pluck the petals
Of the flowers of being
Or find the seed of truth"

(From Virgilio's Yuzon most recent book of poetry, *Looking at God 70 Ways*.)

Pilar Yuzon (California, USA) is the wife of Dr. Benjamin Yuzon, the former President of UPLI. Like all the members of Yuzon family (Gil Yuzon's beautiful daughter demonstrated that she had also been a promising poet) Pilar is a poet. She submits to us one of her poems of sorrow and another poem of her eternal love for Ben:

Dance of Sorrow

(dedicated to my loving husband, Ben)

I love to dance with happy face
That covers the sadness that I have
How I dance I do not care
I know I love to dance

My mind is blank
Circling the floor
Life is full of surprises
I must go on to live alone
My love is gone
But my heart knows he's still around

I love you, Dad!
Pilar Yuzon

Love to You

Our love is forever
Loving you is no end
Idle are we now
A vase of flowers, dedicated,
Alone in a field of marble graves
(Pilar Yuzon, page 61 on Anthology)

Dr. Wanda A. Rider from Tennessee, USA is the Executive Vice-President of **UPLI**. She is retired, after teaching for 52 years in different schools; travelled and attended many World Congresses of Poets at Taipei, New York City, Rome, Milan, Seoul, Arizona, England, Philippines, Bangkok, Texas, China, Alabama, Nicaragua, Greece; a lot of Special Honors – Distinguished Alumna by Lyons College, Teacher of the Year Award, Master Teacher Award, received Golden Owl Versatility Award in writing; recognized for

achievements by schools superintendents, mayors, governors and the USA senator Howard Baker. In Journalism : articles in journals, book reviews, edited magazines – messages in 32 magazines, chapters in college text on Reading and Parallelism in Poetry and many more achievements.

Organizations : Past President of the Poetry Society of Tennessee, Mid-South Writers; National President of NLAPW (twice) with service on the board; The National Faculty, Phi Delta Kappa; honorary member of National Beta Club; Chair of the Mid-South Poetry Festival; started and chaired the Mid-South Writers May Festival. I talked with Wanda several times on different occasions, and we met by hazard in the “small Osaka – with a population of 2.5 millions” !!! What a coincidence ! For sure, I will meet Wanda in Tennessee on day, when I will be around.

Here is the “*Haiku Sequence*” of poet **Wanda A. Rider** (page 90 in the UPLI’s Anthology) :

Oh, to be in Osaka,
Now that March and spring are here!
Cherry blooms everywhere!

Redbirds on cherry limbs
Pecking at the kitchen window
Await morning handout.

Pink cherry blossoms,
Smiling, friendly, poet-people,
“WELCOME TO OSAKA!”

Judy Hardin Cheung (Hercules, California, USA)

Judy is a poet “who lives life in the middle of the road” ...

She is “everything” for the UPLI – secretary/treasurer, editor and webmaster. She is the President and Editor of the Vineyard Chapter of California Federation of Chaparral Poets, Vice President, Editor, photographer and webmaster of Artists Embassy International with the headquarters in Richmond, CA, and recording secretary, editor, photographer, language school co-coordinator and primary web contributor of Sonoma County Redwood Empire Chinese Association. It is impressive how active she can be on so many organizations. I had the pleasure to talk to Judy many times in Osaka and I will pay her a visit when I will have a way to San Francisco. The world can be so small!

AWE

By Judy Hardin Cheung

Remember the smell of flowers
as if this were the first time
you remembered spring

A VEIL OF RAIN

By Judy Hardin Cheung

Ah

Raindrops

Let our hearts and minds be open
Like a young child discovering the intrigue
Of spring time raindrops falling from her umbrella
see
feel
hear
smell
the
wonder
the
oneness

Rhodora P. Maganito (Filipine/USA)

Dory (in short from Rhodora), was the “soul” of the meeting in Osaka, smiling all the time, happy and ready to help everybody. She is a distinguished member of the International Society of Poets and one of its winners, one of the top 10 finalists at the International Society of Poets convention held in Washington DC.

About Rhodora :

*“Healing others, both mind and spirit,
cleansing bodies and nurturing souls.
Her voice is strong, His work is done,
She follows His planted seed.”*

(Excerpt from “**Her Journey, His Path**”, By Jeffrey H. Williams – 1999 Poet of the Year – International Society of Poets)

It is my pleasure to publish a few poems from her first (and successful !) book, **The Awakening of a Soul** :

Tell Me Why

Woman
needs a man to nurture
and cherish her with
his love

Man
needs a woman to
see the reflection of his soul.

What then
is the problem
of communicating
these needs to one another?

Nanay

Mother, how can we thank you for all the
sacrifices
and love you’ve shared on our behalf?

You are the driving force that keeps
the family intact in times of difficulty,

a strong hand and voice that never hesitates
to offer through love no matter the cost.

Passionate, hardworking and yes, proud;
Intent to keeping what you think is best for your
children.

Thank you Dory, and thank you for this book, with a nice dedication ! See you next time !

We became friends with **Dr. Bidhan Datta** right away... I felt something special on his presentation at the UPLI Congress in Osaka. I felt that he was a special, sensitive poet, a kind of a genius, coming from the magic world of Bengali, India, more exactly from Kolkata. I talked to him about many subjects,

Little Things

Laughter, songs, friends...
the hidden beauty of the little things.
Unexpected moments...
Joyful awakenings to the simple, the ordinary,
the cherished...

Simply enjoying the present -
gifts that give meaning to our lives.

Golden Treasures

Bold and loud in colors
Not too pretty, non-smelling,
Unobtrusive yet carefree and wild!
My beloved California poppies!
Delicate, dainty but vibrant and alive!
The merry gold’s of the Golden State –
our golden treasures!

Hiding your pains and sorrows
but never hesitating to speak out and fight when
pushed;
especially in moments when your
integrity and honesty are questioned.

Untiringly giving of yourself even in old age,
the love you have shines like a light
that warms the hearts of those around you.

Listen, Mother-

Your legacy of love is not in vain,
For it will live on in our hearts and minds forever.

sometimes until late in the night. He knows many things about VEDA culture, and the mysterious Vedic time. He is an admirer and a fighter to keep alive the memory of the great poet **Michael Madhusudan Datta** (January 25, 1824 – June 28, 1873), the father of sonnets and drama in India. My friend, Dr. Datta is the Founder Secretary of **Michael Madhusudan Academy** which celebrates the Poet every year on January 25th. I will do my best to be in the city where Mircea Eliade and Maytrei Devi met and loved each other, on that date, on the occasion of M.M. Datta's 191 anniversary of his birth. In the next issue of *Destine Literare* magazine I will write more about this important poet in the Bengali culture, Michael Madhusudan Datta, 26 years older and 23 years contemporary with our national poet, Mihai Eminescu. See you in Kolkata, dear Dr. Datta!

**We, the People of India,
But not All the People of India**

By Dr. Bidhan Datta

Where is safety lamb and secure of my nation
Why unhappy and cheerless
We, the people of India
But some political leaders, wrong syllabus system educationist
Economists, professors, traitorous, criminals,
Business man, cheaters
Are suffering of cephalities disease for trying to ruin
The nation of poor classes.

“This is a liar” is a mild term for them
This gentleman are only addle-egg of nation
But all the labours and farmers
are the golden egg and we proud.
The sly customers are always show
Their energetic power,
Because they are the Double-Dealer,
Only they pick holes in another's coat.

The days education is fully out at elbows
They have no nationality
So our students are seeking always mare's nest
And counting to kill time.
How disgusting the syllabus education
All are cringing flatterer
So there is no travesty of justice.
Thus the helpless life is
Always run on the high road of need ham
My nation is first
The labours and the farmers are friends.
To beware the up-start of communists
They are waiting to ruin the nation.
Never to stand to your guns
We, the people of India
But not all the people of India.

Jacob Isaac Kalimadom was born in Mavelikara, Kerala, India. He is a great poet (I felt that from the very first moment I heard his presentation). A Post Graduate in English Literature from Sri Venkateswara University in Tirupati, Andhra Pradesh, Jacob Isaac Kalimadom is the Founder and Director of the **Good Sheperd Education Project** of South Africa. He promised me he would be in Kolkata next year in January, so we will meet again. I cannot wait to tell him, face to face, how much I enjoyed his book **Sense of ENIGMA**, lunched by Media House Deli and released by the Honorable Speaker of the Indian

Parliament. I found in his book a profound, impressive psychological and philosophical poetry collection. The graphic and the pictures (by Shinto Kallattu) of this poetry book are outstanding. As the Kapampangan poet, Renato B. Alzadon put it, "Mr. Jacob Isaac's writings are collections of precious jewels in the art of poetry". He received a lot of Indian and international awards for his works in the literary field. Here, on the shore of Saint Laurent river, far away from India and South Africa, I look at this fascinating book, with a warm dedication for me, from my friend Jacob, and find it difficult to select some of his poems to publish in *Destine Literare* magazine. They are all special to me and not only to me.

SENSE OF ENIGMA

She stared and said!
Evaporation of emotions...
Erupting and diluting the events
Can we prove the frothy
Timidity of time...

My sense of enigma
Her crude leverage of reasoning clusters
Provokes me to respond
Her penetrating eyes prevent my tips

She murmured! Evaporation of desire!
She stood and nodded...
Tickling the map of my mind
Pricking the lap of my impulses
But the change of chastity
and the relocation of certainty
wiped my ego and elevation...

She said, let us make a trip
to the map of aspirations

Where we sit and pat our theme
There we pay the levy of leisure
There we roar and rare the rate.

INDIFFERENCE

Indifference
Withdrawal vanity of the mind
The eyes of the feedback
The drawing fingers of the word
Wandering the unwanted guest
Yellow! The colourless merger of suffering
And the rest of the methods
Weeping through ages.
Look! The pretending suggestion which
Belongs to the seconds.
Prudence of the impulses
Beating the timeless efforts:
Perception! How divided emotional drag?
How divided integral task?
The book of blackness
The door of openness
The lee of reinforcing word.

Now, just a few words about my participation at this poetry event - I was the only Romanian poet to attend it, but not the only one in Anthology of the Congress. I was gladly surprised to find, on page 57, that Niculina Oprea, a poet, translator and literary critic, born in Craiova was also to be with us. Something happened and she was unable to fly to Osaka. When Noriko read the hai-ku of the Greek poet Danae G. Papastratou (who was also not present in Osaka) I also asked her to read Niculina Oprea's poem from the Anthology. However, she asked me to do that - and, with a great pleasure, I read the poem *Pyramid* (translated in English by Adam J. Sorkin and Mariana Dan). The inhabitants of the Oltenia County (Romania) are united... when they "meet" abroad!

I was not the only Canadian to attend the UPLI in Osaka either. I had the pleasure to meet **Suparna Ghosh**, a poet and a well known painter who lives in Toronto, Canada, and who is from New Delhi, India. She has exhibited a lot of her paintings in many art galleries in Toronto, New York, San Francisco, Seoul, Mumbai and New Delhi. As well as her poems, the presentation of *Sir Rabindranath Tagore – Nobel Price Laureate* were impressive.

It is my pleasure to publish this great poem of Suparna (p. 73 in the UPLI's Anthology):

A Dash of Panache

a visit to the dark interior
is for another dark day
another dense evening
or a feckless afternoon

for today there has been
an ambush
by the buxom beauty
of a monsoon rain
with a dash of panache

from overhanging clouds
a splash of style
over eaves of leaves
the grace of a wave
in the belly of a sea
and the hint of mint

in the mustard fields

today
the restless rain has stilled
the inner courtyard
of a restive mind

The poem *The Dance of The Goddess* of Suparna, was included in the dancing program “*Breathing the Breath of Poetry and Dance*”, especially created for the WCP 2014, by *Artists Embassy* and *The Poetic Dance Theater Company* (www.dancingpoetry.com) of Natica Angilly. Other poems on the program : *You’re There, The Seamstress Masters Her Craft, Out of Temper – Out of Tune* (Music CD composed and all instruments played by UPLI member, talented composer and poet *David Merrit*), *Love song* (by *Noriko Mizusaki*), *Organic Music* (*Richard and Natica*), *Wind Music* (*Wanda, Loywanner, Nancy and Vera*) and *Circus of Life* – A poetic circle in a vision of magic and wonder, under a tented universe of poetry, dance and fun ! – with everybody and all members of the *Poetic Dance Theater Company* – *Richard, Natica, Cindy, Wanda, Nancy, Loywanner, Vera, Jefrey and Alisha*.

My prose-poem about *Dracula – Vlad III*, which I read in Osaka was very well received by the poets of the world. I think I did a good job on our “vampire’s” memory, as Vlad Țepeș has been considered to be by so many people. But, my prose-poem will “speak” for itself:

DRACULA the IMPALER (1431-1477) and ME, ALEX CITIZEN-CETATEANU (or how the history “lenses” have changed the view...)

I often meet him in my dream
I’m not mistaken! It is him!
How come? I don’t have any clue...
In order to get rid of him, what should I do?

Was not my fault, that first, I saw the light,
There, on the Vlad Dracula’s home site
It is a curse to carry him with me
So, I will tell you... who was he :

Known mostly by his patronymic name Dracula, he is a mighty legend. The hawk-like nose, the waves of hair, wide unflinching open eyes, staring at us from history! Who was Dracula in reality? For many – a blood-thirsty ghoul. For others, a righteous hero.

To those of us who’ve known him best,
He was a fair and a brave man,
As history’s pages will tell.
And one thing to remember, don’t forget:
The faith in Christ he always kept
That the invaders’ faith would not accept.

After his beloved father was killed by the enemies, and his brother Mircea was burned alive, young Vlad was asked to reign over Wallachia, his most beloved land. Vlad the III or “Țepeș”, called Dracula, was just seventeen, when he became a King, but the hope for freedom in his blood made him the fiercest warrior. His rule lasted only for two months, then he was banned by the Sultan’s armies and chased into exile.

Far, far away, his soul was home
And night and day he planned to fight
With absolutely all his might...
He was Wallachia’s right knight.

When he returned, he gathered a handful of good men, he taught them well and led the charge so fiercely, so the Sultan's men, received a mighty death rattle. For six years Dracula was King again and after expelling the invading armies he aimed "to clean" his land. He punished robbers and thieves for they were many in Wallachia as there are in Romania today (joking...). So, folks who by chance were losing their coins on the road could find them in the same place some days later. Nobody would dare steal the gold, or may end up without a hand, or impaled!

But history was stirred again.
By Sultan Mehmed the II hatred
Twenty thousand Ottomans invaded.
Was their faith to be impaled?

Vlad the III and a few thousand men, armed with love for their land, fought hard and played some tricks on the invading armies. When the Ottomans rushed in panic, they got stuck and trapped, thousands of them ended up impaled, and perished in excruciating pains. So, advised by Allah, their Sultan raised a bigger army and invaded once again Dracula's country land.

This time his destiny was bad
Vlad was defeated, the whole Europe was mad
He was banished from his land twelve years
The whole country rained with tears.

When tears had dried, Vlad tried to reign again, this time only for just two months. He led another fierce battle, but in the battlefield he was slain, and his head ended up in Istanbul. A fierce warrior, he defended Christianity for 45 years!

On the Past, the memories are bad!
We forget the truth... this is a fad!
Some become heroes as they never been
And great heroes just figures with bad sins!
(Example – W.W. II is not too far away,
And we forgot the heroes – bad men are on display!
The winners in a war, will be forever right,
White will be black and black will be white...)

Became in modern days a figure of a strongman:
A bloodsucker, revealed in print and film,
A best-selling Halloween costume!!!

These legends I've read and I have a cause:
The World should know who Dracula was.
I am the Poet, and now I pause:
And what I've known for a long time
I promise! I will tell you all in rhyme.
Next time.....

Vlad Dracula, loved by his countrymen

I mentioned about few of the great poets I had the chance and pleasure too meet in Osaka. The space in a Magazine is limited, but I will continue to write about Osaka poets on the next issues of **Destine Literare**. As I said before, to describe everything what happened at UPLI in Osaka, may take many pages – quite few books.

I had the chance to meet in Osaka the *Great Master*, Dr. **Fan Kuanling (Guangling)**, "National Treasure", "No. 1 Talent in China", "Renaissance Man", "father" of Computers in China (some nicknames him "*Bill Gates of China*") , one of the 10 contemporary Master Painters of China. I admired his paintings with the Chinese Horse Year symbol, he brought to Osaka (see the pictures attached). One of his works was purchased (if I understood well) for one million dollars !

THIS MOMENT

When is The best time in one's life?
This moment is
Past is gone forever
While tomorrow is hard to guess

MY HOME

Green lotus, Red blossom. Though small
house, My Home.

SEED

Confused we come
Confused we go
Where there is seed
There is hope

(This poem was published on the *NEW YORKER* magazine before)

I had the chance to meet **professor dr. Weilin Fang**, from the Philosophy Department at University of Nanjing, Editor of “*Religion*” ! An Mircea Eliade of modern China? What a pleasure to discuss with such a personality ! We have already exchanged emails, and in the next issue of *Destine Littéraire* I will present one of his books – *The Song of Green Island* - on anoxism, a new contemporary philosophy, “as a way of life”.

As I said before, I admired all the Japanese Poets (most of them presents at Osaka International House, and a few “presents” only on Anthology with nice poems). For now, I will mention only the nice and “special” names of so many Japanese poets: Ai Yuhki, Akiko Sudo, Atsuko Yamaguchi, Hajime Miyazawa, Haruyoshi Okayama, Hiromasha Hayashi, Hisaharu Sasaki, Junko Hamae, Junko Kimura, Kazuo Ichiki, Keiichiro Fujitani, Kim Ilnam, Kohei Ikura, Kozaburo Nagatsu, Kunikazu Minami, Makoto Ozaki, Mamoro Kikuta, Masatoshi Saito, Masumi Nabekura, Mayumi Sako, Megumi Watanabe, Michiko Namba, Nachiko Watanabe, Naoshi Koriyama (born on 1926 in Kikai Island – still a great, impressive Anami – ar Anemi (?) dancer !) Nittetsu Nakamura, Reiko Ichihara, Seihou Hayashi, Shinko Fushimi, Takao Oka (I talked with him about our Oka in Quebec, and a lot more interesting subjects) Takashi Arima, Takatoshi Akita, Takeshi Hayafuji, Taketaro Iijima, Taki Yuriko, Toshie Tai, Toshimi Horiuki, Toshio Osada, Toshio Yamamoto (chief editor of a poetry magazine, “Gowns”), Tsukuzo Izumo, Tsuneko Iwasa, Tsutomo Sakai, Yoriko Niiya, Yoshihisa Kawahara, Yoshiro Tobe, Yuji Sako, Yuko Uesugi...and for sure I missed to mention some ! Sorry if that will be the case !

The great Japanes poet Jose Civasqui (who was in Japanese Navy between 1943 to 1946 !, born on 1916 !) one of the best poets of Japan, have deceased not too long before of this event! *Kokoro-kara o-kuyami moushiagemasu* ! I want to say to Japanese people « From the bottom of my hearth my condolences » !

As I promised, in the next issue of *Destine Littéraire*, I will publish some poems of the Japanese poets, as I will do (if I will received theirs poems by email at romwriters@gmail.com) for the great poets from different other countries of the world, as follow :

U.S.A. : Alisa Rodriguez, Arthur Levinston, Benjamin R. Yuzon, David Merrit (he is also a great composer – his music was included in *Poetic Dance Theaters's* presentation at UPLI), Lê Phạm Lê, Loywonner Haddadou, Marie C. Palazzolo, Maria R. Kaplan, Mary E. Halliburton (poet and judge !), Nancy Arbuthnot, Nancy Merrit (member of Natica Angilly's Poetic Dance Theater Company for 12 (!) years), Natica Angilly (President of Artists Embassy International, Dancer and Choreographer), Dr. Peter Lee, Rex B. Valentine, Richard Angilly (President of the Ina Coolbrith Circle, coordinator of the 87 (!) years tradition **Poet's Diner** – I admired his strong and impressive voice with Poetic Dance Theater performance in Osaka !), professor Ronald G. Shafer from Indiana University of Pennsylvania – specialist in English literature of the 16th and 17th centuries), Teresinka Pereira, Valerie Pennington, Wanda Ingmire and more...

P.R. of China: Prof. Dr. Jiang Gengyu, full professor and a doctoral supervisor at Art School of Southeast University and the famous Dr. Fan Kuanling .

Biwa performace by actress Yuriko Ono. On the right – Noriko Mizusaki

Korea: Choe Soon – Hyang (Chief Editor of the Shijo-Life magazine), Kim Ilnam (was born in Japan, and is dedicated to Korea-Japan Cultural Exchange), Lee Seok (professor of Korean Literature and President of a Korean University), Yu Sang-Gun (shijo poet and university professor), Dr. Young-Hoon KIM, Yu Seong-Gyu (MD, also Chief Editor of Shijo-Life magazine) and Yuuka Kou (of Korean origin, professor at Tokyo Korean School).

Austria: Dorothea Muler-Ott - University teacher of Translation Studies in Vienna and Poznan”.

Croatia: A great poet – Sonja Manojlovic, born in Zagreb, with degrees on philosophy and comparative literature from Faculty of Philosophy in the same city she was born, Zagreb. When I met Sonja, I felt as I met someone from my home, in Oltenia. She was translated in many languages (Romanian included) and has published 23 books of poetry !

India: More from Dr. Datta poetry and research work, more poems of Jacob Isaac Kalimadom, poems of M.S. Vankata Ramaiah – also Editor at BizzBuzz from Bangalore and Rama Krishna Perugu from Nellore, Andhra Pradesh.

Malaysia: Eu Yoke Lin, poet, involved in Ethics, life member with the World Congress of Poets, graduate of Victoria University in Melbourne, Australia.

Australia: Amelia Fielden – poet and translator - she holds a Master of Arts degree in Japanese literature and Joy Beaudette Cripps, poet and translator – Jurist Nominator of Poets for **Nobel Literary Award** – year 2,000.

Vietnam: Poems of the great and lovely poet L  Ph m L  (with the “second home land” in USA).

Nigeria: Olajumoke Verissimo, was born in Lagos, Nigeria. Some of her poems were translated in Norwegian, French, Japanese, Chinese and Macedonian.

Thailand: Srisurang Poolthupya (pen-name S. Surang), poet and Professor Emeritus in History, at Thammasat University, and fellow at Royal Institute of Thailand.

In the next issue of *Destine L terare* I will present also the subscription form and conditions for Poets to become members of UPLI/WCP, a great organisation, the oldest of this kind on planet Earth.

From left to right: Alex Cetateanu, Mary E. Halliburton (USA) , Pilar Yuzon (USA), Wanda A. Rider (USA), Puntalee Jirathum (Thailand) and Dr. Fan Kuanling (Taiwan and China)

Dana ANADAN

SALA THALIA DIN SIBIU A GĂZDUIT UN EXEMPLAR EVENIMENT AL MULTICULTURALITĂȚII

Oricât de exigenți am fi, chiar în ciuda capriciilor unora, trebuie să recunoaștem că Sibiuul are o ofertă artistică tot mai tentantă. Publicul local, secondat de turiști din ce în ce mai numeroși, își manifestă preferința pentru anumite genuri sau teme, iar tinerii iau cu asalt, așa cum a dovedit-o recent Festivalul 25 de ore de teatru la Sibiu, mai ales spațiile barurilor din orașul-cetate. Acesta nu a fost și cazul unui regal de spirit înalt, cu largă deschidere spre creația scriitorilor de diferite minorități naționale din România, care s-a desfășurat în data de 9 aprilie a.c., la Sala Thalia din Sibiu, amintind prin eleganța sa majestuoasă de importanța istorică a acestui edificiu, care a fost primul teatru din România. Așadar, semnalăm o reuniune culturală strălucită, o manifestare tipică atmosferei de interculturalitate sibiană. Organizată de Filarmonica de Stat din Sibiu și de Liga culturală "România-Franța", în colaborare cu F.D.G.R-ul din orașul de pe Cibin și cu Societatea Cetățenească de Cultură a Maghiarilor din localitate, reuniunea a avut invitați de prestigiu. Între ei, se află scriitoarea Adi Travadi, autoare a 7 volume de carte beletristică. Ne-a surprins plăcut mărturisirea ei că prin origine este în proporții diferite finlandeză, poloneză și rusoaică, dar prin adopție este 100% româncă, îndrăgostită cu toată sinceritatea de țara noastră. Aici ea s-a stabilit la 22 de ani, când încă nu cunoștea nici un cuvânt românesc. Ani la rând ea a învățat limba română și a citit pe scriitorii literaturii din țara de adopție. Ajunsă la maturitate, a început să și scrie în limba română. Ultimul ei roman, intitulat *Răscrucea*, a fost prezentat de conf. univ. dr. Anca Sîrghie de la Universitatea "Alma Mater" din Sibiu, care a evidențiat elementele originale ale acestei cărți dedicate perioadei de tranziție din cele două decenii postdecembriste, privind-o în comparație cu alte romane precum *Omul care vine din Est* de Dan Ghițescu, care a pus o puternică amprentă satirică asupra amintirii socialismului românesc, și *O vară cu Maia* de Mioara Apolzan, autoare a unor rafinate observații intelectuale. Adi Travadi a dăruit cu generozitate exemplare celor interesați să citească noua ei carte și a dat autografe.

Revista *Carmina Balcanica* este unicat în peisajul revuistic românesc, așa cum numerele sale sunt dedicate în ordine alfabetică tuturor naționalităților conlocuitoare. De o înaltă calitate sunt și ilustrațiile color ale revistei *Carmina Balcanica*, purtate nu numai în marile centre de cultură din țară, ci și în afara României. Redactorii ei, prof. univ. dr. Mihaela Albu și prof. dr. Dan Anghelescu, sosiți de la București, au prezentat în fața sibienilor numerele dedicate comunităților germană, maghiară și evreiască din România, dornici să intre în dialog cu reprezentanții locali ai acestora. Mihaela Albu a amintit primirea excepțională de care s-a bucurat recent la Reșița revista *Carmina Balcanica*, salută acolo de către comunitatea germanilor, și a mai menționat că redactorii ei sunt așteptați la Miercurea Ciuc în zilele următoare. Dan Anghelescu a explicat contribuția esențială pe care popoarele din zona Balcanilor, au adus o contribuție importantă de-a lungul secolelor la marele concert al culturii Europei și chiar al lumii întregi. Obiectivul cardinal al publicației este să evidențieze tocmai aceste valori ale spiritualității popoarelor din Balcani. Redactorii au anunțat cu bucurie intenția de a consacra un viitor număr al revistei Sibiului cultural, cu spectrul diversității spirituale care îl caracterizează. Din partea maghiarilor sibieni, a răspuns inspectorul școlar Ștefan Keresztes, salutând inițiativa redactorilor de a promova în țară și în lume, prin textele originale, dublate de traduceri în limba engleză, valori și personalități ale

minorităților naționale conlocuitoare, considerate ca parte integrantă a spiritualității din România. Deși mai numeroși decât maghiarii în Sibiu, germanii nu și-au trimis reprezentanți la această reuniune culturală, care le-a fost dedicată, iar explicația dată de consilierul local Helmut Lehrner, antrenat în organizare, este cu totul superfluă.

Directorul Editurii Eikon din Cluj-Napoca, Valentin Ajder a impresionat plăcut asistența cu comentarea ultimelor apariții, cărți beletristice și dedicate unor personalități importante ale culturii naționale, precum prozatorul Marin Preda, Petre Țuțea și Mircea Vulcănescu, cântăreața Maria Tănase etc., fiecare prezentat dintr-un unghi de vedere inedit. Cărțile au putut fi cumpărate de la standul aranjat ad-hoc în holul Sălii Thalia.

Reuniunea s-a încheiat cu premiera filmului documentar *Constelația Sibiu*, realizare a cunoscutului regizor AL.G.Croitoru, pe scenariul scriitoarei Anca Sîrghie. Prea bolnav ca să fie prezent, regizorul a trimis un cuvânt emoționant cu gândul său pentru această premieră cinematografică: „CONSTELAȚIA SIBIU face parte din constelația galactică a unei lumi binecuvântate de bunul Dumnezeu. Trăirile, obiceiurile, sufletul neamului nostru românesc n-ar fi atât de minunate dacă n-ar exista acest ținut SIBIU, colț de rai! Bucurați-vă azi, oameni buni, de acest moment cinematografic și Domnul să ne dea la toți și mai multă sănătate și iubire în suflet! Al dumneavoastră pentru totdeauna, Regizorul AL.G.Croitoru”

Rândurile înaripate ale Maestrului au fost secondate de încurajarea venită din partea actriței româno-canadiene Claudia Motea, care a fost alături de realizatorii filmului într-o zămislire dificilă tocmai din pricina deteriorării stării de sănătate a regizorului și nu mai puțin din cauza altor impedimente obiective la fel de perturbante pentru realizarea acestei creații cinematografice inedite, de o mare frumusețe ideatică. Așa se explică emoția cu care ea se adresează doamnei Anca Sîrghie, care pe ultimul pasaj al elaborării peliculei a trebuit să preia responsabilitățile altor membri ai colectivului, îndeosebi pe cel al regizorului: “Doamna Anca, Să aveți un start de excepție! FRUNTEA-SUS CĂ AȚI ÎNVINS!!! O ÎNĂLȚARE înainte de Sfintele Paște! Claudia”

Filmul a fost prezentat de Dumitru Budrala, director al Departamentului Astra Film, Sibiu. Adevărată carte de vizită a Sibiului cu Mărginimea din vecinătate, filmul va fi proiectat în viitorul apropiat în diferite instituții de învățământ local, atât în fața elevilor cât și a studenților.

Consider că tinerele generații de spectatori ar fi avut multe de reținut din expunerile elevate și dense intelectual ale invitaților cu totul speciali ai acestei reuniuni culturale exemplare de la Sibiu.

Nicolae BĂLAȘA

Din lumea asta, ieșirea-i doar prin cer

După ce ne-am dezmoșit, am pornit iarăși la drum. Avi a desfăcut sticla. Spre dezamăgirea lui, nimerise una în care era vin alb.

- Bună și asta! Poate chiar pe placul tău... – mi-a zis în timp ce m-a îndemnat să beau.

- Ai grijă, să nu-mi îmbeți fata... – l-a avetizat Maria în glumă în timp ce ne-a privit cu coada ochiului în oglinda retrovizoare.

- Să nu, ce?... Adică... Chiar, cum e să fii beată?

- Îți spun eu: e ca și cum ai fi o idee dus...

- Pe lumea ailaltă?!

- E, și cu tine! Dus cu pluta!

- Unde? – am insistat eu.

- La cules de dude, evident, cu undița, pe baltă. Ca să vezi? De unde să știu eu cum se simte o femeie la beție?

- Caraghioasă! – i-a răspuns Maria. Zice vrute și nevrute... Ar tot bea și s-ar tot... Măă! Nu vă gândiți la prostii, chiar dacă rimează! ...S-ar tot lua cu oricine de piept. Chiar și cu Dumnezeu. I se pare că e când totul, când nimic... Ce s-o mai lungim?! Un om fără minte!

- Înseamnă că și tu ai fost, altfel de unde ai ști? – am întrebat eu.

- De ce nu așa recunoaște?! Am făcut-o lată odată cu Kety și Tabitha. În Anglia... Venise de acasă, de la Ghilvaci, Katy, cu slănă afumată, cu ceapă... Mă rog, cu de toate, și ceva palincă. Cu cât a reușit să treacă prin vamă. Tunisianca, la început, că ea nu, că o fi, că o păți, că religia... Dar saliva! După ce a luat, din curiozitate, vreo două, trei guri de țuică, slănina piperată i s-a părut a fi un fel de mușchi de capră de pe la ei, preparat cu mirodenii venite tocmai de pe lumea ailaltă.

- Și?

- Păi, și? În cele din urmă, am luat-o razna. Ne-am

dezbrăcat, am dansat când în pat, când pe masă... Ne-am și pupat, cum se pupă oamenii când se revăd după o viață... Tot felul de tâmpenii. Ca tot omul beat! Ceva mai târziu, mi se părea că se învârtea cu mine casa, pământul, că n-o mai deosebeam pe Katy de Tabitha... Mă rog, când plângeam, când râdeam... Timp de peste o săptămână, nu am fost eu, ci alta. Când și-a revenit, și tunisianca se tot dădea de ceasul morții. Tot zicea că ar fi păcătit. A tot făcut la mătănni și sufletește, nimic... Mai târziu, ca să îi vină inima la loc, s-a spovedit la un popă catolic. Ceva mai târziu, când a văzut că și se mai iartă și aici, pe pământ, păcatele, a trecut la creștini. Numai Katy nu a avut nimic. Asta, până să termine slănina, în fiecare dimineață dădea câte o pălincă pe gât. Hap, și pleca la serviciu, cât ai clipi.

- Cum, adică...v-ați dezbrăcat? – s-a mirat Avi.

- Cum se dezbracă o femeie beată. I-auzi, cum?

- La pielea goală?- am întrebat și eu râzând.

- Nu! Cum m-a făcut mama. Și cum era în paradis întâi și întâi doar Eva.

- Bazaconii! Adam! ...Că așa zice scriptura.

- O spune, însă atunci, Dumnezeu, a fost femeie. Apoi nu ea, femeia, l-a născut pe Issus? Nu ea a spus și s-a făcut?! Nu ea zice și se face și acum?

- Bazaconii! Speculații! Ba nu, doar bazaconii! – a contrazis-o și Avi înainte de a bea iar din sticlă. - Ca să vezi și tu, trei și toate... În plus, și gata amețite, iar eu tocmai la dracu în praznic, singur cuc!

- Cuc, la Cuca Măcăi! Bă, mai bine, că, toate trei, înfierbântate, cum erau, până la ziuă, te frigeau și te și mâncau. „i-auzi afurisitul!” - ar zice mamaie – „ce-i trece prin minte?!” Ai fi vreo corcitură dintre o parașută și vreun sultan rătăcit în izmene pe aci, de pe vremea...ehe? Vezi că acum iau brișca lui tataie și te las fără de podoabe!

- Ia și bea! Ia, că uite acum se termină licoarea! Și lasă bijuteriile... Nu de alta, dar nu se știe când și cum e nevoie de ele.

Bosumflată, am luat sticla și am înghițit odată, de două ori... Apoi am băut-o toată pe nerăsuflate.

- Așa, bravos! Să vezi ce roz o să fie de aici înainte, drumul, cerul, toate...

- E, treaba ta! Dacă n-ai altă treabă, bea. ...Și-ai să vezi pe pielea ta ce înseamnă și prosteala asta! – mi-a reproșat Maria.

După prima sticlă golită, apetitul ni s-a deschis. Maria nu a avut încotro, a tras mașina pe dreapta, iar Avi a luat din potbagaj a doua sticlă cu băutură. De data asta, avea în ea țuică. Galbenă ca uleiul și cu gust de prună. Mamaie greșise și băgase furtunul în butoiul ce ținea băutura, de ani de zile, doar pentru înmormântare.

- Nu! – s-a împotrivit Maria. Beți și voi ca oamenii, nu și una, și alta!

- O vezi? – mi-a dat Avi, cu cotul. - Mai catolică decât Papa!

- Sarra, lasă-l! A luat-o, deja, razna. Ascultă-mă, o să-ți fie rău!

- Dă-i cu țuică, dă-i cu vin!... Ca să fii un Rasputin!

- Asta s-o crezi tu! Țăla a fost, parcă?...

- A fost un drac bălțat, cu barbă de țap... Și apoi, mie la rusnac îmi este gândul? Sau la voi, ălea trei? Doamne, și despiate, pușcă, singure, prin Anglia! Unde mai găsești o asemenea ocazie?!

- „Muiculiță, nu e a bună cu omulețul ăsta!” – avea dreptate mamaie! Bă, obsedatule! Te-au paralizat pațachinele ălea, de la școală, de prin licee? Vezi femeile doar stoluri, stoluri! Una nu ți-ajunge? Au, au, au! Uite-mă aci, lângă tine! Am și țâțe, am și... Am tot ce-mi trebuie. Ori ai dat în orbul găinilor?! Avea dreptate baba Ioana „beutura ți-a luat mințile!” Moș Gheorghe săracul!... Mă, află că tataie a fost un fel de sfânt pe pământ! Ce știi tu?! Singurul om care m-a iubit! Tu, doar povești!

- Ia și bea! Și-ai să vezi cum se schimbă și cerul, și lumea...

- Beau! Uite, am să beau iar toată sticla, ca să mor și gata!

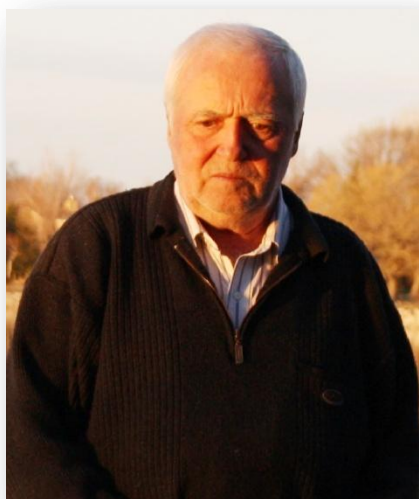
- Păi tu crezi că fiecare moare așa când vrea? Bei și mai și uiți una, alta... Mai și speli ba sufletul, ba mintea... Alcoolul dezinfectează, curăță...

- Te curăță! Gata, ați întins destul coarda. Gata, până aici! – s-a supărat Maria și a tras mașina pe marginea unui șanț. – Tu, om serios ești? – l-a luat ea pe Avi la întrebări. Ce e cu tine? Ți-ai pierdut așa, hodoronc-tronc, mințile?!

- Eu?! Da!... Sau de ce nu? Mamaie a avut dreptate. Tu nu vezi ce aiurea e totul? – a întrebat-o Avi în timp ce a coborât din mașină și s-a îndepărtat câțiva metri, încât abia l-am mai putut auzi. Noi doi de o vârstă, iar eu să o iubesc pe fie-ta, în timp ce firesc ar fi să-mi zică... Spune-mi, cum să o fac să înțeleagă?

- Mda! Asta chiar e o problemă, dar las-o pe ea să aleagă. Nu-i turna pe gât otravă! – abia am putut să mai aud spusele Mariei.

Amețisem deja și mi se lipeau genele. Câteva clipe mai târziu, l-am simțit pe Avi lângă mine. Încerca să mă întindă pe canapea și să-mi așeze capul, oarecum confortabil, pe picioarele sale. M-am ghemuit și am adormit. Pentru mine, drumul deja se scurtase. M-am trezit după miezul nopții, într-o cameră de hotel. Lângă patul meu, dincolo de noptieră, Maria dormea cu degetul între buze. M-am revăzut în copilărie și am zâmbit amar. Abia când m-am ridicat de pe pat, mi-am amintit și de Avram, și de tot ce făcusem cu o zi înainte. „Dacă nu mă lăsa să beau... Când o să-l găsesc, am să-l strâng de gât!” – mi-am zis înainte de a da peste el, într-un fel de antreu, când mă îndreptam spre baie. L-am privit o clipă, apoi mi-am continuat drumul, în vârful picioarelor, spre toaletă. Acolo, am aprins becul și m-am privit în oglindă. Nu arătam prea bine, însă spre surprinderea mea, nu mă simțeam rău. Sau nu atât cât mă simțeam în situații asemănătoare, când mă trezeam noaptea, pe vremea detenției, în pușcărie. În sinea mea însă, îmi era rușine. Mă frământau gânduri și nu mă puteam înțelege. Nu puteam pătrunde nici dincolo de mine, de ziduri... Totul mi se părea opac, obscur, iar lumea, un simplu canon. „Cum calci strâmb, musai să te dai cu capul de toți pereții! Apoi vrei sau nu, te împuținezi. ...Puți câte puțin!” După ce mi-am făcut destulă morală, m-am întors în camera în care aveam patul și am privit pe fereastră. Nu am recunoscut locul. Mi-am amintit-o însă pe mamaie: „Eu văd că ți-e dragă... Dar cui nu i-ar fi? Mânca-o-ar muma pe ea! Că doar eu am crescut-o! ...Dar, auzi dumneata, uite ce bine îți stă alături de Maria! Parcă Cel de Sus v-a potrivit. Doamne, pupa-Ți-aș tălpile!” „Of, Doamne!” – mi-am zis și eu. Din lumea asta ieșirea-i doar prin cer.

Marian BARBU

INTERFERENȚE... BRÂNCOVENEȘTI - schițe de studiu -

Istoria Țărilor Române n-a fost (*și nici nu poate fi* !) desprinsă de a vecinilor din arealul apropiat sau îndepărtat al Europei. Interpretarea doar în sine presupune izolare, îngustime de viziune sau rea voință, teză cu bătaie imediată, manevrare cu scop, deturnare a faptelor reale, sfidare nemeritată a adevărului. Astăzi, în 2014, istoria nu trebuie interpretată *ad libitum*.

Tentativele de unificare a populației de pe meleagurile geto-dacice, a neamurilor conlocuitoare aduse din cele patru zări ale lumii, popoarele migratoare însele, în contactul cu spațiul fremătător din zona noastră, s-au bucurat de rodnicia pământului, de clima temperat – continentală moderată, cu influențe oceanice, baltice sau pontice, de hărnicia locuitorilor, de ospitalitatea proverbială a lor. Despre toate acestea s-a dus faima în toate imperiile: roman, slav, otoman, polon și câte vor mai fi fost. Destrucțiile operate în scop de jaf ori de îmbogățire, mai vădit accentuate în anumite secole, au împiedicat posibilitatea normării unui stil de comunicare, încât foarte târziu, după 15-16 secole de conviețuire, într-o impuritate de etnii, să se ajungă la o normare a limbii, prin eforturile aparte depuse de Biserică, de orientări religioase diferite.

În epoca medievală, se consemnează forme de pătrundere a liturghiei slavone, de la sud spre nord, în rândul locuitorilor, apoi limba slavă a devenit „limbă de cult și mai apoi și de cancelarie”.

Prin formele de evoluție, următoarea perioadă istorică, la care ne gândim să ne referim, cea în care s-a afirmat domnitorul Ctin.

Brâncoveanu, a fost denumită a *umanismului târziu*. Atunci, în sec. al 17-lea și al 18-lea, prin contribuția recunoscută a unor cărturari din cele trei Țări Române – Transilvania, Moldova și Muntenia (=Țara Românească), s-au ars etapele și cultura a fost recunoscută, atât de toată Biserica, indiferent de orientările ei, cât și de Domnitor.

Domnia lui Constantin Brâncoveanu în Țara Românească a fost înregistrată în analele istoriei între 28 octombrie 1688 și 24 martie 1714.

Devenit martir, prin refuzul categoric de a se converti la islamism, dat în fața „sultanului Ahmed III și a marelui vizir Ali Pașa, a unor diplomați și a unei mulțimi iubitoare de spectacol sângeros” (Alexandru Zub), Domnitorul Brâncoveanu a fost dovada jertfelnică despre credința ortodoxă în care a trăit, a legii pământului românesc, pe care lăcașurile de cult o întrețin perpetuu.

Se știe că prin construirea și decorarea Mănăstirii de la Hurez (Rm. Vâlcea) s-a creat și impus „stilul brâncovenesc”. Ctitoriile care au urmat în timpul domniei Marelui Voievod, în materie de arhitectură, s-au arătat a fi un decalc prețios al arhetipului vâlcean (vezi palatul de la Potlogi - Dâmbovița) ca și cel de la Mogoșoaia (1702).

Dar ctitoria Sf. Gheorghe-Nou, din București? Dar celelalte, mănăstirile Tismana, Brebu și Cotroceni?

Și ca la români – cred, blestem strămoșesc: **pâra** și **hâra** să-i cuprindă... pe adversari (dușmani ?!), până la pârlolire, de jos până sus! – boierii din clanul Cantacuzino, („pârâșii”) începând din 1700,

se pregăteau fățiș pentru detronare. Aveau și motive întemeiate :

- tipărirea Bibliei de la București, definitivată în noiembrie 10/20 , 1688, pornită din inițiativa lui Șerban Cantacuzino, uzurpat acum, a făcut ca dușmănia familiilor să ia proporții la vârf;
- învățatul Stolnic Ctin. Cantacuzino a supervizat textul acestei scrieri, alături de frații Șerban și Radu Greceanu, ultimul devenit cronicar de curte al voievodului nou instalat;
- în 1690, spun tratatele academice, se încheia expunerea evenimentelor din așa numitul *Letopiseț Cantacuzinesc*.

Notăm doar în treacăt, dar o spunem cu vădit scop (pentru a nuanța **pâra** și **hâra** ori invers!): de la „anul 1661, știrile gravitează în jurul luptelor dintre facțiunea Cantacuzinilor și cea a Bălenilor”.

Afirmăm că medievalitatea târzie din Țările Române coincide cu Epoca Luminilor, extrem de viguroasă în întreaga Europă, dar și în Rusia, America, Mexic ș.a. Pentru prima dată în lumea dezvoltată, cultura a fost reperată ca o forță de progres și demnă de luat în seamă în evoluția tuturor popoarelor.

Momentul Brâncoveanu înseamnă dârzenie și rațiune, echilibru în primul rând, pentru a preveni, în plan intern, accentuarea luptelor dintre boierii hămesiți de putere (prin biciuirea cruntă a țărănimii) și prin impunerea, în plan extern , a unei liniști, în calea expansiunii turcești.

Ceea ce se obținuse însă prin tipărirea Bibliei de la București dovedea puterea de maximă vitalitate a unității limbii române, a multiplelor ei posibilități de comunicare. Limba română a fost consacrată ca limbă a cultului religios. Specialiștii apreciază că traducătorii Bibliei ar fi folosit cu înțelegere deplină o serie de tălmăciri anterioare în domeniu, existente în Moldova (Nicolae Milescu), în Transilvania (Simion Ștefan), alte scrieri din sec. al 16-lea (Palia de la Orăștie, Parimiile lui Dosoftei), unele tipăriri ale lui Coresi.

Biblia dela București „are 944 pagini mari, tipărite cu chirilice mici, pe două coloane (59 rânduri pe pagină), cu excepția prefetelor, culese pe o coloană”.

Academicianul Rossetti, coordonator și colectivul științific (Boris Cazacu, Liviu Onu) în lucrarea *Istoria limbii române literare* (1972) are un capitol special rezervat acestei lucrări monumentale, distingând observații diferențiate pe structurile de compartimente existente: fonetică, morfologie, sintaxă, lexic.

Ca să se arate superioritatea formei de exprimare a *Bibliei* (1688), autorii au oferit analogii, reproducând segmente de texte din cărțile anterioare,

iar după aceea, adăugând genul proxim și diferența specifică, să se stabilească, în mod judicios, diferența, de către cei interesați, în cercetarea fenomenului lingvistic și stilistic.

Ediția din 1961, de la E.P.L., intitulată *Cronicari munteni* (2 vol.), în translație actualizată, conform normelor în vigoare ale limbii române, totalizează 1112 pagini (I- 582, II- 530).

Vol. al doilea, începând cu p.401, dezvoltă lista de indice, care cuprinde numele de persoane, locuri și popoare, amintite în cele 5 mari cronici muntene: **Stolnicul Constantin Cantacuzino, Anonimul Cantacuzinesc, Radu Popescu, Radu Greceanu, Anonimul Brâncovenesc.**

Cât privește pe Constantin Brâncoveanu, numele său este trecut (citește – indicat sau personalizat) de dinaintea domniei, când era doar nepotul lui Șerban Cantacuzino, dar și când a devenit Domn al Țării Românești.

Cronicarii numiți realizează (*pătimaș!*) un *Bildungroman* al domnitorului, căruia îi pigmentează biografia destul de îndeaproape. Căci, de fiecare dată, Brâncoveanu devine o prismă cu multe laturi: ba că l-ar fi otrăvit pe Șerban Cantacuzino, ba punându-i în văzul lumii comportarea nedemnă față de nemți, ba intrând în conflict cu Constantin Cantemir, ba mărinind haraciul, ba că l-ar fi otrăvit pe ginerele său, ba că s-a apropiat de ruși, ba că făcea o politică de duplicitate, fiindcă a fost dat în vileag de ruși.

În *Cronica* lui Radu Popescu, întâlnim următoarea caracterizare ca o viitoare fiziologie de sec. 19: „*Pe Constantin vodă, l-au dăruit nărocul cu tot felu' de bine, sănătos, întreg, casă întreagă, fii și fete mulți, avuții multe, case, pălaturi, sate, vii, heleșteie, domnie îndelungată și altele ca acestea, care nu*

i-au lipsit nimic de care ochii lui au poftit, dar acestea au fost toate darurile nărocului, iar nu câștigate de dânsul, că aceia ce câștigă cineva în lume iaste partea sufletului, areti(pl. – virtute, curaj), și pentru aceia să și laudă, iar Constandin Vodă nicio bunătate sufletească n-au arătat în viața și domnia lui, pentru ca să se laude, ci mai vârtos iaste a să huli pentru multe fapte rele ce-au făcut în domnia lui care au rămas la cei după urmă greutate și blestem. Avea o lăcomie mare peste măsură și greutate și blestem i-au rămas și lui.”

Apropierea de cronicarii moldoveni, Gr. Ureche și Miron Costin, din veacul anterior, când ei îi aveau „în obiectiv” pe Ștefan cel Mare și pe Vasile Lupu, rămâne prea bine vizibilă. Modelele îndepărtate sunt însă istoricii latini și pentru unii și pentru alții.

Celălalt cronicar Radu Greceanu, intrând în

slujba lui Constantin Brâncoveanu, descrie cu lux de amănunte mișcările din domnia acestuia, de la instalarea cu fastul pompei de protocol, până la mărirea haraciului către Poartă, de la 250 de pungi, până la 500 .

Nicolae Iorga, în *Istoria literaturii românești II* (ediția a doua, din 1928, p. 67, București) scria : „Greceanu și-a continuat lucrarea (*Cronica domniei lui Brâncoveanu*), pe care adesea o prefăcea, după cererea Domnului, când întâia redacție nu răspundea sentimentelor Curții, o îndulcia sau o exagera în aprecieri, după împrejurări.

În manuscrisele cele mai complete, ea merge până la Paștile anului 1713, dar ea nu pare a fi fost continuată mai departe decât atâta, până la căderea lui Brâncoveanu adică.

E cea mai oficială cronică din câte se pot închipui, și ea întrece cu mult sub acest raport cronicile oficiale moldovenești ale timpului: a lui Nicolae Costin și a lui Axinte Uricariul.

În adevăr, aceștia din urmă investighează numai întâmplările politice și amestecă cu acestea știri asupra politicii străine. Pe când Radu Greceanu notează pas cu pas itinerariul Domnului, trece la răbojul său de cronicar toate faptele mărunte de la Curte și toate solemnitățile”.

În ciuda dulcegăriilor de stil, provocate de intențiile de panegiric sau encomiastice ale cronicarului, varianta de limbă vorbită în spațiul Munteniei creează baza unor forme poetice viitoare din secolul al 19-lea, ele croindu-și drum în dimensiunea premodernă a liricii noastre.

Istoria românilor din toate timpurile, a fost mașteră mai sub toate domniile pământene. Din cauza imperiilor care, în vremurile moderne, au devenit acaparatoare, nu numai de bunuri materiale, ci și de impunere cu forța a unui anume regim de viață. Toate după presupuse modele... imperiale. Domniile autohtone (atunci când au și existat în deplinătatea credinței lor !) n-au fost lăsate în liniște să-și dezvolte propriile gânduri și principii.

Cu voia sau fără voia lor, domnii au devenit personaje de literatură ori de legendă (în cazul lui Ștefan cel Mare) ori de mit, prin jertfa asumată la 15 august, 1714, de Constantin Brâncoveanu, la Istanbul, dimpreună cu o parte din familia sa.

Același istoric contemporan nouă, acad. Alexandru Zub, de la Iași, nota : *S-ar fi putut salva, în ultima clipă, dacă și-ar fi abjurat credința strămoșească, „legea”, pentru a trece la islamism , ceea ce domnul român a refuzat împreună cu ai săi.*

În balanța faptelor săvârșite de el, bine cunoscute în întreaga Europă, i-au fost lăudate virtuțile, mai ales tăria morală și credința, pe baza cărora Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat în

20 iunie 1992, ca să-i fie prăznuit numele la 16 august „a doua zi după decapitarea lui” (apud Al. Zub).

Ce interferențe triste – istorie/literatură – ne-au produs imperiile lumii! Numai limba vorbită a supraviețuit peste istoria momentului.

Prof. dr. **Marian Barbu**
Laureat al Academiei Române
Vineri, 11 aprilie 2014, Craiova

Ar fi împlinit 90 de ani...

- evocare -

La 14 aprilie 2014, criticul și istoricul literar, universitarul bucureștean de ținută academică, **George Munteanu** s-ar fi cuvenit să fie sărbătorit ca nonagenar. Dar voia nu este a omului, ci a... Domnului!

Așa că i-au rămas doar cărțile să mai dea seama despre existența sa intelectuală, despre gândirea și exprimarea meticuloasă a Profesorului, despre scrisu-i olograf, rotunjit, iradiind lumină, chiar din verticalitatea tuturor literelor, se-nțelege, a consoanelor mai ales. Vocalele aveau în scrisul său apetența cercurilor mici, care închid în ele orientarea de suflet, de mișcare permanentă spre înainte, un orizont de stare psihică.

Omul **George Munteanu** a fost un bărbat adorabil, mereu să fie generos, după ce te cântărea din priviri, ascultându-te ca un medic, fără să clipească, timp în care își formula judecăți de evaluare, ca și când pentru tine începea o nouă viață. Dacă nu, oricum un alt sens, o altă semnificație. Tu studentul, oricare ai fi fost, primeai întotdeauna o iluminare de la discuțiile și sfaturile Dânsului.

Eu am urmat cursurile Facultății de Filologie bucureșteană între anii 1959-1964. În perioada celor cinci ani, la catedrele din amfiteatrele Odobescu, Hașdeu, R₃ , BCU ș.a. s-au perindat oameni de carte, nume de referință științifică, dascăli cu distincție profesională recunoscută. Chiar asistenții noștri ne ofereau pilda vie a vocației lor – nu numai la literatură, ci și la gramatică, limba latină sau slavă, literatură universală, limbi străine.

Perioada marilor clasici români a fost, pentru mulți dintre noi, o deschidere fără precedent. Peste timp, adică în zilele noastre, mă gândesc că și literatura veche (așa se numea atunci!) greoaie pentru unii dintre noi, dar nu hulită, ne-a oferit deschideri și analize de profunzime pentru ce a reprezentat limba slavonă în cultura noastră. Dar literatura universală predată în BCU de blândul și

încântătorul Profesor Edgar Papu? Mă opresc aici cu evocarea mea, ca să restabilesc o comparație de tinerețe a lui **George Munteanu** cu poliglotul și delicatul, parcă sfielnicul Papu.

Venind de la Cluj, unde absolvise Facultatea de Litere și Filosofie (cu licența în 1950), **George Munteanu** a fost un strălucit cronicar al modernei reviste *Steaua*. Se arătase de pe atunci – în ciuda perioadei de proletcultism dur – un intelectual de mare onestitate, cu o dignitate verificată, nu-n cape îndoială, cred eu, și datorită studiului aprofundat al personalității lui B.P. Hașdeu (multă vreme și el un nonconformist), cam din aceeași zonă a Basarabiei.

Debutul editorial în 1963 cu **B.P. Hașdeu**, a fost lăsat în urmă și imaginea de cercetător, stăruitoare a profesorului D. Popovici prinde contur tot mai vizibil, prin studiile sale de eminescologie, determinându-l să persevereze în aria culturii din sec. al XIX-lea. Așa se motivează apariția unor studii despre *Eminescu*, *Creangă*, *Maiorescu*, *Caragiale* și *Slavici*. Publicate separat, în timp, dar și în volumul **Istoria literaturii române. Epoca marilor clasici**, EDP, 1980 (numărul de pagini acreditat fiecăruia în parte poate mai spune și astăzi foarte multe despre tăria opiniilor Profesorului, coborât în arena criticului literar : 165, 63, 122, 155, 68. Acum, da **Atitudini** (1966), ori **Sub semnul Aristarh** (1975).

Volumul din 1973 – **Hyperion I. Viața lui Eminescu**, urma să fie poarta de intrare în lumea întregului de cinci componente ale ansamblului ...**Eminescu**.

Premiat de Academia Română în același an al editării lui, volumul a stârnit comentarii în toate centrele universitare din Țară – Iași, Cluj, Timișoara, București, dar peste toate opiniile exprimate în reviste *România literară*, *Steaua*, *Orizont*, *Amfiteatru*, *Lucefărul*, *Cronica*. Dar o scrisoare a filosofului Constantin. Noica l-a bucurat cel mai mult.

Ca lector a fost și Dumnealui în Franța, dar și în îndepărtata și fascinantă Chină. Într-o epistolă, datată București 22 oct. 1987, îmi scria: „*Chinezii mă chemaseră să le ajut să facă 4 „doctori” în română, să-i „reciclez”, să le aranjez un nou manual etc., etc., până în vară, când m-am întors acasă, destul de bolnav...*”

Pentru mine, prof. univ. dr. **George Munteanu**, care mi-a îngăduit să-i fiu ucenic ascultător, nu numai de la cursurile de ...Eminescu, ori de la cenaclul pe facultate, alături de Mihai Ungheanu, a fost și rămâne un model de gândire și comportament. De aceea, alături de Prof. univ. dr. doc. Dimitrie Păcurariu, mi-a fost un real sfetnic, în realizarea tezei mele de doctorat, dar și lângă acad.

Al. Dima și învățatul profesor Ion Rotaru.

După plecarea la Craiova, construindu-mi un confort intelectual, încet dar sigur, n-am acceptat (*din păcate !*) să-l urmez pe Profesorul George Munteanu, pentru „perioada contemporană”, la Univ. Hyperion. Treceam, cum se spune astăzi, de la stat, la privat! No comment!

Iată, scurtissim, ce-nseamnă viața unui Mare Profesor, evocat la început de primăvară, când generația mea, - Generația Centenar a Universității București - își pregătește jubileul lui 50, de la absolvirea facultății din 1964.

Marian Barbu

25 martie 2014

Arhitectură în stil brâncovenesc

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ

Inciziile doctorului Schor

Nu este foarte greu să scrii literatură umoristică satirică sau ironică. Îți trebuie doar o cultură temeinică, formată în ani de lectură, începând de la vârste fragede, un fel special de vedea realitățile din jurul tău dincolo de aparențe, o firească dăruire de sine pentru a îndrepta relele pe care le vezi, puterea de a spune adevărul și de a suporta consecințele, acea înțelepciune care ne învață că salvarea păcătosului este prioritară pierii acestuia și calm, mult calm, pentru a trece cu zâmbetul pe buze peste desconsiderarea colegilor de breaslă, dar și de răutatea celor care (de multe ori aflați printre puternicii zilei!) se recunosc în insectarul personajelor tale. Îți mai trebuie și o fină împletire a faptelor despre care scrii, fapte cât se poate de reale, cu un strop de imaginație, o undă de ficțional, pentru ca scrierea să rămână credibilă însă și potențată de fantezia creatoare, pentru un mai puternic impact emoțional.

Toate aceste sub privirile, hai să spunem, eufemistic desigur, îngăduitoare, ale colegilor care consideră genul absolut minor și la îndemâna oricui. Iar ei, superiori fiind, nu vor aborda niciodată acest gen fiindcă nu vor să-și compromită numele hărăzit să devină nemuritor doar pentru că poezia, romanul sau chiar memoriile sunt, nu-i așa, opere serioase, pline de miez și mesaj pentru viitorime.

Cu deplin respect pentru toți creatorii de literatură voi aminti totuși de marii umoriști ai lumii (Marck Twain, Șalom Alehem, I.L. Caragiale, Carlo Goldoni, Mihail Zoscenco, ori de anticul Aristofan, dar și de mari autori precum Shakespeare sau Miguel Cervantes, care nu au evitat registrul

ironic în scrierile lor) fiind doar câțiva dintre umoriștii care au trecut prin veacuri rămânând la fel de actuali ca atunci când au scris, ceea ce ar dovedi că o operă cu adevărat importantă depinde fără îndoială de subiect (personaje), adică de noi oamenii, cu toate păcatele noastre cele fără de leuire, însă hotărâtor rămâne talentul scriitorului și nicidecum genul abordat.

O altă problemă a scriitorului satiric (umorist, ironic) este dată de forma mereu surprinzătoare pe care textele sale trebuie să o aibă, pentru că, în umor, repetabilitatea înseamnă, nu doar inhibiția cititorului, ci mai ales, dispariția interesului pentru lectură. În mod paradoxal, deși relele lumii sunt nenumărate, pentru a le satiriza este necesar nu doar un bagaj lexical foarte bogat și divers, dar și de o capacitate peste limite normale de a prezenta oricare dintre subiecte mereu într-o altă perspectivă, în așa fel încât să nu devii un moralist plicticos, nici trivial, dar nici previzibil (una din cerințele umorului fiind poanta cea care are efect numai atunci când surprinde).

Deci, dacă îndeplinești condițiile de mai sus, plus altele, de la caz la caz, putem spune că este într-adevăr foarte ușor să scrii în registru ironic, proză, poezie, aforism, dramaturgie sau în oricare alt gen literar. Dar, sincer vorbind, nu aș sfătui pe nimeni să încerce numai pentru a demonstra că poate. Înainte de orice ai nevoie de un autocontrol foarte riguros, dat fiind că fiecare dintre noi a întâlnit, cel puțin o dată în viață, indivizi care pretindeau că au foarte mult umor chiar dacă nu înțelegeau nici măcar poanta unui banc, iar râsul li se părea o atitudine

vulgară, nedemnă deci de manifestare în public.

Mă tem însă că singurul loc unde nu se râde este totuși iadul...

Dar, revenind la cartea doctorului **Dorel Schor: *Să fim serioși - umor cumsecade evreiesc*** (ed. TipoMoldova, colecția *Opera Omnia*, cu o strălucită prefață a scriitorului și publicistului Roni Căciularu, un foarte bun cunoscător al întregii opere a lui Dorel Schor), se poate spune, cu certitudine, că apariția ei nu a surprins pe nimeni, fiind cumva așteptată, ca o consecință firească a faptului că Dorel Schor ne-a obișnuit, de ani buni, cu excepționala sa prolificitate creativă. Este prezent în aproape toate publicațiile de limbă română din întreaga lume și asta nu din când în când, ci săptămânal. Dar și urmarea logică a unui șir de apariții editoriale recente precum: „*Zâmbește, mâine va fi mai rău*”, editat la Iași, volumul scos la Madrid cu titlul „*El trahe de Adan*”, adică, în românește, „*Costumul lui Adam*” sau „*Toate spectacolele sunt unice*”, apărut la București. Doctorul Schor este surprinzător doar pentru cei care nu-l cunosc sau nu au auzit de el. Pentru noi, cei care îi urmărim aparițiile prin care a reușit să ne facă dependenți de umorul său subtil, inteligent și de cea mai bună calitate, este un eveniment așteptat și cu atât mai interesant cu cât eram chiar curioși să vedem ce mai produce acest adevărat izvor de ironie bine temperată, cultă și fermecătoare.

Și, tot ca de obicei, nu ne-a dezamăgit! Era de altfel în firea lucrurilor întrucât autorul, un ironist de cea mai bună condiție, are acel respect aproape sfânt pentru calitatea operei ajunsă sub ochii cititorului, fiind în fond, în primul rând, cartea sa de vizită.

Volumul, inteligent construit, prozele scurte alternând cu aforismele, reușește în felul acesta să ofere cititorului acel confort al lecturii care duce la o mai bună înțelegere a textelor, lucru deloc de neglijat având în vedere profunzimea și subtilitatea scrierilor sale, în consecință o anumită dificultate de descifrare care solicită (ce bine!) intelectual.

Despre aforismele lui Dorel Schor s-a mai vorbit și s-a mai scris mult și pe drept cuvânt având în vedere că este considerat, fără rețineri, cel mai de seamă autor contemporan al genului. Nu numai pentru întreaga sa operă, impresionantă calitativ dar și cantitativ, cât pentru creativitatea sa de excepție, într-un domeniu destul de restrictiv prin exigențele impuse acestui tip de creație. Este arealul literar în care nu ai voie nici să te pierzi printre cuvinte, nici să te repeți, nici să „scapi” vreo platitudine și nici să eviți poanta, care este „sufletul” aforismului. Cum reușește Dorel Schor să construiască o adevărată operă în acest domeniu? Prefer să cred că este un

mister din care nu lipsește lectura zilnică, dar nici o analiză atentă și profundă asupra textelor citite, cum nu lipsește nici observația fină, inteligentă, a fenomenelor și întâmplărilor cotidiene. Numai că, aceste condiții, deși îndeplinite și de alți creatori, nu par a fi suficiente pentru a explica forța creatoare a autorului.

Ei, ar mai fi și talentul, dar eu unul rămân consecvent termenului de mister. Cu riscurile de rigoare...

Însă, în mod sigur, nu-i lipsește o puternică motivație dată, în primul rând, de o perseverență dublată în modul cel mai fericit de ceea ce numim, pur și simplu, chemare pentru o astfel de activitate. Deși o face cu riscuri firești și acceptate, cu acea seninătate a omului înțelept, riscurile acelea despre care am mai vorbit. Inclusiv pierderea proprietății asupra unor scrieri, odată cu intrarea lor în folclor. Mde, totuși o pierdere pe care mulți dintre noi ne-am dori-o!

În mod deliberat nu voi cita nici un aforism din carte deoarece aş avea impresia că vreau să arăt frumusețea unui colier scoțând o singură nestemată și punând-o în lumină. Ar fi inutil deoarece nimeni nu ar putea să înțeleagă, oricât de frumoasă ar fi piatra, care este adevărata strălucire a întregii compoziții.

Prozele scurte prezente în acest volum sunt cele care dau consistență subtitlului: ***Umor cumsecade evreiesc***. Într-adevăr ironiile fine și umorul savuros al scrierilor au ca personaje evrei. O delicată și admirabilă atitudine a autorului care se ferește de orice ar putea fi interpretat ca intenție de încălcare a vreunui cod deontologic, atitudine care, ce bine ar fi să devină una de referință pentru orice scriitor. Deși, dacă un chinez citește (lucru pe care mi l-aș dori din tot sufletul) aceste proze îi va fi imposibil să nu recunoască, cel puțin într-una din ele, pe un vecin, un prieten, un coleg, sau o întâmplare pe care o știe și el. La fel s-ar întâmpla și cu un cititor din Australia, Mongolia sau din Siberia (mă feresc să aduc în discuție și oamenii lipsiți de simțul umorului!) pentru că în fapt scrierile lui Dorel Schor au ca fundament aceleași valori etico-morale, valabile în întreaga lume indiferent de culoarea pielii, etnie sau confesiune, cele a căror încălcare este judecată după criterii similare, iar felul în care noi facem asta poate da și acel savuros moment de umor care ne face să zâmbim chiar dacă suntem în culpă. Judecățile lui Dorel Schor nu stabilesc vinovați și nici nu dau verdicte. Ne provoacă doar la o mai atentă privire asupra noastră înșine, ceea ce nu este deloc rău.

Consider unele proze ca fiind antologice demne de orice istorie a scrierilor umoristice, alături

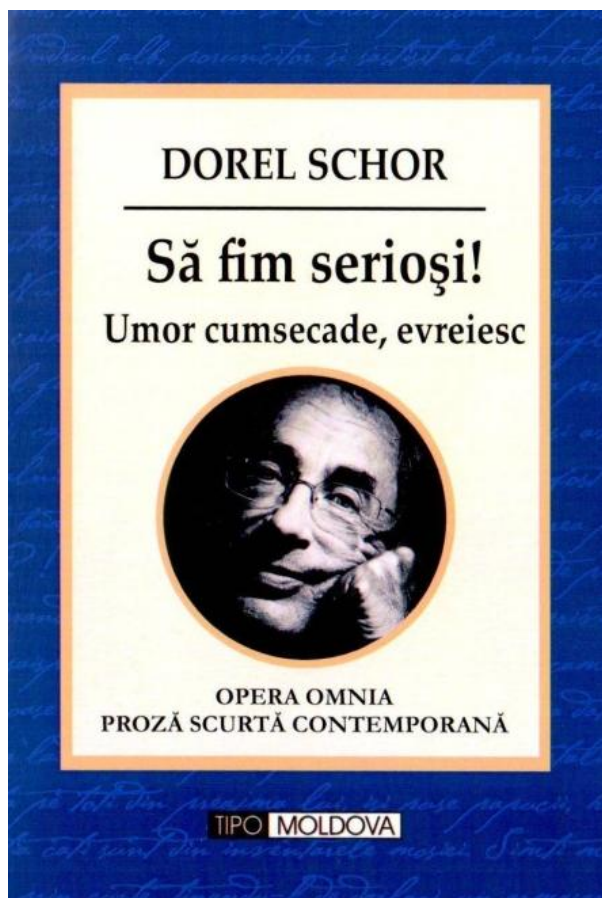
de marii clasici ai genului. O poveste precum a personajului din: **Un nume domnesc**, cel ce se mândrește peste poate că poartă numele de Wonzenkeisser. Nu e de acolo să ai componenta keisser la numele de familie. Doar că atunci când descoperă ce înseamnă de fapt acest nume începe cu adevărat partea comică, augmentată de eforturile omului de a scăpa de acest *nume domnesc*. Amintesc și de onomastica folosită de autor pentru a da o tușă și mai consistentă personajelor precum: Nasgâtașvili, Boris Israelovici Glazpapier, Dorfman Marx cel care își tot schimbă numele, ba, în Enghels, ba, în Lenin, dar nu reușește niciodată să iasă din capcana clasicismului revoluționar al secolului al-XX-lea. Sau de mereu bănuitorul Oîțerman dar și de omniprezentul Menașe un fel de Bulă al nostru, sau Vova al rușilor. Dar cum textele umoristice din volum au, ca o caracteristică unitară, savoarea, trebuie totuși să amintesc de unul care depășește cu mult valoarea medie a scrierilor din domeniu.

Teste de cultură, merită citit măcar pentru a ne da seama că a scrie umor de calitate, așa cum am arătat la început, nu este un simplu hobby ci o

preocupare cât se poate de serioasă, bazată, în primul rând, pe o cultură solidă.

Personal îl văd pe doctorul-scriitor Dorel Schor ca pe un mare chirurg ale cărui instrumente nu sunt cele ce ne provoacă, de regulă, fiori, ci cuvintele. De aceea inciziile lui nu dor și nici nu lasă cicatrici. Pot însă vindeca multe dintre bolile omenirii mai ales cele legate de păcatele ei fundamentale. Căci, fără îndoială, cuvintele doctorului de suflete pot extirpa creșterea peste limite a orgoliului, limitarea agresivității, a prostiei, alungarea răutății și vindecarea de invidie, apariția rușinii în fața lăcomiei și chiar diminuarea, până la limite suportabile, a beției puterii, un păcat care deși nu apare în scripturi face ravagii în vremurile noastre.

Sigur, totul depinde și de pacienți, sau mai ales de ei, pentru că de cele mai multe ori nu ne vedem deloc așa cum ne vede doctorul. Iar atunci este recomandată mărirea dozei. Deci, a reciti volumul, face parte din terapie și este semnul cel mai sigur că suntem pe drumul cel bun.

Lucreția BERZINTU

Imaginea românului în Israel

După unele informații din mass - media, Israelul cuprinde imigranți veniți din 102 țări, vorbind 82 de limbi. Limba oficială este ebraica și araba. Originarii din România au fost, la un moment dat, 400.000 de persoane, conform presei israeliene de limbă română. Din alte surse am aflat că cifra ar fi în prezent de cca 125.000 de persoane. Părerea mea este că, totuși, evreii originari din România care trăiesc în Israel se apropie de 400.000 de persoane. Afirm acest lucru având în vedere existența a numeroase organizații înființate de către originarii din România, asociații, uniuni, unele cu filiale în toată țara. Sunt organizații și pe zone ale României, de unde provin. Astfel: israelieni originari din Iași, Tecuci, din Vatra Dornei, Bucovineni, din Dorohoi, ș.a. Cei din Dorohoi și împrejurimi au inaugurat în anul 2001, Pădurea martirilor dorohoieni, în Munții Ierusalimului.

Sunt impresionată și am o stimă deosebită pentru israelienii originari din România pentru că nu și-au uitat locurile natale, limba română, și au promovat cultura românească în Israel; ei sunt oameni capabili, ocupând funcții importante în diferite sectoare de activitate, aducându-și un aport deosebit în dezvoltarea economică și social - culturală a Israelului, integrându-se excelent în societatea israeliană, cu bun simț și seriozitate; ei au pus bazele agriculturii, au înființat așezări omenesti pe care le-au transformat apoi în kibbuturi, moșavuri, orașe; ei au fost principalii pionieri care au întemeiat multe localități în Israel. În anii 1882 - 1884 deja înființase nouă localități iar până la independența statului au plantat milioane de copaci.

Originarii din România, la începuturile sosirii lor în Israel, au reușit sub toate aspectele, mai puțin în plan politic. N-au reușit să înființeze un partid politic. Prin anul 1998 s-a inițiat înființarea Partidului de Centru pentru Progres însă fără atingerea scopului urmărit. Dar, din punct de vedere al cunoștințelor profesionale și intelectuale, stau în față, ca să zic așa, reușind în viața științifică, în viața economică,

în viața artistică, integrându-se în anumite partide mari. Mulți dintre ei ocupă locuri de seamă în Israel. De exemplu, medicul personal al primului - ministru Benjamin Netanyahu, dr. Zvica Bercovici, este venit din România. Alții sunt primari de orașe, actori de prim rang, renumiți în medicină, politehnică, în industrie, profesori la universități, parlamentari, miniștri, diplomați ș.a. Unul din întemeietorii industriei electronice din Israel, Uzia Galil, este român. Unul din cei care au pus bazele industriei aeronauticii israeliene, ing. Ben Zvi Gutman, care, din păcate, ne-a părăsit recent, este originar din România.

Există o activitate intensă în rândul scriitorilor de limbă română. Există 11 asociații de scriitori de limbi străine plus cea de limbă ebraică, printre care și Asociația Scriitorilor Israelieni de Limbă Română. De asemenea, sunt publicații în limba română, săptămânale, lunare sau trimestriale, plus câteva apariții locale.

S-au creat poduri spirituale între cele două țări, România și Israel, prin organizarea unor acțiuni culturale comune, simpozioane, congrese, o contribuție importantă aducând-o Ambasada României din Israel și Institutul Cultural Român care, pe 23 martie 2014 împlinește zece ani de la înființare. Cu acest prilej îi urez un "La mulți ani", cu drag!

Ceea ce nemulțumește pe israelienii originari din România - pe bună dreptate - este problema retrocedărilor de proprietăți confiscate de regimul comunist, problemă care durează ani mulți de acțiuni judecătorești - foștii proprietari fiind purtați pe drumuri, parcă fără de sfârșit, pentru a-și recăpăta dreptul lor.

O altă nemulțumire este aceea a cazurilor de antisemitism.

Cu toate aceste neajunsuri, trebuie să se știe că israelienii originari din România își iubesc țara de unde provin, iubesc poporul român și nu sunt indiferenți față de situația economică, politică și

socială a țării materne.

Ca o dovadă în plus că Israelul este un bun prieten al României este și faptul că, odată cu dispariția cortinei de fier, și-a deschis porțile pentru muncitorii români, salvându-se multe familii de la sărăcie. În acest sens, un aport deosebit l-a adus aliaua română, știind că muncitorii români sunt bine pregătiți profesional în toate domeniile de activitate. Începând cu anul 1990 au venit în Israel sute de mii de muncitori români care au construit enorm de mult. În acea perioadă citisem un interviu cu Șeful Poliției Israeliene, Sandu Mazor (originar din România) care ulterior a fost numit ambasadorul Israelului în România și, printre altele, el a spus că nu a avut niciun caz penal în care să fi fost implicat vreun muncitor român. Desigur, m-a bucurat acest lucru și m-a emoționat totodată. Parte dintre muncitorii români care au lucrat cândva în Israel iar acum lucrează în Italia și Spania, au spus că mult mai bine a fost în Israel, evreii fiind mai umani, mai calzi... Multe ar mai fi de scris dar mă opresc aici, având în vedere spațiul de publicare.

La întrebarea mea, **"Care este imaginea românului în Israel?"** pe care am pus-o unor israelieni de origine română, am primit următoarele răspunsuri:

Lydia Elron (jurisconsult): *Evreii originari din România și-au pus o amprentă absolut pozitivă în toate domeniile vieții, în știință, cultură, artă, atât în literatură, muzica, arte plastice și teatru, în domeniul armatei și apărării Israelului, cercetării, în ziaristică ș.a.m.d.... Sunt exemple concrete al nenumăraților posesori ai "Premiilor Israel" precum și alte mențiuni de excepție!*

Pentru a face cunoscută lumii prezența pozitivă a originarilor din România și contribuția lor, atât la crearea Statului Israel, cât și la dezvoltarea acestuia, în urmă cu câțiva ani s-a născut inițiativa înființării unui Muzeu al Originarilor din România care să fie construit în orașul Rosh Pina, oraș care în urmă cu peste o sută douăzeci de ani a fost întemeiat de originari din România! Pe lângă multe alte asociații existente, a luat ființă Organizația Unitară a Evreilor Originari din România - A.M.I.R. al cărei scop principal este întemeierea acestui Muzeu, și ai cărei membrii, animați de frumusețea acestui ideal, prestează o muncă voluntară demnă de tot respectul și admirația! Menționez că și eu activez cu plăcere și în măsura posibilului în această organizație!

A început o muncă serioasă, în colaborare permanentă cu Primăria din Rosh Pina, și cu sprijinul Organizației "Caritatea" și a Federației Evreilor din România, legată de îndeplinirea unei sumedenii de formalități pentru obținerea permisului de construcție, păstrarea peisajului, a

locurilor și a monumentelor istorice și multe altele.

Astăzi suntem în faza colecționării materialelor care vor fi expuse la Muzeu . documente pe care le vom primi de la foruri și instituții prestigioase locale și internaționale, precum și materiale aparținând persoanelor particulare, posesori de documente, obiecte, creații artistice,etc., legate de istoria evreilor atât în România cât și în Israel...

Cred că suntem într-o fază avansată, în care ne putem gândi că punerea pietrei de temelie a Muzeului nu mai este un vis îndepărtat, este ceva real, legat de stabilirea unui termen concret în viitorul foarte apropiat!

Andrei Fischhof (inginer, scriitor): *Nu am prea multă experiență în acest domeniu, dar e trist că în societatea israeliană, cu israelieni născuți în România și trăind în Israel, nu se accentuează îndeajuns rolul nostru în acest domeniu, chiar se simte adesea o oarecare jenă de neînțeles din partea generației de evrei născuți în România și făuritori, părtași ai faptelor laudabile, atât de uimitoare în Israel, să recunoască "vina" de a se fi născut în România și nu undeva în Estul Europei (nota mea: unii dintre ei).*

E vina noastră, a celor mai vechi pe pământul Israelului.

Am trecut și eu în cei 38 de ani aici, prin situații jenante, în care se făcea o diferențiere intrinsecă și aproape instinctivă, în mare, între evreii cu rădăcini în Transilvania și cei din vechiul Regat, ca o extrapolare a diferențelor de acest fel "moștenite" din pulsul societății românești, acel "noi și ei", atacând rădăcinile comune în anumite domenii ale celor care au emigrat din România.

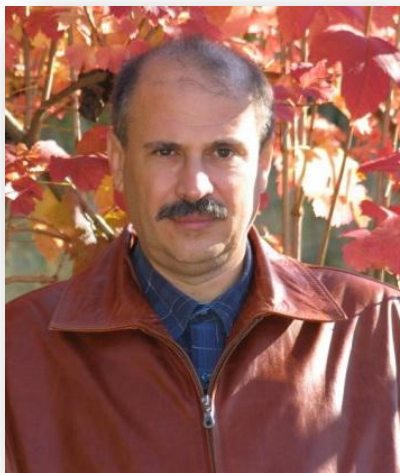
Generația nepoților mei israelieni își revendică, pe drept, cunoașterea acelor rădăcini, creându-se astfel un nou traseu de aducere aminte și de împământare în Țara Israelului, în societatea israeliană.

Sigi Sonntag (ziarist): *Poporul român este în primul rând cel cu care am crescut, trăit la bine și la rău. Va rămâne mereu în sufletele noastre cu amintiri frumoase, exceptând cele din perioada Holocaustului.*

Muncitorii români care au lucrat și lucrează în țara noastră s-au bucurat și se bucură de un frumos prestigiu pentru hărnicia și competența profesională.

Multe sunt construcțiile care poartă pecetea muncitorilor români veniți să ne ajute să construim țara noastră. Nu ne rămâne decât să le mulțumim și să le transmitem să trăiască în liniște și bucurie!

8 martie 2014

Cristian George BREBENEL

– *Guvernământul General al Genezei* –

Prea îndelung tratat de panică și Panteism exorcizat benign sub formă de roman

fragment – Editura Cartea Românească, București, 2003

„ 72. Biblioteca marchizului, circulară, flancată stelar de cele șase cabinete de profil, religie, ocultism, filosofie, astronomie, artă și știință, dincolo de care se țesea seducătorul labirint al băilor turcești, conducea lumina zilei nevrozată de vitralii, printr-un trafor de asemenea circular, situat în cheia une bolți

nervurate în sistemul gotic târziu, sporind-o în mod imperativ prin candelabrul electric cu cele 365 de brațe aurite (fabricat în manufacturile olandeze Horta), până pe rafturile decrepite subminate de carii și colonii de furnici roșii, pe care, într-o devălmășeală

nesistematizată vreodată de mâna unui bibliotecar (căci aici nu intră, precum în altar, nici un suflet cu extraordinara excepție a dumneavoastră, domnule D.), stau aruncate, parțial verticale, parțial oblice sau orizontale, deschise, întredeschise sau închise, miile de volume râvnite de academiile lumii, zecile de mii de manuscrise adunate de prin toate ungherele pământului, insistent cerute, măcar în copii, prin maldărele de cereri cu antete savante de la toate forurile competente ale domeniului bibliofil și epigrafic, aruncate de-a valma pe mozaicul roman, peste scenele erotice

pompeiene aduse ilicit prin contrabanda camorei, bucată cu bucată, din depozitele șantierelor arheologice ale patriei artei. Aproape zilnic, excelența sa, în dorința-i neistovită de a admira aceste scene multimilenare ce evidențiază în mod strălucit multimilenara patimă erotică, mută personal

manuscrisele dintr-o parte în alta a pavimentului, răvășindu-le cu vârful bastonului sub care entuziasmat descoperă câte o pereche de sâni mușcați de satiri, având anticele sfârcuri înfiorate de plăcere, vreun penis patrician în erecție împletindu-se cu frunzele de acant ale decorului, fie o vulvă apetisantă încă în culorile-i pastelate de trecerea necruțătoare a celor două mii de ani. Înjură ca un birjar, de fiecare dată, lipsa de respect a tuturor academiilor pentru liniștea sa, pentru dorința-i firească, umană, de a cuprinde sub augusta-i privire toate pasiunile carnale de care dădeau dovadă cu mult zel locuitorii acelor apuse timpuri, savoarea transpusă în artă a celor mai imperioase și animalice instincte. Dezordinea ce caracterizează întreaga bibliotecă este mărită de foiala miilor de insecte, a sutelor de libărci și de gândaci cuibăriți între cotoarele comestibile cu hârtie velină japoneză și asupra cărora spiritul budist al marchizului veghează drastic, contraatacând la timp orice conspirație pusă la cale de societățile salvării patrimoniului umanitar, societăți ce încearcă prin fraude să-și introducă deratizatorii deghezați în superbe staruri de cinema, vedete ale lumii literare, celebre manechine sau pur și simplu dame de consumație clasa una, dar eforturile conjugate ale tuturor acestor societăți, academii și muzee, inclusiv ale Siguranței statului, cu care ele iau pe ascuns legătura, nu pot înfrânge ideile preconceptuate ale marchizului care dă o valoare religioasă complexă fiecărui nefericit viermișor, fiecărei nefericite molii sau gândac ce în inconștiența lor degradează ireversibil patrimoniul

cele de a V-a republici și implicit al lumii. În acest sens, pus la curent, D., odată pătruns în urma unei invitații speciale în pantenonul literelor Bourdeilles, trecând toate testele generate de exagerata precauție a marchizului, și-a mobilizat eonul pentru a transmite subversiv, telepatic, toată informația bibliotecii marchizului, preluată instantaneu de zece cei mai buni mediumi telepați, așezați confortabil în birourile secrete ale ministrului de interne al republicii, și care impresionează direct, în transă fiind, pe plăci fotografice speciale, pagină cu pagină, această masă informă de codice, tratate și studii, atlase rare și albume, urmând ca ulterior totul să fie selectat de o comisie specială, fiindcă domnilor, zice ministrul de interne, cine știe ce ascund aceste opusuri pe care marchizul, cu toată insistența tuturor savantelor foruri, nu vrea să le scoată la iveală pretextând infantile povești budiste despre dreptul la viață al muștelor și al puricilor, când el cu mâna lui a ras de pe fața pământului în vara lui '17, două batalioane germane în nordul Marnei și un convoi de refugiați alsaci în dreptul Somme-lui, gata dezarmate, cu mâinile pe ceafă, numai și numai dintr-o furie naționalistă care cu greu a scăpat tribunalelor internaționale pentru crime împotriva umanității? D., la invitația marchizului, se așează calm într-un jilț romanico-spaniol în care, pe vremuri, El Cid servea supa, de sub rotilele căruia fug niște șoareci ca în desenele animate ale domnului Disney, smulgând un zâmbet complice excelenței sale care, personal, a pus în funcțiune samovarul de aur dăruit părinților săi de dinastia regretată a Romanovilor, samovar din care, domnule D., au băut ceai negru rusesc generații de țari de la Petru cel Mare până la Nicolae împușcatu' de bolșevici, Pușkin în perioada când concepea Boris Gudunov și vizita biroul imperial și chiar Rasputin când făcea dragoste cu țarina, cuprinsă fiind de un val mistic tradus de domnul Freud ca impuls sexual psihanalitic major, după care a șters cu grijă, folosind propriu-i ciucure de la bonetă, ceștile japoneze pe care bătrânețea porțelanului le fisurase, este adevărat aproape imperceptibil, în două-trei locuri și în fundul căroră împăratul Sotoku Taisi pune, într-o gestică a la Hokusai, bazele feudalismului japonez, baze peste care marchizul a turnat un ceai negru și vâscos ca o mazăgă, preparat după propriile-i rețete secrete cu peste douăzeci de repere esențiale în ceea ce privește ingredientele, cantitățile și timpul de fierbere, neglijând pentru moment, în virtutea ospitalității, sacra lui devoțiune pentru cultura Extremului Orient, cu precădere pentru japonezi și budismul Zen, după care a intrat direct într-o conversație pe tema lui preferată, tema sexualității, de aici de la noi din Europa și de ce nu,

domnule D., de pretutindenii, de la boșimani până la laponi. Ce părere aveți de ideile lui Freud? ale lui Jung? ce vă spune comportamentul lui Cassanova afișat în celebrele sale memorii sau ale prințului de Sade? sau chiar forța expresivă a legendelor hispanice referitoare la Don Juan? mergând până la nimfomania dezlănțuită, competițională a Messalinei, sau până la complexe de sorginte mitologică ale unuia ca Oedip!? Vă ascult excelență! Vă ascult! Dar D. apucase, așa, de pe lateralul fotoliului un codice subțire, ale cărui litere parcă pluteau nevoiaș, răzuite și șterse parțial, în pielea bătrână de vițel, palimsest care, într-un greoi limbaj juridic medieval, trata procesul intentat mareșalului Gilles de Rais, păi ce mai putem spune excelență referitor la acest lucru, decât că, pe bună dreptate în centrul preocupărilor noastre se află matricea, dom'le!? matricea care ne-a predispus păcatului originar cu gravele consecințe pe care le știm cu toții că le-am preluat prin pierderea paradisului originar, înhămându-ne la treabă pentru o pustie de gură pe acest pământ ce ne va servi și de acoperământ pentru veșnicie, matricea cu al cărei contact intim intrăm, vrând-nevrând, din primele clipe de viață și care, zău excelență, ne umple încă din acel sacru moment câmpul vizual pentru tot restul vieții, matricea de care n-a scăpat nimeni, nici măcar Mântuitorul care, spun teologii, a fost zămislit de la Duhul Sfânt, și El tot a luat un contact direct cu ea, fiind, e adevărat, în proprietatea unei femei desăvârșite la acea vârstă fragedă (așa spun teologii, mă rog, noi ascultăm și avem datoria să credem), căci de aici ni se trage totala dependență de acest organ, e poarta magică a apariției noastre pe această lume, singura cunoscută până acum, fiindcă orice s-ar spune, fiecare act nou al dragostei noastre pentru femeie și pentru trupul ei este o nouă naștere, are momentul lui de înconștiență și de beatitudine pe care îl ai doar în primele minute când vii pe lume în căcatul ăsta de viață, dar care, evident, din pricina memoriei slabe, îl uităm imediat, rămânem doar cu eoul lui căutându-l neostoiți în carnea matricei până la adânci bătrâneți, cum bunăoară încă îl mai caută și excelența voastră, cu tot betesugul care vă reține, prin toate aceste senzuale manifestări artistice, îl căutăm atât de tare, de insistent, fir-ar să fie! încât unii își pierd simțul realului, chiar rațiunea, alții înnebunesc și se sinucid, alții ajung la viol și crimă înfundând ocnele pentru tot restul vieții, alții evadează, ca o reacție dură, în misticism sau pesimism morbid, precum Schopenhauer, iar alții meditează, într-o stare de somnolență, la viitoarele nașteri în și prin trupul femeii. Copleșit, marchizul își pune cu un gest majestos monoclu dând din cap înțelegător, bine, bine, da' care este rolul moralei aici în acest delicat

subiect ce implică onorabila dumneavoastră matrice? care, fie vorba între noi excelență, este la fel de onorabilă și pentru dumneavoastră după cum bine știm, ca de altfel pentru toată lumea de la nefericitul Adam încoace. Apoi când vine vorba de morală toate lucrurile se clatină, înălțimea voastră, fiindcă morala este și nu este, se aplică și nu se aplică, e când completă și tiranică, când vagă și nedefinită, timidă de-a dreptul, îmbiindu-ne parcă să o neglijăm, să trecem peste ea, vorba bancului cu conștiința,ăștia suntem noi oamenii, purtăm în noi tot răul lumii căci toate teodiceele din manualele de teologie ni l-au pus în cârcă și, dacă tot trebuie să-l purtăm, vrem să tragem ceva foloase prăpăditeiășteia de carne din care suntem clădiți, țărâniășteia de mâine, foloase fie în exclusivitate cum zic materialistii, fie parțial cum zic idealistii, căci fiecare are morala lui de care ține sau nu ține cont, dar morala se păstrează, precum știe toată lumea, cel mai bine în tomurile legislative, sau în cutume care-și pierd puterea de atracție odată ajunse în intimitatea gândurilor noastre, când șarpele acela care i-a dat bătrânei noastre străbunice Eva mărul rău famat, a cărui duhoare de nenorocire pute peste secole până astăzi, apare încă sub forma propriilor noastre gânduri ce șerpuiesc spre rău, ne oferă povara dulce, magnetică de-a dreptul, a răului, excelență, poate chiar matricea de care vorbeam, căci în fața ispitei sale, așa cum adineauri mai spuneam, se pleacă și capetele încoronate excelență, regi magnifici, ce altfel îmbogățesc paginile de istorie universală și sacrele pagini ale scripturilor, cum e cazul psalmistului David sau prea înțeleptului său fiu Solomon, Dumnezeu să-i odihnească în pace! că au fost printre puținii evrei de treabă, ba chiar anahoreții și sihaștrii munciți de chinurile teribile ale misticii, citiți istoria sacră a Indiei unde morala era la cel mai înalt și obligatoriu prag și veți vedea cum în fața ispitei femeii se pleacă forța măștrilor yoghini, excelență, ce să mai vorbim de amărătulășta, omul simplu, căruia experiența lui mizeră i-a băgat în cap că din viață nu rămâne decât cu ce bagă în gură și cu ce trage pe ... , mă rog știți dumneavoastră,ășta e vulgul, până aici bate morala lui, o dau toți cu Epicur, excelență, așa a fost interpretat greculășta materialist, fiecare l-a interpretat cum i-a convenit să-i cadă mai bine la boașe, să-i legitimizeze mârșăviile, iar Dumnezeu stă și-și râde de noi, se distrează pe spinarea noastră, că cine altul decât El ne-a dat în stăpânire matricea? Mai bine zis ne-a dat robia matricei, dulceața ei perversă și ademenitoare, excelență. Putea să ne conceapă simplu, să ne înmulțim ca bacteriile bunăoară, prin diviziune, dar nu, El ne-a dat hormoni, tensiuni, plăceri, orgasme, chestii din astea

de și se face părul măciucă în cap când te gândești la consecințe, dar un hormon micuț, specializat, care să se împrăștie prin trupul tinerilor în momentul sacru al ierurgiilor sfintelor taine ale căsătoriei și să-i ferească de adulter, să-i lege trup și suflet pentru totdeauna, cum zice scriptura, peășta nu l-a dat bătrînul Creator și uite așa excelență veți rămâne perplex să aflați că, mare parte din lumea asta s-a făcut printr-un cumul de rău, printr-un rău adăugat, cum ar zice psihologii, ajungând la o saturație de rău în viermuiala a peste două miliarde de suflete, încât ideile prăpăstioase că morala, cu tot cortegiul ei de echipamente ale conștiinței, ne-ar putea salva, sunt utopice, povestiri vânătoarești. Nu o va face excelență, este evident că nu o va putea face. Atâta timp cât vor exista bogățiile ca valori în sine atractive egoistului și posesivului suflet omenesc, atâta vreme cât va exista frumusețea femeilor, dulceața orelor istovitoare de dragoste, ființa asta bipedă, considerată de tratate ca fiind culmea creației și de maestru Darwin ca o simplă jigodie de maimuță vorbitoare, va uza de tot răul din sine, îl va scoate chiar și de acolo de unde nu-l are, pentru a le posedea. Dar aforismul? longevitatea lui milenară, puterea lui penetrantă în toate culturile lumii? întreabă aparent naiv marchizul fiind posesorul unui infailibil sistem maieutic predispus a-și trage seva din destăinuiți și interogatorii. Excelență, a continuat D., aforismul și morala lui există, e drept, încă de la Marcian și Seneca în tulburea antichitate, dar ce spun eu!? de la Esop și Solon, ba chiar de la egipteni, și tot n-a reușit să schimbe afurisita asta de lume, fiindcă oamenii nu sunt dispuși să asculte de aforisme, excelență, nu ascultă ei de sacrele ordine ale Bibliei, amenințați fiind cu veșnicele chinuri ale iadului și credeți că pot asculta de niște nevinovate aforisme împrăștiate prin ediții scumpe, de lux, aruncate ca niște elemente decorative prin biblioteci private precum a domniei voastre? Chiar dacă mai există un naiv la sute de mii de hiene care mai apleacă urechea la ele, se lămurește repede că o floriceică nu aduce primăvara și purcede la a-și crea acea duplicitate mai periculoasă decât chiar răutatea ostentativă, începe a-și da aere de înțelept, de filosof și, poate ceea ce-i mai grav, de salvator. Dar nimeni nu-l ascultă excelență, nimeni nu-l poate asculta. Pentru chestiile astea rar se găsesc urechi, poate doar el însuși, și asta în virtutea marelui păcat al trufiei, și cu cât se ascultă mai tare cu atât se umflă în pene mai abitir sfârșind prin a-i scârbi pe ceilalți care-l vor trata, culmea, ca pe un tip imoral, fățarnic și lipsit de scrupule. Și atunci ce să facem noi cu aforismele excelență? Țin ele loc de muniție? Țin ele locul blindatelor cu care se dotează orice guvern realist astăzi când războiul ca și cataclism este o

realitate dincolo de ifosele filosofice? Țin ele locul foamei acute în care sunt scufundate două treimi din mizeria asta de glob pământesc? Nu excelență. Ele sunt doar, așa, servite prin manuale copiilor care nici măcar ei nu le mai dau vreo importanță și mult mai cu sârg se aruncă în studiul balisticii bunăoară, sau în studiul chimiei ce va genera teribilele arme chimice și bacteriologice, sau în studiul fizicilor ultrasofisticate ale particulelor elementare care pregătesc arma armelor, arma secretă ce va întări profeția Apocalipsei lui Ioan Teologul. Evident, e un nonsens să credem că aforismele vor schimba lumea. Ba n-o vor clinti din răutatea ei nici cu un milimetru. Lumea e prea sălbatică, prea ancorată în iluzia puterii ca să cedeze în fața cuvintelor. S-a dus vremea când Logosul aruncat peste imensitatea vidă a spațiilor crea tot acest magnific univers printr-o undă eminamente pozitivă. Lumea e obișnuită să plece urechea la rău, să asculte de ordine malefice, și, ca dovadă că nici măcar religiile nu au făcut mare rahat de câteva mii de ani de când se chinuie în modelarea caracterului uman, infinit mai mult s-a impus armata. Ba chiar ele, religiile, au simțit foarte devreme nevoia imperioasă de a stoarce fiara din om acolo unde trebuie să-și consolideze misiunea. Păi, credeți că împăratul Carol cel Mare cu aforisme și morală i-a creștinat pe saxoni? Că slavii și ungurii și bulgarii au fost creștinați cu duhul blândeții, cu forța aforismului? V-ați înșela amarnic, excelență. Cu sabia au fost aduși la supunerea Crucii. Cu paloșul în spate au umplut râurile Europei medievale pentru a fi botezați, de cele mai multe ori neștiind cu ce se mănâncă chestia asta. Și ei, și amerindienii, și africanii și mulți alții. Dacă o instituție morală, cum s-a pretins Biserica, a preferat, duhului blândeții aforistice, duhul războiului, al crimei în ultimă instanță, mai putem divaga fără a cădea în ridicol? Apoi una dintre cele trei mari religii monoteiste universale, cum e Islamul, ridică pe față războiul la rang de obligație religioasă. Nu vedeți că dacă luăm orice istorie a omenirii, mult mai puternic se pune accentul pe războaiele ce i-au brăzdat trupul decât pe faptele altruiste și milostive? Deschideți orice manual de istorie peste care se apleacă copiii noștri în orele de școală și o s-o vedeți cât e de hidoasă și de sângerândă. Războaie, războaie și iar războaie, încât la baza evoluției noastre nu stau pacea și buna înțelegere, cum s-ar aștepta un naiv mai credul, ci lupta, evoluția tehnicii de luptă, a tacticii militare, cantitatea și calitatea armamentului defensiv, dar mai ales ofensiv, politica, care se mănâncă cu toate ale milităriei. Despre epocile de pace, de progres științific și artistic, despre moraliști și oameni de spirit, n-ați sesizat că se vorbește în doi peri, sarcastic și doar în câteva cuvinte pe la sfârșitul

capitolelor?! Și asta fiindcă istoricii cunosc esențialul pe care educația trebuie să o insufle tinerei generații. Ba s-ar putea ca ei să creadă că este un risc în a vlăgui spiritul dinamic, războinic, al copiilor cu fleacuri de genul aforismelor și moralei. Morala o face viața și viața este luptă, excelență, luptă în cel mai adânc sens al ei, dialectic privind, vorba domnului Marx, care deja a împruțit pământul cu o morală egalitaristă de carton în spatele căreia se ascund baionetele spiritelor asiatice înfierbântate ale rușilor și acoliților lor, luptă, altfel zis, competiție pe viață și pe moarte, da, mai ales pe moarte, fiindcă mai ales moartea te învață în ziua de azi să suporti viața. Căci prea bine știți și dumneavoastră, care ați făcut un război mondial și ați auzit pe viu șuierul gloanțelor precum și gîlgăitul sângelui scurs din creștăturile făcute de baionete în trupul dușmanului, chiar dacă le-ați auzit de sub acoperișul ocrotitor al Statului Major unde se luau cele mai stupide decizii pe pielea bieților soldați ce se căcau pe ei de frică prin tranșee, căci aici lucrurile depășesc aforismul. Când moartea îți suflă în ceafă pe aliniamentul de atac nu-i același lucru cu războiul geometric al partidelor de șah pe care excelența voastră (în compania unor superbe muze, ce, extaziate de atâta generozitate, vă recită ode triumfale) le face cu domnul Totelle și unde câteodată vă permiteți să pierdeți adormind, visând și schimbând chiloțelii. D'apoi tot răul spre bine, serenissime, căci vorba aceea, rău cu rău, dar mai rău fără rău! Marchizul se clătină ușurel în scaunul cu roțile, își turnă puțin vin roșu peste ceaiul negru ce purta miresmele plantațiilor ceyloneze, își închise nasturii la prohab și, trăgându-și pătura peste gambaletetele betșugite, se pronunță meditativ: mult stimat domn levantin, nu prea am idee ce fel de morală practicați dumneavoastră prin stepele acelea estice dar cred că, în mare parte ai dreptate, prea mult se face caz cu morala asta dom'le, moraliștii ăștia impotenți vor să sterilizeze conștiința tinerimii, să scoată niște ouă clocite din bielele ființe umane supuse implacabil unui destin greu de suportat, afectate de instinctele puternice la care i-a instigat Creatorul, dar, în altă ordine de idei, măcar avem o consolare majoră: matricea, matricea de care vorbeați, perversa aia de matrice musiu, care nu e de lepădat, crede-mă! nu e de loc de lepădat. De aproape patruzeci de ani mă învăț în jurul superbeii ei elasticități și culmea e că n-am avut, pe viața mea! prea multe momente de plictiseală. Păi nu vezi dom'le cum o cântă menestreii și poezii de la Homer încoace, cum ne-o înfățișază ostentativ marile genii ale picturii și sculpturii renașcentiste, goală, cel mai adesea fără deliciosul păr care o aureolează, într-o nuditate de-a dreptul filosofică? Până și acești sterili moraliști, care-și pun dintr-o falsă pudoare ochelarii

când o privesc decorând operele de artă și înghit în sec, de o vorbesc, fie de bine, fie de rău, tot cam pe aci se învârt și dumnealor căci le vine extrem de greu tuturor s-o abandoneze, asta-i viața frate dragă, să bem și să ne veselim, gaudeamus igitur, vorba studențimii din vechime! După care excelența sa, închizând ochii, declanșă patefonul pe platanul căruia se rostogolea impetuos Marseillaise: Allons enfants de la patrie, așa copii, așa copii! În momentul în care clepsidra de cleștar a marchizului, păstrată simbolic într-o colivie din aurul cel mai pur, își aruncă ultimele fire din cel mai ordinar nisip de plajă în borcanul de la bază, D. înghițind cele din urmă picături ce inundau feudele japoneze, se ridică, își potrivește ceasul de buzunar, mulțumi pentru ospitalitate excelenței sale marchizului și plecă val-vârtej traversând grăbit băile turcești însoțit fiind de nevăzutul său eon. Teleplaștii ministerului de interne tocmai impresionaseră și ultima hârtiuță aflată cocoloș în unul din coșurile de gunoi ale bibliotecii Bourdeilles, un nenorocit de recurs în care marchizul cerea anularea unei exorbitante amenzi penale pentru insulte aduse ordinii de stat republican în persoana consilierului ministerial, doamna contesă Marie-Caroline Depreux de Languedoc, la pudoarea oficială a căreia atentase în cursul unui bal mascat, unde nefericita diplomată avusese la fel de nefericita idee, să se mascheze într-o prostituată din Place-Pigal, funcționară pe care, excelența sa, puțin afumat de amestecul unor licori din cele mai tari, intențioase

s-o violeze într-unul din cabinetele de sănătate alipite sălii de gimnastică, act ce s-ar fi consumat integral pe muzică patriotică. Directorul General al Siguranței, proaspăt bărbierit, se felicita în oglinda de cristal a ministerului, îi felicita pe toți colaboratorii acestei dificile dar reușite acțiuni și scrise cu mâna lui, pe biroul de nuc al ministrului, cererea către Parlament, în care propunea Legiunea de Onoare acestui dibaci și îndrăzneț levantin de origine incertă, ale cărui acte nobiliare specialiștii noștri le-au catalogat din capul locului ca false, căci domnilor, acum, în sfârșit, suntem în posesia unor copii valabile, extrem de prețioase, pe care mâine Curtea Constituțională, Curtea de Casație, și Parchetul General își vor pune vizele, a unor valori greu de precizat acutalmente și a unor secrete așijderea, strecurate dibaci în istorie de Masonerie și rozacručieni, cifrat, printre rândurile filosofiei neoplatonice, misticismului atonit și budismului himalaian. Intervenția de ultim moment a doamnei ministru, aflată providențial în minister la o întâlnire amoroasă cu șeful Siguranței, care prins în misiune lucra peste program, salvă patrimoniului literar național de toată corespondența secretă a marchizului cu o mulțime de personalități precum moralistul Francois Mauriac și arhitectul Karl Schinkel, aceste piese fiind catalogate, personal de către domnul Director General al Siguranței, ca lipsite de importanță și hărăzite closetului ministerial din apropiere.

GGG - Biblioteca Marchizului, Romania Literara, 25 februarie - 3 martie 1998, pagina 14

ROMANCIERI și talenți, și maturi apar - prin forța împrejurărilor - foarte rar. Nu demult ne-a atras atenția debutul lui Adrian Oțoiu, care a intrat direct din anonimat în istoria literaturii. Iată că acum îl prezentăm cititorilor pe un alt romancier gata format, pe care ni l-a semnalat colaboratorul nostru, Pavel Șușară, și al cărui roman, *Guvernământul general al genezei*, aflat încă în manuscris, constituie documentul unei vocații literare excepționale. Viziunea voit desuetă și discret ironică asupra vieții, imagistica luxuriantă, barocă și totuși mereu clară, ca o pădure de corali în adâncul unei mări limpezi, ne încredințează că autorul are un viitor literar.

Iată și câteva date despre nou-venit. Se numește Cristian George Brebenel. S-a născut la 10 decembrie 1955. Are pregătire de arhitect și locuiește în Târgu-Jiu. A colaborat sporadic la diverse reviste literare.

Alex. Ștefănescu

Gheorghe CALOTĂ

CAPCANELE METAFOREI

Se spune că un bunic era tare amărât că într-o seară când, arătându-i nepoțelului cât de frumoasă este Luna, acesta, nepoțelul, privea degetul arătător și nu frumusețea *reginei nopții*.

Luna. Invitat de un distins coleg la lansarea unei noi cărți despre istoria bogată a Brăilei și vrând să evit intenționat lectura unui text dinainte scris, dar preocupat de ceea ce vream să spun pentru a fi coerent, logic și expresiv, mi-am fixat drept jaloane trei cuvinte cu valoare metaforică: *salată (de) boeuf*, *Andrei Pleșu* și *broșă*. Era în ziua de 15 ianuarie și, mi-am zis eu, numele lui Eminescu se impunea a fi amintit, fără să am în vedere că unii ...vor privi degetul. Toți gurmanzii se vor fi întrebat de ce este așa de bună salata boeuf fără să știe că secretul stă în munca înmagazinată în produsul culinar servit, în dozajul ingredientelor folosite, în atenția cu care au fost tocate zarzavaturile și, cu deosebire, în secretul cu care a fost bătută maioneza, în măsura în care a fost adăugată aroma de lămâie stoarsă. Cartea, era vorba de *Lacul Sărat*, Editura EX LIBRIS, Brăila, 2012, de Ioan Munteanu, este rodul unei munci de informare, sistematică și atent folosită în editare când intervin condiționări de spațiu, a unei expuneri expresive, sintetice și clare, cu o terminologie adecvată, ținând seama de viitorul cititor, de domeniile abordate de rigoarea științifică pe care toate acestea o presupun. Ceea ce impresionează în plus este dragostea cu care a fost scrisă *povestea* unui reper turistic brăilean însemnat și care reține atenția istoricului, a specialistului în domeniul balneologiei, a medicului reumatolog interesat de ce proceduri pot fi recomandate, de turistul curios să știe mai multe lucruri despre locurile vizitate

Despre *broșă* le spuneam că este un adaos gratuit la o vestimentație de gală și, evident, scumpă. Broșa poate lipsi, dar, folosită, devine prețioasă în sine și adaugă un spor de eleganță, un *șic* aparte, un *ce* strălucitor. Adesea atrage atenția asupra a ceea ce este mult mai valoros: vestimentația.

O asemenea *broșă prețioasă*, credeam eu, era informația că, la Lacul Sărat, în 1887 și în 1889, sora mai mică a lui Eminescu, Harieta, fusese tratată în mod gratuit de medicul stațiunii, dr. I.G. Apostoleanu. Faptul că tratarea ei și mai ales recuperarea rapidă a celei care ducea după sine o proteză de peste 20 de kg au devenit studiu de caz putea fi, și astăzi, o reclamă onorabilă pentru cei care au încă nevoie de apa tămăduitoare a lacului. În sporul de informație, de asemenea onorant pentru Lacul Sărat, era de amintit și faptul că însuși Eminescu, în anul 1882, înainte de a merge la Constanța, și la sugestia fratelui său Matei, aflat la Brăila din 1878, ar fi intenționat să vină, tot la tratament, la Lacul Sărat.

Spre surprinderea mea, unii ziariști și dintre cei prezenți mi-au replicat: - Ați făcut ce-ați făcut și ați adus vorba despre Eminescu! -Văzuseră ei doar degetul bunicului, m-am întrebat și mai mirat am fost când doi epigramaști - poate n-am înțeles eu poanta epigramei lor! -s-au întrebat ce legătură ar fi între sulă și prefectură!!!

Cum nu totdeauna, când citești o carte și nu înțelegi nimic, nu este de vină cartea, tot așa drumul spre descifrarea metaforei poate fi și pe ocolite. Dacă se întâmplă să fie paralel, trebuie să te-ntrebi – spre liniștea ta- dacă metafora este la-ndemâna oricui sau dacă, așa cum se spunea în sat la mine, mai sunt și oameni care vorbesc în dodii?

Gabriela CALUȚIU SONNEBERG

ȘI ZILNIC NE UITĂM LA ȘTIRI

Mă uit la știri de pe Maidan și-mi revine în minte filmul acelor zile incendiare de decembrie. De ce spune scenariu? O fi fost! Dar noi, „pionii” eram, totuși imprevizibili, nu ne produceam decât la comanda propriei noastre conștiințe. Libertatea, probabil iluzorie, era, indiscutabil.

Sosise vacanța de Crăciun și normal ar fi fost să ne aciuăm pe la casele noastre părintești, așa cum făcusem și în anii anteriori. Dar ne călărea un drăcușor care ne ademenea să rămânem în capitală. Se simțea, literalmente, în aer, că se pregătește ceva nou. Eram electrizați.

Au urmat protestele studențești, efervescența unui nou început, speranțele și dezamăgirile. Din nou ni se spulberau idealurile, dar măcar de data asta merita efortul răsturnării complete a ordinii firești: eram liberi. O groază de chipuri și de specimene noi se perindau cu viteză amețitoare prin viețile noastre zdruncinate, în care nimic nu mai era cum a fost. Nici programa de la facultate, nici profesorii dezirabili și cu atât mai puțin cei compromiși.

Se perimase până și ideea noastră despre perspective. Presupunul nostru viitor, care prevedea absolvirea, repartiția, familia etc. ținea acum de domeniul trecutului. Și nimeni n-avea nimic împotrivă. Asaltați din toate direcțiile de „revoluționari” dubioși ne sprijineam unii de alții, o mână de prieteni. Liantul dintre noi era perfect!

În debandada generală apăreau zilnic publicații proaspete, pe care noi le citeam cu aviditate. Răsăreau partide prin toate colțurile, unele înființate de oportuniști ingenioși care adunau cele două sute cincizeci de semnături necesare, doar pentru a pune mâna pe fondurile acordate ca sprijin la înființare. Îmi amintesc că apăruse un „Partid al Popeștilor” care, așa cum îi arată numele, conta pe un efectiv mai mult decât numeros.

În Ardeal, pe alocuri, a supraviețuit o neîncredere stranie, incorectă din toate punctele de vedere, mai ales din cel politic și moral. Când un nume se termină în „escu” sau „ici”, se ciulesc urechile și, măcar pentru început, se practică băgarea de seamă. Până și tata - omul cel mai tolerant de pe planetă - avea ticul ăsta circumspect, deși se contrazicea singur, avându-l ca prieten cel mai bun pe un tip cu numele de Popescu. Dar noul Președinte al României avea numele de Iliescu iar mulți îl alintau cu Ilici...

Printre toate rateurile pe care de bună seamă că le-a dat, și care cu siguranță nu de la numele de familie i s-au tras, gafe pe care cu generozitate i le-am uitat între timp, mi-a rămas întipărită o replică oarecare, în doi peri, de o ironie involuntară: „*România are un singur vecin bun: Marea Neagră*”. Acuma depinde cum interpretăm...

Momentan arde iarăși peste o graniță, alta la rând; și nu e cea cu marea. Dar parcă poți să știi? Se zvonește că în adâncurile ei s-ar găsi bogății. Iar importanța strategică a mării noastre e cunoscută oricărui copil care învață să silabisească prescurtarea pentru Pactul Nordatlantic.

Ce n-a reușit totalitarismul să facă cu noi în prima jumătate a vieții, am făcut noi de bunăvoie după aceea, luând fiecare altă cale, dezbinându-ne nesiliți de nimeni. Mai târziu, setea noastră de depărtări a dobândit și un nume: libertate greșit înțeleasă. În virtutea cărui drept să ne permitem atunci acum să dăm sfaturi vecinilor disperați?

Eram sătuli de demagogi și ocoleam politica. În schimb, abia așteptam să experimentăm pe propria piele binefacerile economice ale capitalismului, pornind bineînțeles de la premiza libertății absolute.

În Transilvania eram obișnuiți cu conceptul de... transhumanță. Multiplele națiuni cu care conviețuisem nu exagerau patriotismul sub aspect geografic; se vehicula conceptul că ești ceea ce ești în suflet, nu pe adresa din buletin. Refrenul „*utești de azi, refegiști de mâine*” nu avea conotații de dezertare...

„*Am furnici pe toată talpa,/ Frige podeaua ca un bec,/ Asta-nseamnă că e timpul/ Să-mi pun pantofii să plec*”, cânta Alexandru Andrieș prin cluburile studenților de la arhitectură. Iar Sergiu Țoiu îi ținea isonul pe la spectacolele cu public restrâns de la Teatrul Mic, intonând versuri de Marin Sorescu: „*La o adică, la două adică,/ De ce sunt atâtea furnici?/ Ce dacă-s mici, ce dacă-s mici?*” (...) „*E musai, nene, să te furnici*”. Pe noi toți pusese stăpânire acel „*sentiment plenar,/ din ce în ce mai rar, / când ies iar pe balcon/ și cred că-s avion*”, vorba sorescianului. Venisea vremea să... furnicăm.

Și ce spunea o tânără din Ucraina, ieri pe Maidan? Că e gata să moară, pentru că în condițiile actuale nu merită trăit. Și că dacă ar supraviețui, dar nu s-ar schimba situația, ar fi nevoită se plece din țară. Trist.

Opțiunile personale nu se suprapun peste cele naționale. Când o fac, e un mare noroc și o supremă binecuvântare. Dar se mai întâmplă. Și zilnic ne uităm la știri.

Benissa, Spania
februarie 2014

Suparna Ghosh – Unlimited (www.suparnaghosh.com)

Fabrizio CARAMAGNA

O operă monumentală a istoriei aforismului

Sorin Cerin este considerat unul dintre cei mai importanți scriitori de aforisme din lume. Este autorul unei monumentale lucrări de istorie a aforismului, intitulată *Culegere de Înțelepciune*, ce include **11.486 de aforisme structurate în 14 volume**. *Culegere de Înțelepciune* este considerată una dintre cele mai extinse opere din domeniul aforistic, până în prezent.

Toate lucrările aforistice, semnate de Sorin Cerin au fost traduse și publicate în limba engleză sub titlul de "Culegere de Înțelepciune".

Aforismele lui Sorin Cerin sunt demne de a fi analizate în cadrul Literaturii Sapiențiale, care are o origine veche ca scrisul în sine sau modelele sale din est, dar, de asemenea, în Grecia antică. Acestea sunt cugetări ușor asimilabile în cadrul învățăturilor memorabile ale înțelepciunii, pentru suflet. Sorin Cerin se confruntă, într-o creație poetică și filosofică, în același timp, cu teme ambițioase, cum ar fi Dumnezeu și nemurire, efemeritate și eternitate, neant și viață, credință, Dumnezeu și Iluzia Existenței. Creațiile lui, sunt aforisme, maxime, proverbe, ghicitori - care conțin ecouri dintr-o experiență de viață, dar fără aroganța de a afirma Adevăruri Absolute: "A crede în ceea ce nu știi este la fel de adevărat cu a crede în ceea ce știi pentru că viața ta este o Iluzie", scrie Sorin Cerin într-unul din aforismele sale.

NR. Profesorul Fabrizio Caramagna este unul dintre cei mai importanți critici mondiali cu referințe la aforisme. A scris *Antologia aforismului românesc contemporan* precum și *Antologia aforismului sârbesc*.

Review

The Wisdom Collection, a monumental work what writes the history of the aphorism

Sorin Cerin is considered one of the most important writers of aphorisms. Is the author of the monumental work, who writes in present, the history of the aphorism, entitled "**Wisdom Collection**", which includes **11.486 aphorisms**, structured into 14 volumes.

"**Wisdom Collection**" is considered one of the most extensive works, from the aphoristic domain, till now.

All work aphoristic, signed by Sorin Cerin, have been translated and published in English under the title of "Wisdom Collection".

Sorin Cerin's aphorisms are dignified of being analyzed within the Wisdom Literature, which has an ancient origin, as and the writing itself, or its models in the East, but, also in ancient Greece.

These are reflections, thoughts, meditations that are easily assimilated within the memorable teachings of Wisdom, for the soul.

Sorin Cerin facing in a creation poetic and philosophical, in the same time, with ambitious themes such as God and immortality, transience and eternity, the nothingness and life, faith, God and the Illusion of the Existence.

His creations are aphorisms, maxims, proverbs, which contain echoes from a life experience, but without the arrogance to assert the Absolute Truths: "To believe in what you do not know is as true, that to believe in what you know, because your life, is an "illusion," writes Sorin Cerin in one of his aphorisms.

Fabrizio Caramagna

(vedeți *Aforismele* lui **Sorin Cerin** de la pagina următoare)

Sorin CERIN

I. The Book Of Wisdom

1. The end can only start with the beginning in order to end with self alienation, thus becoming again, he himself. Therefore, every man is a continuous ending.
2. When you love, you give meaning to this world.
3. We definitely come from the sea because our tears are salted and when we let them fall on the cheek of time, the sea within us, that has always been there, dribbles on our face.
4. We all need the freedom to die noble in a life that has been unworthy of us, being subject to sin and emptiness.
5. Eternity is the stopped heart of Time.
6. If life is an illusion, what can its truth be?
7. Nobody can know what knowledge really is without truth.
8. The one that lost the truth has lost himself.
9. Breathing by way of truth is not the same as knowing it.
10. Truth can only be absolute because any of its relativity also includes lie toward the reference systems where it becomes variable.
11. The Absolute Truth is only one for the infinity of possible truths that lie.
12. Is there anyone that knows the absolute truth?
13. Who can know what love means at the feet of the absolute truth?
14. TO BE is the dilemma of life when it stands in front of death's eternity.
15. We cannot conceive death without the life within us that becomes aware of it.
16. The entire life does not worth a single moment of the emptiness of the absolute truth.
17. The gate toward wisdom is to be beyond your self.
18. It is beyond our reach to know the value of our own existence without the absolute truth.
19. If we will deny the longing of love, we will lose even the last address of the stranger inside us.
20. Not the measure of words is necessary, but their meaning.
21. We will never be more than we are meant to be!
22. We are a being only through our Illusion of Life.
23. Being is the greatest paradox of life in front of death.
24. To believe in what you don't know is as true as to believe in what you do know as long as your life is an illusion.
25. Your soul fountain will never drain until the instant of eternity will halt before it to drink the water of death.
26. We are born more dead than when we die after we have searched death through the storm of the instants of our entire life.
27. Just the inexplicable wants to be understood within the nonsense of emptiness that belongs to this world of illusion.
28. We have a lot of thoughts throughout our entire life, but ultimately we get all to the conclusion of a single thought: Death!

29. All the stars in the sky cannot worth as much as yours only because it belongs to you.
30. Nobody can open the gates of death without closing them again after him.
31. If you combine the suffering's great color palette you will find happiness as well.
32. All the roads of life end in death.
33. The one who did not understood that his time's root supports his life tree was born in vain.
34. However much we would adore the past it will forever die in the future with us.
35. Of how much light will my destiny's eyes have to become aware until it will come true in death?
36. The leaves of hopes which have destined words in the body of the thought have settled to the ground.
This is the world.
37. We are a dream of a thought which lives through the Word.
38. Who can hide himself from death or who can embrace the wind?
39. Does somebody know why the consciousness of death has to die?
40. Nobody has ever been beyond his own Illusion of Life.
41. One will never find in the waterfall of sights anything else than the Illusion of Life, which falls in torrents on the granite rocks of the souls.
42. We cannot conceive death as anything else than the afterlife because we cannot comprehend death unless we live.
43. I adore you, my greatest love, as only through you I can find my moment's eternity.
44. I have reached this world's dreams harbor as devoid of truth as any other soul that dreams it lives through knowledge.
45. However deaf the ring of our love bells should strike they will eventually disperse this world's emptiness clouds.
46. There are not wings of dreams that have not previously dealt with the flight of black thoughts.
47. Nothing can be more painful than the cry of the word which gave us the inspiration to dream of love.
48. No one can be alone when he befriends with the forgotten stranger inside him.
49. Being brave in front of faith does not mean to be humble before death.
50. Heroes are the saints of every nation.
51. Saints are those who managed to love more than we did.
52. We can never succeed in knowing our own self without holidays and anniversaries.
53. The soul is a prolonged anniversary of our lives in this world.
54. How much soul can include the self-salvation of sin?
55. Where else is the gate of life if not in the eyes of your soul?
56. We are dust furrowed by the painful plough of Destiny to give birth to the emptiness of a time.
57. When clouds will become heavier than the land in us led our entire life by the steps of our Destiny, we will understand that not their moments' rain has darkened the sun of our life, but the failure to be ourselves.
58. We are angrier with the sky than with our actions.
59. The Epistle of our being is written with letters full of blood drained from the love of God's Word.
60. Do not be to yourself more that God may be to you.
61. What shell did not feel the sound waves and which bird did not face at least once the wind?
62. No tiredness can destroy hope like death can, as the absolute fatigue of life.
63. How many truths pass wrecking through the Illusion of Life, but none of them is an absolute truth therefore the real truth!
64. The poetry of love is the greatest gift God gave us.
65. Love, I know you before all times!
66. Who can say that he is not everything?
67. There are no names that do not desire fame because we come from God.
68. We hope that we will live only because we must be with God, as alive as He is.
69. Nobody will ever be able to understand the meaning of the measure of his own words.
70. Do not rummage through your thought's drawer because you will be ever more disorientated than they are.
71. Has anyone succeeded in being his own desire?
72. Do not walk away from death because you came out of it.
73. Who can believe in illusion even if we all live the Illusion of Life?

74. Your eyes will always be closer to your soul than to any other part of your body except the heart.
75. Do not expect peace with the enemy whose worth you do not recognize.
76. The world's grandest depravity consists in knowing the sin.
77. Was there ever something not known before it was recognized?
78. Who can be close to you without the Divine Light of his heart?
79. Even the heart's snow melts, more than that the frugal regards of a soul confident in its own eternity.
80. Do not waste the moment of your life which comes together with death because you will bitterly regret the alienation of your own self.
81. Who can play without wanting to succeed even with a sentimentally gain?
82. What clouds may wet the gaze without hope of emptiness within us?
83. Have you ever been further away than yourself? Where?
84. No matter how many snowstorms will pass through you, none will bring you the spring like love will.
85. Listen to the advice of your own Destiny! All is a given!
86. How can you be one of the stars of heaven, when the stars are innumerable? What star number do you have?
87. What grain of dust can be easier carried by your life's emptiness wind than the knowledge?
88. Is the sunrise superior just because it goes before the sunset with a day and sunset goes before the sunrise with a night? Could there be day without night and sunrise without sunset, life without death?
89. To say that death opposes life is just the same as you would say you live the absolute truth.
90. There isn't a God more real and truer than the God of your knowledge.
91. How many minutes will still die in the swamp of your illusion of being human?
92. God, listen to the absurdity within us and raise us from the illusion!
93. Does anybody know which are the thoughts of God, even if they are plants, mountains, sky, stars or whatever else?
94. O Lord, I am further away from me than from You!
95. Where I will find peace other than in oblivion?
96. Can I tell to the twilight from which the world is built that I am a sunrise in this life?
97. Was there someone absent from the table of creation?
98. Once we are a creation, how much absurdity can there be in our heart without God the Creator.
99. What distances can be explored without God?
100. I can never feel that the Illusion of Life is a truth as long as any illusion reflects unreality; however, even an untruth is a truth in its turn.

(From : **SORIN CERIN - WISDOM COLLECTION – REFERENCE EDITION** - *Complete Works of Aphorisms*)

NR. Due to the increased number of English language Contributors, starting with this issue of *Destine Literare*, we will publish part of the famous works of Sorin Cerin in English. (Datorită numărului în creștere de colaboratori de limbă engleză ai revistei Destine Literare, începând cu acest număr, vom publica o parte a renumitelor aforisme ale scriitorului Sorin Cerin în limba engleză.)

<http://www.cristinateodoragroza.blogspot.ro/>

Monica Ligia CORLEANCA

IARNA PRIMĂVERII LUI 2014

Mă simt precum înainte de primul Război Mondial în această primăvară târzie și rece. Nu venisem încă pe lume atunci, dar mi-am făcut o imagine a timpului când a fost declanșat un război fără să existe motive majore, numai pentru a mai împrăști locuitorii planetei. Decizii nebune ale unor psihopați care caută doar sclavi de muncă și motive de a se distra pe seama lor, dar cel mai mult de a-i elimina din spațiul planetei după ce au fost folosiți. Au mai trecut niște ani după război când bieții oameni au început să ia totul de la capăt, să spere, să reclădească, când România avut poate cel mai bun timp din istoria ei. Eu tot nu mă hotărâsem să intru în acea epocă, dar mi-ar fi căzut bine să mă fi bucurat de bunăstarea, de liniștea care plutea peste orașe și sate dând oamenilor sentimentul de siguranță, entuziasmul de a trăi și crea. Bunicii, părinții și vecinii povesteau niște istorioare ce păreau rupte din Petre Ispirescu, însă pozele vechi din țară și din București ne-au convins că așa a fost.

Când se așezaseră toate lucrurile în matcă la rostul lor, a fost declanșat un alt război mondial tot de către forțele iluminate, care se distrează cu exploatarea și uciderea în masă; iar s-a schimbat geografia și liniștea lumii, Europa s-a rearanjat, Germania a fost împărțită, iar România dezmembrată, răscolită până la temelii furându-i-se identitatea, teritorii largi, tezaurul, pădurile, aurul, petrolul, uraniul, sarea și orice a mai fost la îndemână de înhățat. Atunci am decis și eu să vin pe lume, *taman* atunci în plin haos, să fac ochii mari și să înțeleg mai nimic din ceea ce se petrecea în jurul meu. Nici acum după trecerea multor primăveri nu m-am prea lămurit de ce alții ne dirijează destinele, dar încerc să aleg bucuriile mici ale vieții cotidiene ca să pot supraviețui.

Era încă bine până prin 1944, când au năvălit

eliberatorii, doar foametea ne-a mai slăbit forțele prin 1946-47, însă adevăratul prăpăd a început când n-a mai fost decât sfâșiere cu confiscarea pământurilor, scos țărani din casele lor, luat cu japca toate animalele, cu arestări și ucideri în masă, apoi crearea gospodăriilor colective. Ce să te mai uiți în jur la iasomiile înflorite, la stânjenei, la ieduții veniți pe lume să ne jucăm cu ei, începusem a simți greul vremurilor și chiar de eram încă mici aveam inimile triste, mâncare puțină, hăinuțe vechi, nici o jucărie, nici cărți, învățători lipsă fiindcă muriseră pe front, întrasem în timpul nostru cu stângul. La toate cele văzute se adăugaseră chipurile disperate ale oamenilor care ne învățau să nu scoatem o vorbă despre nimic, să ne ținem gura și să ne fie frică de oricine. ***Așa se țin și vitele la muncă cu frica și biciul.***

Am început școala primară la acel timp, cu cel mai nepotrivit loc de dezvoltare personală într-o limbă străină ciudată, pe timpul comunismului bolșevic și așa am ținut-o până la maturitate cu promisiuni, cu lozinci mincinoase, cu speranțe în van, așa s-au așternut anii peste noi până am început a ne trezi că am trăit numai pentru alții, muncind pe gratis într-o pușcărie bine păzită. Când am întrebat la școală de ce trebuie să învățăm limba rusă am primit o palmă ca să nu mai deschid gura a doua oară. Mucles! Locuiam deci într-o închisoare, dar nu știam că mă născusem la timp și loc nepotrivit!

Știi, îmi veți spune că vorbim mereu despre trecut, dar rănilor acestuia nu se uită, iar cicatricile adânci le purtăm în noi până la moarte. Experiența trecutului nostru rămâne referință pentru ceea ce trăim astăzi, la el ne raportăm mereu pentru scurta noastră trecere prin lume și mai puțin la datele prezentate sau inventate de alții.

Stângace am fost din naștere, dar de călcat, am călcat mereu cu stângul, ca un blestem, vorba tovarășilor “un pas înainte și doi înapoi”, că așa ne-au impus timpurile. Privesc acum lumea după ani lungi de zbucium și speranțe, în așteptarea primăverii lui 2014 să-mi încălzească inima după șase luni de iarnă bezmetică, dar nu prea văd semne de bucurie. Pomii înfloresc greu și târziu, florile la acest început de aprilie cam tot așa, cutremure peste tot, vulcanii care se trezesc, și mai observ izbucnind focare amenințătoare pe întreaga planetă: în Ucraina, în Malaezia, în Siria, în Coreea, în Venezuela, toate anihilând bucuria omului de a se simți înaripat să meargă pe un drum înnoitor. *De când m-am născut și până astăzi nu au încetat războaiele!* Din ce oare și cum ne-am mai putea reface forțele ca să mergem mai departe; și mai departe, unde, pentru ce? Noi nu mai credem în mâine, nu mai avem idealuri, nu mai întrezărim speranțe.

Iubesc viața, iubesc oamenii, iubesc țara de unde am plecat, o respect pe cea de adopțiune, dar peste tot domnește astăzi aceeași frică a zilei de mâine, *Doamna Incertitudine* și sora ei geamănă, *Amenințarea*, care ne țin prizonieri în chingile lor nevăzute. Oare ce ne mai pregătesc dușmanii liniștii și creației, dușmanii naturii aducătoare de bine care să ne trezească din amorțire și să ne încarce bateriile cu energia benefică a primăverii?

La acest timp în primăvară așteptam Floriile, apoi Paștele, sărbători milenare desfășurând mugurașii de salcie, aducându-ne pe aripile vântului miresmele cunoscute de smirnă, tămâie și ceara topită din lumânările arzând zile și nopți; este greu de trecut momentul fără a-mi aminti de învierile făcute la mănăstiri, de pregătirile măicuțelor cu ouă încondeiate, colaci, pască și uriașii cozonaci moldovenești, cu slujba de la miezul nopții, cu prohodul cântat din suflutele smerite și pătrunse de măreția sărbătorii, însoțită fiind de dangătul greu al clopotelor. Când fredonam *Hristos a înviat* ocolind biserica în suflet mă răscoleau emoții egale cu cele pentru Oda Bucuriei din simfonia a IX de Beethoven. Nu cred că există ceva mai frumos și sfânt în amintirile mele despre Paștele Ortodox din țara noastră pierdută, chiar și pe timpul filajului securitist făcut să ne sperie. La mănăstiri ajungeau mai greu *oamenii albaștri* rătăciți de Dumnezeu și chiar de drumul comunismului stalinist pe care o luaseră razna. Confuzi și proști, brute fără niciun rost pe lume, s-au bălăcit în apele înroșite cu sângele marilor noștri gânditori, filozofi, poeți și savanți, dar Dumnezeu nu le-a ajutat să ajungă decât niște oi rătăcite în căutare de avere. Proști și ticăloși au fost spurcăciunile, proști, dar bogați au ajuns călcând pe

cadavre! Să fie la ei!

Mă văd la masa din ziua Paștelui care începea cu binecuvântarea călugărilor, ciocnind ouăle cu urarea: “*Hristos a înviat*”/”*Adevărat a înviat*”, cu lumânările aprinse din noaptea învierii cu flori proaspete puse în ulcele de lut, cu friptura de miel așezată în mijlocul mesei, cu sărmăluțe în foi de viță și cu bucuria clipei luminând fețele credincioșilor ce așteptau împărțirea bucatelor precum o împărțășanie..

Doamne, că frumos mai era, adevărată sărbătoare care putea emoționa și pe cei mai necredincioși oameni. Eram cu toții îmbățați, transfigurați de vraja momentului. O înviere la Putna putea egala un mare spectacol montat de Peter Brook.

În copilărie mergeam uneori la biserica greacă din oraș unde slujbele erau impresionante însoțite fiind de coruri bizantine. Plecam cu luminile aprinse și cu urarea “Christos anesti/Christos anesti”, care ne era salutul până la ziua de înălțare. Refac acum amintirile într-o altă biserică greacă, tot cu cor bizantin, într-un alt oraș departe de țară, dar cu reverberații ale unor timpuri încrustate în memoria sufletului meu.

Când nu plecam la mănăstiri pentru Paște, mergeam cu grupul de prieteni la Sinaia, unde închiriam o vilă, dar noaptea de înviere o petreceam la mănăstirea din Sinaia, sau la Peștera. Înainte de plecarea din țară am petrecut noaptea de înviere la Schitul Maicilor din București. O mai fi existând oare?

Alteori ne adunam cu toții la o familie de prieteni vechi, care aveau o casa spațioasă departe de București, unde ne duceam pentru slujba de înviere la biserica din oraș, doar ca să luăm lumină (să nu fim văzuți de cei care aveau ochi și la spate), lăsându-ne urările cu “*Hristos a înviat*” pentru acasă, la o masă regească prelungită pe câteva zile. Atunci și acolo mai veneau personalități importante din lumea intelectuală a Bucureștiului, care nu puteau sărbători Paștele în văzul lumii. Restricțiile impuse de tovarășii comuniști parcă ne făceau învierea mai vibrantă, mai profundă, ca orice lucru interzis. Tatăl gazdei era un preot din vechea generație care ne binecuvânta masa de Paște și ne ura cele cuvenite, chiar de se aflau acolo un general de armată, rectorul unei universități, directorul televiziunii române cu vreun speaker de la radio și TV, plus alte câteva personalități ale culturii. Preotul ne spunea cu convingere *că toți avem nevoie de Dumnezeu și că în tranșee, pe câmpul de luptă, nu există necredincioși*. Tare mai avea dreptate și mereu îmi amintesc de vorbele lui calde rostite încet,

cu mult tâlc.

Anul acesta Paștele a venit devreme, dar eu m-am grăbit să-l întâmpin ornând un colțișor din casă cu ouă încondeiate adunate din țară, altele primite, câteva Faberge alături, cu lalele roșii, narcise de tot felul și zambile parfumate alături. Mi-au lipsit tuberozele pe care le ador, dar nu le-am găsit nicăieri.

Cum în noaptea de Înviere aveam obiceiul să aprind lumini pentru toți cei plecați din dimensiunea noastră, am făcut-o și anul acesta cu toate lumânările ce le aveam la îndemână, dar cu o inimă grea că am pierdut prea mulți oameni dragi în ultimii doi ani. Am rostit numele fiecăruia, am privit îndelung la flacăra lumânărilor pâlând, apoi m-am culcat fără a putea adormi. M-am văzut dintr-odată singură, singură, pe un pământ instabil, cu mai toți prietenii dispăruți, cu nici o umbră de dragoste, de comunicare, decât blestematul de computer. Cum suntem risipiți pe toate continentele nu ai cum să prinzi orele potrivite ca să te mai bucuri măcar de urările pentru Paște și acelea sintetice. Nu am putut merge să iau lumină la miezul nopții, dar m-au consolat vecinii că s-ar fi putut viziona pe computer slujba de la biserica greacă din oraș. La fel au făcut și catolicii, privind la TV slujba de la Vatican, serbând Paștele acestui an odată cu noi. Pentru mine vizionarea unei slujbe a nopții de înviere la TV sau computer, când aștepti atmosfera sărbătorească și sfântă, este ca o prăjitură mult dorită pe care doar ți-o arată cineva, dar nu o poți atinge. Niște imagini colorate, fără miresmele sărbătorii, precum fructele, sau roșiile din magazine care nu au niciun gust și pe care le tot mănânc de când am venit aici. Dacă și ceea ce este mai profund în ființa noastră a ajuns să fie prezentat în imagini, totul artificial, neconvingător, atunci eu mi-aș dori

să mă refugiez pe o insulă însorită, printre câțiva oameni adevărați, cu plante, legume și fructe de la mama natură, chiar de-aș dormi într-un cort, nu-i nici o pagubă. Puținii ani pe care-i mai am de trăit să fie măcar o infuzie de bine, de liniște fără TV, fără amenințări, fără urmăritori, fără politicieni, fără războaie, să simt că exist ca orice ființă cu dreptul la viață așa cum consider eu și nu trăind după legile impuse de alții.

Oare cum l-am putea face pe Dumnezeu să ne asculte dorințele?

Până să-mi pun gândurile pe hârtie a venit și căldura mult așteptată, scoțând din bârloguri trei căprioare, locatari mai vechi, doi racooni și un iepuraș chiar în păduricea din spatele clădirii noastre. Anul trecut am avut și o vulpe cu doi puișori, dar n-au mai apărut. Păsările m-au asurzit cu strigăturile lor disperate ținându-mă trează la spectacole de dragoste nocturnă, așa că abia acum mă bucur de parfumul florilor sub roua adusă din cele patru vânturi, cu picături de Soare aurit. Ba chiar au răsărit și lăcrămioarele pitite lângă ușa noastră de la intrare, îndemn gingsă de bun venit mult așteptatei noastre prințese *Primăvara*.

Se schimbă vremea, ne schimbăm și noi, iar eu vreau să țin pasul cu lumea în mișcare – *nu în viteză* -. Viteza nu-mi dă răgazul să trăiesc spectacolul primăvăratec și-mi alterează plăcerea de a visa, iar de mi se iau și visele..... cu ce mai rămân?

Vă propun să visăm împreună la liniște și pace, dorind aceasta din tot sufletul, să trimitem numai mesaje de dragoste către toți semenii, ca o meditație de grup întru salvarea BINELUI pe planeta noastră. Poate..... se și întâmplă!?

Monica Ligia Corleanca
Germinar-Prier, 2014

Mihaela DORDEA

S-a lăsat ceața peste noi...

Când felinarele se-aprind și noaptea cade-ncețișor... începe viața boema a Bucureștiului de altădată. Bucureștiul de altădată....MICUL PARIS.....Era , sigur, un alt București decât cel prin care trecem astăzi, grăbiți, nervoși, și din ce în ce mai triști.

Era frumos atunci...Bucureștiul cu colțurile lui de stradă cu grădini și bodegi, ferite de ochii curioși și cu atât mai dorite. Pe Calea Victoriei încă mai erau negustori cu cobilțele lor. Vindeau mere și zarzavaturi. Și lapte, brânză, pește..La simigierii găseai plăcinte și dovleac copt, sorbeai , insetat și încălzit un pahar cu bragă, și te duceai să îi vezi pe Maurice Chevalier și Marlene Dietrich, tineri și superbi, la cinema.

Calea Victoriei ! Un nume de stradă încărcat cu tentații, vibrații și nostalgii.

Punctul de reper , Capșa. Restaurant scump, cafenea și celebra cofetarie. Câte opere celebre nu s-or fi născut aici, câte speranțe pierdute pentru poeții talentați sau nu, dar săraci lipiți, care dacă aveau noroc primeau o cină și un pahar cu vin pentru câteva catrene...Câte iubiri pierdute, regăsite, gelozii și ...și câte umbre...

Apoi, boemii capitalei porneau cu visele lor, cu bucuria nopților calde de vară, sau înfiorate de vântul iernii, cu trăsura, erau vreo 2000 pe atunci, printre cele cam 7500 de automobile care începuseră să umple orașul.

Terasa de pe acoperișul Magazinelor Lafayette, primul magazin universal din București, era transformată în restaurant, acolo cânta celebrul Lescenko cu orchestra lui.

Piața și terasa Casei Armatei se numeau Piccadily, după numele celebrei piețe londoneze. Sub terasă, un restaurant cu două intrări : una în Sărindar și cealaltă în Bulevard, unde se prepara, ca specialitatea casei, după miezul nopții, ciorbă de burtă și tustlama. Aici Calboreanu, tânăr și frumos, se bucura de succesele memorabile de la Național. Mai departe, după Capșa, era magazinul de muzică Doina, celebru prin vânzarea biletelor la concertele lui Enescu.

Urma « Promenada ». În fața Teatrului Național, loc unde se năștea o întreagă epocă de istorie culturală, se plimbau spre amiază, grupuri de actori :Paul Gusti, frumoasa Elvira Godeanu, Marioara Voiculescu, Maria Filotti, Iancu Brezeanu, Vraca. Lumea se aduna la ora aceea și îi privea ca la spectacol.

Câteva localuri renumite înconjurau Naționalul.

*Peste drum, Terasa Oteteleşeanu, restaurantul Elysee, care avea vara, mesele pe trotuar, și mai jos, Gambrinus, unde, cândva, stateau Caragiale, Delavrancea, Brezeanu, și admirau tramvaiul cu cai nr.1. Încă două restaurante de renume gravitau în jurul Naționalului, *Modern* și *Bulevard*.*

Înainte de a ajunge în Piața Palatului, o casă boierească, cu covoare și draperii grele la ferestre, prin care se auzea vioara lui Grigoraș Dinicu, mult apreciat de Enescu, care este chiar restaurantul Enescu.

Cafenele, cofetarii, crâșme de mahala, locuri în care viața de noapte a Micului Paris era plină, frumoasă, locuri în care se țeseau iubiri de-o viață sau doar pentru o noapte, locuri în care se puneau la cale crime pasionale, dar pe care poeți, scriitori, actori, le-au umplut de spiritualitate, rămasă și astăzi, ca un parfum vechi, tare, o amintire...

Vara, Bucureștiul avea Cărbușul. Cărbușul lui Tănase. Celebrul Constantin Tănase, care, cu pălăria lui de paie, cu haina în pătrățele și cu nelipsitul baston, cu nasul său la fel de celebru, a cucerit lumea cu un farmec

aparte . Veneau provincialii să îl vadă în reprezentație, pentru că nu avea nicio valoare să fi trecut prin București, dacă nu vedeai spectacolele lui Tănase, cel care se adresa tuturor interlocutorilor cu...Mitică.

Avea un simț extraordinar al teatrului și al muzicii, un simț excepțional al spectacolului, avea o minte ascuțită și un curaj nebun. Cupletele sale aduceau pe scenă mereu tot ceea ce era la ordinea zilei. Și o făcea cu haz, cu ironie, cu pasiune.

Spectacolele de la Cărbuș erau grandioase iar Tănase aducea, pe lângă vedetele autohtone, vedete din străinătate :Edith Piaf, Josephine Baker...

O atmosferă de vis, în care, dacă ne-am mai putea întoarce măcar pentru câteva ore, să ieșim, să fugim din Bucureștiul mileniului trei și să ne regăsim în Micul Paris, unde să ne apară în cale băieții murdari și zdrențăroși care strigă în gura mare : *Ediție specialăăă ! Ediție specialăăă !* anunțând mare premieră mare la Cărbuș. Cu felinare aprinse ca atunci cand Fernic scria poezii și romane într-o trăsură la Șosea, *Îți mai aduci aminte, doamnă...* Cu mese discrete în separeuri, cu fete care danseaza pasional tango și frenetic Can-Can, Cu *Jean Moscopol* , cu *Maria Tănase* și cu *Cristian Vasile* îndrăgostit de frumoasa *Zaraza*, iubire grea, învăluită în mister...

O jumătate de secol am călcat pe urmele lor...Era frumos Micul Paris, mai țin minte Calea Victoriei, femeile frumoase, elegante care încă mai făceau plimbări sau cumpărături prin magazinele elegante și ele, cu un ușor iz burghez...Eram copil, dar nu am uitat. Mai simt și acum aerul acela proaspăt, de bine și frumos. Mă revăd în poze ca de epocă, alb-negru, îmbrăcată în rochițe albe, așa îi plăcea mamei, cu volănașe ca niște aripi de fluturi și mă înduioșez și mă întristez pentru că am pierdut puritatea de atunci, bucuria razelor de soare și a primului fulg de zăpadă...Și tânjesc după acea liniște și încredere pe care ți-o dă copilăria când ești departe de griji, amăgiri, poveri...Nu l-am prins pe Tănase, dar am văzut-o pe Doamna Bulandra în Maria Stuart...Și pe Vraca în Hamlet....

Și visam, când mă plimbam cu tata la Șosea, la acele superbe băți cu flori despre care îmi povesteau bunicele mele...Și ceva mai târziu, când am învățat nostalgia, mă vedeam undeva, pe sub castanii înfloriți, cu Luna felinar, într-o birjă închiriată , ascultând versuri și frânturi de romanță cu Fernic prin vechii București.

De visat mai visez și acum, numai că și visele mi se spulberă uneori când Bucureștiul lui Tănase și al lui Fernic, al lui Cragiale și al lui Vraca se pierde în ceața care s-a lăsat peste noi.

Ion DRĂGHICI

Poezii publicate în volumul “Închinare”

“Neamului meu de cumiști truditori și tăcuți”

Crez

Noi n-am cerut și nu ne-am dus cu spada
Să asuprim stăpânii altor vetre
Ne-am cultivat grădina și livada
Și ne-am scris *doina* pe oale și pe pietre.

Hotarele le-am apărat cu sânge
Chiar dacă plânge câte-un colț furat,
Dunăre – Nistru – Tisa – cerc ce strânge
Același dor și cântec ne-ntinat.

Să nu primiți satanica pomană
Din mâna celui care v-a ucis.
Unde ești Gheorghe, Tudore și Oană?
Ca mucenicii ați trecut în vis.

Să nu uitați! E un blestem, nu rugă;
Ne este foame, însă n-am murit ...
Peste pământ Satana dă o fugă
Să ardă tot ce nu a pârjolit.

Trecere

A plecat mama ... lacrimi peste zare
Și peste curtea noastră liniștită
Trecea cu mama ultima clipită
Și se scurta imensa depărtare.

Îmi rămăsese timpu-nvecinat
Cu un imens ocean de suferinți.
Aveam să simt ce-i dorul de părinți
Abia acum când mama a plecat.

Te caut mamă, prin umbrele cumiști
Prin înserări cu gând că te-oi visa,
Prin dimineți, printre amiezi fierbinți,
Printre secunde cu luciri de stea,

Dar nu mai ești; se sparge veșnicia
Și totul curge mut în Univers.
Hei, Doamne, mi-ai lăsat nimicnicia
Și suferința s-o-mpletesc în vers.

Bilanț aniversar

Iubirea noastră a-nflorit în toamnă
Și va intra cu noi în veșnicie...
Tu i-ai cântat cu glas de primă –doamnă,
Eu i-am sădit lăstar de poezie.

Eram atât de tineri, că în urmă
Plecaser-abia râzând copilăria –
Foc alb în care amintiri vii scurmă
Și fac aevea să fie reveria.

Ne-a mai brumat o iarnă pe la tamplă ?!...,
A apărut o dungă pe obraz ?
Sunt norii de prezent ce se întâmplă
Și-un timp ce n-are milă și răgaz.

Ne prind acum din urmă – ce minune ! –
Copiii visul nostru renăscând.
Și care fiilor de fii le-or spune
De bunii lor care s-au stins pe rând.

E toamnă iar...și înfloresc iubiri
Ca floarea albă de cireșe-amare.
Hoțeste vremea fură amintiri
Și le trimite cu timpul în uitare.
(Moscova – iulie 2006)

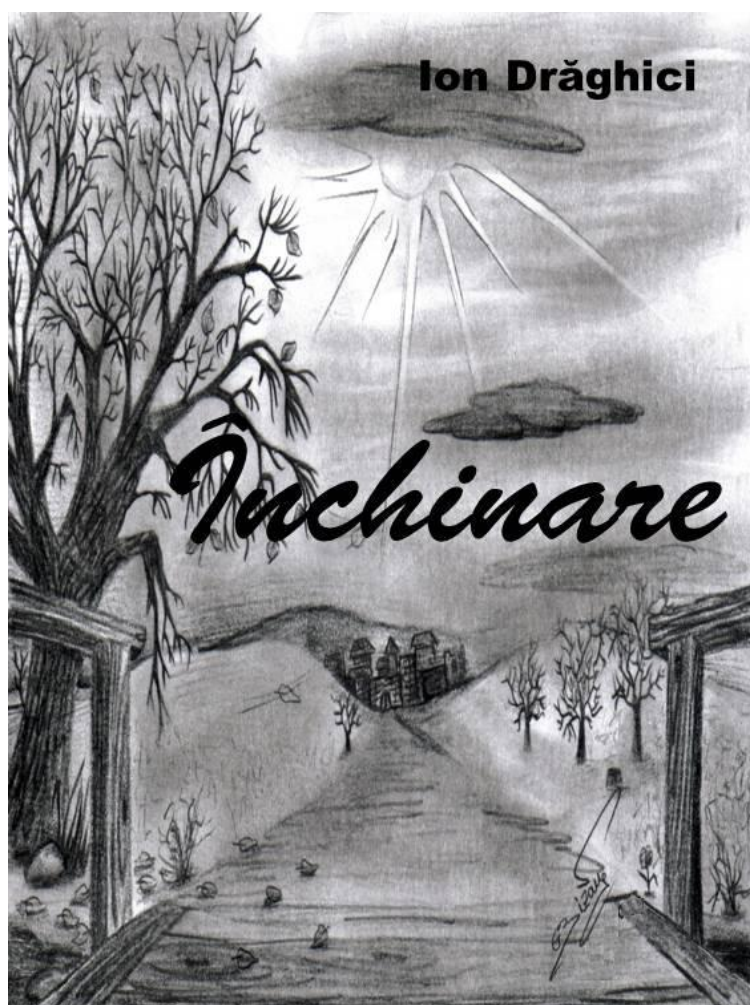
Închinare

Ție mă plec,
Cetate a mea,
Inima palpitând de lumina neîngenunchiată!
Păstrează-ne taina,
Flacăra a mea – neofilită sădire,
Floare de dor,
Sufletul leagănă-ți – vrednica rodnicie.

Epitaf pentru un colț de cimitir

Toți dragii mei plecați în neființă,
Prin flori de mai în primăveri răsar
Și mor în toamne când păsări călătoare
Cu țipete de dor peste hotar

Se pierd suav lângă cenușa nopții
Și iar apar în fum de dimineți,
Cum în rotirea veșnică de spații,
Se nasc și mor clipitele de vieți.

Doina DRĂGUȚ

Poezii

cununi de lumină

brațele arcuiesc valuri
privirile curg îndrăznețe
peste umbrele pescărușilor

cununi de lumină mă poartă
spre lumea falselor certitudini
spre dorințele din gânduri
spre marea dinlăuntrul meu

forma unui gând

ca o corabie despice apele
ce se unesc în urma mea

iar în timpul dintre valuri
intru în forma unui gând
dincolo de orizont

forma corpului ce-l locuiesc

într-un val profund
mă afund

nu mă sperie nimic

mă retrag apoi încet
în forma corpului ce-l locuiesc
simțurile-mi se trezesc

un alt val mă-ntoarce înapoi
ca o detașare
în și prin și dincolo de mine

val de vânt

fără teamă mă avânt
în val de vânt

o corabie devin
și plutesc
plutesc
plutesc
taine lumii s-o dezleg

valuri de lumină

într-o lină unduire
valuri de lumină mă înalță

timpul pare-a fi golit
însă nu epuizat

pe o mare ce se mișcă-ntruna
dar este mereu la locul său

val pierdut

rătăcită ca un val
pierdut în mare
într-o unduire
descendentă
mă urmez
la nesfârșit

valul de îndoială

scad depărtarea
și o micșorez
până se face punct

adaug târziul
până la orizont

apoi ce rămâne
se umple cu vânt

așteptarea se risipește
în valul alb
de îndoială

întindere nedeslușită

în întinderea nedeslușită
translatări de forme
și de gesturi
își scufundă starea în extaz
și deși prezente
în lume
ele încearcă
să nu fie

gânduri răsucite

mă las purtată
de un gând
oarecare
neîntrerupt
pe nesimțite alunec
și mă regăsesc
aceeași
pe cealaltă parte
a lui
trag concluzia
că toate gândurile mele
sunt răsucite

asemenea buclei
lui möbius

ochiul descompus

egal nemăsurat
strivind singurătatea
merg prin nesfârșitul
gol ce se deschide

marginile se subțiază
gândurile neordonate
presimt lumina
întoarsă
în ochiul
descompus

pierdută-n diferențe

mă întorc târziu
pierdută-n diferențe
cu umbra pe umeri
crescând

cai nevăzuți năvălesc
frenetic
prin ființele
ce mă compun

într-o ascensiune
nesfârșită

gânduri concentrate

în spațiul alb nelocuit
în afara mea
desfășor depărtarea
într-o succesiune
de zboruri

gânduri concentrice
închid
ultima mișcare

în descreștere
mă apropii tot

mai mult de punct
și dispar

nedeterminare

sfidez legile și evadez
din echilibrul meu
interior

măsura desăvârșirii
(simetria dintre
cereri și împliniri)
se strică

extensia din increat
într-o lunecare de inform
neales
mă dispersează
într-un spațiu
cu centrul pretutindeni
nedeterminare

<http://www.cristinateodoragroza.blogspot.ro/>

Ștefan DUMITRESCU

Iubito, dragostea este ca pământul

Iubito,
dragostea este ca Pământul
este atât de mare
încât ca să o vezi ar trebui să te îndepărtezi de ea
să te înalți deasupra ta și
deasupra ei
să ajungi pe Lună
Și atunci o vei putea vedea învăluită într-o aură
galben verzuie
nespus de dulce
ca un suflet imens

Dar nu vei putea niciodată să te înalți
deasupra ta și deasupra ei
să ieși din sfera ei
de gravitație

Dacă te culci pe pământ
Și-ți desfaci larg brațele
ca și cum ai lua pământul în brațe
atunci ești răstignit pe ea ca și cum
ai fi Iisus Christos care s-a întors și și-a luat crucea
în brațe

Mergând în iad cântând în gura mare
cu crucea în brațe.

Dacă te culci pe fața ei
cum te-ai culca pe
pământ

și-ți desfaci larg brațele
cu privirea pierdută în înaltul cerului
Iisus se mai răstignește încă o dată prin tine

Atunci îl vezi pe Dumnezeu
Cum te privește blând cu o melancolie nesfârșită
așa cum este răstignit pe cer
și cum vine

Fiind atât de aproape de ea
lipit de ea tot timpul
neputând s-o cuprinzi cu privirea
nu vei cunoaște dragostea niciodată

Numai gravitație ei
ne pătrunde dulce
ca niște raze aurii
Țipătoare

Ea ne hrănește
făcând semințele să încolțească
și spicele de grâu și tulpinile porumbilor
să pornească înalte înspre Dumnezeu
ne dăruiește apa fragedă
rece și înmiresmată
mirosind a fragi
a izvoarelor
care sunt mâinile ei întinse către noi să ne mângâie

Ea ne dăruiește diminețile

dulci și fragede ca roua
cântecul ciocârlilor și marea aurie de cântece a
greierilor
care sunt frații noștri născuți din ea și hrăniți de ea

Noi suntem ca ea
căci din ea ne-am născut
și în ea ne vom întoarce
la început

Ea se întinde înlăuntrul nostru la nesfârșit
Și dinăuntru nostru se înalță
în afara noastră la nesfârșit

Noi nu putem să fim în afara ei
Și nici gândi și iubi în afara ei,
plini de ea fiind până în adâncul nostru.

Așa cum Dumnezeu a făcut cerurile și pământul
Ea a fost făcută de Dumnezeu
înainte de a face pământul și cerurile

căci ce este Dumnezeu
decât Dragoste

Și dacă ea este Dumnezeu
atunci ea a făcut cerurile și pământul

De aceea noi suntem frați cu
pământul
pe care-l sărutăm toată viața cu tălpile noastre
când mergem desculți
iar cerul ne mângâie tot timpul cu aerul lui luminos
și înmiresmat
mirosind a cântece de privighetori
beat

Ne naștem din ea
Ne hrănim din ea
Trăim în ea
Apoi când obosim
Coborâm și ne
odihnim în ea

Eugenia DUMITRIU

Artistul și epoca

Toți ar fi dorit să nu fie războaie, să nu fie omorâte personalitățile vremii, să nu fi sărăcit biată țărișoara asta de marele Nicolae Iorga, de un neegalat spirit și politician, Armand Călinescu, să nu fie arse bibliotecile în piața publică, să nu fie nevoit, Mihail Sebastian să-și ascundă numele, sub cel al unui coleg de școală pentru ca o piesă genială a dramaturgiei noastre, să poată avea premiera pe scena unui teatru.

Pentru toți cei stăpâniți de simțire artistică, dornici de frumos și de cultură, de înaltă spiritualitate, războiul în primul rând a fost văzut ca o umbră de nor pe cerul înalt, nor pe care azi îl vezi, îl simți și ți-e frică de el, dar mâine, în locul în care a fost acesta trebuie să răsară violete de Parma și diminețile trebuie să aibă nuanțe de albastru de Prusia, astfel că la vremuri tulburi trebuie să găsim în noi puterea de a ne salva valorile, să înțelegem că trebuie să-ngenuchem în fața culturii țării noastre, pentru că este singura care va vorbi despre nația română și peste o mie de ani. Artistul adevărat a trebuit să se rupă de războiul rece, de epoca comunistă, a trebuit să rămână el însuși prin opera lui pentru a putea da vamă dreaptă timpului, istoriei și oamenilor. Indiferent cine ar fi scris piesa de teatru „*Steaua fără nume*”, indiferent cine ar fi compus simfonia cerului nemărginit, sau cine ar fi pictat viața în toate culorile ei, sumbre sau pastelate, pline de nuanțe și învelișuri raportate la starea de spirit a creatorului, în clipa revelației divine, artistul a rămas mereu pe soclul lui, dăruit de divinitate, odată cu apariția acestuia pe pământ. Nimeni nu are dreptul să ucidă artistul, să-i nimicească din

inconștiență și răutate, opera. Artistul adevărat, nu are nimic în comun cu politica și cu războaiele, el stă acolo sus, pe soclul lui și creează lumea, asemeni lui Dumnezeu, iar opera lui este universal valabilă, dincolo de spațiu și timp. Artistul este zeul frumuseții, liniștei și păcii universale. Artistul, nu-și aparține nici măcar sieși, el aparține umanității și nu are vârstă. El este una din stelele carului mare, înfruntă timpul și anotimpul. El este judecătorul evurilor istoriei și are drept de introspecție asupra vieții indivizilor luați separat sau asociați unei perioade istorice necruțătoare. Prin urmare, artistul analizează o perioadă istorică determinată, dar nu se implică în evoluția ei, nu o stopează și nu o canalizează într-un sens sau altul. El dăruiește nemurire vremurilor, fie ele bune sau rele, înobilează spirite sau poate arunca în haosul disprețului universal orice caracter uman. Frumusețea, puritatea sunt mai întotdeauna rodul operei create de artist. Urâciunea, disprețul, aparțin omului redus, celui lipsit de cultură, neadaptatului și parvenitului. Artistul nu rănește, el are doar opinii de bun simț, el mângâie și sărută acolo, unde lovește prostia și ura, lipsa claselor de valori, datorată unei educații insuficiente, obținută într-un mediu infectat de incultură.

Eugen ENEA CARAGHIAUR

VICTORIE

Iarna nu își culege zăpada.
Sub frig iubirea se-mbracă.
Numai când ajunge-n Nevada
Omul norocos se mai desbracă.

Liniștea se-ascunde între clipe.
Zgomotul se-așterne în pridvor.
Cântecul voioaselor sirene
Se preface-n sânge plin de dor.
Repetând lozinca nemuririi
Când libertatea curge stânjenit
La mijlocul sau marginile firii
O văd cum se desbate necăjit.

Am întrecut vitezele speranței
Prin undele arzânde din extaz
Când au ieșit din ramele voinței
Chemările schimbării de macaz.

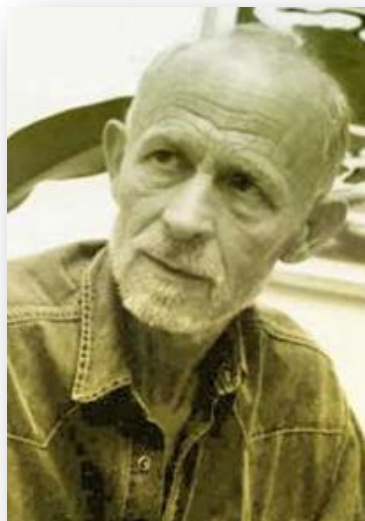
Ochiul meu păzește un destin
În timpul dansului sub lună
Jăratecul de sub picioare sună
Victoria curajului senin.

INFILTRAȚII

De departe strigă orbii.
De aproape cântă surzii.
Chiar în centru ne stau mușii.
Lumea tace, Terra tace,
Saltimbancii financiari

Sunt păziți de cămătari.
Oligarhii dau din coate,
Piețile sunt de mult sparte,
S-au gândit c-ar trebui
Să găsească noi metode
Ca să scape de șomaj
Reținând al lor bagaj.
S-au gândit, sporovăit
Și la urmă au decis
Adevărul neștirbit :
Ne mai trebuie războaie,
Unul singur nu-i destul
Că atomu-i nesătul
Și de-am sparge noi hotare
Dintr-o zare-n altă zare,
Am da ortul popii toți
Oligarhi sau chiar netoți.
Este bine, zise unul.
Foarte bine cred că spui.
Să dezlănțuim războaie
Cât mai multe, dar mai mici.
Cu armate de pitici
Am intra ca într-o pâine.
Ar sosi ușor creșterii
Pe sub masă fără știre.
Am ajunge-n nemurire.
Și au început războaie,
Revoluții de Palat,
Revoluții cumpărate
Cu oamenii la mezat.
A pierit Iraku-n țandări,
Libienii au dat ortul,
În Egipt se lasă corbul
Prin Somalia e jale,
În Yemen cacofonie,
În Regatele Unite

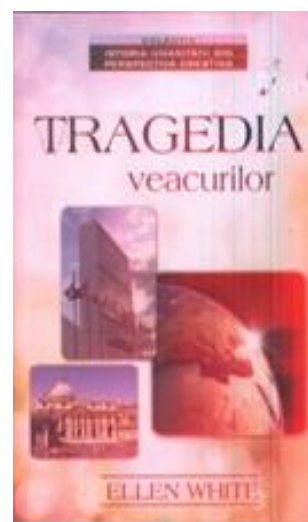
De pe malul Mării Roșii
Se aud numai sudalme
Pocnituri de bice aspre.
Cei din mijloc se adună
Dar nu au ce să mai spună.
Hai să atacăm Iranul.
În Coreea e prea greu.
Ne-ar sări la beregată
China, sărăcimea toată
Și ar fi o male jale.
În Iran vedem o șansă!
Ba deloc, zâmbi sultanul.
În Iran sunt munți și oameni,
O armată antrenată
Iar molahii țin puterea
Prin averea încuiată.
Ce să facem generale?
O soluție mi-apare:
Să băgăm sula-n Asad.
E mai mic și-i deochiat.
De l-am putea doborî
Am ajunge în Iran
Pe sub coaste, mai spartan.
Astfel zis s-au apucat
Să-l destrame din oftat.
Jocu-i joc, nevoie mare,
Rusia stă-ntre picioare.
A pornit rebeliunea.
Curg dolarii în neștire.
Se așează răzburarea
Legată cu patru fire.
Ce va fi se va vedea.
Dar ulciorul la izvor
Nu merge de multe ori.

Eugen EVU

Note de lectură: Ellen WHITE, Tragedia veacurilor...

Sloganul- cheie al temei Unirii, - „uniți în cuget și simțiri”,- la românii din teritoriu și din alte hărți, sună retoric, în gol, de secole, așadar condiția tragică a lui D.D. Roșca, se cere regândită.... Cugetul este inteligența divină din om, (Cogito ergo Sum) , iar simțirea (la plural în enunț, este subiectivitatea egoului și în extenso egoului colectiv, al masselor. Mancurtizabile. Acel „ și” este de fapt virgula cu schepsis, a Dualității existențialiste. Suntem în Binom, suntem psiho-binari, în riscul contunuu al sado- massochismului în istorie. Nicio religie, din milenii, nu a dezlegat nodul, nici nu l-a tăiat. Reconectată la Noi, iată, lapidar, tema fixă (!) a bestseller -ului „ Tragedia veacurilor”, de **Ellen White**, editată în colecția Istoria Umanității din perspectiva creștină. Cartea este numită, comercial, a unei celebrități actuale absolute, „ ea îi întrece pe toți scriitorii, fie ei bărbați sau femei”... Se pot face cotangente sigure la Rusecricieni și Marea Massonerie, la creștinism și celelalte religii globale, dar și la existențialism, la „ condiția tragică”. Pe colaterala tragic-comică, am conchide că în Prezentul global, gluma s-a îngroșat, iar gluma subțire redevine simplă „trestie gânditoare”, în paradigma lui Voltaire...

Mic poeseu despre Vavila POPOVICI

„Descoperită” de cititorul pasionat încă, ci nu pățimaș, care sunt, din revistele românilor de pretutindeni, și a câtorva din patrie, Vavila Popovici îmi (și ne) confirmă o prezență minunată în Gândirea românească conexată la universal, a acelei inteligențe sofianice și sporitor creștinești, active, energice, prin noul volum de eseuri, selectate din reviste din SUA (unde locuiește) și din România, Belgia, Canada...

Pe calea cumpănitoare, dintre practicianismul religios, noetic, și rațiunea carteziană, la anii venerabilei vârste, opera d-sale se restituie – în mirabila seminție de limbă românească, din care s-a născut, printr-o „înșiră-te mărgărite” ca o salbă de neprețuite mărgele... Vavila Popovici este dintre cele mai autentice, prin chemare și scrierile ei probative în acest sens, valori ale sufletului - cel - îngândurat (îndurat din Gând!) – care comunică, în noima veche a expresiei, a Cuminecării. De aceea, eseurile, dar și poezia sa, au darul ce din dar se înfruptă și ni se îmbie - redăruie, al empatiei divinului ce „se agită în om”. Erudiția, admirabilă, asimilările decantate și propensiunea sa irepresibilă, din Patos, de a ni se confesa, nu aveau cum să rodească fără vasta experiență (empirismul firesc al Existenței, în paradigma intimă, de mare vervă) a vieții.... Eseurile sunt teosofice și teologice, complementare și recuperatoare de acea sațietate spre care tinde dintotdeauna Sufletul omenesc, cu atât mai mult prin feminismul - maternalismul cel îngrijorat față de cei pe care Biblia îi numește fiii omului... Respingerea atitudinală, prin scrisul literar – filosofic și poetic, a

decăderii morale, așa cum au definit-o gânditori ca Mircea Eliade, Petru Culianu, dar și – fără scepticismul dezamăgirii cioraniene, din speța lui Diogene Laertios și oximoronismul lui Juvenal, înțelegerea superioară a proximei moralia, ci nu celei „minima”, cum pledează vs. lichelism (n. bene) – Gabriel Liiceanu, este arma melodioasă a talentatei noastre compatrioate. O forță expresivă irepresibilă transpare din tot ce scrie; eseurile de față sunt referitoare la actualitatea din țară, pe care o urmărește cu mare neliniște și îndurerată compasiune. Vavila Popovici are curajul unei inimi ce rar ne-a fost dat a descoperi, fie doar prin aceste eseuri. Modul jurnalistic, și psiho - sociologic!, – promptitudinea față de cutare subiect, judecățile și apelul mereu inspirat, parafratic, la patrimoniul de gândire al anticilor și cunoașterii actuale, sunt remarcabile și au darul acela subtil, tămăduitor, DUIOS, al aspirației noastre, perene, întru re-îndumnezeire. Opera vie și continuatoare (devenitoare), a acestei gesticulații cultic - culturale, este în subsidiarul ei, a Speranței care ne mișcă, atât de unici fiecare, și, „paradoxal”, dimpreună, în Misterul existenței.

Scuzate-mi fie prețiozitățile, inerente unei atari cuvenite admirații! Oarecum, Vavila Popovici este pe filiația unei alte prietene – scriitoare din exil (Belgia), Antonia Iliescu, dar și de scrierile poetice și teologice ale lui Paul Aretzu.

Personal, dintre eseurile acestui consistent corolar, vol. III, mă bucur de acelea în care transpare „omul poietic”, al lui Imitatio Dei. Eseul despre lacrimi, din pragul cărții (prag dar și boltă!), conține cheia întregului, ca al unui mic templu al Cugetării: „Nu este rușinos să plângi, dar se pare că vărsarea de lacrimi cere o oarecare intimitate”. Axiologia și ontologia unor astfel de cugetări se îmbină întocmai ca în poezia cea vie, dintotdeauna. „Eliminarea prin plâns a unor hormoni și substanțe chimice” – ale omului biochimic, sunt în astfel de texte, straniu intime, însă paradoxal daruri, împărtășanie. Vavila Popovici pledează pentru Omul pozitiv, neînjosindu - se în „robia” animalului bolnav grobian, definit de Nicolae Breban. Articolele autoarei care comentează evenimentele sociale grave, ale criminalității, derivelor imorale crase, din țară, sunt și ele pe măsura înzestrării și culturii admirabile. Omul este, cum scria careva, al „cerului înstelat, și al legii morale din el”. Sau nu va fi deloc! Dacă ar fi să îi transferăm din EM Cioran, un atribut, acesta ar fi Grație: „Orice grație este un avânt, o bucurie a înălțării”.

Darul de carte al Vavilei Popovici, de departe, *însă atât de apropiat!*, merită să fie primit și pregustat ca fruct sănătos, al unui suflet mare, Feminin prin excelență, de o ultra fină senzualitate a Cuvântului, generos ca alăptarea pruncului, prin care Duhul – cel ubicuu în uman, întinerește în trecerea sa prin lume, în „eterna reîntoarcere”, cum definise marele Mircea Eliade. Îi aștept promisa carte de poeme, preludiată de un mic buchet în Revista Noua ProVincia Corvina.

P.S. *Conchidem cu sinceritatea elogiului însuflețit de actul eminamente poetic al scrierilor sale, că, cel puțin mie și celor asemeni nouă, Mesajul înalt al scrierilor Vavilei Popovici, cel mai rezonant!, este cel de îndemn la Curajul Inimii... Fie acesta și în virtutea unui enunț animist, despre Ochiul Inimii... Textele eminentei compatrioate au sfericitatea hierofanică, a logodnei prin Logos - Logostea (v. mithosul românesc), sau altfel spus, reîntregire întru creație, Animus - Anima.*

România, august, 2013

George FILIP

ÎN CĂUTAREA SOCRATELUI MEU **- remember cu anticipație -**

Voi implora spiridușii gândurilor să-mi poleiască ideile cât mai meșteșugit. De ce invoc perfecțiunea? Fiindcă OMUL despre care citez să scriu astăzi este un personaj din cotidian, dar el este încărcat cu carate de splendori – la propriu și la figurat.

*

...Eram înapoia timpului cu o chită bună de ani. Ca de obicei, la o anumite oră, mă întrețineam cu preotul Petre Popescu în fața pronaosului, spre partea mai umbroasă a Bisericii Buna Vestire din Montreal. Propovăduitorul vârstnic simțea nevoia să se confeseze, uneori. Nu mi se spovedea, dar eu simțeam întotdeauna cum ideile sale, cele înțelepte, pildele, își făceau culcuș în memoria sufletului meu. De mult, alături de locotenenții de veghe ai instinctelor poetului din mine, pricepeam lesne că vârstnicul preot ortodox turna din clepsidra sufletului său, în cupa mea de perceptibilitate, discret, un testament de dumnezeire.

Dar iată că, spontan, a intrat în sfera inocentei noastre conversații doamna Oană. Adică bibliotecara, patroana oazei culturale situată în Centrul cultural – situat la vreo douăzeci și de pași. După protocolarul « *sărut mâna, părinte!* » mi s-a adresat mie:

-Poetule, vino repede la bibliotecă. Am acolo un musafir ciudat, pe care nu-l cunosc. Parcă ar fiu un extraterestru care vorbește...românește. Este însoțit de o femeie care parcă n-ar ști să vorbească. Nu înțeleg nimic din ce spune...apariția aceea. Privește prin rafturi, vorbește singur deși mi se adresează mie... Te rog vino, poate poți să te-nțelegi cu el!

Preotul înțelept P.P. m-a privit cu vădit subînțeles:

- Ia vezi poetule, ce extraterestru a trimis Dumnezeu în parohia mea? Poate că este un semn divin...
- Cu extraterestri încă nu mă întâlnisem prin universul fanteziilor mele și nici vorbă să fi intervievat vreo unul.
- Bună ziua domnule, bună ziua doamnă, i-am provocat eu la dialog pe respectivii musafiri, în limba româno-terriană, pe care-o folosim și pe la Montreal.
- Bună ziua „tinere” – mi-a răspuns „extraterestrul”- șef
- Ești de-al casei, bag seama?!
- ...Mda, am fost director al Centrului cultural. Acum sunt doar un bătrânel pensionar. Cât despre „tinere...” lăsați-o jos că măcăne, i-am aruncat eu mânușa.
- Ce face?!?
- Mă-că-ne...adică: maca-mac!
- « Tinere », a repetat ostentativ, întinzându-mi mâna. Eu sunt Dl. Marian Barbu, scriitor român, Prof.dr.de lingvistică și istoria literaturii universale.
- Încântat. Eu sunt doar poetul George FILIP...
- Păi te știu...”tinere”

Acceptase deci duelul și mă tachina într-adins.

- De unde să mă știți? Eu nu sunt din Craiova și măsoar exilul de peste douăzeci și cinci de ani.
- Și de unde ai limbajul acesta așa de...mojic? Îți bați joc de flexibilitatea limbii române, faci risipă de

metafore și alte figuri de stil...De ce faci asta? Aud, poete?

- Ca să-mi odihnesc sufletul, domnule. Când scriu nu mai „vorbesc” așa...

- Auzisem eu că ești un poet ciudat. Acum mă conving.

- Dar Dvs. Ce limbă folosiți? Că doamna bibliotecară s-a speriat rău, a aflat și preotul Petre Popescu...

- Eh..., mi-a tras cu ochiul, poate n-a fost atentă, a scuzat-o elegant musafirul. Și așa, pe nepusă masă, a-ntors-o ca la Ploiești:

- Ce leat ești, omule?

- Păi...’39.

- Și eu tot 39. Suntem leat! Eu sunt născut în luna septembrie, a anului 1939, ziua 27.

- Eu sunt „berbec”. Am aterizat în 22 martie 1939.

- Sunt mai tânăr cu exact...190 de zile.

- Adică...pe românește, mai mic, l-am înțepat din nou

Doamna Oană mă privea complice. Extraterestrul căzut din cer în bibliotecă își găsisese un nănaș. Am constatat repede că și consoarta cosmonautului, adică „*prințesa-Ileana*”, se exprima tot românește.

Și așa se face că după vreo treizeci de minute eram toți trei în salonul micuțului dar îngăduitorului meu apartament. O sticlă de „Wizyky”, virgină dar nu inviolabilă, ni s-a pus îndată la dispoziție.

- De ce n-ai muiere, omule?

- D’aia, fiindcă n-am, i-am răspuns în argon oltenesc, dar și nițel războinic. Am ținut patru pân-acum și-mi caut alta, pentru de tot...

- Să pui mâna să-ți găsești. Casa fără muiere nu este casă, iar bărbatul fără nevestă n-are niciun chichirez pe lume.

Domnul profesor trecuse deja la tutuială, însă năravul de mare dascăl nu și-l lăsase la intrare.

Personal simțeam că mă agreează, dar și că se cam răsfăță – și-mi părea bine. Eram deci o gazdă bună, așa cum îmi propusesem.

- Acum, leatule, lasă-mă să torn eu.

- *Fait come chez vous...*

- Ce zici că ziseși?...mi-a replicat musafirul oltean.

- Faceți ca acasă, este o uzuală expresie franțuzească.

- Păi bine măi neică, voi venirăți prin Americile astea să vorbiți franțuzește?!

- Ca la Babilon, colega: franțuzește, englezește, rusește, nemțește, românește, turcește, grecește...

- Stop! Leatule poți să-mi zici – dar colega...nu! Știu că nu ești prea școlit, tălică, te cunosc bine la biografie...

- Professore, știi ce le replic eu unora de-ăștia care fac paradă de diplomele luate pe la ghișee?

- Ce le zici...

- Băi aceștia, când vă duceați voi la școală eu învățam carte. Pe mulți mi i-am pus în cap cu stilul meu *haios*.

- Ești tare...e rândul tău...mai toarnă câte-un deț.

- Mariane...a intervenit doamna „*extraterestră*”, știi că n-ai voie. Îți găsiși leat de tras la măsea?

Și iac-așa, în vreo oră și jumătate ne-am rășchirat sufletele, ne-am etalat amintirile și am pus împreună bazele unei viitoare prietenii. Cu dispensă de studii!

Chestia cu dascălul “dădăcitor” a rămas în vigoare. De-atunci mă tot investighează, mă ceartă, mă iartă.

...Reporter prin excelență și cam poet, m-am străduit mereu să-l găsesc pe Omul Marian Barbu. Am încercat în Ghilgameș, deci m-am dus înapoia timpului cu 5014 ani. Concomitent doream și să mă adăp la izvoarele Epopeii. Eroul mitic – semizeul – nu a vrut să dea ochii cu mine.

- În Mesopotamia acelor vremuri, a elucidat profesorul chestiunea, protocolul de complezență nu existau. Oamenii aveau de vâslit spre încoace...evoluția! Iar acel Ghilgameș, era – două treimi om și una femeie.

Gândeam în sine: dar Marian Barbu din câte milioane de milionimi s-o fi compunând?

Prin Grecia antică am rămas total nedumirit.

- Dacă vrei să te luminezi, discută cu Avicena despre medicină, despre Astrologia medicală.

Profesorul fusese pe acolo cu multe secole înainte...

Iar eu am întors pagina:

- Nu cred că este important pe câte file a așternut Mircea Eliade „*Istoria religiilor...*”

- Tinere, te avertizez: nu răsfoi vasta operă doar pentru “plezirul” că te consideri intelectual. Alfabetul prin care poți dibui sacralitatea divină se numește „*hermeneutică*” Dacă ai ceva noțiuni în acest sens du-te și-l

citește pe Eliade. Dacă...nu...nu! Știam de multișor că dacă vrem să știm Ce? și Cum? trebuie să-l întrebăm pe filozoful Marian Barbu. El este cerberul la porțile muntelui de cognoscibilitate și fără el nu găsim nici măcar potecuța spre Stix.

- Tinere...tânărul temerar *Icar* și-a pus aripi ca să zboare la Soare. Îți mai amintești?

La câțiva pași de izbândă aripile i s-au topit și vulturii i-au sfîrtecat plămânii. Ne-au rămas legenda și speranța pentru mai târziu. De aceea olteanul Brâncuși a cioplit Coloana Infinită - și pe ea a vrut să ajungă în grădinile lui Dumnezeu. De la el ne-a rămas IDEEA.

Mai apoi au încercat Vuia, Vlaicu, Coandă. Vecinii de pe partea cealaltă a Nistrului l-au zvârlit spre cer pe Gagarin și cățelușa Leika...Americanul Armstrong și echipajul lui au mestecat gumă pe partea vizibilă a Seleniei. S-au dus în cer dar pe Dumnezeu tot nu l-au văzut. Marian Barbu, un alt oltean, caută și el absolutul pe planetă. Vom vedea, mi-a zis într-o zi pesimist cum că „mai este mult până departe...”

- Professore, este adevărat că legendarul Diogene umbla cu un felinar aprins, ziua, spunând că dorește să găsească un OM?

- Și se pare că nu l-a găsit. Diogene acesta locuia într-un butoi și acolo medita. Ce mare scofală? Și Creangă al nostru se scălda și medita într-un butoi. Era asistat de bădița Mihai, care și el medita și se scălda printre stele...

- Apoi cobora "sara" pe deal și medita în taină cu ciobanii...a sărit cu gura poetul din mine.

- Dar te rog professore, spune-mi despre Lesage...

- Dacă te duci la el te familiarizează îndată cu „*proce-deele faustice*” și-ți dă să citești „Diavolul șchiop.”

Și eu m-am dus. Savantul astrolog m-a invitat la niște inimaginabile plimbări nocturne, zburând cu dracul lui cel șchiop pe deasupra Parisului. Ce-am văzut și ce-am înțeles? Incredibilul!?!?! Domnul profesor poate mărturisi despre nedumerirea mea.

-Aristotel...Sofocle...Eschil...Euripide?

-Aristotel: mai vârstnic decât Hristos cu 384 de ani.

Poate cel mai important filozof al Greciei antice.

Sofocle: 496-406 î.H. Un primitiv al Greciei antice care a adăugat și întregit operele lui Eschil și Euripide Firește, toate acestea le știe și mentorul evoluției mele – filozoful Marian Barbu.

*

Pe firul tors din fuiorul anilor nu am aflat...m-am convins total că Prof.dr. acad.Marian Barbu – poet și scriitor – este un OM al obștei - doldora de carte.

L-am văzut adesea discutând cu semeni de-ai săi. Este drastic, dominant, superior, condescendent - oratoric. Știu toate aceste fiindcă și eu îi adulmec urma mereu.

A crescut generații de tineret, a șlefuit o mulțime de poeți începători, meditează și acum elevi și studenți dornici de cunoaștere. Personal îl consider CEL MAI MARE CAVALER AL PURITĂȚII LIMBII ROMÂNE.

Nu-ncerc acum să scriu despre opera scriitorului din medalionul pe care i-l rotunjesc fiindcă nu finalizez o teză de doctorat. Și-n al doilea rând: știu bine că nu prea știu multe despre doctul nostru Marian Barbu.

Îmi place mult, mă amuză chiar, când profesorului îi sare țandăra brusc și întotdeauna cu un motiv.

Ne-am întâlnit în cula lui de la Craiova. Ne-am bănuît, aghiazmuit și basamacuit în pivnița-salon unde cântă prin damigene toate culorile și miresmele zaibărelelor de Oltenia. Aș putea spune, ca pe la Montrealul meu...cu zaibăre californiene.

Când îl invit pe maestru printre oameni și pe la întruniri comunitare, filozoful se transpune...devine un celălalt, glasul lui se impune, domină și farmecă lumea. În ciuda arțagului ereditar de oltean, la ocazii rarissime maestrul este cumpătat ca un înger bătrân și ager ca un dac – aliură ce-o poartă mândru spre anii ce-l ning.

...Doamne... ce mai scoate sufletul din mine când mă prinde la-nghesuială și este în toane de „magister!”

Dar – ca un „*puer*” disciplinat - stau chitic și ascult.

S-ar cuveni ca la aniversarea a 75 de toamne de viață tumultoasă să-i adaug mărturisirea mea de credință.

Până acum acest secret l-a știut doar Maria-mea și Subsemnatul.”*Academicus humanitus*” Dr. MARIAN BARBU este mentorul meu. L-am ales nesilit de nimeni ca etalon al năzuințelor, viselor, speranțelor mele poetice și îndreptar al vieții noastre de familie.

SOCRATELE MEU – că așa l-am botezat, stă la masă cu mine și cu noi, stă în dreapta mea când îmi trudes poemele, mă ceartă și mă iartă mereu.

În ultima vreme am descoperit îngerul de veghe care-i stă modest ascuns în postura de bunic. Fiindcă are copii în America și în Canada. Precum odinioară Arghezi, Ionesco, Eliade...taica Marian Barbu își ia *prințesa-ILEANA* lui cu el, trec oceanul , dăruiesc dragoste tuturor și adună înțelepciune pentru acasă.

Nu știu eu încă dacă bunicuțul știe să fredoneze cântecele pentru nepoți și, miram-aș, vreo rugăciune! Și când se lasă toamna brumărie, oltenii se întorc la cula lor din Cetatea Banilor.

*

*Fie ca plănuitul meu ESEU să-l găsească pe
„SOCRATELE MEU” în toane bune și să mă tot
certe și tot ierte: LA MULȚI ANI!
mărțișor- 2014*

Poeme dansante

Traducere în limbile engleză și franceză de
Muguraș Maria Petrescu

ADEVĂR

din patriotism feroce
am mâzgălit acest poem
fiindcă prin democrație
merg zilnic pe bicicletă
în ambele impuse limbi
franceză și engleză
pe cea neaoșă o utilizez
duminica și când mi-e dor
îmi curg lacrimi pe obraz
și mă duc cu ELIADE
la țântâna memoriei
pe calea hermeneuticii
până când cu barba albă
voi termina de scris poemul
despre patriotismul feroce
fiindcă...nu cred nimic...

TRUTH

I have scribbled this poem
out of a ferocious patriotism
because due to democracy
I ride the bike daily
in the two imposed languages
French and English
I make use of the native language
only on Sundays when I miss it
tears course down on my cheeks
and I go together with ELIADE
to the well of memory
on the path of the hermeneutics
until with a white beard
I shall finalize my poem
about the ferocious patriotism
because I believe in nothing...

VÉRITÉ

suite à mon patriotisme féroce
j'ai barbouillé ce poème
car, à cause de la démocratie,
je voyage chaque jour à vélo
dans les deux langues imposées,
français et anglais,
j'utilise ma langue maternelle
tous les dimanches quand j'ai mal d'elle
et que les larmes coulent sur ma joue
et je vais avec ELIADE
vers la fontaine de la mémoire
sur la voie de l'herméneutique
jusqu'à-ce-que avec une barbe blanche
j'arrive écrire mon poème
sur le patriotisme féroce
parce que... je n'en crois rien...

ACEL POET...

poetul cu-n picior de lemn
bate zilnic darabana Lunii
și ea guiță gravidă prin piață
iar precupețele o vând la bucată
dar și jumătatea iubitei mele
se împarte piraților prin taverne
și cu gologanii cinstit agonisiți
tocmește la mine poeme de-amor
iar cititorii mei știu prea bine:
sunt mai tânăr decât farseorul Ulise
și mult mai școlit instruit decât el;
nu-mi pun dopuri de ceară
în urechi
iar cu amazoanele lui fac amor
temporar – intrând prin legende
dar nu iau cu mine și Câinele
gata ciumat

de unul... Demostene
care i-a dat turbare prin ceaiuri
și a devenit chiar canino-sexual
iar mahalaua națională mă-njură
fiindcă nu devorez ficuși în nocturnă
și bat ca nebunul
darabana Lunii
și mi se zice poetul cu capul-Luceafăr.

THAT POET...

the wooden legged poet
beats everyday Moon's drum
which squeaks pregnant in the market
and the petty traders sell it by piece
but also my sweetheart's half
gives herself to pirates in taverns
and with the rhino honestly earned
he haggles over love poems with me
and my readers know better:
I am younger than Ulysses the impostor
and more educated and cultivated than he is;
I don't put wax stoppers
in my ears
and I make love with his Amazons
temporarily – entering the legends
but I do not take with me the Dog
already plague-stricken
by a certain... Demosthenes
who infected him with plague in his tea
becoming even a sexual canine
and the national suburb swear at me

because I do not devour rubber plants nocturnally
and because I beat like a madman
the Moon's drum
and they even call me the Evening Star-headed poet.

CE POÈTE...

le poète avec une jambe de bois
bat chaque jour le tambour de la Lune
tandis qu'elle grogne enceinte au marché
et que les marchandes la vendent en détail
mais aussi la moitié de ma bien-aimée
se donne aux pirates dans les tavernes
et avec les liards honnêtement gagnés
marchande avec moi des poèmes d'amour
et mes lecteurs le savent très bien :
je suis plus jeune que le farceur Ulysse
et plus éduqué et cultivé que lui ;
je ne mets pas de bouchons de cérumen
dans mes oreilles
et je fais l'amour avec ses Amazones
temporairement – tout en entrant dans les légendes
mais je n'amène pas avec moi le Chien
déjà pestiféré
par un certain... Démosthène
qui lui a mis de la rage dans son thé
et est même devenu canin-sexuel
et la banlieue nationale me couvre d'injures
parce que je ne dévore pas de ficus dans la nocturne
et parce que je bats comme un fou
le tambour de la Lune
et qu'on m'appelle le poète à la tête de Vénus.

Zeno FODOR

UN ARTIST EMBLEMATIC

La Târgu-Mureș, la începutul acestui an, două organizații neguvernamentale, Fundația Culturală „Anglia” și Asociația „Cathedra Domini”, au hotărât atribuirea anuală a STELELOR MUREȘENE unor mari personalități culturale ale județului Mureș. Primul laureat a fost eminentul actor MIHAI GINGULESCU

LAUDATIO pentru MIHAI GINGULESCU, cu prilejul decernării Stelei Mureșene

Momentul la care asistăm astăzi este unul fericit și înălțător pentru cultura mureșeană: atribuirea Stelelor recunoștinței unor mari personalități culturale ale județului nostru.

Felicit pe cei care au avut această inițiativă și mă bucur că ea este găzduită de Teatrul Național, cea mai importantă instituție de cultură a acestor meleaguri.

Mă bucur, de asemenea, să pot pune acest eveniment de suflet sub auspiciile mării sărbători naționale care a avut loc alaltăieri: Ziua Culturii Române, pe care o omagiem în fiecare an la 15 ianuarie, ziua de naștere a lui Mihai Eminescu. Sper ca în anii viitori solemnitatea aceasta să se desfășoare, așa cum ar fi drept, chiar în ziua Luceafărului culturii române. Și mă mai bucur pentru faptul că prima Stea a Culturii Mureșene încununează excepționala carieră artistică a actorului Mihai Gingulescu.

Mihai a devenit târgumureșean în 1962, atunci când, proaspăt licențiat al Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică, a sosit în urbea noastră, alături de alți absolvenți ai școlii teatrale bucureștene, pentru a pune bazele secției române a Teatrului de Stat Târgu-Mureș. A debutat în premiera inaugurală a noii companii teatrale, jucând rolul principal din piesa *Dacă vei fi întrebat* de Dorel Dorian. Și a rămas apoi, în toți cei 50 de ani care au urmat, credincios acestui teatru și acestui public care l-a îndrăgit și pe care el l-a stimat. Alături de colegi remarcabili – dintre care aș aminti doar pe Cornel Popescu, Aurel Ștefănescu, Ion Fiscuteanu, Vasile Vasiliu, ca să pomenesc doar pe unii dintre cei care, mult prea devreme, ne-au părăsit pentru totdeauna, lăsând în urma lor un gol imens – și sub îndrumarea unor regizori de prim rang, a dat viață – mereu cu același talent, aceeași dăruire și același profesionalism – unui mare număr de personaje extrem de variate, tragice sau comice, dramatice sau groțesti, atât din dramaturgia clasică, cât și din cea contemporană.

Cei care i-au urmărit cariera, cu siguranță nu-l pot uita pe ușor ridicolul și înduioșătorul **Gaev** din *Livada de vișini* a lui Cehov, dar nici pe impozantul și dominatorul general **Varravin**, dedublat uneori în agresivul **Polutatarinov** din piesa lui A.V. Suhovo-Kobâlin *A murit Tarelkin!*, două spectacole memorabile în regia savantă a lui Gheorghe Harag; își vor aminti apoi, fără-ndoială, și de naivul și incultul domn **Jourdin**, celebrul *Burghiez gentilom* al lui Molière, în regia succulentă dar de un desăvârșit bun gust a lui Dan Alecsandrescu, ca și de înțeleptul **Prospero** din *Furtuna* lui Shakespeare, în regia rafinată a lui Elemér Kincses; vor re trăi în minte tragedia răvășitoare a anticului rege **Tezeu** din *Fedra* lui Racine, șiretenia onctuoasă, mascată de o falsă evlavie, a impostorului **Tartuffe** din comedia omonimă a lui Molière, sau lașitatea criminală a lui **Dominic Berceanu** din puternica dramă contemporană *Piticul din grădina de vară* a

lui Dumitru Radu Popescu, realizate, toate trei, în regia plină de fantezie, dar în același timp riguroasă a copilului teribil al regiei românești, Dan Micu; înrâncenatul soldat **Hurst** din drama *Dansul sergentului Musgrave* de John Arden (în regia puternică, chiar virulentă, dar în același timp sensibilă și tușantă a lui Radu Penciulescu), generosul și cinstitul prieten **Mihai Gruia** din poetica piesă *Tot ce-avem mai sfânt* de Ion Druță (în regia de o simplitate artistică emoționantă și convingătoare a lui András Hunyadi) sunt de asemenea reușite memorabile; ca și creațiile sale de referință din comediile lui Caragiale: în *O scrisoare pierdută*, în regia inventivă a lui Nicole Scarlat, a fost un **Tipătescu** elegant și curtenitor, uneori autoritar, alteori derutat și neajutorat; în *O noapte furtunoasă* a fost un **Nae Ipingescu** prostovan dar plin de sine, iar în *D-ale carnavalului* un **Pampon** a cărui gelozie dezlănțuia furii uriașe, ambele aceste spectacole beneficiind de regia foarte profesionistă a lui Mircea Cornișteanu; în sfârșit, în *Conu Leonida față cu reacțiunea*, în regia foarte originală, dar perfect justificată a lui Cristian Ioan, a fost un **Leonida** orgolios, care-și dădea mereu importanță în fața consoartei.

Și lista este încă foarte lungă, ea ar putea continua cu roluri principale în texte semnate de Dostoievski, Büchner, Gorki, Erdman, Pirandello, Brecht, Osborne, Ionesco și alți corifei ai dramaturgiei universale.

Puțini actori se pot lăuda că au în palmares o asemenea galerie de personaje. Dar, mai importantă decât această bogăție de roluri capitale, este faptul că Mihai Gingulescu le-a realizat pe toate la o cotă artistică înaltă și foarte înaltă, atingând – îndrăznesc să afirm – de multe ori perfecțiunea, că în interpretarea sa aceste personaje au fost vii, au fost adevărate, au fost convingătoare, că ele au avut impact asupra inimii și intelectului spectatorilor.

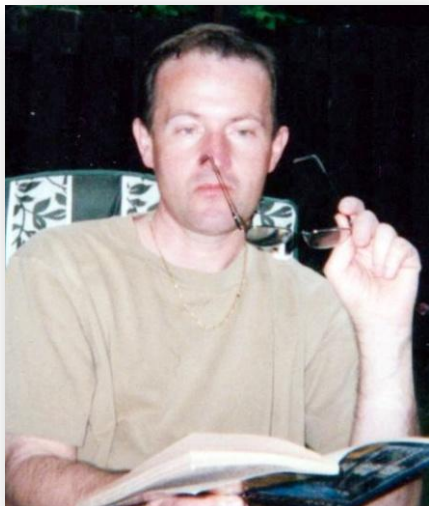
Prin aceste minunate realizări scenice, dar și prin implicarea sa în viața cetății și în definirea rostului pe care teatrul în general, și Teatrul Național din Târgu-Mureș în particular, trebuie să-l aibă în societate, Mihai Gingulescu este un artist exemplar, un artist emblematic pentru Teatrul Național din Târgu-Mureș.

Sper ca problemele de sănătate, care în ultimele luni l-au ținut departe de scenă, să treacă în curând, și atunci, dacă vrerea sa se va întâlni cu vrerea conducerii teatrului, să-l vedem din nou în lumina reflectoarelor, fascinându-ne cu arta sa.

Felicitări, Mihai!

Foto - Cornel Popescu (stg.) și Mihai Gingulescu

AI FRANCIS

Bariera

Stăteam afară pe prispă și vântul bătea deosebit de romantic dar nu mai avea ce să îmi ciufulească fiindcă mai rămăsese doar chelia pe care aş fi dat-o relativ ieftin .

Când veneau fete, le povesteam că îmi salvasem familia dintr-un incendiu groaznic dar pentru asta aveam să îmi pierd părul blond .

Câte una mai sensibilă îmi mângâia rotundul craniului și zău că evenimentul merita din plin.

Dar în viață avem parte de o barieră invizibilă și de multe ori mi se spusese să mai am răbdare până la ea, ca mai apoi să aflu că momentul trecuse și că era prea târziu pentru orice.

Am vrut să mă duc la un curs de balet dar m-au respins că prea îmi curgea burta .

La cerul de cusut la fel, fiindcă îmi tremurau mâinile de la vodca de import.

- Folosește mă din aia autohtonă, îmi strigau prieteni care se pricopseau unul câte unul ba cu Alzheimer, ba cu Parkinson.

Dumnezeu să-i mai priceapă.

Iar la mine trebuia să vină Livia să mă spele peste tot , chiar dacă de la o vreme încoace începusem să fac semn cu ochiul la toate damele .

Nici nevasta nu mă mai înțelegea.

Femeia intră până în mijlocul casei, mă dezbracă repede și prinse să mă frece cu un burete muiat de formă în apă.

Când a început cu spatele, am prins-o de fund și nu i-am mai dat drumul până nu am ajuns împreună pe canapea. Acolo trebui să mă ocup de altceva.

Ea râdea mânzește și la un moment dat îmi dădu mâinile deoparte și îmi spuse că avea trei copii. Eu vroiam doar să continui, prea era frumos peisajul . Dar ea îmi spuse mai departe că cine se lega de vacă trebuia să aibă grijă și de viței. Se putea rezista la așa cerere?

Eroare

Respiram într-un Texas încins ca o tigaie pentru clătite cu gem de afine, că sunt mult mai bune.

Eram foarte politicoși unii cu alții și mai ales cu străinii, chiar dacă cei din New York nu ne mai scoteau din „țărănoi„.

Dar eram înarmați până în dinți. Chiar și câinii umblau cu revolvere PRAVOSLAVNICE cu butoiaș.

Și doamne ferește să fi apărut un necunoscut în orașelul nostru. Gurile a zeci de arme aveau să îl urmărească pas cu pas fără ca dumnealui să știe.

-John, îmi spuse uscătura de mătușă de care trebuia să am grijă, ia du-te până la magazin și cumpără-mi aia și ailaltă. Tonul îi era rece de parcă ar fi vorbit cu un proaspăt angajat.
Fără să îmi lase mai încolo nici măcar un cent, o simțeam eu bine .
Mi-am luat pistolul și m-am târât până la dugheana unui chicao nenorocit.
Aveam să mă chinuiesc să mă întorc acasă transpirat cu totul iar mătușoica să se sinchisească zero.
Era în stare să pună mâna pe pușcă dacă aş fi avut curaj să clipesc măcar .
După care trebui să mă duc să îi aduc fetița de la școală.
Capră nebună, făcuse o fată la bătrânețe fără să fie logodită sau cam așa ceva.
Nici dracu nu s-ar mai fi uitat la ea și eram sigur că cel care o lăsase borțoasă fusese amețit bine.
„Mai ușor cu Jack Danielsul,, îmi spuneau prietenii și înclinam să le dau dreptate fiindcă era oribil la gust.
Dar altul mai ieftin nu se mai găsea prin apropiere .
Am trecut pe la bărbier unde i-am cerut să mă aranjeze ca pe un gentleman.
Vroiam ca fetei să îi placă de mine, ca să nu cumva să râdă colegele ei de mine.
Cu mersul pe jos stăteam la fel de rău ca la drumul pe care îl făcusem dimineață la magazin.
La o sută de metri de școală aveam să îmi dau seama că uitasem să îmi iau revolverul și în ziua de astăzi școlile erau năpădite de trăgători la țintă care îi omorau pe școlari ca pe lăcustele din biblie.
Norocul mare era că puseseră câte un cetățean înarmat în fiecare școală, plus patrula poliției care trecea pe acolo în fiecare zi să constate dacă era totul în regulă.
De obicei era.
Holul era de tip spaniol, comunicând cu exteriorul.
Aveam să dau de grasul de Kevin căruia îi venise rândul să stea cu pușca în mină și să aștepte amiaza .
-Bătrîne, îmi spuse el bucuros că mă arătasem , ia te rog pușca asta și ține-mi locul pentru cinci minute că eu trebuie să mă duc la toaletă. Zicea „toaletă,, ca simandicoșii din Nord . Mă taie rău de tot, continuă el .
Iarăși băuse ca un porc și eu trebuia să adun oalele sparte pentru ca el să se ușureze.
Dar după două minute avea să apară mașina poliției, venită în control, să vadă un individ fercheș cu pușca în mină, gata să intre în școală, așa că au început să tragă fără să mai stea pe gânduri.
Aveam să mă prăbușesc pe pardoseală și să uit să mai răsuflu.
-Nătărăilor, zise unul dintre ei împingându-mi capul cu bocancul din piele de vițel , este John , cel cu mătușica .
-Nu este nici un John, răspunse șeful și mă aruncară iute într-o groapă proaspăt săpată.
Iar la mătușoică venise în vizită amantul târziu .

Înapoi

Era aproape dimineață.
Adică o fătucă tânără care nu deschisese bine ochii și se chinuia să pună un picior gol pe podea, nu pe mine .
Se auzea bine și se și vedea cum se crăpa în milioane de bucăți care se așterneau în jurul meu. Dimineața oameni buni, nu juna, Doamne ferește.
Eu îmi ocupasem deja locul pe trotuar, la intersecția celor două străzi semănând cu tot atâtea mătuși îmbrăcate în gri, care treceau prin apropierea fundului meu fără să mă bage în cine știe ce capăt de mahala.
Tot în apropiere se postase și Florica, vânzătoarea de flori care îmi făcu veselă semn cu mâna.
Sigur că petrecuse noaptea singură fiindcă altfel nici nu m-ar mai fi băgat în seamă.
I-am răspuns iute gândindu-mă că nu ar fi putut să aibă nume mai potrivit pentru așa muncă .
Traversă strada și îmi îndesă o floare înmiresmată în buzunarul de la piept după care își plimbă palma peste obrazul meu nebărbierit.
Nu puteam să o port deoarece nu ar fi cadrat cu afacerea.
După ce a trecut strada înapoi am scos-o din buzunar și am vârat-o în tricou, aproape de inimă.
Gestul îi fusese sincer și asta mă emoționase peste măsură .
Dar curînd aveau să înceapă pietonii să îmi treacă prin apropiere sau creier .
Erau ai mei cu toții.
Prima avea să fie o doamnă înaltă și suplă care abia se desprinsese din brațele iubitului și care lăsă să îmi cadă în pălărie două monezi, însoțite de o rugă scurtă.
I-am mulțumit repede la care ea îmi dăruie o jumătate de zâmbet car ar fi putut să ferească orice muritor .
Începusem să le citesc gândurile.

Intersecția de drumuri pe care stăteam o botezaseră La Cruce.

Mi-am făcut și eu una și lumea începu să fie parcă mai darnică.

Sau asta din cauză că afară se pornise să fie mult prea frumos? FACETI-VA POMANA CU UN BIET MUT scria pe cartonul pe care îl purtam agățat în piept.

Basme, după o cinzeacă ciripeam ca o ciocârlie.

Din când în când clinchetul mărunțișului aruncat în PORT CAP îmi aducea aminte că încă mai eram în viață.

Un domn bine îmi puse în mod surprinzător o hârtie de zece la care nu m-am mai putut abține și i-am urat să i-o întoarcă Domnul înmiiat la care EL se întoarse și îmi mai dădu încă una.

Avea să îmi citească tăblița agățată de mine și să RÂDĂ UȘOR.

La un moment dat Flora veni la mine și îmi dădu o cană cu ceai cald.

-Vine, așteaptă că vine REPEDE , îmi spuse ea lăsându-mă absolut interzis.

Poate că venea ploaia. Am dat din mână a lehamite.

Ziua avea să treacă repede ca un șir de dansatori africani ÎN ritm DE TOBE vrăjitoarești .

Florica își strânsese florile rămase, îmi întoarse un fund ispititor și se pregăti de plecare.

Mă întrebam ce avea de gând să facă fata cu florile nevândute dar ea îmi făcu semn de la revedere și întrebarea îmi dispăru din minte , lăsând loc imaginii ei .

Bi o clipă mai târziu Livia se opri în spatele meu și mă strânse în brațe, cerându-mi copilărește să ghicesc cine era.

Ea era, proaspătă vicepreședintă a unei firme care nu mă interesa nici cât negrul sub unghie.

Mie îmi plăcea spectacolul străzii.

Bi vreți să mai știți una?

Aveam bani destui ca să nu fi fost nevoit să stau La Cruce căci tata îmi lăsase moștenire drepturile de autor ale melodiilor lui care se revărsau zi de zi din aparatele de radio date tare iar banii pe ele mi se adăposteau în cont.

Când am intrat prima oară în bancă funcționarii s-au chinuit o jumătate de oră să mă dea afară dar mai apoi, aflând cum stăteau lucrurile cu mine, m-au băgat într-un birou discret laolaltă cu două funcționare proaspăt angajate care aveau să se ocupe de toate dorințele mele. DE TOATE.

N-ați mai văzut așa ceva.

Banul reușește orice.

Aș fi putut să cumpăr toată piața. Cu florăreasă cu tot .

Dar nu o spusesem nimănui.

-Ei, și acuma ce mă fac cu tine, am întrebat-o pe frumoasa care îmi venise pe la spate.

-Stai că vezi tu imediat, îmi spuse ea și mă băgă în autoturismul ei proaspăt ca un copil care începea clasa întâia . Nu puteam să înțeleg de ce îi plăcea de mine .

Mă duse acasă la ea, mă hrăni, mă spălă, mă dădu cu tot soiul de alifii după care uită să mă mai îmbrace înapoi .

Sau să fi fost ceva premeditat?

Aveam să mă trezesc abia dimineața următoare deși începuse să se transforme în amiază serioasă și măritată . Deschisesem ochii înconjurat de lipsa Liviei

Cuprins de o ușoară senzație de stânjeneală.

Livia îmi lăsase un bilețel pe masă dar nu m-am mai obosit să îl citesc.

Mi-am căutat îndelung hainele vechi și când le-am regăsit am tras un chiot ca pieile roșii.

Urmă să găsesc chiar și tăblița mutului.

Bi tot eu aveam să fiu individul cu pricină și pălărie și în ziua respectivă .

Gata, înapoi La Cruce.

La freamățul străzii.

La Florica , ființa care mă aștepta cu ceaiul următor.

Încă nu trecuse strada.

Dumitru GĂLEȘANU

ADDÉNDUM – Editura Tracus Arte, București, 2014.

“Dumitru Găleşanu explorează lumea nouă aflată la frontierele științei, filosofiei, muzicii și picturii. Poemele sale inaugurează un nou gen literar în contextul românesc pe care îl putem numi „poezia cosmologică”. Dincolo de serbedele căutări moderniste, Dumitru Găleşanu se ancorează în *cosmodermism*, ghidat de ochii iubitei care luminează universurile prezente și cele care vor veni.”

Basarab Nicolescu

Ylem

Substanță
primordială
din universul arhaic zis *proto*-Natură,
un arhetip-al materiei în forma ei pură,
o supă densă neînchipuit de fierbinte
configurând elementele simple
în ascendențele firii –
neutroni
și
protoni,
electroni –
mișcându-se liber
la orizontul evenimentelor.

Un
ocean furtunos
de plasmă fierbinte –
într-atât de energetic și dens,
exploziv-invaziv peste măsură:
de neimaginat de om în cuvinte.
Ylem – chintesență de energie pură
se topește-n sufletul nostru Poem,
colosală arsură – dulce blestem
smulgându-și cuvântul
din propria-i gură –

un
poem
încercând
să ne explice –
rând pe rând transformat
ca formă și măsură într-un soi de armură –
de unde venim și[...] cum am ajuns până aici,
la sânul materiei sub învelișul unui banal atom
întruchipând Universul cu vasta-i arhitectură,
ceea ce din originar noi am fost și suntem
în fond – ca structură : om-și-natură.

Tot
mai
palid,
mai încețoșat
din *proto*-Universul străvechi
sângele nostru, iubit, zvâcnește-n urechi
cum sunetul-ecou prin alchimii de suflet, stelare
în lumina fosilă izvorul matricial se ascunde(...)
ah, prin radiația cosmică de fond de microunde,
până la capătul timpului noi privim în trecut!
până-n locul în care-n tainețele gravitației
fiorul nestins-al creației și-al divinației
rescriu poemul lumii noastre caduc!,
până când misterul în profunzimi
inelul vieților noastre pătrunde,

de parcă zilele toate
desferecate
de-pururi, imunde –
s-ar destrăma în eter nesfârșit,
ca-ntr-un proiect reciclat într-un mit
menit a surprinde-n veșnic reversul,
dintr-o fărâma de timp multiversul.

Ylem –
o substanță pură
din era de foc – primordială
a unui Poem pe măsura imaginației –
izvodind elementele firii – îngerești oseminte
prin tot ce-am fost, suntem și vom fi : necuvinte –
așezăminte de suflet pulsând pe firul subțire-al
creației
din inima unui Poem sălbăticit de cuvinte –
un Poem conceput înainte de-a ști
ce înseamnă Universul știut
într-un
gând
început dinainte
de-a percepe luminii textura,
universul cuvântului : versul – măsura :
ritmul : aversul.

Ylem

A primordial
substance
from the archaic universe called *proto-Nature*,
an archetype of matter in its purest form,
a dense soup unbelievably hot
configuring the simple elements
in the being's ascendances –
neutrons
and
protons,
electrons –
moving unhindered
at the events' horizon.

A
stormy ocean
of a hot plasma –
so energetic and dense,
explosive-invasive beyond imagination
impossibly to imagine by a man in words.
Ylem – a quintessence of a pure energy
melts in our Poem soul,
a huge burning – a sweet curse
tearing the word
from its own mouth –
a

poem
trying
to explain to us –
changed little by little
like a form and a measure in a sort of mail coat –
from where we come and how we got here,
at matter's bosom under the cover of an ordinary
atom
embodying the Universe with its vast architecture,
what originally we were and are
actually speaking – as a structure : man-*and*-nature.

More
pale,
more
foggy
from the ancient *proto-Universe*
our blood, my sweetheart, throbs in our ears
like the sound-echo in stellar alchemies of soul
in the fossil light there hides the matrix spring(...)
oh, dear me,
through the cosmic radiation of basic microwaves,
to the end of time we look in the past!
to the place where the tiny secrets of gravitation
the unextinguished thrill of creation and divination
rewrite our caducous world's poem!,
till the mystery in its profoundness
penetrates the ring of our mystery,
as if all days
unchained
and permanently filthy –
tore in an endless ether,
like a recycled project in a myth
meant to catch the reverse eternally,
in a brim of time the multiverse.

Ylem –
a pure substance
from the fire – primordial era
of a Poem according to imagination –
giving birth to nature's elements – angel-like bones
through all we were, are and will be : non-words –
settlements of the soul pulsating
on the thin thread of creation
from the heart of a Poem running wild of words –
a Poem conceived before knowing
what the known Universe means
in a thought
began before
perceiving the texture of light,
the universe of the word : the verse – the measure :
the rhythm : the obverse.

Purificat în-Cuvânt

În
balanța
verde-a ochilor tăi
eu-ți sunt mereu tot eu –
eliberat adânc din-Cuvânt,
același întreg versatil-pulsatil
rezonând maiestuos într-un sfînx,
un sunet-al sferei măiestre vibrând,
șlefuit îndelung [infini] prin sirinx;
în pupila
luminii
ochilor tăi
sunt încă aici : doar *acum-și-aici*,
sfîșiat ca-ntr-un gol de liniște sunt
ca un pustiu de foc ivit pe pământ,
o pală de vînt-purificat în-Cuvânt.

În
ființa
ochilor tăi –
între-tot și deodată,
fără dragostea mea pentru tine –
în Poemul naturii îndelung evocată,
ca observator dinlăuntru-al Universului
schimbând percepția a-tot-și-deodată
în catedrala sfîntă-a versului,
în tentativa mea filosofică
fără orizont –
pur și simplu
[ca om]
n-aș fi fost decît
cel mult o hieroglifă sau – poate – doar un
fonon[...]
o pală de vînt-rezonând cu pupila cuvîntului
moarte,
tînjind inutil după limanul iubirii veșnic pierdut,
un fior pulsatil-volatil ți-aș fi fost pe pământ,
ah, ca un cântec de lebedă clonat infinit,
petrificat în-Cuvânt : într-o carte.

Purified in-The Word

In
the green balance
of your eyes
I am always yours –
liberated deeply from-the Word,
the same versatile-pulsatile
sounding majestically in a sphynx,
a sound of the magic sphere vibrating,
polished for a long time [infinitely] through the
syrinx;

in the iris
of the light
of your eyes
I am still here : only *now-and-here*,
torn out like in a vacuum of silence I am
like a wildness of fire which came out on the Earth,
a breath of wind-purified in-the Word.

In
the being
of your eyes –
altogether and all at a time,
without my love for you –
in the Poem of nature longly recalled,
like an observer from within the Universe
changing perception of-everything-and-all of a
sudden
in the holy cathedral of the verse,
in my philosophic attempt
without any horizon –
simply
[like a man]
I would have been nothing else but
at least a hieroglyph or – maybe – a mere phonon[...]
a breath of wind-sounding
with the iris of the word death,
yearning vainly for the border of love lost for good,
I would have been for you a pulsatile-volatile thrill,
oh, like a swan's song cloned infinitely,
petrified in-the Word : in a book.

Ochilor ei

Mă
luau ades
prin surprindere,
ca un fulger tăios și fierbinte
mă învăluiau : de la cap la picioare –
picurându-mi în suflet o dulce verzuie licoare;
armura propriei vieți încreștând cu daurite săgeți
asemenea stîncii `ntre valuri albastre sub soare,
învîrstat ca prin farmec de vasta întindere[...]
ah, tu nepămînteană prezență-latență,
necunoscutul din sinea vibrând!,
universul interior-al gîndirii
exersând pe materia firii
iar dincolo de cuvinte,
între inimă și minte –
alunecosul
gînd
balansând
înapoi : înainte,

între real și posibil
o mie de răni supurând
prin trupul caduc – impasibil,
ca o ființă scoasă din timp în invizibil,
precum un neant în mișcare : hipersensibil[...]
precum un profet în pustiu – din sălașul zilei de
mâine
tapisându-mi carnea fericită
cu unda spectrală-a ochilor ei –
la scara eternității mângâiați numai de zei,
de absurdul iluziei
propriei
vieți.

Ochii ei
adeseori mă luau
prin surprindere –
iar eu : când eram – când nu eram pregătit,
încordam arcul reflex-al simțirii –
în fiorul abia încolțit-al iubirii
fixând-o cum își fixează sălașul un zeu,
neprețuit minereu prin vasta lumii întindere.

Creionând astfel
povestea
ochilor ei,
minusculii zei
care-mi tăiau ades respirația –
ca un arcaș înzeuat cu săgeți într-o limbă străveche,
înainte de-a mă trezi cu trupul dezgolit de-o aripă,
în străfundul percepției am avut brusc revelația
cum răsărea mugurul vieții mele de-o clipă –
trupul *ei* unduia-undua precum o umbră,
ah : și cât aș fi vrut s-o ating neclintit!,
dar, brațul meu se topea ca o boare
între somnul de veci și uitare,
în părul cârlionțat-al tăcerii
se topea infinit –
brațul
întins
pe spata
razei de soare!

To Her Eyes

They
were often taking me
by surprise,
like a sharp and hot lightening
they were wrapping me : from head to toes –
pouring in my soul a sweet greenish nectar;
the mail coat of one's life cutting with dedicated
arrows
as the cliff amongst the blue waves under the sun,

made old, as if by magic, by the vast space[...]
oh, you unearthly latent-presence,
the unknown vibrating in the self!,
the inner universe of the thinking
making exercises on the matter of nature
and beyond words,
between heart and mind –
the slipping
thought
balancing
backwards : forwards,
between real and possible
a thousand of wounds suppurating
through the caducous – impassive body,
like a being taken out from the time in the invisible,
like a nothingness in motion : hypersensible[...]
like a prophet in the wildness – from tomorrow's
abode
upholstering my happy flesh
with the spectral wave of her eyes –
at the scale of eternity caressed only by gods,
by the absurd of the illusion
of its own
life.

Her eyes
were often taking me
by surprise –
and me : I was – and was not prepared,
I was bending the reflex arc of the feeling –
in the almost burgeoned thrill of love
fixing it as a god uses to fix its abode,
a priceless ore through the vast extension of the
world.

Thus drawing
the story of her eyes,
the tiny gods who were often taking my breath –
like an armour-clad
with arrows archer in an old language,
before waking up with the body denuded by a wing,
in the depth of perception I suddenly had the
revelation
about the way the bud of my short life
was springing out –
her body was waving-waving like a shadow,
oh my : how much I would have
wanted to touch her steadily!,
yet my arm was melting like a gentle breeze
between the sleep of death and oblivion,
in the curly hair of silence
the stretched –
arm
was melting endlessly

behind
the sun beam!

Addendum

Din
zori-de-zi
ea petrecea zeiește lângă mine –
făptură subțiată de patimi și de vânt,
cu elocința Lunei : fior îndepărtat –
inoculând tăria iubirii în cuvânt,
ea mă strângea de-a-ntregul
și
numai
pentru sine,
între clar și obscur – îngemănat
aidoma luminii de-un cer însingurat.

Astfel
sedus de aura ei genuină,
înmiresmat ca verdele *pur* – împărat
prin vămile de suflet – de-a lungul și de-a lat,
jur-împrejur nemăsurat – eu mă lăsam respirat
ca-n matca unui râu : torent în alergare și desfrâu,
iar timpul – asimetric – sublim între aripi țâșnea
din toate părțile vibrând și întru-totul : deodat'...
zbor preînalt-nezburat : pretutindenii deschis,
aidoma visului recurent prins de retină,
într-un punct archimedic fără contur,
dinlăuntru-adânc : lumină divină
întru
foamea
de lucruri –
dintru Sinea indusă pur,
între clar și obscur : din real în-abstract.

Ea
mă privea
altfel de cum [încă] tânăr eram
sub clopotul cosmic ținându-mi loc de culoare,
desprimăvărat ca un arc încordat alipit de retină,
prin grația divină destins în-lumină,
alergând : ondulând
nemărginit,
înspre
locul
intim
în care
materia
devine a-pururea gând –
spre ceea ce-am fost dar nu voi mai fi,
destinul meu călător – sub dalbe cruci de lumină,
prin Graalul celest – infinit așezând : infinit
ondulând.

Ea
petrecea-n
zorii-de-zi pe lângă mine,
aidoma ținându-mi și loc de retină,
neîncăpătorul meu suflet `n-totUna era,
universul-Cuvânt replicând **substanța** Sa,
Ah, trupul ei alb mă îmbrățișa cu vederea!,
mișcare din mișcare fiindul `n-Abis luneca
prin versul : azur de(s)-mărginit de lumină,
de pretutindenea venind – spre nicăierea,
dintru ceea ce-am fost și [încă] voi fi –
o dulce povară `ntru verbul „**a fi**”,
prin Logósul ființei – rotund,
din ceea ce sunt pe pământ
și [totuși] nu voi mai fi
în alt-când,
între sfere virgine
mereu
adăugându-mă,
mereu
risipindu-mă,
mereu
adăugându-mă,
mereu
risipindu-mă,
mereu
risipindu-mă,
eu(...)

Addendum

From
early dawn
she was radiating joy by my side –
a creature refined by passions and wind,
with the eloquence of the Moon : a banished thrill –
inoculating the strength of love into the word,
she kept on hugging me entirely
and
only
for herself,
twinning the clear and the dim – combined
like the light of the lonely sky.

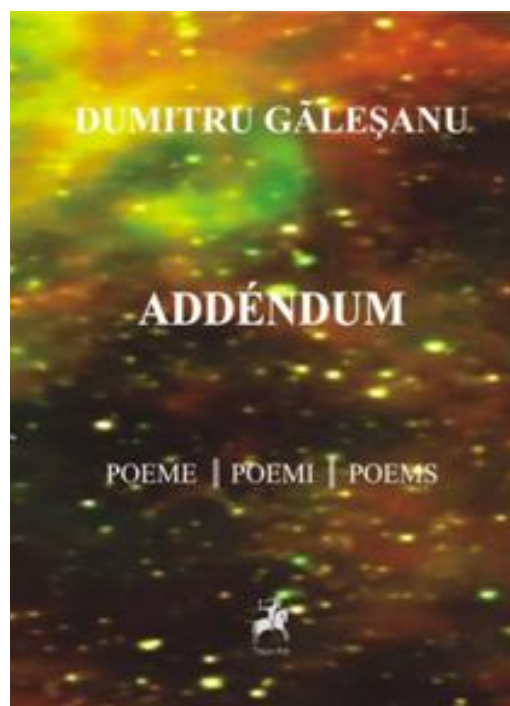
And thus
seduced by her genuine aura,
perfumed like *pure* green – a king
over the tolls of the soul – far and wide,
impossible to measure the circumference –
I let myself inhale as in a river's bed :
a running torrent of wild passions
while time – asymmetrically –

freely gushing sublimely between wings
vibrating from all parts
and suddenly with all possible speed...
too high a fly never flown : opened everywhere,
identical to the recurrent dream on the retina stuck,
in an Archimedean point with no contour,
deep from inside : a divine light
for the hunger
of things –
from the purely induced Self,
between clear and obscure : the real in abstract.

She
was looking at me
in a different way that I [still] was young
under the cosmic bell in the place of my colour
deprived of spring like a strained
bow stuck to the retina,
through the divine gravitation, running
relaxed in the light : waving,
endlessly
to
the intimate
place
where
matter
will always turn into a thought –
to what I was but I will never be,
my errant destiny – under white crosses of light
through the celestial Grail – displaying the infinite :
ondulating the infinite.

She
had a wonderful time
early at dawn by my side,
actually speaking in place of my retina,
my unfitting soul was only One,
the universe-Word replicating to Its **substance**,
Ah me, her white body
was wrapping me with her sight!,
movement of movement
the being in Abyss was slipping
through the verse : (un)bounded of light azure,
coming from anywhere – going to nowhere,
from what I was and I will be –
a sweet burden towards the verb **to be**
through the Logos of being – round too,
from what I am on this Earth
and [yet] I won't be
in a different-when,
among virgin spheres
always
adding myself,
always
scattering myself,
always
adding myself,
always
scattering myself,
always
scattering myself,
I (...)

Traducere în limba engleză de
Muguraș Maria Petrescu

Mircea GHEORGHE

Neobositul poet George Filip

La 75 de ani George Filip își surprinde cititorii cu un nou volum de poezii, *Top secret 213* subintitulat *Satire*. Nu faptul de a scrie satire este original, căci satire au scris înaintea lui, printre mulți alții, Eminescu și emulul său Vlahuță, Bogdan-Petriceicu Hasdeu, minorul Constantin Mille și marele Arghezi, ci consecvența. Ne aflăm pentru prima dată în fața unui volum cu un asemenea subtitlu care sugerează o atitudine polemică sistematică.

Dar pentru cine ar fi înclinat să creadă că satira este sinonimă cu poezia satirică mustind de umor și de voie bună, ca aceea a lui George Topârceanu, trebuie precizat că poemele lui George Filip sunt în general extrem de grave și, uneori, agresive. Multe sunt de fapt meditații amare și termenul de satire li se potrivește doar pentru faptul că poetul refuză, uneori ironic alteori violent, sentimentalismul ieftin și melodramatic. Există desigur și excepții - poeme ludice ca, de exemplu, *Reclamă națională* sau *Nuntă cu un cal* - dar nota dominantă este dată de poemele care trec dincolo de suprafața și aparențele derizorii ale realității și care sunt de la caz la caz, vituperante, reflexive, nostalgice. Putem căuta pentru satirele lui George Filip un punct de referință în satirele anticilor Juvenal și Horațius ca amplitudine și varietate a subiectelor, dar tonul lor ține de romantismul universal, acela care nu se reduce la o școală sau la un curent literar ci exprimă dispoziția organică a firilor sensibile către stări sufletești complexe, cocteiluri de energie pozitivă și negativă, de entuziasm și de imprecății, de cinism și de revoltă.

Ne întâlnim în poemele din *Top secret 2013* cu însușirile celorlalte bune volume ale lui George Filip - expresivitate, muzicalitate, originalitate metaforică, simțul baladesc și darul de a construi percutant, din puține elemente un personaj, o stare de suflet, o situație, o istorie. Titlurile sunt de multe ori edificatoare pentru ceea ce vom găsi dincolo de ele: *Mileniu trist*, *Tevatura totală*, *Inimă prezidențială*, *Reclamă națională*, *Cântec emigrant*, *Scrisoare tinereții mele*, *Democrație pe plajă*, *Haideți la paradă*, *Intelectual de ocazie*. Există în toate o retorică specifică în care sonoritățile ce ar trimite uneori la Labiș, alteori la Beniuc cel tânăr, înainte de a deveni poetul comunist detestabil al anilor 50 sau la rusul Esenin sunt ruinate cu bună știință de schimbarea de registre. Iată de exemplu *Cântec emigrant* care începe festiv, într-o ambianță de petrecere, cu vinul, personaj principal ca în catrenele lui Omar Khayam:

*Hai să bem convivii mei - cu Bachus
curgă vinul de din mâna stângă
nu-s bărbați acei ce-njură vinul
pogorâți din rasa năsarâmbă.*

Dar atmosfera aceasta de chef se sparge repede, poetul trece la o retorică patriotică, un ecou îndepărtat poate de la străbunul său pe linie maternă, Octavian Goga:

*Îl mai știți pe Doja și pe Cloșca?
unde e bitangul de la Floci?
ați sculptat pe munți de nemurire
doar lepădături și dobitoci*

*hei...de-ar fi și Cuza la-Înviere
sau domnul Brâncuși să vă cuvânte*

*ce-ar sta ea-n genunchi - toată suflarea
să asculte vorbele lor sfinte*

*hai să plângem obidită Țară
și s-au dus bărbații la războaie
și-au venit răniți și morți acasă
dintre gloanțe. geruri și din ploaie*

Două sunt temele predilecte ale poetului : prezentul detestabil și istoria personală, aventuroasă și animată de o revoltă perpetuă, intersectată cu istoria ultimilor zeci de ani lamentabili ai Țării.

George Filip are uneori discursul unui poeta vates - poet profet - și viziunile lui, când nu se lasă dominat de cealaltă înclinație care și ea îi este naturală, histrionică, au o forță ieșită din comun. În *Mileniu trist*, poem cu unele aluzii politice, versurile cad ca niște măciuci:

*Pașii noștri calcă pe planetă duri
pe sub ei chiar iarba se usucă
nu avem răgazuri nici să ne murim
precum lupii - obosiți de ducă*

*hărți imagine ne absorb spre zări
nu avem busole dar pornim la drum*

*mările și munții - timpul melancolic
toate-n urma noastră se prefac în scrum*

*idealul turmei e un scop incest
de-a strivi sămânța verde sub picior
bustul rațiunii îl zdrobim cu ranga
și ne ducem singuri - vii - la abator*

Un poem frumos, cu accente puternice este *Începutul sfârșitului* care, spre deosebire de altele, mai puțin tulburătoare, ar merita să fie citat în întregime:

*S-au răsculat stejarii prin păduri
și n-au dat frunze verzi și n-au dat muguri
o mantie de doliu era cerul
iar Bachus a uscat seva din struguri*

*copacii și-au proptit brațele-n cer
și-l scuturau frenetic să dea ploaie*

*mioarele făceau năduf de sete
arar mai răsuna vreo acioaie*

*urșii dormeau pe luna lui cuptor
nici lacrimi nu curgeau în lacrimarii
niște securi mari ca tingirea Lunii
loveau cumplit și-ngenuncheau arțarii./.../*

În *Fuga din cetate* trecerea de la viziunea de coșmar la teluricul prozaic se face fulgerător în cuprinsul aceleiași strofe:

*și mercenarii au ucis copiii
iar străjile pe zid erau drogate
locotenenții noștri cei mai teferi
sorbeau în tihnă cești cu surogate*

*parcă era pelagră mondială
din Lună - Luna ne stropea cu coma
toți vârcolacii lumii scriau versuri
și-a dezertat chiar papa de la Roma*

Dar finalul poemului este cu totul imprevizibil. Fuga din cetatea asediată și căzută pradă focului este în cer spre a-i cere socoteală ultimului vinovat, Dumnezeu:

*hai să-i lăsăm uitării cimitirul
și documentul Terrei cel mai fals
priviți în urmă - e cetatea - flăcări
și tot trecutul nostru a fost ars*

*să emigrăm în cer spre Dumnezeu
să-i ducem tina noastră înapoi
și la opaițul lui de-nțelepciune
să-l întrebă de ce și-a râs de noi?*

Lista însă a vinovaților și a oportuniștilor istoriei, până la Dumnezeu e lungă. Îl găsim în ea și pe autorul celebrelor piese *Scaunele* și *Rinocerii* - adică pe Eugen Ionescu, arătat cu degetul pentru nepăsarea cu care și-a clădit celebritatea franceză uitându-și țara de origină și soarta ei tristă după al doilea război mondial.

Nu e în discuție corectitudinea percepției lui George Filip față de un dramaturg cu origine mixtă - română și franceză - care și-a ales în mod legitim Franța ca patrie spirituală, ci semnificația acestei percepții pentru exigența și elanul patriotic al poetului care se simte sfidat:

*Îl doare în fund pe Domnul dramaturg
și-a dus scaunele lui cu fără spetează
prin toate teatrele de pe mapamond
și ne sfidează pe toți în limba franceză*

Alături de el se află și liderii învingători ai celui de-al doilea Război Mondial, Stalin "fostul hoț de cai", Roosevelt pe care "îl rodea poliomiela" și Churchill "devenit și mai obez"

Uneori obiectul satirei face parte din actualitatea zilei, ca de exemplu în poemul *Imnă prezidențială*. Elementele prin care îl portretizează pe Domnul Președinte - un slogan politic, o iubită, utilizarea limbii engleze, aplecarea spre băutură etc. - îl fac recognoscibil. Tonul poeziei este ironic și demolator:

*Îl iubește Țara ca o mamă
El evită s-o privească-n ochi
este mândru coș - precum se vede
o să-l scuip cu drag - să nu-l deochi.*

Când vorbește despre sine, poetul ne sugerează imaginea, bine cunoscută din celelalte volume, a unui rebel impenitent care și-a trăit viața din plin. Revine obsesiv represiunea (proces, închisoare, tortură) pentru o vină absurdă într-o societate democratică dar des întâlnită într-un regim totalitar - aceea de a scrie versuri nonconformiste cu gândirea unică. O ipostază consecventă cu cea din alte volume este cea a orgoliosului care și-a dominat persecutorii. Ca, de exemplu, în *Dialog cu viața*:

*nu călcasem legea niciodată
dar scriam poeme despre lume
tentativa asta e o crimă
și băgam toți mahării în spume*

*la mișto vorbeam cu poliștii
aveam gașperi grei la mititica
iar de cădeam mesa câteodată,
mă scotea de printre legi - gagică*

Dar în acest volum apare un element nou - fragilitatea. În *Scrisoare tatei* ultima strofă este un strigăt de ajutor adresat părinților:

*Spune-mi Taică: ce vor de la mine?
Maica mea bătrână, cui mă dai?
o să plec pe căi diamantine
și-o să mint că am ajuns în rai.*

Nu avea cum să lipsească din acest volum o altă temă predilectă a lui George Filip - condiția sufletească a emigrantului aflat departe de locurile natale. În *Dor rotund* rădăcinile celui care și-a lăsat țara îl urmează

*n-ați știut - rădăcinile zboară
duc mereu ale noastre tulpini
către patru luminile-albastre
să rodească și printre străini*

Fără îndoială, s-ar putea spune mult mai multe despre acest volum substanțial al neobositului nostru contemporan George Filip. E un volum valoros și, cum este și normal, totodată și inegal. Dar momentele în care poetul adoarme, aidoma lui Homer, nu sunt importante. Îi iubim pe poeți nu pentru asemenea momente, ci pentru cele de grație când se nasc poemele frumoase și adânci în care ei își dau măsura pe deplin și reușesc să vadă *altceva* și *altfel* decât *ce* și *cum* vedem noi ceilalți. Și George Filip este un astfel de poet care vede multe. Se cuvine să-i mulțumim și să-i urăm la mulți ani !

Daniela GÎFU

Un împătimit al lumii teatrale
Zeno FODOR – 80

De când îl cunosc, tot timpul mă surprinde.... O asemenea șansă vine o singură dată în viață. Poți s-o intuiești, s-o atinge, s-o primești și să te împlinești prin ea, sau poți s-o ignori, s-o ratezi din motive egoiste, din neștiință sau din teamă. Treptat, am avut posibilitatea să cunosc adevăratul om de teatru, care te surprinde până la fascinație prin vasta sa cultură, profunzimea ideilor, nevoia de a împărtăși... și așa am aflat că Zeno Fodor (n. 28 mai 1934) a știut să aleagă traseul existențial bătorit de marii artiști, să se alimenteze și să emită, în egală măsură, autentice și sănătoase energii cultural-artistice.

Dacă se ivește ocazia să participi la un eveniment teatral de amploare, cu siguranță te vei întâlni cu Zeno Fodor. Adoră să fie prezent, să guste noi viziuni asupra unor piese de teatru consacrate, să descopere noi autori, regizori și actori, să dezbată ecourile unui spectacol cu cei din breasla sa. Pentru asta trăiește.

Așa cum singur ne mărturisește, a tânjit spre teatru încă de la vârsta de 9-10 ani. *Îmi amintesc și acum de câteva scene din primele spectacole văzute la Teatrul Național din Craiova („Oedip rege”, „Hoții”, ambele avându-l ca protagonist pe Nicolae Sireteanu).* Destinul maestrului se împletește cu istoria Teatrului Secuiesc din Târgu-Mureș (actuala secție maghiară a Teatrului Național) înființat în anul 1946. De atunci a început să joace teatru ca amator, împrietenindu-se cu câțiva excepționali actori, deveniți *monștri sacri* ai epocii, precum: György Kovács, Ferenc Delly, Margit Kőszegi și mulți alții. *De la ei, și de la marele regizor Miklós Tompa, am învățat ce înseamnă etică și disciplină teatrală, respect față de Teatru (cel cu T mare) și de spectatori.*

A absolvit în 1958 Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale” din București (actuala Universitate Națională de Artă Teatrală și Cinematografică), secția de teatrologie-filmologie. Încă din anii studenției scrie primele cronici de teatru și realizează prima traducere a unei piese, *Paraziții* de Gergely Csiky, care s-a jucat în două teatre: Teatrul de Stat din Târgu-Mureș și Teatrul “Alexandru Davila” din Pitești.

Activitatea profesională o începe în calitate de secretar literar la Teatrul de Stat din Oradea, unde exista două trupe de un mare potențial artistic: cea română condusă de Radu Penciulescu, cel care tocmai realizase excelentul spectacol *Ciocârlia* și cea maghiară condusă de legendarul Dr. László Gróf. Aici a legat prietenii trainice cu Radu Penciulescu, Dan Alecsandrescu, Valeriu Moisescu, Stelian Vasilescu, Valeriu Grama, Dorel Urlățeanu, Ricardo Colberti, Ion Marinescu, Vera Varzopov, Constantin Adamovici, iar de la secția maghiară cu Ottó Szombati Gille, Gyula Halasi, József Gábor, Péter Cseke, Anna Dukász ș.a.m.d. Acolo, la Oradea, învață pe viu cum se naște un spectacol.

Între oamenii de teatru, Zeno Fodor a fost și rămâne *eruditul devotat*, așa cum Gheorghe Harag este *regizorul*, sau cum Romulus Guga este *dramaturgul*, ca să mă refer la doi dintre cei mai buni prieteni ai săi. La Teatrul din Târgu-Mureș, unde s-a transferat în 1962, la înființarea secției române, a lucrat timp de 23 de ani ca secretar literar, având șansa să lucreze cu nume mari, regizori și actori: Gheorghe Harag, Liviu Ciulei, Dan Alecsandrescu, Dan Micu, Alexa Visarion, Constantin Anatol, Eugen Mercus, Mihai Dimiu, Ion Fiscuteanu, Mihai Gingulescu, Cornel Popescu, Ștefan Sileanu, Fana Geică, Aurel Ștefănescu, Vasile

Vasiliu, Florin Zamfirescu și mulți alții...

Din 1985 până în 1997, este nevoit să facă un ocol profesional, în urma unei dispoziții de partid, ajungând la Teatrul de păpuși din Târgu-Mureș, mai întâi ca secretar literar, apoi, din 1991, ca director. Breasla păpușarilor îl primește cu mare dragoste și timp de două legislaturi este delegat al păpușarilor români în Consiliul Uniunii Internaționale a Marionetiștilor. Revine prin concurs ca director general la Teatrul Național Târgu-Mureș și timp de 3 ani, cu muncă asiduă, dăruire, pasiune, creativitate reușește să dea instituției un adevărat profil de Teatru Național.

Zeno Fodor este, nu în ultimul rând, umanistul a cărui învățătură a devenit cordialitate și din cărți și-a construit o cetate căreia îi poți deschide porțile cu sentimentul că ești nu numai așteptat, dar și chemat. Timp de două decenii (1980-2000) a fost un remarcabil profesor la Universitatea de Artă Teatrală din Târgu-Mureș, unde a predat cursuri de Istoria Teatrului Universal, Management Teatral și Cultură Cinematografică, știind să țină pasul cu așteptările studenților, cu vremurile, punându-se în slujba tuturor aceluia ce nu uitau de principii. A publicat aproximativ 2000 de cronici și studii teatrale și cinematografice, a tradus aproximativ 50 de piese de teatru, multe dintre ele fiind montate la diverse teatre din țară sau publicate la editurile Eminescu, Unitext, Viitorul românesc, Lyra și ne-a lăsat un important volum „Teatrul românesc la Târgu-Mureș. 1962-2002”, volum care păstrează vie amintirea prietenilor săi din teatru.

Destinul maestrului se împletește cu istoria Teatrului din Târgu-Mureș. Ca o încununare a vieții sale dedicate acestei instituții, cu ocazia evenimentului aniversar *50 de ani de la înființarea secției române a Teatrului Național din Târgu-Mureș* (10 noiembrie 1962) Zeno Fodor a publicat o colecție de 50 de fragmente trăite pe viu, în culisele sau pe scena teatrului târgumureșean, *50 de ani în 50 de secvențe* la Editura UArtPress, Târgu-Mureș, 2012. Mereu, o invitație la teatru!

Zeno Fodor este omul ideilor trăite, ridicându-și glasul în apărarea neprețuitei lumi teatrale căreia îi rămâne fidel până azi. Și mâine, și mereu. Acest încântător Om este pentru noi toți un dar ceresc, o enciclopedie elegantă, barocă, complexă, desăvârșită. O enciclopedie pe care o ai pe noptieră, o răsfoiești iar și iar și ea rămâne la fel de imprevizibilă, de tainică, trezindu-ți permanent senzația de experiență a unei cunoașteri directe, neintermedie și autentice. Mărturia faptului că rolul său în viața teatrală a fost pe deplin împlinit a venit mai întâi în anul 2004, când a fost distins cu *Ordinul „Meritul cultural” în grad de Ofițer*, pentru ca în luna aprilie a acestui an să primească *Premiul pentru întreaga activitate* la Gala Uniter care a avut loc chiar la Târgu-Mureș.

La mulți ani, sănătate și putere de muncă, magistre Zeno Fodor!

Dorel Vișan, Zeno Fodor, Mircea Petean,
Gheorghe Dinică (prim plan, de la stânga la dreapta)

Aureliu GOCI

Actualitatea poetului național

Tudor Nedelcea, *Eminescu*,

Fundația Națională pentru Știință și Artă, 2013; reeditată la Iași,
TipoMoldova, 2014, revizuită, augmentată

După mulți ani de intensă ofensivă a negatorilor operei eminesciene, iată și o carte obiectivă, exactă, severă care spune adevărul despre „luceafărul” poeziei românești.

Se întâmplă prima oară după aproape trei sferturi de secol când Eminescu este prezentat cu toate faptele și realizările sale, cu reala sa psihologie și cu adevărata prezență socială în epoca pe care a traversat-o nu ca un poet de geniu cum va deveni ulterior, ci ca om integral.

Chiar G.Călinescu și Constantin Noica au realizat un Eminescu mitizat, deși aceștia au pretins (și au crezut) că în felul acesta cristalizează personalitatea reală, corectă, exactă, a „omului integral al culturii naționale”.

Cartea aceasta vine după cele mai puternice și mârșave atacuri din posteritatea poetului ce se apropie de cinci sferturi de veac, o acțiune intensă, premeditată și interesată a unui grup așa-zis elitist, alcătuit din „filosofi” nerealizați și scriitori fără operă. Aceștia nu numai că nu s-au rușinat de infamia lor nevolnică, dar au pretins și au primit de la guvernării României posturi înalte și cariere „binemeritate”, totul pentru nemernicia de a fi atentat nemotivat la posteritatea eminesciană.

Revenind la cartea de față, trebuie să spunem că Tudor Nedelcea – modest și integru, niciodată interesat să iasă în față – devine, surprinzător, la deplina sa maturitate, cel mai important eminescolog, chiar dacă alții au elaborat mai consistent. Cartea, pe lângă conținutul de excepție, este „frumoasă” (în sensul pe care îl sugera Arghezi), și pentru că a selectat pentru copertă penultima fotografie a lui Eminescu, acel Eminescu

– autor al marilor capodopere, „Scrisorile” și „Luceafărul”.

În zilele noastre, cărți despre Eminescu scriu numai (sau aproape numai) bibliotecarii sau foștii bibliotecari, condeieri obișnuiți să elaboreze cărți din cărți, între cărți. Așa este Nicolae Georgescu, așa este și Tudor Nedelcea, așa este și autorul acestor rânduri și poate și alții, profesori care își țin cursurile într-o bibliotecă.

Tudor Nedelcea performează o abordare publicistică, prin adăugarea de fragmente tematice ale universului eminescian, știindu-se că ultima operă admite o infinitate de soluții, reprezentări și versiuni analitice. Autorul convenționalizează un Eminescu fără superlative, într-o monografie sistematică, în deplină obiectivitate și credibilitate. Cartea domniei sale este monografia directă a principalelor teme și nuclee de semnificație, dar și o monografie a receptării, a reprezentărilor critice pe care opera eminesciană le-a generat și le generează încă. Sunt nuanțate și aprofundate momentele revelatorii în care creația luciferică a intrat în conștiința publică, momente de excelență spirituală în care poetul participă la istorie, direct și indirect, prin articolele sale.

Autorul aduce o noutate tipologică, în sensul că realizează o monografie „din fărâme”, ca să parafrăzăm celebrul „Jurnal” al lui Eugen Ionescu, o monografie cu o apăsătoare amprentă publicistică, având în vedere că actualele capitole au apărut mai întâi în diverse publicații.

Cartea aceasta are și un tâlc al ei, mai special, cu semnificație mnemotehnică moralizatoare. Oare ce altă importanță mai poate avea faptul că autorul a

fost concediat, cândva, de la Biblioteca „Aman” din Craiova, decât că morala acestui fapt ar fi fost elaborarea cărții despre Eminescu? Și atunci, mica înfrângere valorează cât o iluminare, cât o revelație concretizată într-un text. Totuși, aceasta rămâne numai o (nefericită) experiență personală, dar cu formidabile consecințe sufletești și creatoare. Altminteri, ar fi de dorit ca toți criticii să fie dați afară de pe la instituțiile la care sunt (încă) angajați, ca să se apuce de scripturale construcții monografice.

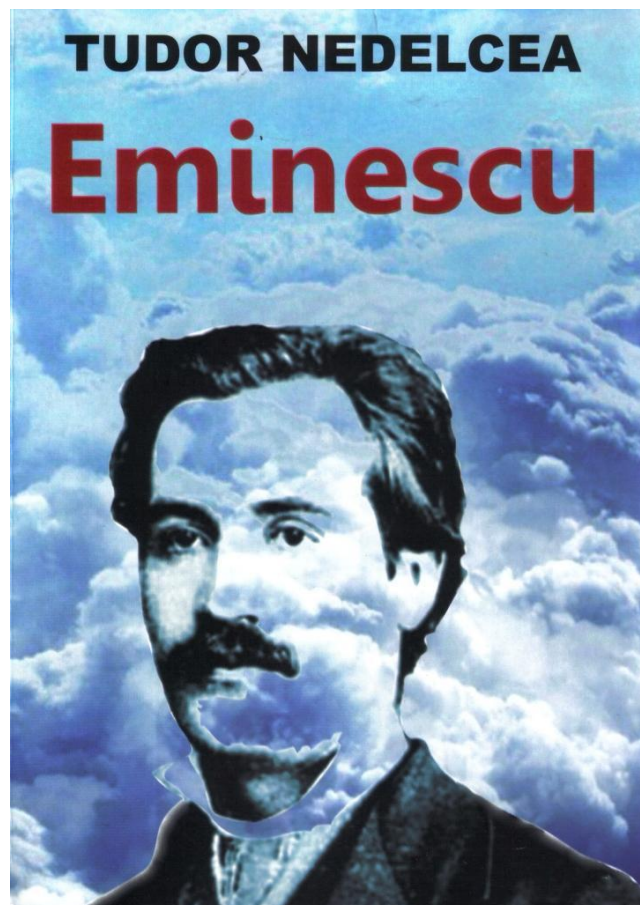
Evident, afirmația de mai sus a fost o glumă despre un caz particular, cu încărcătură anecdotică, dar într-o zonă culturală în care anecdoticul nu prea se face permeabil.

Autorul divizează creația eminesciană într-o succesiune de secvențe semnificante, într-o orizontalitate sintagmatică, dar integrând-o într-un proiect general, într-un ultim concept rezolutiv. Mai mult decât o angajare literară și o exprimare politică, acest volum personalizează un spirit justițiar care nu admite tranzacții cu adversarii lui Eminescu din totdeauna și mai recent. Cartea apare într-un moment în care exegeza eminesciană este foarte rară, sau, mai exact, ființează în bună măsură prin acțiunea sacralizantă a receptării basarabene, pentru că nu doar conștiința basarabeană, dar chiar și edificarea, independența teritoriului dintre Prut și Nistru se fundamentează pe ideologia publicistică eminesciană. Opera de angajare publică a Luceafărului a cristalizat, pentru românii de la Răsărit, conștiința naționalității și motivația prezenței în concertul european.

Eminescu este o forță centripetă, intens personalizată cultural și, în toate reprezentările, monocentrică. De altfel, alternanța momentelor de sacralizare/desacralizare dinamizează întreaga istorie a receptării operei. În jurul lui Eminescu se diseminează în fiecare epocă povești noi, pentru că Eminescu rămâne permanent un proiect creativ.

Opera eminesciană nu a avut perioade de eclipsă, nu a intrat în conuri de umbră, chiar dacă asemenea comenzi vinovate au fost provocate în diverse împrejurări de diferite personalități. Ca exemplu convingător, contemporan, rămâne momentul antieminescian al proiectului „Dilema”, dar după acțiunea conjugată și sprijinită din umbră de personalități prea repede iertate de o posteritate indiferentă, s-au înmulțit monografiile temeinice dedicate poetului național, semn că atitudinea negativistă nu-și avea niciun fundament cultural.

Unul dintre meritele incontestabile ale „cercetării” (așa își numește autorul întreprinderea) este faptul că nu escamotează, nu marginalizează și

nu trece în zbor peste niciuna din marile probleme pe care le-a pus și le pune publicistica eminesciană: „realsemitismul” (în două variante), relațiile cu Rusia și circumstanțele nebuniei finale. Autorul elaborează doar aparent o monografie tradițională, construind, în fond, o tipologie a creației, pornind de la publicistică. Este adevărat că în ultimele decenii s-a modificat structura abordărilor exegetice eminesciene – să amintim numai diseminarea dicționarilor, dintre care cel mai recent este cel al lui Mihai Cimpoi, *Mihai Eminescu. Dicționar enciclopedic*, Chișinău, 2012.

Într-o „Destăinuire” de la pag. 13 a impresionantului volum, autorul face câteva mărturisiri despre geneza elaborării cărții: „Pentru mine, „Eminescu” este, înainte de toate, o carte de suflet, de lecure psihică prin cultură. Constantin Noica vorbea despre o boală rară, care l-a cuprins după parcurgerea integrală a creației „omului deplin al culturii românești”: eminescianita. Este o boală care ar trebui să se ia, intelectualii români ar trebui să se îmbolnăvească mai des de „eminescianită”, astfel încât gloata denigratorilor să se împuțineze (...) Este de-a dreptul fantastic cum te poți regăsi („odihni”, ar zice C. Noica) în Eminescu la orice vârstă biologică, context istoric sau stare sufletească (...)

Pentru mine, „Eminescu” este un volum care reunește încercările mele timide de a descifra

„nemarginile de gândire” eminesciană, o trudă benefică desfășurată pe parcursul a două decenii de citire, recitare textuală, intertextuală și contextuală a celor peste 15.000 de pagini de publicistică. Și tot nu l-am înțeles plenar.”

Așadar, sub acest titlu sunt reunite studii și articole publicate între 1985-2005 (când autorul însuși împlinea o anumită vârstă) ca prefete la diverse antologii tematice din opera lui Eminescu, sau în diverse reviste din țară sau din străinătate. Textele republicate în această carte nu au fost revizuite sau augmentate, „lăsând în grija cititorului dreapta judecată asupra actualității acestora”. Într-adevăr, textele au o referință atemporală și, mai mult decât atât, se armonizează în structura unitară a edificiului exegetic.

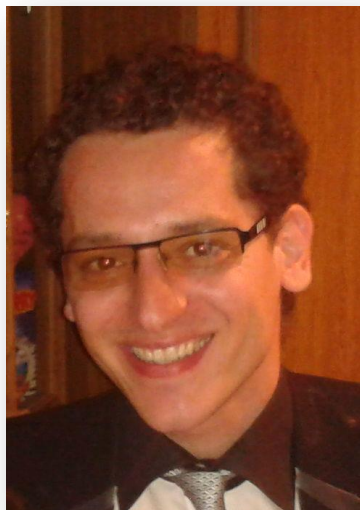
Tudor Nedelcea, istoric literar care a excelat în arhivistică și în viziunea documentară, a venit mai târziu în eminescologie și la vârsta deplinei maturități, dar cu un serial exegetic care tinde spre consistența exhaustivității: *Eminescu împotriva socialismului*, Craiova, 1991; *Eminescu-Veronica Micle. Corespondență*, Craiova, 1992; *Vocația spiritualității*, Craiova, 1995; *Eminescu, apărătorul românilor de pretutindeni*, Craiova, 1995; *Eminescu, istoricul*, Craiova 1998; *Eminescu și cugetarea sacră*, Craiova, 1994 (ed. II, 2000); *Interferențe spirituale*, Craiova 2002; *Pentru mine, Eminescu*, Craiova, 2005; *Eminescu și*

realsemitismul, Craiova, 2010; *Shakespeare în viziunea lui Eminescu* (în colaborare cu Diana Cotescu), ediție bilingvă româno-engleză, Craiova 2012; „*Doina*” lui Eminescu (în colaborare cu Victor Crăciun), București, 2008, precum și editarea și prefatarea ediției bibliofile a *Doinei*, Craiova, 1992; *Eminescu: Texte esențiale*, Craiova, 1997.

„Metodologic”, autorul îmbină fragmentarismul postmodern cu demitizarea modernistă, dedicându-se analizei filologice aproape microscopice, dar cu viziunea integratoare a unei abordări estetice fundamentate pe inițieri impresionante în sociologie și politologie care conduc la interpretări profunde și nuanțate. Fără să modifice paradigma exegezei tradiționale, cartea lui Tudor Nedelcea oferă o analiză profundă și pertinentă care actualizează opera eminesciană prin eflorescența ei tematică. Autorul ne convinge de adevărul unei afirmații a acad. Mihai Cimpoi, după care publicistica eminesciană, ca și poezia, „este genială”.

Lucrarea lui Tudor Nedelcea demonstrează că arhivele încă pot oferi plăcute surprize în ceea ce privește viața și opera lui Eminescu, dacă documentele sunt receptate în comentarii de bună credință și în spiritul noilor metodologii de interpretare și de asumare a unor obiective polemice și didactice.

Sebastian GOLOMOȘ

SONET DIN PAR(AD)IS

Mi-am luat steaua la subraț
Pe Soare l-am ținut în palmă
Din vis am mușcat cu nesaț
Uitând de eșec să-mi fie teamă

Mi-am lăsat inima să zboare
Depart. Și-am uitat de norii
Ce mă pictaseră-ntr-o culoare
Gri. Acum fluturii și cocorii

Îmi țin pumnii s-ajung
La tine. Dansând mă însoțesc.
De fericire ochii-mi plâng
Știind că o să te gădesc

Mai frumoasă decât în vis
Pe străduța din Par(ad)is.

Sonnet du Par(ad)is

J'ai mis mon étoile sous l'aisselle
Le soleil, je l'ai tenu dans ma paume
J'ai mordu au rêve des plus belles
Sans crainte de l'échec en somme.

Je l'ai laissé s'envoler, mon cœur,
Au lointain. Et j'ai oublié les nues
Qui m'avaient peint d'une couleur
Grise. Maintenant, les papillons et les grues

Se croisent les doigts pour que je sois arrivé
Chez toi. Ils m'accompagnent en dansant.
Mes yeux pleurent, par le bonheur marqués
Car je vais te trouver et pour sûr le tiens.

Que le rêve encore plus belle
Au Par(ad)is sur une ruelle.

TESTAMENT

Te-am așteptat vreo zece primăveri
Cu visul fiind prieten la cataramă
Fumam speranțe și mușcam din meri
Păcate cu picioare lungi de damă

Te-am căutat și-n vale și pe deal
Mi-a dat adresa ta doar Luna plină
Ca minoritarul m-am înecat la mal
Sub dansul-zbor al tău de balerină

Având în suflet urme mici de vară
Scriu o ultimă pagină în belvedere
Cu toate că plouă și este frig afară
Fiindcă nu ne-am luat la revedere

Fără pretenția c-am fost mare poet
Îți las drept moștenire acest sonet.

Testament

Je t'ai attendue une dizaine de printemps comme
Amie inséparable du songe, mon âme
Je fumais les espoirs et mordais aux pommes
Des péchés aux longues jambes de dame

Je t'ai cherchée dans la vallée et sur le coteau
Ton adresse je l'ai eue de la pleine lune
Minoritaire, je me suis noyé au bord de l'eau
Sous ta danse-envol de ballerine

De petites traces d'été mon âme garde encore
J'écris une dernière page en belvédère
Bien qu'il pleuve et qu'il fasse froid dehors
Puisqu'on ne s'est pas dit au revoir

Sans me considérer un grand poète
Ce sonnet, je le lègue, tu l'hérites.

BILET DE DRAGOSTE

Blues-ul visurilor noastre
Intrigat de doamna lună
Lămurit va fi de astre.
Eleganți, noi împreună
Trecem goi printre speranțe

Dorința o facem destin,
Edelvais și rozmarin

Din dragoste decupăm
Răni, rutină, resentimente
Adăugând în locul lor
Gingașe flori, sinceritate
O geană de priviri latente
Săruturi – palme peste nor
Tendințe roz evidente...
Ene zâmbește când visăm.

Billet d'amour

Le blues tellement rêvé
Intrigué par la dame lune
Par les astres sera éclairé
Éléphants, tous les deux- une
Démunis, on traverse les espoirs.

Le désir devenu notre destin,
Edelweiss et romarin

De l'amour, on enlève
Blessures, routine, ressentiments
On y replace
Fragiles fleurs, sincèrement
L'aurore des regards latents
Baisers- paumes qui le nuage effacent
Des tendances roses, évidemment...
Enée sourit dans nos rêves.

TE AȘTEPT

Înjunghiat de dorul tău
sufletul îmi varsă lacrimi
pe buzele colii albe
sărutate de ochii-mi visători
tandă atingere ce-mi oprește respirația
din cuvintele mele nespuse
se naște chipul tău
sugerându-mi că merită
să te aștept
o viață întreagă.

Je t'attends

Poignardé par l'envie de toi
mon âme déborde de larmes
aux confins de la feuille blanche
baisée par mes yeux rêveurs
tendre atteinte qui coupe la respiration
de mes mots non prononcés
surgit ton visage
en me suggérant qu'il vaut
que je t'attende
toute une vie.

Suparna Ghosh – *Mountain of Eve* (www.suparnaghosh.com)

Cronica volumului bilingv de poezii intitulat ``Scrisoare către Alex(t)andra / Lettre pour Alex(t)andra`` (poemele de mai sus fac parte din acest volum) , apărut la editura Armonii Culturale, Adjud, 2014:

DESPRE VISE ȘI ETERNA POEZIE

Motto: "Mai aproape de mine decât mine doar tu ești,
POEZIE, nicidecum Sinele meu."
(Săndel Stamate, "Apologie")

Seară cu zăpadă. Prima zăpadă. Pufoasă, imaculată, perfectă. Dorită. Visată. Mi-era atât de dor de alb... De o altă lumină, de aroma tare a iernii. Închid fereastra, mă așez pe coloratele-mi perne și încep să recitesc (a patra oară!) manuscrisul poetului Sebastian Golomoz – "Scrisoare pentru Alex(t)andra".

L-am întâlnit pe tânărul Sebastian acum câțiva ani, revăzându-l, periodic, la diverse evenimente culturale. Nu am avut niciodată ocazia să ne cunoaștem bine, dar am avut tot timpul intuiția unei sensibilități și unui romantism aparte, a unei „poezii” ce răzbate din privirea, atitudinea și modul său de a vorbi. M-am bucurat atunci când, aflându-mă la universitate, mi-a oferit primul său volum de versuri și m-a rugat să îi scriu prefața celui de-al doilea. Pot afirma cu convingere că adevărata întâlnire cu tânărul poet Sebastian Golomoz s-a produs atunci când i-am citit volumul de debut – *Un romantic incurabil*. Încă de la titlu, mi s-a confirmat ceea ce intuiseam cu mult timp înainte: aveam în fața mea un adevărat suflet de poet închis între file de carte, în poeme de o sensibilitate rarisimă, venite, parcă, din alte timpuri.

Al doilea volum al său – *Scrisoare pentru Alex(t)andra* – continuă în mod firesc atmosfera și trăirile primei cărți. Regăsim același tânăr romantic rătăcit prin vremuri nebune, pragmatice și fără repere spirituale. Poetul respiră iubire în versuri clasice, în catrene cu rimă încrucișată și împerecheată, amintind, pe alocuri, de parfumul poeziilor lui Vasile Voiculescu.

Scrisoare pentru Alex(t)andra (iață un joc de cuvinte folosit de poeta Florina Zaharia într-un volum de acum câțiva ani) este structurat în trei capitole: Sentimente în vers clasic, Sonete și rondeluri din Par(ad)is, Gânduri albe cu fundiță roz. Fiecare dintre aceste capitole reprezintă o declarație de iubire, dar și o adevărată filosofie de viață combinată cu tente de *ars poetica*.

Interesant este poemul de început – *Curriculum Vitae* – în care tânărul poet se autointitulează „*boem adoptat de zodia pești*”, „*îndrăgostit de poezie*” și... cum altfel, *eternul visător Sebastian*. Într-un alt poem, autocaracterizarea continuă, poetul considerându-se un „*cerșetor de dragoste*” (ce profesie sublimă!): „*În schimbul ei renunț la tot / Norocul să mă păărăsească / În ochii altora să par netot / Dar iubirea să-mi zâmbească*” (*Cerșetor de dragoste*). Iar în poemul *Contract pe durată nedeterminată*, eternul romantic vorbește despre sine astfel: „*scoate șampania de la rece și / propune un toast în cinstea / incurabilului visător care / zboară prin labirinturile dorințelor*”.

Două poeme poartă titlul *Scrisoare către Alex(t)andra* și *Alex(t)andra se lasă așteptată*. Primul poem, care dă și titlul volumului, se află plasat la începutul acestuia și este o declarație de dragoste impresionantă: „*Sunt clipe când ador singurătatea / Ea te reține prompt în gândul meu / Buzele tale îmi conferă eternitatea / În vis, mă iubești cum te iubesc eu (...)* Pe chip am zâmbete – *abțibilduri / Sufletul speră să nu ajungi târziu / Dar tot el știe – fiindu-mi alături / Și dacă aș fi mort, inopinat înviu.*” Celălalt poem – *Alex(t)andra se lasă așteptată* – este plasat la sfârșitul volumului, ca o concluzie a întregii fremătări sentimentale și erotice: „*Alex(t)andra, simți un ultim petec virgin / de speranță sărutându-ți tălpile? / tu decizi dacă îl strivești sau / îi oferi elixirul eternității.*” Ultimele două versuri sunt de o frumusețe tulburătoare, poetul punând semnul egalității între iubire și eternitate, într-un ultim gest de idealism suprem.

Incurabilul romantic face din iubire idealul absolut ce dă sens vieții, aceasta fiind însăși rațiunea sa de a fi: „*Pe domnul viitor îl descriu / Fericire, știu că mă aștepți / Pe buze de edenic preludiu.*” (*Arc peste timp*)

La fel, în poemul *Nocturnă*: „*M-amăgesc cu stelele căzătoare / În așteptarea darului ambroziac*”.

Sau, în *Sonet din Par(ad)is*: „Îmi țin pumnii s-ajung / La tine. Dansând mă însoțesc. / De fericire ochii-mi plâng / Știind că o să te găsesc.”

În poemul *Sonet pe nepregătite*, Sebastian Golomoș își exprimă deschis așteptarea, visul, speranța într-o mare, unică și absolută iubire: „Savurez sentimente picante și beau / Sărut după sărut. Mă-mbăt și nu caut / Decât iubirea adevărată.”

În poemul *Ne leagă un ochi închis* regăsim unele accente eminesciene: „Vorbe de amor curg lin / Ne-mbrățișează codrii (...) Să ne iubim ne este scris / Și să ne păzească stele.”

În poemul intitulat *Religia mea*, tânărul poet afirmă cu tărie: „Cu mâna pe inimă / am curajul să jur că / visarea este religia mea.” Aceste versuri de o intensitate aparte sunt continuate în poemul *Inima mea e o pasăre*: „visarea e ca mersul pe bicicletă / odată învățată, nu se uită niciodată (...) inima mea e o pasăre în zborul / concupiscent pe tărâmul inocenței.”

Pe alocuri, iubirea capătă accente senzuale și carnale, poetul trecând în carte (și în viață) prin toate fazele acesteia: „Luna plină mă-mbracă-n dorințe / Să-ți simt inima nu este de ajuns / În brațele tale se nasc preferințe / În ochii tăi să citesc doru' ascuns.” (*Scrisoare către Alex(t)andra*)

La fel, în *Ruta iubirii*: „Buzele a dorință miros / Pe gât, cântă lin orchestra.” În *Nopti albe în dormitorul roșu*, tânărul îndrăgostit afirmă: „De-amor sufletul mi-e flămând” și, în poemul *Sărută-mă*, își roagă iubita: „Sărută-mă la ceas de seară”. Totuși, într-o neașteptată schimbare de registru, romanticul declară: „însă, cea pe care am tratat-o întotdeauna / cu maximă seriozitate, cu supunere, / cu admirație, cu fidelitate, cu abnegație / unica mea dragoste a fost / BIBLIOTECA.” (*Biblioteca, dragostea mea*)

Și povestea lui **Sebastian Golomoș** poate continua... Cu siguranță, tânărul poet va urma calea aleasă de Inima sa, o inimă plină de vise și frumusețe, într-un cuvânt, CALEA ETERNEI POEZII!

Noapte cu zăpadă și stele. Închid manuscrisul. Deschid din nou fereastra și inspir aerul iernii. Zâmbesc liniștită. MEREU, POEZIA...

Lector univ. dr. Alina Beatrice Cheșcă

Suparna Ghosh (www.suparnaghosh.com)

Dimitrie GRAMA

(Prietene, ce bine că ne-am regăsit!)

Prietene, ce bine că ne-am regăsit!
Avem atâtea să ne povestim!
Stăm față în față ne privim în tăcere
și așteptăm clipa
când vom fi doi străini ca să
putem pleca fiecare
la treburile lui.

(Dimitrie Grama – Versuri, 2010, postfață Adrian Alui Gheorghe – Editura Conta)

N.B. Poetul Dimitrie Grama a fost un remarcabil sprinter român, student la Cluj, selecționat în lotul național de atletism al României. În anul 1969 a "rămas" în Suedia, unde a devenit... medic chirurg. Eu, Alexandru Cetățeanu, am fost campionul Institutului Politehnic București la proba 100 metri plat (doi ani la rând !) și am fost în competiție cu Dimitrie, la campionate universitare. Am reușit să "fug" din "raiul comunist" în anul 1984. Ne-am regăsit recent prin intermedierea Maestrului Corneliu Leu (Mulțumim Maestre Leu!), iar poemul lui Dimitrie "Prietene, ce bine că ne-am regăsit !" se potrivește de minune acestei incredibile "regăsiri", după 45 de ani ! Ne vom revedea în curând și vom alerga din nou 100 de metri plat, dar nu pe stadioane !... Ce bucurie ! Poate că voi putea să alerg mai repede decât Dimitrie - acum 45 de ani nici vorbă, era cel mai bun !

Alex Cetățeanu

Diminețile când visele

Diminețile când visele
se ascund în lumină
ies pe terasă
unde unii ca mine
Sunt ocupați:
să bea
să mănânce
să tacă
și să vorbească
Sunt ocupați
să se înmulțească
să ucidă și

Sunt ocupați
să moară și
să se renască.
Alții (tot ca mine)
nu fac nimic.
Când mă întreb
îți răspund
Uite, frate,
așa îmi petrec timpul
Pe terasă
cu coatele sprijinite
de un vis
cu coatele sprijinite
de o viață.

Dacă mâine începeam

Dacă mâine începeam
să-ți vorbesc despre
Iubire
Bunăstare și
Eternitate
Dacă mâine apucam
să-ți spun basme cu
Balauri
Făt-frumos
și cu Zâne
Dacă mâine

te certam
Și dacă mâine
Tu-mi iertai
toate păcatele
Astăzi ți-aș
mângâia obrazul
și ți-aș despleti părul
Să-mi fac din el
un Soare
Și un evantai
din părul tău
să-mi fac.

Când mă prefac

Mă prefac că nu văd
cum natura
face piruete
în jurul pământului
Mă prefac că nu aud
când cerul
mai naște
câte o stea
Mă prefac că nu simt
fericire
durere

indignare
rușine
impotența
geniu și
demența.
Îți întorc spatele.
Plec.
Tu slobozi vulturi
Să mă tragă
Înapoi
în
Ne prefacere

De vorbă cu Cioran

(8 aprilie 1911 – 20 iunie 1995)

Îmi amintesc vag că ne dădusem întâlnire la Bois de Boulogne. Nu pentru vreun motiv anume și nici pentru vreo amintire comună am ales acel loc. Acum când mă gândesc mai bine, am impresia că nu noi am ales locul, ci soarta care, cu obișnuita ei nonșalanță, ne-a plasat acolo, doi străini, mai mult sau mai puțin indiferenți și aproape inconștienți de existența celuilalt.

Poate că tocmai o astfel de relație indiferentă, ne obligă câteodată să ne oprim din goană, să ne privim în ochi și să ne destăinuim cu adevărată ușurare și sinceritate. O astfel de destăinuire nu este posibilă decât între doi străini, care nu au absolut nimic nici de câștigat și nici de pierdut unul față de celălalt.

Da, noi eram doi străini perfecți, unul cu sinuciderea lui într-o lume absurdă, iar celălalt cu un cotidian mistic într-o lume de neînțeles.

Și iată-ne, brusc, față-în-față, fiecare înarmat până-n dinți cu realitatea lui și cu restul realităților posibile, pe care fiecare are impresia că le înțelege mai bine și mai profund decât celălalt.

Mi-am dat seama că e un om care nu face risipă de cuvinte, deoarece fără nici un fel de introducere mi-a spus:

- Dar tu nu crezi în "această realitate", deci ar trebui, de la sine, să înțelegi risipa aceasta absurdă de energie pe care o numim "viață"! Vezi, eu am încercat să iubesc "viața", dar.....

A tăcut privind frunzele gălbejite și uscate pe care vântul le răsuca de pe o parte pe alta.

- Asa suntem și noi, niște frunze mânate de colo-colo de niște forțe necunoscute, și vrem, nu vrem, ne alăturăm altor frunze, numai ca să putrezim împreună. Nu ți se pare că acest lucru este de o tristețe fără de margini?

- Depinde, i-am răspuns. În universul meu, atunci când sunt Om, frunza din mine e poate așa cum o vezi tu, mai uscată și uitată undeva la o margine de suflet, iar atunci când sunt Frunză, omul din mine e mic și umblă cu gura căscată prin labirinte verzi, iar atunci când...

- Nonsens, nonsens! A strigat el întrerupându-mă.

- Evadarea ta în frunză, evadarea în acel "cotidian mistic" cu care te tot lauzi, nu este nimic altceva decât o sinucidere din această lume umană, a cărei existență este de prisos! Schimbându-ți natura umană, tu de fapt te sinucizi. Te sinucizi cu speranța că te vei readuna, că te vei renaște într-o altă lume. Speranță care, cu fiecare sinucidere și cu fiecare reîntoarcere din acel cotidian mistic, devine tot mai disperată. Și eu am încercat să evaderez într-o altă lume, mai simplă, lăsându-mă cărat la întâmplare de motoreta mea în doi "tacti" și nu de puține ori am avut impresia că m-am descărcat de mine însumi, că m-am debarasat de umanitate, pierzându-mă în măcăcinele și gardurile de la marginea drumului. Și eu am sperat că motoreta mă va transporta, fără nici un fel de efort din partea mea, în neființă.

În zadar am sperat și încercările mele ca om au eșuat, una după alta. Oricum, eu mi-am păstrat mereu luciditatea de om! De aici poate mi se trage patima disperării și mizeria neputinței existențiale.

Tu, însă pari fericit în cursa ta de maraton în care parcurgi distanțe egale de conștient și de inconștient, ca să ajungi din nou la punctul de plecare, unde , de fapt nu s-a întâmplat absolut nimic de când ai plecat și până

când te-ai întors. Dar ești încă tânăr, ai timp să te trezești. Ai încă timp destul să te sinucizi cu adevărat!....

S-a ridicat să plece, dar l-am oprit trăgându-l ușor de mâneca de la fulgarin.

- Tu de ce nu te-ai sinucis?! L-am întrebat aproape răstindu-mă la el.

S-a întors mirat înspre mine și ridicându-și sprâncenele stufoase până la mijlocul frunții, mi-a răspuns:

- Vad că nu înțelegi nimic! Ești mai prost decât credeam, dar așa era și Eliade, tot un prostănac. Eu, m-am sinucis demult, încă din copilărie, dar trebuie să mărturisesc că nici sinuciderea aia nu mi-a adus vreo bucurie.

- Bine, bine, i-am răspuns. Oi fi eu prostănac, dar dacă, așa cum spui, sinuciderea nu ți-a adus nici o bucurie, atunci de ce ai continuat să o promovezi? Prostănaci ca mine, ca Eliade sau tineri încă nevinovați, pot fi ușor corupți de nemărginita ta "inocență", de nemărginita ta lipsă de răspundere existențială și călare pe motoreta vieții fără de ideal, să se sinucidă prematur și asta nu din convingere proprie. Sinucidere inutilă, deoarece, așa cum spui, ea nu aduce nici o ușurare, nici o bucurie, sau vreun alt sentiment anume, demn de sacrificiu. Deci, sinuciderea de care vorbești, este la fel de absurdă ca și viața pe care o renegi.

- Bine, recunosc că ai putea avea dreptate în contextul "banalităților tale cotidiene", mi-a răspuns el de data asta fără să mă privească, dar eu nu scriu pentru omul de rând, eu scriu pentru "artist", eu scriu pentru omul nebun care deja e mort pentru că a tânjit la Nemurire! Pe mine nu mă interesează lupta meschină pentru supraviețuire, nu mă interesează copilul care ajunge om matur și mai apoi bătrân, ci mă interesează cel care vede dincolo de "viață". Dincolo de moarte! Nu vorbesc cu acei indivizi, sau mai bine zis, nu le vorbesc celor care acceptă viața așa cum viața le este vândută lor de unii și de alții, nu le vorbesc celor care sunt "programați" într-o existență sau alta. Eu vorbesc sau le vorbesc doar celor care sunt "inprogramabili". Vorbesc despre acele animale rare care mor cu fiecare cuvânt spus, mor cu fiecare răsuflare. Eu vorbesc despre "sinucigașul total și etern!"

Când a terminat de vorbit, peste Bois de Boulogne s-a așternut o liniște de mormânt. Într-un târziu, din spatele unor platani s-a desprins o umbră care, la început șovăitor, dar apoi din ce în ce mai hotărât s-a apropiat de noi. Era o femeie tânără, frumoasă și îmbrăcată foarte simplu.

S-a oprit în fața noastră și dintr-o mapă neagră, mare, a scos un tablou pe care l-a așezat cu grijă în așa fel încât să nu putem vedea desenul.

- Eu sunt Livia, a spus femeia aia tânără. Sunt pictoriță și, fără să vreau am asistat la discuția voastră. Ca artist, ca om nebun, vă dau dreptate la amândoi și nici unuia din voi. Pentru că nu cred în "dialog", nu cred în cuvântul scris! Artiștii cuvântului sunt un fel de sportivi aleși să participe într-o competiție în care cel care umple cele mai multe spații goale cu alte spații goale, câștiga.

- Uite ce înțeleg eu prin artă, a spus Livia, dezvăluind tabloul.

Și bătrânul și eu l-am privit mult timp în tăcere. În acel tablou, în doar câteva linii și culori eram fără îndoială expuși atât eu cât și bătrânul și fiecare cuvânt din conversația noastră. Frunzele uscate, stâlpii de lumină și oamenii de prin parc, intrau și ieșeau din tablou, ca printr-o ușă larg deschisă.

Fără să spună ceva, fără să-și ia rămas bun, bătrânul s-a ridicat și a dispărut. M-am gândit atunci că poate iar a plecat să se sinucidă sau cel puțin să-și controleze motoreta. Cine știe, poate era deja mort, și eu, insensibilul, nici nu am observat.

În schimb am rugat-o pe Livia să se așeze pe bancă lângă mine. Pentru întotdeauna.

Lucian GRUIA

Alexandru Surdu – A sufletului românesc cinstire

Alexandru Surdu s-a născut la 24 februarie 1938 în Braşov, a absolvit Liceul „Andrei Şaguna” din oraşul natal, în anul 1955 şi Facultatea de Filosofie a Universităţii din Bucureşti, în anul 1963. Din 1964 a fost cercetător la Centrul de Logică al Academiei Române înfiinţat şi condus de acad. Athanase Joja, făcând parte din Sectorul de logică clasică, condus de acad. Dan Bădăraş unde a colaborat cu Aram Frenkian, Anton Dumitriu şi Constantin Noica. În 1975 şi-a luat doctoratul cu o teză de logică. Nu a fost membru P.C.R. motiv pentru care a avut de suferit, fiind transferat de la Academie la Biblioteca Centrală Universitară, apoi la Institutul de Cercetări Pedagogice şi Psihologice, iar după desfiinţarea acestuia în 1982, în urma „procesului” meditaţiei transcendente, a fost repartizat ca bibliotecar la Biblioteca Facultăţii de Medicină Veterinară a Institutului Agronomic din Bucureşti. Astăzi este Preşedintele Secţiei de filosofie a Academiei Române. Între lucrările de specialitate (filosofie, logică) un interes aparte îl prezintă cărţile de suflet dedicate specificului românesc, dintre care comentăm volumul intitulat *A sufletului românesc cinstire* (Ed. Renaissance, Bucureşti, 2011).

În *Cuvânt înainte* – autorul mărturiseşte că a început să scrie această carte după al III-lea Simpozion naţional „Constantin Noica” de la Iaşi, propunându-şi să resusciteze caracteristicile sufletului nostru tradiţional precum şi momentele sale de afirmare, astăzi, când se fac eforturi externe şi interne de ştergere a specificului nostru.

Pentru a urmări caracteristicile spirituale şi momentele aurale ale românismului, coroborăm *Cuvântul înainte* al autorului cu ultimul capitol al cărţii, care dă şi titlul volumului, *A sufletului românesc cinstire*. Aici se explică ceea ce înţelege autorul prin suflet, pornind de la traci, macedoni, Aristotel şi anume, desăvârşirea trupului. Sufletul

cuprinde trei componente: sensibilitatea, gândirea cugetătoare şi gândirea speculativă (gândirea care se gândeşte pe sine, spiritul). Alexandru Surdu caracterizează astfel partea sensibilă a sufletului românesc: „milos, blând şi tolerant, chiar în detrimentul propriilor sale interese; fatalist şi uneori, greu de urnit, cu credinţă mai mult în ajutorul divin decât în propriile forţe.” La care se adaugă măreţia şi curajul prin care s-au afirmat mari conducători militari (Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul şi alţii) în luptele cu popoarele migratoare şi mai târziu cu turcii. Referindu-se la partea cugetătoare a sufletului românesc, autorul afirmă că intelectul şi inteligenţa noastră au dat lumii savanţi, inventatori, filosofi de mare valoare, pe care nu-i mai enumeră, dar printre care desigur că s enumără: Constantin Rădulescu-Motru, Lucian Blaga, Vasile Băncilă, Constantin Noica, Vasile Conta, Ştefan Odobleja, Ştefan Lupaşcu etc.

În ceea ce priveşte gândirea speculativă (gândirea care se gândeşte pe sine), ea s-a materializat în lucrări filosofice identitare, datorate în special filosofilor: Lucian Blaga, Vasile Băncilă şi Constantin Noica, cei care au întruchipat acel *genius loci* specific românesc.

Vom prezenta cartea academicianului Alexandru Surdu urmărind întâi caracteristicile sufletului românesc şi apoi realizările sale materiale. Pornim de la capitolul 12, intitulat *Bucuriile simple şi cele şapte păcate* în care sunt analizate eseurile lui Constantin Noica: *Bucuriile simple* şi *Despre păcat*. Noica afirmă că plăcerea ţine de animalitate (de simţuri), pe când bucuria de umanitate. Bucuriile simple nu trebuie să treacă în exces pentru că devin păcate. Păcatele clactice sunt oarecum gnoseologice, excesele lor ţin de ignoranţă şi necunoaşterea consecinţelor acestora. Românul tradiţional era cumpătat din fire şi optimist chiar în momentele de restrişte, după cum o dovedeşte şi cartea filosofului

Petre Andrei, intitulată *Despre fericire*, scrisă în anul 1920, când viața era plină de lipsurile provocate de Primul Război Mondial. Lucrarea aceasta premerge *Bucuriile simple* nicasiene, starea de bine „bonismul” lui Petre Andrei cataloghează plăceri: corporale, sentimentale și intelectuale, ultimele fiind cele mai durabile.

De la bucuriile simple, care țin de bunul simț al ființei, trecem la sentimentul cosmic al țăranului român tradițional, așa cum se manifestă el când este cuprins de *Duhul sărbătorii*. Pentru Nae Ionescu, *duhul sărbătorii* se manifestă independent de voința cuiva, ca și naționalitatea și religia. Duhul spațiului geografic, *spiritus loci* modelează sufletul locuitorului, teorie de la pleacă și Blaga, pe urmele lui Spengler, elaborând *Spațiul mioritic* și apoi Băncilă în *Spațiul Bărăganului*. Despre înfrățirea românului cu natura, Alexandru Surdu amintește un fapt interesant, provocat de reforma calendarului, din 1919, analizată pe larg de Vasile Băncilă. Datorită acestei reforme, care muta Anul Nou de la echinoxiul de primăvară la solstițiul de iarnă, ritmurile cosmice ale tradițiilor agricultorilor au fost date peste cap. Iată un exemplu: acum, de Anul Nou, se strigă *Plugușorul* iar la Crăciun se colindă cu *Florile dalbe* – evenimente legate de primăvară. După 1945, comunismul a încercat să distrugă specificul românesc și tradițiile noastre. Astăzi, revenirea e grea, tinerii nu cunosc semnificațiile sărbătorilor tradiționale. De asemenea, statele puternic industrializate practică o politică de deznaționalizare pentru transformarea celorlaltor state în piețe de desfacere. În perioada actuală, duhul sărbătorilor este „în eclipsă” dar credința creștin ortodoxă poate îl va întări. Tradițiile și sărbătorile sunt legate de *Povestea iubirii la români* în care erudiția și lirismul prezentării se împletesc armonios în paginile autorului. Educația sexuală a tinerilor, în societatea noastră poastorală și agricolă, începea pe la vârsta de 12 ani, atât pentru băieții, cât și pentru fete, în vederea căsătoriei. Băieții, erau separați de familie și educați în spiritul vitejiei și onoarei (supuși diverselor privațiuni), în timpul transumanței, iar fetele, acasă, învățau să gătească, să coase, să țese și să fie supuse bărbatului (acest ultim aspect, astăzi, desigur, este repugnat).

Logodna nevinovată de dragoste se făcea de Dragobete. Legenda acestei sărbători e povestită cu amănunte mai puțin cunoscute. Dragobetele era fiul Dochiei (Terra mater, Gaia/Glia), căsătorit cu Lăzărița, un fel de zeiță a vegetației, ca și fratele ei, Lăzărel care, înviat de surorile sale care îi ung trupul cu lapte, devine un strat cu flori. Sâmbăta Floriilor era o sărbătoare cu un ritual practicat numai de fete,

una era îmbrăcată în mireasă, numită Lăzărița, celelalte reprezentând corul care se manifesta cu bocete la moartea lui Lăzărel apoi se înveselea la învieria acestuia și se pornea hora.

Dragobetele era închipuit fie ca Zburător, demonic, fie înger adolescentin care aranja logodna pășărilor (nu a animalelor). Prima întâlnire sub semnul dragostei nevinovate dintre băieții și fetele educate pentru căsătorie se petrecea în sărbătoarea Dragobetelui, în natură, sub privirea comunității. Hora se desfășura, la început diferențiată pe sexe, apoi dansau doi câte doi, fetele cu băieții care le-au căzut cu tronc. La un semnal, perechile se destrămau, fetele se ascundeau în spatele părinților, spectatorilor sau în pădurea din apropiere, de unde, se năpusteau asupra băieților porniți să le caute bătându-i cu bețele (*drago-bețele*) și sărutându-i pătimaș. Era singura sărbătoare în care fetele își alegeau partenerii. Întâlnirile următoare dintre băieți și fete se petreceau la horele junilor.

Începând cu logodna adevărată, în vederea căsătoriei, fata nu mai avea nici un cuvânt. Vătaful/*Voatra* bătea la poartă, junele însoțit de doi bărbați din neam (dar nu părintele), venea la familia fetei pentru „vederea” acesteia. Fata îmbrăcată sărbătorește aducea peștorului o rămurică de busuioc. Dacă la lecare acesta o lăsa pe masă, înseamna că fata nu i-a plăcut și în consecință logodna și căsătoria nu se vor face. Dacă lua rămurica, urma căsătoria, după care femeia supusă bărbatului, năștea copii, rugându-se Sfintei Fecioare Maria să o ajute.

Trecând în revistă aspecte ale sufletului românesc, să urmărim în succesiune istorică, unele materializări importante ale activității acestuia, prezentate de academicianul Alexandru Surdu. Pentru a ajunge la înființarea *Primei școli românești*, autorul amintește câteva momente istorice necesare lămuririi cititorilor. Prin 1369, preoți bulgari, armeni și greci, refugiați în Țările Române din fața turcilor, impun în parctica bisericească limba slavonă. Apoi, limba română se va scrie cu litere chirilice. În anul 1495 s-a construit biserica Sf. Nicolae și prima Școală Românească din Șcheii Brașovului, epoca ei de glorie datorându-se diaconului Coresi, stabilit aici la 1556. Azi prima Școala Românească a devenit muzeu.

Preotul Artemiu Anderco a descoperit la începutul secolului XX, într-o biserică maramureșeană cu turn zvelt, construită în anul 1364, o culegere de texte pe care le-a denumit *Codicele de la Ieud* și le-a expus cu ocazia adunării gnerale a ASTREI din 1921 desfășurată la Sighetul Marmăției. Culegerea a fost adusă la București în

vederea cercetării, dar a fost destrămată pe teme, publicându-se fragmentele: *Legenda Duminicii*, *Catehismul*, *Manuscrisul de la Ieud*, *Pravila*. Alexandru Surdu salută publicarea textelor dar deplânge fragmentarismul care înseamnă altceva decât întregul.

Un alt moment de afirmare al sufletului românesc o constituie reproducerea *Primului parimiar românesc* descoperit în anul 1967 de către marele descifrator de texte chirilice, preotul, de două ori doctor, Vasile Oltean, directorul Muzeului Primei Școli Românești din Șcheii Brașovului. Textul, care cuprinde 37698 de cuvinte ale căror literele au fost redesenat de sfântul părinte, este mai vechi cu aproximativ 200 de ani decât parimiile mitropolitului Dosoftei.

Specializarea în logică a academicianului Alexandru Surdu îl face să se oprească admirativ asupra manuscrisului lui Dimitrie Cantemir în acest domeniu: *Compendiolum universae logices institutionis* depozitat la Arhivele din Moscova, despre care a aflat George Seulescu în 1833 și care a fost cercetat abia în 1878 de Grigore Tocilescu. Lucrarea lui Cantemir a fost tradusă din latină în română de Dan Slușanschi și editată de Alexandru Surdu la Ed. Științifică București în anul 1995.

Un moment auroral în istoria românismului îl constituie activitatea mitropolitului Andrei Șaguna născut la 20.12.1808 în Mișcolț, cu strămoși aromâni veniți din Moscopole. Mitropolitul a ridicat peste 50 de biserici; a înființat cca 800 de școli sătești în preajma bisericilor; a editat la tipografia eparhială aproape 200 de manuale și cărți, între care și celebra *Biblie a lui Șaguna* (1856-1858) și ziarul *Telegraful Român*. În anul 1871 a fost ales membru de onoare al Societății Academice Române (care va deveni Academia Română în anul 1879) și a înființat în anul 1861 Asociația Transilvană pentru Literatura Română și cultura Poporului Român (ASTRA). Ideea înființării acesteia i-a aparținut lui Avram Iancu „crăișorul munților” care, împreună cu Axente Sever și Simion Bărnuțiu au propus-o în 1852 fără să reușească. Alexandru Surdu consideră că cel mai important ideal al mitropolitului Șaguna a fost acela de a uni toți românii din: Transilvania, Bucovina, Banat, regiunile din Ungaria și Serbia într-un „ducat al românilor”. Mitropolitul a fost înmormântat lângă Biserica Mare din Rășinari.

Între activitățile realizate de ASTRA, Alexandru Surdu menționează: înființarea de școli; tipărirea de manuale, abecedare și cărți populare; editarea revistei omonime; acordarea subvenției și burse (chiar Aurel Vlaicu s-a bucurat de acest

sprijin). Scopul ei major a fost pregătirea Marii Uniri. A fost desființată în 1948 și a reînviat după 5 decenii cu sediul la Sibiu. Astăzi funcționează revigorată extinzându-și activitățile și în Republica Moldova.

În capitolul *Cetatea cu nume de regină*, Alexandru Surdu dezvoltă o cercetare etimologică a numelui cetății Codlea, oprindu-se la numele preroman Cidonia. Amintirile despre viața trăită de autor în acest oraș constituie prilejul de a releva frumoasele obiceiuri și tradiții din timpurile patriarhale. Azi sașii au plecat în Germania iar românii își caută locuri de muncă prin Europa.

În încheierea prezentării cărții ne vom referi la capitolul intitulat *În ce limbă vorbește Dumnezeu*. În ziua Cincizecimii, Duhul Sfânt a coborât între apostoli învățându-i instantaneu să vorbească fiecare în limba în care urma să convertească la creștinism populațiile repartizate. Constantin Noica, în *Rostire filosofică românească*, afirmă că primul verset din Prologul Evangheliei după Ioan – „La început a fost cuvântul” - se poate exprima cel mai bine în limba română, prin sintagma: „Întru obârșie era rostirea”, întrucât obârșia sugerează începutul și sfârșitul, rostirea trimite la rost, iar întru cuprime atât ce este în interior dar și devenirea. În concluzie, Alexandru Surdu exclamă cu mândrie: „Nu putem răspunde la întrebarea: *În ce limbă vorbește Dumnezeu?*, dar suntem siguri că cel puțin în primul verset din evanghelia după Ioan vorbește cel mai bine în limba română.”

Cartea academicianului Alexandru Surdu, *A sufletului românesc cinstire*, este scrisă într-un stil limpede, pe înțelesul tuturor, noțiunile filosofice sunt explicate clar, iar informațiile culturale sunt intercalate la locul potrivit în desfășurarea logică a evenimentelor relatate. Cartea menționată completează seria lucrărilor elaborate de Alexandru Surdu dedicate gândirii speculative autohtone: *Elogiul filosofiei românești* (discurs de recepție la Academia Română, 1994), *Vocații filosofice românești* (1995) și *Contribuții românești în domeniul logicii în secolul XX* (1999), relevând acum virtuțile sufletului românesc.

Coperta volumului reprezintă *Crucea de pe Caraiman* (uzitată acum drept simbol național), bătută de vânturile istoriei. Cu ajutorul dreptei credințe, autorul este convins că vom rezista tuturor atentatelor împotriva nației.

Cartea academicianului Alexandru Surdu, înalt patriotic, *A sufletului românesc cinstire* nu trebuie să lipsească din nicio casă de român.

Ioan HOLBAN

© Copyright revista Contact International

Tărâmul sinelui din noi

Liviu Pendefunda urmărește, într-o logică perfect coerentă, felul cum antichitatea și, mai mult, ceea ce el numește *protoistoria*, au marcat în chip definitiv evoluția spirituală a omenirii; originile paradigmelor acesteia, dovedește autorul, cu argumente solide, se află în Templul lui Solomon, în ritualurile de inițiere din primii ani ai Egiptului antic, printre esenieni și, mai departe, în timpurile continentului Mu și printre atlânți: „Tot ce e sacru și sfânt se poate exprima prin simboluri ca o prezență încarnată a realității care aparține conceptelor credinței încă din timpurile continentului Mu“. Continentul Mu și atlânții sunt repere încă aprig disputate de istorici, antropologi și arheologi, mai ales privind plasarea lor în timp și spațiu, dar *existența* și, mai cu seamă, *lucrarea* lor, pentru mulți improbabile, sunt deasupra oricărui dubiu pentru Liviu Pendefunda, care urmărește o logică a devenirii spirituale: „Spiritualizarea formelor de meditație și misticism asimilează simbolurile cu perioade istorice mai vechi decât cele mai vechi religii, acordându-le valori foarte înalte și focalizându-le în raport cu protoistoria omenirii“. Tot astfel, „religiile de masă“, afirmă autorul, „au emanat“ din tradiția esoterică, iar „rosicrucianismul contemporan își are rădăcinile moștenirii sacre primite de la școlile misterelor anticului Egipt“. Cercetarea lui Liviu Pendefunda dezvoltă dimensiunile mari, cele istorice, plecând totdeauna de la argumentul semnificativ; iată, de pildă, podeaua „pictată“ din templele masonice: faptul că templul masonic avea podeaua pictată, obiecte dispuse într-o anumită ordine, demonstrează că secretele artelor și științelor liberale păstrau tradițiile Arcei lui Noe, tainele

geometriei lui Euclid, întreaga construcție respectând dimensiunile templului lui Solomon: Arca lui Noe, Euclid și Templul lui Solomon, până la simbolistica *văzută azi*, protoistoria – istoria – prezentul –, acesta este traiectul fiecărui studiu din ampla cercetare cuprinsă în **Dogmă sau libertatea gândirii**. Într-o altă ordine, pe acest traiect, legenda și mitul *determină* realitatea, o (con)figurează; legenda (mitul) Arcei lui Noe „pictează“ podeaua templelor masonice de ieri și de azi, la fel cum, de exemplu, Templul lui Solomon, început de „legendarul“ David, influențează încă și azi istoria omenirii: „Iată o legendă, un mit, o realitate care prin profunzimea ei a influențat istoria. Regele David a fost primul care, în lumea ebraică, a considerat necesară înlocuirea tabernacolului nomad cu unul permanent, a făcut planul, a colectat materialele și a permis ca fiul său, Solomon, să-i continue lucrarea și să realizeze execuția unui templu care rămâne înscris cu litere de aur în conștiința omenirii. Aici s-a strâns, ca într-un corolar, întreaga simbolistică a epocilor anterioare și a rămas ca o lege sfântă pentru toate cele ce i-au urmat. Regele a început fundația în cel de-al patrulea an al domniei sale, 1012 î.C. și cu asistența prietenilor săi, Hiram, rege al Tyrului, și marele arhitect Hiram Abif l-a ridicat în șapte ani și jumătate, consacându-l pentru serviciul divin în 1004 î.C. Era anul 3000 de la facerea lumii și de când s-a făcut lumină (...) Chiar dacă scrierile masonice contemporane subscriu cu o credință de netăgăduit că frăția a apărut ca fiind organizată în timpul construcției acestui templu, că Hiram Abif ar fi fost primul Mare Maestru al lojilor pe care le inițiasă cu grade simbolice și sisteme de inițiere și că

aceste ritualuri ar fi rămas nealterate de-a lungul veacurilor, chiar dacă scrierile moderne se îndoiesc de aceste ipoteze, simbolismul francmasoneriei, ca și exemplul arhitectonic al templului de la Ierusalim, rămân fundamentul de esență pentru istoria credinței în Dumnezeu. Așa încât templele credințelor contemporane, și mai ales ale celor esoterice, sunt simboluri ale templului de atunci și fiecare preot, maestru venerabil, predicator este un rege totodată, iar fiecare inițiat e un lucrător, un zidar, un muncitor tributar religiei universale a muncii“.

În protoistoria, în misteriosul continent Mu al atlantiilor - "îndepărtatul Mu", "prea slăvita lume Mu", cum îi spune în **Cânturile** din ultima carte, **Înscris din Cartea Misterelor-**, unde "viața n'avea odihnă și nici somn", în Ur și/sau Uruk își continuă explorarea astralului Liviu Pendefunda. Preocupat, cu un cuvânt, poate, nepotrivit, obsedat de alcătuirea lumilor celeste, poetul își gândește toată poezia de după 1990 asemeni unui sistem solar: în centru, pivot teoretic, se află **Dogmă sau libertatea gândirii** (2007), lângă care se așază, pe orbitele lor, **Mișcarea Cerească** (1993), **Vrăjitorii Marelui Vid** (1997), **Legenda** (1998). **Falii 3** (2000), **Falii 4** (2001), **Beggarland** (2004), **Rondeluri și Ovoide** (2005), **Poema sufletelor și a pietrei** (2011), **Luminătorii Timpului** (2013) și, acum în urmă, **Înscris din Cartea Misterelor** (2014): această carte, ultima de pe orbitele sistemului său solar, vizează inițierea și călătoria spre un text aflat în posesia "magului neînțeleș": temă borgesiană, de regăsit în toată poezia sa care începe, iată, cu un în-scris; totul e în spirit borgesian, într-o structură specifică basmului, prozei fantastice: a fost odată ("în neantul răstălmăcit de vise,/ un mag neînțeleș,/ un magician ce-ar fi putut/ ca lumea s'o transforme în culise/ și bine înțeleș/ pe scenă să rămână doar Cel Neînceput"), mai demult decât demult, de unde nici vreme nici loc nu era ("ci doar un clopot infinit, cu centrul nicăieri/ și marginile niciunde; nimeni nu avea probleme și nici o stea/ nu explodase sau înghețase'n gerul unei ierni"), acum îți povestesc ("Tu scrii vers după vers/ ce-am strâns în bucurie și durere/ pătratul ce'n triumfi și cercuri sufletul îl ține"), "Câtă lumină era-n jur, atâta'nțelepciune simt azi/ când povestesc legenda unei iubiri și-a morții din care te-ai născut!", în tinerețe fără bătrânețe, cu un trup de om ("cu care între voi pășesc/ ca să v'aduc aminte de prea slăvita lume Mu./ De la'nceputuri, când viața n'avea odihnă și nici somn,/ eu între voi trăiesc/ și fost-am și voi fi ce ești tu") - acestea sunt modulele din care crește poezia lui Liviu Pendefunda din **Înscris din Cartea Misterelor** și, altfel, aventura inițiatului și a

novicelui, a maestrului și copilului, a iubirii și a morții din care aceasta s-a născut, într-o unitate spațiu-timp unde e încă neantul gol, fără Cuvântul "magului neînțeleș" și unde încă nu s-a instaurat regula după care numirea (lucrului, ființei, stării, sentimentului) în-scrie ființarea acelora: n-o pot face - spune poetul - decât fiii luminii, cei care vor fi fiind ce nu au fost: "Doar templul, imensu'n spirit edificiu/ rămas-a dintre ape,/ valuri după valuri, roiuri de asteroizi,/ spărgându-se pe trepte, în univers supliciu/ rugăciuni deșarte/ rostite de mii de heruvimi de taine-avizi./ În furia lui, chaosul se-ntoarce să cuprindă/ o lume-al cărei rost/ fusese iar supus la proba, țărnei ne 'ntinate;/ci eu în codri, în deșert, starea mea fiindă/ fi-va ce nu a fost,/ mi-am zis și-am devenit preot și rege-a toate./ Din pântecul timpului, fiii luminii înțelepciune/ au zămislit/ și ploile de stele au încheiat a vântului'ncercare;/ voi toți, de-atunci primit-ați în comuniune/ un pic, câte un pic/ fragmente și monade din sufletul cel mare" (**Primul cânt, al inițierii**); într-un joc al timpurilor verbului, atent studiat, de la imperfect la perfectul compus, de la durativ la acțiunea închisă: "Mai demult decât demult, de unde nici vreme/ nici loc nu era/ ci doar un clopot infinit, cu centrul nicăieri / și marginile niciunde; nimeni nu avea probleme/ și nici o stea/ nu explodase sau înghețase'n gerul unei ierni./ Atunci fiii luminii în formă s'au întrupat/ pe pământul nou creat/ să aducă din neant razele de'nvățătură,/ în tunele, sub pământ și sub oceane au săpat,/ un alt Soare-au așezat/ într'un clopot sub un munte'n roca dură" (**Al doilea cânt, al focului**).

Poezia lui Liviu Pendefunda crește dintr-un *fond arhetipal* astfel încât lectura acesteia e, la rândul-i, căutare, inițiere, cercetare a esențelor pe care le dezvăluie scenariile mitologice și constelațiile simbolice de acolo; fondul arhetipal nu are nimic ilustrativ, poezia nu „povestește“ cine vor fi fost Brahma, Shakti, Ganesh, Shiva, Parvati, Kundalini, Agni din mitologia vedică, Enoh și Templul vechilor preoți egipteni, Eos, Eros, Hespera, Styxul grecilor, Ilie, îngerii, heruvimii și scara lui Iacob din Vechiul Testament, arhitectul, pătratul triumfiului aflat în cerc, crucea și roza universului masonic, argintul și athanorul alchimistilor: poetul coboară în astral, în mitologie, pentru că acolo sunt topite viața și înțelepciunea, sensul ascuns și lumina, Începutul și Cuvântul său care se regăsesc în fiecare dintre figurile sacre invocate. Din același fond arhetipal se revendică imaginarul poetic din **Înscris din Cartea Misterelor**, din semnele sale: piramidele, tumulii de pământ, ziguratele, templele, obeliscurile, tăblițele, megalitiile "ce'n zonele avide/ de lună sau de Soare fost-au înălțate!", roza, dragonul, icosaedrul, fiii

luminii - îngerii, dintr-o altă paradigmă culturală -, cei care fac legătura între "această lume" și clopotele paradisului din astral, în sfârșit, porul (universului, privirii, fântânii), fanta prin care se zăresc faliile poeziei lui Liviu Pendefunda. O poezie a simbolurilor ascensionale, unde atoatezburătorul Marelui Vid, și noi, pentru o vreme.

care "merge distanțele și timpul pe pământ" își primește aripile, pentru a i se reda zborul, regăsim în **Înscriș din Cartea Misterelor**. Ce e dincolo de porul poeziei lui Liviu Pendefunda? Iată: "De-acolo'ncepe calea spre timpul ce nu este,/ prin care trecem zorii pe norul romboid"; precum Văjitorii

<http://www.cristinateodoragroza.blogspot.ro/>

Marian HOTCA

Psalm

Cântul tău
e duh ce arde
în sfeșnice de frunze,
e mântuirea ce fierbe în buze,
e ochi de floare
deschis în taina lunii
și gând necopt
în mintea tămâiat-a lumii.

La temelia unde am săpat
eternitatea,
te-am adorat pe tine,
sublimă primăvară,
și ți-am scris în miez de seară
fragede stihuri
ce cutreierară
iubirea oglindită-n Soare!

Lumină ești cernută-n lacrimi de
safir
și înger verde înrădăcinat în
humă,
suspîn topit în cupele ce tună
din guri de lemn
și strigă: Primăvară!

Tinerețe

Primăvara
păsările cu aripi de foc
înfloresc în arbori de smirnă.

Un duh ce taie rădăcini în humă,

preschimă pietrele în rouă
și sângele ne curge-n vene
mai tare ca un ropot de lumină.

Mă pierd în aceeași secundă
renăscând într-o floare
umplută de seva
tinereții.

Înviere

Sub arbori
încătușați în pietre,
aripile păsărilor
încă mai bat îngreunate
de șoapta închisă
a pământului.

Cântă un cioc
vibrând în copaci,
iar flori însetate
beau din ciocul
păsăresc
cântul decojit
al primăverii.

O creangă
feciorelnică
mai bate la ușa Soarelui
să intre în noi,
în păsări,
în flori
și în pietre
Învierea.

Primăvara

Primăvara,
surâsul miresmelor
coboară agale din munți
de tinichea,
și noi, dispersați
printre cuvinte emfactice,
trăim secunda ca pe o
eternitate
cioplită de iluzia
unei tinereți
fitomorfe.

Jurământ poetic

Îți jur pe pietre, pe cenușă,
pe ochi metalici de căpușă
că-n visul mic,
eu nu-ți ridic
sărutul crinilor peltic,
căci mor de dor
și de amor
în brațul strâns
al florilor.

Jurământ de noapte

Îți jur pe somn,
pe rancede lapte de albine,
pe sâmburi putrezi de măsline,
că-n noaptea ce se stinge-n vatră
eu nu-ți ridic ode de piatră,
căci ard de dor
și de amor

în focul stins
al clipelor.

Poezie pentru furnici

În cavouri de furnici
clipele neesențiale
zboară ca și licurici
într-un timp agale.

Și suspină sub pământ
cântul moale de sirenă,
sobru fără de cuvânt
palid ca o euglenă.

Sunt o piatră dedublă
în abisul sufletesc,
poezie reciclată
într-un aparat lumesc.

Sacii eu îi car în spate,
grei de somn și fantezie
și cu tropi de albe șoapte
ca să-ți fac o poezie.

Nervi de primăvară

Azi am avut o discuție
cu o aripă de vânt
și brusc am înțeles
de ce curentul
zorilor îmbujorați
ploua cuvinte șoptite
în arealul acelorași
nervi de primăvară.

Geometria convexă
a unui nodul floral,
schițează-n universuri
coplanare chipuri
vremelnice și pale
ce nu vor cunoaște
niciodată tânguirea
unui fulg de nea.

Anxietate de primăvară

Îmi înfloresc visele crude
sub umbra topită
a unui munte floral
și nu-mi găseam
în ochii unei pietre verzi
vigoarea luminat-a primăverii.

Și cred că mi-au crescut
în pământ aripi noduroase
de stânci înfinite
și visele mele rămân
neclintite
pe umărul sobru
al acestei primăveri.

Un tunet armonic sudează
pe frunze tămâiate
fioru-nmugurit
al unui ghimpe
și parcă încearcă
să scoată din râncede clipe
fraganța-ncercănată
a unui Soare anxios.

Mântuire

Iisus -
rămâne umbră de tămâie
pe lemnul acestei omeniri
când durerea unui
cosmos plânge
cu raze smulse din nadir,
și parc-o lacrimă
din piatră seacă
a dat din suferința-I
mușcătoare
o veșnicie parfumată
cu vieți eterne și de floare.

Iisus -
o alinare osândită
sub clopotul
acestei mântuiri
își plânge-n gând

amărăciunea
și cuiul negrei
răstigniri.

Răstignire

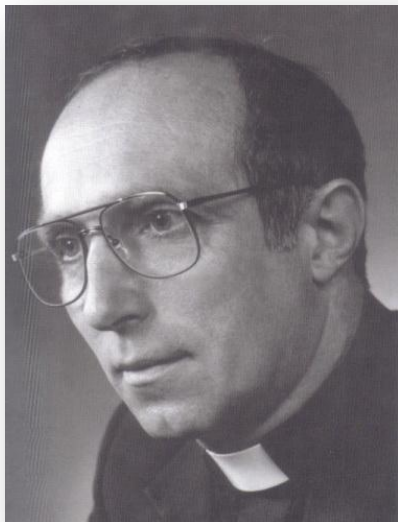
Sub fire sângerânde
de iarbă luptătoare
pământul plânge-n
unde virulente
și nimeni nu-i alină
istovirea
că-n el s-a-nfip
o cruce-apăsătoare.

Iisus - o taină luminată
se frânge-n lacrimi
verzi de chin
și nimeni nu-i stinge durerea
închisă-n apa cu venin;
și-atunci o mână sfârtecă
de umbra unei nimiciri
îl mângâie îndurerată
simțind prigoana
înneguratei răstigniri.

Cuvinte de primăvară

Din gura parfumată
a unei primăveri
lascive
țâșnesc în cârduri
translucide
nuanțe sângerânde
fâlfâind în vânt.

Păsări tămâiate
în roua dimineții
se-ncovoiau
pe unica tulpină
a unui cânt plăpând
și parc-ai vrea
să scoți din rădăcină
iubirea ce ne leagă
de cuvânt.

Dumitru ICHIM

SMOCHINUL NERODITOR

E tâlc ascuns c-ar trebui penița
să aibă vârful ascuțit c-al spinului.
Parcă o pagină-ar fi ruptă
din scoarțele smochinului.

Li s-a părut la ucenici
că lui Iisus i se făcuse foame
cu toții se holbau printre frunzișul des,
după poame,
cel puțin o smochină,
dar pomul n-avea roada de lumină...

De ani de zile pe sub el trecea,
însă copacul - numai frunză și sfidare,
dar în lăuntru lui, hoțeste, pe ascuns,
unde celulele se țes pe la răscruce,
și zi și noapte robotea de zor
Nazarineanului o cruce,
smochinul zis... neroditor!

THE BARREN FIG TREE

This is a hidden meaning: the nib
should have a pointed end as that of thorn.
A page may seem to be torn
from the bark of the fig tree.

Disciples thought
that Jesus was hungry
they were all searching among thick leaves
for fruits,
at least a fig

yet, the tree would not bring them to light...

For years He had been passing under it
however, the fig tree – all leaves and scorn,
in its inside, by way of theft and secretly,
where cells crossing the lines do weave
and day and night worked hard in haste
a cross to grow for the Nazarene,
the so-called barren fig tree.

PĂPĂDIILE

Nici nu terminase îngerul de strigat
- Bucură-te!
că-n foișor năvăliră,
neașteptate, ca din trezirea somnului,
sărace și desculțe,
fetițele pe care le iubea cel mai mult
Maica Domnului -
păpădiile.

În brațele ei s-au aruncat,
toate vorbind deodată:
- Maică Preacurată,
Hristos a înviat!
Cea mai zglobie:
- Uite cu ce fel de corole ne-a încununat –
lumină rotundă
ca steaua când cade în undă,
ispită spre rod de făclie;
din raze-s făcute ca scrise-n penită.
Iar la ureche o altă fetită,
taina - ca fulg șovăit - cerca să i-o ningă:
- Spune-i lui Toma, corolele noastre,
cu degetul lui să nu le atingă.

DANDELIONS

The Angel had not yet finished to cry
"Rejoice!"
when unexpectedly, like in a waking sleep
rushed into the sacred room
poor and bare-footed
the little girls that the Mother of God
loved most –
dandelions.

Speaking altogether
they threw themselves into her arms:
"The Most Pure Mother of God,
Christ is risen!"
The most sprightly:
"Look at the corollas He put on our heads –
a round light
like the star which falls down in the wave,
a temptation to the fruit on fire;
they are made of beams as if they were written by
pen.
And in her ear another little girl
the secret – like a hesitant flake – was trying to
snow:
"Tell Thomas not to touch our corollas
with his finger."

MARIA MAGDALENE

Nu-și mai credea nici sieși însăși
c-ar fi a ei. Se ofilise felinarul
și primul gând al Magdalenii
a mijit tot frică, vorbind cu Grădinarul.

O speriasc și vedenia
cu îngerul văzut și de femei
la cumpănirea tot mai greu de îndurat:

„Dar dacă cineva L-o fi furat?”
Și-așa se tânguia spre Grădinar
crezând că ar avea habar,
sau poate firul tainei că îl știe.

Chiar lângă ea era o pădărie
care de jale
își aruncase lângă cruce
năframa de petale,
când Iisus, din spate, a chemat:
- Marie!,
întoarse capul către El, și fosta floare
crezând că numele
pe-al ei l-ar fi strigat,

cu Magdalena,
când I-au văzut aureola,
căzură în genunchi:

- Rabuni!

De-atunci
alături de cuvântul sfânt și pădăria,
de Paște,
își aprinde ca în vârf de lumânare,
rotundă ca argintul lunii
corola –
asemeni cu ecoul Lui, când înviat,
pe cine oare dintre ele-o fi strigat:
„Maria!" ?

Kitchener, Iulie 2011

MARY MAGDALENE

She could not even believe herself
that that could be hers. The lamp had faded
and Magdalene's first thought
rose again with fear talking to the Gardener.

The vision of the angel seen by women
had frightened her
with this doubt more difficult to endure:

"What if someone had stolen Him?"
Is how she was crying to the Gardener
thinking that He might have known it
or that He might have glimpsed the mystery.

By her side there was a dandelion
which out of sorrow
had thrown by the cross
its veil of petals
when Jesus behind her called:
"Mary!"

It turned its head to Him and the ex-flower
thinking that He would have called
its name,
with Magdalene
and when they saw His aureole
fell down on their knees:
"Rabbi!"

Since then
with the holy word, the dandelion
at Easter
lights up like on the top of candle,
round as the silver of the moon,
its own corolla –

like His own echo, when resurrected,
whom of the two of them He might have called:
''Mary!''?

Kitchener, July 2011

Traducere în limba engleză de
Muguraș Maria Petrescu

ACUZ

În aula zilei a ruginit statuia amară,
Sub metalul oxidat aud un glas ursuz-
El speră de veacuri să apară
Un soare pentru țară și strigă: ACUZ!

Ne-au trădat prietenii, ne-au vândut vecinii,
Noi ne-am dus spre un prezent obtuz
Și o mască de minciună am pus luminii
Când dinspre statui aud: ACUZ!

Suntem copii bătrâni și fără vreme,
Ne e prezentul un trecut avuz,
Doar cel înveșnicit nu se mai teme
Arătând spre noi: ACUZ!

De ne sângerează amurgul în cuvânt
Și dintr-un viitor incert facem abuz
E c-am stat ca frunza-n vânt
De strigă seva înspre prezent: ACUZ!

De veacuri ochii strămoșilor așează
Speranțe de mai bine-n cucuruz...
În culorile toamnei așteaptă să vadă
Duminicile țării strigând: ACUZ!

ADEVĂRUL DIN ACROSTIH

Această pagină de timp o scriu cu maci
Elimin minciuna cu un verb curajos,
Lumea se ascunde în păduri fără copaci,
E vremea să iau poteca în spate și să pornesc pe jos
S-au să mă refugiez în fraze fără cuvinte,

Atunci când tai unghiile substantivului picior,
Ostile rime îmi vin mereu în minte
Durere întoarsă pe dos în mănua pierdută-n pridvor,
Negație ce nu neagă nimic pe lume,
Acceptare botezată astăzi fără nume.

E vremea să privim oglinda oglindită-n alta
După ce ieșim din cuvinte minicinoase,

Atunci toți zeii se întorc din Malta,
Tăcerea trece în imne și-n clipe păguboase,
Iubiri ne știute cum nu ne cunoaștem viitorul,
Totul s-a măcinat până la vene, până la oase,
Inodore și incolore precum dorul,
Cuvânt strecurat în inimile rămase.

Acum putem să ne citim viața pe dos,
Raport între trăire și sfârșitul poeziei,
O lume ne așteaptă într-un spațiu lăptos,
Fumurie precum toamna arămind aracii viei,

Atunci când fur un vis de pe buzele femeii
Tăcută cu poala plină cu struguri dulci.
E vremea fluturilor hălăduind prin lunci
Mai rodnică în sfârșit când se nasc și prunci.

AL DOISPREZECELEA CEAS

Vremea urcă în imponderabil,
Păsările sub zborul căroră moleculele de aer mor
Poartă tăcerea între particule,
Doar mișcarea browniană în dezordinea ei
Ordonează apa de ploaie
Din paharul de pe masă.

Cântecul mierliței pune miere în levitația
Fulgului de pădăie
Dus mai departe în interiorul zilei
Cum orele sunt plimbate de indicatoarele ceasului
Pe cadranul numerotat de cineva
Ce n-a știut să numere
Decât până la al doisprezecelea ceas.

AMENDAMENT LA DURERE

Eu am ceva-mpotriva durerii:
Durata ei e-un popor atât de mic!
ea vine uneori împotriva vrerii
cum bucuria vine din nimic.

Mai multe-odată, duce nu le poți,
Prea concentrate-nu le-am rezista;
Totalul lor e-o sumă rădăcită pe la porți
legată de-o mârtoagă fără șa.

Când vin în preajmă, tace poezia
și muza nu mai vine pe aleia.
Mai dă-ne , Doamne, bucuria
când ne contemplăm iarăși femeia.

ABATERE DE LA FIRESC

Un verb ce-a încăput într-un Cuvânt
Se roagă în silabe la mormântul unui sfânt

Și o rimă rebelă ieșită din lege
Se-așează rubin pe coroana unui rege;

Iese icoana din cerul unei rostiri-
Fraza încheie clipa din sfințiri.

Poetul-verbul unei abateri de la firesc
Poartă sub aripi visul îngeresc,

El este și ploaie, secetă și duh,
Pasăre măiastră rătăcind prin văzduh.

AȘTEPTARE

Ograda cu nuc sub ceață plutind,
Mic voievodat la marginea râului,
Primăvara în roua căzută din frunze,
Case din lemn își spală ferestrele,
Nestatornice ochiuri în nopțile de veghe.
Când trifoilul decide vara,
Când pentru răcirea fontelor solare
De la brâul zilei
Mama aduce apă de la fântână
În cumpele donițelor de fag,
Doi ochi ai mei, doi umeri ai mei,
Lăsați-vă-n aripile primului vânt
Care merge spre casa
Unde mama, cu mâna dreaptă-a surorii mele,
Gătește sub cumpăna zilei
Pentru întoarcerea mea abia licărind,
Un dor al ei.

II
Și semințele trec în neștire peste artătură
Și-n neștire brazdele rămân grele,
Iar pâinea a crescut peste mejdină,
Mirosind a ploaie măruntă.
Aici sub snopul de raze, în mierea soarelui,
Se-ntoarce amurgul în verdele dintr-o tulpină.
Așteptând, trec nodurile nopții peste zări
Și cocoșii își pregătesc cântecele melancolicelor
deșteptări.

III

Tata despică inima nucului,
Tata despică inima mielului
Și focul umple ograda de umbre,
Focul mielului se varsă-n pământ.
Tata se așează în capul mesei cu toată livada,
Împărțindu-ne din feliile inimii
Și sângele mielului ne curge pe barbă-n jos,
Și sevele nucului se preling în brazdă,
Răcorindu-ne explozia verii din piepturi.
În micul voievodat de la marginea râului
Seninul are la rădăcină fântâna,
Frunzele legănându-se mă cheamă
Și respiră adânc între cer și cumpăna ei.
Apoi acolo, în lăzile de zestre ale mamei
Din podul casei, răsfoind mirosul de nuci
Și caietele, gândesc la trecerea iute a toamnelor,
Timpul rămâne pe lucrurile din podul casei
Copil
Ca mine în rugăciunile mamei.

IV

Coloane de dealuri cu ferestre,
Satul ca o licărire suie,
Norii în pâlcuri aleargă din casă în casă
Sub soare via își fierbe mustul
Și apele macină în turbine lumina,
Mama tot mai aduce răcoarea fântânii,
Sora mea tot coase batiste și față de masă,
Tata cioplește carul
Pentru întoarcerea mea acasă.
Al doisprezecelea ceas
Vremea urcă în imponderabil,
Păsările sub zborul cărora moleculele de aer mor
Poartă tăcerea între particule,
Doar mișcarea browniană în dezordinea ei
Ordonează apa de ploaie

CIOBANUL DE PE PAJIȘTEA LUNII

Iarba crescuse pe pielea lui,
devenise o pajiște pe care o păștea oile,
avea plăcerea de a bea
lapte din țâța prunei
până se îmbăta oile.

Cerul începuse să amețească ținându-se de-o stea
iar ea
sculându-l din somn s-a speriat
de ploaia florilor de tei
mirosind a lapte de prună
vărsat peste întregul sat
pe când câinele cerului umbla în coadă

cu-n covrig de lună.

Ciobanul obosit de atâta somn s-a trezit
pentru o clipă,
apoi a adormit din nou
să-i crească iarba mănoasă pe piele,
de atâta risipă
de timp, rămăsese ne păscut un bou...

CONTEMPORAN CU DUMNEZEU

Mirosea dimineții însoțită a mir,
Tăcerile alunecau pe nesimțite-n mers,
Nu știam că alături poetul Radu Gyr
Își înveșnicea suferința-n vers.

Cânta amiaza tristețea-n flori
Uitase să-nbobocească și mălinul,
Iar cerul desena o cruce din cocori
Ridicând la rang de virtute chinul.

Amurgul jelea cu nuanțe închise
Și câmpul trimitea culorile la culcare
Pe când clipele albe cădeau ucise
De nu se-ntorceau din nou în soare.

Și azi noaptea mă-nvelește cu frig,
Mă tem de visul care iată vine
În miezul întinericului, cu speranță strig:
Doamne, îți mulțumesc, sunt contemporan cu tine!

CITINDU-L PE ESENIN PRINTR-O PICĂTURĂ DE PLOAIE

ploile îți albesc ochii mirați
când eu te văd printr-o picătură de ploaie
lentilă prin care-ți citesc
sufletul ce mă încolțește ca un imperiu
de găfâie Moskova prin clopote
cu dangăte prelungi ca un imperiu de viață
lungă cât o bătaie de pleoapă,

de aici înainte
băile de lumină ne transformă în mesteceni
și ne așează în tabloul de deasupra
patului
pe care îl vedem numai atrunci
când degetele ploii trezesc țării
răciți de curentul ce vine pe sub ușă
dinspre Europa.

ÎNĂLȚAREA ÎN VITRALII

O mare de orgii în ochii albaștri
Și tu ieșită goală din ceață,
Cerul susținut de câțiva pilaștri
Îți face pe plaje o primire măreață.

Mă apropii de tine să te cuprind,
Dar rămân în brațe cu visul altor zile,
Sub fontele amiezii care mă încind
Himere se așează pe pânțele fertile.

Batem la Biserica zilei și nimeni nu descuie,
Marea aduce neliniște și-n prag coralii,
Însă briza pe-o scară de vise ne suie
Sfinți așezându-ne în vitralii.

OGLINDA DIN SECOLUL TRECUT

În ferestrele noastre bate de zece secunde secolul
XXI
calculatoarele se învârtesc derutate
viriși le mănâncă memoria
pe dinăuntru,
o secundă- două la câțiva ani de viață
e nimicul
dintre două galaxii
și pentru memoria noastră rămasă în ceață
dar micronii dintre planete?
Aceștia , spre dimineață ne-au aruncat
în brațele îndoielilor
din marele nostrum sat,
era o alunecare spre stânga
undeva pe planetă
ce mergea pe Calea Lactee
aiurea pe bicicletă.
Luna spunea povești printrer crengi
încremenite
de gheață
ca un scut
istoria ca vitraliile din catedrale
pe fereastra dinspre secolul trecut.

II

Tragi penmele din aripile păsării,
îmi arăți un zbor de aburi nedefinit
ridicându-se din aripile ei,
sângele ne curge printre degete,
precum jertfele pe mâini de zei,
aripi risipite pe cărările ce duc spre cer,
planează infinite ferestre
sub urechile jeluirilor,
ne trebuie o planetă a noastră

curată
căreia să-i punem aripi,
să uităm să mai tragem cu praștia
în păsările ce alunecă dinspre fereastra Ta.
Nu vreau ca nisipul să migreze
într-o clipă târzie
spre un alt mileniu
spre o altă veșnicie.

III

Lovește dunga cerului secolul XXI
păsări zboară de-a lungul râului
asemeni Terrei
în toamnă

Lovește dunga Pământului secolul XXI
și strig din cutia mea de chibrituri
cu balcon spre sărbători
Opriți zborul aripii negre ce murdărește
întinsurile levitațiilor albe de cocori
dintre mine și Tine,
de unde vin potoape de gânduri
în zori

peste
lumea
mea de
oglină
pătată
cu chipul meu
uitată în
secolul
trecut
în
buzu-
narul
unui
ateu.

Plângi
natură
și te-a auzit Luna
-ureche cu care ascuți
cum bate inima pământului noaptea
aștept să-mi spui
nu-ți fie teamă tot ce e al tău
se va întoarce cândva...

Suparna Ghosh – Woman Of Stride
(www.suparnaghosh.com)

Corneliu LEU

DE CE NU AU TIMP POLITICIENII

Valul de încătușați, sau descătușați, sau eliberați pe bază de nou cod penal, persoane din lumea bună care s-au perindat zilele astea prin topurile de știri de la televiziuni și figuri importante văzute-n poza clasică a apăsării capului ca să poată intra pe ușa mașinii poliției, au făcut să-mi cadă fisa la o întrebare pe care începeam să mi-o pun aproape hamletian în legătură cu psihologia politicianului român al cărui portret robot a căpătat accente tot mai alerte și mai alergice de grabă, de lipsă de timp, de lipsa răbdării de a asculta, de precipitare în a da răspunsuri sau indicații, de nervozitate în discuție și incapacitate de a fi atent nu numai la argumentele „celuilalt”, ci chiar și la doleanțele celui căruia ar trebui să-i dea atenție, dacă nu pentru faptul că l-a ales, măcar pentru cel că nu-l va mai alege.

Nu: atât ca portret robot, cât și ca număr din ce în ce mai mare, politicianul român nu mai are răbdare. Nu mai are timp, nu mai are urechi de ascultat, nu mai are nici măcar bunăvoință de a rezolva treburile pentru care s-a dorit ales, numit, preferat, promovat, sau cum vrem să-i spunem carierei pe care a făcut-o, ori poziției în care a ajuns. Pentru că poziția în care a ajuns, de fapt, este cea de a nu mai avea timp pentru nimic, de a nu-și îngădui nici măcar sieși răgazul de a asculta până la capăt ceea ce i se spune cu convingerea că el e omul care trebuie să rezolve, de a rezezi interlocutorul la jumătatea frazei și, în ori ce caz, de a nu te mai lăsa să ajungi la finalul în care spui ce ceri sau ce dorești de la el. Te repede, îți închide gura, trece pe lângă tine și te disprețuiește pentru faptul că nu-ți dai seama cât de ocupat este el pentru binele națiunii, fără ca măcar să-i treacă prin minte că ar trebui să-și pună întrebarea dacă nu cumva și tu, solicitantul,

petiționarul, omul care vine cu o idee, o propunere, o doleanță, o sugestie sau o cerință de la atribuțiile lui, de la funcția pe care o deține, de la poziția în care s-a cățarat tocmai pentru că asemenea lucruri a promis să facă, etc. etc. – să-și pună întrebarea dacă nu cumva nu ești și tu o fărâma din acea națiune la al cărei bine s-a angajat. Nu are stare pentru așa ceva. El a intrat într-o vibrație, în ritmul precipitat al importantelor preocupări ale funcției în care se află și nu mai are timp nici pentru tine, nici pentru problemele pe care ți le-a promis cândva că le rezolvă. Când a promis? Atunci când avea timp de așa ceva; atunci când existența lui era mai umană și mai modestă, atunci când...

Și, uite-așa, se ferește, te repede, te neglijează, te ignoră, te lasă cu fundu-n baltă sau cu ochii-n soare, și n-are timp, n-are timp, gonește spre ceva ce n-ai să-nțelegi tu niciodată că e mai important decât plictisitoare tale doleanțe sau idei pe care vrei să le rezolvi prin el. Trece grăbit, dă din cap fără să știe la ce anume, te-nterupe la jumătatea frazei de parcă a auzit-o și aleargă mai departe în ritmurile sale alertate, ca-ntr-o goană după aur, ca-ntr-o competiție în care trebuie să pună mâna pe ceva după care gonesc mai mulți și, în fiecare clipă, e posibil să i-l sufle de sub nas un altul.

Ceea ce constăți că, întrutocmai, chiar așa și este, când îl vezi - nu mai spun dacă pe drept sau pe nedrept - cu brățările acelea care nu se prea desprind una de alta, urcând sau descinzând din acel tip de automobil cu producția mereu în creștere denumit „dubă”, păzit de gardieni care fac și grevă pentru salariul mic pe care îl au, ajuns el la dispoziția grabei altora și angajându-și avocați ca să-l aducă în starea fericită de interdicție de a părăsi țara.

Și atunci, hamletiana mea întrebare se lovește de pragmatismul altei întrebări, pe care știam că și-o pune el, politicianul român contemporan. Știam, chiar, că și-o pune în mod preferențial; dar nu credeam că și-o poate pune chiar cu atâta acuitate! Este acel „Ce-mi iese?”... Firescul și imperativul „Ce-mi iese?” pe care-l citeai în căutările privirilor lui atunci când voiai să-l faci să te asculte vorbindu-i de probleme cetățenești, sau de probleme gospodărești, sau de, ehe, ce pretenție absurdă: de problemele culturale!... „Ce-mi iese?!” – era la toate acestea și întrebarea, dar și răspunsul care, implicit, te admonesta: „Crezi tu că eu am mintea la prostioare din astea?!”...

Da: acel „Ce-mi iese?” a devenit și dominantă întrebare în preocupările politicianului român, dar și calificativ de dispreț și dezinteres față de nerentabilele direcții în care el ar trebui în mod normal să acționeze... Sau, formulat chiar mai puțin egoist, acel „Ce iese?” cu care s-a obișnuit o societate întreagă din practicile politice ale contemporaneității slujite de oameni pe care avem dreptul să îi considerăm nu în întregul lor dedicați interesului personal, fiindcă, prin sintagma aceasta: „Ce iese?”, devenită semnificativă pentru perioada pe care o traversăm pe direcția Schengen, ei apreciază orice lucru sau orice mișcare pe care trebuie să o facă în mod dualist!...

Era să mă ia gura pe dinainte și să zic „duplicitar”, dar retractez. Retractable și mă păstrez la „dualist” care este aproape la fel de propriu pentru că, acest tip de om politic dedicat culorii doctrinare prin care își face cariera, s-a obișnuit cu dublul răspuns la întrebarea „Ce iese”: Ce iese pentru el și ce iese pentru partidul căruia trebuie să-i arate că-l servește. Oricând, cu abnegație; și mai ales în anii electorali, când cheltuielile sunt mai mari și trebuie recuperate apoi, o legislatură întreagă!... „CE IESE?” – asta e întrebarea cheie a zilelor noastre, pentru ea s-a născut politicianul român; pentru ea s-a format; pentru ea s-a zbatut să ajungă la funcții și onoruri. „Ce iese pentru el sau/și ce iese pentru partid” ține locul și de univers social și de filosofie

politică. Nu-i vorbi de nevoile societății, nu-i vorbi de îndatoririle pe care și le-a asumat, nu-i vorbi despre responsabilitățile postului pe care îl ocupă, că n-are timp de toate astea; nu-l inoportuna semnalându-i oportunități la care ar putea pune umărul, sau nevoi ale cetățenilor, sau remedieri sociale necesare; nu-i vorbi nici măcar despre buget, fiindcă aia e o treabă rezolvată, sunt bani care au intrat iar el trebuie să se gândească la alții care mai pot să intre, găsind noi modalități pentru „Ce iese”?... Mintea lui trebuie să fie liberă nu la condus țara, ci la spicele blonde pe care le va recolta de pe moșia învecinată cu spicele blondei care-i preocupată și ea de achiziții funciare. Iar mintea lor trebuie să fie atentă nu atât la guvernare, cât la a mai înființa câteva locuri de miniștri prin care se răsplătește clientela. Problemele țării pot să mai aștepte; problemele economiei naționale vor fi aceleași și la anul; problemele sociale tot nu se mai pot rezolva... În vreme ce întrebarea „Ce iese?” este menită să aducă mereu foloase și prinoase!

Aceasta este toată explicația cu graba; cu lipsa de timp; cu veșnica precipitare în care te afli ca să-ți dai seama exact, din orice lucru pe care îl ai de făcut prin îndatoririle tale de serviciu, prin „fișa postului”, ca să ne exprimăm birocratic, sau prin ”chemarea politică pe care o ai în rezolvarea problemelor semenilor”, dacă ne exprimăm cu emfază electorală – să-ți dai seama exact: *CE IESE?*...

Păi, cum să mai ai timp pentru prostiile ălor care te bat la cap?... Capul tău e plin de „Ce iese”; atenția ta e încordată spre „Ce iese”; grija ta cea mare trebuie să fie pentru „Ce iese”, iar cuantificarea valorii muncii tale de lider, sau de ales, sau de ocupant al unei demnități se exprimă prin „Ce iese”?...

Când, domnule, când să mai ai timp pentru lucruri de la care „Nu iese” ?!... Este, omenește, posibil să mai ai timp și pentru așa ceva?!

Cine știe!...

Poate doar atunci când exulți de fericirea libertății că ți s-a dat interdicție să părăsești țara!

Ioan Marin MĂLINAȘ

CELE TREI PRINCIPATE ROMÂNEȘTI, ÎN SECOLUL AL XVII - LEA SAU SECOLUL ROMÂNESC

După Unirea scurtă, dar cu urmări pozitive în timp, a lui Mihai Viteazul (1599 – 1601), participarea Principatului Transilvaniei ca stat suveran la semnarea Păcii de la Westfalia, în data de 24 octombrie 1648, la Osnabrück și Münster, domniile glorioase ale domnitorilor Matei Basarab (1632 – 1654), Șerban Cantacuzino (1678 – 1688), Constantin Brâncoveanu (1688 – 1714), în Țara Românească, a lui Vasile Lupu (1634 – 1653), în Moldova, la care mai adăugăm diferitele tratate politice, încheiate între principii și domnitorii celor trei țări românești, activitatea tipografică și cea bisericească, ne determină să declarăm secolul al XVII – lea, ca SECOLUL ROMÂNESC (vezi Mircea PĂCURARIU, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 1 – 3, București, 1992, mai ales vol. 2, p. 5 – 288).

Înainte chiar de perioada celei de a doua jumătăți a secolul al XVIII - lea, adică de fenomenul “Iluminist”, Iosefinist și Postiosefinist, cu influențele lui asupra Transilvaniei, secolul al XVII – lea rămâne, totuși, mai pregnant și cu urmări mult mai profunde asupra Istoriei Românești. Secolul al XVII – lea a fost mai pașnic și echilibrat, în comparație cu “secolul luminilor” și al “Aufklärung – ului” preiosefinist, iosefinist, postteresian și postiosefinist. Pentru Transilvania, prima jumătate a secolului al XVIII – lea a însemnat un regres, o stare de întuneric, de revenire la situația de dinainte de secolul al XVII – lea. Abia din a doua jumătate a secolului al XVIII – lea se poate

vorbi de un început, de un curs ascendent, al evenimentelor, de o reluare din secolul al XVII – lea, a cursului lor, după blocajul de o jumătate de secol, întâmplat în prima parte a secolului al XVIII – lea. Să ne gândim doar la urmările Unirii cu Roma (1697 – 1701), în Transilvania, în prima jumătate a secolului al XVIII – lea și la începutul domniilor fanariote în Moldova, în anul 1711 și în Țara Românească, în anul 1716, pentru a ne da seama de epoca de regres din acest secol, în comparație cu secolul al XVII - lea.

În secolul al XVII – lea, Principatul Transilvaniei devenise o putere europeană chiar, iar domnitorii din Țara Românească și Moldova, mitropoliții, episcopii, boierii și mănăstirile desfășurau o activitate culturală strălucită (vezi în sensul acesta lucrarea Maja DEPNER, *Das Fürstentum Siebenbürgen im Kampf gegen Habsburg. Untersuchungen über die Politik Siebenbürgen während des Dreißigjährigen Krieges*, Verlag von W. Kohlhammer, Stuttgart, 1938, 331 p.).

Unirea lui Mihai Viteazul, din anii 1599 – 1601 a fost imitată și urmată de alte încercări de “unificare” sau “restaurare”, chiar numai sub aspect militar sau abuzive, în cele trei Principate Românești. **Restaurarea** Regatului Dacic sau Restaurarea “Dacică”, din partea principilor calvini ardeleni era compensată sau continuată de tendințele de **restaurare** a Imperiului Bizantin, în Principatele Moldova și Țara Românească, acțiuni stimulate de nobilii creștini fanarioți din Constantinopol,

cu acordul tacit al Patriarhiei Ecumenice (vezi Dan **IONESCU**, *Șerban Cantacuzène et la restauration byzantine. Un idéal à travers ses images*, în vol. **ÉTUDES BYZANTINES ET POST - BYZANTINES**, I, Publié par les soins de Eugen **STĂNESCU** et Nicolae – Șerban **TANAȘOCA**, Editura Academiei Române, București, 1979, p. 239 – 268). În același timp se constată și mișcarea de rezistență împotriva elementului grecesc în Moldova și în Țara Românească, mișcare, ce se va accentua și dezvolta în secolul al XVIII – lea. În Transilvania se va constata lupta românilor pentru rezistență, împotriva presiunilor calvinizante și pentru libertăți sociale.

Iată ce idealuri mari frământau societatea înaltă a timpului, în toate trei Principatele Românești, după uciderea lui Mihai Viteazul, în tot cursul secolului al XVII – lea. Domnitorul Șerban Cantacuzino (1678 – 1688) al Țării Românești a fost unul dintre exponenții ideii de restaurare bizantină, iar prințul Gabriel Bethlen (1613 – 1629) al Transilvaniei, dorea fondarea Regatului Unit al Daciei, cu includerea celor trei Principate Românești, pentru a menționa doar două personalități. În acest scop, adică pentru fondarea Regatului Unit al Daciei, în sens calvino-maghiar, Gabriel Bethlen, în anul 1627 a și cerut sprijinul Porții Otomane, intenție care nu exprima însă interesul politic al turcilor. (vezi **ETUDES HISTORIQUES HONGROISES 1980**, publiées à l'occasion du XV – e Congrès International des Science Historiques par la Commission Nationale des Historiens Hongrois, în colaborare, vol. I si II, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980). Înaintea lui Gabriel Bethlen, la 29 decembrie 1610, Principele Gabriel Báthory al Transilvaniei (1608 – 1613) a atacat Țara Românească, a ocupat capitala Târgoviște, iar la 26 ianuarie 1611 s-a proclamat Principe al Transilvaniei și Țării Românești. Nefiind recunoscut de sultan, în data de 16 martie, 1611 s-a retras la Alba Iulia.

Numai lista tipografiilor din cele trei țări românești constituie o dovadă a înfloritoarei vieți culturale românești, de care s-a bucurat secolul al XVII – lea, în spațiul carpato – danubian: Câmpulung, 1635 ; Govora, 1637; Dealu, 1644 ; Târgoviște, 1646 ; București, 1678 ; Buzău, 1691 ; Snagov, 1696 ; Râmnic, 1705 ; Iași, 1642 ; Alba Iulia,

1640 ; Sebeș, 1683.

Prin tipăriturile din secolul al XVII – lea, s-a desăvârșit și acțiunea de introducere a limbii române în Biserică, adică înlocuirea limbii slavone ca limbă liturgică la români, cu limba română, o realizare deosebit de importantă, care merită subliniată în mod pregnant. Așa se explică și existența limbii române în Biserica Unită din Transilvania, după anul 1698 și acceptarea ei ca atare de către autoritățile imperiale, de către cardinalul Kolonics, de către iezuiți și, mai târziu, de Roma chiar. Dacă în momentul în care au avut loc tranzațiile de Unire cu Roma, Biserica Ortodoxă din Transilvania nu avea deja, de mult timp încetățenită limba română ca limbă liturgică, atunci, conform uzanțelor canonice uniaste în vigoare, românii ardeleni ar fi rămas cu limba slavonă ca limbă liturgică, de la 1697 și, poate chiar, până la Conciliul II Vatican (1962 – 1965). Un aspect prea puțin apreciat încă de către cercetătorii acestor probleme unioniste.

Relațiile panortodoxe din secolul al XVII – lea au fost încoronate de activitatea mitropolitului Petru Movilă de la Kiev (1633 – 1646), prin Sinodul de la Iași, din anul 1642, de unde avem **MĂRTURISIREA ORTODOXĂ**. Înainte și după această dată, principii, vlădicii, boierii și credincioșii din Moldova și Țara Românească au ajutat financiar, în mod necondiționat și permanent, atât Patriarhia Ecumenică din Constantinopol, Sfântul Munte Athos, Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Sinai și Patriarhiile Apostolice din Alexandria Egiptului, Antiohia Siriei și Ierusalimului, cât și celelalte biserici ortodoxe locale și mănăstiri năpăstuite de prigoana musulmană, în Orient și în Imperiul Otoman, sau confruntate cu intoleranța catolică și protestantă din Europa și, mai concret, din Transilvania. (vezi Teodor **BODOGAE**, *Din istoria Bisericii Ortodoxe de acum 300 de ani*. Considerații istorice în legătură cu Sinodul de la Iași, Sibiu, 1943, 156 p. + il. ; **ACELAȘI**, *Ajutoarele românești din Sfântul Munte Athos*, Sibiu, 1940, 353 p.).

Mitropolitul Simion Ștefan al Transilvaniei (1643 – 1656), în anul 1648, a tipărit la Alba Iulia, "*Noul Testament de la Bălgrad*", reeditat la București, în anul 1703. În anul 1688, la București a apărut "*Biblia lui Șerban Cantacuzino*", mitropolit al Ungrovlahiei fiind Chir Teodosie Veștemeanul

(1668 – 1672 și, a doua oară, 1679 – 1708), originar din părțile Sibiului.

Societatea românească și Biserica Ortodoxă din Principate s-a condus după PRAVILELE sau colecțiile de legi și canoane tipărite în acest scop, tot în secolul al XVII – lea : “*Carte românească de învățătură la pravilele împărătești și de la alte giudeațe*”, Iași, 1646 sau *Pravila lui Vasile Lupu* (a nu se confunda cu *Cazania lui Varlaam*, Iași, 1643, sau “*Carte românească de învățătură dumenecele preste an și la praznice împărătești și svânți mari*”) ; “*Pravila cea Mică*” sau “*Pravila de la Govora*”, 1640 ; “*Pravila cea Mare*” sau “*Îndreptarea Legii*”, Târgoviște, 1652 etc. În Transilvania, *Pravila cea Mare* a fost tradusă în limba latină, în anul 1722, pentru uzul judecătorilor din acest Principat, pentru a fi utilizată în litigiile în care erau implicați și românii. Aici se mai cuvine precizat că, în mod indirect, *Pravila cea Mare*, de la Târgoviște, din anul 1652, în secolul al XIX – lea, a devenit îndreptarul canonic oficial și pentru toate bisericile unite din Imperiul Austriac, adică pentru români, ruteni, slovaci, croați, unguri etc. Fenomenul poate fi înțeles grație eforturilor episcopului unit de Oradea Mare Iosif Pop Sălăjanu (1863 – 1873), care fiind canonist, adică specializat în dreptul bisericesc, a redactat în limba latină o lucrarea fundamentală, “*Enchiridion Juris Ecclesiae Orientalis Catholicae. Pro usu auditorum Theologiae, et eruditione cleri graeco – catholici e propriis fontibus constructum*”, M. – Varadini (Oradea), 1862, 633

p.). În afara problemelor canonice, legate strict de dreptul canonic romano-catolic, partea “orientală” a Enchiridionului este preluată după *Pravila cea Mare*, de la Târgoviște, din anul 1652. Confrații greco-catolici polemisti nu se vor prea bucura de această veste, dar, de, asta e realitatea cruntă... (vezi și Nicolae Nectarie COTLARCIUC, *Stifterrecht und Kirchenpatronat im Fürstentum Moldau und in der Bukowina....*, Stuttgart, 1907).

Mitropoliți ca Anastasie Crimca ((1608 – 1617 și 1619 – 1629), Varlaam (1632 – 1657), Dosoftei (1671 – 1674 și 1675 – 1686, + 1693) ai Moldovei, precum și Ștefan (1648 – 1653 și 1655 – 1668), Teodosie Veștemeanul ai Ungrovlahiei, sau Ilie Iorest (1640 – 1643, + 1678), Simeon Ștefan și Sava Brancovici (1656 – 1680, + 1683) ai Transilvaniei, la care trebuie să-l amintim și pe Popa Ioan Zoba din Vinț, sunt numai câteva nume care încununează activitatea prodigioasă culturală, bisericească și profană chiar, din secolul al XVII – lea. Pe realizările acestui secol urma să se construiască, dezvolte și extindă cultura românească a secolelor XVIII și XIX, cu formele ei de amplificare modernă din secolul al XX – lea. Desigur, influențe bune și rele au venit din toate părțile, dar baza culturii românești moderne ne-o oferă secolul al XVII – lea. Acesta este și rămâne în continuare SECOLUL ROMÂNESC prin excelență.

Sommerein, 14 Septembrie, 2000.
Înălțarea Sfintei Cruci

Cristina MIHALI

Aritmetica succesului

Interviu cu scriitoarea Felicia Mihali, cu ocazia lansării romanului
A Second Chance (A doua șansă)

Felicia Mihali este un nume care aparține deja a două culturi și trei limbi: româna, franceza și engleza. Palmaresul autoarei conține 8 romane, dintre care primele 3 au fost scrise în română, următoarele în limba franceză, iar ultimele două, în engleză. Subiectele aleargă de la lumea satului românesc aflat la sfârșit de mileniu II (**Țara brânzei**), la cea din Extremul Orient (în **Sweet, sweet China-Dulce, dulce Chină**, n.r.), pentru ca să revină în contemporaneitatea fierbinte cu **Iubita din Kandahar** (**The Darling of Kandahar**).

C.M.: **A Second Chance** (*A doua șansă*, n.r.) conține povestea unor imigranți în Canada. Știu că subiectul acesta, foarte bogat, al imigrației, îți dă târcoale de multă vreme. Ce fel de lume apare cititorului obișnuit sau nu cu aceste experiențe legate de vieți care o pornesc de la capăt într-o altă țară, într-un alt continent?

F.M.: În scurta tradiție a ceea ce se numește acum literatura migrantă în Canada, imigrantul e în general văzut ca un cetățean de mână a doua, condamnat la meserii umiltoare și la locuințe infestate de șobolani și gândaci. Nu zic că nu e adevărat, dar există în fiecare comunitate migrantă indivizi care nu corespund deloc acestei imagini, mai ales după mulți ani petrecuți în țara de adopție. Acest model poate fi eventual valabil în primii ani de imigrație. În rest, mare parte dintre nou-veniți înțeleg că, în loc să se resemneze la a critica sistemul la infinit, e mai bine să încerci să faci parte din el. Nostalgia e o mare pierdere de timp. Cam despre asta vreau să vorbesc. Despre comunitatea română, așa cum o cunosc eu acum, după 14 ani de stat în Canada, o comunitate care numără ingineri, contabili, profesori, medici, artiști, regizori...

C.M.: *Și scriitori...*

F.M.: Evident că îmi place să îi și caricaturizez un pic, cu dorința unora de a fi asemenea canadianului de mijloc, cu o casă mare, cu două mașini în garaj, cu vacanțe în Cuba și multe datorii la bancă. Dar dacă asta li se pare forma de integrare, de ce nu?

C.M.: *Intriga romanului este desprinsă din realitate. La fel ca și în Iubita din Kandahar (n.r.), The Darling of Kandahar. Este limba engleză mai ușor de manipulat atunci când vine vorba de realitatea imediată? Sau viața de zi cu zi, mai frustă, se zugrăvește mai ușor în engleză?*

F.M.: Da, romanul se inspiră după un caz real, ca element declanșator, dar evident că toate elementele biografice și factuale sunt invenții. Romanul rămâne o ficțiune și nu descrierea unui caz real. Romanul are mult dialog, în general pe un ton umoristic. Subiectul este destul de tragic, cel al unui bărbat care suferă un atac cerebral care îi reduce inteligența la aceea a unui băiat de opt ani. Umorul era necesar ca să fac povestea suportabilă. Ori engleza e o limbă care se pretează atât de bine la acest exercițiu. Mare parte din cultura mea lingvistică în engleză este formată la televizor, ori filmele sunt cel mai bun mijloc de a învăța să faci dialoguri. În franceză și română sunt în stare să fac descrieri detaliate, în engleză însă sunt mai ironică, chiar cinică, amuzantă sper și decontractată.

C.M.: *Ai reușit o performanță extraordinară, de admirat, aceea de-a scrie literatură beletristică în 3 limbi diferite (chiar dacă înrudite): română, franceză și engleză. Care a fost mobilul unui astfel de demers: competiția cu tine însăși, sensuri stilistice mai bogate sau, poate, viața cu meandrele ei?*

F.M.: Româna m-a ales ea pe mine, pentru că e limba maternă. Când am scris prima carte, **Țara brânzei** eram departe să înțeleg ce cadou minunat e să poți scrie fără să nu fii obligat să te verifici în dicționar. Primul roman este expresia unei libertăți rar atinsă apoi, când am exprimat tot ce am vrut, fără nicio opreliște, fără nicio cenzură. Când m-am mutat în Québec, am ales franceza pentru că era limba oficială într-un fel și, mai ales, pentru că o știam. La vremea aceea nu aveam habar de-o boabă de engleză, dar nu mi se părea o necesitate. Credeam că o singură schimbare e suficientă. Îmi era de ajuns să mă reinventez ca autor într-o limbă străină și timp de 6 ani am muncit fără răgaz la asta. Numai că în 2005, după o ședere de un an în China, m-am înscris la o licență în Limba și Literatura Engleză, care mi-a deschis o nouă perspectivă. Există atâtea posibilități într-o limbă pe care o cunoști mai puțin bine. În primul rând, de-a reduce comunicarea la esențial, de-a face o selecție drastică în evenimente, de a tăia fără milă în superfluu. De asemenea, faptul că nu știi atâtea cuvinte, că nu ai atâta libertate de mișcare, poate deveni și un avantaj. În ce măsură poți supune realitatea la un vocabular de numai 3000 sau 4000 de cuvinte? Dicționarele de 10000 de cuvinte sunt achiziții moderne. Să nu uităm că pentru mii de ani, societățile umane au trebuit să se mulțumească cu mult mai puțin, reușind totuși o comunicare perfectă și care a condus la opere de artă

C.M.: *Încă de la debutul din România te-ai impus cu un scris viguros, apreciat, care a cucerit rapid două continente. Descrie-ne puțin din laboratorul tău de creație și, desigur, felul în care te lași atrasă în fiecare poveste, ca apoi, să ne-o transmiți și nouă.*

F.M.: În general, procesul de creație se derulează destul de rapid. Este de ajuns să găsesc un subiect care mă interesează, ca să pot construi o poveste în jurul lui într-o lună sau două. Toate romanele mele, în afară de câteva excepții, au fost scrise destul de repede. Ceea ce îmi ia mai mult e timpul de așteptare, ca să verific dacă povestea mă încântă la fel de mult și într-un an sau doi. Cred enorm în lăsatul la rece al unui manuscris, cum zicea Caragiale. Iar eu îmi permit acest lux pentru că nu scriu romane foarte mari, afară de câteva. Ceea ce este foarte important este să îmi placă povestea, al cărui sfârșit nu îl știu niciodată de la început. Peripețiile le trăiesc și eu ca un cititor oarecare, pe măsură ce le inventez. Poate că și de aceea am scris atât de mult până acum, ca să am ocazia să îmi povestesc mie însămi aventuri.

C.M.: *Este scrisul o manieră de (re)ajustare a micilor-mari necazuri/frământări ale vieții?*

F.M.: Nu totdeauna. Există câteva romane pe care le-am scris ca terapie a unor complexe mai vechi, precum **Țara brânzei**. **Sweet, sweet China (Dulce, dulce Chină, n.r.)**, pe de altă parte, mi-a servit ca un colac de salvare în oceanul necunoscut al Chinei, pe vremea când am lucrat la Beijing, în 2003. Altele, sunt bătălii încrâncenate cu istoria de lungă durată, precum **Regina și soldatul**, care povestește despre campania lui Alexandru cel Mare în Asia. **Dina** este un fel de memorialistică ficționalizată. **The Darling of Kandahar (Iubita din Kandahar, n.r.)** se inspiră dintr-un fapt divers, citit în presa canadiană de limba engleză. După cum vezi, o grădină plină cu multe și de toate. Dar, da, în general, realitatea îmi e de mare folos, pornind de la emisiuni tv, filme, știri. Acest ultim roman, de exemplu, **A Second Chance (A doua șansă, n.r.)**, este tribut arutinei mele cotidiene, meseriei mele de profesoară la ciclul secundar, relației mele cu comunitatea, plăcerilor mele culinare și lecturilor mele.

C.M.: *Orice cititor se poate întreba (și pe bună dreptate) dacă se poate trăi din scris?*

F.M.: Nu foarte confortabil, în orice caz. Burse de creație nu poți avea în fiecare an, iar până nu apuci să vinzi mii de exemplare dintr-un tiraj este destul de greu să trăiești din cele câteva conferințe sau invitații la departamentele de literatură de la universități sau festivaluri. Eu mă simt privilegiată să am în paralel o meserie, cea de profesoară de istorie, care mă inspiră și care îmi lasă totuși suficient timp de citit și de scris.

C.M.: *Ce-și poate dori pentru viitor o ființă « urmărită » de un nume care induce automat o stare de bucurie?*

F.M.: Îmi doresc ca fiecare nouă carte să îmi producă aceeași stare de euforie ca și celelalte, mă rog, cu una sau două excepții (unde creația a fost chinuitoare, angoasantă chiar). Este minunată senzația când termini o carte! Mai ales că, după aceea, poți să stai întinsă în pat cât vrei. Îmi mai doresc, de asemenea, o coloană vertebrală solidă, ca să-mi susțină toată carcasa pe timpul orelor nesfârșite petrecute la calculator. Glumesc. Ce îmi doresc mai mult și mai mult în acest moment este să regăsesc publicul din România sau România să mă regăsească și să vadă ce am devenit după **Țara brânzei**.

Interviu realizat de **Cristina Mihai**,
Canada

Felicia MIHALI

A Second Chance **Chapitre 12**

Le 21 avril, c'est l'anniversaire d'Adam. Il va avoir 50 ans, un âge qui l'inquiétait beaucoup il y a quelques années. Les enfants me demandent avec insistance de leur dire quel cadeau je voudrais pour Adam car, maintenant, c'est moi le vrai récipiendaire de tout ce qui le concerne Adam. Je leur dit que deux billets à l'opéra ferait l'affaire.

Adam avait été quelqu'un qui aurait toujours voulu vivre autrement, et surtout aller à l'Opéra. Mais les immigrants ne vont pas à l'Opéra.

Adam m'avait dit un jour que pour son cinquantième anniversaire, il voulait faire quelque chose de vraiment spécial : escalader le Kilimandjaro, parcourir 66. La seule nouveauté que je peux lui offrir à présent est une sortie à l'Opéra. Je demande à Sara de s'en occuper et elle me dit que le seul spectacle qui se joue encore est Faust, de Gounod. Je lui dis que c'est correct et elle s'en charge de nous procurer les billets.

Samedi, le 21, il pleut toute la journée. Depuis notre arrivée ici, c'est presque une règle qu'il fasse mauvais temps pour l'anniversaire d'Adam. Le 21 avril, à Laval, soit il neige, soit il pleut, sinon, il est seulement morne. Cette année, on se réveille dans le chuintement léger de la pluie. Je reste longtemps au lit avec mon magazine et Adam avec ses histoires.

L'après-midi nous nous mettons en marche vers Costco. Je n'aime pas cette grande surface mais pour le gâteau, pour le yogourt et le fromage Bleu danois ses prix sont imbattables.

Avant de partir, je dis à Adam :

- On va aller à l'endroit avec le meilleur rapport qualité-prix.

Adam ne rit pas. Il ne se rappelle plus la blague. Avant, il trouvait cette formule toute à fait honnête et il ne voyait pas pourquoi je m'en moquais. Je lui

avais dit un jour :

- Lorsqu'un immigrant applique cette formule, il sent qu'il ait atteint tous ses objectifs, qu'il est finalement parvenu à la belle vie.

Et je suis allée au bout de ma philosophie. Lorsqu'un immigrant arrive dans la terre promise de la prospérité, il regarde avec envie leurs anciens compatriotes sortant des grandes surfaces avec les chariots chargés de grosses boîtes. Il n'a pas assez d'argent pour payer la carte de membre et, surtout, pas assez d'aisance pour jeter à la poubelle la moitié des choses achetées en grande quantité. Acheter chez Costco représente la prospérité et surtout l'indifférence devant les dépenses. Ne pas gaspiller signifie ne pas être un bon citoyen.

Nous allions de temps en temps pour avoir la conscience tranquille d'utiliser notre carte de membre. De l'autre côté ne pas renouveler notre carte Costco donnait à Adam le frisson de la dissidence. Ne pas étaler les produits Costco en les sortant de l'auto garée sur le driveway c'était de l'insoumission.

J'en profitais de ces tours pour revenir avec de grosses bouteilles d'huile d'olive, des cannes de pois et de tomates, des pots de poivrons rôtis et de cornichons à l'aneth, du détergent, des chaussettes pour Adam, des amandes et de mie de noix. Il m'avait fallu quelques exercices de calculs pour établir les choses qui, en bout de compte, valaient moins cher que celles achetées dans les magasins des Arabes et des Grecs.

Le matin, on embarquait en se disant à l'unisson au lieu du salut :

- Le rapport qualité-prix.

Malgré la pluie, à l'intérieur du dépôt les clients se marchent sur les pieds. Les gros chariots

s'accrochent dans les allées devenues impraticables. Les gens s'arrêtent longtemps devant les tables de dégustation, car ils ont tout simplement faim. Je place Adam derrière moi et j'avance avec courage. Je range dans mon chariot un gâteau Opéra, celui qui est toujours présent pour nos anniversaires, ensuite la viande de porc, le yogourt la Liberté, deux bouteilles de vin, du poisson, des olives aux amandes, et du fromage. C'est tout et c'est la dernière fois que j'y mets les pieds.

Je vais fêter cette décision. À la sortie, j'offre à Adam son dernier repas à Cosco avec la formule usuelle :

- On paie notre tribut à l'Amérique ?

Adam dit oui sans deviner de quoi je parle. Il a oublié notre dérision pour nous gaver, cette unique fois, de hot-dog, de Coca-cola et de crème glacée.

J'installe Adam à une table et je me rends au comptoir pour faire la commande. Je le regarde comme il essaie gêné d'éviter les regards de son voisin de table, un enfant aux lèvres barbouillées de ketchup.

Avant d'aller à la maison, on s'arrête aussi à IGA. Je veux éviter de sortir demain pour la baguette, donc je prends un autre pain qui garde son croustillant un jour de plus.

Rentrés chez nous, je propose à Adam de nous reposer un peu. Il dit vouloir regarder la télé. Je me rends dans la chambre à coucher, je tire les rideaux et je me couche. Une fatigue cosmique m'envahit surtout quand je pense qu'aujourd'hui je dois faire le ménage ainsi qu'une partie des préparations. Je devrais pratiquer la même habitude qui s'installe de plus en plus dans la communauté; fêter les anniversaires au restaurant.

Vers six heures du soir, je me mets au travail. Adam regarde un documentaire sur le caïman noir. Il a les yeux écarquillés devant les essais d'une chercheuse au nom espagnol d'attraper l'animal, de le hisser dans le bateau, ensuite de le trainer sur la plage et prendre ses mesures. Elle a capturé un immense exemplaire, une femelle de presque trois mètres. La voix off du commentateur dit que c'est rare qu'un caïman femelle dépasse deux mètres et demi alors que les males peuvent en atteindre quatre. Celle-ci est baptisée la Comtesse, une véritable matriarche. Malgré son âge, elle est encore en état de se reproduire. On la suit quelque temps pendant sa période de gavage avant qu'elle se retire pour pondre.

Pour le lendemain, je vais servir une crème soupe de pois, ensuite je veux demander l'aide de Michel pour faire griller la viande. Je me décide pour le barbecue, des saucisses et du porc, la viande que

j'aime plus sur les charbons. Comme assaisonnement, je vais offrir du poiroit aux olives et des champignons tournés, avec de l'ail et du persil. Il y aura aussi des pommes de terre lilliputiennes et des poivrots rôtis à l'ail. On va finir avec le gâteau.

Je cuisine jusqu'à neuf heures. Pour quelque temps, Adam quitte le sofa pour s'installer avec son cahier à la table du salon. Il a l'air en forme, et il met beaucoup d'application à l'écriture. Il copie un texte en français pour pratiquer sa calligraphie de la main gauche.

Le téléphone sonne plusieurs fois alors que je suis les mains à la pâte. J'aimerais qu'Adam lève le récepteur, mais on n'est pas encore arrivé à ce stade. Des amis appellent pour lui dire Bon anniversaire. Adam ne veut pas prendre le récepteur, mais je l'oblige. Il me demande des yeux qu'est-ce qu'il doit faire. Je lui chuchote en couvrant le récepteur de ma main :

- Tu dois dire merci.

Ce qu'il fait tout le temps. Je pense qu'à l'autre bout les gens n'arrivent même pas à finir leur phrase qu'Adam les remercie.

À neuf heures, je me mets sur le sofa. Adam y est déjà, courant entre deux films. Sur l'Astral, il y a un film de Hitchcock, *Marnie*, et sur Télé-Québec un film où Tom Cruise joue pour les rares fois un tueur en série. Adam y reste sur chaque film autant qu'il y a de l'action. Il est évident qu'il préfère de loin celui où Tom Cruise frappe à gauche et à droite. À ce niveau, les instincts d'Adam ne se sont pas émoussés. Il est encore attiré par des hommes qui se rouent de coups et des voitures qui roulent en vitesse.

Dimanche, je me réveille à six heures et, comme d'habitude, je regarde par la fenêtre. Au milieu de la cour se trouve une immense mouffette noire, avec un grand V blanc sur le dos, à partir de la tête. Il creuse des petits trous dans le gazon déjà vert à la recherche des graines probablement. J'ouvre la fenêtre et j'essaie de lui faire peur au risque qu'il asperge dans ma direction. Il ne fait rien que tressauter à chaque fois que je frappe dans le mur de la maison. Il continue sa quête et je décide de lui foutre la paix. Je n'ai réussi qu'à réveiller Adam qui a quitté le lit pour me rejoindre à la fenêtre. C'est lui qui remarque les premiers flocons de neige.

- Tu vois, c'est comme d'habitude, il fait toujours mauvais temps pour ton anniversaire.

Les invités arrivent vers 13 :00. Les femmes s'assoient sur les sofas et les hommes autour du comptoir de la cuisine. Je sers à Adam un gin tonique pour la première fois depuis son accident. Les autres prennent du whisky. J'ai préparé des

amuse-gueules avec du fromage, des anchois, du jambon.

C'est le moment le plus plaisant de chaque rendez-vous, les premières gorgées d'alcool, les premières bouchées, les premiers échanges.

Dora et Marta ont apporté des fleurs pour Sara. Je leur ai dit qu'ils se sont fiancés pendant la croisière. Elles analysent minutieusement son petit diamant que Michel a fait amener de New York et fabriqué dans une monture d'or blanc dans une bijouterie de Montréal. Elles demandent aussi avec avidité des détails sur l'endroit où Michel lui a fait la proposition, s'il s'était agenouillé, s'il était romantique, si c'était le jour ou la nuit. Sara n'a jamais été une grande conteuse et cette attention autour des riens la met mal à l'aise.

Le soir où ils sont venus nous faire part de la nouvelle, j'ai passé l'évènement sous le silence. Je n'ai pas su simuler l'enthousiasme parce que je ne l'éprouvais pas. Sara et Michel se connaissent depuis le cégep, ils sont allés à la même université et ils habitent ensemble depuis plus de trois ans. Qu'est-ce que ces fiançailles amènent de plus? Pour tout le monde ils sont déjà un couple.

Pour notre soirée d'opéra, je n'ai pas le choix : je dois fouiller dans la chambre froide, à la recherche d'une boîte sur laquelle qu'ai écrit : *à être utilisé, éventuellement*. J'y avais mis des costumes passe-partout qui pourraient servir en toute occasion, noces, mariages, même enterrement. Et pourquoi pas pour l'opéra?

Tout ce que j'avais à faire était d'inverser les vestes avec les pantalons. Pour Faust, j'ai choisi un pantalon gri clair d'un costume avec le veston noir de l'autre. Je n'avais qu'à ajouter une chemise et une cravate de mon choix. Et ce fut un mauve lumineux pour la chemise et un motif aux entrelacs grenat et noirs sur fond gris pour la cravate en soie.

Ça lui venait à merveille. Moi, j'y ai mis une robe crème en lin, un peu trop sport mais qui s'assortissait bien avec un long pardessus en triple voile, prévu d'un col et des rebords en velours. J'ai ajouté ma broche en cristaux Swarovski, représentant une énorme libellule, donnée en cadeau par Sara à mes 45 ans. Après quelques hésitations si je devais m'investir autant, j'ai ajouté la série complète de boucles d'oreilles, l'énorme bague et le bracelet, tous des Swarovski.

Ce n'est qu'en faisant la ligne pour entrer dans la salle de concert que j'ai eu la confirmation du fait que nous étions bien; Adam et moi attirions plus d'un regard parmi nos voisins d'attente. Et comme à l'opéra tout est basé sur apparence, je jouissais pleinement de ces quelques heures où nous

incarnions aux yeux de tous un couple en santé.

Je n'aime pas Gunod, mais Adam écoute avec concentration. De temps en temps, son regard descend sur le chef d'orchestre, dont la tête et mise en évidence par un spot de lumière. Sur la scène, parmi les personnages, c'est Méphistophélès qui l'attire le plus. Chaque fois que sa partition commence, il le suit attentivement. Peut-être que c'est à cause de son long pardessus noir et de son visage peint en blanc. On dit que le chanteur Alexander Vinogradov serait la nouvelle révélation de l'opéra, mais moi je ne suis pas une experte. Peut-être qu'Adam en sait plus que moi, même le cerveau amoché. Moi, je suis attentivement le décor, formé de haut blocs gris et qui, de mon avis, suggèrent toujours un tombeau même lors des fêtes champêtres.

À l'entracte qui suit après le premier et le deuxième acte, je conduis Adam dans le hall pour lui offrir quelque chose à boire. Je veux une bière, mais je me trompe de bouteille lorsque je montre au jeune homme du comptoir ce que je désire. Je crois que c'est une Heineken, mais je me retrouve avec du champagne que j'abhorre. Adam mouille ses lèvres et, lui aussi, a l'air de le repousser. Toutefois, ce rejet est dû au fait qu'il se rappelle pas la boisson. Je me rends compte que même pour son anniversaire, nous avons bu un vin moussant au lieu du champagne.

- C'est du champagne, je lui dis, et je décide de tourner le jeu. C'est pour ton anniversaire Adam. Bon anniversaire!

Cette fois-ci, il boit satisfait. Il a l'air d'aimer et moi je décide de l'accompagner avec un plaisir feint.

Ma morosité commence avec le deuxième acte, lorsque je saisis l'étendu de la misogynie. Cela arrive avec la réplique de Méphistophélès : Une femme ne doit quitter le seuil de sa porte que lorsqu'elle a la bague sur le doigt. Il condamne Marguerite à être maudite et humiliée par tous pour son amour pour Faust.

Au deuxième entracte, je conduis de nouveau Adam dans le hall mais, cette fois-ci, je ne lui offre rien. J'ai légèrement mal à la tête, et son air souriant m'énervait légèrement.

Je partage à Adam mon indignation. C'est alors que je comprends que je ne lui ai pas raconté le contenu de la pièce et qu'il n'a sûrement aucune idée de ce qui se passe sur la scène. J'ai complètement oublié qu'il n'est pas capable de suivre le texte dans les deux langues, sur l'immense écran en haut de la scène.

Je lui résume en quelques mots que pour le

caprice d'un vieux ennuyé qui veut retrouver la jeunesse afin de courir un peu les jupons, c'est la jeune Marguerite qui finit folle et bannie par tous à cause d'avoir aimé le vieux libidineux et d'avoir enfanté.

- Il est si méchant que ça?

-Qui donc?

- Faust?

-Ce n'est pas à cause de Faust, mais du Diable avec qui il a signé le pacte.

-Alors ce n'est pas la faute à Faust de ce qui lui arrive.

Je ne peux pas continuer la discussion, car je dois aller aux toilettes. Je dis à Adam de rester sur place, le temps que je m'absente.

Lorsque je reviens, de loin j'ai l'impression qu'Adam a retrouvé son habitude de joindre ses mains derrière. Lorsque j'approche, je comprends que ce n'est que la main gauche qui est derrière, alors que l'autre pende inerte du côté droit.

On revient chez nous avec beaucoup de peine à cause de la grève étudiante. Je réussis même à me perdre sur les nombreux détours et emprunter Côte-des-Neiges. Je passe devant la rue de Sara pour finalement atteindre l'autoroute Decarie par Queen-Mary.

Adam est complètement réveillé. Il regarde attentivement les lumières de la ville, les insignes des boutiques fermées, les quelques clients fumer devant les restaurants et les bars. On est presque

seuls à circuler à minuit dans ce quartier. La solitude des rues désertiques me comble.

NB. A Second Chance este al doilea roman pe care îl scriu în engleză, după ce primul, **The Darling of Kandahar**, publicat în 2012, a fost nominalizat printre cele mai bune 10 cărți ale Quebec-ului de către emisiunea Canada Reads 2013. Romanul povesteste viața unui cuplu de imigranți români, după ce soțul (Adam) în vârstă de 50 de ani suferă un atac cerebral care îi reduce inteligența la aceea a unui băiat de 8 ani. Soția încearcă cu disperare să ia partea bună a lucrurilor și să își trateze soțul când ca pe un copil când ca pe un adult. Totuși, ea nu încetează să se întrebe dacă nu cumva boala lui Adam reprezintă o evadare, o încercare de a scăpa de un trecut apăsător. Romanul revelează încet, încet, povestea vieții lor, până la momentul când în tinerețea lor o întâmplare... aproape le distrusese căsnicia.

Pentru *Destine Literare*, ai cărei cititori sunt în general francofoni, am tradus în premieră un capitol din acest roman (**A Second Chance**), publicat la editura **Linda Leith**. Pentru cei care doresc să citească romanul în original, el poate fi achiziționat în librăriile de carte în limba engleză – Indigo, Chapters etc., sau comandat la editură pe internet. De asemenea, romanul este disponibil și în format electronic.

F.M.

Irina Lucia MIHALCEA

Poezii

Viața se scurge prin timp, iar timpul își are timpii lui!

*Eu, tu, aici, acolo, rotunde piruete în pași de dans
împrăștie fiori în adierea visului, suspin e cântecul,*

*Prin frunzele risipite de toamnă
ascuți curgerea timpului, din amfora antică
sorbi melodia - delicat mir -
beție a umbrelor nopții, emoție furată din astre.*

*Prin noaptea-nvaluită în vrajă, o mână mângâie
perna,
un fluture albastru adie...*

*O însingurare solară răsfiră cuvinte, adânc pătrund
în respirația unui timp comun, pare
să ne coase unul de altul în punctele cardinale ale
inimii.*

*Estompat este totul, ceva s-a pierdut acolo în vânt,
nimic nu mișcă durerea, asemeni unui lac liniștit...*

*Viața se scurge prin timp, iar timpul își are timpii
lui!*

*Labirint este viața, labirint este moartea!
Coridoare invadate de alte coridoare, care nu duc
nicăieri,
pânza vieții nu derulează nimic, mileniile însele
trăiesc în adâncuri!*

*Stăpâna omului este viața,
surprizele ei, feliile tortului de migdale,
când dulci, când amare.*

*Un paradis pe care nu-l vedem
trece prin dreptul mâinilor noastre, spre visul unei
patimi.*

*Știi că ceea ce trăiești în clipa asta
depinde de întâlniri întâmplătoare?
Peste ani, clipa prezentă
va fi la rândul ei o uitare întâmplătoare.*

*Pe unda sufletelor pereche, umbrele sunt îngeri,
când ele nu mai sunt locații în materie, își caută alți
timp, i,
îngeri care așteaptă cuminiți regăsirea, reîntâlnirea cu
noi.*

Nimic aici, doar tăcerea ce curge din bolți...

Un nufăr înflorit petală cu petală

*Știi ce-mi faci, dragul meu?
Întorcându-ne spre adevărul lăuntric,
mă faci dependentă
de bucățița noastră de cer,
de albastrul lui infinit, de visul din noi
din cea mai înaltă octavă-a iubirii.*

*Suntem senzorii propriilor trăiri
transmise în eter marelui Univers.
În fiecare clipă simțirile noastre,
căutările și împlinirile noastre
sunt transmise acolo unde trebuie să ajungă.
Tu ești, acum, muntele meu!*

Iubirea, un nufăr înflorit petală cu petală,

o floare delicată, vibrații din Lumină,
ești tu doar când lași inima să simtă prin tine!

Oare ce este femeia, iubitule?

*Femeia? O poveste, un sentiment, o stare, un vis!
Nu-s capabili bărbatului să citească povestea,
să trăiască sentimentul, să simtă starea și să viseze
cu ea.*

*Ce crezi că este bărbatul, draga mea?
Asemeni realității și visul e necesar vieții,
Femeia e poezia, bărbatul proza,
forța pe care-o poate dirija! Un zeu!
Împreună formează întregul,
doar propagând emoție radiază și el.*

*Bărbatul este ramura
de care stă agățată femeia pentru
a-i depana povestea, a-i transmite starea,
a-i comunica sentimentul și a-l duce în visare!*

*Observ viața, purul și acel simplu din noi toți,
Tu ești o torță, azi, ce arde mocnit,
eu sunt o vrabie peste care va trece trenul
chiar dacă iubesc viața,
iubesc omul și, câteodată, animalul din el!*

*Oare ce iubim în om,
acea parte care pierde în timp sau spiritul, sufletul
din om?*

*Flacăra lui reflectată în oglinda celui alt!
Cum să iubești doar o formă?! Ce segment iubești
tu în mine?
Nu ești un tot? Izvorul din tine iubesc, acel segment
de neuitat,
acea chemare din foișorul inimii!*

*Unde-i calea către izvor?
Un fir de apă ce se varsă în izvor! Găsește-i calea
și caută izvorul, chiar dacă nu se vede!
Nu ne seacă izvorul! Apa curge printre noi,*

ne simți durerea?

*Știm, curg împreună! Nu poți simți durerea dacă
nu te-a durut cel puțin la fel de mult așa cum ceri să
simt!*

Ești un gând, căci așa ești,
dar ești și cineva demult cunoscut, iubit,
iar eu,
lumina suficientă să-ți conducă pașii,
cu încredere în tine, tot mai departe,
printre umbrele create,
risipind pericole și obstacole din drum,
spre comorile din adâncul întunecat al peșterii tale.

Nu știi nici unde sunt, nici care sunt, dar
lumina lor, imaginea comorilor
văzute în trecere, persistă și-ți va da forța
să-ți continui călătoria
- uneori obositoare, uneori periculoasă -
chiar dacă, în drumul tău,
vei avea nevoie să aprinzi noi torțe.

Știi că peisaje fantastice din peșteră
te pot ademeni,
Știi că poți să te afunzi
sau să ajungi în labirinturi subterane,
chiar dacă atractive,
care nu duc la nicio comoară.
Știi că poți descoperi
locuri noi în care ai dori să rămâi, dar,
orice se va întâmpla, îți continui călătoria.

Înaintezi,
înaintezi, fără să te-ntorci,
pentru că lumina comorilor a rămas în tine,
suficientă să-ți conducă pașii.

Să trecem dincolo de cuvinte, prin culoare,
să spargem granițele acestei realități,
Pornind pe firul călătoriei, în noi cineva vorbește!

Vanghea MIHANJ-STERYU

PUIZII DI VANGHEA MIHANJ- STERYU – SCOPIA –MACEDONIA

Vanghea Mihanj – Steryu, Ea este vitse președinte la Uniunea scriitorilor Aromâni din Macedonia la Skopje. Autoare la peste **55 de cărți publicate de poezie și proză pentru copii și adulți: romane, drame, piese, eseuri, aforizme etc.** si traduse **35 cârți de poets din strinitate poeziie și proză în limba aromâ -și macedoneanâ.**

Despre activitatea ei din domeniul de literatură a dobândit peste 37 de premii internaționali, ca și multe recunoașteri. Ea este organizator la multe festivaluri de poezie, promoții, întâlniri poetice, prezentare de cărți și tabloure de pictură (expozitsie) în :America, Serbia, Bulgaria, Frantsa, Italia,Macedonia și în alte țări n-lume.

În ființează Uniunea femeilor Aromânce din Macedonia din 1994, Uniunea organizațiilor femeilor din Macedonia, Uniunea scriitorilor și artiștilor Aromâni din Macedonia – 1999. Este editor,redactor la revista pentru scriitori Aromâni din Macedonia, Revista ale femeilor Aromânce „Aromâncă Macedoneană”, revista pentru copii „Rândunică” în limba aromână, și multe alte manifestări, prezentând în lumea culturală aromână-macedoneană.

Este fundatoara și Preșidenta la Festivalile „Constantin elimace”,Festivalu „Drumul spre lumina ale Mama Tereza, si director la Editura SSAAM – Scopia.

Membru la multe asociații, fundații și reviste în lume.

Membru de onoare la cunoscuta Asociația culturii „Masion Naaman-Cultură” în Iran, unde în anul 2008 a dobândit marele premiu „NAJI NAAMAN” pentru respect și opere de valoare la Beirut,Jonrie în Liban.

Este membru și la alte asociații culturale din lume.

Ea este autoare la cinci volume realizate din domeniul al culturii, istorie, tradiție etc. și la 14 antologii internaționali de poezie de la mulți poeți din lume, Antologie de proză de mulți prozatori din lume. Participă în multe țări la Festivaluri de poezie, festivaluri de artă, simpozioane etc.

Poezie de Vanghea Mihanj –Steryu
P U I Z I I D I V A N G H E A M I H A N J – S T E R Y U

NEAMUL MEU
(A mea dunjai)

1.
 O,tu neam al meu!
 Tu negură a somnului întunecat ce devorează,
 Murdărit în panteonul timpului
 Scâldat în lumina bisericilor,
 Te-ai oprit acolo unde erele stau pe loc.

O,tu neam al meu!
 împrăștiat în toate colțurile lumii,
 între intervalele timpului care tace,
 Privind meteoriții dorurilor,
 Stai tăcut în ecoul pietrelor și suspinelor,
 Cu o neliniște înbușită,
 Parcâ ai fi o stea pierdută.

O,tu neam al meu! Aud chemarea!
 Voi deschide setae nimicurilor,
 Voi deschide calea aspirațiilor,
 Voi da la o parte lespedeza tăcerii,
 Voi trezi glasul Aromânilor.

O,tu neam al meu!
 Tu primitive dans dintr-o fotografie uitată
 Privește uimit și tăcut,
 Ca un embrion încremenit între ere.

O,cât veselă cânt!
 Cânt dorul și soarta neamului meu.

2. ZARTSINJ
(Roots)

Pi aestu loc
 aesti zârtsinj
 cu unânjilje di anj
 li anglitarâ etili.

Zârtsinjli loclu tsi li adâpa!
 s-ascâlta tu fântâna-a ettilor.
 Azâ dizguliti
 ca nicator tu nicari
 cu amurtsât doru shi
 dishclisi bratsâ nâ grescu!:
 - Ei voi trădzitori a etilor,
 - Ei voi cârvângiadz!

Pulji arâspândits pit lumi
 arcats-lu zâvonlu!
 Zârtsinjli, loclu tsi li adâpa,
 arbul, fidanchili, lilicili, anjurizma

shi semea, suntu:
 - di fitursearea-a nâtariljei shi haraoa,
 di zghiclu shi plângul-a ascâpitatlu.

Zârtsinjli ,fidânjli sh-lilicili a noasti,
 dinâsirâ pi un insul cu zghiclu câtrâ tu ascâpitatlu. .

3.
CLOPOTELE VOR BATE PENTRU NOI
(Câmbânjli va s-batâ ti noi)

În seara asta în glasul nostru
 vântul se va iubi cu ploaia.
 În seara asta în freamătul nostru
 frunzele îți vor găsi rădăcinile.

în seara astâ în cântecul nostru
 cerul îți va spâlă ochii.
 În seara asta în uitata fântână
 apa va sorbi numele nostru.

În seara astâ râul nostru fârâ culoare
 malurile de lut le va crâpa.
 În seara asta cuvintele cele mai frumoase
 vor zdrobi toate gratiile nenorocirii.

Și-n ochii noștri îndurerași
 păsări înviate vor zbura
 și clopotele toate vor bate,
 iar noi cu Cerul și Pământul deodată
 vom devini Iubire.

De trei ori vom învia
 și de trei ori vom muri,
 însâ nicicând al nostrum orizont
 nu va pieri în umbrele străine.

4.
DOI ARBORI
(Pârinților mei)

Este toamna!
 Douâ palide frunze îngâlbenesc.
 Doi arbori devin palizi.
 Au stat uniți unul lângă celălalt
 ca niște vegetori ai păsărilor.
 Însâ timpul îi necăjește.

Stau așa obosiți i fârâ putere,
 ca și cum ar vrea să pornească spre Cer

după Soarele pierdut.

Priveau ceasul anilor.
Revedeau tinera șea și aranjau aducerile aminte,
ca pe un colier de păsări,
anii își-imâsurău.

Fețe întristate.
Chinuri pe frunți.
Timpul le-a răpit tinerețea. . .

5.
POARTA ADUCERII AMINTE
(Poarta amintirilor)

Cine privește pe ascunsă în lumea mea
prin poarta închisă a curții
și ca un ecou m-a închis într-un cerc!?

Eu sunt doar o Bâtrânică!
Seamăn un pic cu frunza de toamnă.
Nu interesează pe nimeni că am rochie nouă!
și totuși cineva mă știe și privește pe ascuns
eu nu-l pot vedea!

Ochii mi se umplu de-o ceață tristă
și printre sprâncene tresar aducerile aminte
și ziua suspină,
iar eu ca o Bâtrânică răstignită,
obostă și înghesuită în lada de argint,
eliberez un strop de odihnă.

Acum e voie ca din depărtare
să mă privească toate aducerile aminte
prin crâpăturile porții din curtea mea.

Eu voi dispărea cu a mea slavă
și urme voi lăsa ca după ploaie
și arborele nopții în singurătate,
iar voi la ceasul de pe urmă
închideți Poarta aducerilor aminte.

6.
ADUCERI AMINTE DIN VEACHEA CASĂ
(Adutsearea amintii pe vechea casă)

Toată dragostea mea este acolo,
acolo unde e și timpul cristalin,
și toate frumusețile antice.
acolo și Piatra este Flare
și floarea este Soare.

Soarele îmi încălzea sufletul,
inima râdea împreună cu Floarea.

Acolo!
Acolo și munții vorbesc,
și câmpurile și râurile,
și păsările cântătoare,
și sufletul era plin de căldură.

Acum arde o lumânare în casa nouă.
eu pierdută privesc
în ceața aducerilor aminte
și mă întorc cu gândurile spre copilărie
și mă simt iarăși copil.

7.
CÂNTEC PENTRU SATUL MEU
(Cântec ti hoara-a mea)

Tu, satul meu frumos!
care cunolăști începutul tuturor ploilor,
care cunoști jocul vânturilor,
ce scormonesc în urme dezvelite,
care cunoști ochii păienjeniișului din noapte,
și vița și numele tău vechi neuitat
toate—s pe chipul tău întristat.

Dormi, sat drag, dormi!
Ca o pasăre cuibul tău am fost!
Ca un prunc în leagănul brațelor tale!
Acum sunt Cuvântul tău în urmele aurite.
Mă grăbesc ca vântul și ploaia,

Să port Steagul și Sângele tău cu mine
și înainte de a fi pasăre,
Vreau din toate finșa să cânt pentru tine
și pentru uitata gîntă din vechime.

Doarmi, sat drag, dormi!
Umbrele tale acum în întuneric se pierd,
Pentru o vechitură ce trace în singurătate,
Pentru un clinchet de petală, de clopoțel,
Pentru un cântec și-un fluier și-o bătaie de tobă,
Pentru un freamăt copilăresc și-un râs mângâitor.

Dormi, sat drag, dormi!
Eu îți voi cânta vechimea,
în timpul ce trece fără oprire.
Ca bătaiea și vântul, simt.

Tot mai mult mă chemi înspre tine.
Satul meu, fericirea mea, dorul meu!
Vreau doar să dormi!
Eu te voi dezmiarda în somn,
Te voi veghea în aducerile aminte,
și-n lada de auri a inimii,
Dormi.

8.

VORBIND CU TRANDAFIRII (Zburarea-a trandafililor)

Câți ani aveai pe atunci,
trandafirul meu cu păr alb ,
când mureai de foame pentru a mea slavă?
- Nu știu!

Câte suspine ai hârâzit speranței,
trandafirul meu cu păr alb,
când tăceai ca o piatră singură
stingându-mi setea și suferința!?

Nu știu !
Pentru ce te-ai apropiat ca un obicei sărbătoresc
să-și dăruiesc încă o zare,
-dacă după aceea-a s-a stins lumina
în peajma noastră
și am îmbrățișat tăcerea pietrei!?
-floare, florică!
încet, încet, muream.

Trandafirul meu cu păr alb!
Mai și-amintești cele trei Parce
legănând Luna palidă!?
- Așa este! Floarea mea!
și eu te mai legăn și asăzi, dragostea mea,
în lacrima prelinsă. . .

9.

TORTURAȚI-MI (Apuituți-mi)

Torturați-mi într-un nou experiment
Pentru a putea să-mi imaginez destinul
și să scriu într-o nouă formă poetică,
Cu alt sens și alt mesaj.
în numele decantării emoțiilor,
M-au copleșit atâtea critici.

Mi-am pierdut cheful și patima
Pentru deslușirea misterelor,
Pentru trasarea de brazde noi,
în adâncul sufletului,

Pe fruntea cu spini,
Pe buzele fără zâmbet.
M-au copleșit jignirile!

Torturați-mă într-un nou experiment
Să pot ilustra un destin liniștit,
și cu capul plecat să mă rog la:
Plânsetul umbrelor,
Să tacă, să amuiească,

Tunetele inimii.și toate acestea,
Pentru recunoașterea femeii,
M-a copleșit dorul. . .

10.

FLORELE NEFERICITE (Nihârsitili lilici)

Dacă mă căutați în seara aceasta,
în biserica lui Dumnezeu mă veți găsi.
în brațele tăcerii afumate
în visele din cântecele Sfinților,
Pradă diavolilor,
Să-mi sape prin sufletul încercat
Să mă distrugă cu clopoțelii clopotelor
Pentru a devini surdă și orbesc de batjocură.
Ca fața învingătoare fără seamăn omului
M-a rugat să-i slujesc lui
și ideilor sale morale,
însă el nu știa niciodată ce este morala.

Dacă mă căutați în seara aceasta,
Mă veți găsi lângă florile nefericite,
Lângă dragostea fără sărut,
Lângă însinguratele păsări fără cântec.

Acolo florile nefericite
Se ofilesc,
Iar dragostea fără sărut
Moare.

II.

VOI CULGE STELELE TOATE (Tuti steali va li-aduc)

Dacă-ți pierzi vederea,
cheamă-mă într-o zi,
am să trec să te vâd,
bucuroasă!

Dacă nu iubești –
cheamă-mă într-o zi,
am să vin bucuroasă.
caldura inimii mele –
și am să ți-o trec.

De n-o să ai prieteni,
cheamă-mă într-o zi, -
când cea mai strălucitoare stea
va dormita, eu voi rămâne trează
petru tine, somnul meu bun!

Și-am să culeg stelele toate

cu-atîtă dragoste –
cu-atîta dor!â

12.
FLORI
(Lilici)

Omul ce l-am iubit,
ajunge-va floare în câmp. . .
Vînturi i-or legâna frunza,
soarele i-o îngâlzi inima.

Omul ce l-am iubit –
s-o preface în floare
roșie -în lumină,
albă - pe întunec.

Voi culege floarea, florile,
sâ mi le-aștern pe inimă,
veșnic sâ rămînă proaspete!

13.
NU TE GRABĂ INIMA MEA
(Nu ti ayunjisea inima-a mea)

Inima-mi zice:
întoarcete – ntoarce...
Ești un străin – dar al meu,
în inima mea!

Inima-mi zice:
întoarce-te – ntoarce. . .
Bucurâ-mă, Dă-mi un suris,
Nu-mi vrâji inima

Cu neagra otrovă!
Nu te grabi, inima mea,
Nu ti grabi iara. . .

Buzele iar îmi șoptesc –
Acela e om – care zimbește,
Nu te grăbi, inima mea.
Nu te lasă înșelată!

Dacă e,
Din nău sâ te-ntorce
Dă-mi nădejde sâ trăesc,-
Crele durere în inimă port.
Ajută-mă. omule tu!
Dă-mă prilej sâ trăesc.

14.
VÂNTUL
(Vîntul)

Ascultă, vîntule!
Tu – vînt smintit. . .
Dacă încă o dată,
Mai trintești poarta,
Iar eu am sâ cred
C-ar putea fi iubitul
și cu drag mă ridic

Sâ-i deschid,
Iar în curte nu-i nimeni –
Am sâ te prind
și-am sâ te nchid într-o sticlă!
Așa, ca sâ știi cît e de greu
Sâ fii singur. . .
Iar eu –
Am sâ rîd!

15.
EH, VIAȚĂ, VIAȚĂ
Ah, bamă. bamă!

Tot nu-ncetezi?
Oare pînă când
ai si te joți cu mine?
îmi tot iei bucuria,
și mă încarci cu tristeți. . .

De ce mă tot chinui
precum norul ploaia?
și mă tot împierdici
la fiece pas?

Îmi sulgi bucuria
din inima mea,
și me preschimi surisul
ca vremea ce plînge. . .

Eh, viață, viață!
Vedea –te-aș pustie
câ prea mi le iei
bucuriile toate!
Și cum s-o mai duc?
Eh, viață, viață!

Cristian MILOȘ

Poezii

Tânăr ești, tată!

Tânăr ești, tată, chiar de nu mai e
Mama să-ți pună pâinea dinainte,
În casă am rămas numai noi doi
Răsfoind albume, nervi, morminte!

Tânăr ești, tată,, fiu-ți doar poet
Zare încrâncenată luptând cu luna neagră,
Iartă-i pornirile, drumul din stele rupt,
Inima de Tată poate să-nțeleagă!

Tânăr ești, tată, sufletu' de-acum ni-l sprijinim
Ca și-atunci când înseninați, porniți prin
Valea Verde,
Inelul anilor ce-au trecut, cel viu,
Noi îl găseam văzând ce nu se vede!

Tânăr ești, tată, focul arde-n sobă
Și ne mai încălzește despărțirea
Tăcem, pe nevăzute, copaci din nou vor crește
În ei și-n lacrimi se înalță firea!

Tânăr ești, tată, puțin albit
Vin veri, să nu-l băgăm în seamă,
Viața singurătății e-n credința
Ce-n nopți cu stropi de aur ne înseamnă!

Tânăr ești, tată, crede-mă ce-ți spun,
Pe fiecare ne lovește timpul
Când râzi spre ridicând nepotul
Se-așterne la picioare-ntreg Olimpul!

Tânăr ești, tată, eu sunt cel bătrân,
Eu fiul tău mereu rătăcitor,
Hai să-ne-nchipuim că suntem iar cu toții,
Întinerindu-ne, știi, din senin izvor!

În portul vechi

Lui Virgil

Pescarii Dunării sângelui meu
Lăudați fie ei cu pleoape fosforate
Pot fi aprinși nicicând, mereu,
Oceanele albe mă arată, departe!

În Insulele fericite, trăind liberi de-acest cer
Farurile astrilor sunt țarmuri, amfibii, noi,
De nepăsătorul chei să fug înainte să pier
Ne iubim, eu și Dunărea, în doi!

În portul vechi, semn al mării iubiri,
Ceasul de vrajă e-n coșuri cu pești
Căpitan de Giurgiu, aurit nu te miri,
De pleoapa-ți ridicată cu harfe cerești!

Când sună lung sirene și vezi bravi marinari
De cruce frați poezilor, frumoși în rătăcire,
Destinul de e spus, sub valuri încă mari
Urcă pe vas și umple zarea cu-a stâncii fire!

Vântul ți-a cioplit ochi de vizionar
Nisipul timpului pe vreme-albastră te-a numit
căpitan
De când n-ai mai ascultat greierii înspumatului val,
Trec vagi vapoare pe infernal de alb ocean!

Vânturi din sud

Bat vânturi din sud, dinspre apele mele
Și mă-ntreb sarea de le-a încărunțit,
Scot din munte catarge și vele
Purtând inscripția-la infinit!

Soarele sudului tânjește măslinul din mine
Voi, vânturi din sud, bine-ați venit,
Întoarcerea fiului vostru de cine
Vestită-i pe țărm luminos și albit?

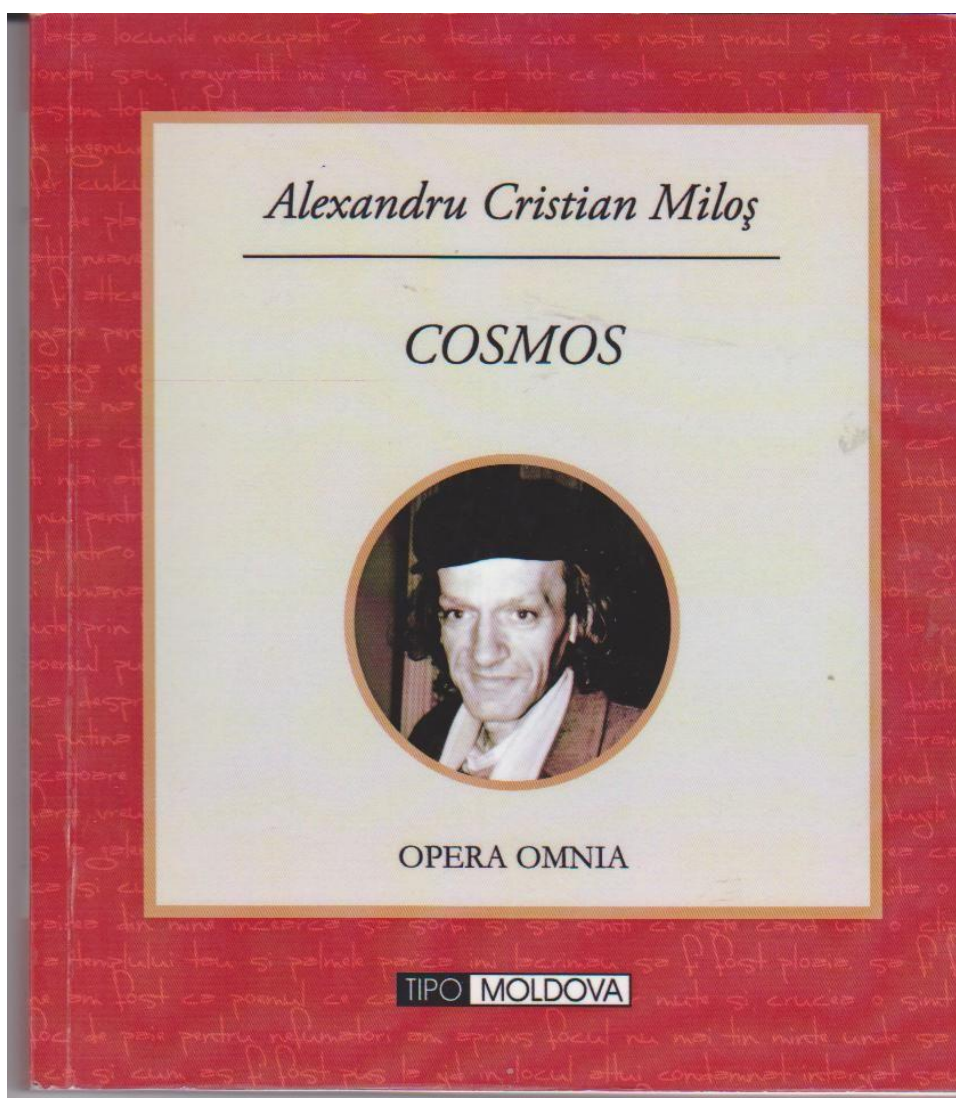
Diamante îmi puneți în ochi și în aer
Respir parcă cu voi, întinerind,
E poate liniștea desprinsă din vaier
Tot așteptându-vă pe-un munte de gând!

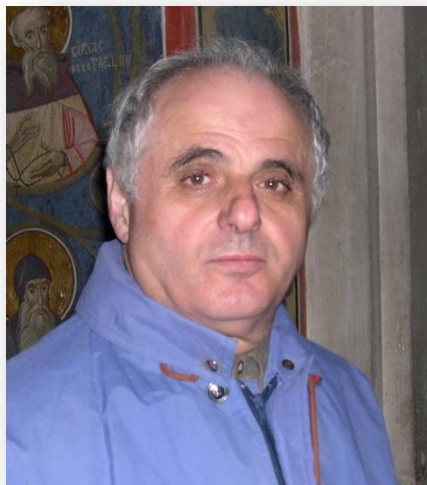
Vreau iar deschiderea mării s-o simt
Să mă iubească cu trup de femeie,

Astfel mă-nalț pe al vostru avânt
Cu-a mea albastră și unică cheie!

Vapoare în larg să-mi cutreiere viața
Să sune sirene în sus și în jos,
Vânturând marinarului meu toată ceața
Călătoriți, sudice vânturi, prin mine, frumos!

Bat vânturi din sud, dinspre apele mele
Și mă întreb timpul de le-a încărunit,
Scot din munte, iubirii, catarge și vele
Purtând inscripția la infinit!

Tudor NEDELCEA

Un miracol românesc: Gheorghe Zamfir

Universitatea din Craiova a fost, în preziua sărbătorii Unirii Principatelor Unite, 2014, gazda unei manifestări de excepție, grație universitarului craiovean, sociologului și editorului Dumitru Otovescu: lansarea monografiei **Un miracol românesc. Gheorghe Zamfir**, elaborată de Sorin Damean, Florian Olteanu și Șerban Ionuț, sub coordonarea și cu prefața lui Dumitru Otovescu, în a cărei editură craioveană, Beladi, a și apărut.

Dumitru Otovescu a înțeles să nu se închidă între zidurile unei universități, ci să fie un om al cetății, cu preocupări culturale și științifice multiple, atât pe plan local și național, ci chiar și internațional. În editura sa, Beladi, a tipărit numai cărți științifice (excluzându-le total pe cele comerciale), în colecții care s-au impus: „Clasici ai sociologiei mondiale”, „Sociologia românească”, „Sociologia contemporană”, „Cercetări sociologice engleze”, „Clasici ai literaturii de teren”. Aș aminti doar *Declinul Occidentului* de Spengler, *Curs de filosofie pozitivă* de A. Comte, *Sociologia generală* de D. Otovescu, *Legile sociale* de G. Tarde, *Filosofia culturii românești*, antologie, *Concepția sociologică* de A.D. Xenopol, *Tratat de sociologie generală* de V. Pareto, *Originea speciilor* de Ch. Darwin, *Medieval British Literature* de E. Sîrbulescu, *Tratat de sociologie generală* de D. Otovescu etc.

Pentru maestrul Gheorghe Zamfir a inaugurat o nouă colecție *Personalități de seamă ale culturii românești*, întrucât el este o personalitate remarcabilă, cum scrie D. Otovescu în prefața lucrării, care face parte, indubitabil, în primul rând din patrimoniul cultural și tezaurul uman al României, și s-a afirmat ca un vrăjitor al neamului, prin sunetele căruia a transmis cele mai curate și sensibile sentimente de trăire ale poporului nostru, cele mai tonice manifestări ale fondului său

emoțional și ale gustului său elaborat în ordinea fenomenelor artistice. Logica editorului și prefătorului este demnă de un sociolog cu renume. Gheorghe Zamfir merită să fie foarte bine cunoscut în țara sa, cu toate notele biografice și de creație inedite, pentru că în ultimii ani ai regimului bolșevic-ateist a fost nevoit să-și părăsească țara din cauza așa-zisei implicări în „meditația transcendentă” (fenomen care nu se lasă descifrat nici azi), iar după „aglomerația din decembrie” (Mircea Dinescu) democrația a permis o regretabilă răsturnare axiologică (proletcultiștii sau / și fiii lor fac liste valorice numai cu „personalitățile” lor). O reală și periculoasă clonare a oportunismului bolșevic, vizați fiind marile personalități ale acestui neam, de la Eminescu, Sadoveanu, până la N. Labiș, Adrian Păunescu sau Gheorghe Zamfir.

Gheorghe Zamfir este nu numai un geniu al naiului, ci un artist total. A scris lucrări de specialitate: *Binecuvântare și blestem* (2000); *Naiul: Instrumentul divinității și al suflului creator* (2006). Este autorul volumului de poezii bilingv româno-francez, *Dincolo de sunet. Au dela de la son* (1979), despre care Victor Crăciun afirmă că este *dovada clară a unei noi ipostaze artistice. El completează armonios imaginea artistului care atinge perfecțiunea interpretativă și care, din preaplinul sensibilității și emoției sale, revarsă tumult de gânduri și sentimente nobile, spre folosul artei noastre naționale*. Doi ani mai târziu, scoate un nou volum de poezii, prefăcut de Valeriu Râpeanu, cu un titlu sugestiv: *Drum de spini și glorie*. Gh. Zamfir și-a încercat norocul – și a reușit – ca și Marin Sorescu, și, în pictură, deschizând expoziții de pictură în țară și în străinătate. A creat muzică de film, ca și conaționalii săi de faimă, Vladimir Cosma și Eugen Doga.

Câteva date biografice se impun. Gh. Zamfir s-a născut la 6 aprilie 1941 în Găiești (Dâmbovița), al doilea fiu al Elisabetei (gorjeancă) și al lui Gheorghe. Copilăria i-a fost marcată de începuturile bolșevizării României (a fost confiscată băcănia părinților, a asistat la groaznicele cote de cereale, umilinte etc.). *Viața mea se desfășura între școală și munca la câmp.* La opt ani jumătate dă primul concert la mandolină, în 1953 se lansează la un radio local, cântând la acordeon. În 1955, la 14 ani, se înscrie la Școala de Muzică nr. 1 din București, fiind coleg cu viitorul celebru fagotist Mihai Miltiade Nenoiu (care l-a și onorat cu prezența și vorba cu prilejul lansării cărții sale la Craiova). Profesorul de nai, Fănică Luca, îi intuiește geniul și-l îndrumă cu profesionalism și căldură sufletească. În 1961 se înscrie la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, perioadă în care singur își confecționează și perfecționează naiul. Pe 24 martie 2005, susține doctoratul cu teza: *Naiul, instrumentul divinității și al suflului creator* (conducător științific: Gh. Oprea). Cariera sa muzicală este impresionantă. Cântă pe marile scene ale lumii, în fața unor personalități și lideri politici din întreaga lume, nu numai folclor românesc, ci și muzică sacră, fiind invitat de trei ori și decorat de două ori de Papa Ioan Paul al II-lea (cu origini românești). A înregistrat (în 2006) prima versiune mondială a *Anotimpurilor* lui Vivaldi. Premiile primite stau mărturie aprecierii sale universale: „Orfeul de aur” (Sofia, 1968), premiile Academiei de Muzică „Charles Cros” (1969-1970), medalia „Cavaler al Belgiei” (1972) și „Medalia de Bronz” a ducesei de Luxemburg, Ordinul „Ofițer al Franței” și „Meritul cultural francez” (1973), Ordinul „Comandor al Columbiei” (1985), Medalia de aur a Asociației de pe lângă Academia de Artă, Științe și Litere (Paris), Ordinul „Săgetătorului de aur al Italiei” etc. A obținut 25 de discuri de aur și platină în Canada, 4 discuri de aur în Africa de Sud, 4 discuri de aur în Australia, 4 discuri de platină în Noua Zeelandă, și cariera sa nu s-a încheiat. Dar, un merit important este faptul că datorită activității sale artistice de excepție, România profundă este altfel privită în lume, că a devenit creator de școală universală în domeniul naiului. Îmi spunea Marin Sorescu că a ascultat într-o piață din Palma de Majorca un tânăr de culoare cântând *Doina de jale*. L-a întrebat de unde cunoaște această piesă și i s-a răspuns: de la românul Gh. Zamfir.

Personal, am asistat la două momente unice, care spun totul despre performanța și profesionalismul său. Între 7-11 noiembrie 2006, cu prilejul Memorialului 1900 de ani de la încheierea

războaielor romano-dace și de la începutul formării neamului și a limbii române, organizat de Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni (președinte: Victor Crăciun), în sala Academiei de România din Roma a avut loc un concert internațional, în care capii de afiș erau N. Licareț și Gh. Zamfir. Sala era arhiplină. Lângă mine, pe primul rând, stăteau un actor italian și soția sa (baroană). Când a cântat maestrul Zamfir, actorului nu-i venea să creadă cât de mult s-a transpus celebrul naist. S-a ridicat de pe scaun, s-a apropiat de el să vadă dacă Zamfir însuși cânta sau este vreun înger. Jalea cântecului românesc l-a făcut pe actor să lăcrimeze împreună cu maestrul. Dar, înainte de concert, după ce Liga a pus placa memorială dedicată celor 1900 de ani, la protocol (bufet suedez) a fost invitat, bineînțeles, și Gh. Sorescu, dar a refuzat pentru că tocmai la acea oră are repetiție cu maestrul Licareț! Un alt moment: cu prilejul unui spectacol folcloric la Casa de Cultură a MAI, cu ocazia Zilei Basarabiei, organizat tot de Liga Culturală, dirijorul părea plictisit, anemic. Cu discreție, din culise, a apărut Gh. Zamfir, i-a luat bagheta, iar ritmul orchestrei și dăruirea muzicanților au fost altfel.

Manifestarea de la Craiova, la care Gh. Zamfir a susținut și un concert de excepție, a fost apreciat ca atare: *Acest eveniment se va înscrie cu siguranță în seria celor pe care noi le promovăm pentru obținerea titlului de Capitală culturală europeană. Sunt foarte multe societăți care s-au alăturat demersului nostru. [...] Sper ca același lucru îl veți face și dv., pentru că sunteți o personalitate foarte iubită în Oltenia, sunteți recunoscut ca un brand de țară. Vreau să vă mulțumesc pentru ceea ce ați făcut dv. pentru cultura românească și să vă asigur că sunteți întotdeauna binevenit în orașul nostru,* a spus primarul Craiovei, prof.dr. Lia Olguța Vasilescu. La rândul său, vădit emoționat, cel omagiat prin această monografie a sa, a spus: *Sunt foarte emoționat. Sunt aceleași emoții pe care le simt de atâția ani de când reprezint România în lume, de când port stindardul acestui popor pe care l-am iubit cum iubește pădurea păsările și păsările pădurea. Nu știu dacă se poate exprima în cuvinte dragoste nețărmurită pentru patrie. Le mulțumesc autorilor acestei cărți, care au scris despre viața și activitatea mea.*

Craiova a știut, grație demersului lui D. Otovescu, să sărbătorească o mare personalitate românească intrată în universalitate, cu prilejul apropiatei vârste de 75 de ani și 50 de ani de carieră artistică de excepție pe marile scene ale lumii.

Livia NEMȚEANU

CĂRȚI VECHI

**Voiaj în Rusia Meridională și Crimeea (1837)
de Anatole de Demidoff
64 desene de Raffet
Paris, 1860, Ed. Ernest Bourdin et C-ie**

Mi se întâmplă uneori, tocmai atunci când mă aștept mai puțin, să descopăr un loc, un autor, o carte, care să mă scoată din tipicul zilelor și gândurilor mele, să mă ținuiască într-o altă lume.

Așa s-a întâmplat când, într-o vizită la Biblioteca de cărți rare și colecții de la Université de Montréal mi-a intrat în mână o carte veche : *Voyage dans la Russie Méridionale et la Crimée en 1837, de Anatole de Demidoff*.

Cartea de voiaj, deși-s o călătoare pasionată, nu m-ar fi fascinat în sine dacă, deschizând-o, nu mi-ar fi căzut privirea pe un titlu mai lung : *Voyage dans la Russie Méridionale et la Crimée, par l'Autriche, la Hongrie et les Pays Roumaines en 1837*. Aici curiozitatea mea s-a trezit brusc. Am vrut numaidecât să știu cum au călătorit prin Europa, prin Valahia și Moldova predecesorii mei, cu aproape 200 de ani în urmă, când mijloacele de transport erau reduse și dificile.

Demidov, (Demidoff în franceză), autorul cărții și călătorul în chestiune, ce locuia la Paris, a preferat să facă drumul pe Dunăre de la Viena la Galați, cu recenta invenție a vaporului cu aburi. Drumul pe uscat, prin Lemberg și Cernăuți, i se părea imprudent prin acele „țări puțin frecventate” cum le numește el, dar din care ar fi putut să culeagă „observații picante”. Umorul său m-a magnetizat imediat, parizianul părea speriat ca și cum trebuia să treacă prin deșertul Gobi sau Alaska. Totuși obstacolele principale de care se temea mai ales, erau reale și anume ploile continue care făceau drumurile impracticabile „câmpii de noroi în care orice dispare”. Caravana lor europeană de 17 persoane se compunea din cinci trăsură plus un furgon cu materialele expediției pentru care erau necesari 30- 40 de cai. El era un industriaș cu pretenții și finanțe, care făcea acest voiaj în scopul unor descoperiri geologice și mineralogice în partea meridională a Rusiei, unde se credea, încă de pe vremea lui Petru cel Mare, că s-ar găsi bogate zăcămintele de ulei.

Din popasurile călătoriei, transpiră entuziasmul lui în fața marelui fluviu care leagă Occidentul cu Orientul, și oroarea lui privind delabratele drumuri ale Ungariei prin comparație cu frumoasele drumuri ale Austriei.

Printre cei 17 călători se afla și o tânără pariziancă ce voia să ajungă la București. Pentru reîmbarcarea pe vapor, la trecerea de pe ponton în barca ce urma să-i ducă la vapor, aceasta își pierde echilibrul și, cât pe ce să cadă în apă, cade în brațele unui popă ce se afla deja în barcă. Demidov remarcă zeflemitor că „dintre două rele, mai bine al doilea”. Urmează trecerea confluenței cu Tisa „râu foarte bogat în pește”, a Belgradului și a podului lui Traian peste Dunăre rămas din timpul războaielor cu Dacia, a cărui

inscripție o menționează :

Imp .Caes. Nervae Filius Nerva Trajanus
Germ. Pont. Mac.

Inscripția transcrisă de Demidov nu este corectă, textul exact și integral fiind :

IMP. CAESAR. DIVI. NERVAE. F NERVA TRAIANUS. AVG. GERM
PONTIF MAXIMUS TRIB POT IIII PATER PATRIAE COS III
MONTIBUS EXCISI(s) ANCO(ni)BVS SVBLAT(i)S VIA(m) F(ecit)

care în românește devine :

„Împăratul, Cezarul, fiul Divinului Nerva, Nerva Traian Augustul, Cuceritorul Germaniei, Preot Suprem, învestit de patru ori ca tribun, Părintele Patriei, Consul ales pentru a treia oară, a făcut acest pod tăind munții și folosind bârne de lemn”.

Această inscripție se vede pe placa de marmură –Tabula Traiana- situată pe malul stâng al Dunării, cel sârbesc. Pentru că din podul construit de împăratul Traian pentru a trece Dunărea cu legiunile sale spre a supune Dacia, n-au mai rămas decât cei doi piloni originali ai podului pe cele două maluri ale fluviului. Podul a fost distrus tot de romani (după unii istorici de împăratul Hadrian, după alții de împăratul Aurelian în anul 275) deoarece romanii se temeau că dacii, roxolanii sau iasigii l-ar putea trece spre a invadea Moesia și s-ar afla prea aproape de Roma. Din acel pod măreț care, până în acea vreme, a fost timp de o mie de ani cel mai lung din lume, a rămas doar o inscripție.

După cucerirea Daciei, Traian a pus să se adauge inscripției de mai sus, după cuvintele „Cuceritorul Germaniei” și „al Daciei” (GERM DACI) pe monumentul construit în 106 – 109 la Adamclisi : TROPAEUM TRAIANI (Trofeul lui Traian).

În fine, voiajorii noștri ajung la Orșova, veche fortăreață a Banatului, unde se opresc la unicul han.

A doua zi au debarcat la Giurgiu (Giourjevo), unde au avut mari dificultăți pentru a găsi atelaje care să-i ducă la București. „Vasta” câmpie care se întinde de la Giurgiu la București e traversată de râpi adânci, care devin, când plouă, adevărate gropi periculoase. De câteva ori s-au împotmolit în mlaștini. Din loc în loc, apăreau bordeie de pământ și crăci, în care trăiau câte o familie întreagă de țărani.

Un alt călător cam din aceleași timpuri, Dinicu Golescu, scrie despre sărăcia de neînchipuit a țăranilor români care trăiau în bordeie, o groapă în pământ în care abia încăpea cu muierea și copiii lui și nici căldarea pentru mămăligă nu le aparținea, ci o foloseau 5 -6 familii cu rândul. Iar când venea zapciul să ceară dările fugeau prin altă groapă în munți, ca să scape de gârbaci.

În însemnările sale de călătorie din 1824 -1826, primul jurnal de călătorie tipărit în literatura română, Dinicu Golescu, boier dar și cărturar, arată grelele sarcini fiscale impuse populației de o administrație barbară, situație care era ignorată de elita conducătoare (domnii și boierii). Dar oare așa să fie? Oare dacă ar fi vrut să cunoască realitatea țării stăpânite de ei, i-ar fi împiedecat cineva sau era mai ușor să decreteze „dacă n-au pâine, să mănânce cozonac”?! Țăranul român era biciuit, torturat și vândut ca rob la boieri pentru a plăti prin muncă forțată dările.

Golescu este șocat de constatarea diferenței catastrofale între Țara Românească și țările din vest prin care călătorește el : Transilvania, Ungaria, Austria, Italia, în care țăranii lucrau mai mult și trăiau mai bine.

O forță nouă era necesară ca să reintegreze Principatele în Europa și momentul apariției ei a fost pacea de la Adrianopol (1829) în urma căreia a apărut această forță nouă, burghezia.

Și întorcându-ne la Demidov, care nu se lasă impresionat de drama țăranilor români, călătorii noștri se veselesc de viorile țăganilor și de băutura dulce-acră pe care țăranul valah o numește vin și care le dădu puterea să continue voiajul. Bieții cai slabi și nemâncați abia se mai țineau pe picioare și le ieșeau coastele prin piele. Dar surugiii cocoțați pe șeile lor înalte de lemn urlau și gesticulau ca apucații și goneau în galop și fără răgaz hoarda de cai semi-sălbateci înhămați la poștalion.

CAPITOLUL III BUCUREȘTI – VALAHIA

În sfârșit, ajungând la București seara târziu, a fost greu să găsească o gazdă în acest oraș „imens, cu străzi întortochiate și întunecoase și cu oameni de care era imposibil să se facă înțeleși”. După multe rugăminți s-au cazat la un teatru, după terminarea spectacolului, în două camere adiacente scenei, de fapt în culise. Dar abia instalați au și primit vizita unui ofițer trimis de „S.A. prințul domnitor” care s-a pus la dispoziția lor. Deasemenea, o gardă permanentă a fost plasată să le păzească echipajele expuse la rapacitatea ȝiganilor, care furaseră deja obiectele cele mai la îndemână.

Uimită de această regească bunăvoință, m-am adresat biografiei autorului pentru a înțelege cine era el de fapt.

Anatole Nicolaievich de Demidov, născut la St.-Petersburg la 5 aprilie 1813 și decedat la Paris la 29 aprilie 1870, a primit titlul de conte de la Marele Duce Leopold II de Toscana (titlu nerecunoscut în Rusia) înainte de căsătoria lui în 1840 cu prințesa Mathilde Bonaparte, căsătorie care n-a durat și al cărei divorț a fost autorizat în 1845 prin decizia personală a țarului Nicolae I. Unii cronicari îl prezintă pe Demidov ca un caracter dificil, violent și puțin sociabil.

Am înțeles deci că făcea parte din marea nobilime cu relații în Europa Occidentală și toate atențiile cu care era înconjurat s-au explicat de la sine.

Autorul recomandă cu căldură călătorului care ajunge la București să se ducă degrabă la Baia Turcească, unde a fost și el (pe malul Dâmboviței). Unde după baie de aburi și un masaj viguros cu frecții aromatice, te regăsești pe cuverturi moi cu o pipă care exală parfumuri bine mirositoare, alături de dulceața de trandafiri cu apă rece, într-o beatitudine a tuturor simțurilor, și care, în plus, le ai pe nimica toată (pe un preț modic). Și dacă aceste uzaje bine întronate la Paris și la Viena se regăsesc și la București, e bine de reținut că singurele două lucruri care fac Turcului onoare, singurele pe care Europa Occidentală le poate încă invidia Orientului, sunt baie și cafeaua.

Demidov și o parte din însoțitorii lui cu care a ajuns la București (o parte rămăseseră la Giurgiu, urmând să vină a doua zi), au fost invitați seara la palatul Domnitorului. Dar până atunci, fiind timp destul, au profitat de o plimbare pentru a cunoaște orașul. El ne spune că „strada principală pe care se înșiră trăsurile, foarte frecventată, dar puțin demnă de popularitatea sa, nu e decât o arteră prost întreținută, plină de praf și de gropi. Și când ajungi la capătul ei, dai de o grămadă de arbori tineri și de o câmpie mlăștinoasă. Dar așa cum e, pe ea se înșiră un lung convoi de trăsură în care toată elita disparată a acestei națiuni se regăsește în fiecare seară, afișând obiceiuri și costume diferite. În aceeași trăsură poți vedea femei cu toalete și maniere care imită pe cele vieneze, bărbați în frac negru, specific tinerei țări valahe, nobile și venerabile figuri ale unor boieri cu barbă albă și turbane cu fundul rotund importate de la Grecii din Fanar. Iar pe capră, așezat cu gravitate, stă câte un surugiu îmbrăcat rusește strâns într-un lung caftan, sau un Turc cu un turban mare, sau un Arnăut cu fusta albă flotantă. Pe scurt, toată procesiunea aceasta care alunecă prin praful seriei, cu pene, turbanuri, voaluri, cu care te încrucișezi, compun un adevărat spectacol straniu de o atrăgătoare noutate”.

După care plimbare s-au dus la palat. El îl numește palatul Gospodarului, care în rusește însemna și Domnitor. În salon trona portretul generalului Kiselev, care spune el, era un portret popular ce se găsea în toate casele nobile sau modeste ale acestei țări. (!) Domnitor era „prințul” Alexandru Ghica, ce i-a apărut ca un spirit elevat. Domnitorii Valahiei au adoptat costumul civil al Occidentului și uniforme imperiului rusec. Bucureștiul era pe vremea aceea o capitală la care nu se ajungea decât traversând pustii. Aici a cunoscut și pe frații Domnitorului, Mihai Ghica ministru cu treburile din lăuntru și Constantin Ghica însărcinat cu Afacerile Militare, comandant ca mare spătar al micii armate valahe.

Între timp, întorși la gazdă, și-au regăsit însoțitorii rămași la Giurgiu, care au întârziat căci li se furaseră caii și trăsurile cu care sperau să ajungă la București.

Aceștia au povestit că s-au dus la poștă ca să găsească ceva atelaje. Tot ce au găsit au fost niște așa zise „carusi”, mici căruțe făcute din bare de lemn montate pe patru roți „mai mult sau mai puțin rotunde” și pe două osii, fără nici un cui, nici o bară de metal, cu paie pe jos, în care încăpea doar o persoană ghemuită pe paie, care trebuia să se cramponeze de marginile căruței, ca un călăreț neîndemânatic agățat de coama unui cal în galop. Așa urmau să plece abia în faptul nopții negăsind altceva. Dar ziua era lungă și cum n-aveau unde sta, și curiozitatea intrând în joc, au pornit să descopere Giurgiul.

Giurgiul, Giourjevo, fostă fortăreață turcă înainte de Tratatul din 1829, a fost „eliberat prin intervenția generoasă a Rusiei. Barbaria a trecut Dunărea, dar înainte de a o trece, turcii au dărâmat zidurile fortăreței”.

E nevoie să facem o precizare. „Eliberat prin intervenția generoasă a Rusiei” ? Demidov este rus și tot ce scrie este în interesul patriei sale. În realitate Giurgiul a fost eliberat când toate raialele turcești de pe malul stâng al Dunării au fost desființate ca urmare a Tratatului de la Adrianopol cu care se încheie războiul ruso-turc din 1828-1829, tratat care a avut consecințe importante pentru evoluția țărilor române, consolidând autonomia lor administrativă și înlăturând monopolul otoman asupra comerțului lor. S-a produs astfel o adevărată revoluție economică prin care Principatele au fost incluse în comerțul european.

În timpul petrecut la Giurgiu, Demidov observă aspectul construcțiilor și străzilor orașului care a suferit de pe urma retragerii otomanilor. Era un oraș în ruine alături de câteva construcții noi. Orașul le apare pustiu, căci toată populația ieșise afară la câmp pentru a celebra o oarecare sărbătoare. Și aici descrie corturile albe de lângă căruțele țăranilor și corturile negre ale șatrelor de țigani și focurile pentru preparat mâncarea. El privește tinerele fete care se costumau pentru dans, țărăncuțele cu basmale de catifea brodate și cu galbeni sunători, iar țigăncile cu frumusețea lor specifică, pe care unii o pretind că vine de pe malurile Gangelui. Un câmp pe care evoluau „moșii” de odinioară, cu un nor de praf care îmbrăca totul, corturi, căruțe și animale. Și cu negustori care vindeau de toate : stofe, haine, alimente. Peste tot dansuri, cu dansatori care invadau de îndată orice spațiu liber. O adevărată frenezie pusese stăpânire pe populație.

Pe înserat, călătorii noștri s-au grăbit să ajungă la poștă pentru a se îmbarca în acele mici căruțe spre București. Dar facultatea de a se îmbarca solicita un prealabil „pașaport”, un permis livrat de autoritatea superioară a orașului. Pentru care se plătea anticipat costul întregii călătorii a parcursului din oraș în oraș, numit „podorojnaia”. Astfel încât voiajorii erau lăsați la bunul plac al hazardului, banii fiind deja încasați. Ei își lăsaseră bagajele la pilotul vaporului care era și farmacistul locului. Funcționarul de la poștă a sosit în persoană la miezul nopții cu o mulțime de „carusi” la ușa farmacistului. Însă nu le-a permis să ia nici un bagaj. Ei au refuzat să plece în aceste condiții. A doua zi au găsit două căruțe mari și solide în care s-au îmbarcat toți cu bagaje cu tot. Dar ca provizii de drum, două pâini negre a fost tot ce au putut lua.

Surugiii și caii își alegeau drumul pe pământ sau prin iarbă, printre gropi și mlaștini, trecând și câteva râuri sau pârâuri noroioase. Călătorii binecuvântau clipa când șeful de la poștă le-a refuzat îmbarcarea cu bagaje în cărucioarele instabile, inconfortabile și periculoase, cu care s-ar fi răsturnat printre mlaștini și râuri cu pietre și torente.

Treptat au început să apară case, bordeie, câte o biserică, pe pereții căreia un „Raphael ambulant” a pictat toată specia umană și animală, fără a uita nici cangurul australian. Pictorul a reprodus triumfător actul Creației, adevărată capodoperă cu frumoși „domni și doamne”, magnifici pașa cu barbă neagră și ascuțită, impozanți boieri cu turbane uriașe, soldați valahi în mare ținută, totul într-un peisaj cu ghirlande și arbori fantastici.

Părăsind acest sat, au traversat un pod pe bărci și au ajuns în sfârșit noaptea la porțile Bucureștiului după o cursă de 20 de leghe (cam 90 de km) epuizați, cai, călători și surugii. Aici au fost conduși la un caravanserai respingător de unde, cu ajutorul celor sosiți în zilele precedente au ajuns la o gazdă italiană unde s-au bucurat fiecare de deliciile austere ale unui pat de scânduri montat pe un suport. Și astfel la 13 iulie s-au regăsit toți în capitala Valahiei.

(va urma)

Ion N. OPREA

***După 100 de ani de la naștere:
L-am cunoscut pe profesorul G.G.Ursu***

Așa își intitula Radu Șerban Palade materialul scris la pierderea lui G.G.Ursu, din volumul III dedicat în 1984 Academiei Bârlădene de Romulus Boteanu.

„La începutul lunii iunie 1980, vărul meu, doctorul și poetul C. D. Zeletin, ținut în casă de mai multe luni din cauza unei încăpățănate hernii de disc, m-a rugat să-l vizitez și să mă interesez de sănătatea amenințată a profesorului G. G. Ursu, internat de urgență în Clinica a II-a medicală din Spitalul clinic al municipiului București. Pe profesorul G. G. Ursu nu-l cunoșteam, dar îl prețuiam mult, eu fiind un admirator al poeziei sale. Citisem din poeziile lui cuprinse în volumele *Salcâm uituc*, *Dealul brândușelor*, *Fulg și zăpadă* și unele versuri mă urmăreau ca un leitmotiv :

Am avut odată părul în inele ...

Ce-a rămas din ele-n părul meu cărunt?

Uneori o fată se juca prin el

Mâinile ei albe oare unde sunt?

Știam că este foarte bun prieten cu C. D. Zeletin de mai mulți ani și recent citisem în volumul *Bârladul — odinioară și astăzi* articolele, amintirile și poeziile numeroase pe care profesorul G. G. Ursu le publicase.

A doua zi, după rugămintea făcută, către prânz, după ce mi-am terminat treburile în Clinica de chirurgie unde lucrez, am urcat la etajul XII, la Clinica a II-a medicală. Am cunoscut un om în vârstă, cu părul alb, cu o privire blajină dar cercetătoare, cu un zâmbet lin și sincer, ușor descumpănit de apariția mea neașteptată. Pe patul de spital, mi-a făcut impresia unui trup care, cucerit de boală, trădase spiritul încă plin de interes pentru viață. Întrevederea a fost scurtă și protocolară. I-am promis că-l voi mai vizita în zilele următoare și că voi transmite în ambele sensuri mesajele încredințate de cei doi pacienți — G. G. Ursu și C. D. Zeletin. După câteva zile, sâmbătă 7 iunie, mergând cu C. D. Zeletin la un control medical, ne-am abătut — dat fiind că tot fusese obligat să-și părăsească patul — și pe la Spitalul clinic al municipiului București, ca să-l vizităm pe bunul lui amic. I-am cumpărat de la o florăreasă oacheșă un buchet bogat de margarete de culoare violet pal. Ajunși la spital, am dorit să vorbim cu medicul care-l îngrijea. Am fost amândoi mirați când acesta, surprins de erudiția bolnavului, nu știa că G. G. Ursu este poet și istoric literar, membru al Uniunii scriitorilor, profesor universitar și cunoscut publicist. În discuțiile zilnice despre literatură, artă, critică literară, istoriografie, pe care doctorul le provoca voit la patul bolnavului, nu a reieșit nimic din care să se poată bănuiești înalta calificare profesională și talentul literar al lui G.G. Ursu. Câtă modestie! Ce tărie de caracter! La acea dată, doctorul spera într-o evoluție favorabilă, bolnavul suferind de afecțiuni care, separat, tratate corect, nu amenințau viața, dar laolaltă creau o reactivitate foarte precară. După discuția purtată cu medicul curant, am intrat în salon și am văzut că prețuitul nostru poet dormea liniștit, cu ultimul număr al revistei *România literară* lângă pernă. Am lăsat buchetul de margarete și un bilețel alături de flori, nevoind

să-l trezim din somn. Revenind după un timp, l-am găsit la geam, admirând de la înălțimea etajului XII, Bucureștii. Poate gândea un nou rondel, al margaretelor, după opinia lui C. D. Zeletin, căci rondelul era forma literară cea mai îndrăgită de poet. Reîntâlnirea cu noi l-a bucurat foarte mult. După câteva fraze de interes medical, în care bolnavul se plânga mai ales de o insomnie rebelă, discuția a alunecat repede spre temele preferate: literatura, arta, Bârladul!... Era mâhnit că din pricina bolii nu putuse participa la manifestările organizate în Bârlad, la sfârșitul lunii mai, unde, în ciuda suferinței, plecase cu materialele pentru comunicări la diferite reuniuni științifice prilejuite de *Zilele culturii bârlădene*. Boala l-a obligat să părăsească degrabă orașul natal, atât de iubit și cântat. Din aceleași motive nu putuse participa nici la lansarea primului volum din lucrarea *Bârladul — odinioară și astăzi*, la care colaborase intens. Lăuda inițiativa elaborării unei astfel de cărți. Avea o vorbă sfătoasă, domoală, cu o frumoasă sonoritate moldovenească. Tot ce spunea purta însemnele unei erudiții de netăgăduit, ale unui spirit care pătrunsese profund în esența lucrurilor. Îți inspira siguranța acelui cărturar legendar care cu lumina minții deschisese multe taințe, iar ceea ce aflase, ca un profesor cu har, ținea să comunice mai ales celor tineri. Avea o dragoste nețârmurită pentru Bârladul natal și pentru înaintașii în ale literaturii de pe acele meleaguri. Am vorbit despre veneratul lui magistru, poetul George Tutoveanu, despre Academia Bârlădeană, al cărei ultim secretar a ținut în mod special să precizeze că a fost, despre diferitele familii Palade și în special despre Gheorghe Palade, deputat liberal, fost ministru de finanțe, a cărui statuie se afla în celebra Grădină publică a Bârladului. Știa cu amănunte biografia căpitanului de infanterie Emil Gârleanu și a ofițerului de cavalerie Tudor Pamfile. Avea o deosebită venerație pentru munca imensă de culegere a folclorului pe care Tudor Pamfile a depus-o dintr-o iubire adâncă pentru neamul românesc. Aprecia drept una din cele mai valoroase lucrări pentru definirea orizontului spiritual al neamului lucrarea lui Artur Gorovei *Cimiliturile românilor*. Cum nu voiam să-l obosim pe bolnav cu prezența noastră, ne-am despărțit optimiști, cu promisiunea de a ne revedea curând pentru a continua discuțiile atât de interesante despre locurile și oamenii Țării de Jos, în special despre Bârlad, subiect care vedeai că îi face deosebită plăcere și pe care îl cunoștea ca nimeni altul. Vestea morții lui mi-a venit prin surprindere și m-a durut profund. Am pierdut un poet de mare talent, un cărturar de excepție, un om deosebit. Cuvintele nu pot reda personalitatea și atmosfera pe care le degaja. Adevărat model de profesor, cercetător plin de calități umane rare: erudiție, sobrietate, demnitate, discreție, dreptate, dragoste pentru oameni și țară, pentru limba românească și pentru spiritul acestui neam. Era, într-adevăr, cronicarul moldovean desprins și făurit de legendele reale ale Țării de Jos, pe care o iubea cu patimă. Cercetând documentele medicale (F.O. Nr. 15144/1313 din 26 mai 1980, Clinica a II-a medicală, Spitalul clinic al municipiului București, am aflat că a fost externat ameliorat, la 12 iunie 1980. La externare, foaia de observație purta printre altele următoarele diagnostice: diabet zaharat insulino-dependent clinic manifest, cardiopatie cronică ischemică nedureroasă, insuficiență cardiacă cronică, hipertensiune arterială sistolică. De diabet zaharat și de hipertensiune arterială suferea de peste zece ani. Antecedentele vasculare familiale erau încărcate: mama decedase în urma unui accident vascular cerebral, iar un frate de infarct miocardic. Toate aceste date științifice medicale, care ne permit să judecăm la rece cazul, nu reușesc însă să ne aline durerea sufletească pricinuită de dispariția celui care a fost G. G. Ursu... Ultima dată l-am vizitat într-o după-amiază de iulie, când o adiere de vânt făcea mai suportabilă căldura lui cuptor, dar stingea licăririle fragile ale lumânărilor pe care Doamna Ursu, C. D. Zeletin și cu mine încercam să le aprindem în cimitirul din Domnești, la marginea cartierului Drumul Taberei, lângă crucea pe care scrie lapidar Profesor G. G. Ursu.”

*

Animator al unor reviste de provincie, mai ales de la Bârlad și Tecuci, cercetător al literaturii regionale și nu numai, G.G. Ursu este și un producător de poezie, unele din versuri cu împrumuturi de la Mihai Codreanu și George Tutoveanu, vibrant, cald, făcând din el un cântăreț amabil, cultivator de bucurii, de a trăi și visa - crede despre el Al.Piru.

D. Petrescu îl vede ca pe un elegiac.

Perpessicius - ca pe un poet delicat, unul al melancoliilor.

Constantin Ciopraga îl crede și contemplativ și evocator. Înclinat spre elegie și în căutarea grațiosului, seraficului, a cuvântului pur, dar și realizator al poeziei de elevație, de înălțare, a calmului, al odihnitorului și meditației...

Nicolae Iorga, Pompiliu Constantinescu îl văd...

Către care direcție pendula G.G. Ursu în acele zile ale spitalizării, când privea de la înălțimea etajelor panorama Bucureștilor, unde-l purtau gândurile?

Sigur către Bârlad, orașul de naștere și al copilăriei, al dorurilor lui:

Bârladul e Lancrămul meu,
E prispa de lut de-altădată,
Fântâna cu lanțul ei greu,
Salcâmul din poarta uitată.
(Rondelul ființelor de azur, 1969)

Precis către mama sa , cu gândul că ar fi sosit
momentul revederii:

Tu, mamă, vii, cu tâmpla argintie,
Ca-n alte vremuri să-mi arăți cărarea
Și cum îmi ești așa de-aproape, mamă,
Un fulg pe obraz îl simt ca un sărut.
(Sonet mamei, 1959)

Sau poate trăia constatarea îmbătrânirii personale:

Îmbătrânim, poeți, îmbătrânim
Ratăm cu orice strofă dăltuită.
E o poveste-a muzelor ispită.
Poetul nu-i nici mag, nici serafim.
.. Râzând de tot ce scris-am pe hârtie,
Voi nu veți ști că scrisul meu cel mare
Eu l-am luat cu mine-n veșnicie.
(Anonimul, 1945)

Sentimentul acesta al îmbătrânirii îl împletise cu forța versurilor în
amintiri concretizate în „Rondelul părului cărunt”, 1957, după cum s-a arătat
mai sus de către Radu Șerban Palade.

Căutările și întrebările poate l-au purtat și către plopii de la Bârlad:

„Voi, plop, mai departe, la fel veți foșni.”
Sau către „Rondelul unui epicureu” - (1939):

„Codri verzi, flori albe, dragi femei, eu vouă
Bucurii ascunse, rob vă sunt, ca ieri...
S-așteptăm lumina altor primăveri,
Nu vreau să mă-ngroape toamna asta nouă.”

Și acuzator, dar încrezător:

„Satana râde-anume
Și moartea dă cu cotul,
Dar mai trăim pe lume
Și n-am murit cu totul.

Prieten de departe,
Mai scrie-mi, nu te teme
Și nu-mi vorbi de moarte:
Ea va veni, la vreme.”

Și ca un testament, o poruncă, revenind la
„Un plop sonor”, 1966 (tot de la Bârlad?):

„Nimicul dulce-al vieții îl cunosc.
Prieten, pot pleca fără regrete.
La căpătâi nu-mi puneți chiparos,
Nici salcie cu răvășite plete.

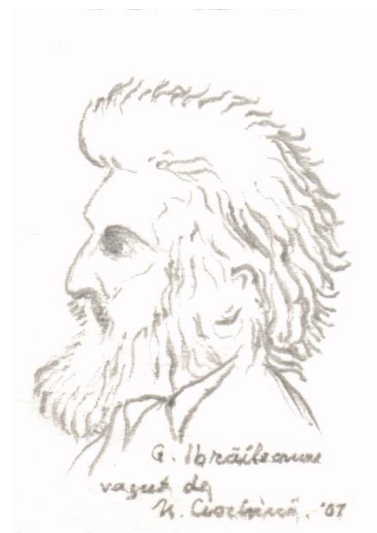
Ci doar un plop, la orice adiere,
Vibrând din rădăcini, cu glas amar,
În toamna grea de aur și tăcere
Un plop sonor să-mi cânte în zădar.”

Timpu l a lucrat și undeva, în 2007, S.M. notează pe scurt despre G.G.Ursu care zilele acestea ar fi
trebuit să împlinescă 96 de ani, dar a murit în 1980, la 69 de ani:

„Zilele acestea se împlinesc 96 de ani de la nașterea celui mai pățimaș cântăreț al urbei Bârladului: scriitorul
G.G. Ursu. Este cel care a împletit atât de sugestiv, în poezia "Rondelul amintirii"- două stări de început,
tinerețea și primăvara: „Au înflorit salcâmi la Bârlad,/ Orașul e-o legendă de ninsoare,/ Voi, tineri, prindeți
clipa să nu zboare/ Cât florile pe caldarâm nu cad". Marele om de cultura C.D. Zeletin spunea despre Ursu:
„A fost un mare cărturar, un eminent cercetător al istoriei literare, moldovenești mai cu seamă, un animator
de viață literară, un orator bun și un admirabil profesor universitar”.

G.G. Ursu a absolvit Facultatea de Litere și Filozofie a Universității Iași, unde profesorul său

Garabet Ibrăileanu i-a remarcat talentul și i l-a șlefuit. Câțiva ani a fost profesor de limba română în mai multe orașe din zona Moldovei. Ulterior, a fost inspector școlar al regiunii Galați, inspector de română în Ministerul Educației Naționale, inspector general în Ministerul învățământului. A devenit lector universitar, apoi conferențiar la Institutul pedagogic București, prodecan al Facultății de Filologie, șeful catedrei de Filosofie a aceleași facultăți. În 1969, a devenit doctor în Filologie. A colaborat cu zeci de reviste literare românești și a fost prezent la multe evenimente culturale din țară. Dintre volumele sale, amintim: „Antologia scriitorilor bârlădeni”, „G. Ibrăileanu și Bârladul”, „Tecuciul literar”, „Memorialistica în opera cronicarilor” (teza sa de doctorat), „Salcâm uituc”, „Dealul brândușelor”, „Fulgi de zăpadă” etc. A murit în 1980 la vârsta de 69 de ani, departe de urbea pe care a cântat-o atât de suav și de nostalgic. Tot Zeletin spunea: „Iubirea lui pentru orașul natal era o voluptate, un mijloc de a se ști pe sine existând în întregime. El însuși a fost un Bârlad, migrat asemenea continentelor.”(SM.).

În 1938, G. Tutoveanu, într-un sonet intitulat „Lui G.Ursu” publicat în revista „Cuget clar”, presimțindu-și apusul spune G.Petrescu în 1973 în „Prefață” la volumul „Salcâm uituc” de G.G.Ursu, făcea din fostul secretar al Academiei Bârlădene moștenitorul său spiritual:

„Avar o viață-ntreagă-am adunat,
Cu griji pe care nu ți le pot spune,
Comori cum încă nici un împărat,
De când e lumea, n-a știut s-adune...

Să le păstrezi și-n alte lumi mai bune,
Acestea toate, ție ți-am lăsat.”

În 1938 G. Tutoveanu avea vârsta de 66 ani, iar G.G.Ursu doar 27. George Tutoveanu a murit la 20 august 1957 - a mai trăit încă 19 ani din 1938, la vârsta venerabilă de 85 de ani, iar G.G.Ursu în 1980, când avea doar 69 de ani.

*

Într-un medalion, publicat în volumul „Bârladul în presa vremurilor...”, Editura PIM, Iași, 2007, p.215-233, dintr-o confuzie regretabilă, atribuiam volumul de poezii „Mereu doi”, Editura Litera, București, 1971, prezentat de Nina Cassian, aparținând, ca și sonetul „Sonetul sone” lui Gh. Gh. Ursu, când în realitate, Gheorghe Ursu este altă persoană, debutant editorial în 1971.

Precizarea făcută de prezentatoare în sensul debutului putea să-mi servească pentru evitarea confuziei despre care am aflat când mi-a adus-o la cunoștință C.D.Zeletin, cunoscător profund și a operelor celor doi.

Pentru precizie și modul cum m-a atenționat, toate mulțumirile mele lui C. D. Zeletin.

Karl Marx – prietenul românilor: „Însemnări despre români”

Moto: „Limba română era un fel de italiană orientală. Băştinaşii din Moldovo-Valahia se numesc ei înşişi români; vecinii lor îi numesc vlahi sau valahi”.

Karl Marx

Profesorul Virgil Giuşcă, director al Casei de cultură „G. Tutoveanu” de la Bârlad (aproximativ 20 de ani), astăzi „tânăr” pensionar, mi-a adus aminte că în biblioteca mea stă pită o carte: „*Karl Marx Însemnări despre români*”, expediindu-mi un e-mail cu titlul „Istoria se repetă prin ea însăşi – întâi ca tragedie, a doua oară ca farsă”, care pune în valoare un text de Corneliu Florea, Winnipeg-Canada, februarie 2002, pe baza cărţii primite de la dr. Ştefan Constantin din Vişeu de Sus.

Doctorul Ştefan Constantin a făcut rost de *Însemnările despre români* în 1964 – când eu am procurat-o de la Librăria din Huşi – în timp ce domnia sa era medic în Maramureş şi în fiecare început de lună mergea la Secţia sanitară la Vişeu de Sus pentru analiza muncii şi sarcini de viitor... O carte Editată de Academia Republicii Populare Române. Era perioada, după ce la Moscova Hruşciiov demascase cultul personalităţii lui Stalin, iar Gheorghe Gheorghiu-Dej întorsese spatele ruşilor, cartea fiind un semn, de mulţi încă neînţeles atunci, că istoric începeam să ne desprindem de „fraţii noştri de la răsărit”, de „eliberatorii poporului român”. Era o completare a Declaraţiei C.C. al PMR din aprilie 1964 la ceea ce se întâmpla nu numai în lumea politică...

Tipărirea şi existenţa în librării a volumului – care se afla în Arhiva Marx-Engels a Institutului Internaţional de Istorie Socială din Amsterdam – prilejuia discipolilor lui Karl Marx să ofere românilor, prin dascălul marxismului, o lecţie despre adevărata istorie română care fusese grav ocultată începând cu august 1944 despre ocupatorii şi adevăraţii exploatatori ai Principatelor Române, care erau ruşii, începând de la ocuparea Crimeii în 1797 şi până la războiul din Crimeea 1856 şi nu numai...

Mort încă din 1883, Karl Marx, fiul unor evrei, el cu studii de drept, istorie şi filozofie (teza sa de doctorat a fost lucrată după filozofia greacă nu după cea rusească), ostil şi chiar critic la adresa religiilor, atitudine care i-au închis porţile academice germane, dar şi suspendarea ziarului la care lucra, inclusiv obligarea de părăsire a Germaniei.

Expulzat din Franţa în 1845 din cauza ideilor sale, dar şi din Belgia în 1848, după publicarea Manifestului Comunist şi chiar despre viaţa lui în Anglia, acum devenise interesat despre trecutul, soarta şi viitorul românilor.

„Limba română era un fel de italiană orientală. Băştinaşii din Moldo-Valahia se numesc ei înşişi români; vecinii lor îi numesc vlahi sau valahi”.

„A fi suspectat de a nutri sentimente patriotice era egal cu a fi exclus din funcţiuni publice. Servilitatea faţă de interesele Rusiei era un titlu de promovare”.

„Principatele Moldova şi Ţara Românească s-au vestejit la umbra protecţiei ruse”.

Cele de mai sus sunt doar câteva dintre cele mai tari afirmaţii scrise de Karl Marx, părintele comunismului mondial, în manuscrisele sale publicate cu mare dificultate în România anul 1964 şi mai apoi ignorate, până şi astăzi, din motive nu numai politice. Cum s-ar fi putut ca tocmai ideologul comunismului, căruia i se alăturase Lenin şi Stalin, formând cercul celor patru – Marx, Engels, Lenin şi Stalin - aflaţi înşiraţi pe toţi pereţii unităţilor publice să aibă păreri critice despre Rusia – căreia noi îi admitem că „lumina vine de la răsărit” - , indiferent în ce formă ar fi fost ele prezentate? Nu era voie, partinic, nu-i aşa?, să se accepte public ca însuşi Karl Marx să emită asemenea teze.

Şi totuşi...

Însemnările lui Marx reproduc patru manuscrise, din care două se referă la Moldova, Valahia şi Basarabia, poartă cota B 63 şi sunt intitulate „Ruşii în Moldova şi Ţara Românească”, iar manuscrisul B 91 nu are titlu.

Cartea lui Karl Marx – *Însemnările mele despre români* – are în ea şi ceea ce a scris Elias Regnault în *Historie politique et sociale des Principautés Danubiennes* apărută în 1855 la Paris dar şi spusele unei istorii, a aceluiaşi, despre Napoleon şi Franţa, Anglia şi Irlanda, - cu material istoric începând din 1848 şi despre Principatele Dunărene scrise de istorici români – precum Nicolae Bălcescu, Ion Heliade-Rădulescu, Ion Ghica şi Aurel Papiu Ilarian, volumul de peste 500 de pagini fiind şi la dispoziţia românilor francofilii.

După cum reiese din cele de mai sus, Elias Regnault a fost un susținător al făuririi statului unitar român, un sigur prieten al poporului român – ca și Karl Marx, după cum se vede din scris.

În *Însemnări despre români* (*Manuscrise inedite*, publicate de Acad. prof. A. Oțetea – când era director al Institutului de Istorie din București al Academiei - și prof. Stanislav Schwann), apărut la Editura Academiei Republicii Populare Române în anul 1964, - după îndelungi tratative, 1959-1964, cu Academia din Amsterdam - înregistrat cu B 85, începe cu uciderea lui Grigore Ghica de către turci și-i trimite capul îmbălsămat la Constantinopol, unde e înfipt într-un cui în zidurile Seraiului (1777) pentru că a protestat împotriva cedării Bucovinei în favoarea Austriei.

Se menționează și că odată cu ocuparea Crimeii de către Ecaterina a rușilor în 1787, vecinătatea cu Rusia devine pentru români alt pericol. Că după Pacea de la Sistov din 1781 însuși Karl Marx notează: „Abia au plecat austriecii din Țara Românească și rușii sub Suvorov au intrat. Țara este dată pradă, focului și jafului de către acesta”

Manuscrisul „Rușii în Moldova și Țara Românească” (B 63) începe cu ceea ce am scris, „Limba română e un fel de italiană orientală. Băștinașii din Moldo-Valahia se numesc ei înșiși români; vecinii lor îi numesc vlahi sau valahi”. Marx se referă la români începând cu anul 1393, el recunoscând că basarabenii de azi, deci din Republica Moldova, toți românii de peste Prut, se numesc ceea ce sunt: români!

În același manuscris, referindu-se la România de la 1812 și tratatul de la București, Marx scrie: „Rusia a obținut pentru ea însăși cedarea a aproape 1/2 din Moldova, provincia Basarabia, dar Convenția de la Ackerman (în 1826) și tratatul de la Adrianopol n-a oferit Rusiei nici un drept de suveranitate. Art. 5 al tratatului de la Adrianopol: „Principatele Moldova și Țara Românească, plasându-se pe capitulație sub suzeranitatea Înaltei Porți - și Rusia garantând prosperitatea lor - își vor păstra toate privilegiile și imunitățile...” Se reamintește că, după zece ani, când Rusia obține un hatiserif de la sultan, de amestecare direct în treburile Principatelor și despre prietenia dintre Napoleon și Alexandru al Rusiei, care, noroc, durează doar circa 2 ani, Alexandru se grăbește și-i cere chiar anexarea principatelor, cerere acceptată. Dacă războiul dintre Franța și Rusia ar fi izbucnit mai devreme, poate, Basarabia nu ar fi fost cedată de către turci, scrie Karl Marx: „Turcia nu putea ceda ceea ce nu-i aparținea, pentru că Poarta otomană n-a fost niciodată suverană asupra țărilor române. Ca să nu mai vorbim de Rusia care nu avea nici un drept să ia ce nu-i aparținea, dar o asemenea Rusie nu a existat niciodată și nu va exista vreodată!”

După victoria asupra lui Napoleon, Alexandru a avut cuvântul hotărâtor în Congresul de la Viena, iar Karl Marx reține: „rușii s-au arătat așa cum sunt – jaful și ocupația Basarabiei au spulberat toate iluziile și Țăranul care suferise cel mai mult de pe urma ocupației n-avea pentru muscal (moscovit) decât cuvinte de ură...”

Aceste provincii, menționează Karl Marx „s-au vestejit la umbra protecției ruse...” Despre Tudor Vladimirescu are numai cuvinte de laudă: „Vladimirescu era patriot român: pentru el, Rusul și fanarioții sunt dușmani. Tudor respinge alianța cu rușii”. Karl Marx scrie în detaliu despre trădarea și uciderea eroului care a fost Tudor Vladimirescu la 1821, ucidere pe care o consideră „asasinat mârșav”. Karl Marx scrie pe larg (manuscrisul B 91) și despre ocuparea rusă din timpul războiului ruso-turc din 1828-1829 când 150.000 de ruși au găsit de cuviință să ne invadeze, ca lăcustele: „Au avut loc excese groaznice. Contribuții de tot felul în produse, furaje, vite, corvezi, hoții, omoruri etc. Bărbați și femei au fost înhămați la care cu vizitii cazaci care nu-și cruțau nici băta, nici vârful lăncii”. Peste 30.000 de români fură smulși de la munca câmpului pentru a servi ca animale de muncă. „Un jaf enorm, hoții de ale ofițerilor, barbaria soldatului rus etc. (...)” a fost marele necaz al românilor. „Ocupația asta de jaf și haos a durat până în 1835, încă 6 ani după terminarea războiului și a Păcii de la Adrianopol, până ce turcii vor plăti 125 mil. despăgubiri de război Țărilor Nicolae, timp în care rușii, ca învingători, au dispus cum au dorit de Principatele Române. S-a mers așa de departe încât Orloff, în numele Țărilor, propune sultanului să cumpere cele două Principate, la prețul de 31.000.000 fr”. Între 1829 și 1834 Kiselef a fost guvernatorul principatelor române, el prin forță și dictat, prin închisoare sau moarte, a înlăturat pe toți românii care protestau împotriva lui sau a Regulamentului Organic, introdus în 1831. Și Marx exemplifică: Văcărescu a protestat împotriva puterilor nelimitate ale lui Kiselef și a fost dat pe mâna judecătorilor miliari ruși care l-au surghiunit din București și faptul că alți patru boieri români care au protestat, toți au murit din întâmplare în aceeași săptămână (p. 119)... După 1837, în același manuscris, B 63, găsim: „a fi suspectat de a nutri sentimente patriotice era egal cu a fi exclus din funcții publice. Servilitatea față de interesele Rusiei era un titlu de promovare...” Înainte de plecare, Kiselef „a încredințat toate posturile parte favoriților, parte altor levantini... și ca ofițeri ruși sau creaturi rusești!” Ocuparea rusă și schimbările seamănă cu ceea ce s-a întâmplat în România în perioada

1944-1958, când Tribunalele poporului au lucrat ca pe timpul lui Kiselef, în acest sens este actualizat textul...: „Vremea trece, vremea vine/ Toate-s vechi și nouă toate...” În 1829 „Curtea protectoare” cică vroia să ne scape de „semilună” care „ne amenința creștinismul”, iar în 1844, ei, „frații noștri pravoslavnici” s-au jertfit pentru noi prin „glorioasa armată roșie care ne-a eliberat de exploatarea noastră și de creștinismul nostru, altă farsă a istoriei”. Dar, vorba lui Karl Marx: „întâi a trebuit să trăim tragedia istorică pentru ca abia apoi să ne dăm seama de farsa ei!” Despre alegerea de Domn, conform Regulamentului Organic, dar voinței rusești, manuscrisul lui Marx notează: „Alegerea are loc la 1 ianuarie 1843. Bibescu este ales ca un veritabil parvenit, el începe prin jaf și agiotaj. Bibescu devenea din ce în ce mai slugarnic față de Rusia – care rus – Trandavirov vine în Țara Românească sub pretextul de-a înființa o mare exploatare minieră. Obține concesiuni enorme... opinia publică și...” Adunarea protestează dar... toată istoria devine asemănătoare cu ceea ce a fost în timpul lui Adrian Năstase, pentru că Bibescu, printr-un fel de... ordonanță de urgență a timpului său ordonă prorogarea Adunării. Rusia îi vine în ajutor și Bibescu, un țigan înfumurat, devine stăpân absolut (p. 129 din manuscris), ca în 2002.

Marx ne recheamă și reamintește care a fost ideea politică fundamentală a revoluției din 1848 în București – o mișcare împotriva protectoratului rus (p. 130): „Orice ofițer sau slujbaș devotat Rusiei putea fi numit boier”. Și sub sovietici, în perioada de după 1944, a fost la fel, numai că nu le zicea boieri.

Despre Principate în preajma revoluției de la 1848, Marx, în scrierile sale, relatează ceea ce nu spun astăzi, generației actuale, istoricii și mass-media, în măsura în care cunosc. Însemnările spun că la 1848 Rusia ținea în Basarabia o armată de 30.000 de oameni, iar la 1 august 1848 când o puternică armată rusă a trecut Prutul, în marșul ei spre București, turcii au trimis o armată în frunte cu Suleiman Pașa, iar locuitorii Țării Românești n-au adresat Rusiei nici o cerere de protecție la intrarea trupelor turcești. Oare de ce?, se pune întrebarea cu subînțeles. „Deșteptarea suna și pentru românii ardeleni, care între timp s-au bucureștenizat, mai precis s-au fanarizat. Românii sunt opriți să poarte haine și pantalon de postav, cizme, pălărie mai scumpă de un florin și cămașă de pânză fină. Ei erau numiți „plebea vagabondă” deși formează 2/3 din populație, în timp ce ungurii, sașii, secuii, grecii, armenii, formează cealaltă treime”.

Principiul fundamental al legii maghiare Nobilitas Hungarica în Dieta din 1847 s-a manifestat cu cel mai injurios dispreț față de slavi și de români, pentru a topi toate naționalitățile în naționalitatea maghiară.

Despre Kossuth, Marx spune că nu era ungar, ci slovac, fiul unui plugar sărac, dar care a ajuns mare magnat prin mamă, o bogătașă. El a trimis la Viena, la Împărat, o delegație de 300 de magnați, îmbrăcați în tunica națională, cu o Constituție prin care cerea încorporarea Transilvaniei la Ungaria. Și Împăratul le-a dat aprobarea! Și așa au început Adunările de la Blaj ale românilor, iar Marx scrie admirativ despre Iancu, Bărnuțiu, Laurean, Barițiu. Despre cei pentru care constituția Dietei ungurești din 1848 prevedea patru ani de închisoare dacă ar fi îndrăznit să vorbească „împotriva perfecte unități a națiunii maghiare”.

Marx notându-și toate evenimentele din Transilvania anilor 1848-49, chiar și pe acela al necinstei ungurești prin care „întâlnirea de pace este folosită... ca o cursă – Iancu, Buteanu, Dobra sunt surprinși de către maiorul Hatvany, astfel că, primul a reușit să scape, Dobra a fost masacrat pe loc, Buteanu spânzurat a doua zi”. E vorba despre trădarea românilor, - notează Marx la p. 158-159 concluzia la manuscrisul său despre revoluția din Transilvania și afirmă expres: „fără românii din Transilvania, comandați de Iancu, rușii nu ar fi fost în stare să se măsoare cu Ben Kossuth care a respins cu dispreț propunerile românilor, dar au fost bătuți admirabil de Iancu”. Victoriei împotriva lui Ben, Austria i-a răspuns oferindu-i lui Iancu o decorație pe care Iancu a respins-o cu demnitate: „Io am luptat pentru libertate, nu pentru o cruce, de astea avem destule!”

Profund zguduit, Împăratul l-a obligat să părăsească Viena.

Marx nu uită să noteze și altceva: Rușii, vreo zece mii, nu pierd ocazia și intervin și ei în Transilvania în februarie 1849, unde jefuiesc vârtos și copios. La fel au intrat în Moldova și Țara Românească în 1848. Nu mai puteau să stea în stepele lor de grijă românilor...

Volumul editat de Academia Română, cu manuscrisul lui Marx, are 60 de pagini numai despre români, lucrare despre care istoricul A. Oțetea crede că Marx ar fi adunat materialul documentar despre politica de expansiune și cucerire a multor puteri, în special despre politica externă în Crimeea. Expansiunea Țarismului, ca și cea a comunismului rus începând cu anul 1917, are în ea ceva și din ceea ce se întâmplă cu Ucraina și Crimeea contemporane, și poate, nu numai cu ele...

Cele 12 „eliberări rusești” de la 1711 până în 1944 sunt dezaastroase, dar constituie pentru prezent și un avertisment pentru lumea întreagă.

Dar cine mai vorbește azi despre Karl Marx, prieten, totuși, după cum am spus, al românilor și Cartea lui care conservă prietenia? Și ar trebui ca Bucureștiul să le amintească celor care vorbesc despre „limba moldovenească”, românii dintre Prut și Nistru și de mai departe, că sunt tot români, cum a spus Karl Marx! Altfel, rămânem niște decepționați, precum acad. Florin Constantiniu care întrebă, „ce-și mai dorește pentru viitor” a răspuns („Românii așa cum sunt” de Ion N. Oprea, Editura Pim, Iași, 2011, p.19): „- *Să scap cât mai curând din această lume a hoției, ticăloșiei și nevolniciei care este România de astăzi*”, iar poetul Adrian Păunescu să-și scrie poezia „*Adio, mamă patrie, adio!*” pe care o reproducem:

„Probabil, mâine-aici va fi pustiu
 Și toți în pribegie vom porni-o.
 Drum bun, popor pierdut la un pariu,
 Adio, mamă patrie, adio!

În loc să fim o țară numai frați,
 Simțim, în noua epocă barbară,
 C-am fost în viața noastră blestemați
 S-ajungem chiriași la noi în țară.
 Din tot ce facem, nu avem nimic,
 Ne macină străine interese,
 Făina noastră n-are spor nici pic,
 Nici pâinea în cuptor nu ne mai iese.
 Trăim același tragic simțământ
 Sub politicieni și sub contabili,
 Că noi, ca neam, avem destinul frânt
 Și suntem de prisos și nerentabili.
 Umili, ne cerem scuze de la toți,
 Că nu ne-au chinuit destul în viață,
 Și ne conduc niște fanarioți.
 Ce pe cei mici trădarea îi învață.

Poet nebun, ce vorbe mai îndrugi,
 Când am ajuns în țara noastră slugi
 Și suntem cerșetori la noi acasă?
 Și vii, și morți, amestecați, acum,
 Dispuși să emigreze, se arată,
 Mormintele se pregătesc de drum,
 În România deromânizată.
 Sus-pușii nu mai au nimica sfânt,
 Ca pe cravate, jurământu-și schimbă,
 Nu mai avem nici fabrici, nici pământ,
 Vorbim și limba noastră-n altă limbă
 Și-acum, se aude clopotul final.

Vin vremuri de urgie și de grindeni
 Și este seara ultimului bal,
 Din zori, vom fi români de pretutindeni.
 Probabil, mâine – aici va fi pustiu
 Și toți în pribegie, vom porni-o,
 Drum bun popor pierdut la un pariu,
 Adio, mamă patrie, adio!

Ion N. Oprea

Dariusz PACAK

*Some notes to the **DRACULA THE IMPALER***

by ALEXANDRU CITIZEN CETĂȚEANU

PROBLEM OF VISION

Though almost everything was discovered a long time ago, everyone, especially a poet, can find an area still undiscovered, forgotten or to be rediscovered in new dimensions.

Globally, in the culture of the European civilization always has been preferred this same model of understanding in the meaning of vision... For not exactly known reason, we as a specie, prefer to exist in the world of imaginations. Or may be our life on the another side of being, behind the curtain, isn't possible to us, yet?

ALEXANDRU CITIZEN CETĂȚEANU, using the literary manner of prose poem in the **DRACULA THE IMPALER** (text was presented in author's interpretation, in March 2014, during the XXIII World Congress of Poets by United Poets Laureate International-USA, in Osaka, Japan) tries to show us the parallel world to our created currently mentality, using just as an example, the life of the well known in Romania, historical figure of Vlad Țepeș.

Vlad III, Prince of Wallachia (Voivode of Wallachia) is known around the world today rather as a one of the pop-culture „products”: the Transylvanian Count, vampire Dracula, than as a legendary patriot from the territory of modern Romania, or even remembered as a one of the prominent names of medieval history of Europe.

Vlad III the Impaler, was born in Sighișoara, Transylvania, in the winter of 1431 to Vlad II Dracul, future voivode of Wallachia. That the year, Vlad's father, had traveled to Nuremberg where he had been vested into the Order of the Dragon, appointed by the Emperor Sigismund of Luxemburg to defend Christianity against increasing the power of the Ottoman Empire. This is why he owed his nickname ("Draco" - "Dragon", turned into "Dracul" - "Devil") - hence the nickname Vlad the Impaler "Drăculea" ("Dracula"), then prevalent in the legend, signifying simply the son of the Dragon or the son of the Devil.

Throughout his tragic life he fought with the power of the Ottoman Empire, thus protecting not only the Wallachian land but the boundaries and Catholic churches of Europe.

As the Prince of Wallachia, the third time his reign had lasted little more than two months when he was killed in ambush near Bucharest, in December 1476 or January 1477, by supporters of former Hospodar, supporters of the Turks.

Romanian and Bulgarian documents from 1481 onwards portray Vlad as a hero, a true leader, who used harsh yet fair methods to reclaim the country from the corrupt and rich boyars. Moreover, all his military efforts were directed against the Ottoman Empire which explicitly wanted to conquer Wallachia.

And he hated evil in his country so much that, if anyone committed some harm, theft or robbery or a lye or an injustice, none of those remained alive. Even if he was a great boyar or a priest or a monk or an ordinary man, or even if he had a great fortune, he couldn't pay himself from death. (The Slavonic Tales About Dracula The Voivode)

Around 1785, Ioan Budai-Deleanu, wrote a Romanian epic heroic poem, *Țiganiada*, in which Prince Vlad Țepeș is shown as a fierce warrior fighting the Ottomans.

In 1881, Mihai Eminescu in *Letter 3*, popularizes Vlad's image in modern Romanian patriotism, having him stand as a figure to contrast with presumed social decay under the Phanariotes and the political scene of the 19th century. The poem even suggests that Vlad's violent methods be applied as a cure. In the final lyrics, the poet makes a call to him to come, to sort the contemporaries into two teams: the mad and the wicked and then set fire to the prison and to the madhouse.

*Dar lăsați măcar strămoșii ca să doarmă-n colb de cronici;
Din trecutul de mărire v-ar privi cel mult ironici.
Cum nu vii tu, Țepeș doamne, ca punând mâna pe ei,
Să-i împarți în două cete: în smintiți și în mișei,
Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni!*

In contrast, documents of Germanic, Saxon, and Hungarian origin portray Dracula as a tyrant, a monster so cruel that he needs to be stopped. For example, Johan Christian Engel characterizes Vlad Impaler as "a cruel tyrant and a monster of humankind".

Estimates of the number of his victims range from 40,000 to 100,000.

According to the German stories the number of victims he had killed was at least 80,000. In addition to the 80,000 victims mentioned he also had whole villages and fortresses destroyed and burned to the ground. (Harmening, Dieter, 1983. *Der Anfang von Dracula. Zur Geschichte von Geschichten*).

These types of messages are disseminated not only by the Saxon enemies of Impaler, but by the same Matthias Corvinus, King of Hungary, Croatia and Bohemia, Duke of Austria, wanting to justify the 10-14 years (according to sources) imprisonment of the Vlad III.

In conclusion... it is always easier to create only the creation consists from the two visions, two levels, two sides, two curtains: one white and one black. And then to send one of them to the people, for the centuries. Manipulation. We know this process. Specially we, who come from the socialist countries of the Eastern Europe. Much harder is to explore the reality.

Even if we talk about passed away members of our families, about our ancestors, how difficult is to describe them as a whole aspect of differences, as a true!

Who was Vlad III, Prince of Wallachia, as a human...living under an unusual pressure, in crime and in arms of the cruel destiny in his private life?

The reality never seems to be black or/ and white. The reality never could be a soc-realism. The reality is complicated, hard to explain, difficult to describe, especially if it touches the man and his motivation of his personal existence. Who are we, who would like to touch the source?!

The small group of people who manipulate the whole our planet used to use only the one side of the created creation, and send to us only invalid picture of the past, like of the present, rather.

If you dear reader would have possibility to find yourself in Mongolia, and to study there the life of Genghis Khan, you will be very surprised. We, European know him as a murder, as a beast, as a fire and death, coming from the East. We know him as a wild animal coming from the deep Asia... For the Mongolia State and the Mongolian people Genghis Khan is a national hero. He gave to the Mongolian people not only the writing, not only religion, not only the art, architecture, cities, not only the structure of the army, he gave to the his people the State. He was wise, educated well, open minded. He began his life with the murder by the bank of the river, in the early beginning of his life, there near his yurt of childhood.

If in our vision of so called reality, presented to us, Genghis Khan was such a dangerous murder like a Stalin or Hitler, why he has been alive in Mongolia as a hero, even today? Are people there cruel, arrogant, cold, wild, primitive or maniacs?

I don't think so that Hitler exists as a hero for the German speaking people, today. May be just only for a

very small group of them, still... extremely mentally poor.

I don't suppose that Stalin is a hero for the whole Russian nation, today. Probably for the some of them, yes, but not for the all of them / we must note that Russians are very manipulative and not developed as a society, still today/ !

In Mongolia, Genghis Khan is the national hero for everybody... and people live there being just strictly connected with the nature, free from crimes of communism or from western civilization fake of democracy, mostly outside the Ulaanbaatar.

So this is the reason that the voice of **ALEXANDRU CETĂŢEANU** in literary form of **DRACULA THE IMPALER** sounds loud, and is a song of longing for a truth rather, than for a poor view of manipulation... as we can hear in that part bellow:

*On the Past, the memories are bad !
We forget the truth...this is a fad !
Some become heroes as they never been
And great heroes just figures with bad sin !
(Example – W.W. II is not too far away,
And we forgot the heroes - bad men are on display!
The winners will be forever right,
The white will be black, and the black, white...)*

We have lost the truth...

May be since the time when the mankind was thrown out of Paradise...or may be we have lost this level of existence, *The Truth*, on different way.

And in the end, metaphysic shall find her place on these pages, than history or political knowledge or any another art of *wisdom*.

It seems that vision of the truth, the only right one, is not possible to realize by human, today. It is necessary to do, to follow, the unknown process of so called growing up /and this is not that one popular today/... to transform to this level of existence where just only the dust exists, and where the *human power* can be seen, same on the beginning like in the end, as only a dust. In fact, we are nothing more else. May be there and since that time, The Love lost by the humankind will create man's mind as a new from the beginning, without the sin from the Babel Tower time. And to do him able to love really once more, without the shame or fear. And let him to be proud really of his great ancestors. By the way, today we just follow their steps...bad or wrong, we just follow only their steps...

Dariusz Pacak

Vienna, May 2014

Ion PACHIA – TATOMIRESCU

EMISFERELE ANDROGINULUI, BISTURIUL ZEUS-CHIRURGULUI ȘI „CÂNTAREA CÂNTĂRILOR”

Cu privire la versurile aflate sub lupa noastră, cu „dendrite” pe rifturile „continentului” (macrotemei) Iubirii/Erosului ca dintr-o antic-sacră poemă, Cântarea Cântărilor, reținem pentru Distinsul Receptor de Poezie, fie acesta și dintre „cei mai grăbiți” prin cosmicele noastre dienocuri, câteva fraze – veritabilă „radiografie” de mare finețe / fidelitate – din prefața semnată de cel mai autorizat și valoros-în răzărit poet contemporan al Creștinismului, newyorkez-valahul pr.prof.dr. Th. Damian, *Scriind cu sufletul în vis/ Ecrire le rêve à l'âme*, prefață ce, călduros-colegial într-o aleasă liră, recomandă volumul bilingv de poeme, *Păcatul neliniștii/ Le péché de l'inquiétude* (2012)*, de Daniela Gifu (pseudonim de „eurocircuit” al numelui de familie, Gîfu, poetă-doctor-în-filosofie, născută în orașul Bârlad, în Zodia Capricornului, la 10 ianuarie 1973): «Cartea Danielei Gifu poate fi citită și ca fiind un singur poem (dialogal) scris dintr-o răsuflare în momentul îndrăgostirii. Așadar, poezia din aceste file este un dialog intim între Ea și El (fie căruia venindu-i rândul de a deschide luna), deci un discurs cu accente de filosofie existențialistă, o declarație de iubire ce amintește atât de un anumit mod de expresie al dramei antice, cât și, mai ales, de celebra Cântare a cântărilor, poem biblic de asemenea

dialogal, unde iubirea este sublimată și celebrată în același timp. Precum cartea biblică, și poemul Danielei Gifu este scris ca o expresie a sublimului ca stare interioară ce denotă că poezia e-n suflet și sufletul e-n poezie, sau, mai mult, că poemul e suflet și sufletul e poem. Poate că numai în contextul acesta al sublimării iubirii, dar, în condiția umană prezentă, trebuie înțeles cel puțin unul dintre sensurile acestui titlu, „Păcatul neliniștii”, ce trimite la asceza părinților pustiei. Că marele poem al acestui volum este o „cântare a cântărilor” o spune însăși poeta: „Am scris primul cânt...” (p. 40). Neliniștea iubirii, apropo de titlu, este prezentă și în Cântarea cântărilor, și nu în sensul de păcat, ci de bucurie. [...] În volumul Danielei Gifu iubirea dintre El și Ea e percepută ca un fel de ireversibilă predestinație: „De m-ar înrobi în norarea / tot te-aș chema” (p. 68). E aici dovada unirii totale asemănătoare cu unirea ca încununare a treptelor desăvârșirii din mistică patristică, implicând purificarea și iluminarea ca trepte precedente. Aceasta e de parcă poeta ar identifica iubirea cu unitatea indestructibilă. [...] În acest context iubirea e atât de mare că e mai puternică

decât moartea. [...] În iubire, dăruirea totală are fazele ei după cum ea implică și o anumită necesară pregătire. [...] În dăruirea totală erotismul nu mai are înțeles de păcat, ci de virtute; cuplul – unitatea desăvârșirii – este generator al acestei iubiri, chiar fizice, virtuozitate. În Cântarea cântărilor el o vede pe ea femeie și înger totodată... » (p. 10 sq.).

Deosebit de interesantă este „arhitectura” volumului *Păcatul neliniștii / Le péché de l'inquiétude*, de Daniela Gifu (volum a cărui tâlmăcire de marcă în limba poetului Arthur Rimbaud se datorează Mariei Penzes), unde se relevă mai întâi, structurarea materiei poematice în douăsprezece cicluri, fiecare ciclu purtând un titlu împrumutat de la fiecare lună a anului, însă nu de la cel romantic-macedonskian, ci de la anul tradițional-pelasg > valah, cu începere din martie / mărtisor, luna marilor explozii / revoluții de muguri și de flori de cais, în mai marea lor iubire de foton și de albine, ca să-și „închidă bucla” în făurar / februarie, luna iubirii, a sfinților dragobetieni / valentinieni – ceea ce trimite, fie la regăsirea emisferelor androgine de după chirurgia făcută de Zeus și de armata-i de bune asistente-zeițe asupra oamenilor-sfere (botezați de heladici drept „androgini”), desigur, pentru o „absolută” iubire de numai un an („cosmic”), fie la nuntirea telurică a idealei perechi, Cosânzeana – Făt-Frumos, în nășirea celestă a sacrei perechi secunde din tetrada Zalmoxianismului, Lună – Soare; „binomul erotic”, emisferele Yin-Yang etc. au „corespondent lirico-semantic-sincretic” – de-a lungul / latul acestor douăsprezece cicluri de poeme danielogifuate – perechea pronominală Ea-El („deschiderea” anului iubirii făcându-se prin Ea / Elle – «Pecetluitu-ne-am / începutul cu un sărut / fugar, timid, dar atât de răscolitor. / Un straniu sentiment s-a cuibărit, / în cele din urmă, / în inimile vătămate de înșelăciunile întrupate / ale trecutului. Te purtasem cu mine / dincolo de chinuitoarele / nopți de singurătate. / Teama de dăruire / în brațele întunecatului apus / a fost delicat estompată» – și „închiderea” prin El / Lui – «Ce grațioasă mi te-ai descoperit! / Atât de aproape acum, / m-ai învăluit cu totul în deplinătatea afectivă. / Te laud, rădăcitor buimac ce-am fost, / mulțumindu-ți cucernic că ai avut înțelepciunea / de a mă învăța să-ți port de grijă, / să te iubesc cu adevărat. / Rostindu-ți numele, le-am uitat pe toate celelalte. / Parcă nu aș fi auzit un altul. / Sunt cuprins de tine, la ultim târziu ceas!» –, poate ca și la perechea edenică a „neliniștitei” căderi în „păcat cu măr”, măr „îndrăgostit”, sau nu, la rându-i, de „omidă” – la epiderma-sferă – și de „vierme”, în miezul de platină). Sub pecetea numărului șapte, cabală zalmoxiană cu semantism sacru, în jurământ-fidelitate, în „războinicire” anti-zmeiască / anti-genune, în biruință și în nuntire – ce are înrăzărare și-n alte spații, în cel budist, de pildă, nutritor de Arbore-Șapte-Frunze (cu „certificare eliadescă”, indirectă, prin Maitreyi) –, deopotrivă, și sub pecetea numărului șapte, al zilelor sacrei săptămâni de Geneză, sunt puse și cele șapte poeme ale fiecărui ciclu, cu vectorizare – magie prin analogie – într-o demiurgică făptuire prin iubire profană până la îndumnezeire, prin iubire christianică, prin iubire-foton / iubire-lumină.

Ea, eroina liric-mărțișoară, fără teamă de „brațele-ntunericului” (mai mult ca sigur, sub edenicul măr înflorit), are și trăiri în spații oricare, într-un «somn viclean», ținându-și iubitul de mână, își îmbăiază trupul-dorință, scăpat «din inerția detenției sufletești temporare, prea înfricoșat de fierbințeala simțirilor», caută «înțelesuri tainice», „bunădiminețește” «păcatul neliniștitului impuls trupesc» într-o realitate «pe care doar sufletul o poate pătrunde», aprilină fiind, își aude numele strigat, constată că-i «cu neputință a uita să respire eliberarea», chiar dacă și mintea mai face autocenzura „pornirilor lumești”, se deschide «asemenea crinului», „înțelege” expresionistul „neînțeles”, paradoxizându-l, „deschide fereastra să îmbrățișeze ziua”, se dezmeticește, dar încă destul de mult mai „șovăie”, îi este destul de greu să mai caligrafieze iubirea «fiindcă totul acum e iubire», ia «perina în brațe», imaginându-și că dansează «pe acordurile inimilor» binomului erotic, El-Ea, firește, căci «instinctul iubirii a învins barierele spațiale și temporale», de florar fiind, la „slăbirea îmbrățișărilor” are «parte de o noapte de lămuriri, de apăsări», „încrucișări de priviri dojenitoare”, vibrează «neîncetat, asemenea păcatului original», simte «totuși un zid», fără a fi ca al zidirii Anei lui Manole în Mânăstirea Argeșului, vrea „a obloji” trecutul «cu săruturile stelelor», cu «senzația unei căderi printre râpi tot mai adânci, în care conștiința se rafinează ca un fir de lumină deșteptător la căință», „se ghemuiește” oximoronic «pe malul lacului sec de tăcerea îndelungatei așteptări» și «are povara unei netălmăciri trezită din rămășițele închinăciunii», „nădăduiește” «clipă de clipă că nu e doar un popas acest prelung răsfaț al buzelor», în sufletu-i, «tot mai viu trăiește visul [...] cu flori de liliac îmbătătoare. Indigo, alb, roz», „rătăcește” «cu gândul printre miresmele răspândite», de cireșar fiind, «aici și acolo, sub forța inimaginabilă a iubirii», își cheamă „iubitul-emisferă / jumătate”, absența acestuia sufocând-o («...te chem, fiindcă nu mai am aer fără prezența ta; uneori mă auzi, alteori briza lacului se interpune tânguitor între noi [...]; aștept parcă să se ivească un înger»), de cuptor fiind, „fată-morgană fiind”, se simte slăbită «de acest neîntrerupt drum de căutare» a apei salvatoare, căci «se face din ce în ce mai fierbinte» și „nu mai are ce să

jertfească «pentru o picătură de ploaie»; «supusă dăruirii», se vede «spintecând cerul [iubitului] lăuntric, involburat», cere să fie descătușată / „slobozită” «de va veni furtuna», de măsalar / gustar fiind, convinsă că iubirea mișcă și munții din loc, Ea și El / Iubitul par a fi doi drumeți, nicidecum sisifici, ci, dimpotrivă, «pe versanții lor periculoși, cu precădere la cunoașterea angelică a extazului», într-o «fericire în doi, fără odihnă...»; de răpciune fiind, eroina lirică a Danielei Gifu simte cum, «prin tufișurile dese și răcoroase», aude „îngânatul trist al iubitului” «de dincolo de ușa» despărțitoare, constatând că amândoi „jelesc” «nevoia de ghemuire unul în brațele celuilalt»; de brumărel fiind, „se furișează în pat, lângă trupul bărbatului iubit, «răvășit de căutarea coapselor feciorelnice, precum stropii ploii mocănești» și „se nevoiește alene a se desprinde” «de oglinda înlănțuirii inimilor»; de brumar fiind, «cu toată agitația din jur», este cuprinsă de «un sentiment de seninătate» și își invită iubitul „să-l trăiască o vreme”, «poate o viață», căci «îndelungată a fost furtuna, spulberătoare de afecte încâlcite»; de undrea fiind, pătrunde «într-un univers azuriu, nemărginit», cu «întinderi de pietriș vălurit» pe care Ea și El se plimbă «în hainele Raiului», pentru că «sub privirea stelelor, doar iubiților li se îngăduie visarea pe omătul întins al iernii»; de gerar fiind, își cheamă iubirea «pe acorduri medievale», dintr-o teamă «de a nu rămâne în acele vremi ancorată [...] sub dojana cerului»; de făurar fiind, Ea și El „îmbrățișează pământul”, în ultimă eros-instanță, Ea invocând nu vreo zeitate valentinian-dragobeteiană, ci pe Atoatecreator: «O, Doamne, mi-ai / trimis un înger, sleit de / prea multele-i zboruri, / să-mi privegheze somnul / abătut de ninsele gânduri...!» (p. 110).

El, înmărtișorat / făurărit-dragobetian, dansează «pe aripile gândurilor», „în zori de rouă”, pe «dâra de Lumină lăsată de îngeri, perceptibilă doar de cei aleși», își propune a îmbătrâni «căutând împreună imprimăvărarea», simte că, în cuplul Ea-El, brațele (cele patru, androginicele) li «s-ar preschimba în aripi de înger», constată că poezia ochilor Ei / Iubitei «este îndurătorul înger», își încrucișează «brațele în așteptarea ceremonialului schimbării gărzii de nori», iubita-i se leagănă «mai frumos decât gândul» chiar și în ziua în care aceasta-i „ultima lui lacrimă”, „se regăsește” «într-o realitate deplină și concretă, unde totul pare că are un ritm previzibil pentru cei ce îndrăznesc să creadă că poate mâine va fi altfel», are «ochii încremeniți în infinitatea plăcerii», „se pierde” «în strânsoarea sânilor» Ei, „se fericesc” (El – Ea) «adăpostiți sub tavanul înstelat, înveliți în cuvinte aurite», uneori, expresionist, are „poftă sporită de a se scălda” «în oceanul de senzații necunoscute», cu singura îngrijorare de a nu fi «încarcerat într-o odaie neaerisită», se declară a fi «un cititor pasionat de cărți de debut», „mai ademenitoare părăndu-i-se” «decât cele scrise pe fondul unor trăiri mahnitoare, încuibate adânc în suflet», „contemplă sâni Ei” «încă tineri, cu sfârcurile rozacee» și „se întreabă”: «Oare voi avea vreme să te citesc până la capăt...?» (p. 110).

Cele douăsprezece cicluri (Martie-Februarie) ale volumului *Păcatul neliniștii* (*Le péché de l'inquiétude*), de Daniela Gifu – de câte șapte poeme fiecare (evident, numărul celor 84 de poeme ale „întregului liric danielogifuan” din „păcatul neliniștii” ar putea fi „focalizat” pe laudatio la Maestrul ce „desăvârșește” al 84-lea ocol al Soarelui, dar nu e cazul) –, grație modernelor unghiuri de fugă în orizontul cunoașterii metaforice, pot să se încoroleze și autenticei primăveri de Rai cu măr de-un rozalbiu nor, bineînțeles, cu / fără șarpe, însă întru profund catharsis.

* Daniela Gifu, *Păcatul neliniștii / Le péché de l'inquiétude*, poeme, Cluj-Napoca, Editura Eikon (ISBN 978-973-757-738-2), 2012 (pagini A5: 116).

4 mărtișor, 2014
la Piramida Extraplată de Tibissiara > Timișoara

Elleny PENDEFUNDA

În aripi nod

Sunt un fluture-nnodat
căci zborul meu e-n nod.
Aripile-mi ajută la-notat
în aer, în vid, în tot.

Sufletul meu viu, curat
mă-nvață cum să pot.
Mă răsucesc să mă desfac:
până la urmă-s tot un nod.

În vise mintea-mi vede tot,
mă-ncolăcesc și devin arc
și zbor cam în același mod
cu-al unui fluture-nnodat.

Iar timpul trece colorat,
un viermișor născut să rod
cuvintele în lung și-n lat
și să rămân în aripi nod.

Iureșul de frunze

Am auzit într-o zi la geam
aripile îngerului meu.
Nu m-am speriat: eu mă știam
apropiată-n zbor de Dumnezeu.

Dar dacă visele în cer zburau
noapte și zi – petale de cireș,
simțeam că nu știu tot ce vreau,
că-n trup mă zbat adânc real iureș.

Chiar îngerul, cu nimbul său stelar
mă învățase ca să simt urcuș
picioarele purtând ca un advar
urmele ierbii, din pământ culcuș.

M-am auzit cum cresc crenguțe-n geam,
eu însămi un cireș cu rădăcini
ascunsă-n taina lumii și eram
precum de floare-s pomii plini.

Iar îngerul ce m-a-nvățat să zbor
între nadir și-albastru infinit
înnoadă sufletu-mi în dor
creștin prin vis și frunze împlinit.

Stejarul meu

Susur crăpat, trosnet de crengi
și ciripit de păsări dintr-un cuib aflat
într-un stejar bătrân, în munți
m-au adunat, m-au așezat
la început de timp, când soare nu-i,
la capăt de cărare-n luminiș
să văd, s-aud, să simt
un iz adânc în scoarța lui,
miros de vise și rășini,
fantasme de străbuni cărunți
și să pătrund
în scorbura fără sfârșit
unde pentru foarte mulți
nu-i viață, alinare, nici viitor, nimic.

De-acolo, însă, ochiul tău de veacuri
ascultă și mă-nvață cum s-aprind
focul din gheață,
cu îngerii să dăruiesc cuvinte

vers după vers
și să doinesc
murmur divin de frunze
întru care cresc și eu puiet
al codrului mustind de vraja
graiului ce-l port sub aripi aplecate
de ghinda arborelui strămoșesc.

Arborele sacru

Mă sprijin de tine. Tu sprijini cerul.
Deși ești trup, eu suflet și iubire,
tu îmi îmbraci veșminte verzi
și minții desenezi o scară de gândire.

Nu ți-am cerut cu glas că vreau să urc
acolo sus, în raiul de lumină
și totuși trunchiul tău de cifre
mă-mpinge, mai aproape ca să vină

apa-n care se scaldă heruvimii,
cu rodul tău hrănindu-mă pe mine
să văd adâncul rădăcinilor,

să aflu ce e rău și ce e bine.

Nu-s floarea ta, deși m-ar încânta
să deslușesc între tulpini misterul
arborelui sacru. Totuși prin tine simt
în mine cum se sprijină tot cerul.

Inimă de creștin

Din lemnul pomului din rai ți-au sculptat o cruce
ca șarpele pe ea, printre crengi și frunze
în adevăruri și în remușcare să ne urce.

Mă simt eliberată și respir altarul unde arde focul
purificând iubirea de tine, sfințind în mine locul
vajnicului copac ce-mi protejează jocul.

Și nu mă pot desprinde de ce mi-ai dăruit
pentru că soarele răsare în fructul pârguit
în inima în care viață de copil ai dăltuit.

Iar de aici nu se mai duce...

Suparna Ghosh (www.suparnaghosh.com)

Julieta Carmen PENDEFUNDA

Lumea de dincolo de lume

Textul masivului op subintitulat *roman* al scriitorului ieșean **Emilian Marcu**¹ este destul de greu de receptat de către neinițiați. Când ne-a fost dăruită această carte, am știut că un mare talent al literelor, parcurgând o genială idee, zămislise o opera magna în alambicul atelierului său alchimic. Chiar dacă misterele care trec de vâlul rândurilor obișnuite sunt descifrabile aici doar celor urcați pe puținele trepte ale drumului întru gloria Marelui Arhitect, noi, prin aplecarea zecilor de ani ce-i lăsăm în spatele gârbovit de alchimie, rosicrucianism și alte ordine discrete sau secrete, ne-am așezat, pe rând sau discutând paragrafe ori capitole împreună, să ne delectăm în lirica primordială² a autorului inserată prin focul artei regale. Este ceea ce sugerează Constantin Dram în prefața sa, asociind poetului Emilian Marcu imaginile acelor *forme mitice de organizare a cosmosului*. Scriitorul, însă, depășește istoria, legendele, miturile ori învățăturile tradiției, analizându-le, sintetizând și amestecându-le în propriul athanor metafizic, cartea devenind un unicat al literaturii noastre contemporane, oricâte analogii am încerca să găsim pe parcursul lecturii. De aceea afirmăm în cunoștință de cauză: puțini sunt aceia care o vor înțelege (cei aleși!) și prea mulți se vor prefăce că-i pot descifra tâlcul, deși...

Opul prezintă patru părți: *Lumea de dincolo de lume*, *Mormântul Călugărului Ioanit*, *Aducerea cenușii la templu*, *Ultima cină a palatinului*, o prefață semnată de Constantin Dram și o postfață aparținând lui Theodor Codreanu. Din păcate, nimeni nu-l poate ajuta pe cititor în încercarea acestuia de a lectura stilul faulknerian într-o lume aparent absconsă, care descrie realități pe care simțurile noastre le receptează fără a le lua în seamă, fiecare dintre noi fiind absorbit de viața cotidiană. Limbajul scriitorului atribuit Primarului devine primordial în orașul care nu mai aparține acestei lumi, fără a se deosebi de cel al povestitorului care relatează dubla ipostază fizică a personajului și a portretului (amândouă șterse de o ceață deasă! *Aburii groși, denși ca un păcat lumesc, acopereau până la dispariție, trupul lui mătăhălos, diform...*); astfel acesta relatează că măsurătorile lucrărilor urmează a începe în prima zi cu lună plină din luna a cincea, *când florile încep să dea în copt*, facilitând misiunea lunii. Oricum, timpul nu există în carte decât arbitrar și doar pentru a despărți viața de moarte, frontieră desființată de autor dintru început.

Primarul se erijează în conducător de organizații secrete, pedepsind trădătorii precum fusese și vladimirescul sau alți juruiți de tăcere: *Celui ce mă va trăda... să i se străpungă limba cu un ac înroșit făcut din oase de animal sălbatec, din labe de lup, din țeastă de ciută sfâșiată într-o noapte cu lună nouă, să le amestec în jar să se logodească prin flacăra*. Și toate acestea în fața Sfinților Ioan, patroni ai constructorilor de biserici și noii ordini sociale. El stă într-un jilt, deasupra capului tronând un cap de cerb între coarnele căruia (ca la bourul Moldovei) se afla un triunghi de aur cu *un ochi de elefant sprijinit pe un compas, pe o mistrie și pe o carte deschisă*. Metafora ne apropie de sigiliul domnitorului Cuza unde coarnele erau înlocuite de pești. La inițierea sa, primarul urcă pe o scară din funii de lumină ca în visul lui Iacob spre lumea misterelor. Și aici întâlnim alegoria egipteană a cărții morților – coșciugul, o barcă trasă pe Styx la

¹ *Suburbii Municipale*, Editura PIM, 2011

² după un concept semnat de Liviu Pendefunda în prelegerile sale publicate în *Oglina literară* 2014 în serial

care trag două lebede, una albă, alta roșie, Soarele și Luna, în alunecare tibetană, ambarcațiune de înviere avatică.

Repetabilitatea scenelor, întoarcerea lor în timp în sensul în care nimic nu e nou sub Soare și tot ce-a fost, ciclic, revine ostentativ în spirala labirintului, îl obsedează pe autor. Repetarea ritualurilor cosmice asupra cărora insistă scriitorul – hiramice, a meșterului Manole și de înălțare a templelor solomoniene (și nu solomonare) reflectă aplecarea lui Emilian Marcu spre îmbunarea în alambic a culorilor ce simbolizează gânduri atât divine cât și umane.

Bătrânul Anticar cântă la orgă, din scaunul său cu roțile, *între zăpezile de la facerea lumii* (cum spuneam în *Căruța cu nebuni*, L. P.). *Sunetele rupte din cer... cădeau peste grele miroșuri ... și orga ușoară intra într-un continuu tremur păcăd ar fi fost bătuită de forțe oculte*. Uneori discursul unui paragraf de tip proustian își pierde verbul-predicat și multitudinea de informații sufocă în suburbiile municipale *unde se descântă piatra filosofală, susurul râsului îmbietor al curvelor... iritând până la supunere simțurile masculine cu hormoni lor și cu mirosul cald plăcut al cârnii gata să înflorească în lumina lumânărilor*. Atmosfera incită, acoperă și ademenește. Acesta este sipetul care ascunde mesajul.

Dă mesajul mai repede să-l citim colea la lumina focului de sub alambic, unde florile de mușetel, de mentă, de iasomie amestecate cu muguri de brad, culeși dimineașa pe rouă, și alte câteva mirodenii fierb și se înfrățesc și prind viață fără de moarte și dau putere voinicului și slăbănogului., sănătosului, dar și bolnavului, celor care au încredere în mine și vin noaptea să-mi ceară ajutor. Eu sunt gata să-i ajut și să-i conduc prin hrubele suburbiilor, acolo unde nici Zoroastru și nici Primarul nu au acces. Încep cu acest citat care demonstrează că toți cei care au citit și au încercat să descifreze alegoria lui Marcu nu au înțeles nici invitația și nici textul mesajului. Acolo, chiar cei care cred că o fac, nu au acces. Bătrânul Anticar, căruia îi este atribuită prima parte a volumului invită, dar nu oricine îl poate urma. De fapt el ne și avertizează asupra rolului asumat: *Am ochii zăpăciți de litere, de linii, de desene și mai ales de înțelesuri. Au devenit un fel de fântână fără fund!*. În timp ce alambicul fierbe în athanor se scriu file după file, într-o atmosferă balcanică, parcă împodobită cu iz gregorian și idei contemporane de sursă medievală. O sală de arme depășește aparențele unui kitsch imagistic și nimeni nu mai gândește de ce *zuruitul verigilor de la lăntugul de argint poate tăia în mintea cititorului pădurea ca dinții unui fereștrău, de ce întunericul curgea din copaci printr-o sevă vâscoasă, dar plăcut mirositoare, copacii părând trupuri de îngeri*. Și timpul nu există nici pentru bătrânul orb Anticar.

În sala armelor templul se înalță sprijinit pe *șapte stâlpi de piatră leproasă*. Portalul este străjuit de doi stâlpi circulari de marmură neagră cu vinișoare roșietice pe care tronează globuri luminoase, cele 15 trepte care urmează fiind în serii de 15 întrerupte de o platformă, *ca o uitare în timp*. Din sala de arme tunelele săpate continuau sub *acea boltă care părea că ține întregul municipiu pe cele trei picioare de piatră*, ceea ce mimează cei trei pilieri centrali ai templului. În mijlocul bolții se afla *fixat în ferecături de aur și de argint,... cu borduri groase de liane mereu înverzite, un diamant uriaș. Ferestrele și oglinzile, trecători ale morții, lipseau cu desăvârșire din labirint*, cel creat dispre abație și continua întru întâlnirea cu spațiile subterane urbane. Fără să înțeleagă lucrarea coordonată a inițiatilor, Zoroastru prinde din zbor planuri, imagini pe care le transmite la început primarului ca un vajnic slujbaş al serviciilor secrete, pentru ca mai apoi să realizeze că, singur, bazat pe știința modernă, atee, poate lua controlul întregului eșafodaj lumesc. Primarul realizează că-și pierde identitatea, nimic din cele care îl înconjoară nemaiputând să-i atribuie altceva decât o masă spirituală amorfă, trupul fiindu-i și el amputat, anihilat în timpul care nici prezent nu mai este. *Deși viu, cât se poate de viu, era o umbră, un fum, un duh*. Nimic nu-i mai poate folosi, nici tabloul său princiar, nici inițierea din mijlocul prostituatelor ascunse de doamna sa, luneta, celebrul instrument de spionaj realizat de Comisiona aparține lui Zoroastru. Dosarul realizat de acesta din urmă poate deveni astfel o biblie, o istorie-mit cu rol inițiativ. Autorul, însă, fabrică în suburbiile orașului o existență fabuloasă care se derulează fără spațiu și fără timp (ne repetăm în mod voit!), și fără aprobarea spionajului oficial. O cohortă de personaje pare să sufoce acțiunea. Chiromanți, astrologi, numerologi etc, în mijlocul cărora se află personajele principale, caracterizate magistral indirect sau prin bunăvoința scriitorului. Arhitecți, pictori, ucenici, calfe și meșteri mari participă nemijlocit la realizarea unui tablou în mișcare, construcția romanului mergând în paralel cu cea a realizării labirintului subteran. Totul e o realizare macroscopică din piatră, lemn și pământ a alchimicului atelier: *alambicuri adânci, străjuite de serpentine uriașe ca niște șerpi dând în fiert esențe tari din erele străvechi risipite într-un univers necunoscut*. Construcția se realizează din pietre extrase la Pietrărie, pietre masculine de culoare aprinsă, care frigeau mâinile muncitorilor zidari și sfârșeau noaptea în zidărie și feminine, de culoare palidă care se îngropau în

tăcere în forma zidului. *Prin luminare piatra devenea musculoasă, căpătând o elasticitate interioară, o irizare de sunete, într-un ciudat amurg levantin.* Fenomene magice, miraculos surprinse de autor, apar frecvent în structura esoterică a cărții. Imagini, sunete, parfumuri asociate uneori cu senzații gustative sunt prezente pretutindeni în paginile frumos decorate ale tiparului acestui op de excepție. Întâlnim *mirosul de mucegai și de carte bolnavă, aerul care mirosea a fulger... purtând în măduva lui bufnitura tunetului;* sunetele grele de tăcere, imperceptibile pentru urechea zilei definesc pe cei care nu pot pătrunde miezul tainelor, totul într-o muzică *stranie, astrală, un cor de îngeri.* Chiar și diamantul din mijlocul bolții subterane *trimitea spre privitor o lumină muzicală, un fel de bocet al îngerilor și... lacrima stins.* Dar simțul căruia autorul îi acordă cea mai mare atenție este cel ce aparține pielii, tactil, dureros, termic, opiniind pentru o exacerbare metafizică. *Meșterii zidari luau piatra, o mângâiau pe toate fețele, își treceau încet palma pe pielea ei aspră, ușor rebelă..., o balansau..* ca într-un adevărat ritual de dragoste și moarte, asemenea cântăritului păcatelor. Și prostituatele știu că simțul tactil reprezintă drumul spre chintesență prin mângâiere, ungere și emanație de căldură. Atingerea apei, a ierbii, a hârtiilor, a lemnului sau pietrei reprezintă gestul serafic al autorului de a realiza cum se modelează, în forme sculpturale aluatul din carnea dăruită nouă prin Creație. De aceea atingerea cu credință este singura capabilă să conceapă și să realizeze o lucrare. Materia se compune și se descompune ca și memoria, ca și pietrele zidurilor. Boala pietrelor, a exfolierii pietrelor este o metaforă de reînnoire a pietrei șlefuite de-a lungul anilor de maeștrii Marelui Maestru, suburbiile fiind o lucrare umană cu viață limitată în comparație cu adevărurile eterne înscrise în Cuvânt. Dar lucrarea cea mai de preț o reprezintă pictarea lui de către chiromanți și astrologi *cu semne reprezentând păsări în zbor, șerpi și diferite animale sălbatice... a unor semne ciudate, frumos arcuite pe sulurile de piele... arabescul literelor revărsându-se asemenea unor cupe de crini*, lucrare asociată geometriilor care folosesc focul alambicului. Mistica numerelor alunecă între 1 și 3, 4, 7 și 9, 40 simboluri sacre și 50 sau o sută profane, cea a culorilor (până și ale coloanelor păstrează ordinea templului atlant!), amintește de semnificațiile kabbalistice ale lui Mayer, iar Ouroborosul phoenixian e un șarpe a cărui coadă de foc devorează gura deschisă a propriului cerc. Aceasta este previziunea ce îmbie cititorul să reia romanul la o altă lectură!

Acțiunea paralelă a căpitanului Oswald Zaur Austriacul începe cu descoperirea jurnalului său, ceea ce ne îndrumă spre biblioteca abației din *Numele Trandafirului*, fratele Damian plimbându-și rozariul, încercând să se alăture deschiderii comorii, adică a sipetului ce conținea jurnalul. Insist asupra paginilor de început care anunță acțiunea, o proză pe care alții îi contestă epicul, un lung drum cu suspans brownian și descrieri sadoveniene, pentru a certifica apartenența acestui volum la proza românească. El reprezintă o altă fațetă a ocultismului, chiar dacă se dedică alchimiei de la Padova, magiei, ritualurilor de descântec, astronomiei, teogoniei, fiind un davincian retras în codrii *unde botul căprioarei mușcă încet din izvorul nopții.* Totul se desfășoară *la marginea lumii* și la începutul timpurilor, labirintul suburbiilor municipale transformându-se într-un secret axis mundi. *Fie ca Marele Arhitect al Universului să binecuvânteze modesta noastră și atât de temeinică lucrare, efortul, inspirația și curajul nostru de a purcede la întocmirea planurilor ce ni le-am propus, acum, după ce toate măsurătorile au fost împlinite!*, afirmă el în prezența celor nouă meșteri, cerându-le să împartă ciocane și mistrii, zidarilor, calfelor și ucenicilor întru zidirea noii lumi din suburbii. Dacă e să receptăm morala unor parabole bine ticluite, atunci reținem că scopul prin care se poate aprecia trecerea noastră prin viață o constituie *măsura umbrei tale pe cer și măsura faptelor tale de pe pământ.* Această zicere devine un sfat-poruncă pentru sufletul lui Oswald Zaur Austriacul. Și pentru oricine. Învățăturile înmănunchate în ultima parte a romanului dețin un sens esoteric, clar, concis sintetic.

Hristina Fecioara și cele patru surori Curaculacu (Minodora, Ninfodora, Mitrodora, Afrodora), cât și călătorul mesager Mavrocosta îmbracă povestea de la suprafață înspre adânc, în labirint, între viață și moarte. Ca un leitmotiv fragmente din înfrângerea morții, cu moartea pe moarte călcând, cortegiul acesteia tranzitează întregul roman. Rochia sa de mireasă flutură în ramurile copacului (un acacia!) care crește din mormântul cu sicriul de sidef al cenușei și oaselor călugărului Beniamin. Sub pleoapele fecioarei apa cântă o melodie funebră, trupul, el însuși e o *salcie*, sânii sunt doi *lăstuni speriați*, care mușcă aerul, iar sfârcurile se *apleacă în jos ca un semn de întrebare* sub privirile elevilor înmărmuriți.

Zoroastru e un magician căruia, chiar și lui, îi este greu să înțeleagă *lumea aceasta răsturnată, privită printr-o oglindă, mai mereu mincinoasă, de foiță de argint, cu puncte negre, poticnite, ingenunchind lângă rama groasă, de lemn de trandafir, din care mirosul aparent proaspăt, țâșnea în odaie... să inunde casa, lumea, ca într-un război fără de sfârșit, dar și fără de început.* Personajul se strecoară printre pașii alaiului Primei Doamne, ațâțând poftile consilierilor locali... *șerpește printre funiile de lumină, de lumânare, lumină neagră de cimitir*, să nu cumva să deranjeze mesajele, împreună cu Austriacul și Bătrânul

Anticar.

Fratele Damian măsoară cu compasul un cerc în mijlocul templului, calculând dimensiuni asemenea cavalerilor templieri. Preotul Isidor, regele neîncoronat al nopților albe împrăștie apa sfințită pretutindeni. Părintele Sava Gotul, botezătorul, este obsedat de lepădatul Satanei. Călugării tentează precum vracii leacuri străvechi: *am să-i ung rănile cu zumzetul acesta, să le câptușesc în liniște cu pacea lui, să simt rănile părintelui Sava Gotul cum înfloresc în lumea de apoi*. Domul din țara aceea îndepărtată pare a fi templul circular al Turnului Babel, primul lăcaș închinat Spiritului universal de către Om. Sub impulsul începutului timpului, inconștient, există în suburbii poarta prin care se poate pătrunde în universul de unde începe cealaltă lume, scriitorul conducând personajele sale la originea înțelepciunii Tăblițelor de Smarald ale lui Hermes Trismegistul, coborâtor din zeul atlant, Thoth.

În jurul Marelui Maestru, Beniamin este un personaj interesant și de o importanță greu de trecut cu vederea. El este cel care inițiază Austriacul, Primarul și chiar pe Zoroastru. De unde și concluzia Ordinelor diferite în raport cu cel al Bătrânului Anticar. Călugărul Beniamin este dăruit geometriei și luminii primordiale, ceea ce-i dă posibilitatea să se aplece asupra actelor de caritate și vindecare într-un mesaj schimbat între soare, lună și steaua înflăcărată, un triumf ce-i conferă inițiere eseniană. Beniamin e Învățătorul. Un fenomen care aduce o altă realitate în fața cititorului este faptul că atât abatele, Marele Maestru, cât și Beniamin îmbătrânesc când se îndepărtează de abație. De unde și necesitatea băii zilnice din hambarul de grâu sau suptul laptelui de la sânul unei femei primipare. Este ca o retragere în peșteră. Ca în misterele antice, Oswald Zaur Austriacul este inițiat în cele șapte arte liberale (astrologia, geometria, muzica, dialectica, retorica, anatomia și gramatica) urmând pașii formării sale în două etape a șapte ani, pentru că *trupul este cuibul unde sufletul se poate împlini să-și facă lăcaș pentru slava cerului peste podul de aur pe care vom păși atunci când nu vom mai păși*. Mavrocosta se comportă ca un maestru de ceremonii responsabil de prepararea cenușii, printre altele în lucrarea de inițiere în masă a personajelor urbei.

Montezuma Monteverdi, descendent de stirpe regală, duce prin veacuri *umbra de lut* a imperiului de cenușă este singurul călător între lumi și consoarta sa, Filofteia Darabont, tânjește mereu la aceasta fără puțința de a-l însoți. Multe alte personaje colindă romanul, dar construcția templului, a suburbiilor, labirintului cu atelierele sale alchimice domină acțiunea în care *așezatul pietrei în zid este asemenea interpretării unei piese muzicale*. Modul în care sunt privite suburbiile de către fiecare dintre personajele principale este însă diferit. Cu toții sunt în căutarea pietrei filosofale. Și căutarea are ritualuri diferite. Nu pot ocoli cuvintele Primarului: *Doamne, dă-mi seninătatea de a accepta lucrurile pe care nu le pot schimba, curajul și puterea de a le schimba pe cele pe care le pot schimba și înțelepciunea de a face diferența dintre ele!*, comandând un pelican de fildeș ce cuprinde o păpușă din lemn de mestecăn, pentru a onora pasărea mistică (legea Pelicanului!) și pregătind ultima cină și călătoria sa în corabia astrală. Petrutio Boroian, meșterul pielar, regele-pietrar, Donauto și Batofix, lumânărari și mulți alții împlinesc poruncile ca simpli executanți, și ei, însă, plini de har și cunoaștere.

Există descrieri ale vânătorii de mistreți, tauri înjunghiați, mrene grase, ale artei culinare. Bogăția epitetelor și caracterizările vestimentare, sufletești și trupești sunt adevărate desfătări ale cititorului. Luneta, mașina de citit gânduri, tainele de călătorie în timp și spațiu, cele patruzeci de zile și patruzeci de nopți (*în patul de păsări* – Beniamin), în liturghii negre și imnuri serafice (perioadă cristică de purificare a celui care domină universul) reprezintă magia inițiatului, iar orbul care tinde să-și elibereze vederea, ca și cum i-ar cade bandoul de pe ochi la îndemnul – să fie lumină!, realizează minunea că aceasta era *lumina pe care o purtase tot timpul în mintea lui și în gândurile lui*. Amintirea ordinului Diogenian amintește de Dyonisos, de misterele orfice și cele eleusine aduse din antichitatea proto-dacă.

Poetul se manifestă și el în unele dintre acestea ajutând prozatorul: *era ora când cucii piteau ouă sub spuză în cuibul privighetorilor să se burdușească puii de cântec și de petrecere și-și luau zborul prin hățișurile destul de neprimitoare ale lumii. Stoluri întregi de cuci împânziseră cerul deasupra câmpului cu pânză de macafan și se hârjoneau gata să smulgă de jos valurile uriașe de țesătură fină, să le întindă pe cer să poată stelele să însămânțeze liniște și pace în ea și să se audă sfârșitul cuibarelor de stele până în urbe încât să se mire oricine cum de s-a mutat iazul în cer cu mătasea broaștei țesându-se cuibar pentru stele*. Bogății de epitețe, invazie de metafore întâlnim și în ritualurile de împerechere lăsând cititorilor să le descopere singuri în paginile acestui roman. Iată un pasaj mirific, abscons și terifiant totodată: *Mușcătura calului alb o știa unii... și alergau nopți în șir cu puștile încărcate, în țevile cărora greierii odrăsliseră pui dolofani, pregătiți să umple zările cu cântecele lor de ademenire și de sacrificiu în numele dragostei eterne... alergau peste dealuri să-l prindă în cătare, dar se loveau de aburul gros, leșios-dulceag de*

melancolie parșivă, care li se lipea de pleoape, ca o mantie de zăpadă în luna mieilor, straturi-straturi, ca straturile de lut în ulcelele pline cu vin mirosind a sămbure de piersică dată în pârg și a trup de fecioară gata să înflorească pe buza vâscoasă și încărcată de pofta sărutului din care chiar mușcau. Simboluri, hermeneutică, descifrări neelucidate îmbogățesc acest volum semnat de Emilian Marcu.

Inviaza șoarecilor albi, are semnificația subtilității, fineții și dominația inteligenței. Multe alte simboluri merită a fi cercetate și relevate în contextul multor paragrafe din roman. Ne limităm doar la a aprecia că alambicul reprezintă creația, procrearea, sexul și rugina izvorâtă din acestea e apanajul sângelui... Cad stele peste inviaza de curve și șoareci ca un mister adus din *pânza de macrafan* în urbea care *era o fecioară nebună, dominată de imagini erotice*. Dar curățenia și puritatea excelează prin asocierea mănușilor din piele de oaie la călugării vânători, pescari și constructori folosite la prelucrarea pietrelor unghiulare – gânditoare, așezate la temelia templelor. Ritualurile au loc în noaptea misterelor, de Sânziene, a Sfântului Ioan când până și Primarul depune jurământ de castitate, sărăcie și supunere (ca la Asissi!).

Alegoriile se succed și prezentarea lor ar însemna o altă carte, poate mai voluminoasă decât opul lecturat de noi. Stejarul crescut în ținuturile tributare lupului alb, cu rădăcinile drept picioare înfipite în lutul din care s-a născut lumea și trunchiul cioplit ca o poartă a soarelui, mângâiat și fasonat pare un vis, iar starostele care îl simte alergându-i prin artere, posedându-l, se identifică cu acesta într-un întrg al vieții, al cerului și pământului, cu verdele său veșnic rostogolit în pământ. Lipovenii, vânătorii, lăutarii și vaporenii împlinesc și ei menirea admiratorilor turnului înclinat, de unde se pot privi ca într-o oglindă convexă umbrele nopții din năvodul cerului.

Întreaga lume de dincoace și de dincolo trece prin lumea noastră și noi stăm aici ca pe o punte peste apa timpului și diriguim astrele și ținem spre păstrare tainele lor..., afirmă Marele Maestru aflat undeva, la capătul lumii. Oscilația repetată între lumile Abatelui, Bătrânului și Primarului, între care trec mesageri, cavaleri ai unui apocalips greu de urmărit, fără o privire globală, devine o mirabolantă secvențialitate cinematografică în care istoria și timpurile se întrepătrund și disipează totodată. Între acestea, personaje precum Oswald, Zoroastru și Prima Doamnă adaugă culoare. Și aceasta din urmă accentuează pierderea dimensiunii reale, *cât numai ticăitul, în memorie, al ceasornicului lunar*, reflectarea atemporalității volumului de față. Fantezie, inițiere, har – cuvinte sărace, asemenea celor de tip: excelență, fantasmagorie ce depășește *Princepele* barbian, dar care împlinește un al treilea joc spre infinit al unui alt Barbu mai puțin dogmatic. Lumina misterioasă colindă prin călugării proiectanți, ingineri și filosofi, maestri în arta disimulării dar și a maieuticii, rol asumat de scriitor în arta cuvântului. Chiar dacă am găsit inadvertențe între noimile încifrate ale textului și hermeneutica bâiguată a unora dintre exegeți, recomand lectura cărții ca o provocare. Faptul că autorul tinde să introducă cititorul avizat și în tainele filosofiei tibetane e un motiv de laudă, chiar dacă o face, conștient, mai mult pentru sine însuși.

Finalul este apoteotic, muzica (interpretată de prostituate și îngeri la instrumente străvechi ori contemporane), luminile, animalele ale căror simboluri, fiecare în parte, au o semnificație ocultă, gândurile și magia participând la reunirea cele două Ordine care au contribuit la măreția operei magna când *orele de nisip* încep să se împrăstieze. *Și voi toți mă veți lăsa singur!*, afirmă profetic Primarul, asigurându-se de realizarea unui complot cosmic, între soldații de lut care străjuiesc calea spre cer într-un festin regizat să devină parastas eteric.

Romanul pare un roman pentru cei mulți, deși poate fi și o *carte de căpătâi*, cum o definește autorul. *Paradisul e făcut doar pentru câțiva aleși, deși ne străduim atâția să-l atingem în viața de apoi*, ne atrage atenția Emilian Marcu, în sinea sa, știind că și această carte are atingerea paradisului. *Literele se înșirau ca apa unui pârâiaș de câmpie, lin și calm... se înșirau într-un lăntug de priponit fluturii pe o frunză de brusture, în fraze frumoase, cu sensuri tainice... să se bucure și mintea, dar și ochiul*, mărturisește el vorbind despre alfabetul sacru. Discursul atrage și păcălește pe cei care, cât de cât, au avut curajul să afle ce relatează acțiunea, dar ideea și Cuvântul, cu verbul lor semantic se înrădăcinează și mai adânc în haosul primordial al cititorului. Autorul declară că *limba mea este trestia cu care scriu, pe destinul oamenilor foarte ascuțit, este sabia cu care tai gânduri și le zidesc în acest templu care este omul*.

George PETROVAI

Cuvinte-ncumințite XVIII
(Pilule fără efecte secundare)

1. Nu este-n lume vreun suiș să n-aibă și un coborâș.
2. Succesul de pe urma ameteții: are parte de succes doar acela care știe cum să-și ametească semenii.
3. Legea acțiunii și reacțiunii: doi politrucii se atrag, atâta timp cât amândoi respectă cutumele hoției și se resping, când hoțul mai mare ajunge tâlhar.
4. Postulatul politrucului postdecembrist: cum vulgu-i veșnic cârtitor, fă pentru tine cu mult spor!
5. Oricâte-n viață ceasuri vei strica, la urmă ceasul tot îți va suna.
6. Nu-i nimeni sfânt și nimeni drac, deși cei doi în inimi zac.
7. Tot mai des popii spun ceea ce nu vor să fac și fac ceea ce nu vor să spună.
8. Cine greșeala nu-și asumă, din indolență și-a făcut cutumă.
9. În bine răul eclozează ca larvele de fluturi într-o varză.
10. Oricine binele îl cată, chiar dacă-i rea calea urmată.
11. Oricâți tovarăși ai avea, tot singur mergi pe calea ta.
12. Cu cât calitatea drumurilor pe care mergi în viață este mai proastă, cu atât este mai bună calea vieții.
13. Din toate drumurile vieții, doar drumul inimii curate te duce la viață.
14. Dacă Roma este totuna cu inima omului, atunci da, toate drumurile duc la Roma.
15. Magistrala inimii – drumul fără sfârșit al inimilor care se jertfesc.
16. Apropierea fizică ajută la o mai bună cunoaștere a distanțelor spirituale.
17. Oamenii fără inimă sunt mai expuși la boli cardiovasculare decât oamenii care-și dăruiesc inima.
18. Cunoașterea-i înfăptuită prin recunoaștere cinstită.
19. Când ai puterea morală să recunoști valoarea dușmanului tău, propria ta valoare are numai de câștigat.
20. Principiul de bază al căpățânosului: să aștepte de la alții ceea ce el nu poate să facă și să facă taman ceea ce nimeni nu se așteaptă.
21. Unii taie zilnic la piroane, deși în viața lor nu au pus mâna pe un piron.
22. Fără minciuni cu grijă poleite, toate politicile sunt falite.
23. *Decalogul* se bucură chiar și de respectul acelor inși cărora nici prin cap nu le trece să-i respecte poruncile.
24. Pentru ingrați uitarea face cât în pustiu mana cerească – cu ea-și acoperă obrazul, ca el grosimea să-și sporească.
25. Singura eroare a Creației este omul. Intens preocupat să corecteze această eroare, Dumnezeu se arată dispus să-l ierte pe om, cu toate că nu poate să uite ce l-a făcut acesta, pe când omul, vizibil indispus de felul cum a fost conceput, este tot mai aproape să-L dea uitării pe Dumnezeu.

Vavila POPOVICI

FRAGMENT DIN CARTEA „POPASURILE VIETII”

„Haideți să mergem cu mașinile la bisericuța din Borzești!” am auzit un glas în receptorul telefonului. Un grup de medici hotărâseră să meargă acolo la Înviere. Orele douăzeci și trei. Ultimele telefoane zbârnâiau: „Gata?” „Gata! Acum ieșim din casă.” Afară era frig, dar era primăvară. Din nou simțeam mirosul reavăn al pământului ce se ridica până la nările mele dornice de parfumul primăverii, de aerul proaspăt al nopții. Prea stăteam toată ziua în mirosurile de chimicale emanate de instalațiile combinatului. Paștele în acel an venise nici prea devreme, nici prea târziu. Oricum, zăpada fugise demult, mugurii începuseră să se desfacă. Câțiva zeci de metri pe jos și am ajuns în fața spitalului unde era parcată mașina noastră. Acolo era punctul de întâlnire cu ceilalți.

Oricât de laici am fi fost - dar nu eram noi cei din grup - în noaptea aceea, în suflete se revărsa smerenia învățată în copilărie, dorința de a respecta o tradiție scumpă, aceea de a ne aminti de momentul Învierii Domnului. Pentru noi, dornici de a pleca la Biserică, nu existau semne de întrebare despre Înviere. Ne-am urcat în mașini și am ajuns curând în fața bisericii. Am coborât tăcuți și liniștiți, încadrați perfect sufletește în acele clipe ale credinței. Era lume puțină la hotarul dintre noapte și zi. Mă întrebam oare când ne vom întoarce din nou cu fața la Dumnezeu? Când vor înțelege toți oamenii semnificația cumplitului sacrificiu pe Drumul Crucii? Clopotele de Paști le vor putea reaminti că binele va rodi respectând morala creștină? În tăcerea profundă, sunetul de aramă, acel dangăt melodios al clopotelor a spart tăcerea nopții. În sufletele noastre și-a făcut loc reculegerea și înălțarea, pătrunși fiind de misterul divin al Învierii. Slujitorii bisericii au apărut în veșminte strălucitoare, cu făclia aprinsă și cu chemarea sfântă: „*Veniți să primiți lumină!*” Rând pe rând s-au aprins alte făclii, într-o înlănțuire de mâini tremurânde. S-a cântat „*Hristos a Înviat!*”

După acest milenar strigăt aveam certitudinea izbăvirii păcatelor. Parcă nu mai azeam nimic. Priveam bisericuța lui Ștefan luminată de cer și mintea mea recompunea legenda: Copilăria lui Ștefan, joaca de-a lupta între moldoveni și tătari, uciderea celui mai bun prieten al lui, stejarul care-i păstra legenda vie... Locul acesta, gândeam, are o semnificație istorică profundă, aici și-a petrecut copilăria marele voievod. Legenda spune, și pare a nu fi o simplă plăsmuire, că aici a cunoscut primele bucurii și dureri, realitatea crudă a invaziilor tătărăști, aici a învățat să mânuiască primele arme și să iubească fierbinte țara. Da, biserica mică păstrează amintirea și faima domnitorului Țării Moldovei! Ridicată în 1494, biserica „Adormirea Maicii Domnului” este construită în stil gotic, fără turlă, cu două bolți cu arcuri și pandantive ce reprezintă stilul moldovenesc. Nicolae Iorga caracteriza domnitorul: „*Ștefan nu era un om pornit, nu era un suflet doritor de faimă, nu era un poet al războaielor, ci un om de cârmuire care cântărește puterile, prevede sfârșitul încăierărilor și se îndeamnă numai la fapte în adevăr folositoare țării sale. Întru-unsul găsisese poporul*

românesc cea mai deplină și curată icoană a sufletului său: cinstit și harnic, răbdător fără să uite și viteaz fără cruzime, strașnic în mânie și senin în iertare, răspicat și cu măsură în grai, gospodar și iubitor al lucrurilor frumoase, fără nici o trufie în faptele sale, care, se pare că vin printru-unsul de aiurea și de mai sus, de la Dumnezeu”.

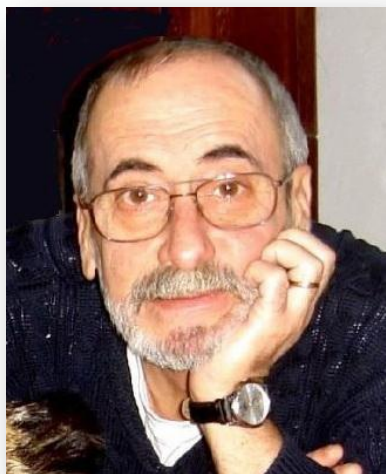
Reveneam la gândul vremurilor de demult, la disprețul poporului nostru pentru năvălitorii hrăpăreți veniți din Asia ca o furtună peste pământurile noastre dragi... Numai în acele condiții s-au putut imagina legendele din care se disting darurile sufletului românesc: înțelepciunea, bunătatea, spiritul de dreptate, dragostea de țară, dragostea de Biserică și de Dumnezeu. Legenda istorică legată de existența falnicului copac trimite la judecățile faptelor mărețe ale viteazului voievod, stejarul cu rădăcini adânc înfipite în pământul țării fiind chiar simbolul forței, statorniciei, longevității, măreției asemănătoare cu personalitatea coplesitoare a viteazului voievod moldovean, admirat de oameni pentru că a știut și a putut să-i pedepsească pe dușmanii țării. Sfântă a fost domnia lui, sfinte sunt lăcașurile ridicate de el!

Clopotele Bisericii sunau mirific! Clopotele de Paști, am gândit, l-au oprit pe Faust din poemul lui Goethe de la gestul sinuciderii, plănuit într-un moment de disperare când era bântuit de judecăți confuze și stare de neputință. Clopotele de Paști și bucuria oamenilor de afară i-au amintit de fericita perioadă a copilăriei și Faust a fost cuprins de fiorul dorinței de a trăi... și astfel Mephisto a pierdut pariul cu Dumnezeu privind convertirea lui Faust...

Un scurt circuit în mintea mea și visul a fost întrerupt. Mă trezisem la realitate. Pierdusem noțiunea timpului, în vreme ce cântările trezeau întreaga natură din jur. Nu mai știam de când ne aflam în acel loc și nici ce se mai petrecuse în acel timp în jur. În aerul din jur răsună cântul preoților „Hristos a înviat!”...

Privirea unui coleg al soțului era fixată asupra mea; mă privea nedumerit, probabil legenda mă transfigurase. Am plecat tăcuți de la Înviere, dar cu bucuria în suflete. Ne-am îndreptat spre locul unde parcasem mașinile. Nimeni n-a mai comentat nimic. Unul dintre medici ne recita, în drum, versurile lui Vasile Militaru: „*Hristos a Înviat! Ce vorba Sfântă! / Îți simți de lacrimi calde ochii uzi / Și-n suflet parcă serafimii-ți cântă / De câte ori creștine o auzi. [...] Ai cântărit cu mintea ta creștine / Cât bine ai făcut sub cer umblând, / Te simți măcar acum pornit spre bine / Măcar acum te simți mai bun, mai blând?*”

Vavila Popovici – Carolina de Nord, SUA

Dan PREDESCU

O MIE ȘI UNA DE... MORȚI

observații, divagații, ipoteze, amintiri din vremurile bune

Motto:

Timpul nu e decât pârlul în care pescuiesc.

Henry David Thoreau

2013:

Desigur, marxismul este „opiu pentru intelectuali”, cum a zis nu mai știu cine. Însă partea proastă-i că, în prezent, a fi anticomunist nu înseamnă nici pe departe să fii democrat, ci nazist ori taliban. Sau vreun tânăr ‘telectual dezorientat, de formație umanistă, care va afla într-un târziu că, în societatea liberală pe care o ridică în slăvi, el nu e decât un zero virgulă zero și ceva. Tehnic, obiectiv vorbind, numai dictaturile, cu enorma lor birocrație, au ce face cu comentatorii, postacii pe bloguri de rahat politic, lătrăii, vătăfii - cu „factorii responsabili”, cum erau ei numiți în vremurile bune.

Așa încât, dacă ești ce am zis eu mai sus, adică un tânăr de viitor, fii mai econom cu vorbele urâte la adresa dictaturilor. (Și a Uniunii Europene, de altfel. Dacă nu mă-nșel, acest miraculos edificiu s-a înjghebat și pentru a da de lucru maselor de oameni ai muncii cu diplome universitare complet inutile - umaniste, artistice, filosofic-politicoide etc. - care, altfel, în Europa liberală postbelică, erau condamnați la șomaj și adeziune entuziastă la tot soiul de partide comuniste, naziste, talibane etc. Pe toți acești previzibil beneficiari ai ajutorului de șomaj, minunea numită UE i-a făcut oameni, tuturora le-a dat un rost, un loc pe lume și câte-o leafă țapănă de funcționar. Nu-i de colea!)

...Iar Marx, săracu’, el era un amărât de pamfletar din secolul al XIX-lea, de pe vremea Romantismului. Scriind Capitalul, el era convins că le face o concurență teribilă lordului Byron și lui Heinrich Heine. De unde era el să știe că, din fundul Asiei, o să vină unu’ Lenin...

*

În toată istoria omenirii, de când e lumea lume, n-au existat decât două femei cu adevărat frumoase: Nefertiti și Audrey Hepburn.

*

De bine de rău, Europa este singurul loc, din lume și din istorie, unde s-a putut striga „este interzis, să interzici!” (Paris, 1968), fără riscul accidentelor de circulație *à la* Tienanmen. Adică, pentru cine nu-și aduce aminte, la Paris nu riscai să treacă un tanc peste tine, dacă pronunțai pe stradă vorbe de-astea.

*

2003:

Trec pe lângă statuia de cinspe metri, cu aviatorul, pifanul și marinarul, din fața Academiei Militare.

Bubuitoare treabă, într-adevăr. Bine-au făcut că au lăsat mult loc liber în jurul ei. E mai bine să te afli la oarece distanță de marea creație, în caz de cutremur. Și-mi vine, nu știu de ce, în minte statuia pe care și-au tras-o americanii *à propos de* debarcarea lor pe plajele de la Iwo Jima sau pe nu mai știu care altă insuliță din mijlocul oceanului, în al doilea război mondial. La ora aceea, plajele în cauză se aflau pline de șezlonguri pe care ocupanții lor

n-aveau nici o poftă să și le strângă și să se care, naibii, cu ele de-acolo. Nu mai țin minte câte mii de morți i-a costat pe americani debarcarea aceea. Multe – însă, în orice caz, mult mai puține decât i-ar fi costat pe ruși, de exemplu, dacă s-ar fi apucat aceștia din urmă de trebușoara în chestie.

Statuia morților din Pacific (nu-mi amintesc numele autorului, dar presupun că american trebuie să fie) nu seamănă de loc cu mândra noastră operă monumentală din Cotroceni. Și nici cu omoloagele ei sovietice sau germane din aceeași perioadă. E, mai exact, mult mai umilă. Realizată, dacă-mi aduc bine aminte, după o celebră fotografie de pe coperta unei reviste – copiind, adică, atitudinile personajelor din acea poză – ea înfățișează câțiva soldați uniți în efortul de a ridica un drapel. Greutatea simbolică a prăjinii evocă dificultatea de a face ca steagul lor să fluture pe insulița aceea de mare importanță strategică, în vremuri când cuvântul „strategie” avea adevăratul și severul său înțeles. Soldații pe care-i întruchipează nu sunt măreți, nu sunt făloși, nu sunt patetici, nu sunt amenințatori. Și nu-s deloc „monumentali”. Sunt doar niște trudituri surprinși într-o clipă de maxim efort. Statuia americană, în perfecta ei modestie, nu vorbește despre sânge, ci doar despre sudoare – și e mai impresionantă decât toate monumentele mărețe de pe lumea asta la un loc. Iar asta se cheamă „litotă”, o figură de stil proprie Clasicismului, care, prin puțin, comunică mult. Culmea e că celelalte, monumentele lătrătoare de care vorbeam, aparțin unui stil cunoscut drept Neoclasicism.

*

2003:

În februarie și martie, îmi repar de patru ori instalația băii. Pe cei patru instalatori i-am găsit în Pagini aurii. După prima reparație, care mă ține exact o săptămână, mă învăț minte și le cer chitanță în regulă. Spre surprinderea mea, toți sunt S.R.L.-uri, adică firme, ce mai încoa și-ncolo, la fel, de exemplu, ca General Motors, Microsoft ori Bayerische Motoren Werke AG, în termeni legali. În fine, despre competența lor nu vreau să vorbesc (e suficient să spun că unul dintre ei decide că bateria de la cadă e pe punctul de a-și da duhul, dă o fugă să-mi cumpere una nouă și-mi vine cu una mai lată cu vreo cinci centimetri decât ar fi trebuit – asta, după ce el însuși măsurase distanța dintre cele două țevi pe care urma să fie montat obiectul cu pricina).

Dar ce mi-a plăcut a fost modul lor, al tuturor, de a aborda problema. Intrând în baie, omul admiră cu ochi critic peisajul, apoi dă glas dezolării sale: „Nasol, zice el. Nasol al dracului. Al de v-a făcut asta era un tâmpit, un analfabet. Așa nu e instalator. Cât ziceți că v-a luat?... Și escroc, pe deasupra. Vina dumneavoastră, că stați de vorbă cu toate haimanalele. Păi, uitați aici, aici trebuia țevă de pexal de-un țol, nu înădeala asta țigănească pe care v-a făcut-o nenorocitu’...”

Pe scurt, timp de, în medie, un sfert de oră am ascultat de fiecare dată critica lucrării precedente și a autorului ei. La trei zile, tot în medie, după ce apucam să-i dau expertului banii, aveam parte, la telefon, de câte-o jumătate de oră de explicații savante referitoare la motivele pentru care lucrarea lui n-a rezistat – și nici n-avea cum să reziste, date fiind starea stratului de ozon, influența Uniunii Europene și a Statelor Unite asupra pauperizării instalatorilor tehnico-sanitari din Capitala României și răutatea oamenilor, pur și simplu. Cu un lucru m-am ales, după această aventură: cu convingerea că instalatorii bucureșteni au toți stofă de prim ministru. Toți premierii de după ‘89 mi-au vorbit exact ca ei: explicându-mi că au de gând să mă belească și ei, la rândul lor, ba încă mai tare ca cei dinainte. Și asta, numai din cauza situației dezastruoase a economiei, moștenite de la competentul precedent. Desigur, toate explicațiile astea, după primul trimestru de guvernare, nu în campania electorală.

*

1981:

Nu prea știa el diferența dintre „compositor” și „supozitor”, dar tot l-au pus șef la Inspectoratul Județean de Cultură.

*

La televizor: niște grațioase ființe cu fațe de zece ori mai grele decât propriile lor creiere grațioase.

*

În campanie electorală, la TV: răcnetul de luptă al Măgarului Clonțos.

*

Erou de talkshow: mic la stat, sec la sfat și degrabă mâncătoriu de rahat.

*

Dregători: dreg busuiocul, la televizor.

*

Comentariu monden, la TV: vorbe de cloacă.

*

Comentator politic: bășină vehementă.

*

Talk show: fripturiști isterizați de inaccesibilitatea fripturii.

*

Denumire posibilă pentru un viitor medicament antigripal, expectorant etc.: MUCIFER. (nu încercați să mi-o furați, am înregistrat-o deja la OSIM).

N.A. - am aflat abia azi că așa îl cheamă pe fiul (minor) al lui Scaraoschi.

*

Despre labilitatea categoriilor estetice: diferența între grotesc și monumental este, în anumite cazuri, o simplă chestiune de erecție.

*

2013:

L-am respectat. Dar mi-a trecut.

*

Dăruind vei dobândi.

Dăruind, de exemplu, o șpagă cumsecade cui de drept, vei dobândi contracte grase. Cu Primăria, cu Ministerul...

*

E plin audiovizualul nostru de polemici... de pulemici...

*

Acum douăzeci de ani, eram producător executiv la studioul de filme de scurt metraj al Ministerului Culturii. Printre altele, noi trebuia să realizăm, pe atunci, un fel de jurnal de actualități din activitatea ministerului.

Prin urmare, într-o după amiază am fost trimiși la Palatul Elisabeta, ca să filmăm deschiderea oficială a unei reuniuni a miniștrilor culturii din țările dunărene. Și erau de față vreo opt, dacă-mi aduc bine aminte.

Iar noi, echipa de filmare (singura prezentă, de altfel), eram următorii: operatorul, electricianul, sunetistul, șoferul – și cu mine, bineînțeles.

Discursurile și celelalte solemnități au avut loc în sala mare de la intrare. În sala următoare, era pregătit bufetul, care urma să fie devorat după cele cam zece alocuțiuni (și dacă vă închipuiți că vreun Ministru al Culturii dintr-o țară dunăreană e concis și lapidar când se trezește cu microfonu-n brațe...)

Mă aflu, deci, lângă operator, iar discursurile de-abia ajunseseră pe la numărul trei sau patru, când m-am trezit că șoferul nostru îmi șoptea la ureche :

- Șefu', sunt douășpatru de tartine cu icre negre...

Nu știu dacă, dat fiind contextul, mă va crede cineva, dar sunt gata să-mi dau cuvântul că eu nu m-am atins de vreo tartină de protocol.

Știu doar că la miniștri n-a mai ajuns nici una.

Va continua....

Georgeta RESTEMAN

**PAULA DIANA HANDRA
PAȘI DIAFANI PE GÂNDURI DE MĂTASE**

„AUTOGRAF”! Nici că se putea găsi un titlu mai potrivit volumului tinerei poete Paula Diana Handra care, după opinia mea, cu cele 68 de poezii cuprinse în el își face adevăratul debut poetic. Diana, făptură gingașă și extrem de sensibilă, aș putea spune că s-a născut cu poemele pe umeri, întrupate în îngeri, zburând împreună întreaga copilărie petrecută în satul bunicilor materni, Călățele, județul Cluj. Acolo a vibrat pentru prima dată sufletul ei, sub ochii blânzi ai „măicuței”(bunica), învăluită în dragostea mamei pe care o adoră, în cântul gureșelor rândunele atunci când liliacul e potop de floare, în unduirea ierbii-n miez de vară pe dealuri vălurate de dogoare - făclii de maci de doruri grele,-aprinse, dar și în ruginiul toamnelor sublime și în splendoarea cetinilor ninse. Însă tremurul ingenuu al sufletului de copil s-a preschimbat în poezie și mai târziu, pe când era elevă a Școlii Generale nr. 18 din Timișoara, atunci când a început să publice în diverse reviste, ba să și editeze și să tipărească poezioare adecvate vârstei celei neatinse de trufia vremurilor și-a oamenilor lor (cam pe la 10 ani...) Iat-o acum, tânără adolescentă, elevă în clasa a IX-a a Liceului Pedagogic „Carmen Sylva” din Timișoara, pășind cu sficiune și curățime pe drumul scrisului, mai închegat, mai profund, uneori chiar tulburător prin tematica socială abordată, dar fidelă versului rimat de la început.

Ne dăruiește astăzi o carte în care adună poezie scrisă cu gingașia și puritatea lacrimii călduțe de copil când sufletu-i se îmbată cu miresmele amintirilor copilăriei și, mai nou, a adolescenței timpurii, semnând cu toată încărcătura de sentimente ce-i stăpânește ființa plâpândă patru capitole, elemente care amprentează vizibil viața și creația ei: „Nostalgice chemări, copilărie”, „Mamei dăruite”, „Primăvara amintirilor” și „Suflet de colindător”, în care a așternut cu migală, cu strădanie, dăruire și har trăiri inedite...

Dar să facem o incursiune în creația tinerei autoare pentru a-i desluși, puțin câte puțin, taina din forfota cuvintelor. Desfăcând filele calendarului „din timp de mângâieri”, amintiri dragi din copilăria nu prea îndepărtată „năvălesc” în mintea și sufletul Dianei, „*Ce-mbracă-n armonie momente inedite/ E-o stranie chemare de doruri prăfuite / Rămase la răscruce de vremuri, neclintite,/ Trăiri sublime-ascunse în unduiri șoptite.// Printre miresme tari, păstrate cu iubire,/ Privesc spre-acel luceafăr plăsmuitor de vise/ Mă risipesc prin timpuri cu aripile-ntinse/ În pas cu nostalgia drapată cu-amintire/ Când mă inundă-n liniști, ca taina din psaltire.*” („Mai răsfoiesc o filă...”). Cu inocență și sensibilitate, în primul grupaj de poezie din „Autograf” tinerei poete i se derulează (bineînțeles, prin magia cuvintelor frumos încondeiate), momente trăite în copilărie, centrul de greutate constituindu-l „căsuța” de la poalele Carpaților de Apus în care a crescut legănata de zâmbetul și bunătatea bunicii și sub aripa ocrotitoare a mamei dragi, alături de frățiorul mai mare, Paul, și, nu în ultimul rând, plaiul ardelean pe care micuța Diana făcuse primii pași...

Cât de frumos curg trăirile poetei când e vorba de căsuța copilăriei: „*Căsuța mea,/ pictată-ntr-o singură culoare/ ce naște-un curcubeu sublim în univers/ păstrează vie, încă, mirabila-i candoare/ locul în care doruri se unduiesc în vers.// [...] Căsuța mea,/ comoară de vis și nestemate/ ea, dulce sărutare la pragul nemuririi/ un leagăn fermecat, parfum de bunătate/ ființa mi-o îmbracă în straiile iubirii.*” („Căsuța mea”)

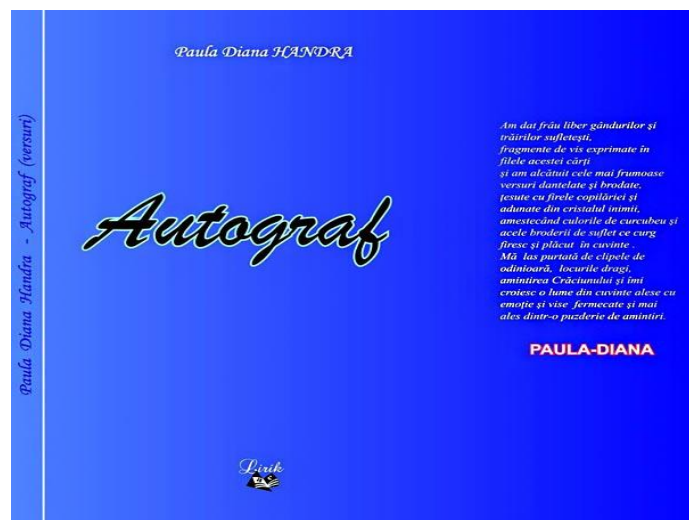
Chiar dacă, plecată să-și desăvârșească studiile, copila cu sufletul-floare se-ntoarce mereu „la pragul de legendă” al casei părintești, de-acolo răzbătând spre sufletul ei o „Chemare tainică”: „*O tainică chemare - ca focul arzătoare/ Îmi poartă pașii-agale în lumi nemuritoare/ Prin filele de vreme ce se deschid ușor / Spre satul meu de munte înfășurat în dor.*” Plutește ori de câte ori revine acasă cu gândul sau aievea: „*Plutesc, mă-ndrept agale spre casa nemuririi/ În care masa-i plină cu tainele iubirii/ Răzbate lin spre lume un cânt dumnezeiesc/ Cu liniște mă umple, plutesc... Oare, iubesc?!*” („Plutesc”).

La Călățele, întotdeauna cu blândețe și nemărginită dragoste o așteaptă „Sufletul Bunicii”: „*Un suflet divin ce plânge-n depărtare -/ E al bunicii mele ce mă iubește tare,/ Cu glasul de mătase se roagă zi și noapte/ Spunându-și ruga sfântă-n aceleași calde șoapte.// Și din mătăanii albe răsar gânduri curate/ În murmur sfânt rostite, luate și purtate/ De coruri îngerești în nesfârșiri de noapte/ Cu binecuvântarea sădită printre șoapte.*”

Dragostea dintre „măicuța” din sat și nepoată este sublimă, mărturisesc cu mâna pe inimă pentru că am avut ocazia să o simt, prezentă fiind în „*Căsuța cu ferestre brodate-n nemurire/ Tivită-n colț de suflet cu șoapte de iubire/ Brodată-n frumusețe pe-o pânză colorată/ Amprenta presărată prin vremuri, nepătată.*” („Ferestre brodate-n nemurire”) și, nu o dată, ci de fiecare dată când vacanța se sfârșește, „măicuței” i se-nnoadă lacrimile în colțurile ochilor blajini și calzi, oftând, „*Îmi pleacă iar nepoata...*”; însă, „nepoata” are grijă să-i descrie atât de frumos trăirile: „*Când simte-o apăsare... se cam grăbește toamna,/ Iarăși pleacă nepoata, iar i-o răpește «doamna».../ Trăiește-o tristă clipă cu-același dor nestins/ Durere-ascunsă-n zâmbet și-n părul ei cel nins.// Înaltă rugi fierbinți, mai spune-o rugăciune/ Cu lacrimi de credință, dorindu-i cele bune,/ Își mângâie copila cu mâna-i iubitoare/ Și inima-și adună-ntr-o binecuvântare.*”

Fiecare plecare de „acasă” este însoțită de „Ruga bunicii, dulcea mea lumină”, mărturisește poeta, în felul ei unic: „*În orice clipă-n suflet păstrez imagini vii:/ Credința-n Cel de Sus și buna-ntr-o copii/ Când, în fiecă seară, plângea și se ruga/ Și lângă pat cu noi, smerită-ngenunchea. [...]* Sfânta Fecioară, Pruncul și buna-ntr-o copii/ Rămâne-vor de-a pururi scumpe icoane vii/ Căci rătăcind prin lume le port - dulce comoară,/ Doar ele mi-au sădit credință-n inimioară.”

Născută „Într-o casă cu credință”, autoarea ni se destăinuie atât de frumos: „Călătoresc cu dorul...”, purtând mereu în suflet “nerostita” ei “căsuță” și șoptindu-i adesea cu sfială: „Așteaptă-mă, căsuța mea!” Speră, neîndoindu-se, ca „Visele de ieri”, răsfirate peste locurile care-i sunt „Izvorul...” de lacrimă de iubire și de pură poezie se vor împlini, chiar dacă va reveni „Mai rar în sat...” unde, „Fiorii revederii” o întâmpină „La poarta bunicilor”. Din casa bunicii Diana a plecat bogată de fiecare dată – „*Mă simt atât de bogată,/ cum nu mă gândeam vreodată că se poate/ pornind acum, sfielnic, pe-un drum spre nemurire/ unde trăirile divine sunt dincolo de toate...// Din comorile agonisite/ - flori de suflet împletite în roiuri de stele -/ un murmur de copilă se-așează lin, cuminte,/ pe pragul drag, curat, al casei părintești din Călățele*” („Bogație”), luând cu sine toate dorurile născute acolo, la poalele Apusenilor: „*Mi-e dor de florile grădinii,/ De murgul alb ce-l călăream,/ Și de poveștile bunicii,/ Fără de care n-adormeam.// Mi-e dor de visele frumoase,/ Când stam privind la cerul magic,/ Mi-e dor de poamele gustoase/ Și de copilul cel nostalgic.*” („Mi-e dor...”)

Se va întoarce, desigur, cu aceeași nețărmită dragoste la „Casa cu prag de vise”...

Sensibilitatea copilei cu plete negre ca abanosul, cu obrajii fini ca petalele unui crin regal și ochii de tăciune respiră prin fiecare poem închinat mamei, asemuită cu „mugur de blândețe”, „strop curat de aur”, „putere și speranță vie”, „liman la pragul nemuririi” („Mamă, îmi ești...”). Multe poeme îi sunt „MAMEI DĂRUITE”, scriind limpede pe „Pagina inimii” versuri închinat ei, MAMEI, astfel ca strigătul ei să se audă peste mări și țări atunci când rostește cu tot sufletul: „Comoara noastră-i mama!” Ea este „Ca o piatră prețioasă” pentru copila cu aripi de flutur care-n zboru-i copilăresc peste meandrele

vieții afirmă cu convingere: „*Povața ta de aur - ca piatra prețioasă -/ Îmi luminează drumul urmat odinioară/ Cu vorbele pornite din inima duioasă/ Eu din cuvântul tău făcut-am o comoară.// Din sfatul tău*

și versul azi prinde rădăcină/ E curcubeu și punte-ntre ceață și senin/ Din slove îmi cresc aripi/ zburând către lumină/ Povața-n flori de suflet pecete-i pe destin.” Poeta cântă dragostea față de mama iubită în „Baladă de ziua mamei”, în conținutul urărilor alăturându-și fratele, ca de altfel întotdeauna când este vorba de ființa neprețuită, mama... În antiteză cu bucuria de a avea o astfel de mamă, poeta aduce în atenția cititorului crâmpie de viață aflate sub sceptrul tristeții, alunecând puțin în panta poeziei sociale, inspirată din realitatea înconjurătoare și crudă din aceste vremuri tulburi, ca de exemplu „Greșeala unei mame” sau „O viață neglijată”. Făcând o descriere fidelă a mamei în poezia „Sufletul de mamă” dorește, de fapt, să adreseze un îndemn tuturor celor care se bucură de existența nobilei ființe ce ne-a dat viață: „Iubiți-o dar, cu sfatu-i îngeresc,/ Apreciindu-i dragostea curată/ Pentru lumina ce-o dă viața toată/ Să nu uitați să-i spuneți: „Mulțumesc!”

Dacă în primele două părți ale volumului său Paula Diana nu a „abuzat” de metaforă decât atât cât a fost nevoie pentru a „cânta” trăirile-i sufletești, ea se dezlănțuie și curge nezăgăzuită în a treia parte, denumită generic, „PRIMĂVARA AMINTIRILOR”. „În primăveri brodate cu vise colorate” tânăra poetă este fascinată de „Rândunelele îndrăgostite” de „Sub streșini aburite” urmărindu-le cu admirație și încântare și observându-le fiecare mișcare, conchizând: „Crâmpie de visare în șoapte dulci coboară / Căci ele-ndrăgostirea gustau întâia oară...” Ne-ntâmpină apoi cu o avalanșă de poezie sensibilă din care „plouă” cu „Flori de liliac”, „Lăcrimioare”, „Panseluțe”, „Flori de cireș – petale de vis” peste „Casa cu mușcate” în care Paula Diana Handra așterne în poeme „Parfum și culoare”: „Parfum și culoare din suflet de floare / E nesfârșirea-n binecuvântare / Ce-aduce-n suflet dulcea alinare / Din veșnicia clipei ce nu moare. // Parfum și culoare din suflet de floare / Se-așterne peste mine ocean de puritate / Ca gândurile albe și calde, ne’ntinate / Privirea mi-o mângâie, candid, mărețul soare. // Parfum și culoare din suflet de floare / Corole de lumină pe-a timpului cărare / Minunăția-și poartă-n miresme-amețitoare / Din ceruri se revarsă o tainică chemare: / Parfum și culoare din suflet de floare!”

Eiii, dar povestea „rândunelelor îndrăgostite”, atâtea gingașe flori culese în „primăvara amintirilor” de sufletul copilei zvelte și frumoase, cu ochii strălucind și inima zburdând se pare că i-au adus în dar și-o sanie de-argint, numai de ea văzută, plină, plină cu fluturi, dar nu orice fel de fluturi... „Cu sufletul învăluit în alb de lăcrimioară/ Când suava rândunică venit-a înapoi/ Noi ne topim ca fulgii de nea în primăvară/ În prietenia caldă ce-am cuibărit-o-n noi.” – mărturisește Diana în „Baladă pentru tine”... Hopa! Să fie oare primii fiori-fluturași ce-i inundă sufletul și-o prind în mrejele primei „îndrăgosteli”? Mda, deocamdată, pare-se, este doar zvâcnetul nedeslușit al unei prietenii frumoase: „Fiindcă prietenia e-adevărată artă.” Dar asta n-o împiedică să trăiască o „Poveste din vis” și nici să clădească cu prinosul sufletului „Castele de vise” întrebându-se la un moment dat, retoric: „Să fie, oare,-amorul?” Ei, da! Pentru că „În colorit de vremuri” lucrurile se adâncesc puțin, iar „eroina”, „Sorbind cu toată fi’nța miresme-mbătătoare/ Sub soarele iubirii-ntr-o caldă sărutare” mai face un pas... Chiar dacă în acest grupaj de poezie avem de-a face cu fiorii iubirii incipiente, asemeni unei ramuri de salcie ai cărei mugurași sunt gata să plesnească a viață, poate ar trebui să vedem puțin în perspectivă; deci, tinere/tineri îndrăgostiți, atenție, e bine să citiți „Lada de zestre” și să luați aminte! Eu de-abia aștept o-ndrăgosteală strașnică a tinerei mele prietene și colege pe tărâmul cuvântului, și-apoi să vezi poezie! Vom vedea atunci ce se întâmplă „Când trandafirii înfloresc”, pentru că poeta ne avertizează: „Când trandafirii înfloresc/ Din taina lor vise-mi croiesc/ Cu-a ta iubire împletesc/ Din inimă să-ți dăruiesc/ În tandre șoapte „te iubesc.”// Azi mă răsfată trandafirii/ Primesc în dar floarea iubirii/ Țesută-n pânza nemuririi/ Din paradisul strălucirii/ Simțind fiorii fericirii...” Da, copilă, mai este puțin și vine ea, primăvara...

Volumul se încheie cu un mănunchi de poeme dedicate sărbătorilor iernii, Crăciunului cu precădere, intitulându-se chiar „SUFLET DE COLINDĂTOR”. Și cum pentru Paula Diana cele mai minunate sărbători au fost și sunt cele petrecute la Călățele, în satul bunicilor, la fel ca în majoritatea poemelor ei și aici regăsim imaginea satului, tradițiile, dragostea față de acest loc de referință pentru copilăria și adolescența-i ingenuă: „A mai trecut un an și mă întorc acasă/ Cu fluturi de zăpadă și cu trăiri divine/ Cu suflet de colindător și cetină pe masă/ Măicuță dragă, astăzi colind, venind la tine.” Aici, în „Seara de Crăciun” „Din munți coboară iarna și alb presară-n jur/ Iar fulgii de zăpadă alb nesfârșit și pur [...] Vin îngerăși, colindă în casă și în gând,/ Aștept în taina sfântă cu zâmbet de copil/ Și printre ei sunt și eu, ce mă strecur tiptil,/ Colindă îngerășii cu glas duios, vibrând.”. Și în căsuța-i dragă, „Înconjurată de lumină” Diana scrie poezia în murmurul colindelor, cu suflet curat ca neaua primei ninsori: „Așa visez mereu că sunt fetiță/ Micuța năzdrăvană de-altădată/ Aștept colindul sfânt în grădiniță/ Doamne, e veste-aceea minunată!// Și-n seara asta îmi aduc aminte/ De-arome-alese, nicidecum uitate,/ De brad și cozonacul cel

fierbinte -/ Dulci amintiri, alese nestemate!” Dar câți dintre noi n-ar vrea să guste, oare, cu „Suflet de copil” „Bucuria unui colind”?! Și după cum spunea marele Blaga, „veșnicia s-a născut la sat”, și-atunci, cum ar putea să se încheie acest volum de poezie curată ca roua Apusenilor, decât cu „Colindul nemuririi”?! „*Fetița de lângă ușă ’nalță magic o colindă/ Un ecou duios răsună pe cerul cu lună plină/ O întâmpin cu blândețe și-o primesc la noi în tindă/ Clipele-s sfinte veșminte printre raze de lumină.// Un concert frumos de îngeri mă inundă cu iubire/ Serafimi cu șoapte dulci mă poartă spre nemurire/ Printre cetine de brad clipe-ncep să se deșire/ Crăciunul de altădată în cupe de fericire.*” Iată cum copiluța de ieri, astăzi ea însăși gazdă primitoare, se bucură de colindul care-i amintește de anii fragedei copilării, pe când trăia aceleași clipe minunate împreună cu copiii satului...

Vă recomand cu căldură cartea „Autograf” scrisă cu dragoste de cuvânt, de oameni, de locuri și de bine. Am convingerea că inteligența, talentul, dragostea de cuvânt, alături de sânguința și tenacitatea de care dă dovadă o vor propulsa pe tânăra poetă spre un loc meritoriu în rândul creatorilor de frumos.

Săcuieu-Călățele, jud. Cluj
martie 2014

<http://www.cristinateodoragroza.blogspot.ro/>

Susana ROBERTS

Traduit de l'espagnol par Maggy DE COSTER

Avec toi

Dans les coins des océans vides
Ton nom éclaire à minuit
À mes pieds la lune est embrasée
Elle vient tout autour de mon alcôve
Aimants bleus à mon dos
Elle couvre les pleurs du cosmos
Avec un modeste soutien d'éternité.

Résurrection

Que sera la vie
dans le prochain millénaire
combien tu me manques
il semble que l'amour est absent
les hommes n'identifie pas
le sourirele bonjour
et pourquoi?
Peur de l'amour
Qui peint les murs

mes yeux presque ouverts te cherchent
la chambre dans l'obscurité,
chemises désordonnées
Les nouvelles disent :
le train a déraillé dans la gare
cette avenue sera inondée
le bus est entré en collision
et j'étais à l'intérieur
personne ne s'aidait
et pourquoi?
Au temps de la lumière,
des âmes ouvertes
et l'humanité endormie
Que sera la vie
dans le prochain millénaire
si tu ne me donnes toujours pas la main,
je cherche mes chaussures pour marcher avec toi
vers l'arrière
Les couchers du soleil de l'amour

Les colombes en liberté à l'horizon
les aiguilles du temps
m'indiquent cinq heures moins dix et tu me
manques
Que se passera-t-il dans le silence des décennies
Si tu continues encore de me manquer ?

Susana Roberts- 14 octobre-La Plata,
Argentine

SUSANA ROBERTS – Argentine – Poétesse, Ecrivain et Traductrice.

Docteur Littéraire Honoris Causa – WAAC 2009

- Activité déclarée d'Intérêt Provincial Culturel développée dans le pays et à l'extérieur par le Conseil Délibérant – Municipalité de la ville de Trelew – 2013 et par le Gouvernement de la Province du Chubut – 2013.

- Hôte Illustre de la ville de Goya-Corrientes – Argentine.

- Hôte Distinguée dans plusieurs pays – Acapulco – Pérou – Espagne

- Membre à vie de l'Académie Mondiale des Arts et Culture – Ca E.E.U.U.

- Vice Directrice IFLAC Argentine et Amérique du Sud

- Présidente Honoraire – Argentine – pour Union Hispano Américaine des Ecrivains (UHE)

- Membre de Poètes du Monde

- Membre d'Honneur de la Société des Arts de Bolivie

- Membre de Global Harmony Association – Russie

- Ambassadrice de « The Love Foundation » - Tp – Fl – E.E.U.U.

- Ambassadrice Universelle de la Paix 537 – Genève Suisse

- Membre Noosphera Spiritual Ecological World Assembly

- Membre de Presidium WFSC – World Forum Spiritual Culture – Astana – Kazakhstan.

- Membre de Remes – Membre Editeur – Palabras Diversas Espagne et Long Island al dia New York

- Membre Editeur Rosetta Magazine – Istanbul.

- Libros : Bilingues « Rostros/Faces » 2005 (Visages) – « El Vuelo del Ave/ The Flight's bird » 2009 (Le Vol de l'Oiseau) – « Arte et Virtud en la evolucion humana/Art and Virtue in human evolution" (L'Art et la Vertue dans l'évolution humaine).

- 1er Prix pour la Traduction Internationale Poetry Research Translation Centre-China

- 1er Prix CRI-China – Nombreux prix au niveau national SADE et éditoriaux argentins – Hôte d'Honneur dans plusieurs pays – Acapulco – Pérou – Espagne.

- Anthologies Mondiales, Internationales et Nationales. Anthologies en Anglais « NO More Silent Cries » - World Anthology of Contemporary Poets.

- Postulat et finalist de la "Médaille de la Paix Salvador Allende" 2010 – Fondation Salvador Allende – Chili.

- Interviews à la Radio « El Mundo » de Buenos Aires, programme de Lito Cruz La Plata Canal 2 de San Salvador de Jujuy – Radio Granada en Espagne – Tv Moscou – Tv Acapulco au Mexique – Radio Onda Latina à Madrid, Tv Astana- Newspapers Kazakhstan .

Participante à plusieurs Congrès Nationaux et Mondiaux. Fait partie du Dictionnaire d'Art et Littérature Contemporaine – Espagne, et du Dictionary of Contemporary International Poets – Multilingual – China.

Traduction d'importants documents : Global Harmony Association : « Grande Charte de l'Harmonie » - « Traité de Déclaration Antinucléaire » et d'autres.

Nommée Héros de la Paix par l'Association Globale d'Harmonie. Traduction du poème déposé à l'Institut Nobel de la Paz à Oslo.

Commentaires et Prologues pour plusieurs Poètes Mondiaux.

Publication quotidienne dans des blogs et revues internationales dans Long Island New York, Miami, Espagne, Grèce, Turquie, Slovaquie, Autriche, Liverpool, Kazakhstan, Ouzbékistan, Turkestan, etc.

Hommage à la femme de l'année 2013, le 8 mars – jour des Femmes, pour capacité, réussite, ténacité, trajectoire. Conseil Délibérant de la Ville de Trelew – Municipalité de Trelew – Chubut – Argentine.

George ROCA

„SIMBIOZE LIRICE - VOLUMUL IV”

**O NOUĂ ANTOLOGIE DE POEZIE PUBLICATĂ LA EDITURA „ANAMAROL”
DIN BUCUREȘTI**

Comunicat/mesaj către cei care scriu versuri:

De curând, Editura ANAMAROL din București a terminat de editat și trimis spre publicare volumul IV de poezie „SIMBIOZE LIRICE - 20 de autori”, cu scrieri și poze inedite! Poeții care doresc să apară în volumul V sunt rugați să ne contacteze (pentru mai multe amănunte) la adresa de mail: edituraanamarol@gmail.com

Iată și un text explicativ pe care l-am trimis celor interesați:

În prezent lucrăm împreună cu doamna Rodica Elena Lupu, la redactarea volumului 5 de poezie numit „SIMBIOZE LIRICE” (20 de autori x 16 pagini fiecare = 320 de pagini în total). Va invităm să participați și dvs. dacă vă face plăcere.

Orice poet consacrat sau debutant poate să participe la proiect! Pentru a fi inclus în carte este nevoie să trimiteți pe adresa de e-mail a editurii:

- 20 de poezii (sau chiar 25) pentru a putea fi selectate (necesare pentru acoperirea celor 14 pagini A5 dedicate acestora).
- 2-3 fotografii bust sau portret (pentru a fi selecționată cea mai bună din acestea). În cazul când aveți poze în grup, va rugăm să nu decupați imaginea dvs. - indicați doar care sunteți! (Ex. A treia din dreapta)
- o mică fișă personală de autor (sau cv-ul)

Fotografia personală și FIȘA DE AUTOR (de prezentare) vor ocupa două pagini separat (deci fiecare autor va avea în carte un segment de 16 pagini). Imaginea autorului va fi transformată și prelucrată grafic/artistic. (Depinde de calitatea acesteia și de rezoluția la care a fost trimisă de autor).

Lansările primelor trei volume au fost făcute la București, la Biblioteca Metropolitană, în prezența unor personalități literare cunoscute și a unui auditoriu bogat:

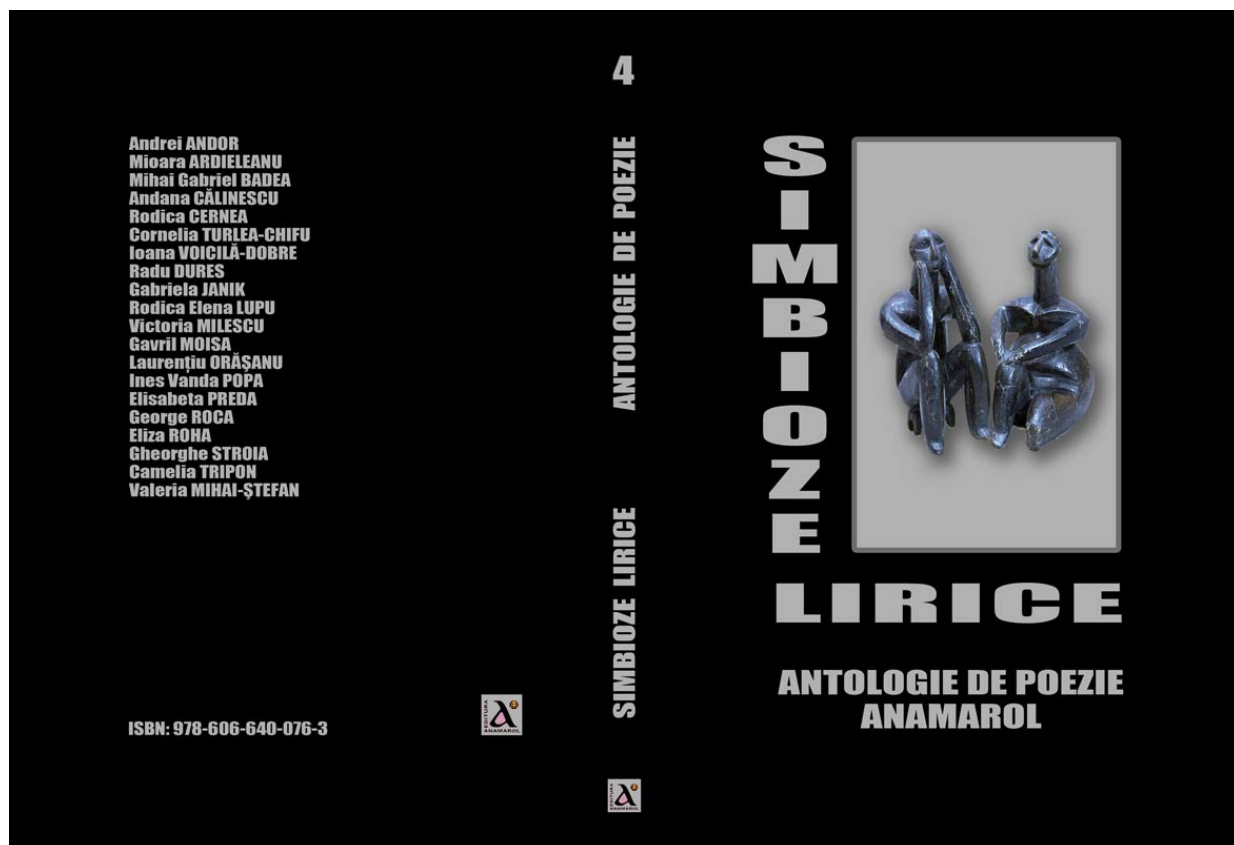
<http://www.youtube.com/watch?v=rYY-PVpBHgg>.

De asemenea s-au făcut prezentări scrise despre carte (volum), care au apărut în diferite reviste de limbă română din jurul lumii.

Motivația acestui proiect? Promovarea creatorilor de poezie românească.

Cartea este NON PROFIT, datorită tirajului redus! Costurile de tipografie trebuie să plătească totuși de autor. 20 de lei bucata. Minimum 5 cărți. Adică 100 de lei! (dacă doriți puteți comanda mai multe exemplare, dar numai înainte de intrarea la tipar a volumului, adică înainte de stabilirea tirajului și a comenzii către tipografie). După terminarea proiectului nu se mai poate comanda sau retipări volumul. Tirajul cărții este fix, în funcție de câte exemplare se comandă în avans de către fiecare autor.

Notă: Nu garantăm tipărirea poeziilor fără valoare literară. Nu publicăm poezii în limbi străine fără traducerea sau originalul acestora în limba română!

Paula ROMANESCU

Autobiografie

Eu trec sub cerul lumii – umbră printre cuvinte.

Autobiographie

Je passe sous le ciel du monde – ombre parmi les mots.

*

Abecedar

Întâia înclinare a frunții sub cuvânt.

Abécédaire

Première inclination du front sous le poids du savoir.

*

Bătrânețe

Să vezi cu ochii minții, s-auzi cu inima.

Vieillesse

Voir par les yeux de la raison, entendre par le cœur.

*

Bogăție

Să arunci în patru vânturi agoniseli de gând.

Richesse

Jeter aux quatre vents les graines de la pensée.

*

Cer

Chemare din adâncuri pentru zboruri de gând.

Ciel

Au vol de la pensée, l'appel de l'infini.

*

Credință

Să știi că veșnic norul se-ntoarce la izvor.

Certitude

Savoir que les nuages rentrent tous à la source.

*

Destin

Inutil orice zbucium. Facă-se voia Ta !

Destin

Plus rien à faire, mon âme, tout est déjà réglé !

*

Dimensiune

O, Doamne, ce înaltă e ruga robului...

Dimension

Seigneur, combien grande la prière des petits...

*

Dumnezeu

Ne-a dat chip după chipu-I și totuși nu-L cunoaștem...

Dieu

Visage de Son visage, nous sommes Ses fils aveugles.

*

Elev

Culegător de roade ce-or înflori cândva.

Élève

Cueilleur des fruits amers qui vont fleurir un jour.

*

Generozitate

Să pui viță de vie la margine de drum.

Générosité

Planter la vigne pour la soif de tous les inconnus.

*

Imanență

Ori cerșetor, ori rege, o vamă tot te-așteaptă.

Immanence

Clochard ou roi, la mort ne s'en soucie nullement.

*

Iubire

Senină taină-n care pasărea-suflet cântă.

Amour

Mystère serein dans lequel l'âme-oiseau chante toujours.

*

Iris

Pajiște a privirii cu jaruri albăstrii.

Iris

Pré du regard aux flammes bleues de fraîcheur.

*

Înfruntare

In orice zbor căderea pânđește răbdătoare.

Confrontation

Dans chaque envol la chute attend patiemment.

*

Înserare

Un greiere-și încearcă arcușul printre ierbi.

Tombée du soir

Une cigale accorde son archet dans les herbes.

*

Legendă

In podul palmei mărul îmi spune că odată...

Légende

Aux creux des paumes une pomme d'un il était une fois...

*

Nepăsare

Galben-roșie frunza se leagănă pe ram...

Insouciance

Jaune-rouge la feuille se balance sur la branche...

*

Oracol

Având răspuns la toate, sporește nențelesul...

Oracle

D'avoir toutes les réponses on n'y comprend plus rien.

*

Limită

Nu e auz să prindă în scoica lui tăcerea.

Limite

Pour la perle du silence il n'y a pas de coquille.

*

Lună

Liman spre care valul se zbuciumă s-ajungă.

Lune

Rivage dont toute vague espère de l'atteindre.

*

Palma

Răvaș prin care soarta-mi trimite vești ciudate.

Paume

Carte où les quelques lignes me donnent d'étranges nouvelles.

*

Permanențe

Când puii deprind zborul, în cuib e zvon de iarnă.

Permanences

Quand les poussins s'envolent, l'automne fredonne au nid.

*

Regret

Șarpele de o vreme tot cată înspre cer.

Regret

Depuis longtemps déjà le serpent rêve de cieux...

*

Risipă

O, cât pustiu de vorbe pentru-a drapa nimicul !

Gaspillage

Quel déluge de paroles pour draper le néant !

*

Sfârșit

Ultimul fruct sub vălul zăpezilor dintâi.

Fin

Le tout dernier fruit sous la première neige.

*

Sinele

Un *Eu* care adesea nu-i de acord cu mine.

Le soi

Un Moi qui trop souvent me montre que j'ai tort.

*

Supunere

« Să se facă lumină ! ». Și umbra : - Sunt aici !

Obédience

« *Que la lumière soit !* ». *Et l'ombre : - J'y suis !*

*

Surâs

Nici râs nici plâns și totuși atâtea înțelesuri...

Sourire

Ni pleurs ni rire, pourtant combien de sens cachés...

*

Temeritate

Bătrânul măr în floare curtează o rândunică.

Témérité

Le vieux pommier en fleur courtise une hirondelle.

*

Ură

Din zgură și cenușă să-i faci inimii strai ?!

Haine

Tisser à son cœur voile de cendre et de boue ?!

*

Vânt

Eternă rătăcire peste vremelnicii.

Vent

Eternelle errance à travers tout s'en va.

*

Xenon

Din rariștea de ceruri își iau apele clarul...

Xénon

De la clairière du ciel les eaux en prennent leur bleu.

*

Western

Veni și la noi Vestul c-un dolar găurit...

Western

L'Ouest nous trouva enfin par un dollar troué...

*

Yoga

Minunea de-a fi lotus cu rădăcini de soare !

Yoga

Te voilà blanc lotus aux racines de soleil !

*

Zenit

Mă ninge cerul 'naltul cu stele căzătoare...

Zénith

Le ciel haut et lointain me neige d'étoiles filantes...

*

Zodiac

Douăsprezece dansuri, soarele – mare star.

Zodiaque

Ballet aux douze danseurs, le soleil – grand étoile.

Dilemă

Marea mea întrebare

mută, grea:

Stăpânul cerurilor,

Domnul Tată,

Atotputernicul Mântuitor,

știind de crima-Aceea,

va putea

în veșnicia Lui,

măcar o dată

să râdă ca un simplu muritor?

Vrere

Nu vreau

(dar nici nu știu!)

să zbor.

Nu mă mai îmbiați

c-un colț de cer

și doi stânjeni de rai...

De fapt sub Carul Mare

atâtea aripi

abia de pot să-ncapă.

Când pe pământ

nu-i loc pentr-o cărare

numai a mea,

aș vrea

(dar să nu râdeți !),

aș vrea

să merg

pe apă.

Totu-i înscris

Totu-i înscris
În miez-nucleu-grăunte.
Doar eu continui să veghez
în largul univers deschis
în care nu știu cine m-a închis
c-o albă umbră de cuvânt
și cânt
de dor că într-o zi voi fi nor
ori fir de iarbă
poate chiar grăunte
pornit să-nfrunte valea seacă
a mergătorilor pe apă
spre-un Paradis mereu închis
și interzis.

Știu, știu,
Se ajunge greu
în miez-nucleu.
Dar,
Doamne,
eu ?...

În care asfințit?

Dac-a bătut inima mea, necugetat,
în ăst pustiu de noapte, nepătruns,
Te va fi tulburat,
Doamne al liniștii nemăsurate,
din jocul Tău *De-a v-ați ascuns* ?
Mă vei fi auzi măcar tăcând
cu sufletul rob de așteptare
lângă un țărm de floare ?

Și când, în care asfințit, la care poartă,
inima mea, nemaștiind să bată,
va îndrăzni să-ngâne abia șoptit :
- Sunt eu, copilul Tău cel rău-venit !
Nu-ți cer să tai vițelul cel mai gras !
Mă lasă doar în țarc de-azur cu iezi
s-ascult cocorii-albaștri-ai lui Arghezi :
« *De ce-ai plecat ? De ce-ai mai fi rămas ?...* »

Landul care îmi este suflet a întomnat :
Nici șiruri de cocoare nici vreme de cules
Nici semn că dintre drumuri al meu e cel ales
Să se afunde-n hăul cu, spre înalt schimbat,
Numai un vânt noptatec în care geruri țes

Un vâl de întuneric, și-acela destrămat
De neștiute umbre din țărmul celălalt
Ce parcă m-ar cunoaște, deși de nențeles
Le e limbajul straniu de taină și tăcere
În care mă-nveșmântă ca-n dantelări de brume.
O voce cunoscută m-alungă și mă cere :
– Întoarce-te-n lumină, sosește-mi, încă spune !...

În jurul meu troiene de-albastru infinit.
Meștere, catedrala-n iubire m-a zidit !

Nu lacrima privighetorii-i roua

Ci plânsul ierbii mut precum uitarea
Când pe pământ se arcuiește zarea
Seninului, pentru venirea a doua

A Celui așteptat din depărtarea
Înscrisei legi pe care omul o a
Tot repetat cu îndoiala nouă
Și vechea – teama, adorarea.

Credința lumii ațipește-n vatra
De spuză a stelelor ce nu mai știu
De-un mers pe rază, când, la ceas târziu
În ieslea goală gerurile latră.

Cocoșii-n noapte țipă de trei ori
Și totuși, cântec de colindători...

Altar viu

Viață,
N-am vreme să te-ntreb
„*De unde și-ncotro?*”
Abia de știu că sunt
într-un prezent incert
pe care-l port demult
c-un soi de bucurie
sau cu un
amar nespuse de dulce
care mi-e răul bun.
Viață,
minune cu mereu
alt chip
care e tot al meu,
n-oi fi
chiar Dumnezeu
din marele nimic,
care-a zidit în mine
altar viu de iubire
de-o zi?

Pion pe o tablă de șah

A cui e mâna care mă poartă
pe căi pe care nu eu le-am ales?
Ce-i astă luptă grea, blestemată,
cu dispăruții ei în nențeles?
Cine mă-mbie, cine mă cheamă
pe drumul unde nici o vamă nu-i
ca să m-arunce ca într-o doară
în hăul necuprins al timpului?

Pion pe o tablă de șah,
atât este omul mereu,
nici Buddha, nici Christ, nici Allah,
nici iadul nu-l scapă de greu...

Al cui e glasul care poruncă
îmi dă fără să spună un cuvânt?
A cui privirea ce-mi știe încă
drumul sub soare de frunză-n vânt?
Cine m-alungă, cine m-așteaptă
la borna de pe urmă a drumului
unde începe întâia treaptă
spre hăul infinit al timpului?

A cui e umbra care mă poartă
ca-n mângâiere c-un gest cunoscut
spre-albastre landuri sub bolta înaltă –
fir de lumină pe un bob de lut?
Al cui e glasul ce-mi dă de știre
că nu-i pe lume vrere sau lege
care să-nfrunte marea iubire
când omul simplu devine rege?

Atunci nici un glas nu va ști –
nici Buddha, nici Christ, nici Allah,
nici iadul, să-mi spună c-aș fi
pion pe o tablă de șah!

(Din vol. Zăvor de iarbă / Verrou d'herbe,
Ed. Betta, 2012, București)

Cam greu să-i dai norocului adresă,
Deloc ușor să-i spui iubirii: *Pleacă!*
Iar dac' având-o, inima săracă
Îți este, e că vrei s-o ții în lesă
Și cântecul de soare să și-l tacă.
Dar cu ce glas s-o chemi când nu e, de să
Răsune tot pustiul, principesa
A nopții – lună albă, dacă
Nici tu nu i-ai aflat sub cer cărarea
De-o veșnicie cât o noapte lungă
De când de dorul tău se frânge marea

Cu brațe-valuri vrând să te ajungă ?

Eu, norocoasă foarte-n ne iubire,
Să-i dau și nenorocului de știre ?

*

Se-adună norii negri. Să mă bucur?

Amenințând c-un nou potop dar, arcă
Nu prea mai știe nimeni cum să facă
Iar omu-i mai ușor decât un flutur.
Se-anunță noi dezastre. Și ce dacă?
Noi ne-agățăm de franjurii de ciucur
Din harta lumii, între-alcool și sucuri
Reîmpărțită, și-n iubiri săracă.
Nu așteptăm nimic, dintotdeauna
Ne-a fost viața lungă așteptare;
De-ajuns ni-s nepriceperea și ura
Și-ajungem sigur la limanul care
Ni-i port de taină. Care Penelopa
Mai pune de-un război prin Europa?!

De când cu-nțelepciunea nu prea mai dorm în fân

Nici dorul nu mai are învolburări de vis
În patul larg cât zarea mi-e somnul interzis,
Din crânguri cu nefloare numai ciulini adun
Pentru ne-noronarea care mi s-a prezis
Că mă așteaptă-n vreme; dar cât zorii rămân
Aprinși încă de jarul din soare, mai amân
C-o respirație ceasul ce mi s-a fost înscris
În cartea care ține înscrisurile toate
Cu oameni – umbre calde cu lumină-nsemnate
Sau chiar lumini de taină neîntrupate-n stea
Ce-și caută popasul sub ierbi ca într-o doară.

Eu cum s-aleg din cântul de greieri liniștea
Ca-ntregul rug de patimi să uite să mai doară?

Doamnă Singurătate, mă tem că nu te vreau!

Ia-ți liniștea de fagure albastru de viespar
Bezmeticia oarbă a gândului măcar
Și lasă-mă în miezul a toate câte au
Noimă cât să mă-mbie la viață iar și iar
Ca-ntr-o beție nouă de taină veche sau
Ca într-o-nmugurire de vreasc stins; mai pe șleau,
Pentru o zădărniciie dulce cu gust amar...
Știu, tu-mi rămâi alături tăcută, răbdătoare,
Așteptând să te-ntâmpin c-un tandru bun venit
Când vocile de-altdata-s tăcere care doare

Și sufletul meu – templu în care le-am zidit.

Cândva îți voi fi sclavă supusă și... Mă iartă,
E cineva afară, parc-a bătut în poartă...

Port în gând amintirea unui zâmbet subțire

Ce mă-nsoțește ca un câine fără stăpân
Visând un lanț – măsură a traiului cel bun.
Buza ce-l înflorise de mine n-are știre
Nici de ecoul unei tăceri în care-anin
Cuvinte iluzorii despre o rea iubire
Ca un Hamlet, **a fi**-ul rimându-l în neștire
Cu **a nu fi** când sorii spre alte zări apun.
Iată de ce când lumea-mi surâde, gândul meu
Se înlumina ca sub o rază de tandrețe –
Câine sărman ce-și află după un lung drum greu
Stăpânul blând, iubirea prin ghionturi să-l învețe.

Îmi șterg din suflet umbra unui străin surâs
Să pot plânge în fine cu prea îndeajuns.

Adorm c-un zâmbet lacrima sub pleoapă

Cu fiecare pas plec mai puțin
Spre un tărâm pierdut din care vin.
Cu jar, fântâna timpului m-adapă.
Mă sting de sete-n cupa grea de crin
Cu gura pe zăvoarele de apă
Rugina din adânc în fruct să-ncapă
Rotește bolta-n tija unui spin.
Lumina mea e un liman de noapte
Cu greieri pân' la țipătul de miriști
M-ajung luciri din oarbe stele moarte
Tu, în vacarm de liniște te-nliști.

Să te adun din toată risipirea
În golul plin reinventez iubirea.

Victor ROȘCA

***Comunitatea română din Montreal la 100 de ani de atestare scrisă
(1900-1950)***

La 19 februarie 2014 s-au împlinit 100 de ani de existență (atestată oficial) a românilor din provincia Quebec. În timpul ”veșnic”, 100 de ani nu... impresionează. Însă, în viața de toate zilele, 100 de ani este tot ce poate omul spera...

Orice schimbare de loc necesită un timp de adaptare, cu atât mai mult ”transplantul” unei părți dintr-un popor cu tradiții milenare pe un alt pământ, într-o altă lume. Românilor stabiliți în Montreal, cu un secol în urmă, așezați în jurul străzii Saint Laurent și în zona industrială Viile Saint Pierre, Lassale, le-au trebuit zece ani de la venirea primelor grupuri de imigranți pentru a se organiza într-o comunitate decisă să se implanteze pentru totdeauna pe pământul canadian.

În 1913, pentru a-și organiza viața socio-religioasă la nivelul celorlalte etnii, românii și-au ales un comitet parohial de 12 persoane. În același an au ridicat un mic lăcaș de rugăciune: ***Biserica Sfânta Treime***, amplasată pe strada Bruxelles din cartierul Longue-Pointe, în estul Montrealului. Tot atunci au întocmit un memoriu prin care cereau Parlamentului din Quebec să aprobe constituirea lor într-o corporație religioasă denumită „***Église Roumaine Orthodoxe de Montréal***”.

Parlamentul provincial, cu „Bill de l'Assemblée no 182”, din 19 februarie 1914, a sancționat cererea de incorporare a societății „***Église Roumaine Orthodoxe de Montréal***”, dându-i dreptul de a achiziționa și posedea bunuri mobile și imobile în nume propriu (nume corporativ). Carta mai prevedea dreptul de a avea, a clădi și a menține o școală destinată copiilor români ortodocși din Montreal. Comunitatea română s-a limitat însă numai la o școală duminicală.

În același an, pe când românii se aflau în plin proces de adaptare, a izbucnit Primul Război Mondial. Ostilitățile au dus la ruperea legăturilor dintre Europa și America. Anii de beligeranță, din 1914 până în 1920 când s-a încheiat pacea, au adus imigranților mai multe avantaje materiale: stabilitate în serviciu, salariu mai mare etc. Unii imigranți, în loc să-și trimită banii adunați în România, la familiile rămase acasă, și-au trimis copii la școală sau și-au cumpărat case. Veteranii de război au primit pensii. În această situație, mulți din cei veniți pentru a strânge „1000 de dolari și banii de drum”, mai ales cei emigrați cu familia și cei căsătoriți aici, nu s-au mai întors în țară, stabilindu-și rostul, pentru totdeauna, în patria adoptivă.

După încheierea păcii și restabilirea relațiilor normale dintre Europa și America, deși unii din cei ce-și lăsaseră familiile acasă s-au întors în România, numărul românilor din Canada, în loc să scadă, a crescut cu cei care au renunțat să se mai întoarcă în țară și și-au adus familia și rudele apropiate în Canada. Comunitatea mărindu-se, ***Biserica Sfânta Treime*** a devenit neîncăpătoare și Comitetul Parohial a decis să

construiesc o nouă biserică.

La alegerile din 1918, membrii Comitetului Parohial au votat în funcția de președinte pe Vasile Rotaru, bucovinean din Dănila, în locul lui Ștefan Caba, originar din Boian. Ștefan Caba n-a suportat acest afront. În urma acestui eveniment, comunitatea s-a împărțit în două. Fiecare grup, voind să-și arate influența și puterea financiară, a decis să-și construiască propria biserică. Comitetul parohial cu președintele Vasile Rotaru a stabilit amplasamentul pentru noua construcție pe strada Rachel, între Chapleau și Iberville. Și, pentru că cele două biserici funcționau în același timp, noua biserică a primit numele eclesiastic „Buna Vestire”. Grupul boierilor, cu președintele Ștefan Caba, sprijiniți de preotul Ghenadie Gheorghiu, și-a construit biserica tot pe strada Rachel, între Iberville și Frontenac, denumind-o Biserica „Sf. Nicolae”. Însă această biserică n-a avut o existență lungă și, rămânând fără enoriași, a fost vândută de proprietari.

În timpul crizei din 1929, unii români stabiliți în nord-vestul canadian au abandonat munca agricolă de la fermă și s-au îndreptat spre zonele industriale din est, Montrealul fiind una din localitățile preferate.

Încă din perioada dintre cele două războaie, comunitatea română din Montreal era cunoscută în țară până și de Casa Regală. Nu întâmplător, în 1926, Regina Măria a României, vizitând comunitățile românești din SUA, a trecut și în Canada. Ajungând la Montreal, Regina și-a schimbat programul. Înainte de a se întâlni cu oficialitățile, a dorit să viziteze Biserica Buna Vestire. În fața Bisericii era așteptată de preotul călugăr Vasile Moglan, membrii comitetului parohial și de un grup de fete. Regina a sărutat mâna preotului și Evanghelia, iar una dintre fete i-a oferit un buchet de flori (alegerea persoanei care să înmâneze Reginei buchetul de flori a stârnit discuții între mamele celor mai frumoase fete din comunitate). În Biserica era așteptată de enoriași, care i-au făcut o călduroasă primire. Cu această ocazie, Regina a făcut cadou comunității o icoană și câteva cărți.

În primele decenii ale secolului trecut, românii stabiliți în regiunea **Grand Montreal** au dat dovadă de o puternică solidaritate. Așa se explică decizia, în 1928, de a-și construi o casă socială pe care au numit-o Casa Română. Aceasta se afla la 3490 Iberville, aproape de biserica Buna Vestire, atunci amplasată pe strada Rachel.

La etaj erau două apartamente, dintre care unul se închiria iar al doilea era casa preotului. La parterul clădirii se afla sala parohială unde aveau loc întâlnirile comunitare. Aici, în fiecare săptămână, tinerii din comunitate se întâlneau, se cunoșteau și se distrau împreună, perpetuând tradițiile și obiceiurile românești ale părinților.

Până în anul 1950, Casa Română și Biserica erau închise celor din afara comunității, ce nu plăteau membru. Accesul la evenimentele de la Casa Română și la serviciile religioase erau rezervate doar membrilor bisericii. După anul 1951, după venirea pr. dr. Petre Popescu ca preot paroh, accesul atât la Casa Română cât și la serviciile religioase ale Bisericii Buna Vestire au devenit deschise și celor din afara parohiei. Toți românii și chiar cei din alte etnii, erau bineveniți în comunitate.

Notă:

Victor Roșca este autorul a două volume de memorii: „Moara lui Kalusek” și „Experimentul Târgșor”, ambele apărute la Editura Curtea Veche din București, în 2007 și respectiv, 2011. În 1997 a fondat revista literară „Candela de Montreal”, al cărei redactor șef este și în prezent. Textul de mai sus reprezintă extrase din noua sa lucrare, intitulată „Istoria comunităților române din Canada”, structurată în trei volume. Primul, care acoperă perioada 1899-1950 (din care s-a extras textul de mai sus), este preconizat să apară în toamna acestui an.

„Sf. Treime”, prima biserică a românilor din Montreal, construită în 1913 și amplasată pe strada Bruxelles din cartierul Longue-Pointe. FOTO: Calendarul Solia, 1936.

Casa Română din Montreal, Que., Canada, proprietatea bisericii.

Calendarul Solia 1936-09, prima Casă Română a BBV

Biserica ort. rom. "Bunavestire" din Montreal, Que. Canada.

Calendarul Solia 1936-11, Biserica Buna Vestire, str. Rachel, 1918

ROMÂNI ÎN PRIBEGIE

De George Filip

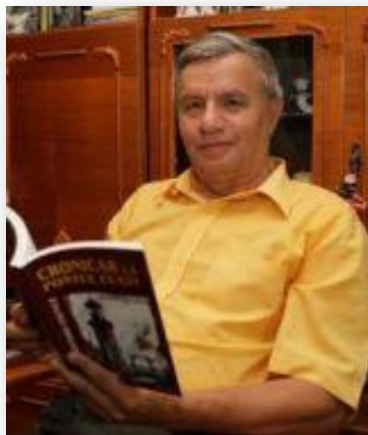
Carpații au rămas în urmă.
plecau românii-n pribegie.
din România spre Canada
au deschis porți de veșnicie.

...acum un secol - vremea trece.
timpul se scurse ca clipita
și-n țara nouă, caldă...rece,
au ținut pasul cu ursita.

Canada și-a primit copiii
ce-și căutau o nouă mamă.
aici, pe pragul veșniciei,
românii n-au cerut pomană.

ei și-au pus brațsele la treabă
prin anii buni...prin anii răi.
istoria, dacă te-ntrabă,
slăvește-i pe străbiunii tăi.

străbunii noștri - în Canada
sunt prin istorii veterani.
ei ne-au deschis porțile lumii;
acum serbăm - SUTA DE ANI!

Ion ROȘIORU

La ceas de trainică iubire

Uitat de Dumnezeu pe turlă, destinul, Ană, ți-l asum:
Și tu es mea basilica, tua fons clara ego sum!

Jertfindu-te de bună voie și tu l-ai asumat pe-al meu:
Înaintând pe drum stihinic l-ai înfruntat pe
Dumnezeu!

Știi, apa din fântâna care de-acum alături îți va sta
În veci de veci va fi sfințită de cerul din privirea ta!

Pe semne, Cel-de-Sus pe turlă de m-a uitat a zis c-
așa,
La ceas de trainică iubire, mă vei zidi în soarta ta!

Ana

Urcat pe șubredele ziduri de mănăstire-n gând îți
strig
Să nu te mai avânți prin zloată, să nu te mai avânți
prin frig!

Prin dioptrii de lacrimi arse scrutez fântânile din dor
Și le implor să te rețină din cale cu hipnoza lor!

Să calci pe propriile-ți urme când trece Luna peste
grui,
Să te absoarbă-un lup totemic în fosforul din ochii
lui!

De-atâta paradox manolic orice firesc e nefiresc:
Cu cât nu-mi vii cu-atât mai tare în textul lumii te
zidesc!

Larg

De-atâta toamnă răvășită, ca și iubirea mea, constat
Că orice iluziometru pe cifra zero s-a blocat!

Se estompează-n zorii limpezi steaua polară care-ai
fost
Și mă trezesc ca niciodată și trist și singur și anost!

Busola mi-a căzut în apă și pânza-i ruptă de catarg
Și-n voia valurilor negre mă las de soartă dus în
larg!

Doar între Scylla și Charibda să nu fiu antrenat mă-
nchin
Nădăjduind să-ți bat la ușă când nu vei mai spera să
vin!

Rug

Eu: prin minune scap din visul în care mă-nserez pe-
o vale!

Tu, îngerul: un lup totemic îți dă benefice târcoale!

Eu: știu că port mereu în suflet spaima pădurii
ancestrale!

Tu, îngerul: ignori că-ți iese spre-a te salva o zână-n
cale!

Eu: nu prind niciodată clipa când sună cel din urmă corn!

Tu, îngerul: fiindcă eu însumi din Valea Plângerii te-ntorn!

Eu: ce va fi în noaptea-n care să mă trezesc n-o să mai pot?

Tu, îngerul: vei înțelege c-ai fost un rug și-ai ars de tot!

Bleu

Il se faisait qu'à la campagne j'étais sous mes noyers ombreux

Et je rêvais comme naguère de ton être capricieux!

Il se faisait qu'à la campagne j'étais toujours victorieux

Et je plongeais comme naguère dans ton regard affectueux!

Il se faisait qu'à la campagne j'étais de toi tout amoureux

Et j'écrivais comme naguère des vers de feu tumultueux!

Il se faisait qu'à la campagne j'étais ton prince fastueux,

Mais m'ont réveillé les moustiques en se bourrant de mon sang bleu!

Drum

Îmi port pașii în neștire printre sălcii hialine:

Dunărea mă cheamă parcă să mă vindece de tine!

Chiar și negri pescărușii nu-mi mai par atât de triști:

Dunărea mi-aduce-aminte tot mai tândră că exiști!

Scovârdată-mi este barca neurnită de-astă vară:

Dunărea insinuează că iubirea mea-i precară!

Să dezleg parâma veche nu mă-ncumet nicidecum:
Dunărea-mi refuză încă șansa ultimului drum!

Cai

De când aștept cu-nfrigurare să-mi fii în haos

Punctul Fix,

Sunt mai departe și de noapte, sunt mai departe și de Styx!

De când aștept cu-nfrigurare să mă aduni într-un noroc,

Sunt mai departe și de gheață, sunt mai departe și de foc!

De când aștept cu-nfrigurare să-ți sorb cuvintele fierbinți,

Sunt mai departe și de demoni, sunt mai departe și de sfinți!

De când aștept cu-nfrigurare o clipă calea să mi-o tai,

Sunt mai departe și de pustă, sunt mai departe și de cai!

Prinț

E șase și treizeci, iubito! Orașu-ntreg de tine-i gol:

Sunt hoțul care stă la pândă, sunt hoțul care-și intră-n rol!

E ora șapte și-s trei veacuri de când un șir nu mi-ai mai scris:

Sunt lotrul ce te-așteaptă-n codru, sunt lotrul ce te-așteaptă-n vis!

E ora morții-ncovoiate să-și schimbe-o roată la olac:

Sunt duhul ce-o să te răpească, sunt duhul din gorganul trac!

E noaptea când cu glas valpurgic te cheamă iasmele la bal:

Sunt prințul ce din drum te-ntoarce, sunt prințul ceasului astral!

Pas**Cont**

A mai trecut o zi din viață, dar din iubire nicidecum
Pentru c-aceasta nu-i dispusă deloc să-și caute de
drum!

Spre-a-i ține vieții evidența rupi file vechi din
calendar:
Iubirii de-i închini poeme nu-i nicio clipă în zadar!

Lipsit de relevanță-i dacă trăim ca-n basme sau anost
Atâta timp cât prin poeme iubirea noastră-și află
rost!

Îvingem timpul doar prin faptul că mă iubești și te
iubesc
Și cât depunem aur liric în contul nostru sufletesc!

Ceai

E iar duminică și pentru că-ntreaga noapte a plouat
Mă scol să-ți fac un ceai pe care să ți-l aduc tiptil la
pat!

Privind cum aburul valsează deasupra ceștii
chinezești,
Pândesc cu-nfrigurare clipa când o să-mi spui că mă
iubești!

Adast alături în fotoliu și nu-ndrăznesc să te trezesc
Să-ți mângâi umerii și sânii și să-ți șoptesc că te
iubesc!

Ci, întinzând spre tine-o mână, tresar ca dintr-un vis
în vis
Și-ascult pustiu doar radio-ul pe care l-am uitat
deschis!

Un mâine se transformă de-a pururi într-un azi
Ca-n el înfășurată în fostul ieri să caz!

Doresc dintotdeauna ca-n ziua care vine
Să fac măcar o umbră de pas mai către tine!

Ci se întâmplă veșnic să-l fac către departe
Hipnotizat s-ar zice de propria mea moarte!

Împacă-te cu gândul c-acesta-i felul meu,
Himera mea albastră, să te iubesc mereu!

Tu

Dor. Poiană. Cal. Pripon.
Zar. Potcoavă. Rubicon!

Șoim. Săgeată. Laur. Jind.
Lună. Nufăr. Fluviu. Grind!

Flaut. Noapte. Iad. Orfeu.
Levăntică. Somn. Trofeu!

Rouă. Jerbă. Tril. Frufru.
Cer. Fântână. Scripet. Tu!

Melania RUSU – CARAGIOIU

„LA TRÂNTĂ CU DESTINUL”

Grupaj de poezii și poeme,

MINUNEA FLORII

Un clovn făcea o piruetă,
Toți se-ntrebau ce i-a venit...
Se-ndrăgostise de-o starletă
Și-ardea în scrum, ca un chibrit.

El, ca eternul caraghios,
Ascuns sub haina de prisos,
Mai nu vedea de nasul plin,
Frumosul chip, râsul divin
Al celei ce venea mereu
La ieftinul varieteu.

Îl privea fix și amuzată;
Acum era modesta fată,
Fără zorzoane, nici fardată;
De ce-ar fi venit decoltată ?

Sub haina lui de clovn umil,
Se ascundea un ins agil
Cu suflet tandru de copil,
Imaginație de april,
Talent exploziv de... trotil !

Azi a ascuns un trandafir
Pe sub cravata-i înflorată;
Doar un boboc, ca un potir:
O floare. Doar Ei destinată !

Atunci când se va poticni
Cât mai aproape, lângă ea,
Cu gestu-i tandru va ținti
Și nonșalant va azvârli
Minunea florii... Dragostea...

S-a repetat hazliul pas
Și toți râdeau precipitat,

Și doar pe gânduri a rămas
Starleta cea cu păr buclat...

Magia clovnului a-nvins
Și la înserat l-a așteptat.

Laval, 2012

S F Â Ș I E R E

Ascultă-mi tu sufletul plin de iasma durerii;
Când capul întorc spre acute asprimi ale vieții,
În ceafă simt viforul și biciuirile crude
Și-n fața mea ochii cei sumbri a ce mă așteaptă...

Atunci mă destram peste stânci umezite de vreme
Îmi pun tălmăciri peste pânda uscată de cimbru
Și iarăși mă-ndrept spre genunele pline de cazane,
Să sorb din puterea aceluia foc jalnic, ce arde.

Un huiet cutremură zarea cu mine;
Strălucii de raze orbesc ale cerului stele
Și hăul mă-nghite în flacăra stinsă din ele...

Ascultă-mi deci sufletul plin de iasma durerii,
Rănit și zdrobit sub povara adâncilor patimi
Și cerne asupra-mi o ploaie curată de lacrimi.

Laval, noiembrie 2013

SCRISOARE DE DEMULT

Mi-ai scris că școala „merge ca pe roate”
Și alte, multe și „verzi și uscate”,
Încât mă liniștisem pe o vreme.
Cum m-ai mințit ? Știam că n-ai probleme !

Când au aflat vecinii ce-ai făcut,
M-am chinuit, am plâns; cât m-am zbatut !
Apoi am zis: E treaba lui, e mare,
„Cum își așterne, doarme fiecare !”
Te-ai apucat, zici de literatură !
Te vâri mereu în câteo-ncurcătură !
Îți spun că nu e pentru tine a scrie,
Ești prea sărac să mâzgălești hârtie !
Nu mai vorbesc de timp pentru taclale
Și de urnit și stâncile din cale !
Te conjur: Dragul mamei, vino acasă,
Și cum le zice ? Stihuri ! Tu le lasă !

CAMELEONUL VIEȚII

Vreau să mai croiesc un sonet, dacă știu,
Numărând bobii din păstăile ploii,
Ascultând argintarea săgeților Troiei
Sub curcubeul ce bate-n arămiu.

Zboară și acum fluturi mari de sophora
Cu stropi de antere în clinchet, pe vânt;
Ce greu mi se pare: Eu astăzi mai sânt
Cu tolba-mi de oase, doldora...

Și iar mă întreabă: Ce-i mort și ce-i viu,
Stereotip, refrenul uitat din vreun cânt
Dedicat lui Osiris și Ra, în pustiu...

Balans sinuos spre pânza de pământ,
Fac faldurile-mi seci din pardesiu:
Mi-a mai rămas doar lutul, să-l frământ

POVESTE DE PRIMĂVARĂ

Un ghiocel, cu o scufie cât un degetar,
Cu glasul lui subțire, de cleștar,
Vestea într-o bună dimineață: „Bun sosit !”
Prințesei Primăvara.

A primit
Solia lui, de la Bătrânul Lut,
Rotundul Glob, ce toate le-a știut,
Dar, cum Frumoasa alerga prea sus,
Micul, plâpândul ghiocel s-a smuls
Din brazda lui, de lângă Mama Tină,
Suind spre –a Primăverii, albă mână...

Cling, cling, spuneau petalele de-omăt,
Lovind în vântul ce zbura încet
Învăluind lăstari abia pocnind
Și muguri proaspeți așternuți pe grind.

În dansul ei, scânteietor, în Soare,
Măiastra fată presăra-n răzoare
Din părul ei: cer, frunze și petale,

Acoperind a' iernii aspre zale...

El, mândrul Ghiocel, întâiul sol,
Ce s-a trezit din patul de zăpadă,
Suna lumii de flori, din stratul gol
Și razelor grăbite, să îl vadă !

Și s-au tot dus în jocul lor sprintar
Spre un castel ce se numea Florar

Timișoara, 1979

Eternité

J'ai laissé l'absence
Dans un cristal de violettes

Quand je suivais les violons
J'ai laissé un manège dans le coin
et permis que le ciment
dilatât les pieds

J'ai laissé loin le ciel urbain
dans les coutures en verre
larme de lumière
pénétrant dans la chambre
élevant son univers d'ange
d'oiseaux et d'aurores
perçant un rêve
dans le ciel de l'autre mur

j'ai permis que ton silence
m'oubliât
dans la respiration des toits
après la pluie
j'ai laissé alors
mon livre à la gare
pour que l'Orient Express
remue mon centre plusieurs fois

L'éternité sera-t-elle ainsi
le fait de purement lâcher l'âme ?
Ou tout sera-t-il dans un jeu
de musc et de rubis
avec la simple excuse
de continuer d'être vivant ?

les silences se nichent
peut-être dans les caresses et
soyez totalement des amants
à corps perdu dans l'eau
des chaudes respirations
de la nuit souveraine

Anca SÂRGHIE

UN EVENIMENT STRĂLUCIT AL MULTICULTURALITĂȚII LA SIBIU

În data de 9 aprilie a.c., la Sala Thalia din Sibiu, s-a desfășurat o reuniune culturală strălucită, un regal de spirit înalt, cu largă deschidere spre creația scriitorilor de diferite minorități naționale din România. Așadar, o manifestare tipică atmosferei de interculturalitate sibiană. Organizată de Filarmonica de Stat din Sibiu și de Liga culturală “România-Franța”, în colaborare cu F.D.G.R-ul din orașul de pe Cibin și cu Societatea Cetățenească de Cultură a Maghiarilor din localitate, reuniunea a avut invitați de prestigiu. Între ei, se află scriitoarea Adi Travadi, autoare a 7 volume de carte beletristică. Ne-a surprins plăcut mărturisirea ei că prin origină este în proporții diferite finlandeză, poloneză și rusoaică, dar prin adopție este 100% româncă, îndrăgostită cu toată sinceritatea de țara noastră, în care s-a stabilit la 22 de ani, când încă nu cunoștea nici un cuvânt românesc. Ani la rând ea a învățat limba română și a citit pe scriitorii literaturii din țara de adopție. Ajunsă la maturitate, a început să și scrie în limba română. Ultimul ei roman, intitulat *Răscrucea*, a fost prezentat de conf. univ. dr. Anca Sîrghie de la Universitatea “Alma Mater” din Sibiu, care a evidențiat elementele originale ale acestei cărți dedicate perioadei de tranziție din cele două decenii postdecembriste, privind-o în comparație cu alte romane precum *Omul care vine din Est* de Dan Ghițescu și *O vară cu Maia* de Mioara Apolzan. Autoarea a dăruit cu generozitate exemplare celor interesați să citească noua ei carte și a dat autografe.

Revista *Carmina Balcanica* este unicat în peisajul revuistic românesc, așa cum numerele sale sunt dedicate în ordine alfabetică tuturor naționalităților conlocuitoare. De o înaltă calitate sunt și ilustrațiile color ale revistei *Carmina Balcanica*, purtată nu numai în marile centre de cultură din țară, ci și în afara României. Redactorii ei, prof. univ. dr. Mihaela Albu și prof. dr. Dan Anghelescu, sosiți de la București, au prezentat în fața sibienilor numerele dedicate comunităților germană, maghiară și evreiască din România, dornici să intre în dialog cu reprezentanții locali ai acestora. Mihaela Albu a amintit primirea excepțională de care s-a bucurat recent la Reșița revista *Carmina Balcanica*, salută acolo de către comunitatea germanilor, și a mai menționat că redactorii ei sunt așteptați la Miercurea Ciuc în zilele următoare. Dan Anghelescu a explicat contribuția esențială pe care popoarele din zona Balcanilor au adus-o, de-a lungul secolelor, la marele concert al culturii Europei și chiar al lumii întregi. Obiectivul cardinal al publicației este să evidențieze tocmai aceste valori ale spiritualității popoarelor din Balcani. Redactorii au anunțat cu bucurie intenția de a consacra un viitor număr al revistei Sibiului cultural, cu spectrul diversității spirituale care îl caracterizează. Din partea maghiarilor sibieni, a răspuns inspectorul școlar Ștefan Keresztes, salutând inițiativa redactorilor de a promova în țară și în lume, prin textele originale, dublate de traduceri în limba engleză, valori și personalități ale minorităților naționale conlocuitoare, considerate ca parte integrantă a spiritualității din

România.

Directorul Editurii Eikon din Cluj-Napoca, Valentin Ajder a impresionat plăcut asistența cu comentarea ultimelor apariții, cărți beletristice și dedicate unor personalități importante ale culturii naționale, precum prozatorul Marin Preda, Petre Țuțea și Mircea Vulcănescu, cântăreața Maria Tănase etc., fiecare prezentat dintr-un unghi de vedere inedit. Cărțile au putut fi cumpărate de la standul aranjat ad-hoc în holul Sălii Thalia.

Reuniunea s-a încheiat cu premiera filmului documentar *Constelația Sibiu*, realizare a cunoscutului regizor Al. G. Croitoru, pe scenariul scriitoarei Anca Sîrghie. Prea bolnav ca să fie prezent, regizorul a trimis un cuvânt emoționant cu gândul său pentru această premieră cinematografică: „CONSTELAȚIA SIBIU face parte din constelația galactică a unei lumi binecuvântate de bunul Dumnezeu. Trăirile, obiceiurile, sufletul neamului nostru românesc n-ar fi atât de minunate dacă n-ar exista acest ținut SIBIU, colț de rai!

Bucurați-vă azi, oameni buni, de acest moment cinematografic și Domnul să ne dea la toți și mai multă sănătate și iubire în suflet! Al dumneavoastră pentru totdeauna, regizorul Al. G. Croitoru”.

Rândurile înaripate ale Maestrului au fost secondate de încurajarea venită din partea actriței româno-canadiene Claudia Motea, care a fost alături de realizatorii filmului într-o zămislire dificilă tocmai din pricina deteriorării stării de sănătate a regizorului și nu mai puțin din cauza altor impedimente obiective la fel de perturbante pentru realizarea acestei creații cinematografice inedite, de o mare frumusețe ideatică. Așa se explică emoția cu care ea se adresează doamnei Anca Sîrghie, care pe ultimul pasaj al elaborării peliculei a trebuit să preia responsabilitățile altor membri ai colectivului, îndeosebi pe cel al regizorului:

“Doamna Anca,
Să aveți un start de excepție!
FRUNTEA-SUS CĂ AȚI ÎNVINS!!! O ÎNĂLTĂRE înainte de Sfintele Paște! Claudia”.

Filmul a fost prezentat de Dumitru Budrala, director al Departamentului Astra Film, Sibiu.

Adevărată carte de vizită a Sibiului cu Mărginimea din vecinătate, filmul va fi proiectat în viitorul apropiat în diferite instituții de învățământ local, atât în fața elevilor cât și a studenților.

Orașul Sibiu

Cristina SAVA

VALOAREA RELIGIOASĂ ÎN POEZIA INTERBELICĂ

PETRE CARAMITRU
UN GLAS DE BAS AL POEZIEI

„Reconstituirea” unui memorial al durerii ne strânge în jurul conceptelor *specificului național* și, implicit, ne conduce la efectuarea unei analize capabile să re-aducă în atenție câteva elemente mai importante care dau trăsăturile naționale ale poetului în suferință. Totul se îndreaptă către o consolidare a conștiinței naționale cu cea religioasă. Valoarea religioasă nu poate fi separată de formula sufletească. Poezia lui Petre Caramitru (1900-1968), în formula sufletească a creatorului de vers, se dezvoltă sub egida elementelor structurale definitorii: limba și fizionomia morală. Spațiul în care poezia lui Petre Caramitru se conturează ca o poezie a suferinței este mărturisit, de însuși poetul, în volumul *Oaspeții celulei mele* (2003): „*Nessun maggior dolore Che ricordarsi del tempo felice Nella miseria. Dante - Divina Comedie - Et pourtant, quand on est seul entre les quatre murs d'une cellule; quand ton présent n'est rempli que d'ennui et de pensées sombres dont le poids peut accabler même les âmes les plus fortes; quand, faute de tout contact avec le monde extérieur, on ne peut faire aucune prévision plausible sur l'avenir, alors, et notamment alors, on est en mesure d'apprécier à sa juste valeur la faculté de pouvoir vivre dans le passé. Tout un monde depuis longtemps disparu ressuscite grâce à la mémoire. Le rideau de l'oubli est soulevé et les recoins les plus obscurs sont mis en pleine lumière par les souvenirs. Souvenirs d'enfance, souvenirs de la jeunesse ou de la maturité; souvenirs insignifiants de la vie quotidienne ou bien souvenirs graves dus aux circonstances exceptionnelles de la*

vie; souvenirs tendres dont les sentiments qui en résultent peuvent aller de la joie la plus intense jusqu'à la tristesse la plus profonde, tous s'entremêlent et se bousculent pour venir se ranger dans cette escorte des «compagnons de mauvais jours», la seule dont peut jouir un infortuné détenu politique.”

Versul lui Petre Caramitru, neîndoienic, promovează acele elemente care contribuie la configurarea spiritualității naționale, pe de o parte, iar pe de altă parte descifrează adâncă poezie a *tainelor de sus*: „Aprinse, vii sau pale și neclare,/ Stârnind în suflet dor și nostalgie,/ Rar bucurii și- adesea întristare,/ Voi singure îmi țineți companie/ În bezna vieții grele de-nchisoare,/ Dragi amintiri, atât de scumpe mie.” (*Amintirile*) Se conturează o perspectivă originală asupra filosofiei de viață a poetului încarcerat, considerând că versul său definește o emanație a esteticului care se regăsește în mod plenar în expresia poetică, un expresionism de retotică. Registru grațios, un colorit în țesătura plaiului natal, o atmosferă de basm conturează spiritul interiorizat al poetului: „E cerul câmp de peruzele/ Cu albe petice târcat,/ Își trece cozile prin ele/ Un zmeu de foc în slăvi urcat.// Subțiri și drepti ca lumânarea/ Sau sferici ca o păpădie,/ Copaci răzleți punctează zarea/ Pe creasta dealului cu vie.// Zăduful a-nceput să țeară/ În aer fin păienjenis/ Și vâlul păclelor se lasă/ În vale peste ariniș.” Muzicalitatea versului într-o caligrafie sublimă și o analiză minuțioasă a simbolurilor străvechi răscolește firea poetului care se îndreaptă în rugă

spre jertfa Creatorului: „Străbate tril de ciocârlie/
Printr-un vacarm de ciripiri,/ Se simte floarea de
câmpie/ Și vag parfum de trandafiri.// Mănunchi de
raze arzătoare/ Pe zid începe să se urce,/ Din umbra
celor patru bare/ Se înfiripă Sfânta Cruce.” Cântecul
ciocârliei devine un simbol al transcendenței,
speranța în eternul răstignit între firea omenească și
desăvârșirea duhovnicească: „Un clopot ce îmi
amintește/ De catedrale cu vitralii,/ Cu glas de bas
lumii vestește/ Că azi e ziua de Rusalii.” Trezirea de
la Rusalii, învierea a tot ce înseamnă natura în sine
și natura umană, se răsfărâge deopotrivă în
frumusețea lăuntrului, în liniștea și sfințenia
lăcașului de închinare, a casei Celui Preaînalt. O
efuziune discretă este ascensiunea către o fulgurație
smerită: „Îmi picură în suflet pace/ Și-mi zboară
gândul prin văzduh/ Către un cer ce se desface/ Ca
să coboare Sfântul Duh.” Euharistia permite
asimilarea divinului în cele două forme specifice
ontologicului uman, eternul și trecătorul: „Ca un
călugăr în chilie,/ În colțul meu de închinare/
Îngenunchez cu pioșie/ Și-aștept și-asupra-mi să
coboare.” (*Rusaliile*, Aiud - aprilie 1950)

Formula sufletească și tipologia psiho-spirituală își
au un loc distinct și pregnant definit în spațiul
național, în perioada la care ne referim. Versurile
poetului sunt edificatoare în acest sens: „Un chip
frumos, mai gingaș ca o floare,/ Țâșnește din
adâncurile ceții;/ Aevi îl văd și, în amurgul vieții,/ E
pentru mine răsărit de soare.// Icoană scumpă de
odinioară,/ Eu îl păstrez în suflet și în minte/ Ca un
avar ascunsă lui comoară.// O, farmecul aducerii
aminte/ În clipele când viața ți-e povară/ E greu să-l
torni în serbede cuvinte.” (*Trecute zile*) Poetul
practică un lirism ament într-o expresie suavă a
versului exultant. Pare paradoxal, ca în condiții
ostile vieții, sufletul să descătușeze realul, și irealul
să irupă în firea sensibilă a unui imaginar apodictic.
Se conturează o poetică picturală cu tușă tensă,
sentențioasă a amintirilor prețioase. Cuvânt și
materie, o unitate aparte, deschid orizontul, poate
primejdios, a eresului existențial. Limbajul poetic
figurează un *Deus absconditus* în eternitatea
icoanei, percepută de ființa îndurerată. Întâlnirea
încarceratului cu Dumnezeu în spațiul profan
conduce la îndumnezeire, singura posibilitate de
transgresare a spațiului și timpului nefast. Revelația
lăuntrică a prezenței lui Dumnezeu în simbolismul
icoanei, în *adâncurile ceții*, a scufundării în lumina
divină, a *răsăritului de soare* prefigurează Altarul
pregătit pentru jertfa cuvintelor, *în suflet și în minte*,
într-un act catalizator de reverie: „A înflorit un
stânjenel/ E primul care l-am zărit/ Și, de-aș putea,
aș vrea prin el/ Tot dorul meu să ți-l trimit.”

Regăsim, în vers, elemente specifice folclorului
românesc, doina, plaiul, dorul, elemente constitutive
ale sufletului românesc, elemente integratoare
specificului național: „Pe violetele-i petale/ Să-ți pun
săruturi un noian,/ Atâtea cât buzele tale/ Pot să
culeagă într-un an.” O percepție senzuală
administrată într-o tonalitate de bucurie tristă
conturează un *alt fel* de a percepe realitatea prin
idealul frumuseții feminine, dar, și acela este
destinat durerii jertfite: „Să îți fac cupă dintr-o
floare/ Și strop cu strop să-ți pic în ea/ Atât de multe
lăcrămioare/ Câte ai plâns în lipsa mea.” Poate un
contur idealizat al lumii, un Graal simbolizat în
grația florii, o metamorfozare a Evei, a lacrimilor
Fecioarei Maria, din lacrimile căreia va renaște
speranța într-o iubire pură. Percepția lumii este
discursivă, crează un imaginar melancolic în
prezența iubirii absente: „Din frunze să îți fac
cunună/ S-o porți pe păru-ți argintat./ În șoaptă la
urechi să-ți spună/ Că un minut nu te-am uitat.// Că
plâng și rād cu amintirea/ Iubirii de o viață-ntreagă/
Și că din suflet fericirea/ Ce tu mi-ai dat nu pot s-o
șteargă”. O senzualitate deviată prin clepsidra
minuțioasă a timpului este răsfărântă în elementele de
basm, *plâng și rād*. Spiritul creației folclorice a
însemnat forța germinativă a universului, desprinsă
din Cuvântul sacru din *illo tempore*, forță pe care
poetul o reiterează în vers. O diafanizare
melancolică a inefabilului, care își are originea în
speranța devenită crez al omului lăuntric, devine
incantație pentru ființa iubită: „Cred în ziua ce-o să
vie/ Cum cred în bunul Dumnezeu/ Și-aș vrea
credința mea să-ți ție/ Speranța c-am să vin și eu.”
Ca un lait motiv, fragilitatea și efemeritatea devin
linii de reflecție asupra ancestralei flori, simbol al
regalității, al generosității: „A înflorit un stânjenel;/
E primul care l-am zărit/ Și, de-aș putea, aș vrea
prin el/ Tot gândul meu să ți-l trimit.// Dar
stânjenelul, de departe,/ Din umbra drugilor de fier,/ Abia de-l văd, pe furișate,/ Și n-am putință să-l
ofer.” Transgresarea spațiului real se poate realiza
numai în credința a ceea ce nu se vede. În pofida
unui timp peiorativ iubirii, corporabilitatea
cuvintelor dau amorului frustat o notă de elegie:
„De-aceea, draga mea, mai bine/ Culege-ți câțiva
stânjenei,/ Sărută-i lung, gândind la mine/ Și-asculță
ce-ți vor spune ei.” (*Rusaliile*, Aiud - aprilie 1950)
Fără a intra, desigur, în subtilitățile gândirii poetului
despre principiile care definesc o morfologie a
spațiului mioritic: „Un sătuc întins pe-o coastă, între
margini de pădure,/ Cu căsuțe alb cu roșu, mici ca
niște jucării,/ Toate gândurile negre a știut să mi le
fure/ Și în locul lor să-mi dea tot atâtea bucurii.” (*În
sătucul de pe coastă*, Aiud – primăvara 1950), se

constată că versurile deschid orizontul matricei stilistice a culturii românești (fără a se confunda cu teoria blagiană). Intuiția ideată a înțelegerii *roș-albe* atinge, în universul poemat, limita unui *depășit-atins* (Liiceanu, 1994), prezența inaparentă a ființării într-o dezvoltare a realului imaginar. Aceasta este prezența imediată a revelației activate de puterea intuitivă care își face loc în chiar miezul carcerei, în chiar miezul stării tensionate. Poetic, este vorba de acea așteptare iluminată, începând cu *alb-roșu*, simbolizând mărtisorul, un semn al puterii, al focului și al luminii, al reînvierii naturii firești și spirituale. Viața însăși este personalizată în imagini pline de rafinamentul animației primare: „În sătucul de pe coastă se trezește iarăși viața/ (...)// Harnică, iuțește pasul laolaltă cu țărani/ (...)// Gospodinelor le-ajută să deretice prin case/ (...)// Cu copii-n drum spre școală, fuge, face gălăgie// Sprintenă, pârliazuri trece sus pe deal, din vie-n vie,/ Întrecându-se la muncă și la cântec cu flăcăii// Lângă porți, pe lăvicioare, cu moșnegii se sorește/ Babelor le învârtește fusele sfârâitoare// (...)// Mișună cu mii de găze dezmoțite de căldură,/ (...)// Tremură în firul ierbii ieșit proaspăt din pământ.” Frumusețea vieții la sat, unde *s-a născut veșnicia* (citându-l pe Lucian Blaga), este marcată de prezența elementului specific vieții firești, dar și a celei duhovnicești, *pâinea*: „Iar când umbra înserării fin zăbranic de mătase/ Peste văi și ascunzișuri lin începe să coboare,/ Însetată și flămândă, își ia drumul către case/ Cu toți câți stropit-au glia cu a muncilor sudoare// Soarbe lacomă din ciorba ce-aburește în castroane / Și înfulecă din pită cât în gură să încapă/ Căci din prânz și până-n seară lung e timpul și i-e foame// Scurtă vreme după cină, ca și dâșii ațipește/ Obosită de a zilei muncă grea și felurită.” Ca „limbaj universal”, armonia versului exprimă în forma cea mai apropiată un Adevăr cu rădăcini ancestrale, unește divinul cu umanitatea, în relația dintre irațional și rațional.

Legătura cu transcendentul se realizează în coordonatele unui real identificabil, spațiu-timp, reprezentând intermundiul ca poartă de acces. Cunoașterea iese din *ascundere* într-o formă pe care realul o recunoaște și, astfel, mărturia Prezenței unei lumi sensibile pare mai mult decât un ireal: „Iar când Luna, împlinită, peste creste se ivește/ În sătucul de pe coastă viață pare adormită// Pare numai, căci stă trează între doi îndrăgostiți/ Ce, pe-o uliță pustie, rezemați de un zăplaz,/ Ochi în ochi și mână-n mână, stau alături strâns lipiți,/ Își spun vorbe dulci și-adesea chicotesc cu mare haz.” Dacă seara aduce repausul după osârdia de peste zi, viața abia începe pentru perechea îndrăgostită. Iubirea

nepărtinitoare stă la baza credinței, iar credința „nu poate să nu primească o dimensiune culturală.” (Al. Cistelean, 2003). Versurile din final, cu întrebări retorice și imperativul existențial, reinstaurează farmecul imanentului vieții: „Sat cu case alb cu roșu, mici ca niște jucării/ Risipite pe o coastă, între margini de păduri,/ Sat ce-mi furi atâtea gânduri și-mi dai multe bucurii/ Cum nu poți, la tine-acolo, pe de-a-ntregul să mă furi?!” Elementul spiritual re-activează acel supra-sensibil, capabil să creeze imaginea arhetipală dintr-un *dincolo*, răsfrângându-se în lumea reală, perceptibilă.

Fenomenul de transcendere a realului este marcat de elementele unui limbaj mitico-biblic care nu vizează atât ruptura radicală de universul concretului senzorial, cât un fel de transformare simbolică a materiei prin formă – *poesis împotriva mimesis-ului* (Ion Pop, 1995). Amintirea unui element specific tradiției românești, *plopul*, este asociat cu Mântuitorul, cu jertfa de la Calvar. Pentru acest arbore, poetul simte o atracție specială, mărturisind: „Dintre toți arborii, plopii mi-au fost cu deosebire dragi încă din copilărie. [...] ei aveau darul să-mi stârnească în suflet simțăminte contrarii de tristețe sau bucurie, după cum îi întâlneam pe înserat sau în timpul zilei, izolați sau înșiruiți de-a lungul unei alei sau unui drum. E ușor de înțeles, deci, bucuria pe care am avut-o când, în urma uneia din mutările periodice care se făceau în celularul mare al Aiudului, întâmplarea m-a făcut să nimeresc într-o celulă a cărei unică fereastră dădea spre un zid exterior străjuit de plopi. Zi de zi, la căderea nopții sau în zori, când riscul de a fi surprins era mai mic, mă apropiam de fereastră și, cu ochii la nivelul pervazului, mă uitam cu nesaț la plopii mei dragi. Le urmăream legănatul crengilor și le ascultam șoaptele frunzelor, căutând să prind din ele mesajul lumii din afară. Cu ei am plâns seara soarta tristă a neamului, cu ei m-am înveselit și am cântat dimineața, sperând la vremuri mai bune [...]” Oricum am interpreta, martorul ocular al patimilor, *plopul*, în întreita-i ipostază (*trei plopi*), își exteriorizează durerea, urmare a trăirii intime (*plânsul*) care-l domină: „Trei plopi bătrâni, îngemănați,/ Cu vârfuri cari înțeapă norii,/ De vântul serii legănați,/ Plâng lângă zidul închisorii.” Starea lăuntrului relatată de Petre Caramitru („Cât de greu este pentru un om aflat în condiții normale de viață să stabilească o ordine de importanță a simțurilor. [...] Când însă este vorba de un ins lipsit de libertate, de un ins ferecat în spațiul restrâns al unei celule, de a cărei unică și mărunță fereastră i s-a interzis, sub amenințarea celor mai aspre pedepse, să se apropie, lucrurile se schimbă total. [...] Folosind din plin facultățile perceperii

auditive, el încearcă să prindă glasul lumii din afară sub toate formele lui de manifestare [...]” se reflectă în vers și prin simbolismul apei, sub diferitele ei forme. Fuziunea dintre natură și sufletul poetului exprimă durerea unui neam întreg: „I-ascult în pacea înnoptării/ Și cât de bine înțeleg/ Că plânsul lor e plânsul țării/ Și plânsul neamului întreg./ E plânsul țării cotropite/ În lagăr toată transformată./ E plânsul nației robite/ În lanțuri grele ferecată.” Imaginarul aparține, nu tărâmului de dincolo, imposibil de cuprins, ci al celui real într-o lume a cărei rod este plânsul, spaima și durerea, ca o compensare, parcă, a unei mântuirii proprii mult prea timpurie.

Din suferința destinelor poezilor cu „zborul frânt”, s-a născut *poezia – rugăciune* în taina rugului aprins a inimii. Poemele carcerale, documente mărturisitoare, tulburătoare valorizează meditația tensionată a pierderii libertății. (Ioana Cistelean, 2001) Starea deprimată a celor încarcerați se identifică, de cele mai multe ori, cu soarta vietăților neînsemnate, a singurilor martori oculari: „În timp ce urmăresc eforturile eroice depuse de gândăcel în încercările lui neizbutite, mintea îmi lucrează stabilind raportul dimensional între om și găză și deducând prin el, distanțele parcurse, înălțimile atinse, viteza de deplasare și încă multe altele, pentru a ajunge la concluzia că performanțele fizice ale găzei sunt net superioare celor ale omului.” Din această stare demoralizată, se nasc, însă, versuri de o acuratețe impresionantă, o *autovedere* a divinului, răsfrântă în lumea profană: „Negru și mic ca bobul de neghină,/ Te urmăresc cum ieși din pardoseală/ Și cum, pe zidul neted ca o coală,/ Pornești să-nfrunți oceanul de lumină.” (*Gândăcelul*, Pitești - Găvana, 1948). Nu întâmplător, poetul se identifică în micile viețuitoare pline de tenacitate, perseverență, în detrimentul unei aparente firave: „Răzbit de frig, gonit de ceață,/ Un fluturaș catifelat,/ Rămas întâmplător în viață,/ Loc de refugiu și-a aflat/ La mine-n pat./ Pe capul lui, o mângelușă,/ Doi ochi cât două gămălii,/ Ca și tăciunii sub cenușă,/ Aproape nu puteai să știi/ De mai sunt vii./ E agonia celui care,/ Uitat în temniți ferecate/ Deși trăiește, totuși moare/ De dorul după libertate/ Și dreptate.” (*Agonia fluturașului*) Efemeritatea devine expresie esențializată a vieții interioare de formulă psihoetică, specifică spiritului românesc.

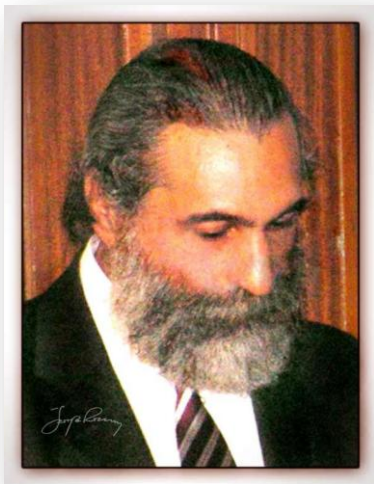
Poezia religioasă, formulă a *eului încarcerat* (Cornel Moraru, 1995), altfel spus, o expresie a limitei durerii ce se identifică în însăși definiția ei, reprezintă dovada unei trăiri lăuntrice bazată pe metamorfozarea *Fiului durerii și al suferinței* în cuvântul poetic, un paralelism evocator: „Precum

cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era cuvântul, numai poezia are cuvinte, iar nu simple verbe, deosebirea totală și de neacoperit cu nimic este că al lui Dumnezeu Cuvântul fiind, Cuvântul s-a făcut trup, pe când în poezie, care este a omului, trupul se face cuvinte” (Ștefan I. Nenițescu). Petre Caramitru realizează un *mundus imaginalis*, în care ascensionalul întrece inteligibilul și se arată dual în *absența-i prezentă*, departe și aproape, accesând manifestarea simpatetică, plăsmuitoare.

Note biografice :

General Petre Caramitru, în volumul *Oaspeții celulei mele*, Editura Fundației Culturale Libra, București, 2003.

Născut la 11 martie 1900 la București, termină liceul la "Matei Basarab" și, la 17 ani, ia parte la luptele de la Mărășești. Urmează cursurile Școlii Militare, apoi cele ale Școlii Superioare de Război, pe care o absolvă în 1925 și, fiind șef de promoție, este trimis să-și continue pregătirea la Școala de Război de la Paris timp de 2 ani (1926-1928), având printre profesori pe generalul De Gaulle. Întors în țară, lucrează la Marele Stat Major, secția a 3-a operații, iar din 1938 este numit profesor de Tactica Infanteriei la Școala de Război. În 1940 este numit director de studii, în timp ce comandant al Școlii de Război era generalul Ioanițiu. În 1941 pleacă pe Frontul de Răsărit, comandând Regimentul 9 Vânători de Munte. Iubit, apreciat și stimat de toți cei din jur, în 1946 este avansat la gradul de general și i se dă comanda diviziei de la Dej. În ianuarie 1948 este scos la pensie la vârsta de 48 de ani. În iulie, același an, este arestat și condamnat la 5 ani de închisoare, care în realitate au devenit 8, pentru "lipsă de colaborare cu regimul comunist și legături de prietenie cu cetățeni din S. U. A". Din cei 8 ani petrecuți după gratii, unul a fost de totală izolare, singur în celulă, la penitenciarul din Pitești. A mai trecut apoi pe la închisorile de la Malmaison, Jilava, Aiud, dar și cele de la Poarta Albă și Valea Neagră (la Canalul Dunăre - Marea Neagră) - adevărate lagăre de exterminare. În anul 1957 este mutat cu domiciliul forțat la Agăș (fosta regiune Bacău) unde mai petrece un an. Generalul Petre Caramitru este cel care a scris Regulamentul Tacticii Infanteriei, valabil până în ziua de astăzi. A fost lipsit de dreptul la pensie până în anul 1960, când generalul De Gaulle face o vizită oficială la București și, grație faptului că oaspetele a dorit să-l întâlnească pe generalul Caramitru, i se redă pensia. Moare la 14 septembrie 1968 cu durerea de a nu-și fi văzut țara eliberată de teroare.

Artur SILVESTRI

CUVINTE LA ZILE MARI: SFINTELE PAȘTI (2008)

Găsesc de folos ca, în Zi Mare, să recapitulez pentru mine câteva din chipurile și prezențele care îmi sunt un reazem și argument pentru a spune că în ceea ce fac nu este o greșeală și că, dacă am pornit într-acolo unde socoteam că trebuie să pornim, înseamnă că a venit timpul să reclădim și să renunțăm la distrugerile sinucigașe de până acum. La aceasta ne îndeamnă felul însuși cum suntem constituiți și, deopotrivă, ecourile ce ne vin din vechime în forme și cuvinte care ne sunt inteligibile și pe care, la rândul nostru, ne străduim să le facem înțelese și altora, pentru a fi utile azi, mâine și în timpul nedeslușit ce ne așteaptă. Căci, la drept vorbind, altă cale nu ar putea fi. Să ne facem că nu le auzim ar însemna să ne arătăm ne-așezarea și să ne recunoaștem nevrednici; să le uităm ar fi să nu mai avem principiul însuși de alcătuire; să le schimonosim nu se poate închipui, căci am trăi degeaba.

Destul că sunt unii, și nu puțini, care, în indefinitul compoziției lor sufletești mărunte, nici măcar nu mai știu de unde vin și unde se duc și a căror înclinație către urât și rău stă nu doar împotriva celulei originare, negând întreaga istorie de unde au ieșit ca întocmiri, ci și în contra Naturii însăși, cu pecețile ei ce le sunt ininteligibile, străine și de sens abscons. Noi, însă, avem legitimitatea faptului trăit și a lumii de origine cu mesajele ei imodificabile, pe care ni le-am însușit.

În anii de până acum, mulți sau puțini, așa cum o vrea Dumnezeu, nu am avut decât năzuința de a privi în jur cu atenție și cu bună-voire, înțelegând că, dacă viața ne-a fost dată ca un mister inexplicabil, nimic nu o face mai bine purtătoare de înțeles ireductibil decât rezultatul viu și definit, Fapta de orice greutate. De-aceia, atât ieri cât și azi – și, dacă voi avea zile, și mâine – am simțit că, dacă dincolo de orice prejudecăți, reținere nepăsătoare și individualism sterp, voi afla, precum în nisipul râurilor mari, pepita de aur și o voi arăta și altora, ajutând, pe cât pot, să se scoată mai lămuritor în evidență, nu voi fi trăit fără rost; și nădăjduiesc că nu am greșit.

Mulți cred și îmi spun că astfel de îndemnări, deși în esență laudabile și poate că și creatoare de efect pozitiv, nu vor duce decât la suferință și dezamăgire, căci ștergerea din memorie a celor bune ce ți s-au făcut este o lege ireductibilă a umanului și că gratitudinea apasă de obicei ca o boală grea și nu se suportă decât de către cei cu adevărat puternici. Însă dacă aș gândi la fel, ar însemna să nu mai pot înainta cu largime și să cad cu totul pradă deznădejzii, închipuindu-mi că, în timpul ce va veni, lucrarea noastră, de oricâtă anvergură, nu va mai însemna nimic și că, în locul sufletelor dedicate, vor exista numai creaturi definite de o stricăciune insondabilă unde apucăturile rele ar fi doar cele mai de îngăduit. Această concluzie este de neimaginat. Viața noastră nu se desfășoară în măsuri ce depind de noi mai mult decât de însăși Firea căreia îi aparținem, iar în enigma ei insondabilă nu încap decât principiile ce conduc la întocmire, creând organisme cu sens interior și nu arătări neconștinutistice.

Suntem, deci, în firea lucrurilor, adică acolo unde esențiale sunt locul de unde venim, limba ce o vorbim, rudeniile ce ni s-au dat, sufletele însoțitoare, întregul ce ne înconjoară și până la urmă – Părinții, adică Neamul, alcătuind o realitate nesfârșită și inaccesibilă pentru înțelegerea noastră, făpturi mai mărunte decât bobul de nisip.

Hristos a înviat ! Adevărat înviat !

**Cuvinte la zile mari, Sf. Paști 2008, a fost ultimul mesaj scris și trimis de Artur Silvestri ca de obicei, prietenilor și colaboratorilor, în ajunul marii Sărbători a Învierii Domnului Iisus Hristos..*

D.H. SILVIAN

Nu demult

Prin zile de Paris odată m-am plimbat. Am stat un an și am avut timp să mă gândesc. Am învățat să privesc, să cer, să vreau. Mă găseam înconjurat de oameni într-o mansardă, adăpostit ca într-un jurnal de mulți citit, sau plutind în alb și negru pe un vapor ca într-o corabie de nebuni. Era un violonist și-a lui femeie, și ea o violonistă. Aveau și-un băiețaș, Soare și lumină pentru toți. Era frumușel și printre toate, ca o mascotă a speranței. “Să fii sănătos !” tata îi spunea și el răspundea “Ba tu să fii, că eu m-am făcut deja bine !” Și, ce îi plăcea să mai mănânce. Și-ai mei bunici adorau să-i pregătească. L-au și tuns, de i-au speriat părinții. Iar acum e mare și-o avea și el flăcău cu bucle, și o fi uitat de supe și tunsoare și pereții tapisați. Era și-un cuplu de bătrâni ce cancerul îi plimba de colo, colo, dar care fără nicio frică nu lăsau viața să-i înfrânte, nici de nu aparțineau, nici de nu înțelegeau. Au fost și madame, ce cu un deget în sus, lexiconul îl preamăreau și lecții de dicție ne tot dădeau. Au fost mulți trecători, aventurieri cu soarta-n portbagaj. Au venit și-au mai plecat și alții, însă doi și plini de ei, în retină mi-au rămas. Sau să fi fost al lor Larousse, ce mereu ei îl studiau, că mi s-a imprimat ? Ne împărtășeam trecuturi și viziuni de bine. Ne pregăteam de drumuri noi și ne păcăleam la umbrele istoriei. Culorile erau disco, costumele retro. Un televizor ce mergea pe un canal și găsit într-un canal ne era averea. Cu mărinimie și mândrie o împărțeam și-o lăsam în moștenire. Sticlele aveau un preț, la fel și școala. Uneori o făceam pe emisari, învățând pe nătăfleți că venim în trecere dintr-o țară cu muzică și Feți Frumoși, și Cosânzene. Învățam și noi, multe lucruri bune, multe mai puțin, dar multe. Aflam că ceapa și usturoiul și brânza se cumpără pe dolari, că în autobuz te urci prin față și cobori prin spate, că punctul e virgulă și virgula punct, că după cum se plângea un concetățean, totul e invers. Aflam de civilizație și ignoranță, de mirajul libertății, de nimicnicie, de dor și aspirații, dar simțeam că se poate și știam deja ce nu se mai poate. Porțile erau deschise, anii optzeci începeau. Se anunța deceniul “eu”. Nimic nu mai oprea, nici lipsa, nici frica, nici lenea, nici a ta și nici a mea.

Noi hrănim drumul

Am citit că drumul ne mână pașii. Pașii, călcatul, amprenta greutateii corpului lăsată în scoarța cărării, adică a drumului care ne cară. Dar fără pașii noștri nu ar fi nici un călcat, nici o urmă, nici un semn. Nu s-ar ști dacă am fost sau nu, nu s-ar pomeni, nu s-ar povesti. Și, nu mult după, drumul ar dispărea. Drumul este hrănit de greul nostru. Cu cât greul mai mare, cu atât drumul mai tare. Lipsa de pași, inexistența urmelor lăsate aduce praful, și nimic nu mai indică direcția, nici cea cunoscută, nici cea căutată. Drumul ar sista să existe. Drumul nu ne face, nu ne mână, nu drumul ne dă, drumul există doar pentru că este călcat în picioare.

Înțeleg

Parcă recunosc strada. Am mai trecut pe aici, ne jucam cu ceroul, pe ea, când eram mici. Eram noi mici ?

Mititei, niște prichindei.

Mititei !? Aia îi mâncam.

Încă îi mai mâncăm.

Deci, nu s-a schimbat nimic.

Oho, s-au schimbat multe, mai-mai de recunoști.

Și copacii, tot așa de pufoși ?

Mai ceva, iar câinii, chiar fioroși. Mă, și tencuiala cade, și nu pare să deranjeze, dar cu degetul n-ai voie ca s-o arăți. E scris undeva în cărți.

Cozi mai sunt, la coadă se mai stă ?

Nu, că acum toți au, și nimic nu se mai dă.

Dar cu aglomerația cum e, pe stradă cine trece ?

Sunt mulți turiști, cu buletin și maneliști. Se cântă, se dansează, chiar când se șofează, și la colțuri, fire atârână, agățate de o bârnă. Fire de toate, pentru toți, multicolore, la margini nu chiar inodore. Prin ele se comunică, și repede, căci suntem repeziți. Am fi dorit să fim, chiar auziți, dar cine mai aude de atâtea claxoane și tâmpilele ce ne bat cu toane !? Și trec mulți, cruce se face și toți vor să fie lăsați în pace.

Și, statui mai sunt ?

Nu, nu multe, acum doar sunt. Unele noi, unele mutate și altele de soartă furate.

Tot așa de majestoase ?

Ba, unele chiar mai frumoase, dar le crapă ăștia cu plăcile lor și cu roțile, nu le dau multe zile. Nici n-ai nevoie de anarhiști, acum toți sunt niște spărgători profesioniști. Așa se calcă-n gropi acum, înainte și prin fum, cu ardoare și speranță de mai bun. Strada e veselă cât e lumină, patina e veche, dar e fină. Afizele-s mari, întineresc ridurile bătrâne, firmele acoperă defectele păgâne. Se deschid vechile taverna, dar unele mai mult

se-nchid, pe bănci se spun multe baliverne, se repară pietrele din drum și mereu se varsă scrum. Strada e vioaie, mișcă, iar spre seară, în întuneric pișcă. De-ți place să fii pișcat, nu sta, mergi, că ai de apucat. Și unii încearcă, și apucă. Și au palate, unele-s cu aur, sau altele de nepăsare poleite, toate însă cu garduri, de invidie ferite. Și toți au livadă și grădină-n miniatură, pentru o zacuscă sau o murătură, după cum a ieșit din zar, propriul aprozar. De apari pe-aici, nu o lua pe scurtătură, c-ai s-ajungi și tu pe arătură. Sau invers.

Păi, pe-aicea văd eu, nu-i de mers ! Ești sigur că aici noi ne jucam ? Așa, e strada noastră acum ?

Nu mai e a noastră, au luat-o alții și ne-au lăsat cu toții-n drum.

A, înțeleg ! Ne-a fript trecutul, ne arde pentru mâine, prezentul e prea cald... de aia, atâta scrum.

Pe lună plină, cândva demult

Sunt domnule camere la Carmen...

Chiar sunt ?!

Da domnule, care nici nu se compară cu ale mele.

Du-te dom'le ! Hai las-o ! Și s-a dus.

Iar un altu' pe pâraul înghețat, pescuiește
pe lună plină cu lanterna sub un pod.

Oare ce o fi luat ?

Ba nu pescuiește nimic, ăsta caută, că a pierdut ceva.

Și ce fel de mâncare de pește e și asta ?

Vă rog domnule, tovarășe, aici e magazin
de brânzeturi, dincolo e pescărie. O fi, și-i comedie.
Și nu-i mai lăsați doamnă să se uite atâta în vitrină,
aici e Shop, se vinde totul pe valută.

La frumos ne putem uita, doar matale ești o slută.

Păi preparate, un escalop cu ciuperci...

Bine domnule, dar de mâncare n-ai ?

N-am că nu se-aduce, dar cine știe să apuce
răbdare are și stă, căci în curând vine și se dă.

Hai, las-o că e șlagăr vechi !

Stai sau du-te ! Și ne-am dus.

Și din când în când, tot așa în gând, încă îl aud
Și chiar de erau bune, chiar de erau rele...
Erau domnule camere la Carmen
care nici nu se comparau cu ale mele !

Cota apelor

Spune-mi dacă mai ții minte "Cotele apelor" ?
Ca să știu în ce ape mă scald.

Trofee

Capul dat pe spate, lacrimile dăruite, strigătul înăbușit de timiditate, respirația ce-mi aburea mințile, freamătul ce mi le înnebunea, udul pielii cu care mă acopereai, laptele pe care mă lăsaai să ți-l gust, mierea dintr-al tău must... toate-mi sunt trofee, semne de victorie, amintiri, cinstiri, ridicate și așezate acolo unde-aș vrea să-ți fiu... la ale tale picioare, val înspumat din mare.

Până la os

Un pumn am ridicat spre cer,
Dar nu am prins decât un nor.
L-am coborât, și pumnul și norul,
Și printre degete speranță mi s-a scurs.
Deci din asta sunt făcuți...
Din apă și zgomot și visuri de mai mult,
Și toate curg și eu le-ascult.
Nu asta mă învățaseră,
Și m-am întrebat, dacă am ajuns
Sau dacă sunt doar dus
De lanț, plimbat ca pe un urs.
Printre stele, printre privirile de fier,
Spre cer, un pumn am ridicat în sus,
Dar tare frică-mi este
Să nu prind din nou ceva,
Sau poate să nu pierd ce-i pus.
Rămân în genunchi, că-s ros
Și nu mai e mult până la os.

Florentin SMARANDACHE

AFLORISME

Televizorul îți adoarme mintea.

Banul e Dumnezeu în Societate.

Noi alergăm după bani, și banii fug de noi...

Bătrânețea e frumoasă când ești în familie: cu nevastă, copii, nepoți. Dar singur... e urâtă.

Aș ieși naiba la pensie din toate! Ca o nouă viață... în afara vieții.

Am nevoie de stabilitate ca să pot face cercetare. Dar în instabilitate creez mai dihai!

Contra unora se folosesc cele mai mici pretexte pentru a fi respinși. În schimb, pentru alții cele mai mici argumente pentru a fi admiși.

Când nu-ți dorești nimic, ești fericit.

Dacă îți dorești, iar îți dorești până ajungi la un punct când nu ți se mai poate împlini, și astfel devii nefericit.

Viața este monotonă dacă nu știi s-o trăiești.

Politica e o mascaradă. Partidele sunt corporații...

Orice informare conține și dezinformare.

Oamenii sunt cele mai rele animale.

Cel mai mare inamic al unei femei nu este un bărbat, ci o altă femeie.

E capitalism. Întâi te-mpușcă, și dup-aceea te-ntreabă ce vrei!

Democrație n-a existat. Au încercat grecii, și n-au reușit.

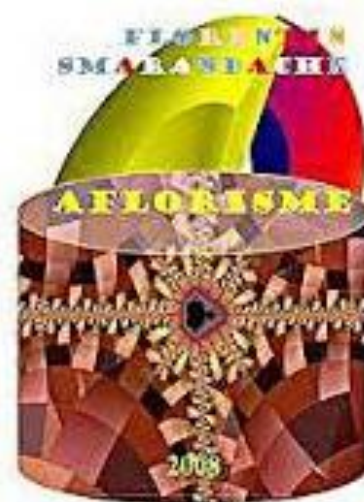
Cei cu putere vor să domine, și nu pot domina dacă nu-și impun ideologia lor.
Toată societatea este o manipulare. Așa-i ființa umană.

Poziția și banul îl schimbă pe om.

Fiecare relief, oricum ar fi, are frumusețea lui.

Defectul se produce de la un simplu lucru.

Totdeauna este greu ceea ce nu știi.

Beatrice Silvia SORESCU

OAZA POEZIEI

Am coborât în oaza poeziei,
Cuvântul tot l-am răsucit cu dalta,
Am luat din el doar cântul ciocârliei
Și-am pus trei îngeri să păzească poarta,

Zile în șir, am frământat întruna,
Aluatul ei dospit cu raze dulci,
Am martori numai Soarele și Luna,
Luceferii mi-au fost părinți și prunci,

Am pus să cânte codrul cu ai săi,
Marea să-mi curgă leneș la fereastră
Și am plantat pe geană ghiociei,
Sub pleoape, zarea mi-a zâmbit albastră.

BUDVA

La Budva, muntele sărută marea cu foc.
Brațele lui mângâie cerul oval.
Gândurile sunt într-un continuu joc
Cu visele, care se bronzază pe mal.

Orașul vechi i-o cetate imensă,
Te copleșește izul medieval.
Albastrul zării e prins într-o pensă,
Perdelele apei sunt de opal.

La Budva, orașul poartă aură-naltă,
Stelele au ochii deschiși.
Aici, zarea e atât de curată...
Luceferii de suflet sunt prinși.

La Budva, îngerii Țes veșmintele mării,
Speranțele se rumenesc sus, pe stânci,
Se sparge vântul în rochia zării
Și stelele dorm în cuiburi de cuci.

PIC CU PIC

Ne strivește clipa în tăcere,
Ne otrăvește viața pic cu pic,
Speranțele s-au năruit și ele
Și dintre toate, am rămas nimic?

Iluzii, vorbe goale, năruire,
Noaptea aleargă gata să ne prindă,
Avem albeață putredă-n privire,
Pupilele s-au pironit pe grindă,

A cui e vina? Unde-s vinovații?
Nu-i nici un suflet care să regrete?
La colț de stradă, se iubesc amanții,
Răul ne-absoarbe ca un lung burete.

NU MAI SUNT ÎNGERI

Nu mai sunt îngeri, e văzduhul gol,
O sabie imensă stă să cadă,
Pe viața asta nu mai dai un pol
Și vulturi croncănesc pe cer grămadă,

Se-apropie sfârșitul, dragii mei,
Suntem flămânzi de liniștea din cer,
S-au dus în van atâtea epopei,
E totu-n jur, otravă și mister,

Suntem înglodați în aspre neputințe,
Blestemul poate-i unul păcătos,
N-a fost s-atingem albe biruințe,
Dracii ne-așteaptă la porțiță, jos,

Am îndurat și ură, și durere,
Am scris pe suflet stelele cu dalta,
Dară acum, nu mai avem putere,
Ne-am ispășit păcatele și soarta,

Se naște lumea fără viitor,
Veacul e mort, iar noi am obosit,
Moartea pândește-n orice muritor
Și Dumnezeu pe toți ne-a părăsit?

SEMNE

În fiecare clipă ce mă duce,
Mă răstignesc ușor, pe cruce,
Cu frica sunt, de-o veșnicie, soră,
Corabia vieții n-are proră,

Mă-ngrop, de vie, într-o stea cernită,
Bucăți de suflet, lavă prea topită,
Scârbiți, și peștii ies acum din apă,
De-o veșnicie, greul greu ne sapă,

Suntem atât de-aproape de dezastru
Și cerul sângere și el albastru,
Închina-ne-vom la cine nu aude,
Zărilor sunt, de-o veșnicie, surde?

PRIMĂVARĂ

Mijește iarba prin răzoare
Și mugurii plesnesc pe ram,
Poiana-ntreag-a prins culoare,
Eu bucurie-n suflet am,

Mirosul gliei mă încântă,
Parfumul ei îmi intră-n nări,
Taina pădurii este sfântă,
Desface zarea-n primăveri,

Mijește iarba prin grădină,
Pomii-și îmbracă straie noi
Privirea-n crengi mi se anină,
Și păsări cântă prin zăvoi.

PRETUTINDENI

Marin Sorescu locuiește în stele.
Uite-l, tocmai scrie pe o pânză de nori!
Când obosește, desenează păsări pe ele
Și curcubeul l-aprinde-n mii de culori.

Marin Sorescu locuiește jos, pe pământ,
În iarbă, în frunze, în pomii cu floare,
E-n fiecă mugur și-n fiecă gând,
Numele lui scapără raze de soare.

Iată-l, acum stă la masă din nou.
Mama i-a copt pâine neagră în spuză,
Tatăl abia a-njugat la carul mare, un bou,
Celălalt, Rujan, începuse să-mpungă,

Vin cei dragi: Grigore, Fănuș și-Adrian,
Ca îngerii, au aripi de spumă!
Se-ntâlnesc toți patru, în fiecă an,
La o șuetă, pe o rază de lună,

Cu Iona, cu Shakespeare, cu Paracliser,
Navighează în oceanul de stele,
Totul rămâne-nvăluit în mister
Sau sunt luceferi și ei printre ele?

Mi-e dor de Sorescu, deși-l văd mereu,
Ce n-aș da să îl știu la casa din sat!
Acolo, poposește doar Dumnezeu,
La ușile-nchise, toți îngerii bat.

Miracol

Douro străbate orașul duios,
Sub pletele vântului legănat,
Orașul vechi se înalță frumos,
Pe Ponte de Louis, descântat,

Privirea mea se duce, se duce,
Colinele seamănă cu un rai,
Turnul Clerigose se vede-n răscruce,
Natura cântă cântec de nai,

Trec din Porto în Gaia, pe podul înalt,
Ce miracol, ce minune a lumii!
Turul orașului l-am făcut dintr-un salt,
Sub văpaia aprinsă a lunii.

BABELE

Muntele stă răstignit către cer.
Aici, e liniște și răcoare.
Îngerii zgârie bolta-n culoare,
Totul e-nvăluit în mister.

Brazii se răsfată pe culme,
Bolta a luat foc dintr-odată,
Vârfurile sunt parcă de vată,
Mesteci, într-o clipă, o lume.

Ce miracol! Ce culoare! Ce gând!
Afară e ninsoare și ger.
Eu cutreier totul, la rând,
Sufletu-mi este petec de cer.

DEFINIȚIE

Un petec de cer, un petec de mare,
Un vis care crește departe, în zare,
O noapte-oglindită în apa fântânii,
O pată-n baticul cel roșu al lunii,

Un zâmbet curat pe chipul blajin,
Lumină în suflet la care mă-nchin,
Poteca de rouă din fundul grădinii,
Parfumul pe care-l emană doar crinii,

Albina ce zboară-n pocale de flori
Și-un gând răvășit de-atâtea-ntrebări,
Crâmpoie frumoase la care mă-ntorc,
E viața trăită-ntr-un bob de noroc.

RĂCULEȚUL

Pădurea mea, trăiești mereu în mine,
Poienile-ți de brebenei sunt pline.
Mă scald în roua ta când mi-este dor,
Copacii mi-i mângâi și mi-i măsoară,

Mă știe mierla, mi-a cântat ades
Și-n jurul meu, poienile își țin
Covoare lungi să le-mpreuni cu ochii,
Iar ploaia îmi întinde-n față stropii,

Mă știe iarba și mă știe Luna,
Mi-a luminat poteca-ntotdeauna,
Câmpul cu fagi, ferigi și albăstrele
Și-acum alerg și mă mai scald în ele.

VIDRARU

Te-nfășori în razele de lună,
Sus, pe culme, unde-s munții ninși,
Și visezi cu ochii larg deschiși,
Visele pe cap se fac cunună,

La Vidraru, te-mpreuni cu zarea,
Inima în piept, adânc se zbate,
Ți se taie toată răsuflarea,
Ochii tăi le soarbe-n rând, pe toate,

Câtă frumusețe-n țara ta!
Chiar și cerul dens se minunează,
În noaptea asta, nu adorm, stau trează,
Ca să-mi cadă-n palme câte-o stea.

LA CĂCIULATA

Țâșnesc toți munții laolaltă,
Oltul, domol apele-și poartă,
Fântâni, în mine, se deschid,
De dor, mi-e sufletul avid,

Doar trenul șuieră departe,
Și vântu-n ramuri încă bate,
Atâta calm e și răcoare,
Atâta răsărit de soare,

Atâta verde mă inundă,
Luna, pe cer, e-atât de blândă,
Brazii sunt frații mei o clipă,
Atâtea visuri se-nfiripă.

PE TRANSFĂGĂRĂȘAN

Aici, îngerii urcă împreună cu tine,
Drumul, o scară-n spirală, spre cer!
Zările sunt atât de albastre, de line,
Te lași-nvăluit pe de-a-ntregu-n mister.

Stâncile stau gata să cadă, ți-e frică,
Dar frumusețea te lasă-mpiетrit.
În față, perdelele larg se ridică,
Culorile de ochi ți se prind.

Câtă splendoare-n munții stâncoși!
Cascada curge grăbită, la vale,
Brazii se-nnalță tineri, frumoși,
Pe creste, e încă ninsoare,

Doamne, mi-e sufletul rază ce curge,
Mi-e inima bob de noroc.
Priveliștea asta în ochi mi se scurge,
Zeițele încă mai torc.

NOU E TOTUL

Plâng viorile vântului răstignite-n copaci,
Zâmbetul tău se răsfață printre frunze de fragi.
Plopii, iată, își leagă veșmintele verzi,
Tu, ca o rază firavă, printre frunze te pierzi.

Ce candelabre au aprins, în curte, castanii!
Florile-nmiresmate se vor topi ca și anii.
Diferența-ntre ei, e una măreață,
La anul, din nou, vor fi plini de verdeață.

Nou e totul acum, până și picăturile ploii!
Răcoarea lor îmi umple colțul odăii.

Mă-mprăștii în toate, în flori și în vânt,
Sunt mereu curcubeu între cer și pământ.

APRILIE

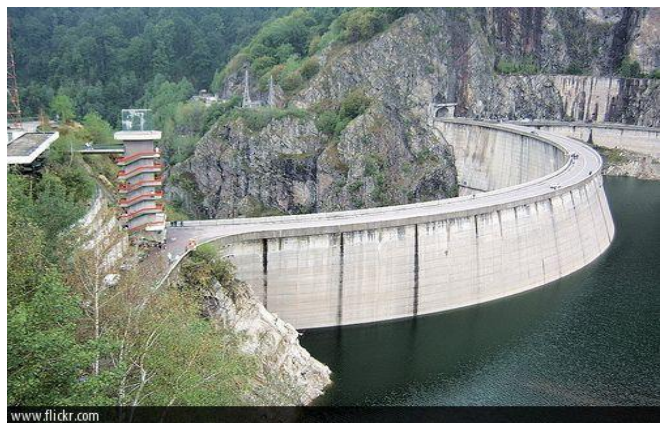
Raiul s-a mutat aici, pe pământ,
În raza de soare, în vânt,
În florile ce curg în grădină,
În firul de iarbă-n lumină,

Raiul e aici, la fântână,
În miresmele ce se-mpreună,
În pajiștea pe care zburdă miei,
E-n viorele și-n brebenei,

Raiul s-a mutat în inima mea,
Pe cerul ei, mai apare o stea.
Gândul a-nflorit ca nebunul!
El e la concurență cu prunul.

Transfăgărășan

Vidraru

Căciulata

Babele - Bucegi

Geo STROE

NICOLAE HERLEA – CEL MAI BUN BARITON AL LUMII

Luni, 24 februarie 2014, a încetat din viață, după o grea suferință, la vârsta de 86 de ani, unul dintre cei mai mari artiști ai României, cel care a fost Figaro, din opera „Bărbierul din Sevilla“, de Gioachino Rossini. Baritonul Nicolae Herlea a interpretat acest rol de peste 550 de ori, pe cele mai mari scene ale lumii, fiind elogiată interpretarea de excepție de la Metropolitan Opera din New York din 1966 și care, de atunci, a strălucit pe toate scenele mari ale lumii cum sunt Teatrul Scala din Milano, Opera de Stat din Viena, Teatrul Balșoi din Moscova, Opera din Berlin, Covent Garden din Londra sau Opera Mare din Paris.

Nicolae Herlea, cel care reprezintă un simbol inegalabil al Operei Naționale s-a născut la București la 28 august 1927, a studiat Conservatorul cu profesorul Aurel Costescu-Duca și a debutat pe scena Operei Naționale din București în anul 1951, cu rolul Silvio din opera „Paiațe“ de Ruggero Leoncavallo, în vechiul teatru „Regina Maria“. În continuare a rămas angajat ca prim-bariton al acestei scene pînă la vârsta pensionării.

De neuitat sunt și rămân și interpretările rolurilor principale de bariton din „Rigoletto“, „Paiațe“, „Bal mascat“, „Trubadurul“, „Tosca“. A reprezentat România cultă pe cele mai importante scene ale lumii, în perioada controversată a comunismului. Nicolae Herlea constituie un model absolut, de neînlocuit în prezent. Trecerea sa în eternitate este o mare pierdere pentru lirica românească de opera vie, contemporană. În calitatea de președinte al juriului Concursului Internațional de Canto „Hariclea Darclee“ de la Brăila, a sfătuit și încurajat pe cei mai talentați tineri cântăreți români din noua școală dacoromânească. „*Cu Nicolae Herlea a plecat un prieten drag și un imens artist a cărui voce, cu timbrul ei sublim, va entuziasma și va mângâia în veci sufletele noastre*“, a declarat presei soprana Mariana Nicolesco - un adevărat simbol feminin al muzicii românești. Vocea maestrului român a susținut roluri legendare ale muzicii în opere arhicunoscute. Voci recunoscute de maeștri

internaționali au afirmat despre Nicolae Herlea lucruri superbe, iar marele Roberto Alagna sublinia că Nicolae Herlea „*este, fără îndoială, cel mai bun bariton al lumii*“. Tot astfel, la superlativ l-au apreciat Plácido Domingo, Herbert von Karajan, Nicolai Ghiaurov și alte nume de legendă ale liricii mondiale.

Noi, generațiile de azi am crescut cu nume de legendă ca Ludovic Spiess și Nicolae Herlea. Prin timbrul său unic, irepetabil și prin stilul în care a dat viață unor personaje ca Marchizul de Posa din «Don Carlos» –ul verdian sau Bărbierului din capodopera lui Rossini și multe altele, Nicolae Herlea rămâne pentru totdeauna în sufletul și în mintea contemporanilor.

Nicolae Herlea este o bijuterie națională, dar aparține în egală măsură și patrimoniului cultural, imaterial, artistic al umanității. Nicolae Herlea rămâne în istoria muzicii românești prin talentul și dăruirea sa, care vor continua să inspire tinerele generații de muzicieni, prin interpretările excepționale pe care le-a avut pe cele mai mari scene ale lumii, cu care a reușit să ducă arta și cultura dacoromânească la înălțimea valorilor spiritului.

Cunoscându-i modestia, specifică oamenilor mari care își ating cu cinste idealul, credem că acest dac liber este nemuritor prin împlinirea spirituală a celui mai nobil crez în frumos, bine și cinste, bine cunoscutele valori zamolsiene eterne. În componența personalității sale a viețuit constant și intens de la începuturi deosebitul respect manifestat spre perfecțiune, măiestrie, desăvârșirea artistică a șlefuirii glasului. Maestrul însuși mărturisea că deținea „darul lui Dumnezeu“ și a iubit vocația de interpret liric, iar spectaculoasa sa ascensiune a adus faimă artei românești în toată lumea. Nicolae Herlea a rămas pentru români așa cum a rămas un Șaliapin pentru Rusia.

Maestrul a obținut premii importante cum sunt Medalia de Aur și Marele Premiu la Festivalul Primăverii de la Praga în 1954, Laureat al

Concursului Internațional de Canto de la Geneva în 1955, Medalia de Aur și Marele Premiu la Concursul de Canto de la Verviers în 1957, Medalia de Aur "Giuseppe Verdi" în 1963 (Milano), Cheia orașului Detroit. A fost recompensat cu numeroase alte titluri și decorații, printre care cel de "Artist al Poporului". De asemenea, în 2007, maestrul a fost decorat cu Ordinul Național "Steaua României" în grad de Mare Ofițer.

Când apărea pe scenă - își mai amintesc prietenii noștri? – în Rigoletto sau Bărbierul, timp de 5 minute, nici nu putea să deschidă gura datorită aplauzelor furtunoase din sală. Senatul Academiei DacoRomâne, cu câteva luni în urmă, a conferit maestrului Nicolae Herlea diploma și titlul suprem de Doctor Honoris Causa al Academiei DacoRomâne – onoare pe care maestrul a primit-o cu mare bucurie și onoare. Totodată, un alt membru fondator al ADR, maestrul Pierre Georgescu-Dedy a realizat bustul în bronz al marelui nemuritor – marea voce a secolului trecut, care va rămâne mereu alături de Hariclea Darclée, de Maria Callas, de Cathleen Ferrier, de Elisabeth Schwartzkopf și alții.

Membrii Academiei DacoRomâne sunt alături de toți artiștii Operei Naționale București și de întregul colectiv al teatrului și își exprimă adâncă durere pentru pierderea unui solist neprețuit, care a adus glorie eternă primei scene lirice a țării, identității naționale ca una dintre marile valori culturale ale României contemporane – un model de artist cetățean al patriei și al muzicii ca limbaj universal al culturii.

Nicolae Herlea a fost, este și va rămâne suflet în sufletul muzicii românești și universale. Un centru de cercetare și creație muzicală al A.D.R. îi va purta numele, iar un premiu Nicolae Herlea va fi acordat periodic unor continuatori ai artei sale interpretative pe scena Operei Române, în semn de pioasă aducere aminte întru nemurirea talentului creator al muzicii naționale și universale.

Dumnezeu să îl odihnească în pace!

Pentru SENATUL FUNDAȚIEI ACADEMIA DACOROMÂNĂ
„TEMPUS DACOROMÂNIA COMTERRA”

dr. Geo Stroe și dăcii liberi

București, nr. 5 din 24 februarie 2014 (10 014 după Calendarul dacoromânesc)

E-mail: geostroe@gmail.com

Traian VASILCĂU

Poezii

Blestem la microfon

De niște zile somnu-mi nu se-arată,
De niște nopți blestem în locul lor,
Al celor care se numesc: popor
Și tac mereu cu gura încuiată.

De cine încuiată și de când
În veacul libertății ce-l avem
Stindard la modă, etalon suprem,
Însă, de fapt, murim neprotestînd?

Întîi închis-au școlile din sate,
Apoi au comasat rană și dor
Și la un microfon, sub tricolor,
Ne-au zis c-avem prea mult și nu se poate!

Ne-au zis că huzurim din cale-afară,
Că prea iubim, că prea visăm sublim
Și n-ar fi rău și n-ar fi o povară
S-avem destin de veșnic anonim!

Și Tu, popor de robi, ai spus că-i bine
Și-ai prins cu sapele-a aplauda
Și numai eu am evadat din mine
Și-n locul tău pornii a blestema:

“Puteți privatiza orice dugheană,
Hotel, aeroport, imaș mănos,
Dar, rezemat de-o dramă suverană,
Nu-nchideți teatrele, vă rog frumos.

În caz contrar la ziuă veți deschide
Temnițe largi și-nalte pîn-la cer,
În care veți intra ca-n piramide,
Mînați de-un faraon de temnicer.

În toți va fi tîrziu, în cer—devreme,
Și-atunci, ca-ntr-un spectacol de cîndva,
Cu guri cuvîntătoare de blesteme
Teatrele-nchise,-n voi s-or răzbuna!

7 iulie 2013

Arta iertării

Sub cerul unde liniștea m-așteaptă
Cu crini în mîini, spre care n-am mai mers,
Ce mare e femeia care iartă
Un om de neiertat în Univers?!

M-am fost crezut oracolul stihiei
Și împăratul clipei, mai ales,
Și-adesea—avocatul Veșniciei
Și-abia acum, tîrziu, am înțeles

Că toatele-s în van de nu-i durerea
Primordialul schit, spre care-n zori
Cuvîntul meu a-ncendiat tăcerea
Și-a-ngenuncheat în fața unei flori,

Care e Ea, a lumii mele soartă,
O sfântă-n amintirea de neșters.
Ce taină e femeia care iartă
Un om de neiertat în Univers?!
Ce unică-i femeia, cea creată
Din vraja Adevărului Suprem,
Fără de care-s piatră răsturnată
Peste-al lui Christ mormînt, să mă tot tem

Și-n lipsa Ei să nu-mi găsesc o poartă
Prin care aş fugi de prealumesc
S-o cer lui Dumnezeu, să mi-o dea toată
Și-atunci pe loc să simt că-nmuguresc

Și crengile cu fructe se îndreaptă
Spre îngerii văzduhului ales.
Ce nobilă-i femeia care iartă
Un om de neiertat în Univers?!
Un dangăt nesfîrșit în spovedire,
O turlă de sublim sub prima stea,
Ce poate fi-ntregită mănăstire
Doar cu altarul care este Ea!

Am fost!

Am fost în cer, pe-aripi de turturele
Zburam prin lumea fără de erori.
Acolo, îngînați de-un cor de stele,
Iisus cu Moartea voroveau prin flori.

Am fost în cer, să-mi întîlnesc dreptatea
Și pe părinți să-i văd în alte sorți.
Colo, de mîină cu Singurătatea,
I-am căutat, strigîndu-i pe la porți.

Am fost în cer ca pe-o imensă mare,
De humă dezbrăcat, în strai de crini
Duceam o lacrimă spre vindecare
Și-n jur roiau potire cu lumini.

Am fost în cer, prin rugăciune lesne
Poți să ajungi la Dumnezeu cel Sfînt
Și-nmormîntat în psalmi și în pricesne
Să fii mai viu ca cei de pe pămînt!

Isabela VASILIU – SCRABA

„Tăcerea descriptivă” a filozofului Nae Ionescu

„El nu se crede obligat să-și făurească nici gramatica, nici sintaxa sa: vorbește limbajul tuturor. Dar, reluând limbajul tradițional, îl pune în serviciul noilor aspirații ale zilei și face să răsunе neprevăzutul. Mai ales prin aceasta el se inserează în timpul lui, nu se desparte de nimic, îmbrățișează întreg registrul uman” (Camus, 1956, apud. V. Ierunca).

Presimțind la Nae Ionescu o fire contemplativă (1), Mircea Vulcănescu asociază această intuiție a sa cu unele meditații naeionesciene asupra problemei acțiunii și contemplației. El încearcă să pună în lumină rolul „posibilului” (al „virtualului”) în concepția despre existență a fostului său profesor. În cartea scrisă după moartea „prin otrăvire” (apud. Petre Țuțea, vezi) a lui Nae Ionescu, Mircea Vulcănescu va consemna opinia Profesorului după care (în fața propriei existențe) omul nu poate avea alt rol decât de spectator, întrucât „lucrurile se fac” (și fără intervenția omului) atunci când ele sunt „coapte să se facă” (*Nae Ionescu așa cum l-am cunoscut*, 1992, p. 149). O idee cumva similară notase și un alt fost student care scrisese că "Nae Ionescu nu te povățuia decât pentru a te constrânge să înțelegi că pentru labirintul reflexiv nu există un fir al Ariadnei. Trebuie să răzbați de unul singur, singur cu tine și cu ființa ta, tot atât de necunoscută ție ca și celor din jurul tău" (N. Steinhardt în vol.: *Nae Ionescu în conștiința contemporanilor săi*. Crestomație de Gabriel Stănescu, Criterion Publishing, 1998).

Astăzi este poate mai greu să ne dăm seama de efervescența spirituală a vremurilor în care predă faimosul Nae Ionescu la Universitatea din București. Dar este suficient să ne gândim la performanțele culturale ale discipolilor săi Mircea Eliade (1907 –1986) și Emil Cioran (1911-1995). Ultimul începuse a publica în revistele vremii, când nici nu împlinise douăzeci de ani. Cioran, după licența din 1932 cu o temă din Bergson, obișnuia să-l însoțească pe Nae Ionescu (1890-15 martie 1940) la cursurile de logică și de metafizică, fără a-i fi asistent, cum era Mircea Eliade.

Filozoful Nae Ionescu, prin originalitatea gândirii sale, transformase studiul Logicii, „disciplină a formelor de gândire”, într-o „știință a vieții” - scria istoricul academician P.P. Panaitescu (1900-1967) în marginea *Prelegerilor de logică* ținute de Nae Ionescu în anul universitar 1934-1935. Acest fapt era într-atât de remarcabil, încât a fost evidențiat și de Cioran spre sfârșitul articolului său *Nae Ionescu și drama lucidității*, publicat în „Vremea” din 6 iunie 1937 (v. Cioran, *Singurătate și destin*, 1991, pp. 314-318). Spre deosebire de alți profesori de la Facultatea de Filozofie și Litere, Nae Ionescu nu a predat niciodată istoria filozofiei expunând diferitele sisteme filozofice pentru că, înainte de toate, presupunea că studenții săi au citit, sau citesc operele marilor filozofi, astfel încât ei au cultura filozofică necesară spre a ajunge să citească numai acei autori în care se regăsesc (2). "Studiul diverselor sisteme de filozofie este foarte interesant, - le spunea Profesorul la *Cursul de logică* ținut în 1927-1928. Însă nu ca să știți ce spune toată lumea, ci ca să vă găsiți pe dumneavoastră înșivă". Datorită mediului intelectual foarte stimulat, tânărului Cioran îi reușise performanța de a se "găsi" pe sine, încă din tinerețe. Infățișată prin câteva trăsături de condei, calea către sine a moralistului „bolnav de veșnicie” (3) apare din câteva rânduri scrise la douăzecișinouă de ani: "Omul

gîndește ca să nu fie. Filozofia n-a fost niciodată o soluție. Ea este un sistem de întrebări, de înfundături" (*Înșelarea prin acțiune*, art. publicat în rev. "Vremea" din 15 dec. 1940 și cuprins în volumul de publicistică românească, *Singurătate și destin*, București, 1991, p. 332.). În toate cele șase cărți scrise în românește de Emil Cioran (4) ca și în cele publicate după 1949 în franceză se va vădi ardoarea trăirii și voluptatea negării oricărei soluții metafizice, dincolo de toate înfundăturile pe care neodihnită sa luciditate le-a putut imagina (v. Isabela Vasiliu-Scraba, *Ideile - un decor variabil în scrierile lui Cioran*, în rev. „Steaua”, Cluj-Napoca, Anul LI, nr.7-8/2000, pp. 76-79, cuprins în vol.: Isabela Vasiliu-Scraba, *În labirintul răsfrîngerilor. Nae Ionescu prin discipolii săi: Țuțea, Cioran, Noica, M. Eliade, M. Vulcănescu și Vasile Băncilă*, Ed. Star Tipp, Slobozia, 2000, pp.36-56, sau <http://www.isabelavs.go.ro/Discip/discip.html>).

Definitorie la Nae Ionescu mai era și dorința de a cunoaște „virtualitățile închise în lucruri” (M. Vulcănescu, *Nae Ionescu așa cum l-am cunoscut*, București, 1992, p. 101): „Privindu-l încă de la cursurile lui, vedeam cum Nae Ionescu proceda mai întâi socratic, iscodind lumea vastă a posibilităților” (op. cit., p. 146) scria în anii patruzeci remarcabilul discipol rămas în țara ocupată de armata sovietică și ucis după gratii (5). Spre deosebire de viziunea idealistă apuseană (pe care metafizicianul Nae Ionescu obișnuia să o critice în scrierile sale) viziune în care însuși „a fi” este „un fel de a face”, concepția realistă (în sens platonician, v. Isabela Vasiliu-Scraba, *Mistica Platonică*, Ed. Star Tipp, Slobozia, 1999, sau <http://www.scribd.com/doc/153749198/MISTICA-PLATONIC%C4%82>) a lui Nae Ionescu accentuează asupra dorinței de cunoaștere: „problema desăvârșirii noastre nu e să facem ci să știm” (*Nae Ionescu așa cum l-am cunoscut*). Dar să știm cum putem face, nepărăsind zona posibilului. „Dacă lucrurile stau astfel - urmează Vulcănescu -, înțelegem de ce pentru Nae Ionescu în atitudinea omului nu primează fapta, ci contemplația înțelegătoare, aceea ce un discipol al lui a definit (...) ca **tăcere descriptivă**” (ibid.).

Această poziție pe care filozoful Nae Ionescu o împărtășește cu întreaga spiritualitate răsăriteană se află la polul opus mentalității care pune fapta la loc de cinste, de maniera că, în Apus, „a face e mai mult decât a fi” (op. cit, p. 148). Mircea Vulcănescu mai amintește hermeneutica naeionesciană referitoare la „pretenția creatoare a omului” care a vrut „să-l înlocuiască” pe Creator în treaba lui, forțând astfel destinul firesc al lucrurilor. Nu uită nici atitudinea polemică a inițiatorului Școlii „Trăiriste”: „tot Apusul așa vede spiritul, protestând împotriva condiției firești a omului” (p. 149). După gândirea religioasă a lui Nae Ionescu - admirat nu numai de mari personalități ale României interbelice (Vladimir Ghica, Octav Onicescu, Sergiu Celibidache, Mircea Vulcănescu, Mircea Eliade, Dan Botta, Horia Stamatu, Petre Țuțea, Cioran, Noica, Vasile Băncilă, Alice Voinescu, P.P. Panaitescu, Gheorghe Racoveanu, Ștefan Teodorescu etc.), dar și de filozofi vestici, - (spre marea ciudă a lui Nicolae Bagdazar care l-a „micșorat” cât a putut în *Istoria...* sa apărută după moartea lui Nae Ionescu (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Vintilă Horia ca istoric al filozofiei românești*, în rev. „Poesis”, Satu Mare, nr.236-237, pp.50-54, sau <http://www.scribd.com/doc/176897482/Isabela-Vasiliu-Scraba-Vintil%C4%83-Horia-istoric-alfilozofieiromane%C8%99ti>), „creația omenească” ar fi un act de răzvrătire a omului în fața naturii create de Dumnezeu. Mai ales că „făptuirea” ar fi „împușinare și nu sporire de existență”. Ceea ce se vede mai ales acum, când poluarea și distrugerea Terrei a început să-i îngrijoreze (fățarnic) chiar pe „făptuitori”.

Conform mentalității teologice răsăritene, în Dumnezeu se află suma tuturor posibilităților. Însăși creația a fost o mărginire prin selecție a posibilităților Dumnezeiești. De aici credința lui Nae Ionescu după care trecerea de la „putință” la „act” ar fi o „alunecare de la Dumnezeu” (Mircea Vulcănescu), o „istovire” și nu un adaos de ființă. În hermeneutica mitului căderii omului din starea paradisiacă în care petrecea în Grădina Raiului (6) Nae Ionescu accentua asupra primei consecințe a păcatului originar. Aceasta ar fi fost încetarea stării contemplative. Celelalte consecințe ale greșelii primilor oameni s-ar fi bifurcat. Una decurge din valorizarea atitudinii active. Ea urmează drumul spiritualității apusene, elogiind „munca”. Alta valorizează atitudinea contemplativă pe care primii oameni o aveau în Paradis. După Nae Ionescu, firea cu care Dumnezeu a înzestrat inițial omul a fost o „fire contemplativă”. Omul nu este „creator”. Doar devine astfel. Desigur, după putințele lui, odată cu izgonirea din Rai.

Acestea, observă Mircea Vulcănescu, sunt însă lucruri de înțeles doar pentru cei ce se împărtășesc din mentalitatea răsăriteană: pentru cei bucuroși să contemple întâmplările vieții, să afle temeiurile lor, știind bine că omului îi este cu neputință să facă „din proprie inițiativă” ceva peste vrerea lui Dumnezeu. Situat, ca și Nae Ionescu, în „matricea stilistică” (cum spunea Blaga) a spiritualității ortodoxe românești, filozoful creștin Mircea Vulcănescu (7) mai subliniază una dintre ideile pe care le considera fundamentale în gândirea întâiului creator de școală filozofică românească. Este vorba de acea „occidentală împotrivire față de condițiile firești ale omului”.

Paginile lui Mircea Vulcănescu despre problematica lui „a fi, a face și a putea” din manuscrisul cărții despre Nae Ionescu („tulburătoare la culme” (8) - cum scrisese Noica în 1979, când credea că manuscrisul ei s-ar fi pierdut) au constituit subiectul unei... contestări. Iar „contestatarul” nu a fost altul decât Constantin Noica, cel care - după închisoarea politică (1958-1964) făcută pentru „vina” de a fi dat un manuscris despre Hegel la publicat (9) -, urma să-i devină lui Mircea Vulcănescu un discipol atât de fidel, încât i-a îmbrățișat și i-a regândit („noician”) multe idei filozofice în cărțile având în titlu cuvântul „românesc” (10). În 1944 însă, prin critica exprimată de Noica în *Jurnalul* său tipărit de Publicom, filozoful – „de la Sinaia”, i-a reproșat prietenului său că ar fi „construit” într-un mod cât se poate de propriu poziția naeionesciană asupra posibilului. Crezând că vine în apărarea lui Nae Ionescu, Noica l-a bănuit pe Mircea Vulcănescu de faptul că ar aduce „marfa lui proprie” și ar strecura-o „la adăpostul pavilionului profesoral” (*Nae Ionescu așa cum l-am cunoscut*, București, 1992, pp. 149-150).

Astăzi, cu avantajul unei perspective lărgite prin trecerea timpului (11), se vede cât de „pripită”, sau chiar „ciudată” apare poziția filozofului „contestatar”. Întrucât în 1979, cel care criticase în *Jurnalul* său filozofic (Publicom, 1944) „creativitatea” lui Mircea Vulcănescu (pentru că o considera temeiul răstălmăcirii poziției filozofice a lui Nae Ionescu) nu mai ostenea, în *Amintirile* sale, să conteste creativitatea lui Mircea Vulcănescu: „cu excepția creației, - scria Constantin Noica prin 1979 -, totul sporea în ființa sa spirituală” (v. *Amintiri despre Mircea Vulcănescu*, în vol. Mircea Vulcănescu, *Pentru o nouă spiritualitate filozofică*, Ed. Eminescu, București, 1996, p. 8).

Critica lui Constantin Noica din 1944 este consemnată de Mircea Vulcănescu într-o notă adăugată în manuscrisul volumului despre Nae Ionescu, notă ceva mai elaborată fiindcă aici el răspunde acuzațiilor aduse de prietenul său. Cu o desăvârșită curtoazie, Mircea Vulcănescu începe prin a constata finețea observației lui Constantin Noica, recunoscând că tematica posibilului este „una din materiile” în care contactul dintre gândirea sa proprie și gândirea lui Nae Ionescu a fost cât se poate de fecund (p. 150). Dar nu uită să adauge că gândirea i s-a „dezvoltat, pe cont propriu, și sub influența altor dascăli” (Ibid.). Prin urmare, Constantin Noica nu a greșit foarte mult vorbind de o „marfă proprie”, aparținându-i lui Mircea Vulcănescu. În sprijinul afirmației că gândirea sa proprie asupra „precumpănirii virtualului” a fost în mod benefic stimulată și de alți dascăli, nu numai de Nae Ionescu, Mircea Vulcănescu citează cele două articole publicate de el în 1932 în ziarul „Cuvântul” (condus de Nae Ionescu) despre o conferință a lui Berdiaev asupra ideii de act și de posibilitate la Aristotel. Într-adevăr, la acea conferință pe care Vulcănescu o ascultase cu câțiva ani înainte, când fusese la studii, la Paris, Berdiaev spunea că pentru spiritualitatea răsăriteană „a nu fi îndeajuns de actualizat” nu este un semn de inferioritate. Latențele nemanifestate ar fi în Răsărit la mai mare preț decât actualizările ce și-au istovit posibilitățile. Un bun exemplu îl oferă chiar Biserica răsăriteană care nu-și actualizează – decât când e la strâmtoare -, câte ceva din infinitele sale posibilități. În asemenea context, realizările celor din Apus ar fi privite de Răsăritul ortodox ca treceri de la un adânc plin de ființă la suprafața înfățișărilor trecătoare și efemere ale unei lumi inconsistente în ea însăși (12).

Dar referitor la fondul acuzației, anume că ar pune pe seama lui Nae Ionescu lucruri pe care acesta nu le-a gândit, Mircea Vulcănescu îi reamintește lui Constantin Noica de una dintre prelegerile de metafizică ale reputatului profesor de la Universitatea bucureșteană. Mai ales că Noica, îngrijind pentru tipărire (13) - alături de Mircea Vulcănescu, Ștefan Teodorescu și Constantin Floru -, opera filozofică a lui Nae Ionescu, ar fi trebuit să știe ce idei conține ea. Cum însă Noica (despre care Cioran spusese că nu-l prea simpatiza pe Nae Ionescu, fiindcă în studenție îl dădea afară de la seminariile lui) a dat semne că a uitat cam repede cele gândite de fostul lor profesor, Mircea Vulcănescu (14) îi sare în ajutor, împrăștiându-i memoria. Într-adevăr, în cea de-a cincea prelegere a cursului de metafizică închinat „cunoașterii mediate” (15), Nae Ionescu afirmase că adevărata semnificație și valoare metafizică a lumii universalului ar fi aceea că ea constituie „domeniul virtualității”, lumea către care „se mișcă omenirea în necesitățile ei de echilibru” (pp. 229-230). Urcând pe treptele adevărului și ale realității, spiritul uman tinde să atingă „domeniul virtualității” care ar fi un fel de „grădină a sufletului”.

De la „starea de păcat” omul ar trece astfel la „starea de grație”. Este demnă de remarcat asocierea dintre suflet și „grădina paradisului” pe care „hortus animi” o poartă în chiar termenii ei. Gândirea naeioesciană devine însă mai lesne de urmărit celor care-i cunosc interpretările aduse păcatului originar (16). Pentru că trebuie ținut cont de sensul pe care-l capătă la acest gânditor religios „căderea în Cosmos” (vezi capitolele purtând acest titlu din volumul: Isabela Vasiliu-Scraba, *Metafizica lui Nae Ionescu în unica și în dubla ei înfățișare*, Ed. Starr-Tipp, Slobozia, 2000, pp. 17- 59) în corelația sa cu mântuirea prin „trecerea în

virtual”, în lumea paradisiacă dinainte de păcat, lume în care Dumnezeu asigurase omului putința contemplației: „Lumea virtualității este lumea proprie spiritului omenesc. Ca lume a universalului, ea este poziția limită către care se mișcă omenirea în necesitățile ei de echilibru, de mântuire” spunea profesorul Nae Ionescu la un curs despre *Cunoașterea mediată* (Nae Ionescu, Prelegerea V-a, 1929-1930).

Note și considerații marginale:

1. vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Metafizica lui Nae Ionescu în unica și în dubla ei înfățișare*, Ed. Star-Tipp, Slobozia, 2000, pp. 44-59, sau http://www.isabelavs.go.ro/Nae_Ionescu/CUPRINS.html ; precum și Isabela Vasiliu-Scraba, *Primatul spiritualului în naeionesciana 'iubire ca instrument de cunoaștere'*, în rev. „Argeș”, Pitești, Anul VIII (XLIII), nr.5 (311), mai 2008, p.22, <http://www.scribd.com/doc/191856965/Isabela-Vasiliu-Scraba-Nae-Ionescu-spiritualitate>.
2. Dovada lecturilor era făcută de studenți chiar la examenele cu Nae Ionescu. Iată ce aflăm de la fostul său student, filozoful Mihai Șora: "Dacă (...) la întrebarea - inevitabilă în cazul său - cu care își începea totdeauna examinarea: "Dumneata, ce carte în materie ai citit?" se răspundea: "Cursul dumneavoastră" riposta venea fără întârziere: "Fii drăguț și vino dumneata la toamnă, dar nu fără să fi citit ceva în problema care cu adevărat te preocupă; în ultimă instanță, fie și cu o carte de poezie!" (v. Mihai Șora, *Profesorul meu, Nae Ionescu*, în volumul: *Nae Ionescu în conștiința contemporanilor săi*. Crestomație de Gabriel Stănescu, Criterion Publishing, Co., Inc., București, 1998, p. 365).
3. vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Mărturisiri inedite ale lui Cioran din texte cunoscute și complet necunoscute*, în rev „Tribuna”, Cluj-Napoca, nr.260/ 2013, pp. 67, sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-ECioranIneditFrancu7.htm> ; precum și Isabela Vasiliu Scraba, *Emil Cioran și multiplele virtuți ale procedeeului complementarității*, în rev. *Origini/Romanian roots*, vol.IX, No. 9-10/99-100, Sept.-Oct. 2005, p.83-84 sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/admir.html>.
4. Dintr-o emisiune radiofonică (Deutsche Welle) înregistrată și tradusă de Securitate în 9 august 1985 aflăm că Emil Cioran afirmase la un interviu (publicat de ziarul american „International Herald Tribune”) că el nu se considera pe sine filozof ci un moralist „care meditează de pe poziții sceptice asupra condiției umane” (Stelian Tănase, *Cioran și Securitatea*, Iași, 2010, p.329). În românește „moralistul” Cioran a scris șase cărți, traduse apoi în franceză și cuprinse în *Oeuvres*, Gallimard, 1995 (pp. 15 – 737). După volumul *Pe culmile disperării* (1934), premiat cu „Premiul tinerilor scriitori români” de un juriu convins de argumentele aduse de Mircea Vulcănescu întru aprecierea valorii scrierii, beneficiind apoi și de ajutorul financiar al fratelui său Aurel Cioran, care era avocat (și care a fost închis ani de zile fără nici o vină de Securitatea înființată de Ana Pauker împreună cu alți agenți sovietici), Emil Cioran a publicat în România (până în 1941, când a reușit cu greu să se întoarcă în Franța după ultimele sărbători de Crăciun petrecute în familie) următoarele cinci cărți: *Cartea amăgirilor* (Ed. Cugetarea, Delafras, București, 1936); *Schimbarea la față a României* (1936) și volumul aforistic *Lacrimi și sfinți* (1937, în care „face apologia misticismului”, cum sta scris într-o notă smulsă prin tortură la 23 dec. 1954 (*Cioran și Securitatea*, Iași, 2010); vezi și Isabela Vasiliu-Scraba, *Cioran ca profet al adevăratei sfințenii*, în rev. „Oglinda literară”, Focșani, nr. 121/ 2012 și nr. 122/ 2012 sau <http://www.scribd.com/doc/164904748/Isabela-Vasiliu-Scraba-Cioran-Centenar-Univ-Sibiu> ; <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IVS-CioranColocviu5a.htm>; publicat în franceză de rev. „Origini/Romanian Roots”, EMIL CIORAN – Centenar, vol. XV, Part. II: July-December, 2011, pp. 22-25. sau <http://www.scribd.com/doc/187765196/Isabela-Vasiliu-Scraba-Emil-Cioran-prophete-de-la-vraie-saintete> sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IVS-CioranPROPHET-fr-1C.htm> - comunicare la Colocviul internațional organizat în mai 2011 de Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu cu ocazia centenarului nașterii lui Cioran, vezi înregistrarea în două părți <http://www.youtube.com/watch?v=vabhvW-nU9U> și <http://www.youtube.com/watch?v=2BHknoJPFpg>). Ultima carte publicată de Cioran în România a fost *Amurgul gândurilor* (1940), tradusă în franceză de Mirela Patureau-Nedelcu și publicată de C-tin Tăcu la Editura l'Herne din Paris. Pe manuscrisul celui de-al șaselea volum, *Îndreptar pătimas*, scris în românește la Paris între 1941 și 1944, Emil Cioran a consemnat că ar fi „ilizibil, nepublicabil”. Tradus în franceză el a apărut la Paris în 1993 cu titlul *Breviaire des vaincus*, fiind apoi inclus în volumul întâi Cioran, *Oeuvre*(Gallimard, Paris, 1995, pp. 509-571).
5. Vezi înregistrarea Isabellei Vasiliu-Scraba de la Colocviul „Mircea Vulcănescu (1904-1952)”, Tecuci, nov. 2011 despre moartea martirică a acestui gânditor creștin, cadru didactic vreme de șaisprezece

ani la Universitatea din București între (1928 și 1944) <http://www.youtube.com/watch?v=6kuhSDeAnVQ>. Iată și una dintre imaginile bestialităților la care erau supuși deținuții politici ajunși nevinovați după gratii: „S-a întâmplat să fiu scos la tortură în aceeași serie cu Mircea Vulcănescu. Torturarea mea s-a terminat și acum zăceam aruncat într-un colț pe jos. La rând era Mircea Vulcănescu. După ce l-au torturat prin bătaia pe tot corpul (pentru a nu știu câta oară) a căzut în nesimțire. Era plin de sânge. Un ȋigan robust l-a luat de un picior, târându-l pe jos. Capul i se bălăgănea în dreapta și-n stânga ca o minge legată cu o sfoară trasă de un copil. Cum trecea tocmai prin dreptul meu, m-am târât puțin ca să-i îmbrățișez capul și să-l încurajez. ȋiganul care îl târa m-a îndepărtat cu o lovitură de bocanc în piept care mi-a tăiat respirația” (v. Nicolae Crăcea, *Mărturii din iadul temnițelor comuniste*, citat de Fabian Seiche în vol.: *Martiri și mărturisitori români ai secolului XX. Închisorile comuniste din România*, Ed. Agaton, Făgăraș, 2010; a se vedea și Sorin Lavric, *Nevoia de martiri*, în rev. „Permanențe”, Anul XIII, nr. 10-11/2010, p.3; în „Permanențe”, Anul XVI, nr. 1-2/ 2013, p.7, Sorin Lavric apare în lista de colaboratori ai revistei „Permanențe” scoasă de Fundația „George Manu” din București, iar la p.4 îi este publicat textul *Privilegiul suferinței* închinat lui Mircea Nicolau.)

6. v. Isabela Vasiliu-Scraba, „Căderea în Cosmos” (III). *Deosebirea, cu valențe mitice, dintre două atitudini în fața vieții*, în rev. „Asachi”, Piatra Neamț, Anul IX, nr. 142/2000, pp. 6-7 și nr. 141/2001, p.7, cuprins în vol.: *Metafizica lui Nae Ionescu în unica și în dubla ei înfățișare*, Ed. Star-Tipp, Slobozia, 2000, pp. 44-59, sau <http://www.scribd.com/doc/132110995/Isabela-Vasiliu-Scraba-METAFIZICA-LUI-NAE-IONESCU-in-unica-%C8%99i-dubla-ei-inf%C4%83%C8%9Bi%C8%99are>.

7. vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Mircea Vulcănescu despre spiritualitatea românească interbelică*, în rev. *Origini/Romanian roots*, vol.VII, No. 7-8/73-74, July-August 2003, în Supliment *Mircea Vulcănescu*, p. I, sau <http://www.scribd.com/doc/190130281/Isabela-Vasiliu-Scraba-Mircea-Vulcanescu-despre-spiritualitatea-romaneasca-interbelica>.

8. vezi Constantin Noica, *Amintiri despre Mircea Vulcănescu*, în vol.: *Mircea Vulcănescu, Pentru o nouă spiritualitate filozofică*, vol. I, București, 1996, p. 6.

9. vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Camera 13 a „Vilei Noica” de la Păltiniș*, în rev. „Discobolul”, Alba Iulia, iulie-aug-sept. 2010, pp. 256-260 sau <http://www.scribd.com/doc/188003489/isabela-vasiliu-scraba-camera-13-a-vilei-noica-de-la-paltinis>.

10. Din cauza interzicerii în comunism, vreme de aproape patru decenii, a filozofului Mircea Vulcănescu, al cărui nume prohibit n-a putut fi citat de Noica nici în *Rostirea filozofică românească* (1970), nici în *Creație și frumos în rostirea românească* (1973), nici în *Sentimentul românesc al ființei* (Ed. Eminescu, 1978), sau în *Spiritul românesc la cumpătul vremii. Șase maladii ale spiritului contemporan* (Ed. Univers, 1978), în niciuna din lucrările sale publicate în anii șaptezeci (vezi Stan V. Cristea, *Constantin Noica. Repere biobibliografice*, RCR Editorial, București, 2011, pp. 30-31) s-a crezut în mod eronat (eu însămi căzând în această eroare) că filozoful de la Păltiniș n-ar fi vrut să-l invoce pe maestru său din toate cărțile purtând în titlu cuvântul „românesc”. Este meritul acad. Alexandru Surdu de a fi spulberat pentru totdeauna astfel de păreri nefondate, subliniind în cartea sa (publicată în anul centenarului nașterii lui Noica) faptul că Noica a recunoscut întotdeauna influența lui Mircea Vulcănescu asupra gândirii sale. Lucru devenit „secret” numai și numai din cauze independente de vrerea lui Noica.

11. v. Isabela Vasiliu-Scraba, *Anul 1983 a fost anul „Mircea Vulcănescu”*, în rev. „Asachi”, Piatra Neamț, Anul IX, Serie nouă, aprilie 2000, pp. 4-5, sau <http://www.scribd.com/doc/190130676/Isabela-Vasiliu-Scraba-Anul-1983-a-fost-Anul-Mircea-Vulcanescu>.

12. v. Mircea Vulcănescu, *Ortodoxia și Apusul după N. Berdiaev*, articol publicat în două numere din „Cuvântul” apărut în august 1932. Acest articol a fost inclus în volumul *Mircea Vulcănescu, Posibilitățile filozofiei creștine*, București, 1996, pp. 99-109.

13. Inițiatorul tipăririi operei filozofice rămase de la Nae Ionescu a fost matematicianul Octav Onicescu, întrucât autorul „nu-și făcuse niciodată o problemă din publicarea ei” (vezi Mircea Vulcănescu și Constantin Noica, *Introducere* la vol. Nae Ionescu, *Istoria logicii. 1929-1930*, ediția I-a, 1941, ediția a II-a, 1943, ediția a III-a, Librăria românească din Paris, 1989, ediția a IV-a, Ed. Humanitas, 1993, p. 18.). În *Introducerea* scrisă de editori la *Istoria logicii. 1929-1930* este pentru prima dată înfățișată toată bogăția unei opere filozofice constituită în aproape două decenii. Foarte probabil această parte îi aparține lui Mircea Vulcănescu. La vremea terorii ideologice din comunism, prezentarea unei fațete a gândirii lui Nae Ionescu de către Anton Dumitriu în *Istoria logicii*, lucrare de referință editată și peste hotare, a fost un act doveditor de mare curaj. Dar și un gest de admirabilă probitate intelectuală (v. Isabela Vasiliu-Scraba, *Ceva despre*

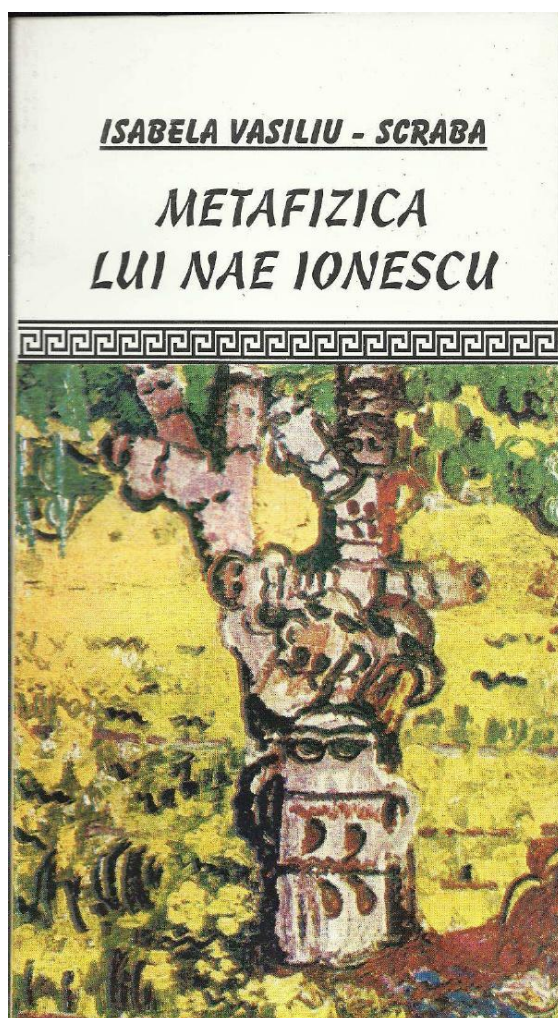
filozoful și logicianul Anton Dumitriu, conferință transmisă de Radio România Cultural pe 11 aprilie 2000).

14. Încă de prin 1931, când C-tin Rădulescu-Motru (ale cărui idei fuseseră criticate de pe poziții naeionesciene în teza de licență a lui Paul Costin Deleanu susținută în septembrie 1930, vezi vol. P. Costin-Deleanu, *Ideea Românească*, Criterion Publishing, 2007, pp. 31-64 și pp.199-241) și-a întetit atacurile împotriva non-conformistului filozof Nae Ionescu - înconjurat de o "admirație aproape frenetică", în primul rând de studenți, dar nu numai de ei (Mircea Eliade, *Profesorul Nae Ionescu. 30 de ani de la moarte*, cuprins în vol. *Nae Ionescu în conștiința contemporanilor săi*, Crestomație de G. Stănescu, 1998, p.154) -, Mircea Vulcănescu a alcătuit memoriul *Activitatea culturală universitară și extrauniversitară, în anii 1920-1931, a conferențiarului universitar Nae Ionescu*. Însăși tipărirea cursurilor lui Nae Ionescu la care se angajase după „otrăvirea Profesorului” (v. Isabela Vasiliu-Scraba, *Nae Ionescu și Petre Țuțea*, în rev. „Convorbiri literare”, Iași, Anul CXXXIV, nr.8(56), august 2000, p.43, în trad. engl. postat de rev. „Asymetria”, Paris, pe 7 dec. 2008, vezi <http://www.asymetria.org/modules.php?name=News&file=article&sid=630>) era pentru Mircea Vulcănescu o "dovadă (...) împotriva tăgăduitorilor" acestei activități de mare anvergură ideatică. Începutul a fost făcut cu *Istoria logicii* predată de Nae Ionescu în 1929-1930 (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Surpriza ultimului curs de metafizică a lui Nae Ionescu*, în rev. „Viața Românească”, București, martie-aprilie 2003, pp.136-139, sau <http://www.scribd.com/doc/191642194/Isabela-Vasiliu-Scraba-Surpriza-ultimului-curs-de-metafizica-al-lui-Nae-Ionescu>).

15. v. Nae Ionescu, *Metafizica II. Teoria cunoașterii metafizice. Cunoașterea mediată. 1929-1930*, Prelegerea a V-a, în vol.: *Curs de metafizică*, București, 1991, pp. 229-237, sau Nae Ionescu, *OPERE*, vol. II, București, 2005.

v. Isabela Vasiliu-Scraba, *Mitul păcatului originar în interpretarea lui Nae Ionescu*, în rev. "Viața Românească", București, Anul XCIV, nr. 10-11, 1999, p. 107-109

sau <http://www.scribd.com/doc/191640164/Isabela-Vasiliu-Scraba-Mitul-pacatului-originar-in-interpretarea-lui-Nae-Ionescu>

Leonard VOICU

VOIAJ NEUITAT

Era o zi cu soare, cu noi probleme, cu bucurii pentru unii, cu griji pentru alții, o zi ca oricare alta pentru cei mai mulți. Pentru Cristian Petrean era o zi diferită, deoarece, după mai mulți ani de contracte prin străinătate care l-au ținut departe de ai săi, se întorcea acasă pentru o vacanță mult dorită. Știa că părinții îl așteptau la aeroport și îi imagina deja cum își lungesc gâturile pentru a vedea sosind de la depărtare fiul rătăcitor. De aceea, cu nerăbdare, privea prin hubloul lângă care era așezat, măsurând în gând cu aproximație, distanța care îl desparte de solul patriei și minutele care au rămas.

Nu după mult timp, roțile avionului veniră în contact cu pista de aterizare, o ușoară și scurtă zdruncinătură făcu să trepideze aeronava, un Airbus al companiei Tarom cumpărat prin anii '90. Cristian Petrean simți că i se ia o piatră de pe suflet, *În sfârșit acasă !* își spuse în gând și o senzație de satisfacție, cum nu mai simțise de mult timp, îi umplu pieptul producându-i un zâmbet larg.

O femeie grăsulie cu care încrucișă accidental privirea, și care nu părea a fi într-o bună dispoziție dintr-un motiv numai de ea știut, se încruntă și mai mult înțelegând că nu este ea sursa voioșiei domnului de vis-a-vis. De aceea, această distinsă doamnă, îi aruncă din priviri câteva fulgere de reproș și se întoarse cu spatele ostentativ în timp ce cu voce sonoră, pentru a fi auzită de la o distanță mai mare decât necesară pentru intimitatea unui dialog între două persoane, puse o întrebare oarecare

bărbatului care se afla în apropierea sa. O întrebare care se termină cu o accentuare pe cuvintele "*dragul meu*", astfel, aceste cuvinte s-au auzit la câteva rânduri de scaune în jurul său, iar mai mulți pasageri au întors capetele curioși și nedumeriți de ce se întâmplă.

Cristian Petrean găsi comică reacția femeii, dar continuă să zâmbească și mai amuzat de data aceasta, apoi o șterse din memorie și continuă să privească prin hublou, curios să revadă locurile ce odată îi erau bine cunoscute. Locuri ce le putea numi pe vremuri "*acasă*". Curând, o senzație stranie puse stăpânire pe el, i se părea că nu mai recunoaște nimic, că totul îi era străin. Avionul, cu viteza unei mașini obișnuite, rula spre terminal pe pista de aterizare, mici zguduiri repetate îi aminteau că zborul luase sfârșit și o parte din așteptarea sa în același timp. Nivelul de zgomot era schimbat și regimul motoarelor se accelera ori era redus, după cum pilotul trebuia să ia anumite curbe ori să conducă avionul în linie dreaptă. În cele din urmă ajunseră la poarta de debarcare, se opriră iar pilotul stinse motoarele. Călătorii nu mai așteptară semnalul pentru desfacerea centurilor. Grăbiți, ca de cele mai multe ori, majoritatea pasagerilor se ridică în picioare căutându-și bagajele de mână și adunându-și articolele de îmbrăcăminte. Toți se înghesuiau spre ieșire. Dama corpolentă, ținu să fie printre primii și făcându-și loc cu coatele, porni de una singură spre ieșire, neținând cont de "*dragul ei*",

dacă o urmează, ori a rămas undeva pierdut în urmă.

Trecerea prin vamă a fost o formalitate.

- Bine ați venit în România ! i se adresa vameșul în timp ce schiță un zâmbet profesional, privindu-l atent în mod direct, comparând fotografia din pașaport cu persoana din fața sa.

- Mulțumesc ! replică Cristian Petrean, oarecum surprins de o amabilitate la care nu se aștepta.

- Aveți ceva de declarat ?

- Nu ! răspunse prompt Cristian nelăsând loc nici unui dubiu și arborând simultan o mimă serioasă, convingătoare.

După obișnuita ștampilă, reprimi pașaportul și i se făcu semn că poate pleca.

Cu valizele depuse pe un cărucior de bagaje, Cristian Petrean traversă ultima barieră, nu înainte de a privi curios, noile modificări aduse interiorului aeroportului, modificări care, îl apropiau de ceea ce se putea numi un aeroport modern, totul raportat la o scală relativ mică în comparație cu ce puteau oferi marile capitale occidentale. Totuși, mulțumit de cele văzute, gândi că lucrurile se ameliorează și o nouă carte de vizită este prezentată oricărui nou sosit la Otopeni. Trecu cu ușurință prin aglomerația obișnuită și de la distanță o zări pe mama sa așteptându-l, privind cercetătoare în toate direcțiile și care, imediat ce-l zări apropiindu-se, arboră un zâmbet larg ce îi lumină fața și oricine ar fi privit-o, ar fi sesizat nerăbdarea ei de a-l îmbrățișa și bucuria inconfundabilă a unei mame la revederea unicului fiu, după o perioadă de despărțire de mai mulți ani. Corpulentă, mai mult rotundă decât înaltă, cu un taier închis la culoare, elegant pe vremuri, chiar încă și în prezent, suficient pentru a impune respect liniile sale pure și armonioase și o curățenie impecabilă lăsând impresia că ar fi nou-nouț, Ana Petrean, avea un ten alb imaculat ce nu lăsa nici un dubiu despre ședințele repetate la saloanele de estetică, cât și despre folosirea sistematică a unor creme hidratante, contra ridurilor. Ochelarii săi cu ramă metalică aurită, ascundeau aparent, o pereche de ochi plini de viață, în care se întrezărea o licărire

deosebită, tocmai potrivită, pentru a te face să-i simți căldura sufletească.

- Bine-ai venit dragul meu ! aproape că strigă ea fericită, primindu-l în brațe și pupându-l cu tot focul. Ești sănătos ? Cum a fost zborul ? Ți-e foame ? Hai să mergem acasă, am făcut ciorbă, sarmale și ceva dulce care o să-ți placă.

- Bine te-am găsit mamă ! spuse Cristian desprinzându-se din brațele sale, aproape sufocat de pupături, bucuros de regăsire și cu gândul la mirosurile de mâncare pe care le simțea deja gâdilându-i nările. Dar... unde e tata ? A venit și el la aeroport ? Întrebă privind în jur.

- Da, a venit ! Se uită pe la vitrine ! Uite-l acolo ! rosti ea cu un oftat, ridicând brațul pentru a-i indica o direcție.

Cristian porni grăbit să-și salute tatăl, care nu-l observase că se apropie și, întors cu spatele spre ei, privea articolele artisanale ale unui magazin oarecare. Ajuns lângă el, Cristian, îl bătu pe umăr și dorind să-l îmbrățișeze, deschise larg brațele, dar tatăl său, un bărbat relativ înalt și uscățiv, cu părul complet albit, îmbrăcat cu un costum de vară deschis la culoare, cu cravată, și purtând o batistă la buzunarul de la piept, după stilul vechi, îl privi mirat și surprins cu ochii săi mari, albaștri, păstră distanța cuvenită în cazul unei întâlniri cu un străin necunoscut și întinse mâna protocolar :

- Bună ziua ! Petrean ! se prezintă el cu un aer distant, tipic omului care nu știe prea bine cum să reacționeze în fața unei situații neprevăzute.

- Bună tată ! Ce faci ? Întrebă Cristian în timp ce simți un șoc dureros în tot corpul și lăsă mâinile în jos dezamăgit. Trebuia să aibă răbdare, mama sa îl prevenise - *Uită tot ! Uită de la mână pân' la gură ! Nu mai recunoaște aproape pe nimeni în afară de mine.* Sunt eu... Cristian ! continuă încercând să trezească memoria adormită a tatălui său.

- Hai, lasă-l ! Ia-l cu binișorul ! Și-o aminti el cu timpul, îi șopti mama sa încercând să depășească momentul critic.

CUVÂNTUL

Când spun
 țară
 mă cutremur
 mă ridic
 întineresc

când spun
 mamă
 cer iertare
 și strămoșii
 îi cinstesc

când spun
 tată
 ies la muncă
 vreau dreptate
 chibzuiesc

când spun
 Doamne
 sunt puternic
 îmi accept
 cele destine

când spun
 eu...
 te chem pe tine.

DIMINEAȚA

Orașul este încă adormit
 singur
 pe străzi
 mă pierd
 într-un labirint
 de ipoteze nedemonstrate
 și vise înorate.
 Tu... ai un coșmar
 în care eu...
 erai traspirată
 toată
 dezbrăcată
 aveai gura uscată
 de mine însetată.
 Privind mai... departe
 Soarele-și arată o parte.
 Aferente...
 două tangente
 unite în timp
 eu sunt același
 iar tu
 nu te schimbi.

Silvia ZABARCENCU

Poezii

din volumul „În fiecare zi, regăsirea”

CE ARZĂTOARE-I TAINA...

*Ce arzătoare-i taina pe care mi-o arăți!
Rugii încumetate îi lași zărită slava
La care numai Unul a fost primit ca să-ți
Adeverească-n lume și mierea și otrava*

*Cu care le ții trează aleșilor tăria
De a fi, în încercare, însingurați ca Tine
Cînd, înfrățiți cu moartea, vieții ei duc solia
Unde nimicitorul s-a pus prinț pe mulțime*

*Prinț cu icoană sieși în fețele ispitei
În vuietul trufiei stîrnite printre cei
Căroră le-ai dat via și legile jertfitei
Înomeniri, a Tale, -ntre sfinți și farisei...*

*Mă mistuie, deci, darul primit la rugămintea
Scîncit-neștiutoarei ființe care sînt!
Tu mă descoperi mie, Tu mă arăți cu mintea
Cînd Te privești în mine, făcîndu-Te Cuvînt.*

DISCURS LA POTICNIRE

*Simone din Cirene, mai sînt doar cîțiva pași
Și pe Golgota noastră se va sfîrși cărarea.
Să stăm pe această piatră, sub vipie, părtași
La ultima minune care-a-mplinit lucrarea.*

*Este o taină rară adăpostirea-n tine
- Am cunoscut-o numai în El pînă acum -
Credeam că te-ai ascuns în pilde din vechime
Ori că nimicitorul te-a prefăcut în scrum.*

*Credeam că-i numai timpul caiafelor viclene
Al semeției, urii, piezișelor rostiri
Credeam că a trăi înseamnă a te teme
De pînditori din umbră, de pizme, uneltiri*

*Mă speriasem foarte în frageda-mi ivire
Cînd m-au lăsat în vaer, grăbit scurmîndu-și grotă
Deci, m-am pornit pe cale, desculță, în privire
Avînd numai suișul costișei pe Golgota*

*Fără să-i știu pietrișul, nici spinii - nici arsura
Încet pătrunzătoare pe umăr de copil
A muchiilor crucii; mi-am fost deschis făptura
Cum se deschide-un mugur în gerul din april...*

*Apoi, printr-o minune, s-a fost trimis solia
(Viclean cînd îndoiala se șerpuia din spații)
Ce sprinten mi-a fost pasul! Ce harică tăria!
Cînd aruncau din vale cu pietre, cu scuipații.*

*Și nu halucinantă vedeam cum portocalul
Umbrește apa-n susur și-și oglindește rodul
Peste cărarea noastră croită-n șir cu malul
Cum scînteiază frunza, cum s-argintează glodul.*

*Era prechipuirea, și este, a duratei
Fără sfîrșit în care va să sfîrșim cărarea...
Simone din Cirene, acesteia, curatei
Poveri întregitoare, să-i fericim lucrarea.*

DE ȘAPTEZECI DE ORI CÎTE ȘAPTE

De cîțva timp, îmi rîd cu rîs pecetluit
 Și chipul meu-ogîndă e gol de-nfiorare.
 Știu ce mîhnește astăzi Îngerul izgonit
 Știu, iarăși, că mi-e dat pustiul ca-ncercare.

Te chem, deci, la răbdare, prietene adus
 De taina fărdelegii în preajma mea zăludă...
 Tu nu roși cînd vasu-mi se umple pînă sus
 De nerușinea-n hihot, de dezvelirea-mi nudă.

Visează, cum visai, băiet, prin codrii tari
 Și-ntoarce-ți ochii negri la nordice izvoare.
 Tu singur știi să mîngîi aricii; să tresari
 Odată cu pădurea cînd liniștea o doare.

Tu, singur, sub povara zăpezilor tîrzii
 Știi să deschizi în palme înmugurita floare
 Tu ...

...cînd, din pustiire, aud, fără să știi,
 Cum Îngerul se-ntoarce, -mbrăcîndu-mă-n iertare.

A ÎNVERZIT SMOCHINUL

Eu nu mai sînt acasă nicăieri,
 Doar în sărutul tău, nimicitor al urii
 Și-al pizmei lor tîrîte cu ultime puteri
 M-ascund, precum o vietate gonită de hăitași
 Spre inima pădurii.

Și în îmbrățișarea ta m-ascund,
 Și-n aerul în care conturul tău durează...
 Legendele-mpotrivă-mi, de flăcări se pătrund
 Și scrum se face tot ce între noi se-așează.

Lîngă acest perete unde am stat tăcuți
 A stat în loc și clipa ținută-n așteptare.
 Se-ntorc la nunta noastră toți anii mei pierduți
 Și a înverzit smochinul sub blînda Lui iertare !

CHIPUL PIERDUT

Răzbește iarba neagră printre spărturi de gard
 S-a smuls din jar, la maluri, ultimul fum subțire
 În sfredel, pe sub nourii. Plaurii încă ard
 Pe bălțile secate la ultima smintire.

Și iată că, -nnodate, cărările se zbat
 Cînd, reîntorși acasă, timpu-nturnăm cu pasul.
 Ogînda înghițită-n pereți a îngropat
 Chipul pierdut ce-l caut, rîsul de-atunci, și glasul.

Foșnind din oseminte, năluca, giulgi subțire
 Pe creștet îmi așează ca vâlul de mireasă
 Subpămînteanul şuier, îmbietorul mire
 Mă trage cu adgonul de ceață-n recea-i casă

Cobor cu împăcare pe treptele de lut
 Tăcerile sculptează în aer bolți deschise
 În rădăcini, se pare, pe rînd mi s-au pierdut
 Nădejtile, răbdarea, trupul furat de vise.

PROBA DE FOC

Tu ai fost întocmit ca loc nevindecat
 Și ești, iubirii mele, o probă prin durere,
 Precum odinioară, aurul preacurat
 În foc arzînd cu totul se limpezea-n putere.
 (Iubirea, doar pe tine-atingîndu-te, ca rană,
 Își lămurește firea durînd fără prihană)

Rupe-te, deci, pecete, în timp, doar pentru mine!
 Ei au primit risipă din tine pînă acum
 De nume-ntru ființă, de duh, ca să-și termine
 Desăvîrșirea loruși iviri în chip de fum...
 Iubește-mi prospeția ce mi se nalță-n fire
 Ca unda unei ape de sub pămînt, în golul
 Curat în care sorții au fost ucis un mire.

S-au împlinit, în toamna anului trecut, 100 de ani
 de la nașterea scriitorului și publicistului ucrainean
 IAREMA BAIRAK, din al cărui volum - „Stele
 înfricoșate”- reproducem cîteva poezii.

HAMEIUL

Soției mele, Myroslava

Încetați, prieteni, nu sînt beat deloc!
 Nu beau nici horincă și nu beau nici vin.
 Azi, în zori, pe luncă, m-a cuprins în foc
 O fată, ivită în cale din senin.

Despre al ei farmec n-am cum a vă spune.
 Hameiul în floare ce-l ținea-n mănunchi
 Mă răpi-n mireasmă, mă rupse din lume
 Din cîntat, din jocul săltat din genunchi.

Dați-mi, dar, prieteni, iarba fermecată
 Care din necazuri ne-a scăpat pe toți
 Cum să fac, spuneți-mi, s-o gădesc pe fată
 Unde să-mi stea pasul bătînd pe la porți.

*Nu-i ușor, prieteni, e ca un blestem
Cea dintîi iubire, cea dintîi chemare...
Am să merg la dînsa pe aceeași cărare
Să îi spun tot-totul, fără să mă tem:
Că-mi este sortita, că în jurul ei
Voi fi o grădină în floare - de hamei !*

FIUL MEU

Fiului meu, Ostop

*Cînd oboseala mi se-ncuibă-n piept
Și sîngele alene mă străbate
Un cuvînt scurt și simplu mă face să mă-ndrept
Nădăduind la dînsul, fiul meu de departe.*

*Cînd flacăra-n fitilul cuvîntului se stinge
Cînd mîinilor le scapă lucrul meșteșugit
Chemînd în gînd pe fiul, în gînd de l-aș atinge
Pentru chin și răbdare sînt din nou întărit.*

*Sînt întărit din nou să îndur apăsarea
Celor mai grele zile trăite pîn-acum
Îndatoririi muncii să-i urmez ascultarea
Și de la legea vieții să nu mă abat din drum*

*E-o lege, deopotrivă și de oțel și aspră:
Să smulgi tot de la viață, să fii necruțător
Cînd, rob și-n umilință, te vor sili să-ți crească
Anii frumoși, puternici, de bărbat luptător!*

3 decembrie 1942

IAT-O, PRIETENĂ...

*Iat-o, prietenă-a tristeții și a slavei,
Pe albul din perete atîrnă o vioară...
Dar strunele-i le-nvie arcușul Myroslavei
Și-i de ajuns să umple de vrajă această seară.*

*În cîntul ce se-nalță pe strunele viorii
Eu recunosc aleanul omului necăjit
Și țipătul de vultur ce-mprăstie fiorii
Și anii mei cei tineri, cu tot ce-am pățimit.*

*S-au revărsat, în spații, ca o încinsă lavă
Sunetele viorii ce-au străbătut pereții.
Nu mă trezi din vrajă, iubită Myroslavă,
Toarce multicolorul dar, curcubeul vieții.*

decembrie 1940

*traducere din limba ucraineană,
SILVIA ZABARCENCU*

Luminița ZAHARIA

Poezii

foaie verde pălărie

am cîștigat un gps dar n-am mașină
(uite că economisesc benzină!)
merg fudulă cu gps-ul la pălărie
cum ar purta poetul poezie
haute-couture sau baba minijupă
premiul se dă, întotdeauna, după
cînd mă rătăcesc îmi scot pălăria
trag cu ochiul la ea
– bună ziua pălăria mea!
zic ca să nu par nebună
holbîndu-mă așa aiurea

am cîștigat un căprior dar nu mă vrea pădurea
că n-o mai văd din cauza copacilor
că amanetez luna vîrcolacilor
nici nu mă crede că sunt de sorginte umană
castanul îmi trage fix între ochi o castană
salcia nu-mi mai plînge aspirina pe rană
cucuveaua nu-mi prevestește, blazată, nimic
am cîștigat marele premiu
la lozul în plic
la ușa mea e coadă și mai mare
bugetarii îmi cer de mîncare
căței găuri de covrigi
mămăligarii – mămăligi

am cîștigat o inimă
dar n-am piept pe măsură
sufletul îi face respirație gură la gură
(asta pînă la mult visatul implant!)
indecis unde să își declare rezidența
(și între timp acceptă penitența
de-a fi, în lumea fizică, un răzleț de gigant):
în inima cîștigată atît de ușor

în creierul poemovor
sau mai degrabă în hulpavul stomac?...
am cîștigat o cafea cu caimac
dar trebuie să mă apuc și de fumat
și de sex, în tandem
de mîța blîndă
să nu mă mai tem
cum suma viciilor e o constantă
voi compensa zburînd cu-o parapantă
am cîștigat stima voastră și mîndria
cînd îmi strigați în cor: jos pălăria!
se face drojdie repede crescătoare
(cum ce e aia?! fermentație alcoolică în mediu
zaharos!)

nu-i așa că la Soare
vă puteți uita?!...
– pălăria mea, șezi frumos!
am cîștigat de cînd mă știu
un ochi mai plîns un șold mai durduliu
certată consecvent cu simetria
(pe toate le rezolvă pălăria!)
viața cu două luni mai devreme
ușa cam des deschisă la poeme
o cusătură pe rotulă
în fața evidenței o cagulă

acum îmi tivesc pălăria cu aur
o-mpodobesc cu os de brontozaur
pană de vulpe-i atașez, discret
să nu se vadă pana de poet
încerc din răspuțeri s-o-nvăț sanscrită
ea-mi zice să fiu și mai zăpăcită
monștrii cu mîini de rouă să-i dezmiere

învață-mă, pălărie, să pierd!

lecție deschisă

m-au selectat, la lecția deschisă,
dup-un criteriu simplu: nota mare!
habar n-aveau de boala mea ascunsă,
cronicizată-n vid: drobul de sare.
m-au invitat în față, pe un soclu,
trăgeam de fusta timpă, să nu-mi vadă
pe piele urma dragostei pierdute
sau cum, de-nsingurare, -mi crește coadă.
m-aș fi strîmbat la ei, aș fi scos limba –
dar limbă moartă, cine să mai guste!
bătea un vînt prin buzunar de suflet
zădărnîcînd morala bieteii fuste!
m-au întrebat întîi, întru-ncălzire,
siguri că genial va fi răspunsul,
de ce dădai poetul pe contabil
cînd neîndestulat mi-e-ndeajunsul?!
tu nu erai să-mi suflî-n gînd magia,
ca-n joaca de-a-mpăratul și soldatul,
dar te-auzeam asurzitor prin tîmple:
femeie, tu nu vezi decît nedatul!
nedat atunci răspunsul îmi rămase
(aplauze, tăcerea ți-i de aur!...
copila e un as în replici mute!...
pesemne e școlită de balaur!)
apoi veni-ntrebarea-ncuietoare
(tu nu erai, să-mi strigi străvechiul cod!):
să ne spui tu, fătucă (nu e grabă),
la cîți ani intră dragostea pe rod?
timpul, o bandă moëbius, departe
(tu nu erai, tu nu erai, tu nu!),
să fie ani? sau...șase luni? o moarte?
soclul în eșafod se prefăcu.
și m-au deschis, la lecția deschisă,
să vadă toți ce forțe mă compun!
aflară-o ființă unicelulară:
eu eram...tu, poetul meu nebun!
de ce strigai cu-atîta disperare:
„n-ai învățat nici azi, copil nărod,
că te-aș fi vindecat de drob-de-sare,
că dragostea-a intrat, de mult, pe rod?!”...?

cînd năpîrlește un poet

și tarantula năpîrlește
își leapădă exoscheletul
de ce ar eluda natura
pe măria-sa poetul?!
că procesu-i natural
nu ne îndoim o clipă
mai întîi îi cade pana
puful sincer din aripă
pielea, ca la șerpi, și-o schimbă
dintr-un foc! face paradă
fiindcă altfel n-are farmec
rima-i cade brusc pe stradă
din versurile învechite
cade în dizgrații zgura
din preaplin îi zboară umbra
-n dor i se cojește gura

nu dați buzna să culegeți
resturile năpîrlirii!
poate vă alegeți, fameni
cu un virus al iubirii
poate c-un blestem arhaic
cu-o boală de piele rară
inima, secată-n sine
se va face vivipară

visul cronofag va umple
spațiul vostru strîmt și scund
sternul va musti de vrajă
țipătul va fi fecund

ce cumplită perspectivă!
haideți, dați sonoru-ncet
puneți lacăt peste lacăt:
năpîrlește un poet...

La închiderea ediției

Eminescu și străinii – o reconsiderare

Acad. Ioan-Aurel Pop

Mihai Eminescu, aidoma oricărui om de pe lumea aceasta, a trăit într-o perioadă de timp determinată și a exprimat, în general, ideile epocii sale. Unele dintre aceste idei au valoare perenă, trec peste locuri, oameni și ani, iar altele sunt strict ancorate în prezentul trăit de marele creator. Nu există scriitor, artist sau chiar om de știință care să fi exprimat numai adevăruri, numai sentințe, numai afirmații general valabile și acceptate. Oamenii de geniu însă – între care se plasează fără nicio îndoială și Eminescu – au privilegiul de a fi lăsat opere durabile, așezate sub semnul eternității, modele de receptat și de neimitat, surprinzătoare, unice.

Elogiatorii lui Eminescu au fost și sunt foarte numeroși, iar elogiile au îmbrăcat de-a lungul timpului forme variate, de la analize detaliate, realiste și pertinente până la discursuri ditirambice și encomiastice și la formule sacrosancte, exprimate într-un limbaj de lemn, în expresii stereotipe, lipsite de conținut. Același lucru se poate spune și despre detractori, unii existenți încă din timpul vieții poetului, oameni de diferite calibre, de la Alexandru Macedonski până la Anghel Demetrescu și Alexandru Grama, de la Lucian Boia până la Horia Roman Patapievici. Eminescu a fost ponegrit, la modul josnic adesea, deopotrivă de critici și de adulatori, voit sau întâmplător, atunci când aceștia au vorbit și vorbesc despre opera sa fără a o cunoaște, fără a-i pătrunde sensurile, fără a avea habar despre modul cum se face analiza unei creații și, mai ales, fără a plasa viața și opera lui Eminescu în contextul timpului și spațiului. De exemplu, a vorbi despre Eminescu numai în contextul gustului estetic și al exigențelor criticii și teoriei literare de la începutul secolului al XXI-lea este ca și cum l-ai judeca pe Arhimede după grila cunoscătorilor de IT, după modele cibernetice sau după teoria expansiunii

universului!

În acest sens, revenim asupra judecăților relativ recente, legate de naționalism, xenofobie, rasism și antisemitism, puse în raport cu gândirea eminesciană, cu poezia sa și, mai ales, cu publicistica sa. Naționalismul a fost definit în secolul al XX-lea drept o ideologie care susține o națiune prin câteva elemente de identificare comună valabile pentru un grup de oameni. Ulterior, spre vremurile noastre, termenul a dobândit conotații negative. Xenofobia a însemnat inițial frica față de străini și de necunoscut și, abia din secolul al XX-lea, s-a definit prioritar ca ură față de străini, față de popoare și națiuni străine. Rasismul este considerat de unii o formă a xenofobiei, când de fapt acesta înseamnă cu totul altceva: convingerea că oamenii sunt inegali în funcție de etnia căreia îi aparțin și de culoarea pielii. Și rasismul a fost teoretizat cu adevărat tot în secolul trecut. Antisemitismul este o atitudine ostilă față de evrei ca atare, numai pentru faptul că sunt evrei. Noțiunea (Antisemitismus) a apărut abia în 1879, fiind folosită de jurnalistul german Wilhelm Marr (1819-1904) într-o broșură propagandistică îndreptată contra evreilor. Dacă preluăm conținutul acestor noțiuni, așa cum este el definit științific în secolul al XX-lea și îl aplicăm operei eminesciene, găsim destule mărturii în favoarea prezenței unor idei naționaliste, xenofobe, rasiste și antisemite în anumite texte scrise de marele creator romantic aflat în atenție. Din păcate, cadrul și timpul nu-mi permit acum să trec în revistă toate aceste exemple și nici nu pare să fie necesar. Vom exemplifica numai cu poezia „Doina” (1883), luată adesea drept reper pentru ilustrarea xenofobiei lui

Eminescu. „Exegeții” grăbiți pornesc, de regulă, de la versurile „Cine-au îndrăgit străinii/ Mânca-i-ar inima câinii” și decretează gravitatea acestei afirmații, scoase din context, pentru psihologia poporului român. Dacă cel care exprimă esența spiritului românesc este xenofob, atunci și poporul român trebuie să fie așa! Dar, istorici fiind, nu putem să nu ne referim la contextul general al poeziei și al epocii în care aceasta a fost scrisă. Oare Eminescu îi urăște pe toți străinii, fără excepție și îi preamărește pe toți românii, în chip nediferențiat? Cei dintâi „străini” invocați de Mihai Eminescu sunt rușii: „Din Hotin și pân’ la mare/ Vin muscalii de-a călare./ De la mare la Hotin/ Mereu calea ne-o ațin”. Următorii „străini” sunt nenumiți, dar sunt aceia situați „Din Boian la Vatra Dornii”, adică în Bucovina. Nu este greu de ghicit că poetul se referea la austrieci (nemți) și la cei colonizați de aceștia printre românii din Țara de Sus. Alți străini sunt cei aflați „Din Sătmăr pân’ în Săcele”, adică din colțul nord-vestic în cel sud-estic al Transilvaniei. Aici este vorba desigur despre stăpânii unguri și, poate, și de populațiile așezate și colonizate printre români în regiune (secuii, sașii, șvabii etc.). „De la Turnu-n Dorohoi/ Curg dușmanii în puhoi” sunt versuri următoare cu o conotație geografică și par să se refere la România întreagă, visată de generația noastră romantică, dar inexistentă încă la 1883, fiindcă diagonala respectivă pornește din sud-vest și ajunge în nord-est, trecând peste Transilvania. Alte referiri geografice nu mai există în această poezie, cu excepția numelui Moldovei, invocat simbolic, alături de numele celui mai important principe român din Evul Mediu, Ștefan cel Mare, nume de domn și nume de țară românească, menite, împreună – în viziunea poetului – să reconstituie unitatea națională. Ca urmare, trebuie să observăm că Eminescu îi urăște, în primul rând pe „străinii” care ocupaseră partea de răsărit a Țării Moldovei la 1812, apoi pe „străinii” care ocupaseră, în 1775, Bucovina, vatra Țării Moldovei, locul de unde pornise țara, unde erau situate vechile capitale Baia, Siret și Suceava și unde se aflau gropnițele domnești cele mai slăvite și, în primul rând, Putna lui Ștefan cel Mare; în fine, scriitorul îi „urăște” și pe acei străini care, de multe secole, ocupaseră vechea Dacie Superioară, unde

fuseseră așezate capitala lui Decebal și apoi a împăraților romani, unde se plămădise sinteza românească și unde „ducele Gelou, un anumit român”, domnise pe la anul 900 peste români și slavi. În fine, Eminescu îi numește „dușmani” și pe „străinii” de la sud și est de Carpați, de la intrarea Dunării în țară și până pe Valea Prutului. Firește, ca să înțelegem toate aceste „uri”, trebuie să vedem cum era țara noastră atunci, ce teritorii cuprindea ea. Prin anii ’80 ai secolului al XIX-lea, România avea cam 137 000 de km pătrați și cuprindea Oltenia, Muntenia, Moldova dintre Munții Carpați și Prut (dar numai de la sud de Suceava începând) și Dobrogea (părțile centrale și de nord ale acestei provincii). Basarabia era, din 1812, ocupată de „muscali”, Bucovina se afla, din 1775, sub stăpânire austriacă (din 1867 austro-ungară), iar Transilvania, Banatul, Crișana și Maramureșul fuseseră cucerite încă din secolele XI-XIII de către Regatul Ungariei (fiind, din 1688 sub autoritatea Vienei, iar din 1867 sub regim austro-ungar). Aceste din urmă provincii aveau să se unească cu Regatul României abia la 1918-1920, când țara avea să aibă aproape 300 000 de km pătrați. Dar nici Regatul României nu era, pe la 1880, o realitate puternică și sigură. Independența țării fusese proclamată abia în 1877 și cucerită cu arma, pe câmpiile Bulgariei, în războiul din 1877-1878. Marile puteri se codiseră mult să recunoască această independență, impunând țării fel de fel de condiții, unele nedrepte. Cu alte cuvinte, dependența de Imperiul Otoman era încă o amintire vie, ca și prezența turcilor la nord de Dunăre, ca putere suzerană, căreia i se plătea tribut. Vii erau și protestele Greciei, din clipa în care statul român autonom, sub Cuza, decretase secularizarea averilor mănăstirești. Vie era și existența raialelor de la Turnu, Giurgiu și Brăila, reunite cu Țara Românească abia în 1829, locuri cosmopolite, formate din importante grupuri alogene, adăpostite unele de urgia otomană și libere să-și pregătească în România mișcarea de emancipare națională. România de la 1880 era firavă și nesigură nu numai în ochii lui Eminescu, ci ai contemporanilor în general. De vină pentru toate acestea erau, natural, „străinii”, dar nu oricare și nu toți, ci numai otomanii (care supuseseră Moldova și Țara Românească și le sleiseră de sevă), rușii (care

răpiseră Basarabia), austriecii („nemții”, ocupanții Bucovinei), ungurii (stăpânii Transilvaniei) etc. Și nici ei în totalitatea lor! Eminescu nu acuză nicăieri popoarele ca fiind demne de ură, ci doar pe conducătorii hrăpăreți, care luaseră ceea ce era al românului. Este semnificativ în acest sens numele de „muscali” sau „moscali”, adică moscoviți, dat ocupanților Basarabiei. Termenul peiorativ era cel de „muscali”, fiindcă la Moscova se aflaseră prin tradiție țarul, conducerea, factorii de decizie (noua capitală, orașul lui Petru I, nu intrase în conștiința publică), adică aceia care trimiseseră armate ca să frângă Țara Moldovei (de fapt, intenția era ca s-o ocupe toată!).

Astfel, Eminescu îi evoca în „Doina” pe „străinii” care au trebuit să părăsească țările românești ocupate și să se retragă în 1918, făcând loc României. Evocând, la 1883, o țară românească situată „de la Nistru pân’ la Tisa”, Eminescu era un vizionar realist și nu utopic, fiindcă România anului 1918 urma să se întindă exact de la Nistru și până la Tisa! Viața avea să dovedească, după aproape o jumătate de secol, că „străinii” condamnați și criticați de Eminescu fuseseră condamnați și de istorie, de lume, de societate. La 1918, se împlinea de fapt ceea ce prevăzuse Eminescu, iar salvarea fusese tocmai Moldova, care conservase, în clipele cele mai grele (1916-1918), nucleul de stat românesc.

Se știe că Eminescu a exprimat idealurile generației sale, sintetizate în curentul romantic. Să vedem ce idei au exprimat alți poeți (autori) romantici din regiune. Taras Șevcenko – poetul național ucrainean – scria, pe la 1838, în poemul „Kateryna”: „Nu vă iubiți cu muscali,/ Fete sprâncenate,/ Că muscalu-i străin vouă/ Joc de voi își bate!”. Alexandr Sergheevici Pușkin, exilat în Basarabia, dar beneficiar al unui regim de bejenie princiar, scria cu dispreț, pe la 1821, că moldovenii erau „țigani nomazi” și că Basarabia era sfântă numai pentru că era aureolată de „slava rusească”. Tot el, poetul, se vedea pe sine între moldovencele cochete ca un zeu printre imbecile, iar printre moldovenii triști ca un leu între maimuțe sau ca un armăsar arab într-o turmă smerită de măgari. La aceste jignitoare gânduri (exprimate poetic) față de români, Vasile Alecsandri, le-a alăturat pe ale sale,

la fel de tăioase (tot în formă poetică). Petőfi Sándor – poetul simbol pentru spiritualitatea maghiară – scria într-o poezie de slavă închinată lui Lehel (conducător ungur legendar, pomenit în raidurile de jaf împotriva Vestului, spânzurat la Regensburg în 955): „Neamțule [...], trăsnetul să nu te omoare./ Maghiarului să-i încredințeze această treabă”. În poezia „Poporul maghiar”, publicată în iunie 1848, același poet declară că doar maghiarul trebuie să fie stăpân în țară (adică în Ungaria Sfintei Coroane, compusă și din Croația, Slovacia, Transilvania, Voivodina etc., adică și din croați, slovaci, români, sârbi, germani, ruteni etc.), zice că zilele „neamțului”, comparat cu lipitoarea setoasă de sânge, sunt numărate, ca și ale altor popoare: „Oare să poruncească în țară neamțul, slovacul?/ Aici, unde atâția maghiari și-au dat sufletul?/ Sângele maghiar a cucerit cu glorie această glie/ Și milenii la rând au apărât-o maghiarii./ Doar maghiarul are aici drepturi de stăpân./ Iar cel ce vrea să ni se urce în cap./ Capul lui va simți pașii noștri./ Și-i vom împlânta pintenii în adâncul inimii...”. În poezia „Viață sau moarte”, din același an, poetul național îi amenință pe „croați, germani, sârbi și români” cu sabia care „sclipește în mâna maghiarului”, îi face pe aceștia „corbi scârboși”, cu „inimi blestamate”, „hoardă” din care ungurii aveau să scurgă „ultimul strop de sânge” sau „cloacă de păduchi”, menită a fi devorată, firește, tot de vajnicii unguri. În altă poezie, numită „În ziua de Anul Nou” (este vorba despre 1 ianuarie 1849), Petőfi îi numește pe străini și mai ales pe germani „hoardă de tâlhari”, „câini sângeroși”, dintre care nu avea să rămână în viață decât unul singur, doar ca să spună tremurând „Vai de cel ce nu-l cinstește pe maghiar!”; invocarea finală a diavolului din această poezie ajunge să fie apocaliptică: „Acum Dumnezeu nu ne ajunge, căci el nu este destul de aspru; ție mă rog, iadule, în dimineața de Anul Nou: sădește în inimile noastre întreaga ta mânie, să nu cunoaștem îndurare până mai mișcă vreunul dintre nemernicii ăștia pe acest pământ”. De altfel, ideea că maghiarul trebuie să fie „fără îndurare” față de popoarele conlocuitoare (și față de străini în general) a traversat deceniile și chiar secolele, devenind un laitmotiv al conștiinței publice elitare ungare, până la finele primei jumătăți a secolului al XX-lea. Mai toți contemporanii

creatori de valori intelectuale ai lui Petőfi gândeau și exprimau aceleași idei. Széchenyi István (1791-1860), scriitor și om politic, unul dintre cei mai importanți reformiști maghiari (a dat numele și Bibliotecii Naționale din Budapesta), spunea (la 5 octombrie 1844) în dieta țării de la Bratislava: „Urâsc din străfundurile sufletului meu orice evoluție care nu este maghiară”. Spre deosebire de „străinii” veștejiți de Eminescu – minorități dominante asupra majorității supuse – cei urâți de Petőfi, în ciuda blestemelor sale, au ajuns până la urmă (în general), prin voința popoarelor și recunoașterea marilor puteri, stăpâni acolo unde, prin forță, dominase Coroana Sfântului Ștefan. Cu alte cuvinte, „ura” lui Petőfi nu a fost validată de istorie, Ungaria revenind la frontierele sale etnice. Nici „urile” lui Șevcenko și Pușkin nu au avut, în linii mari, o soartă mai bună. Eminescu însuși nu s-a impus în conștiința publică prin combaterea „străinilor”, dar mulți dintre „străinii” hrăpăreți evocați de el s-au dovedit, într-adevăr, demni de condamnat, din perspectiva nevoii făuririi statului național român, așa cum a fost el recunoscut de istorie. Altminteri, în focul argumentației poetice și, mai ales, publicistice și în același spirit romantic, și Eminescu pus accent pe numele unor contemporani de altă etnie și credință.

Cu toate acestea, eu nu știu să existe în peisajul public din Ucraina, Rusia și Ungaria vreo critică serioasă la adresa acestor titani ai romantismului, care – așa cum era firesc, moral și drept atunci – îi proslăveau pe ucraineni, pe ruși și, respectiv, pe unguri, în detrimentul străinilor, dăruiți cu epitete teribile și sortiți pieirii. Nu am auzit niciodată ca vreun analist politic sau eseist să fi spus sau scris că Ungaria nu va putea intra în NATO sau în Europa cu un simbol național ca Petőfi Sándor, denigratorul de popoare străine. Pe când în România ni se atrăgea atenția în chip foarte serios, încă din anii '90 ai secolului trecut, de către intelectuali subțiri – ajunși apoi, unii dintre ei, înalți demnitari de stat – că Eminescu este complet revolut, învechit, desuet, că era bun de pus între paranteze (în „debara”) și că, în niciun caz, România nu putea visa la NATO și la UE pe buze cu „autohtonistul”, „antioccidentalul” și „xenofobul” Eminescu! Iar ideea că Eminescu nu mai este citit este falsă și menită să distragă atenția

de la chestiuni culturale reale. Câți englezi mai citesc azi integral piesele sau chiar sonetele lui Shakespeare, câți spanioli pot citi și comenta de la cap la coadă „Don Quijote”, câți tineri unguri mai știu poeziile lui Petőfi? Și, totuși, manualele îi cuprind, îi comentează, iar oamenii – chiar și cei simpli – se mândresc în continuare cu ei. Ei continuă să fie – în universalismul lor – și simboluri ale spiritualității naționale engleze, spaniole sau ungare. Nu au fost decretați ca atare de parlamente, nici de academii și nici măcar de confrății lor, ci au intrat în chip firesc în conștiința publică, dincolo de voința cuiva.

La fel este – de ce ar fi la noi altfel? – și cu Eminescu! El a fost omul vremii sale, cu mărimile și cu micimile sale, cu ideile general valabile și cu lamentabile, pentru noi, obsesii locale și trecătoare. Poetul și publicistul a scris uneori cu asprime despre anumiți străini, i-a veștejit cu epitete grele, pentru venalitate, politicianism, rapacitate, dar, câteodată, și numai pentru „vina” de a fi fost străini. Ca și alți contemporani din elita intelectuală, Eminescu voia să-i vadă pe români stăpâni, în fine, în România și să vadă România întreagă, condusă și organizată de români. Mai toate sunt de înțeles, după atâtea secole de supunere și umilință, venite din partea unor vecini lacomi. Cum și de ce să-i cerem lui Eminescu să fi fost vizionar, când Pușkin, Șevcenko sau Petőfi nu au fost? Cum putea Eminescu să prevadă, de exemplu, Holocaustul, să știe că va urma, după Al Doilea Război Mondial, Declarația universală a drepturilor omului (adoptată de ONU) sau să știe că, mai recent, UE avea să reglementeze chestiunea minorităților? Este ca și cum l-am condamna pe Isac Newton că nu a știut teoria relativității!

Oare nu ar fi mai corect să-l restituim pe Eminescu timpului său, ca să vedem mai bine cât a fost el de atemporal? Știți bine domniile voastre că nici vremii sale nu s-a potrivit prea bine și că s-ar fi vrut contemporan cu Alexandru cel Bun, trăitor în „umbra sfântă” a Basarabilor și Mușatinilor”, așa cum îi stă bine oricărui romantic, glorificator al Evului Mediu. Eminescu a iubit sincer poporul și țara aceasta, căroră le-a închinat pagini nemuritoare, dar nu a urât cu-adevărat popoare și nu a ridicat arma contra străinilor. A urât și veștejit – uneori cu vorbe grele – oameni, dar cine nu face asta, într-o

formă sau alta? În schimb, câtă lumină a revărsat asupra omenirii! Vă îndemn să vrem să vedem această lumină, în centrul căreia stătea poporul său și România. A scris, cu patimă, la 17 ani și a publicat în „Familia” (în 1867), poezia „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, pe când România abia exista, cuprinzând cu puțin peste o treime din România împlinită la 1918. Dar încă de atunci, el vedea aievea România întreagă, exact în sensul în care Kogălniceanu numea *patrie* toată acea întindere de pământ pe care se vorbea românește. Citam altădată o scrisoare a poetului către Iosif Vulcan, în care Oradea este plasată, cu decenii înainte de Unire, în România. Cu alte cuvinte, Eminescu a fost și un patriot vizionar, cum erau toți marii oameni atunci! Critica lui Eminescu este firească și aceasta poate fi făcută și se face din varii unghiuri, de la erori de prozodie până la cronologii șchioape și de la

narațiuni filosofice greoaie până la decizii de viață discutabile. Dar critica nu are nimic a face cu denigrarea și cu demolarea poetului. Azi, la 125 de ani de la moartea sa, nu putem decât să constatăm cât de intensă continuă să-i fie nemurirea, cât de vie rămâne „țaria parfumurilor sale” și câtă dreptate avusese Călinescu când l-a numit pe „băietul” care cutreiera demult pădurile eternității „cel mai mare poet pe care l-a ivit și-l va ivi vreodată, poate, pământul românesc”. Eminescu, dincolo de ura exprimată contra inamicilor țării sale, a construit România în și prin poezie, iar această construcție s-a dovedit la fel de reală ca Țara în hotarele sale din 1918. Eminescu este demiurgul sufletului și trupului nostru național, iar prin aceasta el ne-a proiectat în universalitate, în rând cu popoarele lumii.

Comunicare prezentată la Sesiunea solemnă a Academiei Române
dedicată comemorării lui Mihai Eminescu
"125 de ani după Mihai Eminescu"
-16 iunie 2014-

15 IUNIE LA MONTREAL – Comemorare Eminescu

O sută douăzeci și cinci de ani, 25 de lustri romani(!), s-au scurs de la dispariția dintre pământeni a celui mai iubit poet și patriot român din toate timpurile, Mihai Eminescu (Eminovici). Minunat prilej să organizăm la Montreal o Comemorare pe cinste, în Piața României, unde străjuiește de aproape 10 ani (mai exact, pe 18 septembrie se vor împlini 10 ani de la Inaugurare - un număr tot multiplu de 5!) controversata lui statuie. Așa cum noi, membrii Asociației Canadiene a Scriitorilor Români am fost lângă Eminescu nostru la multe ocazii aniversare, așa cum am fost și anul trecut de Ziua Limbii Române, trebuia să organizăm neapărat o festivitate și anul acesta. În anii când nu am cinstit memoria « sfântului » neamului românesc, am fost criticați de anumiți ziariști locali, deci un motiv în plus de a comemora festiv 25 de lustri de la plecarea spre Eternitate a marelui "Emin". Dar, o surpriză plăcută și o bună

ocazie de colaborare s-a ivit la orizont : Institutul Cultural Român din New York (probabil prin distinsa poetă Doina Uricariu) a contactat-o pe președinta Comunității Moldovenilor (în realitate a basarabenilor) din Quebec , Ala Mîndîcanu, pentru a organiza împreună evenimentul. Nu m-am supărat că nu m-a contactat și pe mine, cu toate că ne cunoșteam. La rândul ei, doamna Mîndîcanu a făcut un apel la aproape toate organizațiile românești din Montreal să participe la eveniment, fapt care ne-a

bucurat și am acceptat fără ezitare să colaborăm, să fim uniți, cel puțin sub privirile lui Eminescu. Aportul Institutului Cultural Român s-a dovedit a fi magistral, al nostru mai puțin. Mulțumim mult celor care au avut ideea de a aduce de la Craiova la Montreal (via New York) pe actorul Emil Boroghina! Recitalul de poezii al Maestrului Boroghina, combinat cu muzică pe versuri de Eminescu a impresionat profund pe cei prezenți. Cu greu ne puteam ascunde lacrimile. De la mii de kilometri de acasă, un "oltean de-al meu" ne-a adus multă bucurie în sufletele noastre rătăcite și îi mulțumim, așa cum mulțumim și actualei conduceri a ICR din București – în special domnului președinte, dr. Lilian Zamfiroiu, pentru acest « cadou » minunat! Nu putem să nu ne întrebăm: Oare de ce vechea conducere a ICR nu a făcut nimic pentru noi, canadienii de origine română din Canada? A fost Canada așa de puțin importantă pentru cei « la putere » în București? În această țară (să afle cine nu știe), avem trei (3) statui ale marelui nostru mentor spiritual care este Mihai Eminescu! - voi reveni pe această temă.

Comemorarea a decurs cam în felul următor : Introducerea a fost făcută de președinta Ala Mîndîcanu. Din nefericire, eu, scriitoarea Livia Nemțeanu (președinta Cenaclului Eminescu al ACSR) și scriitoarea Hortansa Tudor (traducătoare a lui Èmile Nelligan) nu am putut să ajungem la timp din cauza unui blocaj de circulație, deci nu am putut să-l ascultăm nici pe cel de-al doilea vorbitor, poetul Adrian Erbiceanu, președintele Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Quebec. Am ajuns când Maestrul Boroghina abia începuse recitalul, care, așa cum am spus mai sus, ne-a impresionat puternic. A ținut cam o oră și cinsprezece minute. Chiar dacă avea o carte în mână, Maestrul nu a deschis-o, a recitat totul "pe dinafară" și ne-a impresionat, în plus, și cu memoria sa fabuloasă.

După recital și după aplauzele de rigoare, doamna Ala a dat cuvântul colegei noastre din ACSR, Livia Nemțeanu. Doamna Livia a vorbit foarte frumos, cu mult patriotism și cu multă dragoste pentru Eminescu, aducând aminte și de expresia « cadavrul din debara.... Eminescu », expresie a celui care a « hulit neamul românesc,

țara, poporul, limba... », fără să dea numele lui, « lăsând această sarcină » distinsului nostru coleg, dr. Corneliu Florea din Winnipeg, prin scrierile sale, acesta nefiind prezent la Montreal. Am obținut textul doamnei Nemțeanu, pe care îl publicăm în continuare, acum, la închiderea ediției. Mai publicăm și un răspuns al doamnei Președinte la o încercare a lui HRP de a se justifica și o surpriză – veți vedea.

Dar, de ce să nu rostim un nume, de ce să dăm participanților « teme de cercetare » pe Internet? Am urmat eu, având strict la dispoziție numai trei minute. Doamna Ala a fost foarte categorică în acest sens, nu am vrut să o supăr și am rugat-o să mă atenționeze să termin puținele mele cuvinte, exact după trei minute. Este ușor de imaginat că tot planul meu mental de « speech » a fost dat peste cap. Am dat în vileag numele autorului celor spuse de doamna Nemțeanu, respectiv al lui H.R. Patapievici și am făcut greșala de a menționa că este evreu și că a fost "promovat" președintele ICR. Atâta mi-a trebuit! Sunt antisemit, asta a fost concluzia câtorva. De la învinuirile că aș fi prea filosemit, că nu am publicat și nu public în *Destine Literare* materiale cu subiecte istorice discutabile despre evrei (și câte nu primesc!), că nu accept generalizări (voi explica altă dată mai exact ce vreau să spun – dacă HR Patapievici ar fi spus că "anumiți" sau chiar "o parte" dintre români sunt "buni de spânzurat", poate că aș fi fost oarecum de acord cu el), de la numai o afirmație, am fost catalogat la cealaltă extremă. Ciudat ! Voi reveni asupra « antisemitismului » și a urii unui grup foarte restrâns de români de altă etnie împotriva românilor ca mine, într-un număr viitor al revistei *Destine Literare*. În prea scurtul meu discurs, am mai menționat că vorbim foarte mult despre minunatele poeme ale lui Eminescu și foarte puțin despre activitatea lui ca jurnalist, activitate din care și-a scos pâinea zilnică și am înălțat deasupra capului volumul X de publicistică, scos de Editura Academiei RSR în anul 1989 – ediție critică întemeiată de Perpessicius. Ar fi trebuit să mai vorbesc despre o activitate și mai puțin cunoscută a lui Eminescu, cea de traducător. Aveam în « traistă » volumele VII și VIII de traduceri, transcrieri și excerpte de Eminescu, sub îngrijirea

Aureliei Rusu cu prefețe de Zoe Dumitrescu Bușulenga și Aurelia Rusu, note și comentarii de N. Petrovanu și Gh. Mihăilă – editura Minerva din anul 1984 (anul lui Orwell, în care am ”evadat” din România) și respectiv 1986. Am rostit o frază despre ”actualitatea” din zilele noastre ale spuselor lui Eminescu referitoare la viața politică, la unii ziariști și am dat un exemplu în acest sens. Ce nu am mai putut spune (repet - ce să spui în 3 minute ?) și am regretat nespuns, dar am ”reparat” puțin mai târziu – despre faptele de patriotism ale marelui Herman Victorov, evreu iubitor de țară, un OM deosebit, care a adus din România un superb bust al lui Eminescu în Windsor, Ontario și a scris o carte cu caracter autobiografic, plină de învățăminte, pe care o apreciez foarte mult; se numește - ***Din viața unui om oarecare – Pagini de jurnal***, care sper că va fi tradusă și în limba engleză.

A urmat la cuvânt colegul nostru, Membru de Onoare al ACSR, Dinu Mark Marinescu, designer de prestigiu, bine cunoscut și apreciat de marea majoritate de români din mica noastră comunitate, dar și de edili orașului nostru. Anul acesta a fost numit pentru a doua oară directorul festivalului ***Just pour rire***, din Montreal. El este cel care la zile mari, scoate la lumina tricolorul cel mare de 12 metri lungime, pe care îl abordează în Piață, spre mândria tuturor. Dinu a vorbit despre teiul* plantat în Piața României în urmă cu 10 ani, altoit cu muguri aduși de la teiul din Copou și a oferit o crenguță din acesta Maestrului Emil Boroghina, care a revenit astfel la microfon, spre bucuria admiratorilor ad-hoc ai ”olteanului meu” venit tocmai din Bănie. Ce înseamnă ochiul de artist ! Dinu Marinescu a observat imediat cât de mult se aseamănă actorul craiovean cu Jean Paul Belmondo! Luând din nou cuvântul, și scuzându-se că a fost puțin încurcat în susținerea recitalului de copii care făceau zgomote prin parcul vecin (bănuim... ațâțați de poetul George Filip, că nu a fost invitat), eroul evenimentului ne-a destăinuit că printre noi se află poeta și dramaturga Oana Cajal, pe care a cunoscut-o încă din anii ’70 când au lucrat împreună la McBeth cu regizoarea Măgureanu. Ce mică este lumea, dar și ce mare este câteodată ! Abia lângă Eminescu am avut bucuria să o văd pe poeta Oana Maria Cajal (soția doctorului Ștefan

Cajal, medicul meu drag) , autoarea și graficiană unui minunat volum de versuri intitulat ***„solenodon”***. Apoi, Maestrul Boroghina ne-a invitat la un spectacol de excepție numit - „Recitindu-l pe Shakespeare” , care va avea loc peste două zile, subliniind că „Marele Will” este „Dumnezeul”, „Demiurgul” dânsului. Ce păcat că nu am putut să merg – sunt sigur că a fost o gală Shakespeare de neuitat ! Îmi aduc aminte că tot prin anii ...’70, nu știu prin ce minune, a venit la București teatrul lui Peter O’Tool cu spectacolul ***Visul unei nopți de vară***. Eu, cu regretatul actor Sebastian Comănici (pe atunci student la IATC, prietenul meu nedespărțit din anii studenției) și cu Băeșu Ieronim (alt regretat prieten bun, fost coleg de liceu la Craiova - geniu în matematică și poet) , neavând bani să ne cumpărăm bilete, am încercat mai întâi să intrăm în „Opera Română” (acolo s-a ținut spectacolul) pe scara de incendiu – dar Sebi, care făcea din când în când crize de epilepsie (secret pe care puțini îl știau) nu a putut să urce. Până la urmă, am fost lăsați să intrăm pe baza legitimațiilor noastre de studenți, cu cea de la IATC în față și...ce spectacol măreț ? Am rămas impresionat pe viață, Shakespeare devenind și „idolul” meu.

Revenind la memorabila zi de comemorare – 125 de ani de la urcarea spre Eternitate a ”Lucefărului poeziei românești”, pot să relatez că a urmat partea a doua. Ca de obicei, în fiecare an, atât pe 15 ianuarie cât și pe 15 iunie, fie frig de ”crapă pietrele” fie orice...poetul George Filip organizează și el, pe cheltuiala lui, comemorări Eminescu. Am fost și am văzut, cum nu au văzut și alți ziariști, care nu au fost prezenți la nici unul din evenimente. Totul a decurs simplu, românește. Preotul Gabriel Alexe a făcut o slujbă de « veșnică pomenire » pentru Mihai, în fața statuii, unde se afla și o masă plină cu bunătăți. Evident, nu a lipsit coliva tradițională ortodoxă. ”Maria Sa”, soția Poetului, a fost la înălțime cu pregătirile. Apoi, a vorbit părintele Alexe, de la care am aflat că această duminică de 15 iunie a fost « așezată » de Biserica Ortodoxă Română ca « Duminica tuturor sfinților » și că Mihai, prin rugăciunile noastre, o să fie « rânduit în ceata sfinților » ca « Acolo », să mijlocească înaintea lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor noastre. Poetul G. Filip, a ținut o scurtă

cuvântare, ne-a « acuzat » de iubire pentru « Mihai, fratele lui » și a recitat poemul *La teiul lui Mihai*, pe care acum aproape 10 ani, l-a recitat, desculț, la inaugurarea *Pieței României*. Apoi, l-a prezentat pe poetul Ionuț Voicu, nou membru în ACSR, care a vorbit foarte pe scurt despre viața, opera și mai ales despre moartea lui Eminescu. A citit și o impresionantă poezie despre Moarte, numită *Mortua*. Apoi, poetul Ionuț Voicu mi-a dat cuvântul și mie. De data acesta, fără microfon și fără presiune de timp, am spus și ce avusesem de spus cu câteva ore mai devreme, exact de pe același loc. Am adus un omagiu marelui român Herman Victorov de la Windsor despre care am menționat mai sus, am vorbit despre activitatea de ziarist a lui Eminescu din 1877 și până la moartea sa prematură (crimă clară!) și de traducător de cărți cu subiecte tehnice, filosofice – a fost primul traducător al lui Kant din germană în română etc.

A urmat la microfonul imaginar (că nu a existat microfon) Magda Vâlceanu, tot « olteanca de-a mea » care a subliniat că pentru ea, acțiunea de la Piața României este o tematică – o tematică Mihai Eminescu. Concomitent cu "Eminesciadele", a propus să comemorăm și părinții noștri, bunicii noștri și pe toți românii din Montreal și chiar din lume. ..

Apoi, a fost invitat să ia cuvântul George Rusu, director de post de radio românesc la Montreal, bine cunoscut și apreciat în comunitate.

Acesta a subliniat dragostea și aprecierea pe care o are pentru Eminescu, care îl impresionează și îl emoționează. Ne-a mai mărturisit că în tinerețe, știa multe poezii de Eminescu, chiar și Luceafărul « de la A la Z » și a pus o întrebare : Cum am justifica noi, românii, existența în acest univers, pe această Planetă, fără Eminescu ? A răspuns tot dânsul că Eminescu este singura "justificare" și "motiv de existență" pentru români. Frumos pusă problema! Astfel mi-am reamintit și am completat că pe 22 iunie 1986 a murit un un alt mare român, Mircea Eliade.

Au urmat discuții libere – domnul Dumitru Nițu a sugerat că și lui Eliade ar trebui să-i ridicăm o statuie, fiind mult mai bine intrat în cultura universală decât Eminescu, poezia fiind intraductibilă. Eu am arătat că există și excepții, dând exemplul poemelor traduse de colega noastră din ACSR, Ionela Manolescu. Mi-am exprimat părerea că poemul *Ruga unui dac*, în traducerea Ionelei, parcă sună mai bine în franceză decât în română, deci "excepția întărește regula". Am mai aflat că Densusianu a spus că limba română este limba mamă pentru toată Europa, deci este cumva intraductibilă – nu înțeleg prea bine de ce. De exemplu, colega noastră, Muguraș Maria Petrescu, redactor șef adjunct la revista Destine Literare, a tradus excelent poemele lui Cezar Ivănescu (și nemnumerate alte cărți de proză și poezie) – și mie îmi plac poeziile traduse de Muguraș în ambele

limbi - engleză și franceză: Corneliu Popescu, Leon Levițchi, Andrei Bantaș și Maestrul în arta traducerii - Adrian Săhlean (de la Boston) au adus un aport important în cunoașterea poeziei lui Mihai Eminescu pe Planetă. Mai puțin îmi plac poemele pe care le traduc eu, de aceea prefer să creez direct în engleză, parcă este mai ușor decât de tradus. Iertați-mi divagația.

În finalul Comemorării, înainte de a proceda la gustarea bunătaților de pe masă ca la un adevărat parastas, poetul George Filip a recitat două superbe poeme dedicate lui Eminescu – am reținut că unul se numea *La statuia domnului Mihai*. Ne-a « amenințat » că va fi prezent la Comemorarea viitoare cu o carte de poeme dedicate lui Eminescu, carte ce se va numi « *Scrisori în Cer, fratelui meu Mihai* » și ne-a sfătuit să pregătim câte « un pol » de dolari să cumpărăm cartea, deoarece și poeții trebuie să mămânce...

Așa am comemorat pe Eminescu la 25 de lustri de la moarte. ”Să-i fie somnul lin/ și codrul aproape...”, asta și-a dorit și asta îi dorim Geniului poporului român. Pe 18 septembrie, vom sărbători 10 ani (doi lustri!) de la ridicarea pe verticală a Statuiei lui Eminescu la Montreal. Sunt slabe speranțe că până atunci o vom putea ridica pe un soclu de doi metri, așa cum a fost concepută să fie plasată de maestrul Vasile Gorduz, dar cine știe? Se mai întâmplă și minuni.

La mulți ani, bătrâne Mihai!

*Și la Montreal există, din nefericire, anumiți indivizi care îl urăsc pe Eminescu și pe noi, cei care am luptat pentru a avea această Piață Românească la Montreal. Unul dintre aceștia, acum 10 ani, a tăiat puiul de tei din stânga statuii, crezând că este cel altoit cu muguri din teiul din Copou. Bine că s-a înșelat. L-am simțit printre noi pe 15 iunie, privindu-ne cu ură. Oare ce ticăloșii va mai pune la cale în viitor?

Maestrul Emil Boroghina la Montreal

"Vorbește doamna Livia Nemțeanu, președinta Cenaclului Eminescu"

Dragii mei,

Bine ați venit! Haideți, veniți cu toții să scoatem „cadavrul lui Eminescu din debara, de care trebuie să ne debarasăm dacă vrem să intrăm în Uniunea Europeană”. Așa ne îndruma nu demult un presupus mare intelectual cu funcții înalte, care înainte de a-l huli pe Eminescu a hulit neamul românesc, țara, limba, poporul și strămoșii lui și ai noștri, cu cuvinte atât de murdare, încât nu pot fi repetate. Dar numele lui de ocară nu-l mai pomenim, căci îl știți cu toții, și îi lăsăm această sarcină marelui patriot român canadian Dr. Corneliu Florea, care îl "desființează" nonstop de câțiva ani prin cărțile, jurnalele și articolele lui pe continentul american și pe cel european.

Și astfel, revenind la Eminescu, se stinge în cel de-al optulea lustru de viață, ne spune George Călinescu, *"cel mai mare poet pe care l-a ivit și-l va ivi vreodată, poate, pământul românesc"*. Și continuă :

„Ape vor seca în albi și peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate și câte-o stea va veșteji pe cer în depărtări, până când acest pământ să strângă toate sevele și să le ridice prin țeava subțire a altui crin de tăria parfumurilor sale”.

Ce înseamnă Eminescu pentru cultura românească ? C-tin Rădulescu-Motru ne răspunde: *„Mintea lui Eminescu a fost deschisă la toate gândurile care au frământat omenirea. El a cunoscut adânc filosofia, istoria și științele exacte din timpul său. Nimic din ce interesează omenirea nu i-a fost străin”*.

Romantic prin definiție, el reprezintă un popor, o țară, transmițând printr-un limbaj de o rară simplitate cele mai profunde sentimente și emoții ale omului. Dragostea joacă un rol principal în creația sa. În unele poezii este un sentiment înălțător, în altele este cauza căderii, ca în Luceafărul. Dincolo de frumusețea versurilor găsim ecouri filosofice din Kant și Schopenhauer, ca în Glosă, nașterea lumii din neant și stingerea acesteia, în Scrisoarea I-ia.

Prin poezia sa el comprimă perioade enorme de timp, de la geneză la momente istorice înălțătoare, ajungând până în prezent.

A adus la suprafață gânduri și sentimente pe care toți le avem și de aceea ne regăsim în versurile sale.

Eminescu este poetul romantic în a cărei operă se întâlnește un amalgam de tendințe literare și filosofice, de credințe și concepții științifice, de sensibilitate și fantezie.

Eminescu s-a aruncat în Univers urmând calea Luceafărului său. În opera sa și în el s-a întrupat toată spiritualitatea acestui neam.

Cred că atunci când numele lui va fi uitat, conștiința noastră națională va fi moartă. El nu-și reneagă niciodată țara, pământul pe care s-a născut. Dragostea lui nelimitată pentru poporul român, pentru țară, pentru ceea ce înseamnă tradiție, folclor, limbă, pentru tot ceea ce este sufletul românesc, toate acestea îl definesc pe Eminescu omul și poetul. El avea acel sentiment românesc al ființei de care vorbea Constantin Noica.

Și atunci cum poți privi și ce poți simți auzind afirmațiile unei persoane considerate mare intelectual care afirmă : „Eminescu este cadavrul din debara de care trebuie să scăpăm ca să intrăm în Uniunea Europeană” ? Și atunci mă întreb ce vor face englezii cu cadavrul lui Shakespeare sau francezii cu cadavrul lui Victor Hugo etc. etc. etc ...

A nu-l citi pe Eminescu este o rușine. El este cel dintâi care a făcut să răsunе altfel cuvintele limbii române pe care nu el le-a inventat, dar el le-a pus în asociații nemaifolosite până atunci, creând sintagme unice :

„ochii tăi fierbinți”, „dulce minune”, „suferință, tu, dureros de dulce”.

Dacă Eminescu ar fi scris într-o limbă internațională, versurile lui ar fi putut fi citite și cunoscute de toți cei ce iubesc poezia. Orice traducere, oricât de bună și de artistică ar fi ea, pierde fiorul poetic, cum bine zice italianul: traduttore - traditore.

De aceea, să nu ne amintim de el numai în zilele de 15 ianuarie și de 15 iunie și când îi citim poezia să nu ne gândim la epitețe, metafore și comparații, ci să ne spunem că prin creația sa am fost binecuvântați. Și să ne bucurăm dacă măcar odată în viață putem face un pelerinaj la mormântul lui, deasupra căruia „teiu sfânt își scutură creanga”.

RĂSPUNS

la articolul lui Horia Roman Patapievici din 24 ianuarie 2008 privind „Inactualitatea lui Eminescu” (articol primit pe Internet azi, 16 iunie 2014, ca urmare a speech-ului vorbit ieri, 15 iunie, la aniversarea lui Eminescu în Piața României)

De ce vorbește iar și iar, Horia Roman Patapievici de „inactualitatea lui Eminescu în anul Caragiale”? Se pare că existența lui Eminescu „îl mănâncă” rău și se scarpină într-una. Când nu se leagă de poporul român, se leagă de valorile sale.

HRP a făcut o fixație asupra lui Eminescu și vrea neapărat să facă „bilanțul anului Eminescu (1850-2000)”, înainte de a începe „anul Caragiale (1852-2002)”. El susține în acest articol că fraza cu „cadavrul lui Eminescu din debara ...” nu-i aparține. Dar se contrazice. Fraza cu „cadavrul lui Eminescu ...” se regăsește exact ca atare în textul articolului său din 24 ianuarie 2008. Mai mult chiar, acest articol întărește acea locuțiune, insistând asupra faptului că Eminescu este **vetust, nu mai e la modă**. (E oare la modă HRP ? După căderea sa din funcția de director al ICR, nu se pare).

Cităm : „Caragiale rămâne actual pentru că suntem un popor **derizoriu**”(adică, neînsemnat, de nimic, ridicol). Iată cum insultă el din nou poporul român și apoi țara, numind-o „o țară a tuturor batjocurilor” ca în cartea sa de ocară intitulată „Politice”. „Seriozitatea, metafizicul, tragedia, stârnesc plictisul.”

„Eminescu nu mai e la modă pentru că nu mai „dă bine”. HRP constată „amploarea prăbușirii cotei lui Eminescu la bursa valorilor proclamate la lumina zilei”. Proclamate de cine ? De el ? Face afirmații tendențioase și insultătoare fără fundament, considerându-se Dumnezeu-însuși pentru a da sentințe. Și continuă: „Eminescu a devenit **suspect** ...El e „**politic incorect**”. Însăși „noțiunea de cultură a devenit suspectă”.

„El nu mai poate fi **poet național**, deoarece ieșim din zodia naționalului”. O uniune de state poate fi politică, economică, dar nu literară. Shakespeare rămâne național englez, Hugo, Villon, Baudelaire, naționali francezi. Dar autorul articolului judecă totul după sine, care probabil nu are nimic național.

„**Profund** el nu mai poate fi considerat, deoarece categoria profundului nefiind postmodernă, nu mai e prizată de intelectualii progresiști”. Dar ce fel de intelectuali sunt aceia care nu mai pot concepe „categoria profundului”? Niște fite-cine superficiali și dați afară din tagma intelectualilor, doar ?!

„**Interesant** nu poate fi, deoarece tot ce e interesant la Eminescu e pur-german și azi nu mai e considerat interesant decât ce vine din zona anglo-saxonă”. Prin această afirmație, lansată ca o axiomă, HRP nu se arată ca un intelectual, ci mai degrabă ca un comerciant preocupat de produsele solicitate în prăvălii.

„Eminescu e **irecuperabil politic**”. Oare spera HRP să-l recupereze ? Noi nu dorim „să-l recuperăm” politic, ci să-l cinstim pentru scrierile sale politice.

„Studioșii (de după 1990) fac alergie ...și-s gata să pună mâna pe revolver când aud cuvântul „tradiție”. Oare Patapievici nu are tradiții? S-a născut așa, *Deus ex machina* ?

Despre „sursele originale ale sensibilității sale” (Eminescu n.n.) HRP ne mai spune că „viziunile mai sunt licite doar la cinema” și că „ar trebui să facem cu ochiul, să cerem scuze și să-l luăm peste picior”.

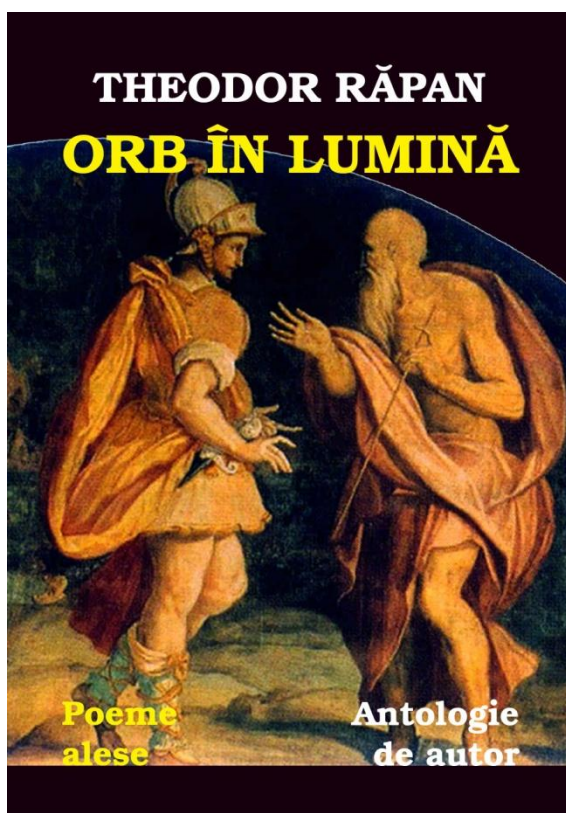
Și iată și concluzia lui: „Eminescu este exasperant de învechit”. **„Eminescu joacă rolul cadavrului din debara”**. Ori, mai decretează el, „nu ne putem permite să nu fim în pas cu moda” (sic!)

Livia Nemțeanu

Preotul Gabriel Alexe binecuvântează

Lansare de carte

Editurile „eLiteratura” și „SEMNE”, împreună cu poetul THEODOR RĂPAN
au plăcerea de a vă invita la lansarea cărților:

Orb în lumină

Antologie de autor. Poeme alese

și

Fără de moarte

De trei ori 60 + 1 Iconosonete

ce va avea loc **Vineri, 4 iulie 2014, orele 14.00**

la Muzeul Național „George Enescu” - Palatul Cantacuzino, Calea Victoriei, nr. 141, Sect. 1, București

Invitați speciali: Vladimir Alexandrescu, Ion Dodu Bălan, Ion Brad, Radu Cârneli, Ciprian Chirvasiu, Marian Dumitru, Nicolae Dan Fruntelată, Aureliu Goci, Ion Horea, Cleopatra Lorintiu, Ștefan Vida Marinescu, George Mirea, Adrian Munteanu, Tudor Opreș, Vasile Poenaru, Florentin Popescu, Paula Romanescu, Nicolae Rotaru, Petru Solonaru și alții.

Cu participarea excepțională a actorului Eusebiu Ștefănescu

Recital muzical: Eugen Stan (chitară) și Delia Crăciun (vioară)

Relații: 0745. 401.400

BIOBIBLIOGRAFIE

THEODOR RĂPAN: născut la 4 iulie 1954, în comuna Balaci, județul Teleorman. Fiu de învățător. Absolvent al Facultății de Drept – Secția Juridică, Universitatea București. Atestat ca ziarist profesionist. Poet și publicist. Membru al Uniunii Scriitorilor din România (2010).

ACTIVITATE LITERARĂ

Debut publicistic: 1970, în ziarul **Teleormanul literar**

Debut editorial: 1975, Editura „Albatros” (**HOHOTUL APELOR – Caietul debutanților**)

Cărți apărute:

HOHOTUL APELOR (Editura „Albatros”, în Caietul debutanților, 1975) • **PRIVIND ÎN OCHII PATRIEI** (Editura „Cartea Românească”, redactor de carte – Mircea Ciobanu/comentat de Nichita Stănescu pe coperta a IV-a, 1986) • **AȘA CUM SUNT** (Editura „Eminescu”, redactor de carte – Nelu Oancea, 1989) • **HOTARUL DE FOC** (Editura „Europa” – Craiova, cu prezentări de Nichita Stănescu și Gheorghe Tomozei, 1991) • **LA UMBRA CUVÂNTULUI** (Editura „Semne”, 1995) • **SCHIMBAREA LA FAȚĂ** (Editura „Semne”, 2001) • **TAURUL LUI FALARIS – MĂRTURISITORUL – Jurnal de poet** (Editura „Semne”, 2003) • **MUZEUL DE PĂSTRĂVI – SCRISORI DIN LAZARET** (Editura „Semne”, cu desene de Damian Petrescu, 2004) • **POȘTALIONUL DE SEARĂ – FILE DIN JURNALUL UNUI HERUVIM** (Editura „Semne”, cu desene de Damian Petrescu, 2005) • **DINCOLO DE TĂCERE – Jurnal de poet** (Editura „Semne”, cu desene de Damian Petrescu, 2009) • **DANSUL INOROGULUI – ELOGIUL MELANHOLIEI** (Editura „Semne”, cu ilustrații de Aurora-Speranța Cernitu, 2010) • **EVANGHELIA INIMII – ANOTIMPURI – Jurnal de poet** (Editura „Semne”, cu ilustrații de Damian Petrescu, 2010) • **EVANGHELIA CERULUI – ZODII DE POET** (Editura „Semne”, cu opere grafice de Damian Petrescu, 2011) • **EVANGHELIA TĂCERII – SOLILOCVII** (Editura „Semne”, cu opere grafice de Damian Petrescu, 2011) • **EVANGHELIA APOCALIPSEI – EPIFANII** (Editura „Semne”, cu opere grafice de Damian Petrescu, 2012) • **TESTAMENT ÎN ALFABETUL TĂCERII** (Editura „Tipo Moldova”, OPERA OMNIA – Poezie contemporană, 2013) • **FIIND – 365 + 1 ICONOSONETE** (Editura „Semne”, cu ilustrații de Cesare Ripa, 2013) • **ORB ÎN LUMINĂ – Poeme alese. Antologie de autor** (Editura „eLiteratura”, 2014) • **FĂRĂ DE MOARTE – De trei ori 60 + 1 Iconosonete** (Editura „Semne”, cu opere grafice de Damian Petrescu, 2014).

REFERINȚE CRITICE

„Atenție! Aici este uraniu!” (Nichita Stănescu) • „Theodor Răpan, evoluând nespectaculos, dar sigur, se impune ca unul dintre poeții rafinați și discreți ai tinerei generații...” (Cezar Ivănescu) • „Theodor Răpan e un poet adevărat față de care cerneala tipografică n-are cum să-și refuze licărul de tandrețe!” (Gheorghe Tomozei) • „Oricum, de Theodor Răpan Poesia românească nu va scăpa!” (Artur Silvestri) • „La Theodor Răpan este vorba de o însușire organică a tradiției, de o retopire proprie, originală, făcută de un spirit cult, inteligent și stăpân pe mijloacele artistice și care tinde spre Echilibru, Desăvârșire, spre Sculptural...”

(**Alexandru Andrițoiu**) • „Conștiință estetică superioară, tradusă într-o autoexigență sporită, Theodor Răpan este el însuși metafora stării de spirit a Poetului Universal.” (**Vladimir Alexandrescu**) • Rar mi-a fost dat să cunosc un poet mai puțin preocupat de ceea ce azi se cheamă cu un termen negustoresc «box office». El scrie pentru că trebuie să scrie, el simte nevoia supraviețuirii în afara sa și dincolo de sine.” (**Tudor Oprea**) • „Poesia lui Theodor Răpan se înnoiește semnificativ, căpătând greutatea galvanică a unui act inițiativ fundamental. Poetul este invadat cu adevărat de marea putere misterioasă și făuritoare de lumi a Cuvântului, o energie vie pe cât de avară, tot pe atât de decapantă, grație căreia regăsește speranța împăcării cu sine și calea spre luminișurile redempției.” (**Ștefan Ion Ghilimescu**) • „Theodor Răpan e un poet plămădit din cel mai roditor pământ românesc. Poezia sa – cea de azi, ca și cea de ieri – reușește să descindă pe cititorul însetat de frumos în universul versului.” (**Ioan Barbu**) • „Azi, recunosc în Theodor Răpan un coleg aflat în cele mai periculoase clipe ale vieții, urmând să-și așeze la picioarele Mântuitorului sufletul și să se adâncească, dacă nu chiar să se piardă în Poesie.” (**Aurelian Titu Dumitrescu**) • „Theodor Răpan a intrat în arena tumultuoasă a Poesiei printr-o magică fulgerare de baghetă.” (**Gabriel Rusu**) • „Theodor Răpan iese victorios cu sine însuși, scoțând în lumină acel freamăt viu și acele esențe pure, specifice artei autentice. Se observă, totodată, siguranța rostirii frumoase, directe, a frazării inspirate, virtuți cu efecte benefice, la nivel de comunicare și înțelegere, pentru că totul izvorăște dintr-o funciară sinceritate, din trăiri la marile temperaturi ale gândirii poetice.” (**Florin Burtan**) • „Theodor Răpan se dovedește poet născut, nu făcut, un talent veritabil care performează o autentică viziune a lumii și un maestru al limbajului. Mai mult decât atât, autorul rămâne un actor exponențial al puternicei tradiții teleormănene și celui mirific spațiu sudist, deopotrivă binecuvântat de Dunărea neînfriată, de Câmpia Eternă și Pădurea Nebună.” (**Aureliu Goci**) • „Poet harnic, publicând, de câțiva ani, cel puțin, volume cu pagini numeroase, în format 17x24cm, și, nota bene, în condiții grafice de excepție, care de bună seamă nu stârnesc neapărat fericire între confrății obligați să se mulțumească cu edituri care oferă condiții precare, cu ediții prizărite adesea, ale cărților lor, Theodor Răpan nu se bucură, la nivelul receptării generale, am impresia, de roadele acestei munci susținute în aria Poeziei.” (**Radu Voinescu**) • „Arta literară, Poezia lui

Theodor Răpan urcă «pe schelele strigătului» cu același «primordial semn de-negenunchere», răzvrătind cuvintele.” (**Ioan Mazilu Crângașu**) • „Avem de-a face cu o carte bine gândită, bine scrisă, bine lucrată! E o izbândă și ca Literatură, dar și ca Artă poetică și grafică, o într-ajutorare, o îmbrățișare între Cuvânt și expresia grafi- că! Pentru Theodor Răpan este, deocamdată, vârful profesiei sale poetice!” (**Radu Cârneli**) • „Acest volum pune într-un dialog – sonet/ilustrații – marile întrebări și teme ale Poeziei și ale existenței, fie că este vorba despre Clipa care este întotdeauna gata să aștepte Sfârșitul, sau o Clipă gata să aștepte Iubirea. Această carte este, până la urmă, și o carte trăită, dar și o carte visată.” (**Dan Mircea Cipariu**) • „La Theodor Răpan Sonetul devine principalul instrument soteriologic al umanității! – el conținând și Iubire-Armonie, dar și Puritatea Marianico-Hristică, Resurecțională, a Iubirii. Ceea ce-l face foarte român și uman pe acest sonetist de excepție este atitudinea sa profund creștin-ortodoxă, iconodulă. Deși, nu neapărat dogmatic-convențională – ci, chiar, posibil de regăsit în folclorul cu arome antic-dacice! – spre exemplu, atât de eminesciana reinterpretare a mitului solaro-selenar, adică, mai exact: apollinico-artemizian, al Dalbilor Pribegi!” (...) „Magia stihului/stilului lui Theodor Răpan constă, esențial, chiar din Instaurarea Incantației Vieții întru Demnitatea Frumosului – Incantație prin care Orfeu și Hristos sunt ajutați să recupereze lumea noastră „modernă”, căzută, adică (dacă ne raportăm la episodul Grecia, din eminesciana poemă vaticinară, „Memento mori”!), în bezna și labilitatea „oceanului” (...deși, mulți am fi ispitiți a o numi, mai curând, „mlaștină sleită”!), prin autosacrificii armonice, întru Paradisul Muzicii Sferelor Celeste.” (...) „Cine vrea să guste și, apoi, să vorbească, în cunoștință de cauză, despre Poezia românească adevărată, despre zbaterile cele mai profund umane, turnate în bronzul expresiei strălucit-clasice, va fi nevoit să se refere, implicit, în zilele noastre, și la Theodor Răpan.” (**Adrian Botez**) • „Sonetele lui Theodor Răpan, de un rafinament irefutabil, dau seama despre un poet aflat la apogeul maturității creatoare, stăpân pe o vastă gamă de cadențe lirice, prestidigitator al unor subtile întorsături prozodice cu efecte dintre cele mai interesante.” (**Dan Lupescu**) • „Toate sonetele din această magistrală carte demonstrează, dacă mai era nevoie, că autorul stăpânește nu doar Limba Română, ci și Arta Poetică! Nicăieri nu suntem, în Poezie, mai aproape ca aici de fiorul liric întrupat în Cuvânt! Nu-i de mirare că sonetele lui sunt atât de proaspete și de

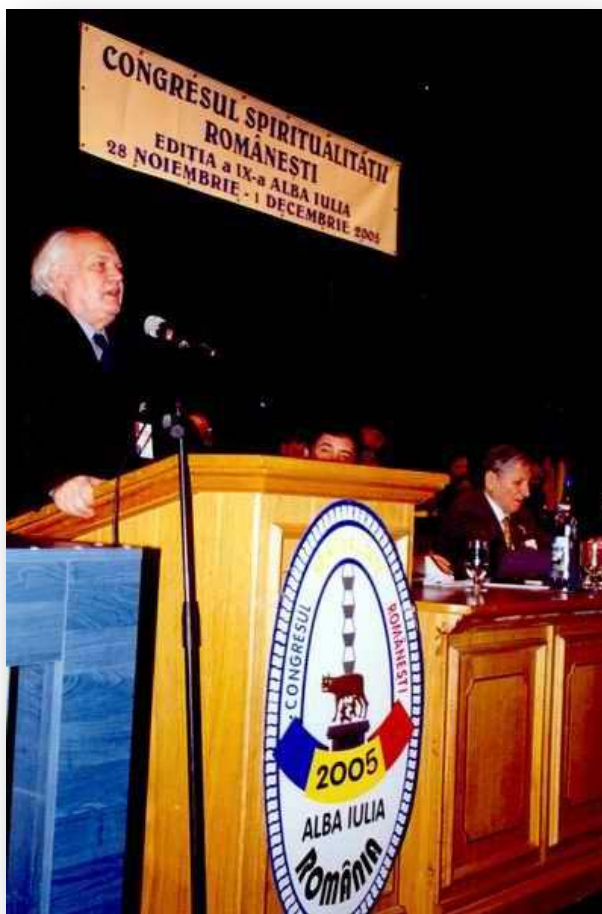
viii! **(Ioan Vasiu)** • „O simplă privire asupra operei poetice a lui Theodor Răpan atrage atenția asupra productivității absolut neobișnuite a acestui autor cu origini teleormănene.” **(Gheorghe Stroe)** • „Theodor Răpan, prin demersul său, confirmă asimilarea unei specii-regină și capacitatea de a o revaloriza într-un context nefavorabil unor asemenea întoarceri la sursele originare ale marii Poezii universale.” **(Adrian Jicu)** • „Într-o perioadă în care literatura din colțuri diferite de lume se globalizează, se toacă și se realcătuiește într-un fel de «puzzle» metaforic, din ce în ce mai rar întâlnești poeți născuți, nu făcuți în paginile revistelor. Theodor Răpan ne demonstrează că a fi original este egal cu acea simplitate celebrată de cei aleși.” (...) „Un Poet! Da, Theodor Răpan este Poetul și, dincolo de vremurile grăbite în care trăim, critica literară va trebui să-i recunoască Opera literară distinctă!” **(Melania Cuc)** • „De patru decenii și jumătate Theodor Răpan, purificat de patima de a fi, cucerit de vers, învie în cărțile sale ansamblul de structuri intime ale imaginarului în care, rând pe rând, într-o dramatică încătușare, forma mentis devine forma rerum, sau, mai simplu și deloc de înțeles, Poesis!” (...) „Expresie a unui temperament robust, preocupat de ce se întâmplă în inima Poesiei, Theodor Răpan oferă reîntâlnirilor noastre cu fiecare carte, o înțelegere de a înfăptui ceea ce ne spune Ea, cu sensibilitate și har, cu mâna întinsă spre destinul celui care, cu durere și speranță, acceptă această Lumină.” **(Cătălin Bordeianu)** • „Harul poetic al lui Theodor Răpan este asemenea unui gheizer; mereu mai limpede, mereu mai puternic, mereu mai înalt, proiectat spre cer de căldura mistuitoare a jarului dinlăuntru.” **(Vasile Poenaru)** • „Acest sonetar, care aruncă lumini și umbre dinspre ilustrații înspre versuri, este scris sub povara grăuntelui de nisip ce cade, fir cu fir, într-o ireversibilă clepsidră. Sonetele sunt un joc de-a v-ați ascunselea cu Moartea. Cuvântul este stânca de scăpare și turnul de adăpost în fața inevitabilului resimțit ca o umbră la pândă. Cuvântul coagulat sub forma sonetului, considerat de poet ca fiind «Prințul poeziei», este tărâmul tinereții fără bătrânețe și al vieții fără de moarte.” **(Andrea Hedeș)** • „Theodor Răpan lucrează pentru neuitare.” **(Lucian Gruia)** • „Theodor Răpan îmbracă hainele și tulburările poetului medieval, preluându-i parțial vocabularul, minimele, subiectele, mijloacele de expresie și chiar atitudinea descensională. Prin toate aceste strategii poetice, sonetele cuprinse în volumul de față sunt un fel de reciclare, de «rescriere» a sonetului tipic, și asta nu doar în structura lor formală, ci și în viziunea, în

modul de procesare a lumii pe care o desfășoară.” **(Virgil Diaconu)** • „Cartea aceasta de sonete e ca o seară fermecătoare petrecută la Operă, cucerit de voci, armonii și costume, iar când ieși în stradă, realitatea te izbește aproape ucigător.” **(Cleopatra Lorințiu)** • „Spre deosebire de mulți versuitori cu care Limba Română e în pricopsire, Theodor Răpan, față de cititorul avizat, are atu-ul tăcerii Pădurii Nebune, ca Deliorman. Cuvintele sale ard, dar nu se mistuie.” **(Petru Solonaru)** • „Versuri perfect «tăiate» în dimensiunile versului proprii sonetului, metafore strunite genial de autor, o experiență de viață trecută superb în Cuvânt, respirând talent și ucenicie îndelungă pe coala de scris, un lirism debordând din fiecare stanță, de o muzicalitate ireproșabilă – semn al maturizării poetului – o viziune aparte, fundamental idilică și parțial melancolică asupra vieții, semne ale unei efuziuni native, proprii adevăraților trubaduri ai iubirii de tot și de toate, neliniști metafizice brodate pe evenimente pur umane, un lexic bogat și distinct, fără pic de aroganță și fără urmă de stridență a rostirii sau a revendicării vreunei recompense de breaslă, toate acestea dovedindu-se un argument – dacă mai era nevoie după atâtea cărți semnate de Theodor Răpan – că «Poezia, precum Dumnezeu, nu este decât credință», cum scria Juan Ramón Jiménez.” **(Dan Rotaru)** • „Sonetele lui Theodor Răpan sunt în căutarea mirabilului, a maravigliei, însoțind, prin expresia artistică, iubirea, fapta cavalierească, fapta religioasă, viața, ele însele sol fertil pentru metafore și alegorii, completând sau contrapunându-se alegoriilor grafice.” **(Adrian Lesenciuc)** • „Dirijând timp de 30 de ani revista de Arte și Litere Nouvelle Europe, patronată de Comisia de Cultură a Parlamentului Europei (cel mai mare tiraj de pe Continent), am parcurs operele a sute de poeți de pe mapamond, scriind despre circa 300 dintre ei (despre cei mai buni, bineînțeles). Din interiorul acestei lungi experiențe afirm că Theodor Răpan merită cu prisosință să intre în Pantheonul marilor penite lirice.” (...) „Un nou sonetist bate la ușa performanței estetice a acestui delicat „gen fix” al Poeziei. În urmă cu câțiva ani, am descoperit un mai tânăr poet, care pur și simplu m-a fermecat. Personal, cu experiența pe care o am și cu sentimentul precoce pentru Sonet, afirm, fără teama de a exagera, că Theodor Răpan este, fără îndoială, cel mai important sonetist al poeziei de astăzi!” **(George Astalos).**

CONTACT: E-mail: theorapan@yahoo.com

Mobil: 0745.401.400

ANIVERSARE

Profesorul Victor Crăciun la tribuna ediției a IX-a a Congresului Spiritualității Românești (Alba Iulia, 2005)

Omagiu unui eminent om de cultură

La 16 iulie 2014, Prof. dr. - D.H.C. VICTOR CRĂCIUN, președintele Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, trece pragul celui de-al 17-lea lustru al vieții. Eminentul profesor - istoric literar se mândrește cu o operă deosebit de valoroasă, din care se disting studiile sale asupra operei genialului Poet al Neamului și al lumii – MIHAI EMINESCU. Preocuparea constantă a Profesorului Victor Crăciun pentru cercetarea vastei opere eminesciene s-a finalizat în albumul *Mihai Eminescu - un veac de nemurire* (I-II, 1990-1991), în care, printre altele, sunt adunate imagini fotografice de pe toate meleagurile pe unde a cutreierat Luceafărul poeziei românești, în țară și în Europa. În același spirit, distinsul profesor este și autorul unor filme documentare

pentru televiziune despre Emil Botta, Al. Rosetti, Henriette Yvonne Stahl, Mihai Beniuc, George Lesnea, Liviu Rusu, Cella Delavrancea, V.G. Paleolog, N.I. Popa, Radu Boureanu, Milita Petrașcu etc. Profesorul se mândrește, totodată, cu opera sa de strălucit organizator a nenumărate manifestări culturale și de suflet românesc, făcând din fiecare acțiune – națională și internațional – mari prilejuri de redeșteptare a conștiinței de neam, de reafirmare a unității noastre, dincolo de realitatea unor granițe trasate din jocul intereselor geopolitice al marilor puteri.

La nobila aniversare – senioriala vârstă de 80 de ani – un cald gând de fericire dragului nostru sărbătorit, ani mulți cu sănătate, iubire cât cuprinde pământul din partea celor dragi, a colegilor și prietenilor de pretutindeni.

Să ne trăiești întru mulți ani, iubite Profesor, spre împlinirea idealului de-o viață: *unitatea românilor!*

Redacția revistei DESTINE LITERARE

Montreal – Canada

Dictionnaire de francophonie canadienne

[Dicționar de francofonie canadiană]

Corina DIMITRIU-PANAITESCU (Dir.),

Maria PAVEL, Cristina PETRAȘ, Dana NICA (coordonatrices),

Édition : Presses de l'Université *Alexandru Ioan Cuza*,

Collection : D.E.U. (Dictionnaires des Éditions Universitaires),

Iași [Roumanie], 2011, 881 p., ISBN 978-973-703-625-4

Le Centre d'Etudes canadiennes de l'Université Alexandru Ioan Cuza de Iași, Roumanie (<http://sites.google.com/site/csciasi/csc>) est, comme toute institution de ce genre, au service d'un public qui dépasse largement le milieu universitaire, et dont il s'efforce de satisfaire les besoins grandissants en matière de documentation sur les réalités canadiennes. Offrir à ce public, si divers par sa formation et par ses intérêts, une image pertinente et aussi complète que possible de la société canadienne francophone depuis ses origines jusqu'à présent, tout en précisant sa place et ses particularités dans le contexte d'une civilisation canadienne caractérisée par son multiculturalisme est l'objectif principal du Dictionnaire de francophonie canadienne [Dicționar de francofonie canadiană], premier de ce type rédigé en roumain, qui vient de paraître aux Presses de l'Université Alexandru Ioan Cuza de Iași (ISBN 978-973-703-625-4). Fruit du travail d'un groupe de professeurs spécialisés en études canadiennes du Département de français de l'Université de Iași, cet ouvrage d'orientation encyclopédique et pluridisciplinaire est à la fois un dictionnaire de langue (québécoismes et acadianismes), un dictionnaire des personnalités canadiennes francophones du domaine des sciences humaines, et de « termes spécifiques » d'ordre géographique, historique, idéologique ou culturel, le tout réuni dans un ensemble cohérent et harmonieux. Il s'agit d'un instrument de travail précieux pour les étudiants et les chercheurs autant que d'une source d'information fiable et efficace pour les Roumains du pays ou de la diaspora. Aux quatre professeurs qui ont assuré la coordination du dictionnaire (Corina Dimitriu-Panaitescu, Maria Pavel, Cristina Petraș, Dana Nica) se sont associés, pour la rédaction des articles, 24 collaborateurs externes de plusieurs universités roumaines ou de l'étranger (Université de Montréal ; Université Pédagogique d'Etat de Chișinău, République de Moldavie).

Le volume est accompagné d'une version électronique sur C.D. et il est disponible pour toute personne ou institution intéressée à le procurer.

(S'adresser à editura@uaic.ro)

NR. Mulțumim doamnei profesoare Corina Dumitriu - Panaitescu pentru aceste informații referitoare la acest interesant Dicționar de francofonie canadiană, realizat în cadrul Centrului de studii canadiene de la Universitatea din Iași. Redacția DL

CENTRUL DE STUDII CANADIENE, 1997

Universitatea București

Centrul de Studii Canadiene este o structură non profit de planificare, organizare și coordonare a activităților de ordin cultural vizînd difuzarea și promovarea valorilor culturale canadiene de expresie engleză și franceză.

Activitatea centrului se adresează studenților Universității din București, elevilor de liceu din clasele terminale ale liceelor bilingve, cadrelor didactice din învățămîntul preuniversitar și universitar, cercetătorilor interesați de domeniul studiilor canadiene

Neavînd în prezent patrimoniu propriu, centrul utilizează o sală din sediul Facultății de Limbi Străine, str Edgar Quinet 5-7, et.4, echipată cu un calculator obținut printr-un grant al Fundației pentru o Societate deschisă și cîteva sute de cărți și periodice de specialitate provenind din donații ale Ministerului Afacerilor Externe și Comerțului Internațional al Canadei, ale Ambasadei Canadei la București și ale profesorilor canadieni și români.

Lucrările centrului pot fi consultate de masteranzi, doctoranzi, profesori și cercetători din țară și străinătate.

Centrul este gestionat prin activitatea benevolă a studenților și cadrelor didactice interesați de activitatea de predare și cercetare în domeniul studiilor canadiene, neexistînd resurse umane proprii.

Centrul își propune să desfășoare următoarele **activități**:

- ❖ Documentare în aria culturii și civilizației canadiene;
- ❖ Organizare de conferințe și dezbateri pe probleme actuale ale culturii și cercetări culturii canadiene;
- ❖ Colocvii naționale;
- ❖ Colocvii internaționale;
- ❖ Cooperarea cu Asociația Canadianiștilor din Europa Centrală și Orientală;
- ❖ Cooperarea cu ICCS (International Council for Canadian Studies);
- ❖ Participarea la evenimentele organizate sub egida francofoniei;
- ❖ Organizarea de evenimente culturale (spectacole de teatru, poezie etc, vizionări de filme, lansări de cărți etc.);
- ❖ Cercetări în echipe mixte cu ICCS, AIEQ (Association internationale d'études Québécoises) și departamente de studii canadiene ale universităților din țară și străinătate.
- ❖ Organizarea unui program de masterat de studii canadiene;
- ❖ Sprijinirea studenților în realizarea de studii pre și postdoctorale (școli de vară, conferințe naționale și internaționale)

FACULTY OF FOREIGN LANGUAGES AND LITERATURES

Faculty of Journalism and Mass Communication

M.A. Program: Intercultural Communication Strategies - Literary and Linguistic

Interdisciplinary M.A. MODULE: **CANADIAN STUDIES 2014-2016**

- Started in 1997 Canadian Studies Program is now **a module within the framework of the INTERCULTURAL COMMUNICATION STRATEGIES, a LITERATURE AND LANGUAGE M.A.degree.** It provides an interdisciplinary and multidisciplinary study of Canadian culture and society in a European comparative perspective, theoretical courses focusing on multiculturalism, intercultural discourse in literature and cultural linguistic overlaps. In addition to media communication courses, the program offers courses in Anglophone and Francophone literature and culture, interethnic relations in Canadian society, Canadian history, the Canadian political system, as well as courses to improve English and French practice ,oral and written, including business correspondence, thus meeting both the requirements and needs for inter-and cross-cultural communication and labor market opportunities.
- The Romanian professors who teach the courses were specialized in Canada, and the program benefits from the contribution of experts from Canada, Germany, France, Czech Republic etc.
- Graduates will be able to occupy positions in various areas of social life involving political, cultural and economic relations with Canada, in the central institutions in the field, international organizations, embassies, non-governmental organizations, cultural foundations, mass media, publishing houses and advertising agencies. They will be employed as teachers in secondary education and higher education and research ; they may continue their studies at the the Ph.D. level.
- Many students of this M.A. program have won study scholarships to Canada.
- The program enjoys the permanent support of the Canadian Embassy in Bucharest and of the Central European Association for Canadian Studies.

This four-semester program is open to all graduates of long-term higher education, who have a very good knowledge of English/French and knowledge of French/English at the comprehension level. Students with degrees from non philological faculties can obtain B2 language proficiency certificates in English or French ; they may choose to write their dissertation in Romanian.

ADMISSION for 2014 will be held in July and September For further information write to : danifrumusani@yahoo.com, monibott@yahoo.com, ruxandra.radulescu@rdslink.ro;

Stimata profesoară Denisa Oprea, ne-a furnizat informațiile prezentate mai sus și în plus, ne-a semnalat această carte interesantă, realizată la Universitatea din București:

Romanian –Canadian Relations

BERCIU–DRAGHICESCU, Adina, TOMESCU Silvia-Adriana: Relații româno-canadiene, Bibliografie generală. București: Editura Universității din București, 2012.

Al XV-lea Congres International de Dacologie, "G.Coșbuc 2014"

Voi, cei care v-ați născut pe pământul sfânt al Daciei străbune și mai credeți în viitorul Țării noastre, alăturați-vă societății dacice și militați pentru mai binele vostru, al copiilor și al urmașilor copiilor copiilor voștri! Voi, toți cei care credeți în trecutul măreț al națiunii noastre, sunteți invitați și așteptați să veniți la un important moment de evocare istorică: Congresul Internațional de Dacologie, aflat la cea de-a XV-a ediție, unde puteți să demonstrați - atât prin prezența voastră, cât și prin implicarea în prezentarea unui subiect legat de trecutul nostru glorios dacic - apartenența la valorile nepieritoare ale strămoșilor daci, ziditorii temeliei trainice și unice a neamului nostru.

Congresul din acest an are ca temă principală „Dacologia la George Coșbuc” și se va desfășura la Oradea, în zilele de 18 și 19 iulie 2014.

Să nu lăsăm trecutul poporului nostru să fie ignorat sau minimalizat de un grup de răuvoitori și de ignoranți! Să renunțăm la pasivitate, să nu stăm cu mâinile încrucișate văzând cum niște străini de interesele poporului nostru încearcă să falsifice și să ne fure istoria! Trebuie să luăm atitudine pentru ca urmașii noștri să nu ne admonesteze că nu am făcut nimic pentru triumful adevărului!

Intrați chiar acum în mișcarea prodacică și împreună să construim un viitor mai bun Țării noastre!

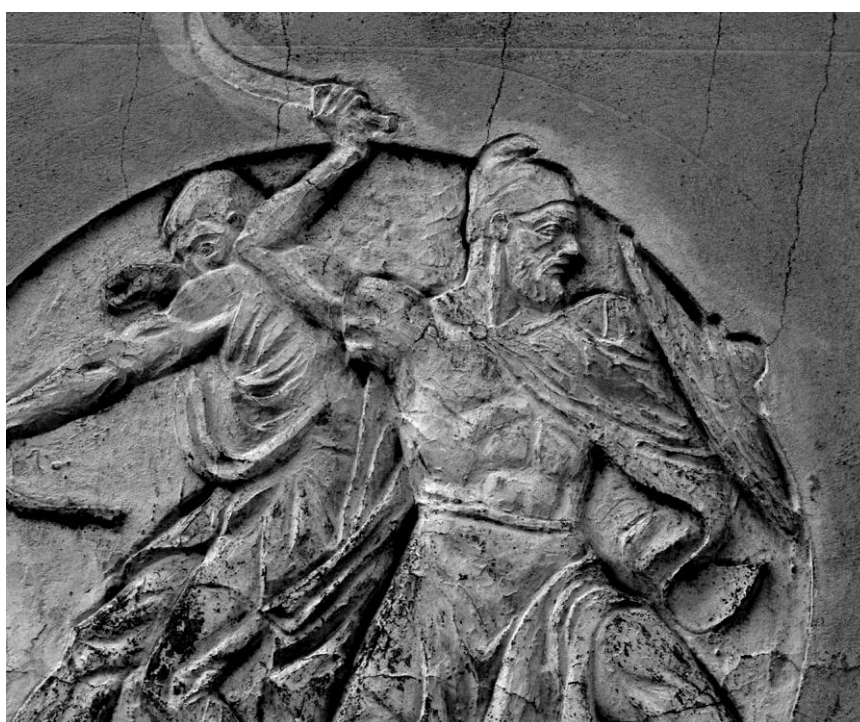
Viitorul strălucitor al Daciei ne va aparține dacă luptăm pentru izbânda lui!

Dragi prieteni ai spațiului virtual, care iubiți adevărul, vă așteptăm cu drag la Oradea în 18 și 19 iulie 2014, în spațiul real al Daciei!

PS

Cu bani, fără bani, la hotel sau într-un cort, pe un sac de dormit sau pe canapeaua unei mașini Dacia, e loc pentru toată lumea care dorește să fie prezentă și să se implice real în acest eveniment de importanță națională și de aleasă sărbătoare patriotică.

Dr.Napoleon Săvescu (daciacongres2014@gmail.com)

***Concursul international de proză scurtă:
„ROMÂNIA – CATEDRALA DIN CARPAȚI”
ediția I 2014, organizat de Forumul Cultural al Brezoiului***

Forumul Cultural al Brezoiului are plăcerea să vă informeze că începând din acest an (2014) inițiază un proiect cultural susținut și de Primărie pentru promovarea imaginii localității în țară și peste hotare constând din organizarea unui concurs international de proză scurtă cu tema: ROMÂNIA - CATEDRALA DIN CARPAȚI, ediția I.

La acest concurs pot participa toți românii de pretutindeni care au talent scriitoricesc de la vârsta de minim 14 ani, indiferent de profesie.

Textele pentru concurs vor fi scrise în format A4, Times New Roman, caracter 12, obligatoriu cu diacritice, la un rând. Lucrarea va consta dintr-o singură proză de maxim 3 pagini cu tema mai sus menționată, reprezentând un reportaj turistic sau cultural, articol despre locuri, oameni și fapte, evocări culturale și istorice, evocări ale unor mari personalități românești (din țară sau de peste hotare), povestire, amintiri ale locurilor natale, eseu despre tradiții, obiceiuri, etnografie și folclor, etc.

Se pune condiția ca lucrările să nu fi fost publicate în volum, în reviste online sau pe hârtie și să nu se facă publice pe durata concursului sau a jurizării.

Textele care nu îndeplinesc condițiile de mai sus sunt descalificate.

Concurenții vor trimite (individual) prin e-mail trei documente: unul cu textul, unul cu CV (obligatoriu adresa de e-mail pentru contactarea câștigătorilor) și o poză jpg pe adresa:

forumulcultural_brezoi@yahoo.com

Concursul se va desfășura în perioada 01 mai – 30 iunie, iar jurizarea va avea loc în perioada 01 iulie -15 august, 2014.

Se vor acorda PREMIUL I, II, III și PREMIUL SPECIAL „ROMÂNIA – CATEDRALA DIN CARPAȚI” constând din diplome tipărite, premii și publicarea textelor în revistele online mai jos menționate.

Comisia de jurizare este alcătuită din personalități ale culturii românești din țară și de peste hotare.

Toate lucrările vor fi numerotate și vor fi trimise fiecărui membru al comisiei într-un document prin e-mail. Jurizantul va lectura fiecare lucrare și din total va selecta valoric doar 10 texte cărora le va acorda note de la 1-10 fără ca acestea să se repete. De exemplu textul de pe primul loc va primi nota 10 iar cel de pe locul zece va primi un singur punct. Prin suma notelor acordate de juriu primele trei lucrări (cu punctajul cel mai mare) vor fi declarate câștigătoare. Premiul special va fi ales de juriu printr-o decizie de comun acord. Lucrările câștigătoare vor fi publicate în revistele internaționale: STARPRESS (româno-canado-americană), Radio Metafora (SUA) și Slova Creștină. Vor mai fi publicate, în afara celor premiate, următoarele zece lucrări (după punctajul obținut) în *Cititor de proză* la Grupul de literatură patriotică și în *Confluențe literare*.

Forumul Cultural al Brezoiului își dă acordul ca și alte reviste și ziare să preia (integral) acest regulament și să-l mediatizeze, precum și publicarea rezultatelor și a lucrărilor câștigătoare cu autorii respectivi.

Câștigătorii vor fi anunțați prin e-mail și mediatizați în revistele mai sus menționate.

Anunțul oficial se va face la sfârșitul lunii august în cadrul Zilelor Brezoiului „*Târgul Lotrilor*”.

COMISIA DE JURIZARE:

1. AL. FLORIN ȚENE – Președintele Ligii Scriitorilor Români, Membru corespondent al Academiei Româno-Americană, ROMÂNIA
2. DORINA ȘIȘU - Director *Revista Itaca* și fondatoarea Centrului de excelență în promovarea creativității românești „Itaca” Dublin, IRLANDA
3. IONEL MONY CONSTANTIN – Moderator Grupul de literatură patriotică din *Cititor de proză*, ROMÂNIA
4. HELENE PFLITSCH – Scriitor, GERMANIA
5. VALENTINA BECART – Scriitor, ROMÂNIA
6. TRAIAN VASILCĂU - Scriitor, REPUBLICA MOLDOVA
7. VALERIU TURCANU – Scriitor, REPUBLICA MOLDOVA
8. ION NĂLBITORU – Scriitor și Președintele Forumului Cultural al Brezoiului, ROMÂNIA

Cu multă tristețe în suflet, anunț plecarea
neașteptată spre Eternitate a iubitului meu unchi,

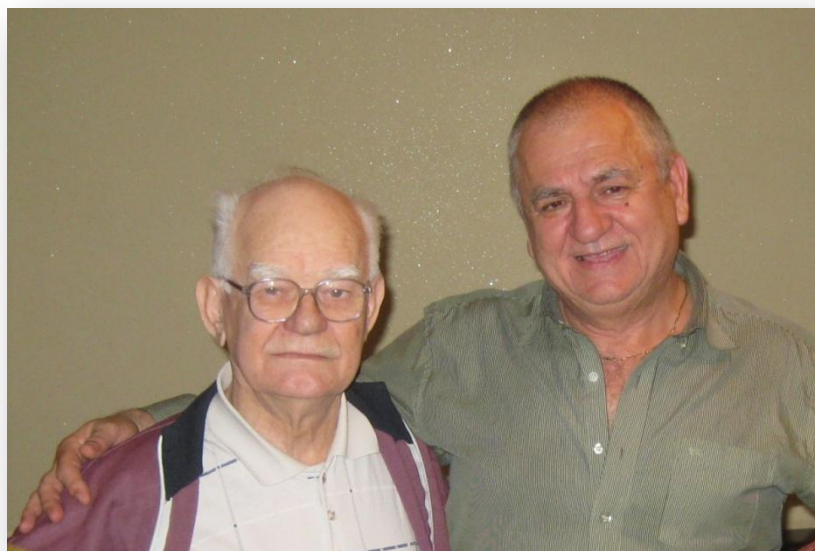
Generalul Vasile Gh. Costeanu

S-a născut în comuna Amărăști (Vâlcea) la 29
decembrie 1920 și a decedat la București în ziua de
15 iunie 2014. Îmi va lipsi enorm! Nimeni pe lume
nu știa atâtea date importante despre rudele mele
din partea mamei, familia Costenilor, care a dat
României eroi și oameni de valoare, mari iubitori de
Țară și de Neam. Să-i fie țărâna ușoară!
Condoleanțe familiei!

*Alexandru Cetățeanu
Montreal*

Generalul Vasile Gh. Costeanu

Unchiul cu nepotul...

Colectivul de redacție:

Director: **Alexandru Cetățeanu** (romwriters@yahoo.com)

Senior editor: **Ioan Barbu**

Redactor-șef: **Daniela Gîfu** (<http://webmail-profs.info.uaic.ro/~daniela.gifu/>)

Redactor-șef adjunct: **Muguraș Maria Petrescu**

Redactor-șef adjunct: **Eliza Ghinea**

Tehnoredactare computerizată și Design: **Emil Pădurețu** (epaduretu@gmail.com)

Consultant literar: **Marian Barbu**

Secretar literar: **George Filip**

MEMBRII ACSR:

Alex Cetățeanu - Președinte
Jacques Bouchard - Vicepreședinte
Mihai Cristina - Vicepreședinte
Dragoș Samoilă - Vicepreședinte
Cătălina Stroe - Vicepreședinte
Margareta Amza
Elena Buică
Eugen Caraghiaur
+ Constantin Clisu
Carmen Doreal
Francisc Ion Dworschak
Irina Egli
Corneliu Florea
Al Francisc
George Georgescu
Mircea Gheorghe
Eliza Ghinea
+ Eugene Giurgiu
Daniela Gîfu
Corina Haiduc Luca
Dumitru Ichim
Carmen Ileana Ionescu
Ionela Manolesco
Felicia Mihali
Camil Moisa
Livia Nemțeanu
Florin Oncescu
Radu Rășcanu
Victor Roșca
Melania Rusu Caragioiu
D.H. Silvian
Antoine Soare
Sorin Sonea

Georges Tăutan
Florin Mălaele Toropu
+ Ion Țăranu
Cezar Vasiliu
+ Zoe Torneanu Vasiliu
Maia Cristea-Vieru
Leonard Ionuț Voicu

SECRETAR ACSR:

Corina Luca

MEMBRII ASOCIAȚII:

Alina Agafiței - România
Petruș Andrei - România
Clara Aruștei - România
Veronica Balaj - România
Nicolae Bălașa - România
Lucreția Berzintu - Israel
Michaela Bocu - România
Hanna Bota - România
Magda Botez - USA
Dan Brudașcu - România
Mihai Batog Bujenița - România
Erwin Lucian Bureriu - USA
Rareș Burlacu - România
Melania Rusu-Caragioiu - Canada
Roni Căciularu - Israel
George Călin - România
Sorin Cerin - România
Nicholas Cetățeanu - China
Teodor Codreanu - România
Ion Coja - România
Monica Ligia Corleanca - USA
Radu Mihai Crișan - România

Gheorghe Culicovschi - România
Octavian Curpaș - USA
Rita Dahl - Finlanda
Ion Anton Datcu - Canada
Julia Deaconu - Canada
Adrian Dede - Elveția
Virgil Diaconu - România
Nicholas Dima - USA
Viorel Dinescu - România
Mihaela Donciulescu - Canada
Mihaela Dordea - România
Carmen Doreal - Canada
Octavian Doreanu - USA
Darie Ducan - România
Ștefan Dumitrescu - România
Victorița Duțu - România
Eugen Evu - România
Eduard Filip - USA
Harrison Forbes - USA
Petre Fluierașu - România
Traian Gărduș - Canada
Mariana Gheorghe - Canada
Ioana Gherman - Canada
Ana-Maria Gibu - România
Iury Gugolev - Federația Rusă
Laura T. Ilea - România
Liviu Florian Jianu - România
Maurice Lebeuf - Canada
Guofu Li - R.P. China
Dan Lupescu - România
Pompiliu Manea - România
Daniel Constantin Manolescu - Canada
Luisa Marc - România
Mihai Mălaimare - România
Vasile Mic - România
Calin Mihăilescu - Canada
Silvia Miler - România
Kae Morii - Japonia
Ion Murgeanu - România
Gheorghe Neagu - România
Vali Nițu - România
Maria Muguraș Petrescu - România
Ion Enescu Pietroșita - România
Florentin Popescu - România
Long Quan - R.P. China
Victor Roșca - Canada
Virgil Sacerdoțeanu - Franța
George Sarry - Canada
Adrian Săhlean - USA
Octavian Sărbătoare - Australia
Dorel Schor - Israel
Andrei Seleanu - România
Tsipi Sharor - Israel
General Emil Străinu - România

Victor Stroe - Canada
Irina Suatean - România
Tsvica Szternfeld - Israel
Ion Pachia Tatomirescu - România
Ion Floricel Teicani - România
Flavia Teoc - România
Al. Florin Țene - România
Titina Nica Țene - România
Isabela Vasiliu Scraba - România
Le Verne - Germania
Ștefan Vișan - România
Alina Voicu - Franța
Daniela Voiculescu - România
Dan Vulpe - Canada
Maria Zavati Gardner - Anglia
William Zhou - R.P. China

MEMBRII DE ONOARE:

Martin Alexander - Hong Kong
Celia Altschuler - Porto Rico
Ion Andreiță - România
Ioan Barbu - România
Marian Barbu - România
Jacques Bouchard - Canada
Dan Brudașcu - România
Jean-Yves Conrad - Franța
Gilles Duguay - Canada
Eugen Evu - România
+ Vasile Gorduz - România
Carolina Ilica - România
Dumitru M. Ion - România
Shirley Lee - South Coreea
Corneliu Leu - România
Marc Marinescu Constantin - Canada
+ Caludiu Matasă - USA
Kae Morii - Japonia
Doru Moțoc - România
Theodor Răpan - România
Dorel Schor - Israel
Florentin Smarandache - USA
Otilia Tunaru - Canada

**MEMBRII DE ONOARE
POST-MORTEM:**

Cezar Ivănescu
Arthur Silvestri
Grigore Vieru

**Fiecare autor care semnează
în revista „*Destine Literare*”
răspunde moral și juridic de conținutul articolului său.
Redacția respectă ortografia autorului.
Materialele nepublicate nu se înapoiază autorilor.
Autorii textelor publicate nu se remunerează.**

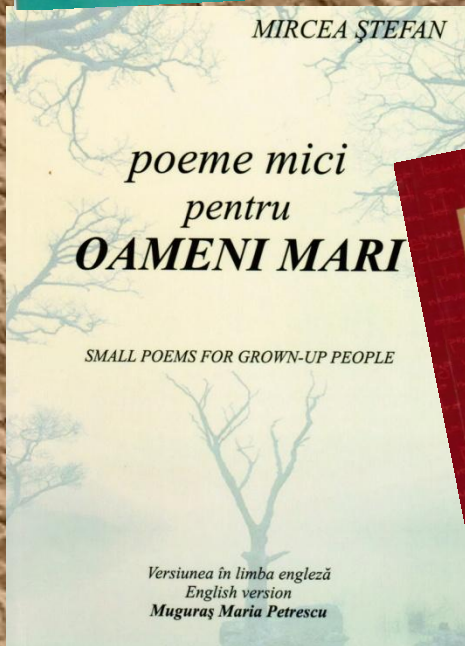
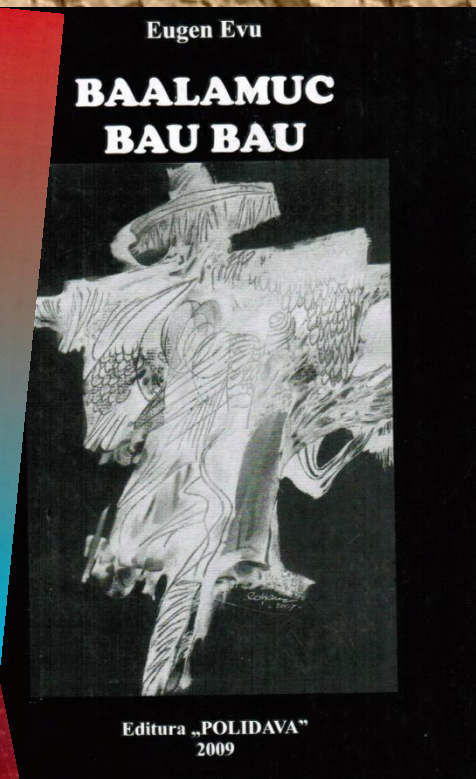
**Vă rugăm să trimiteți materialele
pentru numărul viitor până la data de 31 iulie 2014,
scrise cu diacritice (pentru limbile română și franceză),
alături de o scurtă biografie despre dumneavoastră și o
fotografie tip pașaport pe adresa redacției:**

destineliterare@gmail.com

**De asemenea, vă rugăm ca textele să nu facă referiri
discriminatorii, să fie întotdeauna argumentate și să
păstreze o tonalitate decentă, mai ales pentru temele
cu iz politico-social și religios.**

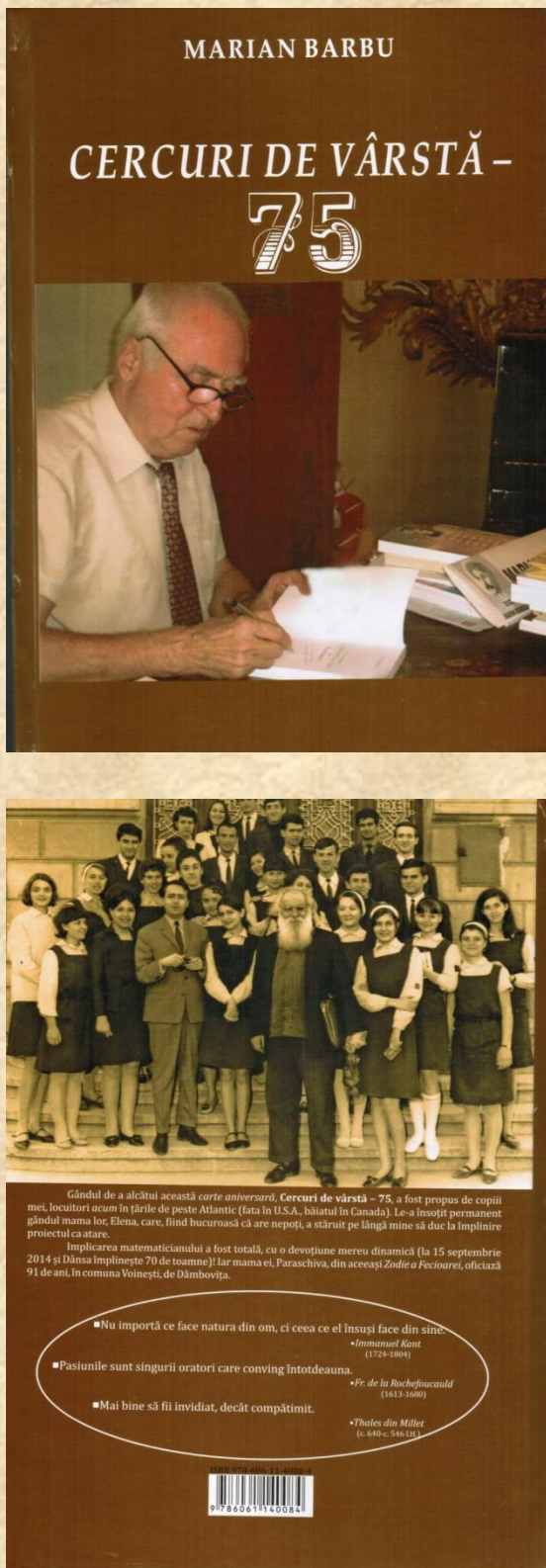
ISSN 1916-0623

Cărți care au trecut Oceanul

THE
AWAKENING
OF A SOUL

By
Rhodora P. Maganito

Îi urăm

"Profesorului Profesorilor"

dr.Marian Barbu

(cum l-a numit Jean

Băileșteanu pe distinsul nostru
Consultant Literar la ***Destine
Literare***), viață lungă și putere
de muncă pe Altarul culturii
universale!

Îi mulțumim Profesorului pentru
această minunată Carte
aniversară, document istoric al
literaturii române, în care 64 de
prietenii își dau "obolul
scriptural" spre mai buna
cunoaștere a personalității
acestui mare și iubit om de
cultură craiovean.

Alexandru Cetățeanu

\$19.95

**Coperta 1 (foto): KYOTO
KINKAKU-JI, GOLDEN PAVILION TEMPLE**

ISSN 1916062-3

